

6831 SAYILI ORMAN KANUNU VE 4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNU

UYGULAMA REHBERİ

2012 YILINA KADAR OLAN DEĞİŞİKLİKLER MEVCUTTUR

Varlık YALÇIN
Orman Teknikeri

ORMAN HUKUKU UYGULAMASI

1982 ANAYASASININ 169 ve 170 MADDELERİ

***6831 SAYILI ORMAN KANUNU**

***4785 SAYILI ORMANLARI DEVLETLEŞTİRME KANUNU**

***4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNU**

***1380 SAYILI SU ÜRÜNLERİ KANUNU**

***5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU**

+6292 SAYILI HAZİNE ADINA ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARILAN 2/B ARAZİLERİN SATIŞI HAKKINDA KANUN

ÖNSÖZ

Kanunlarda yapılan son değişiklikler dikkate alınarak hazırlanan bu kitapta; Görevlilerin görevlerini yaparken sorunları çözerken uygulayacakları yöntemler, gerekli bilgiler çeşitli örneklerle birlikte açıklanmış bulunmaktadır.

6831 sayılı Orman Kanunu-Kara Avcılığı Kanunu,-Su Ürünleri Kanunuyla ilgili iş ve işlem yapan, başta Orman Muhafaza Memurları, Orman İşletme Şefleri, Orman İşletme Müdürleri, Avukatlar ve Dava takipçileri, Bilirkişi, Savcı, Hâkim, Polis, Jandarma, Muhtar, Orman Memuru, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Su Ürünleri av koruma memurları, yeni kanunları uygulamada görevini yeni yasalara ve usulüne uygun yapmada, yol gösterici olan bu kitaptan başvuru kaynağı olarak yararlanılacağına inanmaktayım.

Kitabın baskısında, konuların seçiminde, belgelerin temininde katkısı ve emeği geçen kişilere teşekkür ederim.

Bu rehber kitabın, daha da iyi hale getirilebilmesi için önerilerinizi ve beğendiyseniz ilgililere tavsiye etmenizi bekler, okurlarıma işlerinde başarılar diler. Selamlarımı yollarım.

Varlık YALÇIN,

Emekli Orman Teknikeri

Cep Telefonu : 0 535 469 76 26

İçindekiler

.

İçindekiler 3

.... 3

1982 ANAYASASI 9

+++++ 10

ORMAN KANUNUNA BAZI HÜKÜMLER EKLENMESİNE VE BU KANUNUN BİRİNCİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (ORMANLARIN DEVLETLEŞTİRİLMESİ VE İADESİ HAKKINDA) 10

ORMAN TARİFİ VE AÇIKLAMASI 79

3402 SAYILI KANUNA GÖRE KURULAN KADASTRO EKİBİNCE ORMAN SINIRLARININ BELİRLENMESİ 90

ORMAN KADASTROSUNA İTİRAZ SEBEPLERİ 96

DAVA İÇİN GEREKLİ BELGE VE DELİLLERİN TOPLANMASI : . 101

DAVA DELİLLERİNİN TARAFLARCA İLERİ SÜRÜLMESİ ; 102

KADASTRO DAVALARINA (FERİ VE ASLİ) MÜDAHALE : 104

ORMAN KADASTRO DAVALARINDA KEŞİF UYGULAMASI: 105

BİLİRKİŞİLİK VE BİLİRKİŞİNİN GÖRÜŞÜNÜN ALINMASI 108

BİLİRKİŞİ RAPORUNA İTİRAZ SEBEPLERİ 111

KEŞİFDE BİLİRKİŞİLERCE İNCELENECEK KONULAR 111

HARİTANIN MÜLKİYET TESPİTİNDEKİ ROLÜ 113

SAHİPLİLİĞİN İSPATI 121

HUKUKİ DEĞERİNİ YİTİRMİŞ TAPU KAYITLARI 122

ÖNCESİ ORMAN OLAN FAKAT SONRADAN ORMAN NİTELİĞİNİ TAM OLARAK KBETMİŞ YERLERİN ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARMA 6831 SAYILI ORMAN KANUNUN 2/B MADDESİ UYGULAMASI 126

ORMAN NİTELİĞİNİ YİTİREN YERLERİN ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARMA YETKİSİ 128

ORMAN KADASTROSUNUN İLANI VE KESİNLEŞMESİ 131

KADASTRO KOMİSYONU KARARLARININ İPTALİ İÇİN 132

BİLİRKİŞİLERCE İNCELENECEK KONULAR 132

MAKİ SAHALARININ TESPİTİ VE TESCİLİ; 135

FUNDA VE MAKİLİK SAHALARLA İLGİLİ AÇIKLAMA 141

DAVA KONUSU YER HAKKINDA ORMAN İDARESİNCE RAPOR DÜZENLENMESİ 144

ARAZİ VASFININ TESBİTİNDE İNCELEMESİ GEREKEN KONULAR146

ORMAN NİTELİĞİNİN TESPİTİYLE İLGİLİ UZMAN BİLİRKİŞİ RAPORU (ÖRNEĞİ) 149

TAPU VE VERGİ KAYDININ HUKUKİ DEĞERİ; 154

ÖNCESİ ORMAN OLAN YERLERİN 2/B MADDESİ UYGULAMASIYLA ORMAN VASFINDAN ÇIKARILMASI HAZİNE ARAZİSİ HALİNE GELMESİ157

BİLİRKİŞİLİK 158

ORMAN SINIRLARI İÇİNDE KALAN TAPULU YERLER; 161

EVVELCE TAHDİT YAPILMIŞ YERLERDE ORMAN SINIRININ ARAZİYE AKTARILMASI İŞLERİ (UYGULAMA =APLİKASYON).. 164

ORMAN KADASTROSU İLANİ VE DAVA AÇMA SÜRELERİ....... 165

SİLAH KULLANMA YETKİ VE SORUMLULUĞU (ORK, md. 77, 78) 167

SİLAH KULLANILAN OLAYLA İLGİLİ TUTANAK DÜZENLEME . 176

5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLKELERİ;............. 178

ORMAN SUÇLARINDA İŞTİRAK ÖRNEKLERİ 181

SUÇLARIN ÖĞRENİLMESİ VE HABER ALINMASI 183

KANUNA AYKIRILIK OLUŞTURAN FİİLLERİN TAKİBİ GÖREVLİLERİN YETKİLERİ (ORK. Md 79-) 188

ORMAN MEMURLARININ ADLİ VE İDARİ GÖREVLERİ 189

MEMURLARIN İŞLEDİĞİ ÇEŞİTLİ SUÇLAR 190

ZOR KULLANMA YETKİSİ VE SORUMLULUĞU:......................... 195

ORMAN KANUNA AYKIRILIK TEŞKİL EDEN SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ İÇİN TUTANAK DÜZENLENMESİ.. 197

SUÇ TUTANAĞI DÜZENLEME USULÜ; 202

MEMURLARININ MAHKEMEYE ÇAĞRILMA NEDENLERİ 207

ORMAN SUÇLARININ SORUŞTURULMASI 209

<u>ORMAN SUÇLARINA AİT DELİLLER</u> (CMK. Madde 217)... 214

TANIK (ŞAHİT) İFADESİ 215

SUÇ YERİ VE EMVAL ÜZERİNDE KEŞİF YAPILMASI 216

HAKSIZ İŞLEM NEDENİYLE KİŞİLERE DEVLETÇE ÖDENECEK KORUMA TAZMİNATI 217

SUÇ EŞYASINA ELKONULUP ZAP EDİLMESİ YEDİEMİNE TESLİM EDİLENLERİN MAHKEMECE MÜSADERESİ (ORK. Md. 79, 84, 108 - CMK. 123,128, 132, 256 - TCK. 54.55) 219

SUÇTA KULLANILAN VASITALARIN EL KONUP ZAPT EDİLMESİ;222

ELKONUP ZAPT EDİLENLERİN YEDİEMİNE TESLİMİ 223

YEDİEMİNİN HAK VE SORUMLULUĞU; 225

ORMAN SUÇLARINDA ARAMA YAPILMASI................................ 225

ARAMAYA MÜSAADE EMRİ TUTANAĞI 228

ARAMA TUTANAĞI (ÖRNEĞİ.)... 232

***ORMAN KANUNUNDAKİ, SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ 233**

***ORMAN SUÇLARININ TAKİBİ VE AÇIKLAMASI....................... 233**

AĞAÇLARDAN PEDAVRA HARTAMA YAPILMASI..................... 237

YAPACAK EMVAL VEREN AĞAÇ KESİMİ; (ORK. Md..91/1.)241

BİRKAÇ ŞAHSIN BİRLİKTE BİRDEN FAZLA AĞAÇ KESMESİ . 242

AĞAÇ KESME—SÖKME VE BOĞULMASINDA MOTORLU ARAÇ VE GEREÇ KULLANILMASI (Or. K. 91/4. Md.)... 243

AĞAÇÇIK VE DAL KESME , KÖK SÖKME -YATIK VE DEVRİK AĞAÇLARI KESMEK TOPLAYIP GÖTÜRMEK. (ORK.md. 14, 15, 91/5. 111, 112, 113, 114.) 245

KAÇAK ODUN KÖMÜRÜ YAPMA SUÇUNA AİT TUTANAKTA BELİRTİLMESİ GEREKENLER; 246

TIBBİ VE SINAİ BİTKİ VE DİĞER TALİ ÜRÜNLERİ, KESME, TOPLAMA, SÖKME, TAŞIMA, BULUNDURMA KABAHAT FİİLLERİ........................... 247

(ORK .14/ C, 37, 94/3 116, 111/a, 112, 114 Bk.) 247

DİNAMİT VEYA ZEHİR KULLANARAK SU ÜRÜNÜ AVLANMA SUÇU TUTANAĞI ÖRNEĞİ 250

ORMAN EMVALİ HIRSIZLIK SUÇU (TCK. MD. 141, 142,--147.) 250

ORMANDA İZİNSİZ VE RUHSATSIZ MADEN OCAĞI AÇIP İŞLETME SUÇU 253

AÇMA—İŞGAL VE FAYDALANMA SUÇLARI (ORK. 14, 17, 56, 93, 111, 112, 113, 114. Md.) 255

ORMANDAN YENİDEN TARLA AÇMA SUÇU.............................. 258

AÇMA, İŞGAL VE FAYDALANMA SUÇLARIYLA EL KONULANLARIN MAHKEMECE MÜSADERESİ 260

İZİN VE RUHSAT VERİLMİŞ YERLERİN İZİN VERİLİŞ AMACI DIŞINDA KULLANILMASI ve BUNA MÜSAADE EDENLERİN SUÇU (ORK. MD. 93/4.) 260

-İZİNSİZ FABRİKA HIZAR ŞERİT KURMAK,................................. 263

-TAŞ, TOPRAK, KUM OCAĞI AÇMAK, ... 263

-İŞLETİLMESİNDE ODUN KULLANILAN OCAK AÇMAK, ... 263

-BALIK ÜRETME TESİSLERİNİ KURMAK İŞLETMEK, ... 263

-ORK. 14/C ,14/D MADDESİNE AYKIRI HAREKET ETMEK,........ 263

SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ; 263

(ORK. Md. 19, 67, 84, 87, 95, 103, 111, 111/a, 112/B, 114,)........ 266

ORMANLAR İÇİNDEKİ OTLAKLARDA HAKLARI OLANLARIN ORMAN İDARESİNİN BELİRTTİĞİ TEDBİRLERE UYMAMASI KABAHAT FİİLİ (ORK. 20, 21, 96, 111, 111/a, 112, 113, 114,) 272

DİKLİ DAMGALI AĞACI TAYİN EDİLEN HADDE GÖRE DAHA YÜKSEKTEN KESMEK VEYA BU AĞACA VURULAN DAMGA İZİNİ DİP KÜTÜKTE BIRAKMAMAK KABAHAT FİİLİ 272

RESMİ DAMGANIN TAKLİTNİ YAPMAK VEYA BU TAKLİT DAMGAYI EMVALLERE TATBİK EDİLMİŞ OLARAK KULLANMAK SUÇU (ORK.27,97,TCK.202/2 Md.) 273

İHTİYAÇ EMVALİNİ ELDEN ÇIKARMAK VEYA VERİLİŞ AMACI DIŞINDA KULLANMAK SUÇU (ORK. Md. 31, 32, 33, 35, 36, 98) 274

VERİLEN İZİNDE TEDBİR VE ŞARTLARA UYMADAN TALİ ÜRÜN TOPLAMA KABAHAT FİİLİ (ORK.Md.37, 99, 111/a) 276

DAMGAYA TABİ EMVALİ DAMGASIZ TEZKERESİZ FATURARASIZ SEVK İRSALİYESİZ (KAÇAK) NAKLEDİLEMESİ SUÇU. 276

NAKLİYE TEZKERESİYLE YAPILAN SAHTECİLİK VE KAÇAKCILIK SUÇLARI (TCK. 204-212 Md. Bk.) 279

ÖZEL ORMANLARIN TAHDİT SINIRLARININ BELLİ EDİLMEMESİ KABAHAT FİİLİ (ORK: 7. 50. 101, 111/a) 279

ÖZEL ORMANIN SAHİPLERİNİN AMENAJMAN PLANI VE İMAR İŞLERİNİ YAPMAMASI KABAHAT FİİLİ 280

***DİKİLEN FİDAN İLE EKİLEN TOHUM İÇİN SETİFİKA ALMAMAK, *TOHUMLAMA ALANI VE FİDELİKLERE HAYVAN SOKULMASI VEYA GİRMESİ SURETİYLE ZARARA SEBEBİYET VERME KABAHAT FİİLİ 281**

GÖRDÜĞÜ ORMAN YANGININI HABER VERMEMEK SUÇU (ORK. Md.104/1) 282

ORMAN İDARESİNE AİT HER TÜRLÜ HABERLEŞME ALET VE MALZEMESİNE ZARAR VERİLMESİ SUÇU. 282

YANGINI SÖNDÜRMEYE GİTMEYEN, GİDİPTE ÇALIŞMAYAN VE DİĞER GÖREVLİLERİN YANGINA GİTMEMESİ -YARDIMCI OLMAMASI SUÇU 283

ORMAN YANGININI HABER VERMEDE VE MÜKELLEF SEVK İŞLERİNDE PTT VE TCDD. MEMURLARININ GÖREVİ SAVSAMASI GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU 283

MÜLKİ AMİRLİKCE GİRİLMESİ YASAKLANAN ORMANLARA GİRMEK EMİRLERE AYKIRILIK KABAHAT FİİLİ (ORK. Md. 74,107, Kabahatler Kanunu 32.) 284

KAÇAK ORMAN EMVALİNİ BİLEREK ALMAK- -SATMAK- TAŞIMAK –BİÇMEK –İŞLEMEK –KABUL ETMEK –KULLANMAK BULUNDURMAK SUÇLARI (ORK.md.108 .) 284

108. MADDEDEKİ SUÇLARDA MÜSADERE ŞARTLARI 296

MÜSADERE KARARI VERİLMEYEN HALLER............................. 297

108 MADDE İLE İLGİLİ BİLİRKİŞİ RAPORUNDA AÇIKLANACAK HUSUSLAR 300

AĞAÇLARDAKİ RESMİ DAMGA İZİ VE NUMARALARI BOZANLAR- SINIR İŞARET VE LEVHALARI- KADASTRO SINIR TAŞLARINI KIRAN KALDIRAN YERLERİNİ DEĞİŞTİRENLERİN İŞLEDİĞİ KABAHAT FİİLİ............................ 303

ORMAN YANGINI SUÇLARI... 304

ORMAN YANGINI SUÇ ÇEŞİTLERİ 309

YANGINLA OLUŞAN GERÇEK ZARARIN HESAPLANMASI....... 312

Orman yangınıyla ormanda çeşitli zarar meydana gelir. Yangınla yanan ormandaki mevcut yapacak, yapacak emval veren ağaçların ve bunların fidanlarının hayatini yitirip kuruması ve bir kısmının tamamen yanarak yok olması, bir kısmının değerlendirilmesi ve değerinin düşmüş azalmış olabilir. 312

YANGIN HASAR RAPORU 313

ORMAN YANGINI TUTANAĞI DÜZENLENMESİ 321

ORMAN YANGINI HASAR RAPORU (ÖRNEK)........................... 322

ORMAN YANGINLARINA GENEL BAKIŞ 324

YANMA OLAYI VE ORMAN YANGINI DAVRANIŞLARI................................. 329

ORMAN YANGINI SÖNDÜRME RİZKLERİ; 349

ORMAN SUÇLARI VE KABAHAT FİİLLERİNDE TAZMİNAT İSTENMESİ 366

112/A. MADDEYE GÖRE TAZMİNATIN HESAPLANIŞI *367*

113. MADDEYE GÖRE RAYİÇ DEĞER TAZMİNATI 371

114. MADDEYE GÖRE AĞAÇLANDIRMA GİDERİ TAZMİNATI... 373

TAZMİNATLAR İÇİN HUKUK MAHKEMESİNE DAVA AÇILMASI 375

CEZA DAVALARININ TAKİBİ VE İDARENİN TEMSİL EDİLMESİ 375

CEZA DAVASI OLAĞAN KANUN YOLLARI (İtiraz-İstinaf-Temyiz) (CMK. 260, 307) 376

CEZA DAVALARINDA İTİRAZ-İSTİNAF- TEMYİZ NEDENLERİ ÖRNEK 379

OLAĞANÜSTÜ KANUN YOLLARI 380

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDEKİ AĞAÇLARDAN SAHİPLERİNİN YARARLANMASI USULÜNE AYKIRI HAREKET KABAHAT FİİLİ (ORK. 116) 380

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDEKİ AĞAÇ, AĞAÇÇIKLARDAN SAHİPLERİNİN FAYDALANMASI –TAPULU KESİM İŞLERİ (ORK. 1 ve 116. Md.) 381

... 395

ORMAN KANUNUNDAKİ KABAHAT SAYILAN FİİLLERE VERİLECEK İDARİ PARA CEZASI UYGULAMASI 395

ORMAN KANUYLA İLGİLİ KABAHAT FİİLLERİNE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI LİSTESİ 398

ORMAN SUÇU VE KABAHAT FİİLLERİ HAKKINDA TUTANAK DÜZENLEME 402

YAKALAMA VE GÖZALTINA ALMA TUTANAĞI ŞÜPHELİ VE SANIK HAKLARI FORMU* 404

... 408

(Bilirkişi Raporu Örneği 408

ORMAN SUÇLARINDA KROKİ ÇİZİLMESİ 410

HARİTA BİLGİSİ 416

SUÇTA KULLANILAN ARAÇ VE ALETLERİN MAHKEME SONUCUNA KADAR SAHİPLERİNE KEFALET SENEDİ ALINARAK İADE EDİLMESİ; 421

KAÇAK EMVAL TAŞIMADA KULLANILAN ARAÇLARIN GEÇİCİ OLARAK SAHİBİNE İADESİ 422

KEFALET SENEDİ ÖRNEĞİ 425

EL KONUP ZAPT EDİLEN MOTORLU TAŞIT ARACI 427

RAYİÇ DEĞER TAKDİR TUTANAĞI ÖRNEĞİ 427

SUÇLA İLGİLİ EŞYA MÜSADERESİ 430

STANDARDİZOSYANA GÖRE YUVARLAK ORMAN EMVALİ BOYUTLARI 433

ELKONUP ZAPT EDİLEN VE MÜSADERELİ MAL SATIŞLARI . 440

MÜSADEREYE TABİ MALLARIN SATIŞ ŞEKLİ : 441
İHALE İŞLERİNDE SORUMLULUKLAR 447
İHALEDE GÖREVLİLERİN SORUMLULUĞU 448
BİLİRKİŞİ RAPORU ÖRNEĞİ 449
4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNU 462
2011 YILINA AİT 4915 SAYILI KARA AVCILIK KANUNUYLA İLGİLİ CEZALAR 476
KARA AV HAYVANLARININ AVLANILMASI USUL VE ŞARTLARI480
SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİNİ TAKİPLE GÖREVLİLER 482
KABAHAT FİİLLERİ İLE EL KONULAN EŞYALARIN................. 483
MÜLKİYETİNİN KAMUYA GEÇİRİLMESİ 483
KABAHAT FİİLLERİNDE İDARİ YAPTIRIM CEZASINA İTİRAZ;. 484
KARA AVCILIĞIYLA İLGİLİ KABAHAT VEYA SUÇ TUTANAĞI.. 485
(5326) SAYILI KABAHATLER KANUNU UYGULAMASI 501
KABAHATLE İLGİLİ YAPTIRIM TÜRLERİ.................................. 504
KABAHAT FİİLLERİNDE ORGAN VE TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞU; 505
1380 SAYILI SU ÜRÜNLERİ KANUNU AÇIKLAMASI............... 521
TİCARİ AMAÇLA İZİNSİZ OLARAK SU ÜRÜNÜ AVLANILMASINDA 1380 S. KANUN 36/1 FIKRASI A/1-2 BENDİ CEZA UYGULAMASI............................... 536
SULARA ZARARLI MADDELERİN DÖKÜLMESİ 539
İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİ; 543
İDARİ PARA CEZASI VE İDARİ TEDBİRLERE 546
İDARE MAHKEMESİNDE İTİRAZ EDİLMESİ................................. 546
SU ÜRÜNLERİNİN GENEL YASAKLARI 548
SU ÜRÜNLERİNİ KORUMA VE KONTROL GÖREVLİLERİ.......... 552
İDARİ PARA CEZASI UYGULAMA ESASLARI,............................ 553
MİLLİ PARK ORMANINDA SU ÜRÜNLERİYLE İLGİLİ İŞLENEN KABAHATLER 555
1380 Sayılı SU ÜRÜNLERİ KANUNUYLA İLGİLİ YARGITAY KARARLARI ÖZETLERİ 556
2010 YILI İÇİN SU ÜRÜNLERİ KANUNUNA GÖRE İDARİ PARA CEZALARI LİSTESİ 557
ADLÎ VE ÖNLEME ARAMALARI YÖNETMELİĞİ......................... 562
YAKALAMA, GÖZALTINA ALMA VE İFADE ALMA YÖNETMELİĞİ579
KAYNAKÇA *594*
2) -Şükrü ÖZDEMİR- Necip DEDA,Orman Hukuku -1.ve 2.cilt, ANKARA / 1991 595
YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ 595
SÖZLÜK *597*
Açıklamalar çeşitli sözlüklerden alınmıştır. *597*

1982 ANAYASASI

A. ORMANLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

Madde 169 - Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

B. ORMAN KÖYLÜSÜNÜN KORUNMASI

Madde 170 - Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

+++++

ORMAN KANUNUNA BAZI HÜKÜMLER EKLENMESİNE VE BU KANUNUN BİRİNCİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (ORMANLARIN DEVLETLEŞTİRİLMESİ VE İADESİ HAKKINDA)

Kanun Numarası: 4785

Kabul Tarihi: 09/07/1945
Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 13/07/1945
Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 6056

Madde 1 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte varolan gerçek veya tüzel özel kişilere, vakıflara ve köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ilişkin bütün ormanlar bu kanun gereğince devletleştirilmiştir. Bu ormanlar hiç bir işlem ve bildirime lüzum olmaksızın Devlete geçer.

Madde 2 - Aşağıda yazılı ormanlar birinci madde hükmü dışındadır.

A) Devlet ormanlarının veya bu kanunla devletleştirilen ormanların içinde veya bitişiğinde bulunmamak şartıyla 3116 sayılı Orman Kanunundaki ödevlere ve izinlere dayanılarak ekim veya dikim yoluyla emek harcanıp yetiştirilmiş ormanlar;

B) Sahipli fıstık çamı, palamut meşesi ve aşısız kestane ormanları;

C) Devlet ormanları ve bu kanunla devletleştirilen ormanların içinde olmayan topraklarda ekim ve dikim yoluyla özel emekle yetiştirilmiş kavak, söğüt, kızılağaç, akasya, okaliptüs ve servi ormanları;

D) Devlet ormanlarına veya bu kanunla devletleştirilen ormanlara bitişik olmadığı ve çevresinin güzelliğini sağladığı Tarım Bakanlığınca belli edilecek olan köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ilişkin ormanlar (layıkıyla korunup bakılmak şartıyla).

Devletleştirilme dışında bırakılan köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ilişkin ormanların alanını her hangi bir suretle daraltmak, bunlar üzerinde her hangi bir temliki tasarrufta bulunmak ve bunları ayni haklarla takyit etmek veya arsa haline sokmak ve Tarım Bakanlığının izni olmadan içlerinde tesisler meydana getirmek ve her çeşit faydalanmalarda bulunmak yasaktır. Bu ormanlardan izinsiz olarak kesilen ağaçlar ve bunlardan imal edilen mallar ve çıkarılan her türlü ürünler, suçluları kim olursa olsun, doğrudan doğruya orman idaresince zorla alınır. Suçlular hakkında ayrıca 3116 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre kovuşturma yapılır. Kesimler sonucunda bu ormanlarda açılan boşlukları ilgilileri yeni ağaçlamalarla doldurmak zorundadırlar. Aksi halde bu ormanlar da devletleştirilir.

Madde 3 - (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 23/06/1963 tarih ve E.: 1963/141, K.: 1964/50 sayılı kararı ile)

Madde 4 - Bu kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden başlayarak altı ay içinde ormanların bağlı bulundukları Devlet Orman İşletmesi Müdürlüklerinden yazı ile sahipleri istedikleri takdirde devletleştirilen ormanlardaki yapı ve tesislerini orman idaresi satın almak zorundadır. Bu yapı ve tesislerin satın alma karşılığına esas 1936 bütçe yılı bina vergisine matrah olan safi iratlarının on katıdır. Yapı ve tesislerin 1936 bütçe yılı bina vergisine matrah olan safi iradı bulunmadığı takdirde belirtilecek miktar beklenilmeksizin yapı ve tesislere orman idaresince elkonmakla beraber bu irat 1837 sayılı Bina Vergisi

Kanununun yetkilendirdiği komisyonlar tarafından çevresi içerisindeki en yakın benzeri yapı ve tesisler gözönünde tutularak belli edilir. Belli edilen irat usulen kesinleştikten sonra on katı satın alma karşılığı olur. Komisyon kararlarına karşı Hazine ve mülk sahibinin 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz hakları saklıdır.

Madde 5 - Devletleştirilen ormanların sahipleri bu kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak en geç bir yıl içinde ihticaca salih mülk edinme belgeleri ve vergi kayıtlarıyla birlikte ve iş ilgililer arasında ihtilaflı bir durumda ise mahkemede incelenmekte olduğuna dair alacakları belgeleriyle ormanların bağlı bulundukları Devlet Orman İşletmesi Müdürlüğüne veya o yerin mülkiye üstüne başvurmak zorundadırlar.

Bir yıl içinde bu ödevi yerine getirmeyenler devletleştirilen ormanın karşılığını almak hakkını kaybederler.

Madde 6 - Beşinci maddede yazılı süre içinde yapılan başvurmalar üzerine Devlet Orman İşletmesi Müdürlüğü mülk edinme belgesiyle vergi kaydının ihticaca salih olup olmadığını ve devletleştirilen ormanın yerine uyup uymadığını ve kimin olduğunu belirttikten sonra işlemli kağıtları kesin olarak belli edilmiş karşılığı gösteren belge ile birlikte Tarım Bakanlığına yollar.

Tarım Bakanlığı gelen belgeleri inceleyerek onadıktan sonra mülk sahiplerine ödenmek üzere ödeme emriyle ödeneklerini ilgili işletme müdürlüğüne gönderir.

Başvurmaların sonucu, başvuranlara, dilekçelerinde yazılı adrese tebliğ edilir.
Bu işlemler ilgilinin başvurma tarihinden başlayarak en geç bir yıl içinde bitirilir.

***Madde 7* - Devletleştirilen ormanların karşılıkları, Tarım Bakanlığınca altıncı madde hükümlerine göre onandığı tarihten başlamak üzere altı yılda ve altı eşit taksitte ödenir.**

***Madde 8 -* Tahakkuk etmiş olan parasını almak üzere bu kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak beş yıl içinde mahalli mülkiye üstüne veya orman işletmesi müdürlüğüne başvurmayanlar, haklarından vazgeçmiş sayılırlar. Böylece hakları düşenler yetkili yargı ve idare mercilerine giderek bir güna hak isteğinde bulunamazlar.**

***Madde 9* - Bu kanun hükümlerine göre devletleştirilen ormanlar üzerindeki irtifak, intifa hakları ve gayrimenkul mükellefiyetleri ve ipotekler kendiliğinden düşer.**

Hak sahipleriyle mülk sahipleri arasında uyuşmazlık baş gösterdiğinde mülk sahiplerine bu kanun hükümlerine göre ödenecek para, kime verileceği belli olunca hak sahibine ödenmek üzere Ziraat Bankasına yatırılır.

Madde 10 - Devletleştirilen ormanların ve dördüncü madde gereğince alınan yapı ve tesislerin Hazine adına tapuya kayıt ve tescili için yapılacak her türlü işlemler ve verilecek tapu senetleri her türlü vergi, resim ve harçlardan ayrıklıdır.

Madde 11 - Devletleştirilen ormanların ve dördüncü madde gereğince alınan yapı ve tesislerin bu kanun hükümleri dairesinde ödenecek olan karşılığı için her yıl Orman Genel Müdürlüğü bütçesine gerekli ödenek konulur.

Madde 12 - (Mülga madde: 24/03/1950 – 5653/3 md.)

Madde 13 – 3116 sayılı Orman Kanununun elli dördüncü maddesiyle aynı kanunun otuz altıncı maddesine 3444 sayılı kanunun ikinci maddesiyle eklenen fıkranın üçüncü bendi kaldırılmıştır.

Madde 14 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 15 - Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek Madde 1 - Devlet Orman İşletmeleri tarafından işletilecek ormanlarla bu işletmelerin döner sermayesine ilişkin işler Genel Muhasebe, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunlarına bağlı olmayıp Bakanlar Kurulunca konacak esaslara ve ticari isterlere göre yürütülür.

Bu işletmelere ilişkin hesap dönemi, takvim yılıdır.

İşletmelerin merkezce yapılacak genel bilânçosu ile her işletmeye ilişkin bilanço, kesin hesaplarla birlikte, yıl sonundan başlayarak 7 ay içinde Sayıştay verilir. Sayıştay incelemelerini bu işletmelerin mevzuatına ve hususiyetlerine ve ticari isterlere göre yapar.

Ek Madde 2 - 09/07/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanunla Devletleştirilmiş ormanlardan; Devlet ormanları içinde olmayan ve etrafı tarla, bağ, bahçe gibi kültür arazisi, özel orman, şehir, kasaba, köy merası ve Orman Kanunun birinci maddesine göre orman sayılmayan yerlerle çevrili olmak şartiyle Devlet ormanlarından tamamen ayrılmış bulunan köy, belediye tüzelkişiliklerine ve gerçek kişilere ait ormanlar; sahipleri veya mirasçıları istedikleri takdirde geri verilir.

İade edilecek ormanlardan, Devletleştirme karşılığı ödenmemiş bulunanlar bir işleme tabi tutulmaksızın sahiplerine intikal eder ve müracaatları üzerine keyfiyet Orman İdaresinc
Geri verilen ormanların hududu içindeki orman işletmeleri tarafından istihsal edilmiş ve henüz satılmamış orman mahsulleri, ormanın tescili sırasında sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine bulundukları mevki ile miktar ve vasıfları tesbit edilerek hususi orman tarife bedeli ve hakiki istihsal masrafları peşin ödenmek şartıyla orman sahiplerine teslim edilir.

Geri verilen ormanlarda Devletleştirmeden doğan muamelelerle geri vermeden dolayı, orman sahipleriyle Devlet birbirleri aleyhine dava açamazlar.

+++

Kanun Numarası : 6831

Kabul Tarihi : 31/8/1956

Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 8/9/1956 Sayı : 9402

Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 37 Sayfa : 2457

Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız

"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyatı",

Cilt: 1 Sayfa: 477

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren

yönetmelikler için, "Yönetmelikler Külliyatı" nın kanunlara göre

düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

BİRİNCİ FASIL

Ormanların Tarifi, Taksimi, İdare ve Murakabesi

Madde 1 – Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.

Ancak :

A) Sazlıklar;

B) Step nebatlariyle örtülü yerler;

C) Her çeşit dikenlikler;

Ç) Parklar;

D) **(Değişik: 23/9/1983 - 2896/1 md.)** Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçlıklarla örtülü yerler,

---

(1) a - Bu Kanunda geçen "Ziraat Vekaleti" deyimi 20/6/1973 tarih ve 1744 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesiyle Orman Bakanlığı olarak;Orman Bakanlığı adı da 6/3/1985 tarih ve 3161 sayılı Kanunla "Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı" olarak değiştirilmiştir.

b - Bu Kanun ile orman hizmet ve konularına ilişkin diğer kanun, tüzük ve yönetmeliklerde ve bunların ek ve değişikliklerinde Tarım Bakanı'na veya Bakanlığına verilen, görev ve yetkilerin Orman Bakanı'na veya Bakanlığına intikal etmiş olduğu 26/6/1972 tarih ve 1595 sayılı Orman Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 13. maddesinde hükme bağlanmıştır.

c - Bu Kanun uyarınca yapılan tahsisler için 19/10/1989 gün ve 383 sayılı KHK'nin geçici 1 inci maddesine bakınız.

****

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççık nevilerinin bulunduğu yerler;

F) **(Değişik : 22/5/1987 - 3373/1 md.)** Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halinde ki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

G) **(Değişik : 22/5/1987 - 3373/1 md.)** Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler,

H) (**Değişik: 5/11/2003-4999/1 md.)** Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan (…)(1) fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar;

İ) **(Değişik : 23/9/1983 - 2896/1 md.)** Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet Ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler ile 9/7/1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda tasrih edilen yabani veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar.

J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımıyan yerler,

orman sayılmaz.

Madde 2 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/1 md.)

Orman sayılan yerlerden:

A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler,

B) 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları,

Orman sınırları dışına çıkartılır.

Orman sınırları dışına çıkartılan bu yerler Devlete ait ise Hazine adına, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına orman sınırları dışına çıkartılır. Uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tashih ve tescil işlemi yapılır.

Bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir suretle daraltma yapılamaz .

(Değişik dördüncü fıkra: 5/11/2003-4999/2 md.) Bu madde hükümleri; muhafaza ormanı, millî park alanları, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlar ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerinin devamı süresince; yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz.

---

(1) Bu arada yer alan "... kızılağaçlıklar ile aşılı kestanelikler, ..." sözcükleri, Anayasa Mahkemesi'nin 17/3/2004 tarihli ve E.:2003/100, K.:2004/33 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden madde metninden çıkarılmıştır.

(Ek fıkra: 22/5/1987 - 3373/1 md.) Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı Kanunun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanıncaya kadar ecri misil alınmaz.

Madde 3 – Bulundukları mevki, vaziyet, haiz oldukları hususiyet noktasından memleketin ve halkın menfaat, sıhhat, selametine yarıyacak veya tarihi, bedii veya turistik kıymeti bakımından muhafazası gereken, gerek Devletin ve gerek eşhasın hususi mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin orman rejimine alınmasına Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. (1)

Madde 4 – Ormanlar mülkiyet ve idare bakımından:

A) Devlet ormanları;

B) Hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlar;

C) Hususi ormanlar;

Vasıf ve karakter bakımından:

A) Muhafaza ormanları;

B) Milli parklar;

C) İstihsal ormanları;

olmak üzere ayrılır.

Madde 5 – Hükmi şahsiyeti haiz olmıyan Devlet dairelerince hususi maksatlara göre tesis edilen ormanların bu daireler tarafından tesis gayelerine uygun surette idare ve intifaına Ziraat Vekaletince izin verilebilir.

Madde 6 – (Değişik : 22/5/1987 - 3373/3 md.)

Devlet ormanlarına ve Devlet ormanı sayılan yerlere ait her çeşit işler Orman Genel Müdürlüğünce yapılır ve yaptırılır.

Devletten başkasına ait olan bütün ormanlar, bu Kanunun hükümleri dairesinde Orman Genel Müdürlüğünün murakabesine tabidir.

İKİNCİ FASIL

I

Devlet Ormanları

Orman kadastrosu

Madde 7 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/2 md.)[2][3]

(Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Devlet ormanları ile evvelce sınırlaması yapılmış olup da sınırlandırma sırasında orman olduğu halde orman sınırları dışında kalmış ormanların, hükmî şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanların, hususi ormanların, orman kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayini ve tespiti ile 2 nci madde uygulamaları ile ilgili olarak kadastrosu kesinleşmiş yerlerde tespit edilen fennî hataların düzeltilmesi işleri orman kadastro komisyonları tarafından yapılır.**(Ek cümle: 15/1/2009-5831/2 md.)** Ancak, henüz orman kadastrosuna başlanılmamış yerlerde, 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre belirlenen orman sınırı, orman kadastro komisyonunca belirlenen orman sınırı niteliğini kazanır. [3]

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonlarınca ormanların kadastrosu ve Devlet ormanlarında yapılacak 2 nci maddenin (B) bendi uygulamaları resen, 2 nci maddenin (A) bendi uygulamaları müracaatın değerlendirilmesi ve Bakanlığın onayı ile bedelsiz olarak, hükmî şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ve hususi ormanlarda 2 nci maddenin (B)bendi uygulamaları ise bu ormanların sahiplerinin müracaatı üzerine bedeli karşılığında yapılır.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "Ziraat veya Maarif Vekaletleri veya Turizm Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 10/10/2011 tarihli ve 657 sayılı KHK'nın 36 ncı maddesiyle bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca" ibaresi "Orman Genel Müdürlüğünce" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "herhangi bir nedenle" ibaresi "sınırlandırma sırasında orman olduğu halde" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "köylerde köy muhtarlığınca" ibaresi "mahalle ve köylerde muhtarlıkça" şeklinde değiştirilmiştir.

*****

(**Değişik üçüncü fıkra: 19/4/2018-7139/9 md.)** Orman kadastro komisyonları, Orman Genel Müdürlüğünce atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni ile beldelerde belediye encümenince, mahalle ve köylerde muhtarlıkça bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve üç üyeden teşekkül eder.

(Değişik fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonları ve amenajman heyetleri başkan ve üyelerine ödenecek tazminat ve harcırah miktarları her yıl bütçe kanunu ile belirlenir. Arazi çalışmalarının atama merkezleri dışında yapılması halinde arazi tazminatı yerine yurt içi gündelikler ödenir.

Komisyonların çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Madde 8 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/3 md.)

Orman kadastrosunun ve bu Kanunun 2 nci maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkarma işlemlerinin yapılacağı il ve ilçeler Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenir.

Kadastro çalışmalarının yapılacağı yerler en az bir ay önce radyo ve diğer yayın araçları ile ilan olunur.

Orman kadastrosu ve sınırları dışına çıkarma işlerine ait arazi çalışmalarının başlama tarihi ise, orman kadastro komisyonu tarafından en az 15 gün önceden çalışacak belde, mahalle ve köylerle bunlara bitişik belde, mahalle ve köylerin uygun yerlerine asılarak ilan edilir.(1)

İlan işlemlerine ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Madde 9 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/5 md.) (2)

(Değişik birinci fıkra: 19/4/2012-6292/13 md.) İlan işleri tamamlanan belde, mahalle ve köylerde kadastrosu yapılacak ormanların sınırları komisyonlarca, arazi üzerinde belirlenerek tutanakla tevsik edilir, belirlenen sınır noktaları ölçülerek haritalama işlemleri yapılır.

Bu tutanak; sınırlandırılan ormanların işletme şeklini, ihtiva ettikleri ağaç türlerini, mülkiyet ve diğer ayni hakları, sınırda bulunan taşınmaz malların cinsini, maliklerinin ve işgal edenlerin ad ve

soyadını, gösterilen veya verilen belgelerin tarih, numara ve nitelikleri ile ilgililer tarafından yapılan itirazları kapsayacak şekilde düzenlenir.

(Değişik üçüncü fıkra : 5/6/1986 - 3302/4 md.) Tutanaklar, orman kadastrosu ve bu Kanunun 2 nci maddesinin (B) bendinin uygulamalarında her belde ve köy için, (A) bendinin uygulamasında ise bir veya birden fazla köy ve belde veya ilçe hudutları içinde kalan bütün köyler için tutulur ve tutanak defterine yazılır. Bu tutanaklar komisyon başkanı, üyeler, bilirkişiler ve hazır bulundukları takdirde orman içinde veya bitişiğinde taşınmaz mal sahibi olanlar ile kullananlar veya kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından imza edilir.

---

(1) 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "belde ve köylerle bunlara bitişik belde ve köylerin" ibaresi "belde, mahalle ve köylerle bunlara bitişik belde, mahalle ve köylerin" şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 15/1/2009 tarihli ve 5831 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle; bu maddenin yedinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "3402 sayılı Kadastro Kanununa göre kadastrosuna başlanan çalışma alanlarında evvelce kesinleşmiş olan orman haritalarının kontrolü sonucunda tespit edilecek hesaplamalardan kaynaklanan yüzölçümü hataları 3402 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre oluşan kadastro ekibince düzeltilir. Diğer vasıf ve mülkiyet değişikliği dışında kalan aplikasyon, ölçü ve çizimden kaynaklanan yüzölçümü ve fenni hatalar ise kadastro müdürlüğünce mahalli orman kuruluşuna bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren onbeş günlük süre içerisinde orman kadastro komisyonu görevlendirilir." cümleleri eklenmiştir.

****

(Değişik dördüncü fıkra: 5/11/2003-4999/4 md.) Kadastro ve diğer ormancılık hizmetleri için gerekli hava fotoğrafları ve haritalar Orman Genel Müdürlüğünce yapılır veya yaptırılır.

Ölçme metodlarına ait uygulanacak teknik hususlar yönetmelikte belirtilir.

Kadastrosu yapılan ormanların sınır noktaları zeminde tespit ve tesis edilir. Tespit edilen sınır noktalarının tahrip edilmesi veya yerlerinin değiştirilmesi yasaktır. (1)

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/4 md.) Orman tahdidi veya kadastrosu yapılıp ilân edilerek kesinleşmiş yerlerde, vasıf ve mülkiyet değişikliği dışında aplikasyon, ölçü, çizim ve hesaplamalardan kaynaklanan yüzölçümü ve fennî hatalar tespit edildiğinde, bu hatalar Orman Genel Müdürlüğünün bilgisi ve denetimi altında orman kadastro komisyonlarınca düzeltilir. **(Ek cümle: 19/4/2012-6292/13 md**.) Düzeltme işlemleri en son ilan edilen çalışma esas alınarak yapılır. **(Ek cümleler: 15/1/2009-5831/3 md.)** 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre kadastrosuna başlanan çalışma alanlarında evvelce kesinleşmiş olan orman haritalarının kontrolü sonucunda tespit edilecek hesaplamalardan kaynaklanan yüzölçümü hataları 3402 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre oluşan kadastro ekibince düzeltilir. Diğer vasıf ve mülkiyet değişikliği dışında kalan aplikasyon, ölçü ve çizimden kaynaklanan yüzölçümü ve fenni hatalar ise kadastro müdürlüğünce mahalli orman kuruluşuna bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren onbeş günlük süre içerisinde orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Düzeltme, 10 uncu maddeye göre ilân olunur. **(Değişik yedinci cümle: 19/4/2018-7139/10 md.)** İlan tarihinden itibaren otuz gün içinde düzeltmenin kaldırılması maksadıyla kadastro mahkemelerine, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelere dava açılmadığı takdirde yapılan düzeltme kesinleşir. Düzeltmelerde 11 inci maddedeki hak düşürücü süre aranmaz.

Madde 10 – (Değişik : 19/4/2012 - 6292/13 md.)

Sınırlaması ve bu Kanunun 2 nci maddesine göre, orman sınırları dışına çıkarma işlemleri bitirilen köy, belde veya mahallelere ait düzenlenen kadastro dosyaları Orman Genel Müdürlüğüne gönderilir. Orman Genel Müdürlüğünce bulunan şeklî ve hukuki noksanlıklar komisyonlarca düzeltildikten sonra, kadastro tutanak suretleri haritaları ile birlikte orman kadastro komisyonlarınca ilgili köy, belde veya mahallelerin uygun yerlerine asılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca, tutanak suretleri Maliye Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğünün mahalli kuruluşlarına intikal ettirilir.

Asılma tarihi, beldelerde belediye encümenlerinin, mahalle ve köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri belgelerle tevsik olunur. Bu belgeler komisyon dosyalarında saklanır.

Kadastrosu tamamlanan veya devam eden ormanlara ait haritaların yapılmasında ölçme, hesap, tersimat ve aplikasyon işleri harita ve kadastro mühendisleri veya teknikerleri tarafından yapılır, sorumluluk harita ve kadastro mühendislerine aittir. Çalışma alanlarında yapılan ölçüm ve haritalama işlemlerinin usulüne uygun olarak yapılmasını sağlamak ile kontrol onayını yapmak üzere Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca kontrol mühendisi görevlendirilir. Kadastro teknik standartlarına uygun üretilen bu haritalar, harita ve kadastro mühendislerinin kontrol onayından sonra komisyon başkanınca tasdik olunur.

---

(1) 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "sabit taş ve beton kazıklarla tespit edilir." ibaresi "zeminde tespit ve tesis edilir." şeklinde değiştirilmiştir.

****

Madde 11 – (Değişik : 5/11/2003-4999/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Orman kadastro komisyonlarınca alınan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar askı suretiyle otuz gün süre ile ilan edilir. Bu ilan ilgililere şahsen yapılan tebliğ hükmündedir. Tutanak ve haritalara karşı itirazı olanlar; askı tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açabilirler. İlan süresi geçtikten sonra, dava açılmayan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar kesinleşir. Orman kadastro komisyonlarınca düzenlenen tutanak ve haritaların kesinleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanarak Hazine hariç itiraz olunamaz ve dava açılamaz.

(Değişik ikinci fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılacak sınırlamaya itiraz davalarında hasım Orman Genel Müdürlüğü; 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine karşı açılacak itiraz davalarında ise hasım Hazine ve Orman Genel Müdürlüğüdür.

(Değişik üçüncü fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Orman Genel Müdürlüğünce açılacak davalarda hasım, hak sahibi gerçek ve tüzel kişilerdir.

(Değişik dördüncü fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Kadastrosu yapılıp kesinleşen Devlete ait ormanlar orman vasfı ile, 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarılan yerler ise kaydında belirtme yapılarak hâlihazır vasfı ile; kesinleşme tarihleri tescil tarihi olarak gösterilmek suretiyle, en geç üç ay içinde hiçbir harç ve bedel alınmaksızın Hazine adına tapu kütüklerine kaydedilir.

Bu Kanunun;

a) 20.6.1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi,

b) 23.9.1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi,

Uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılan, ancak fiilen orman olduğu Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilen yerler, talep üzerine Maliye Bakanlığınca Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilir. Tahsisi yapılan bu yerler Hazine adına tapuya orman vasfıyla tescil edilir.

Sınır noktaları ile ölçü işinde kullanılan tüm noktalardaki taş, beton kazık ve diğer işaretler Orman Genel Müdürlüğünce korunur. Noktaların tahribatı veya yerlerinin değiştirilmesi yasaktır.

Madde 12 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/8 md.)[1]

(Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/7 md.) Orman kadastro komisyonları için lüzumlu olan taşıt araçları ile her türlü demirbaş donanımları, görevlilerin kanunî yollukları ve her türlü giderler Orman Genel Müdürlüğünce sağlanır.

(Ek fıkra : 22/5/1987 - 3373/6 md.; Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)[1]

---

(1) 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK ile bu maddede yapılan düzenlemeler; 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

****

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/7 md.) Orman kadastrosu ve 2 nci madde uygulamaları yapılıp kesinleşmiş ormanlarda, gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarınca orman sınırlarının arazi üzerine aplikesi talepleri her yıl Orman Genel Müdürlüğünün teklifi ve Çevre ve Orman Bakanlığının onayı ile belirlenen tarifeler üzerinden ücreti karşılığı yapılır.

(Ek fıkra: 19/4/2012 - 6292/13 md.) Orman kadastrosu yapılıp kesinleşen yerlerde, orman idaresince başka bir değerlendirme yapılmaksızın kesinleşen orman kadastrosuna göre işlem yapılır.

II. Orman köylülerinin kalkındırılması ve nakledilmesi:

Madde 13 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/9 md.)

Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunup, köylerde veya dağınık yerlerde oturanlardan:

A) Bulundukları yerlerde kalkındırılmaları mümkün görülenler, bu Kanunun ek 3 üncü maddesinde belirtilen fondan öncelikle yararlandırılarak kalkınmalarına katkıda bulunulur.

B) Yerinde kalkındırılmaları mümkün görülmeyen veya su ve toprak rejimi bakımından bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan bu köyler halkının kısmen veya tamamen öncelikle bu Kanunun 2 nci madde birinci fıkra (A) bendinde belirtilen orman sınırları dışına

çıkarılan yerlere, bu mümkün olmadığı takdirde diğer yerlere nakil ve yerleştirilmelerine, Cumhurbaşkanınca karar verilir. Nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır. (1)

III. Ormanların muhafazası:

Madde 14 – Devlet ormanlarında:

A) Yetişmiş veya yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak veya ağaçlardan yalamuk, pedavra hartama çıkarmak;

B) Dikili yaş veya kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak;

C) **(Değişik : 3/11/1988 - 3493/1 md)** Palamut, ıhlamur çiçeği, her çeşit orman örtüsü, mazı kozalağı tıbbi ve sınai nebatları veya orman tohumlarını toplayıp götürmek;

D) **(Ek : 3/11/1988 - 3493/1 md.)** Ormanlardaki göl, gölet, baraj ve derelerde dinamit atmak veya zehir bırakmak suretiyle avlanmak;

E) **(Ek : 3/11/1988 - 3493/1 md)** Ticaret amacıyla olmaksızın kendi ihtiyacı için toprak, kum ve çakıl çıkarmak;

Yasaktır.

Madde 15 – Ormanın gelişmesi için idarenin fenni maksatlarla yapacağı ameliyat dışında; 14 üncü maddenin (A) bendinde yazılı fiillerden fidan sökmek veya dal kesmek ile orman hasılatı elde etmek üzere aynı maddenin (B) bendinde ve muhtelif faydalar sağlamak için (C) bendinde yazılı fiil ve hareketleri yapmak, orman idaresinin izin ve müsaadesine bağlıdır.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığının görüşü de alınarak Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

****

Madde 16 – (Değişik birinci fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Çevre ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin; baraj, gölet, liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanacağı her türlü yapı hammaddesi üretimi için yapacağı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmaz.

Ruhsatname veya imtiyaz almış olanlarla, ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, işe başlamadan evvel çalışma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin göstereceği tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar.

(Ek fıkra: 26/5/2004-5177/34 md.) Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, kullanım süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilir. Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyükşehir mücavir alanlarında büyükşehir belediyelerine, diğer yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Maddenin uygulanması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Madde 17 – (Değişik birinci fıkra: 19/4/2012-6292/13 md.) [(1)]Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; otlatma planı yapılan alanlarda yıllık otlatma süresi dâhilinde hayvanların planlı otlatılmasını sağlayan, gecelemesini emniyet altına alan ve dağılmalarını engelleyen geçici çevirmeler şeklinde düzenlemeler dışında, her çeşit bina, ağıl ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması, tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır. Ancak, Devlet ormanlarında 31/12/2011 tarihinden önce toplu yerleşimin bulunduğu; yaylak ve otlak olarak kullanılan alanlar içindeki yerler ile yılın belirli dönemlerinde geleneksel yaylacılık maksadıyla yerleşim yeri olarak kullanılan alanlar kullanım bütünlüğü de dikkate alınarak Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilir. Tespit edilen bu alanlardan uygun görülenler Cumhurbaşkanı kararı ile yayla alanı olarak ilan edilir. İlan edilen yayla alanlarında 31/12/2011 tarihinden evvel yapılmış, hakkında müsadere kararı bulunanlar da dâhil her türlü bina ve tesisler mevcut haliyle vaziyet planında gösterilerek Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınır. Yayla alanlarında bulunan bina ve tesisler orman idaresi tarafından işletilir, işlettirilebilir veya kiraya verilebilir. Elde edilen gelirler Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesine gelir kaydedilir. Giderler ise Orman Genel Müdürlüğü

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

***

Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesinden karşılanır. Bu alanlardaki bina ve tesislerin kullanıcıları orman idaresince tespit edilir, ilgili kaymakamlık ve muhtarlıklar vasıtasıyla bir ay süreyle ilan edilir. Bu süre içinde yapılan itirazlar bir ay içinde orman idaresinde mevcut bilgi ve belgelere göre, bunun mümkün olmaması hâlinde başvuru sahiplerinin elindeki bilgi ve belgelere göre sonuçlandırılarak ilgililere bildirilir. Kullanıcısı tespit edilen bina ve tesisler vaziyet planına göre kullanıcısına, tespit tarihinden itibaren bir yıl içinde talebi hâlinde rayiç bedel üzerinden 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiraya verilebilir. Kullanıcıları tarafından kiralanmayan bina ve tesisler ise yıkılır. Kiralanan bina ve tesislere ilişkin, ilgili kurumlarca orman idaresine bildirilen eksikliklerin tamamlanması yönünde kiracıya tebligat yapılarak en geç bir yıl içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliklerin giderilmemesi hâlinde yapılan kiralama işlemi iptal edilir. İlgili mevzuattan doğacak her türlü zarar ve hukuki sorumluluk kiracıya aittir. Yayla alanı olarak ilan edilen yerlerde orman idaresince

nüfus yoğunluğu, yöresel ihtiyaç ve sosyal problemler dikkate alınarak gerekli her tür ve ölçekte planlar Orman Genel Müdürlüğünce yapılır veya yaptırılır. Yapılan bu planlar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca onaylanır. Yayla alanlarında mevcut bina ve tesislerin kiralayan tarafından iki yıl içinde planlara uygun hale getirilmesi istenir. Uyumlu hale getirenlerin kira sözleşmeleri yenilenir. Aksi halde kira sözleşmesi iptal edilir. Yayla alanlarına ilişkin iş ve işlemler yönetmelikle belirlenir.

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollariyle elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. **(Mülga son iki cümle: 17/6/2004-5192/1 md.) (Ek cümle: 17/6/2004-5192/1 md.)** Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğünce değerlendirilir.

(Değişik fıkra: 22/5/1987 - 3373/7 md.; İptal: Ana. Mah.nin 17/12/2002 tarihli ve E.:2000/75, K.:2002/200 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 17/6/2004-5192/1 md.) (Değişik birinci cümle: 25/6/2010-6001/33 md.) Savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesislerinin; baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıkların; Devlete ait sağlık, eğitim, adli hizmet ve spor tesisleri ile ceza infaz kurumlarının ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde, gerçek ve tüzel kişilere bedeli mukabilinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Devletçe yapılan ve/veya işletilenlerden bedel alınmaz. Bu izin süresi kırkdokuz yılı geçemez. Bu alanlarda Devletçe yapılanların dışındaki her türlü bina ve tesisler iznin sona ermesi halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğünün tasarrufuna geçer. Söz konusu tesisler Orman Genel Müdürlüğü veya Çevre ve Orman Bakanlığı ihtiyacında kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir. İzin amaç ve şartlarına uygun olarak faaliyet gösteren hak sahiplerinin izin süreleri; yer, bina ve tesislerin rayiç değeri üzerinden belirlenecek yıllık bedelle doksandokuz yıla kadar uzatılabilir. Bu durumda devir işlemleri uzatma süresi sonunda yapılır. Verilen izinler amaç dışında kullanılamaz. (1)

---

(1) 15/8/2017 tarihli ve 694 sayılı KHK'nin 22 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "eğitim ve spor tesislerinin" ibaresi "eğitim, adli hizmet ve spor tesisleri ile ceza infaz kurumlarının" şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7078 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

****

(Ek fıkra: 23/9/1983 - 2896/10 md.; İptal: Ana. Mah.nin 17/12/2002 tarihli ve E.:2000/75, K.:2002/200 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 17/6/2004-5192/1 md.) Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde de Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir.

Madde 18 – (Degişik : 19/4/2018-7139/11 md.)

Devlet ormanlarında; arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, tarihi eserlerin restorasyonu ve korunması için gerekli tesislere, odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılmasına, balık üretmek üzere tesis kurulmasına ve göl, baraj ve deniz yüzeyinde yapılan balık üretimi için karada yapılması mecburi tesislere ve yeraltında depolama alanı kurulmasına Orman Genel Müdürlüğünce bedeli alınarak yirmidokuz yıla kadar izin verilebilir. Bu süre sonunda her türlü bina ve tesis eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğü

tasarrufuna geçer ve söz konusu bina ve tesisler Orman Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarına bu madde kapsamında verilen izinlerden bedel alınmaz. Ancak bedelsiz izne konu tesisler de dâhil olmak üzere tesislerin; izin sahibince üçüncü kişilere kiralanması halinde orman sayılan alana isabet eden kira bedelinin yüzde ellisi her yıl Orman Genel Müdürlüğü bütçesine gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına izin sahibi tarafından yatırılır.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemez.

Madde 19 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/12 md.)

Ormanlara hertürlü hayvan sokulması yasaktır. **(Değişik ikinci cümle: 13/2/2011-6111/182 md.)** Ancak, kamu yararı gereklerine uygun olarak, orman idaresince belirlenen orman alanlarında; orman idaresince tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde hayvan otlatılmasına izin verilebilir.

Hayvan otlatılmasına izin verilecek sahaların ve hayvan türlerinin belirlenmesi ile otlatma zamanı ve süresinin tayinine ve ilgililere duyurulmasına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılmış sahalarda hiç bir surette hayvan otlatılamaz.

IV. Otlak ve mera işleri:

Madde 20 – Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklarla sulama yerlerinde hakları olanlardan buralara hayvanlariyle yahut hayvansız olarak girip çıkmak istiyenler; bu yerlere orman idaresinin göstereceği yollardan geçmeye ve ormanlara zarar vermemeye matuf tedbirlere riayete mecburdurlar.

Madde 21 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/13 md.)

Devlet ormanlarındaki otlaklara dışardan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması, tanzim olunacak planlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır.

Planlar otlak zamanından evvel tanzim ve orman işletme müdürlüklerince tasdik olunur.

Madde 22 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/14 md.)

Tarım ve Orman Bakanlığı, Devlet ormanları içindeki ağaçsız otlak, yaylak ve kışlakların tanzim ve ıslahı hususunda gerekli tedbirleri alır.

V. Muhafaza ormanları:

Madde 23 – Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlarla, meskün mahallerin havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafası için muhafazası zaruri görülen Devlet ormanları veya maki veya fundalarla örtülü yerler daimi olarak; tahrip edilmiş veya

yangın görmüş Devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelinceye kadar Ziraat Vekaletince muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Muhafazaya ayrılan ormanların hudutları belli edilerek civar köy ve kasabalarda ilan olunur. Bu gibi ormanların ayrılma şart ve esasları müddetleriyle sureti idare, imar ve ıslahı ve bunlardan faydalanma şekilleri Ziraat Vekaletince tesbit olunur.

Madde 24 – Muhafaza ormanı olarak ayrılması icabeden ve mülkiyeti Devletten başkasına ait bulunan ormanlarla alelümum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lazım gelen sahipli yerler, Cumhurbaşkanı kararıyle muhafaza ormanı olarak ayrılır. Sahipleri muvafakat etmedikleri takdirde bu yerler umumi hükümlere göre istimlak edilir. (1)

VI. Milli parklar:

Madde 25 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/15 md.)

Orman Genel Müdürlüğü; mevkii ve özelliği dolayısıyla lüzum göreceği ormanları ve orman rejimine giren sahaları; bilim ve fennin istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etmek, yurdun güzelliğini sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkan vermek maksadıyla, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma sahaları ve orman mesire yerleri olarak ayırır, düzenler, yönetir ve gerektiğinde işletir veya işlettirir.

VII. İstihsal ve satış işleri:

Madde 26 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/16 md.)

Orman insan ilişkilerinde, ormanın korunması, kullanma değerlerinin esas tutulması, ormancılıkta ve amenajman planlarında çok taraflı faydalanma esaslarını getirmek maksadıyla; Devlet ormanlarından yapılacak istihsal, Tarım ve Orman Bakanlığınca tespit olunacak esaslar dairesinde ve amenajman planlarına göre Devlet tarafından yapılır veya 40 ıncı madde hükümleri dairesinde yaptırılabilir.

Madde 27 – (Değişik birinci fıkra : 23/9/1983 - 2896/17 md.) Devlet ormanlarından kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçlardan, hangilerinin diplerinin ve hangi ürün çeşidinin kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, koruma ve satış icaplarına göre nakil, istif ve ölçme işlerine, nakliye tezkerelerinin tanzim ve kullanılmasına ait şekil ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur.

(Değişik ikinci fıkra: 5/11/2003-4999/8 md.) Damga çekiçleri dört çeşit olup şekilleri, bu Kanuna bağlı levhada tespit edilmiştir. Bu çekiçlerin yetkililerden başkası tarafından kullanılması yasaktır.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "İcra Vekilleri Heyeti" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

*****

(Değişik üçüncü fıkra: 5/11/2003-4999/8 md.) Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslara göre damgaya tâbi iken damgasız, nakliye tezkeresine tâbi iken nakliye tezkeresiz, faturaya tâbi iken faturasız veya sevk irsaliyesiz olan orman emvali kaçak sayılır. Fatura veya sevk irsaliyesinin nakliye

tezkeresi yerine geçerli sayılabilmesi için dayandığı nakliye tezkeresinin asgari olarak cilt, sayfa ve tarih bilgilerini taşıması gerekir.

Madde 28 – Ormancılık tekniği ve kıymetlendirme icapları zaruri kılmadıkça Orman Umum Müdürlüğünce hiçbir nevi mamul ve yarı mamul yapılamıyacağı gibi orman dışında şehir ve kasabalarda fabrika, depo ve satış yerleri de tesis olunamaz. İcabında Orman Umum Müdürlüğünce fabrika tesis ve işletilmesi Cumhurbaşkanı kararına bağlıdır. (1)

Madde 29 – Devlet ormanlarından elde edilecek orman mahsullerinin tarife bedelleri, mıntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve Ziraat Vekaletince tasdik olunur.

Madde 30 – (Değişik : 19/4/2018-7139/12 md.)

Devlet ormanlarından elde edilen dikili ağaç da dâhil orman ürünlerinin piyasa satışlarında açık artırma esastır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir.

Amenajman plan verilerine uygun olarak dikili ağaç da dâhil orman ürünlerinin satışları beş yıllık süreleri geçmemek üzere, yıllara sâri olarak da yapılabilir.

Madde 31 – (Değişik : 22/5/1987 - 3373/8 md.) (1)

Mülki hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan köylerde köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan veya burada oturmakta iken yerleşim adresini bu madde kapsamındaki başka bir köye taşıyan ya da nüfusa kayıtlı olmasa bile yerleşim adresi olarak kesintisiz en az beş yıl oturan muhtaç ihtiyaç sahibi hane reislerine, köyde barınmaları için yapacakları ev, ahır, samanlık, ambar ve kümes ile köy halkının müşterek ihtiyacı olan okul, cami, sağlıkevi, köyyolu köprüsü ve köykonağı ihtiyaçları için yapacak emval bu ormanlar civarındaki istif veya satış istif yerlerinden tarife bedeli ile kesme, taşıma ve istif masrafları alınmak suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere verilir. Bu maddeye giren inşaatlar için hak sahiplerinin talebi halinde bu yapacak emval yerine, karşılığı idarece nakit olarak ödenir. Tamiratlar için ise, en yakın istif veya satış istif yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri üzerinden emval verilir veya karşılığı nakit olarak idarece ödenir.

Nakit ödeme hallerinde işletmesindeki kerestelik emvalin son üç aylık açık artırmalı satış fiyatı ortalamasından, yeni inşaatlarda tarife bedeli ve fiili masraflar, tamiratlarda ise maliyet bedelinin üçte biri düşülür. Bu şekilde hesaplanan meblağın yüzde doksanı (% 90) ödenir.

Tamir için tamir ihtiyacının verildiği tarihten itibaren en az beş yıl geçmedikçe, ev, ahır, ambar, samanlık ve kümesin yeni olarak yapıldığı tarihten itibaren ise en az on yıl geçmedikçe tekrar ihtiyaç verilmez. Tamir için verilen miktar, yeni olarak yapılan ev, ahır, ambar, samanlık ve kümes için verilen ihtiyacın dörtte birini geçemez.

Emval yerine, nakit ödeme esas ve usulleri Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca tespit edilir.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "İcra Vekilleri Heyeti" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu yerler halkının yakacak ihtiyaçları tarife bedeli ile karşılanır. Satış istif yerlerinden karşılanması halinde ise kesme, taşıma ve istif masrafları ayrıca alınır.

Bu maddeye göre verilen yapacak emvalin gayesi dışında kullanılması ve başka bir yere taşınması yasaktır. Ancak, hak sahiplerinin ev ve müştemilatının tabii afete maruz bulunması, baraj veya gölet alanı içinde kalması veya hak sahibinin iskana tabi olması hallerinde yapacak emvalin ve enkazın nakline veya satışına müsaade edilebilir. Bu ihtiyaçların aynı köy halkı arasında devrine idarece izin verilebilir.

Köyden kesin olarak ilişkisini keseceklere ait sahipli yapıların enkazı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının tespit edeceği esaslara göre nakledilebilir veya satılabilir.

Bu madde hükümlerine göre verilen yapacak ile bunların enkazı ve yakacak odun haczedilemez.

Nakit verilmesi halinde, nakit ödeme amacı ile ilgili inşaat ve tamiratın yapılması zorunludur. Aksi halde 98 inci madde hükümleri uygulanır.

Madde 32 – (Değişik : 22/5/1987 - 3373/9 md.)(1)

Mülki hudutları içinde verimsiz devlet ormanı bulunan köylerde, köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan veya burada oturmakta iken yerleşim adresini bu madde kapsamındaki başka bir köye taşıyan ya da nüfusa kayıtlı olmasa bile yerleşim adresi olarak kesintisiz en az beş yıl oturan muhtaç hane reisleri ile, hudutları içinde verimli devlet ormanı bulunan ve nüfusu 2500'den aşağı olan kasabaların muhtaç halkına kendi ihtiyaçlarına sarfetmeleri şartıyla yapacakları, ev, ahır, samanlık, ambar ve kümes ihtiyaçları için bir defaya mahsus; okul, cami, köyyolu köprüsü ve köykonağı gibi köy müşterek ihtiyaçları için de ihtiyaç hallerinde olmak üzere, en yakın satış istif yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri karşılığı yapacak emval verilir.

Bu yerler halkının yakacak odun ihtiyaçları her yıl en yakın istif yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri ile karşılanır.

Birinci fıkrada belirtilen köy ve kasaba hudutları dahilindeki ormanlardan ağaçlandırma, imar ve bakım gayesi ile yapılan kesimlerle elde edilen yakacak odunlar tarife bedeli ile bu köy ve kasaba halkına, ihtiyaçları için verilir.

31 inci maddenin yasaklarla ilgili hükümleri bu madde için de geçerlidir.

Madde 33 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/21 md.)

Hariçten gelecek ve Hükümetçe iskana tabi tutulacak göçmenlerle, Hükümetçe memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak veya köylerde yerleştirilecek olanlara ve köy hudutları içinde yapılacak düzenleme ve toplulaştırmaya tabi tutulacaklara, yer sarsıntısı, yangın, heyelan, sel ve çığ yüzünden felakete uğrayan köylerde bu yüzden zarar gören muhtaç köylülere; yapacakları ev, ahır, samanlık ve ambar için bir defaya mahsus olmak üzere Tarım ve Orman Bakanlığınca en yakın istif veya satış istif yerlerinden kesme, taşıma ve istif masrafları karşılığında yapacak emval verilebilir.

31 inci maddenin 4, 5 ve 6 ncı fıkralarındaki hükümler, bu madde hakkında da tatbik olunur.

---

(1)26/2/2014 tarihli ve 6527 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "devamlı oturan" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya burada oturmakta iken yerleşim adresini bu madde kapsamındaki başka bir köye taşıyan ya da nüfusa kayıtlı olmasa bile yerleşim adresi olarak kesintisiz en az beş yıl oturan muhtaç" ibaresi eklenmiştir.

****

Madde 34 – (Değişik : 25/5/2000 - 4570/1 md.)

Üretimin Orman İdaresi tarafından yapılması halinde, sınırları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasabalarda o yer nüfusuna kayıtlı olarak ikamet eden gerçek kişilerin veya sınırları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin baltalık ormanlarından birim fiyat (vahidi fiyat) usulü ile kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları yakacak odunların yüzde yüzüne kadarı idarece tayin edilecek süre içinde, istedikleri takdirde kendilerine maliyet bedeli üzerinden verilir.

Ağaçlandırılacak, imar ve ihya edilecek sahalarda da baltalık ormanlarda yapılan çalışmalara ait hükümler aynen uygulanır.

Hane adedinin en az yüzde ellibiri tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin, birim fiyat usulü ile kesip satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık ve kesme kaplamalık tomrukların ve sanayi odunlarının ayrı ayrı yüzde yirmibeşine kadarı, istedikleri takdirde satış istif yerlerinden, Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından yüzde yirmi düşülerek tespit edilecek bedelle, kendilerine satılır. Ancak, hakkını mal olarak almak istemeyen orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine, birim fiyat usulü ile kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık, kesme kaplamalık tomruk ve sanayi odunlarının ayrı ayrı yüzde yirmibeşine kadarı için, ilgili orman işletmesince istihsal edilen emvalden, aynı yıl içinde açık artırmalı olarak satılan miktarın genel satış ortalaması ile maliyet bedeli genel ortalaması arasındaki bedel farkı, bilançonun çıkarılmasını müteakip nakden ödenir.

Ancak, Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından yüzde yirmi düşülerek tespit edilecek bedel, maliyet bedelinin üstünde ise orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin hak ettikleriyüzde yirmibeş ürünler kendilerine maliyet bedeli satılır.

Devlet ormanlarında istihsalde çalışan gerçek ve tüzel kişilerin, kesip satış istif yerlerine taşıdıkları yapacak ve yakacak emvale ait isitihkak tutarları ayrıca yüzde on fazlası ile kendilerine ödenir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı haklardan yararlanabilmek için kesme ve taşıma işinin birim fiyat (vahidi fiyat) kararı ve şartnamelerdeki sürelerle ve esaslara uygun olarak yapılması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kooperatiflerden veya üst kuruluşlardan yaptıkları işin mahiyeti ve hacmine göre orman mühendisi veya orman teknikeri çalıştırmaları istenebilir.

Orman Kanununda değişiklik yapan 23.9.1983 tarihli ve 2896 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi hükümlerinden evvelce yararlanmakta olan orman köylülerine de bu maddedeki bedel ve satış esasları uygulanır.

Bu madde hükümlerinin uygulanması ile ilgili esas ve usuller Orman Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Madde 35 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/23 md.)

31 inci, 32 nci ve 33 üncü maddelere göre yeni ev, ahır, ambar ve samanlık yapmak için yapacak orman emvali alanların, bu hususta tespit olunan, yapı sistemlerine uygun inşaat yapmaları zorunludur.

****

Yapı sistemlerinin tespitine ilişkin yönetmelik Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur. (1)

Madde 36 – (Değişik: 23/9/1983 - 2896/24 md.)

Tarife bedeli ile kesme, taşıma ve istif masrafları ve maliyet bedeli karşılığında zati yapacak alma hakkına sahip olanların ihtiyaçları ve bunlardan muhtaçlık durumu arananlar için Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslara göre muhtaçlık durumları, her sene orman bölge şefinin iştirakiyle köy ihtiyar heyetince ormanın verimi ve isteklilerin ihtiyacı göz önünde tutularak mahallinde tespit edilir.

Köyün müşterek ihtiyaçlarına öncelik tanınır.

Yakacak ihtiyaçları, mevcut hane ve nüfus sayısı esas tutularak verimin dağıtılması suretiyle karşılanır.

Hane sayısındaki eksilmeler ve nüfus sayısındaki değişiklikler köy ihtiyar heyetince orman idaresine bildirilir.

Maliyet bedeli ile zatı yakacak alma hakkına sahip olanların ihtiyaçları da aynı heyet tarafından mahallinde tespit edilir.

Köy muhtarı, verilen yapacak ve yakacak ihtiyaçlarını yerinde kullanmayıp her ne suretle olursa olsun elden çıkaranları orman idaresine bildirmekle yükümlüdür.

Madde 37 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/25 md.)

Devlet ormanlarından çıkarılacak tomruk, tel direk, maden direk, sanayi odunu, kağıtlık odun, lif - yonga odunu, sırık, çubuk, yakacak odun, reçine, sığla yağı, çıra ve şimşir gibi yıllık üretim programına alınmış orman ürünlerinin dışındaki her nevi orman ürün ve artıklarını, tayin olunacak mıntıka ve süreler içinde toplayıp çıkarmaları için, öncelik sırasına göre 40 ıncı maddede belirlenen orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya işyerindeki veya civarındaki köylülere ilanen duyurulmak suretiyle ve tarife bedelini ödemeleri şartıyla izin verilir.

Bu yerlerdeki halkın veya kooperatiflerin bu işe istekli olmadıklarının veya iş güçlerinin yeterli bulunmamasının tespit ve tevsiki halinde, bu ürün ve artıkların diğer isteklilerce toplanıp çıkarılmasına aynı şartlarla izin verilebilir veya orman idaresince istihsal olunup satılabilir.

Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek ormana zararlı ağaçcıklar ve kökler ile diğer orman zararlılarının, orman idaresince tespit edilecek şartlarla kesilerek, köklenerek, sökülerek veya toplanarak ormandan çıkarılması için isteklilere izin verilebilir. Bunları kesen, kökleyen, söken veya toplayan kişilerden para alınmaz.

Madde 38 – (Mülga : 23/9/1983 - 2896/61 md.)

Madde 39 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/26 md.)

Devlet ormanlarından yapılacak istihsalden, 31 inci, 32 nci ve 33 üncü maddelerden istifade edenlerin ihtiyaçları öncelikle karşılanır.

Madde 40 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/27 md.)

(Değişik birinci fıkra: 19/4/2018-7139/13 md.) Devlet ormanlarında yaptırılan ağaçlandırma, bakım, imar, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işleri; işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak yaptırılır. Ancak; ağaçlandırma faaliyetlerine ait arazi hazırlığı işlerinin makine gücü ile yapılmasının gerektiği hallerde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "; İmar ve İskan Bakanlığı, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görüşleri de alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanır, Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

****

Yapılacak işe yukarıda belirtilen kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması veya işe ehil olmamaları veya aşırı fiyat istemeleri veya işin dağıtımı veya yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, bu işler; işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabileceği gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

Bu işleri yapacak müteahhitlerden, işin mahiyet ve hacmine göre ormancı teknik eleman çalıştırmaları istenilir. Ayrıca bu taahhüde gireceklerden mali yeterlilik belgesi istenir.

Madde 41 – (Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/9 md.) Herhangi bir suretle satışı yapılmış orman emvali, bedeli ödenmeden veya karşılığı banka teminat mektubu veya Devlet tahvili temin edilmeden, damgaya tâbi olanlar damgalanmadan ve gayri mamûl orman emvali nakliye tezkeresi alınmadan, yarı mamûl ve mamûl orman emvali fatura veya sevk irsaliyesi olmaksızın nakledilemez. Bunlar için düzenlenecek belgelerde emvalin adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, miktarı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile mesafe dikkate alınarak tanınan geçerlilik süresi gösterilir.

Nakliye tezkereleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkanlarına göre müddetli olarak verilir.

Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın eski nakliyeyi mal mevcuduna göre yeniletmesi lazımdır.

(Değişik dördüncü fıkra: 5/11/2003-4999/9 md.) Orman emvali; adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibarıyla ibraz olunan nakliye tezkeresi, fatura veya sevk

irsaliyesine uyduğu ve damgaya tâbi olanlar damgalı bulunduğu takdirde, hepsi üzerinden hacmen yüzde on ve veznen yüzde onbeşine kadar çıkacak fazlalık için, nakliye tezkeresi, fatura veya sevk irsaliyesinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır.

Yukardaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şamil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur.

Madde 42 – (Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/10 md.) Orman içinde yapılacak nakliyat, orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri ile fatura veya sevk irsaliyeleri veya diğer taşıma belgeleri daima taşıyanların üzerinde bulunur ve ilgili memurlar tarafından istenildiğinde gösterilmesi zorunludur.

(Değişik ikinci fıkra: 5/11/2003-4999/10 md.) Şehir ve kasabalardaki ticarethane ve fabrikalardan alınan orman emvali şehir içinde fatura veya sevk irsaliyesi ile taşınabilir. Bu belgelerin taşıma araçlarında bulundurulması zorunludur.

Resmi daire ve müesseseler kendi ihtiyaçları için kullanmak üzere kendi stok mahallerinden veya fabrikalarından iş yerlerine nakledecekleri keresteleri damgalı olmak şartiyle kendilerince mütat ve muteber olan vesikalariyle sevk edebilirler.

Madde 43 – İstihsal edilmiş veya edilecek emvale ait açılacak istihkak davalarının kati hükme bağlanmasına kadar mahkemelerce verilecek ihtiyati tedbir kararları ya kesimin durdurulmasına veya kesilmiş emvalin muhafazasına veyahut bu emvalin tarafların kabul edeceği ve malın tam değerlendirilebileceği şartlar dairesinde satılıp bedelinin bankaya yatırılmasına mütedair olabilir.

*****

Madde 44 – Ormanlardan verilen müşterek ve zati ihtiyaçlarla sair mahsulatı tayin edilen müddetler içerisinde mazereti olmaksızın çıkarmıyanların izinleri iptal olunur. Bu emval başka hak sahiplerinin ihtiyaçlarına tahsis edilebilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Hükmi şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine Ait Ormanlar

I. İşletme ve imar:

Madde 45 – (Değişik birinci cümle: 15/1/2009-5831/4 md.) Amme müesseselerine ait ormanların kadastrosu da bu Kanunun 7 nci maddesi hükümlerine göre yapılır. Bu suretle tesbit olunacak hudutları, tahdit tarihinden itibaren iki sene içinde beton veya yontma taşlar dikmek ve sabit kayalar üzerine işaretler hakketmek suretiyle sahipleri belli etmeye mecburdurlar. Komisyonların masrafları Devlete tahdit işlerine ait diğer masraflar alakalılara aittir. (1)

Madde 46 – Amme müesseselerine ait ormanları ya sahipleri işletir veya işletmeyi başkasına verebilir. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek harita ve amenajman planlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu planlara riayeti orman idaresi kontrol eder.

Sahiplerinin orman idaresine müracaat tarihini takibeden ilk iş mevsiminde işe başlamak suretiyle en kısa zamanda planların ikmali mecburidir.

Madde 47 – Amme müesseselerine ait ormanlar parçalanarak, şahıslara veya müesseselere toprağı ile birlikte devir ve temlik edilemez.

II. İdare ve muhafaza:

Madde 48 – Amme müesseselerine ait ormanların idaresi ve muhafazası devletin kontrol ve murakabesi altında bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

Madde 49 – Devlet ormanlarına ait 14, 17, 18, 19, 20, 21, 41, 42 nci maddelerin hükümleri, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlar hakkında da tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Hususi Ormanlar

I. Tahdit, harita, işletme ve imar:

Madde 50 – Hususi orman sahipleri, bu kanunun 7 nci maddesi hükümlerine göre tayin olunan orman hudutlarına Ziraat Vekaletince tesbit edilecek işaretleri koymaya mecburdurlar.

Madde 51 – Hususi ormanlar, sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak harita ve amenajman planlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plana riayeti orman idaresi kontrol eder. Tayin olunacak müddet içinde bu planları yaptırıp tasdik ettirmiyenlerin harita ve amenajman planları orman idaresince yapılır ve masrafı iki yılda ve dört müsavi taksitte kendilerinden alınır.

---

(1) Maddede geçen "tahdit komisyonları" 20/6/1973 tarih ve 1744 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesi ile "Orman Kadastro Komisyonları" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Madde 52 – (Değişik : 22/5/1987 - 3373/11 md.)

Ekim ve dikim suretiyle meydana getirilen hususi ormanlar hariç, hususi ormanlar 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde parçalanıp başkalarına temlik ve mirascılar arasında ifrazen taksim edilemez.

Ancak, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerlerdeki hususi orman alanlarında bu Kanunun 17 nci maddesine göre izin almak ve yatay alanın yüzde altısını (% 6) geçmemek üzere imar planlamasına uygun inşaat yapılabilir. İnşaatların yapılmasında orman alanlarının tabii vasıflarının korunmasına özen gösterilir.

Hususi ormanlar orman idaresince mahalli tapu idaresine bildirilir.

Madde 53 – Hususi ormanların sahipleri mütaaddit olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mesul müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Üç ay zarfında göstermedikleri takdirde, orman idaresi o yer sulh hukuk mahkemesinden bir mesul müdür seçilmesini talebeder.

Madde 54 – Hususi ormanlarda yapılacak plan, damga, istihsal ve murakabe işlerinde çalışan orman memurlarının kanuni harcırah ve masrafları hususi orman sahipleri tarafından ödenir.

Bu harcırah ve masrafların karşılığı, bilahara mahsubu yapılmak üzere ve avans olarak orman veznesine peşinen yatırılır.

II. İdare ve muhafaza:

Madde 55 – Hususi ormanların idare ve muhafazaları, Devletin kontrol ve murakabesi altında olmak üzere bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

Madde 56 – Bu kanunun Devlet ormanları hakkındaki 14, 15, 17, 19 uncu maddeleriyle "Orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvileriyle temin edilmeden" kaydı müstesna olmak üzere 41, 42 nci maddeleri hükümleri hususi ormanlarda da tatbik olunur.

Tohum ve fidandan yetiştirilecek hususi orman sahipleri bu kanunun 14 üncü maddesinin (A) ve (B) bentlerinde yazılı hükümlerden müstesnadır.

Bu ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvaların toplanması bu kanun hükümleri dahilinde sahiplerinin iznine bağlıdır.

BEŞİNCİ FASIL

Müşterek Hükümler

I. Ağaçlandırma ve imar işleri:

Madde 57 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/8 md.)

Orman sahasını artırmak maksadıyla, orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda, verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karekteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanları ile, Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde; köy tüzelkişilikleri ve diğer gerçek ve tüzelkişiler tarafından Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir.

Köy, kasaba ve şehirler civarında Devlete veya diğer kamu tüzelkişilerine ait arazilerle de gerekli şartlar bulunduğu ve ilgili kuruluşların talebi olduğu veya muvafakatları alındığı takdirde bu kuruluşlarca tesis edilmek ve bakılmak şartıyla orman idaresince ağaçlandırmalar yapılabilir.

Bu yerler için lüzumlu fidan ile ağaçlandırma planları ve ağaçlandırma ile ilgili yardımlar bedelsiz sağlanabilir. Ağaçlandırılan sahayı orman halinde koruyup idame ettirmeyenlerden izin hakları geri alınır. İmar ihya çalışması yapılacak bozuk koru ve bozuk baltalık ormanların da bu fıkra hükümleri uygulanır. Mülkiyeti hazinede kalmak üzere bu ağaçlandırma sonucu meydana gelecek ormandan faydalanma usulü, bu Kanunda yer alan hususi ormanlara ait hükümler göre yürütülür. Bozuk ormanlardan çıkacak her nevi orman emvali, üretim, taşıma ve diğer giderler kendilerine ait olmak üzere bu sahaları boşaltıp ağaçlandıracaklara tarife bedeli üzerinden pazar satışı olarak verilir. Uygulama usul ve esasları Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

Madde 58 –(Değişik: 5/11/2003-4999/11 md.)

Orman rejimine dahil veya yeniden orman tesis edilecek yerlerde havza bazında yapılacak ağaçlandırma, erozyon ve sel kontrolü, çığ ve heyelanların önlenmesi, ekosistemlerin korunup geliştirilmesi ve havzada yaşayan insanların hayat şartlarının iyileştirilmesi faaliyetleri, Çevre ve Orman Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili kuruluşlarla birlikte hazırlanan entegre projeler halinde uygulanır.

Ancak, Devlet ormanı içinden geçen mevcut demiryolu, karayolu ve köy yollarının tamiri, tahkimi ve bakımı orman idaresine bilgi verilerek ilgililer tarafından yapılır.

Madde 59 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/29 md.)

57 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı yerlerdeki ağaçlandırılmış sahalar, ilgili kamu kuruluşuna teslim edilir ve bunlar hakkında bu Kanunun hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlara ilişkin hükümleri uygulanır.

Kendi arazilerinde ağaçlandırma yapmak isteyen gerçek kişilerle özel hukuk tüzelkişilere, sahipleri tarafından talep edildiği takdirde; plan ve proje yapımında ve bunların uygulamalarında, orman idaresince teknik yardım yapılabilir, plan ve projeleri Orman Genel Müdürlüğünce tasdik edilmiş sahaların fidan ihtiyaçları parasız karşılanır. Bunlar hakkında hususi ormanlara ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 60 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/30 md.)

Orman idaresi ve diğer kamu kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerin orman ağacı ve ağaççığı fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere uygun görülen yerlerde, her yıl ağaçlandırılacak sahaya yetecek miktarda fidan üretecek genişlikte fidanlıklar tesis edilir.

Madde 61 – Orman hudutları dışında olup da ağaçlandırılması zaruri görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce hazırlanacak plan dairesinde ağaçlandırma yapılır.

Madde 62 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/9 md.)

Ağaç sevgisinin yayılmasını ve kökleşmesini teminen Orman genel Müdürlüğü gerekli yayın ve propagandayı yapar.

Öğrencilerin ve askerlerin ağaç dikimi ve bakımında görevlendirilmesi ve ağaçların faydaları hakkında dersler okutulmasıyla ilgili esaslar Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak yönetmeliklerde düzenlenir.

Madde 63 – En ufak parçası yarım hektardan ve parçalar yekünu bir hektardan aşağı olmamak şartiyle kavak, okaliptüs ve kızılağaç dahil olmak üzere yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren elli sene için ağaçlandırdığı sahalara ait arazi ve bina vergilerinden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmiyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak istiyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin bu durumda oldugu tesbit olunduktan sonra, orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma planına göre, ağaçlandırma işine Ziraat Vekaletince izin verilir.

Ağaçlandırma planları ve ağaçlama bilgisine ait türlü yardımlar, orman idaresince parasız yapılır. Plana göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalar ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı; orman halinde koruyup idame ettirmiyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanlarına katılmak üzere istimlak edilmez.

Madde 64 – (Değişik : 22/5/1987 - 3373/12 md.; Mülga 21/2/2001-4629/1 md.)

Madde 65 – Orman veya ağaç yetiştireceklere ve kültür arazisi kenarlarında çit yapacaklara orman fidanlıklarından ambalajlı olarak Orman Umum Müdürlüğünce fidanların yaşına, cins ve nevine göre tesbit edilen bedeli mukabilinde fidan ve tohum verilebilir. Resmi daire ve müesseselerin fidan ihtiyaçları da ambalaj ve nakil masrafları kendilerine ait olmak üzere bedelsiz sağlanabilir.

Madde 66 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/32 md.)

Orman yetiştirecek orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine lüzumlu fidanlar, orman idaresi tarafından bedelsiz verilebilir. Dikim işi ilgili orman memurlarının gözetimi altında yaptırılır. Bu ağaçlama sahaları orman idaresinin devamlı gözetim ve kontrolü altında bulundurularak gelişip yetişmesi için lüzumlu tedbirlerin alınması sağlanır.

Madde 67 – Devlete ait fidanlıklarla diğer fidanlıklarda kullanılacak veya orman yetiştirmek maksadiyle ekilecek orman ağacı tohumlarının, orman idaresinin kontrolu altında toplanmış, muayene edilmiş ve menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilmiş tohumlardan olması şarttır.

Orman fidanlıklarından yurt dışına sevk edilecek fidanlarla, orman ağacı tohumlarına orman idaresince bir menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilir.Yabancı memleketlerden ithal edilecek orman ağacı fidanları ile tohumlarının cins, nevi ve sair hususlarını belirten menşe şahadetnameleri (Sertifika) alakalı orman idaresince incelendikten sonra giriş izni verilir.

Orman fidanlığı kuracak hususi müteşebbislere Orman Umum Müdürlüğünce parasız tohum verilebilir.

II. Orman yangınlarının söndürülmesi:

Madde 68 – Ormanların içinde veya yakınında ateş ve yangın belirtisi görenler bunu derhal orman idaresine veya en yakın muhtarlığa, jandarma dairelerine veya mülkiye amirlerine haber vermeye mecburdurlar.

Yangın ihbarında Devlete ait her türlü askeri ve mülki haberleşme vasıtalarından derhal ve parasız olarak faydalanılır.

PTT merkezleriyle, demiryolları istasyonlarından çekilen yangın ihbarına ait telgraflarla yangının seyrini bildiren ve yangın hakkındaki yardım taleplerini ve söndürülmesine ait direktifleri ihtiva eden telgraflardan ve aynı hususlara taallük eden telefon muhaberatından ücret alınmaz.

Yangın haberleşmesini en seri şekilde sağlamak üzere ormanlardaki yangın gözetleme kule ve kulübeleriyle bakım merkezi ve orman teşkilatının kuruluş merkezleri arasında orman idaresince gerektiği yerlerde telefon devreleri ve Cumhurbaşkanı karariyle ruhsat almak suretiyle telsiz alıcı ve verici istasyonları tesis olunur. (1)

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "İcra Vekilleri Heyeti" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

***

Telefon devreleri PTT İdaresi santrallerine ve PTT İdaresinin santrali olmıyan yerlerde jandarma santrallerine bağlanabilir.

PTT santrallerine bağlı olanlar hariç olmak üzere hususi telefon hatları için hiçbir ücret, resim, vergi ve ruhsat parası verilmez.

Madde 69 – (Değişik: 19/4/2018-7139/14 md.)

Orman idaresi, orman yangınlarını önlemek ve söndürmek maksadıyla her türlü hizmeti yapar veya yaptırır.

Orman sayılan alanlar dışındaki yangınlarda ormana sirayet etme riski bulunan kırsal alan yangınlarının söndürülmesine imkânlar ölçüsünde katkı sağlanır. Bu maksatla görevlendirilen personel hakkında 71 inci madde hükümleri uygulanır.

Orman yangınlarını önlemek maksadıyla, orman yangını öncesinde ve yangın esnasında orman idaresi ile diğer kamu kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonu, mahallin en büyük mülki idare amiri sağlar. Kamu kurum ve kuruluşları, mahallin en büyük mülki idare amirinin verdiği talimatları yerine getirmek ve her türlü desteği sağlamakla yükümlüdür.

Yangın söndürme çalışmalarına fiilen katılan resmi ve özel her türlü aracın akaryakıt giderleri Orman Genel Müdürlüğünce karşılanır.

Orman yangınlarıyla mücadelede gönüllülerden de faydalanılır. Gönüllülerin yangına ulaşımı ile yangın söndürmeye yarayacak aletleri ve giyecekleri, Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda ise sahipleri tarafından karşılanır. Yangına katılan personel ve gönüllülerin iaşe giderleri yangın söndürme faaliyetleri süresince orman idaresi tarafından karşılanır.

Bu Kanuna göre izne konu edilen Devlet ormanlarında izin sahipleri, hususi ve hükmi şahsiyeti haiz amme müessesesine ait ormanlarda ise sahipleri, orman yangınlarının önlenmesi ve söndürülmesi ile ilgili her türlü tedbiri almakla yükümlüdürler.

Madde 70 – (Mülga: 19/4/2018-7139/18 md.)

Madde 71 – (Değişik : 17/6/2004 - 5192/2 md.) (1)

Orman yangınlarını söndürme çalışmalarına bilfiil katılmış olanlardan;

a) Ölenlerin kanuni mirasçıları ile yaşamak için gerekli hareketleri yapmaktan aciz ve hayatını başkasının yardım ve desteği ile sürdürebilecek şekilde malûl olanlara, ek gösterge dahil en yüksek devlet memuru brüt aylığının yüz katı tutarında,

b) Diğer engelli hâle gelenlere engellilik derecesine göre (a) bendindeki tutarın % 25'inden % 75'ine kadar bir tutarda,

c) Engellilik derecelerine girmeyecek şekilde yaralananlara, toplam ödeme tutarı (a) bendindeki tutarın % 20'sini geçmemek ve ödemesi ayda bir yapılmak üzere, iş göremezlik halinin devam ettiği her gün için 2500 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda,

Tazminat ödenir. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

---

(1) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "sakatlananlara sakatlık" ibaresi "engelli hâle gelenlere engellilik", (c) bendinde yer alan "Sakatlık" ibaresi "Engellilik", ikinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen", beşinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen", altıncı fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik" şeklinde değiştirilmiştir.

***

Devlet memuru olup da engelli hâle gelen veya ölenler hakkında genel hükümler uygulanır. Ayrıca, bu memurlar (c) bendi hariç olmak üzere birinci fıkra hükmünden de yararlanırlar.

Birinci fıkranın (a) bendi esaslarına göre tespit edilen tazminatın kanunî mirasçılara intikalinde; ölenin eş ve füruu veya yalnızca füruu ile içtima eden ve ölüm tarihinde sağ olan ana ve babasının her birine ayrı ayrı olmak üzere % 15 tutarındaki kısmı verildikten sonra kalanı içtima eden diğer mirasçılara ödenir. Diğer hallerde miras hükümleri uygulanır. Ancak ana veya babaya verilen tazminat çocukların her birine ödenen tazminattan fazla olamaz.

Bu madde hükümlerine göre ödenecek tazminat, maddî ve manevî zararların karşılığıdır. Yargı mercilerinde maddi ve manevi zararlar karşılığı olarak idarenin ödemekle yükümlü tutulacağı tazminatın hesabında, bu madde hükümlerine göre ödenen tazminat göz önünde tutulur.

Orman yangınlarını söndürme çalışmalarında yaralanan, engelli hâle gelen ve hastalananların hastanelere nakli ve tedavi masrafları orman idaresince karşılanır.

Bu madde hükümlerine göre ödenecek tazminattan yararlanacakların tespit usulü, engellilik dereceleri itibariyle uygulanacak tazminat oranları, ödemeye ilişkin esas ve usuller ile uygulamaya ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenir.

(Mülga son fıkra: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)[1]

Madde 72 – (Değişik: 19/4/2018-7139/15 md.)

Orman yangınlarını önleme ve söndürme işlerinde görevlendirilen işçilerin, orman yangın ekip bina ve yangın gözetleme kulelerinde bulunan sosyal tesisler ve lojmanlarda çalışma saatleri dışında geçirdiği süreler, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesinde düzenlenen çalışma süresinden sayılmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin yapılacak fazla çalışma ve diğer hususlar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınarak, Orman Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Madde 73 – (Mülga: 19/4/2018-7139/18 md.)

Madde 74 – Orman idaresinin göstereceği lüzum üzerine mahallerinin en büyük mülkiye amirleri, kuraklık veya yangın olup da henüz söndürülmüş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalade zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeyi men ve oralardaki her türlü işlerin tatilini emredebilirler.

Madde 75 – Orman idaresi yangınları önlemek maksadiyle en çok beş yılda tahakkuk ettirilecek bir plan ve program dahilinde yangın emniyet yolları ve yangın kule ve kulübeleri yapmak ve bunları idare merkezlerine telli ve telsiz telefonla bağlamakla mükellef olduğu gibi yangın tehlikesinin fazla olduğu mıntakalarda yangın mevsimine munhasır olmak üzere lüzum gördüğü yerlerde ve yeter miktarda yangın söndürme alet ve malzemesini havi motorlu vasıtalarla teçhiz ve takviye edilmiş yangın ekipleri bulundurur.

---

(1) 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK ile bu fıkrada yapılan düzenleme; 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

****

(Ek : 24/5/2000 - 4569/1 md.) Orman yangınlarını önleme ve orman yangınlarıyla mücadele harcamaları için Orman Genel Müdürlüğü Katma Bütçesine yeterli miktarda ödenek konulur.

Madde 76 – (Değişik : 4/7/1995 - 4114/1 md.)

a) Devlet ormanlarında; Orman İdaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde gecelemek,

b) Ormanlarda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakmak veya izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terketmek,

c) Ormanlara sönmemiş sigara veya yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atmak,

d) Ormanlara dört kilometre mesafede veya bu Kanunun 31 inci ve 32 nci maddeleri kapsamına giren köyler hudutları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakmak,

Yasaktır.

III. Orman memurlarının silah taşıma ve kullanma hak ve salatiyetleri:

Madde 77 – (Değişik: 23/1/2008-5728/191 md.)

Orman memurları, bu Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar.

Orman teşkilatında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Çevre ve Orman Bakanlığınca ve Orman Genel Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, Cumhurbaşkanınca seçilecek silahla teçhiz olunurlar. (1)

Bu silahlar memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir. Ayrıca, kolluk görevi yapan orman memurları idarece verilecek özel kıyafetle donatılır.

Devlet ormanlarından gayrı ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler dairesinde silah taşıma izni verilebilir.

Madde 78 – 77 nci madde mucibince silah taşımaya salahiyetli olanlar vazifelerini ifa sırasında aşağıda yazılı hallerde silahlarını kullanabilirler:

A) **(Değişik: 23/1/2008-5728/192 md.)** Türk Ceza Kanununda düzenlenen hakkın kullanılması, meşru savunma veya zorunluluk hallerinde;

B) Tecavüz veya taarruza yarıyan alet ve silahları taşıyanlala alet veya silahların derhal teslimi emredildiği halde bu emre riayet edilmiyerek fiilen tecavüz ve taarruzda bulunulması ve bu tecavüz ve taarruzun da başka şekilde def'ine imkan olmaması;

C) (B) bendi gereğince teslim edilen alet ve silahları veya elkonan müsadereye tabi nakil vasıtaları ile orman emvalini veya memurun silahını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına zorla girmek maksadiyle vakı tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkan bulunamaması.

IV. Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin takibi: (1)

Madde 79 – (Değişik: 23/1/2008-5728/193 md.)

Orman memurları, bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillere ilişkin delilleri bir tutanakla tespit eder. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen orman malları ile bu Kanunda yer alan suçların işlenmesinde kullanılan nakil vasıtası ve sair eşyaya Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elkonulur. Ancak, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde elkoyma, orman işletme şefinin yazılı emri ile yapılır. Ayrıca, orman muhafaza memurları Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahiptir.

Sahipleri tarafından tohum ve fidandan yetiştirilen hususi ormanlarda da bu madde hükümleri uygulanır.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

****

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

Madde 80 – (Mülga: 23/1/2008-5728/578 md.)

Madde 81 – Orman içinde veya civarında bulunan köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi kendi köy hudutları içinde bulunan Devlet ormanlarının muhafazasında orman teşkilatı ile iş birliği yapmakla vazifelidir.

Bu maksatla suçların takibi faslında yazılı salahiyetleri, orman teşkilatı mensupları ile birlikte veya Ziraat Vekaletince belirtilecek esaslar dahilinde ayrı olarak kullanırlar.

Madde 82 – Orman memurları, bu kanun hükümlerine muhalif hareket edenlerin hüviyetlerini, ikametgahlarını ve suçlarının mahiyetini tesbit ile kendileri, suçlu ve varsa hazır bulunanlardan en az iki kimseye imzalattıracakları bir zabıt tanzim ederler.

Hüviyeti tesbit edilemiyen suçlular vakit geçirilmeksizin hüviyeti tesbit edilebilecek en yakın köyün muhtar veya ihtiyar heyetine ve bunlarla da tesbiti mümkün olmazsa en yakın zabıta merkezine götürülürler.

Memurlar, vakit geçirmeksizin bu zabıtları bağlı bulundukları amirlerine gönderirler. Amirlerce tetkik edilerek en kısa bir zamanda mahalli cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir.

Bu zabıtlar, hilafı ispat olununcaya kadar muteberdir.

Zabıt varakasının hilafına iddia halinde, maznun, mahkemeye bu iddiası hakkında kanaat verecek deliller gösterir ve mahkeme bu müdafaayı tamike şayan götürse delillerini istima ve tetkik eder. Neticede maznunun iddiasını haklı gösterecek bazı sebepler karşısında kalırsa ancak o takdirde, zabıt varakasını imza etmiş olan memurları çağırıp dinledikten ve başka deliller varsa inceledikten sonra hasıl edeceği kanaate göre davayı intaceder.

Madde 83 – (Değişik birinci fıkra : 23/1/2008-5728/194 md.) Bu Kanunda yazılı orman suçlarına ilişkin davalardan; 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar asliye ceza mahkemesinde; dördüncü fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar ağır ceza mahkemesinde; beşinci fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesi uyarınca görevlendirilen ağır ceza mahkemesinde; bu suçlar dışında kalan davalar sulh ceza mahkemesinde görülür.

Orman suçlarına ait davalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

Madde 84 – (Değişik: 23/1/2008-5728/195 md.)

Orman Kanununa aykırılık oluşturan fiillerden dolayı elkonulan ağaç, tomruk, kereste, yakacak ve sair mahsuller, vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere orman depolarına, orman deposu yoksa ve fiilin işlendiği yer belediye hudutlarında ise o yer belediyesine, köy hudutları içinde ise o köy muhtarına, yokluğunda vekiline, onun da yokluğunda ihtiyar heyeti üyelerinden birine yediemin senedi mukabilinde teslim olunur. Belediye veya köy yetkililerine teslim edilen bu mallar en kısa zamanda orman depolarına idarece nakledilir. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası zor ve masraflı bulunanlar, Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları hükümlerine uygun olarak orman işletme müdürlüklerinin müsadereli mallar satış komisyonlarınca, mahallinde veya pazar yerlerinde ilan edilmek suretiyle derhal satılır.

(1) Bu madde başlığı; 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 193 üncü maddesiyle "IV. Suçların takibi:" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

****

Nakil vasıtası ve suç aletleri ile orman emvalinin satış bedelinin tamamı Orman Genel Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir.

Madde 85 – (Değişik birinci fıkra : 23/1/2008-5728/196 md.) Orman içinde kimin tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmayan veya kaçması sebebiyle faili tespit olunamayan orman mahsulleri ve suç aletleri, orman idaresinin satış usullerine göre satılır ve bedelleri irat kaydolunur.

Bu mallarla beraber bulunan nakil vasıtalarının bulunamıyan sahipleri on beş gün müddetle yapılacak ilanla araştırılır. İlan sonunda sahibi meydana çıkmıyan vasıtalar hakkında birinci fıkra hükmü tatbik olunur.

Madde 86 – İzin almadığı veya orman içinde bir hizmeti bulunmadığı halde ağaç kesecek veya nakledecek vasıtalarla orman içinde görülen veya halinden şüphe edilen kimseleri orman dışına çıkarmaya orman memurları salahiyetlidirler.

Madde 87 – Otlatma izni verilmiyen ormanlarda başıboş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edip zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir.

Muhtara veya belediyeye teslimden itibaren ilan edilen on beş gün içinde sahibi bulunmıyan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Bankaya veya orman idaresi veznesine yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur etmezse bu bedel orman idaresince irat kaydolunur.

Hayvan sahipleri bakma masraflarını ödemeye mecburdurlar.

Madde 88 – (Değişik : 23/1/2008-5728/197 md.)

Bu Kanunda tanımlanan suçlardan dolayı arama, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre yapılır. Ancak, Ceza Muhakemesi Kanununun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde arama, orman şefinin yazılı emri ile yapılır.

Madde 89 – Bu kanunun tatbikı bakımından imalat ve fabrikasyonun kontrolüne Orman Umum Müdürlüğü salahiyetlidir. Bu kontrolün ve umumiyetle nakliye tezkereleri yoklamasının nasıl yapılacağı Orman Umum Müdürlüğünce tesbit olunur.

Madde 90 – Bakım kuruluşunun tamamlandığı mıntakalardaki vilayet ve kaza merkezlerinde bir ihbar vakı olmadıkça veya takip sebebine uymadıkça orman mahsulleri ve bunlara ait nakliye ve tezkere kontrolü yapılmaz.

Orman idaresi bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren en çok beş sene içinde ormanların bakım kuruluşlarını tamamlar.

V. Ceza Hükümleri:

Madde 91 – (Değişik : 23/1/2008-5728/198 md.)

14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleri ile yasak edilen fiillerden dikiliden ağaç kesenler, kökünden sökenler veya hayatiyetini sona erdirecek şekilde boğanlar, ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkaranlar üç aydan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır. Ancak suçun konusunun münhasıran yakacak nitelikte emval veren ağaç olması halinde, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Suçun konusunun fidan olması halinde birinci fıkraya göre verilecek ceza bir kat artırılır.

Fidan ekim sahasını bozan kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkradaki ağaç kesme ve sökme fiillerinin işlenmesinde motorlu araç ve gereçler kullanılması halinde verilecek ceza bir kat artırılır. Ancak, fidanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

(Değişik beşinci fıkra: 31/3/2011-6217/11 md.) 14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukarıdaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenlere, ikiyüzelli Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu fiillerin, 3 üncü madde gereğince orman rejimi altına alınan yerlerde veya 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeler gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek idarî para cezası beşyüz Türk Lirasından az olamaz. Bu fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilir.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (A) ve (B) bentlerine muhalif hareket edenler orman sahipleri ise iki seneye kadar hapis ve adlî para cezasıyla cezalandırılır. Ancak kendi arazisi üzerinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri yukarıdaki fıkra hükmüne tabi değildir.

Madde 92 – (Değişik : 23/1/2008-5728/199 md.)

Bu Kanunun 16 ncı maddesi gereğince izin almadan ormanlardan açılan maden ocakları idarece kapatılır. Çıkarılan madenler ve her türlü tesisler ile alet, edevat ve nakil vasıtalarına elkonulur. Elkonulan mallar, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir.

Bu Kanunun 16 ncı maddesi gereğince izinsiz maden ocağı açanlara veya işletenlere, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası verilir.

Kanun hükümlerine göre verilen ruhsat veya izin belgesindeki sürenin dolmasına rağmen maden ocağı işletmeye devam edenler ya da izin verilen alandaki sınırı aşanlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bu Kanunun 93 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

Başkaca zarar husule gelmiş ise bu zarar ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde dava açmak suretiyle tazmin ettirilir. İzin alarak bu nevi ocakları açanlar idarece kendilerine veya temsilcilerine tebliğ edilecek tedbirlere riayet etmezler ise beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu tedbirlere riayet edilinceye kadar ocaklar işletilmekten men edilir.

Madde 93 – (Değişik : 23/1/2008-5728/200 md.)

Bu Kanunun 17 nci maddesinde yasak edilen fiilleri işleyenler veya izne bağlı işleri izinsiz yapanlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

İşgal ve faydalanma suçunun yeniden tarla açmak suretiyle veya yanmış orman sahalarında ya da kesinleşmiş orman kadastrosu sınırları içerisinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu maddede tanımlanan suçların konusunu oluşturan, işlenmesinde kullanılan ve işlenmesiyle elde edilen eşya veya mahsul Türk Ceza Kanununun müsadereye ilişkin hükümlerine göre müsadere edilir. Müsadere olunan mahsuller satılarak bedeli Orman Genel Müdürlüğünce irad kaydolunur. Müsadere olunan tesisler ise Orman Genel Müdürlüğünce aynen muhafaza edilebileceği gibi ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık veya diğer kamu hizmetlerinde kullanılabilir. Aksi takdirde ilgili orman idaresince, yıkılmak suretiyle karar infaz olunur. İdarenin bu husustaki talebi halinde genel zabıta kuvvetleri idareye yardım etmekle mükelleftir.

17 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki yerleri amaç dışı kullananlar ve amaç dışı kullanılmasına izin verenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 94 – (Değişik : 23/1/2008-5728/201 md.)

Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen ve yapılması izne bağlı fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, terebentin, katran, sakız, 92 nci madde kapsamı dışında kalan taş, kömür, toprak ve buna benzer ocaklar ile balık üretim tesislerini orman sınırları içinde izinsiz kuranlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bunların işletilmesi men edilerek tesislerin Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsaderesine hükmolunur.

Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen ve birinci fıkrada yazılı fiili orman sınırları dışında işleyenlere bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir ve bunların işletilmesi yasaklanır.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (C) ve (E) bentlerinde yazılı fiilleri işleyenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 95 – (Değişik : 23/1/2008-5728/202 md.)

Bu Kanunun 19 uncu maddesi hükümlerine aykırı olarak ormanlara izinsiz hayvan sokanlarla, ormana başı boş hayvan girmesine sebep olanlara beher kıl keçi için altı Türk Lirası, büyükbaş hayvanların beheri için üç Türk Lirası, küçükbaş hayvanların beheri için bir Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu suretle verilecek idarî para cezası yirmi Türk Lirasından az olamaz.

Ormanlara izinsiz hayvan sokma fiilini, fiilin işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi hâlinde, yukarıdaki cezalar iki kat artırılır.

Yanmış orman sahaları ile alelumum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren onbeş sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak yüzünden girmesi hâlinde yukarıda yazılı cezalar iki kat tatbik olunur.

Madde 96 – (Değişik : 23/1/2008-5728/203 md.)

Bu Kanunun 20 nci ve 21 inci maddelerinde yazılı hükümlere aykırı hareket edenlere yüzyirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 97 – (Değişik : 23/1/2008-5728/204 md.)

Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı orman idaresince tespit edilen şekilde dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekten kesenlere kesilen her ağaç için altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun 27 nci maddesinde yazılı damga çekiçlerini taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanununun 202 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

Madde 98 – (Değişik : 23/1/2008-5728/205 md.)

31 inci, 32 nci ve 33 üncü madde hükümlerine göre, köylülere zati ihtiyaçları ile köy müşterek ihtiyaçları için verilen yapacak orman emvalini; yerinde kullanmayıp her ne surette olursa olsun elden çıkaranlar, bunları veriliş gayesine uygun kullanmayanlar, yirmi günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Madde 99 – (Değişik : 23/1/2008-5728/206 md.)

37 nci madde gereğince verilen izinlerde gösterilecek tedbir ve şartlara riayet etmeyenlere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 100 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/45 md.)

(Değişik birinci fıkra:5/11/2003-4999/12 md.) 41 inci maddeye aykırı olarak her çeşit orman emvalini nakliye tezkeresiz, faturasız veya sevk irsaliyesiz, damgaya tâbi olanları damgasız olarak nakledenler 108 inci madde gereğince cezalandırılır.

Nakliye tezkeresini değiştirmeksizin ağaç,odun,kömür ve diğer orman mahsullerini taşıyanların malları, kaçak olup olmadığının incelenmesi için 84 üncü maddede gösterilen şekilde alıkonulur. Kaçak olmadığı ve nakliyesinin yenilenmediği tahakkuk ederse, alıkonulan mallar derhal taşıyana teslim edilerek nakliyesi verilir.

Malların kaçak olduğu anlaşılırsa 108 inci madde hükmü tatbik olunur.

(Değişik dördüncü fıkra: 23/1/2008-5728/207 md.) Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 101 – (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/208 md.) Yazılı olarak yapılan tebligat tarihinden itibaren iki yıl içinde 50 nci maddede yazılı işaretlerle ormanların hudutlarını belli etmeyen hususi orman sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/208 md.) Orman sahipleri bu cezanın kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezler ise bunlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Son hükmün infazından itibaren 1 yıl içinde tahdit muamelesi yine yapılmadığı takdirde masrafı bilahara orman sahibinden alınmak üzere bu muamele orman, idaresi tarafından yapılabilir.

Madde 102 – (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/209 md.) 51 inci madde gereğince tanzim, kabul ve tasdik olunan orman amenajman planlarında ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırma yapılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi yapılmasına lüzum gösterilen işleri plan dairesinde ve verilen müddet içinde yapmayan ve gerekli tedbirleri almayan orman sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu cezanın infazından sonra, orman sahipleri kendilerine verilecek mühlet içinde bu işleri yapmazlar veya lüzumlu tedbirleri almazlarsa bunlar orman idaresi tarafından yapılır ve masrafları tamamen kendilerinden alınır.

Madde 103 – (Değişik : 23/1/2008-5728/210 md.)

67 nci madde hükümlerine aykırı hareket edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Devlet veya her kime ait olursa olsun yeniden orman yetiştirme veya orman boşluğu ile göçük, devrik ve heyelan gibi hâllerle meydana gelen açıklıkları doldurmak veya satış maksadıyla işlenen sahalarda geçici olmak kaydıyla yapılan tohumlama alanlarıyla fideliklere herhangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle orman yetiştirme alanlarında zarara sebebiyet verenlere üçbin, diğer alanlarda zarara sebebiyet verenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 104 – (Değişik : 23/1/2008-5728/211 md.)

68 inci maddedeki mecburiyete riayet etmeyenler altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince cezalandırılırlar.

Bu suç Mayıs ayı başından Kasım ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse ceza iki katına çıkarılır.

Madde 105 – (Değişik : 23/1/2008-5728/212 md.)

69 uncu maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için yetkili memurlar ve orman teşkilatı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mutat vasıtalarla ilan edilmesine rağmen orman yangınını söndürmeye gitmekten imtina edenler veya gidip de çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında, mahallin en büyük mülkî amiri tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası uygulanır.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilatında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermeyenlerle alaka göstermeyenler, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinde tanımlanan suçu ihmali davranışla işlemiş olmak dolayısıyla cezalandırılır.

Madde 106 – (Değişik : 23/1/2008-5728/213 md.)

Bu Kanunun 72 ve 73 üncü maddelerine muhalif hareket eden veya ettirenler Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.

Madde 107 – (Değişik : 23/1/2008-5728/214 md.)

74 üncü maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyenlere mahallin en büyük mülkî amiri tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre idarî para cezası verilir.

Madde 108 – (Değişik : 23/1/2008-5728/215 md.)

Orman mallarının bu Kanun hükümlerine aykırı olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde; taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar bir seneye kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir.

Bu Kanunda yazılı suça konu olan her türlü orman emvali, nakil vasıtaları ve suç aletleri Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir.

Madde 109 – (Değişik : 23/1/2008-5728/216 md.)

Ağaçlarda bulunan resmi damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları ve orman kadastrosunda sınır noktalarını gösteren sabit taş veya beton kazıkları, ormanlardaki otlak, yaylak ve kışlakların sınır işaretlerini kıranlar, kaldıranlar, belirsiz hâle getirenler, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beşyüz Türk Lirasından dörtbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

Madde 110 – (Değişik : 23/1/2008-5728/217 md.)

76 ncı maddenin (a) bendinde belirtilen fiili işleyenlere elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

76 ncı maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adlî para cezasına hükmolunur.

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

Kasten orman yakan kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakan kişi müebbet hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede yazılı suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunur.

Madde 111 – Bu kanunun 3 üncü maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 23, 24, 25 inci maddeler gereğince muhafaza ormanı ve milli park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara mütaallik suçları işliyenlerin müstahak olacakları ceza iki misli olarak hükmolunur.

Madde 111/a – (Ek : 3/11/1988 - 3493/15 md.; Değişik : 23/1/2008-5728/218 md.)

Bu Kanunda mercii belirtilmemiş idarî yaptırım kararları, orman işletme şefleri tarafından verilir.

Madde 112 – (Değişik : 23/1/2008-5728/219 md.)

Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir.

Gerçek zarar;

A) Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiilin konusu orman emvali ağaçtan elde edilmiş ise; fiilin işlendiği yere en yakın orman idaresi satış yerinde söz konusu orman emvalinin bir evvelki yıla ait bilanço döneminde yapılan açık artırmalı satışlarda, aynı cins ve türdeki emval için beliren satışlar ortalamasından, bu tür emvale ait o dönemde yapılmış kesim, taşıma ve istif giderlerinin çıkarılmasıyla elde olunacak birim fiyat üzerinden hesap edilir.

B) Fiilin konusu fidan ise; fiilin işlendiği yıl, aynı fidanların her birisinin dikimi ve arazi hazırlanması için hesaplanacak gerçek masraflar ile o yıla kadar kesilen fidanlar için yapılmış bakım giderleri toplamı bir misli fazlasıyla tazmin ettirilir.

C) Ormanlardan temin olunan ve değeri para ile ölçülebilecek diğer her türlü orman emvalinin gerçek zarar birim fiyatı ise (A) bendi hükmüne kıyasen hesaplanır.

Orman işletme müdürlükleri, görev alanları içerisinde bulunan her ilçe merkezi için ayrı olmak üzere, bu madde hükümlerine göre ormanlardan elde edilebilecek her türlü emval için tazminata esas olacak birim değerlerini, her yılın ikinci ayının yirminci gününe kadar bir cetvel hâlinde tespit ve tanzim edip bağlı bulunduğu orman bölge başmüdürlüğüne tasdik ettirerek bu cetvelleri ilgili bulundukları ilçelerde belediyeler vasıtasıyla ilan ettirip, derhal birer nüshalarını mıntıkasındaki hukuk mahkemelerine ve bu davaların takip olunacağı kendi birimlerine gönderir. Bu cetveller ertesi yılın ikinci ayının son günü akşamına kadar geçerli sayılır. Tazminatın hesaplanmasında bu cetveller dikkate alınır.

Madde 113 – (Değişik : 23/9/1983 - 2896/55 md.)

Bu Kanunla yasaklanan fiilin dikiliden ağaç kesilmesine taalluku halinde ağaç müsadere edilmiş olsa dahi talep halinde hükmolunacak tazminat mahalli rayice göre hesaplanır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/220 md.) Mahallî rayiç; bu Kanuna aykırılık oluşturan fiilin işlendiği yere en yakın orman satış istif yerinde, söz konusu orman mahsulü emvalin bir evvelki yıla ait bilanço döneminde yapılan açık artırmalı satışlarda aynı cins ve türdeki emval için beliren satışlar ortalamasıdır.

112 nci maddenin son fıkrası hükmü bu madde için de geçerlidir.

Madde 114 – (Değişik : 23/9/1986 - 2896/56 md.)

Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu Kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

112 nci maddenin son fıkrası hükmü bu madde için de aynen uygulanır.

(Ek fıkra: 23/1/2008-5728/221 md.) Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır.

ALTINCI FASIL

Müteferrik Hükümler

Madde 115 – (Değişik : 23/9/1986 - 2896/57 md.)

Devlet ormanları üzerinde kamu yararına yapılacak her türlü yapı ve tesisler için herhangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Tarım ve Orman Bakanlıklarının iznine bağlıdır.

Madde 116 – (Değişik : 23/9/1986 - 2896/58 md.)

Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen orman sayılmayan yerlerdeki ağaç ve ağaçcıklardan, sahipleri aşağıda yazılı şekillerde faydalanırlar:

A)**(Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/13 md.)**(Ç) ve (E) bentlerinde yazılı yerlerden, (D) bendindeki şehir mezarlıklarından, (H) bendindeki her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerlerden (…) [2] fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri hariç), sahipleri her türlü zâti ihtiyaçları ve pazar satışları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesim ve taşıma yapabilir. [1]

(Ek : 22/5/1987 - 3373/15 md.) Kesilen ağaçların Devlet Ormanlarında bulunan ağaç nevilerinden olması halinde bu ağaçlar için bir tutanak düzenlenir, ayrıca damga ve nakliye tezkeresi aranmaz.

---

(1) (A) bendinin birinci paragrafı değiştirildiği halde, 5/11/2003 tarihli ve 4999 sayılı Kanunun 13 üncü maddesindeki "(A) bendinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir" hükmüne istinaden "Değişik birinci fıkra" ibaresi kullanılmıştır.

(2) Bu arada yer alan "... kızılağaçlıklar ile aşılı kestanelikler, ..." sözcükleri, An.Mah.nin 17/3/2004 tarihli ve E.:2003/100, K.:2004/33 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden madde metninden çıkarılmıştır.

B) **(Değişik : 22/5/1987 - 3373/15 md.)** (F) ve (G) bentlerinde yazılı yerlerden, (D) bendinde belirtilen kasaba ve köy hudutları içerisindeki mezarlıklardan, (H) bendindeki fıstık çamlıkları, palamut meşeliklerinden sahiplerinin her türlü yapacak ve yakacak ihtiyaçları mahalli orman idaresine haber vermek ve bir tutanakla tevsik edilmek suretiyle karşılanabilir. Bu durumda damga ve nakliye tezkeresi aranmaz. Bu yerlerden sahiplerinin pazar satışları için yapacakları her türlü kesimler, keşif, damga ve nakliye işlemlerine tabidir. Orman idaresinin yapacağı masraflar arazi sahiplerinden peşin olarak tahsil edilir.

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/13 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 17/3/2004 tarihli ve E.:2003/100, K.:2004/33 sayılı Kararı ile.)

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/222 md.) Bu hükme aykırı hareket edenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 117 – 8/2/1937 tarihli ve 3116 sayılı, 24/3/1950 tarihli ve 5653 sayılı kanunlar meri'yetten kaldırılmıştır.

Ek Madde 1 – (Ek: 19/7/1971 - 1444/1 md.; Mülga : 23/9/1983 - 2896/61 md.)

Ek Madde 2 — (Ek: 20/6/1973 - 1744/2 md.)

6831 sayılı Kanunda geçen Ziraat Vekaleti deyimi, Orman Bakanlığı olarak ve aynı Kanunun 45 inci maddesinde geçen "Tahdit Komisyonları" deyimi, "Orman Kadastro Komisyonları" olarak değiştirilmiştir.

Ek Madde 3 – (Ek : 20/6/1973 - 1744/2 md.;Mülga:21/2/2001-4629/1 md.)

Ek Madde 4 – (Ek: 20/6/1973 - 1744/2 md.)

6831 sayılı Orman Kanununun 3 üncü ve 24 üncü maddelerine göre orman rejimine alınan sahalar ile Orman yetiştirilmek üzere sınırlanan bölgeler içinde şahısların özel mülkiyetinde olup da Orman bütünlüğünün korunması için devlet ormanlarına katılmasında zaruret bulunan tarım arazisinin satın alınması maksadı ile Orman Bakanlığı bütçesine her yıl on milyon liradan az olmamak üzere gerekli ödenek konur.

Ek Madde 5 - (Ek : 23/9/1983 - 2896/60 md.; Değişik: 19/4/2018-7139/16 md.)

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile orman alanlarından yararlanma karşılığı alınacak bedel miktarlarının tespiti ve tahsiline ilişkin hususlar, Orman Genel Müdürlüğü tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Ek Madde 6 – (Ek : 24/5/2000 - 4569/2 md.)

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun ek 9 uncu maddesi hükümleri Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğüne bağlı döner sermaye işletmeleri hakkında uygulanmaz. Şu kadar ki, bu döner sermayelerin konsolide bilançolarının kârla kapanması halinde tahakkuk eden kurumlar vergisinin mahsubundan sonraki kârı üzerinden her yılın mayıs ayının sonuna kadar %10 oranında Hazine hissesi Genel Bütçeye irat kaydedilir.

Ek Madde 7- (Ek: 5/11/2003-4999/15 md.; Mülga : 23/1/2008-5728/578 md.)

Ek Madde 8- (Ek: 5/11/2003-4999/16 md.; Değişik: 17/6/2004-5192/4 md.)

Bu Kanun ile 9.8.1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tâbi alanlar üzerinde bulunan yapı ve tesisler yirmi yıla kadar kiraya verilebilir. Kiracı her yıl, yıllık kira bedelinin yüzde beşi tutarında bir ödemeyi, ağaçlandırma bedeli olarak sözleşme süresince kira ödeme dönemlerinde Çevre ve Orman Bakanlığının ilgili hesabına yatırır. (1)

Ek Madde 9 – (Ek : 31/7/2008 - 5801/2 md.)

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce yapılacak spor tesislerine bu Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası esaslarına göre izin verilebilir. Verilen bu izinlerden bedel alınmaz.

(Ek fıkra: 25/6/2010-6001/33 md.) 9/5/1985 tarihli ve 3202 sayılı Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun çerçevesinde köye ve bağlı yerleşim birimlerine yönelik yol, su, atık su, gölet, mezarlık ve altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi maksadı ile verilen izinlerden bedel alınmaz.

(Ek fıkra: 19/4/2012-6292/13 md.) Gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri ya da vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları hariç olmak üzere; yükseköğretim kurumlarına eğitim ve araştırma maksatlı tesisler yapılması için bu Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası esaslarına göre orman sayılan alanlardan bedelli izin verilebilir. Ayrıca, izin verilen bu alan içinde izin sahibi yükseköğretim kurumuna veya Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne yurt yapılması maksadıyla bedelli izin verilebilir. **(Ek cümle: 26/2/2014-6527/3 md.)** Verilen bu izinlerden ağaçlandırma ve arazi izin bedeli dışında herhangi bir bedel alınmaz.

(Ek fıkra: 19/4/2012-6292/13 md.) Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin, yükseköğretim kurumlarınca veya Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünce özel ve hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda yapılmak istenmesi hâlinde Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir. İzin verilen alanda yapılacak yol ve açık olarak düzenlenen; otopark, garaj, havuz, spor alanları ve benzeri tesisler ile enerji nakil hattı, su isale hattı, haberleşme, doğalgaz hattı, kanalizasyon gibi her türlü altyapı tesisleri ve yine bu Kanunun 17 nci maddesine göre genel kamu hizmetlerine yönelik verilen izinler hariç olmak üzere, binaların taban alanları toplamı, izne konu orman sayılan alanın yüzde onbeşini geçemez.

(Ek fıkra: 26/2/2014-6527/3 md.) Devlet ormanlarında, erişme kontrolü uygulanan karayollarındaki ulaştırma yapıları ve müştemilatı olan hizmet tesisleri ile bakım işletme tesislerine, karayolu sınır çizgisi içinde kalmak kaydıyla izin verilir. Devlet idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan, işletilen, işlettirilen veya yap-işlet-devret modeli esas alınarak yaptırılan ve işlettirilen bu tesislerden herhangi bir bedel alınmaz.

(Ek fıkra: 26/2/2014-6527/3 md.) Ayrıca; demiryolu, otoyol, Devlet ve il yolları ile su isale hatlarının yapımında zorunlu olarak ortaya çıkan kazı fazlası malzemenin depolanacağı alanlara, Orman Genel Müdürlüğünce belirlenen yerlerden ağaçlandırma bedeli alınarak izin verilebilir.

Ek Madde 10 – (Ek : 15/1/2009-5831/5 md.)

Bu Kanunun; 20/6/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi ile 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı Kanun ve 5/6/1986 tarihli ve 3302 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılan yerler, çıkarma işleminin kesinleştiği tarihten itibaren kazandırıcı zamanaşımı yolu ile iktisap edilemez.

(1) 21/12/2019 tarihli ve 7201 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "yirmidokuz" ibaresi "yirmi" şeklinde değiştirilmiştir.

****

Ek Madde 11 – (Ek : 25/6/2010-6001/33 md.)

Bu Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre;

a) Sağlık, eğitim ve spor tesisi yapımı maksadıyla verilen izinlere konu asli tesislerin dışındaki kafeterya, kantin, otopark gibi yan ünitelerin kiralanmasının, aynı fıkra kapsamında diğer izinlere konu tesislerin tamamının veya bir bölümünün kiralanmasının veya özelleştirme uygulamaları kapsamında işletme hakkının devredilmesinin, yap-işlet-devret modeli ile yaptırılmasının izin sahibi tarafından talep edilmesi halinde izin verilebilir.

b) Turizm izinleri dışındaki izinlere konu tesislerin izin sahibince üçüncü kişilere kiralanması halinde; orman sayılan alana isabet eden kira bedelinin yüzde ellisi her yıl Orman Genel Müdürlüğü özel bütçe hesabına izin sahibi tarafından yatırılır.

c) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelsiz izinlerin özelleştirme uygulamaları kapsamında işletme hakkının devri hâlinde, mevcut izinlerin izin bedeli karşılığı olarak işletme hakkı devir bedeli üzerinden, ormanlık alanların devredilen toplam kullanım alanları içindeki yüzde oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarın binde beşi bir defaya mahsus olmak üzere işletici tarafından devir alma tarihinden itibaren üç ay içinde defaten Orman Genel Müdürlüğü özel bütçe hesabına yatırılır. Bu izinlerden ayrıca bir bedel alınmaz. Kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelli izinlerin özelleştirme uygulamaları kapsamında işletme hakkının devri halinde taahhüt senedinde yer alan bedeller dışında işletme hakkı bedeli üzerinden herhangi bir bedel alınmaz. İzinler, ilgili kamu idareleri veya kamu kurum ve kuruluşları adına devam eder. Ancak taahhüt senetlerinde yer alan haklar işletme süresi içinde aynı şekilde işleticiler tarafından kullanılır ve yükümlülükler yine işletme süresi içinde işleticiler tarafından yerine getirilir.

ç) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelsiz izinlere konu tesislerin yap-işlet-devret modeli esas alınarak yaptırılması ve işlettirilmesi halinde işletme süresi içinde herhangi bir bedel alınmaz. Kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelli izinlerde ise taahhüt senedinde yer alan bedeller dışında herhangi bir bedel alınmaz. İzinler, ilgili kamu idareleri veya kamu kurum ve kuruluşları adına devam eder. Ancak taahhüt senetlerinde yer alan haklar işletme süresi içinde aynı şekilde işleticiler tarafından kullanılır ve yükümlülükler yine işletme süresi içinde işleticiler tarafından yerine getirilir.

d) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelsiz izinlerin işletme hakkının devredilmiş veya izinlere konu tesislerin yap-işlet-devret modeli ile yaptırılmış olması hâlinde herhangi bir bedel alınmaz. Kamu kurum ve kuruluşlarına verilen bedelli izinlerde ise taahhüt senedinde yer alan bedeller dışında herhangi bir bedel alınmaz. İzinler, ilgili kamu idareleri veya kamu kurum ve kuruluşları adına devam eder. Ancak taahhüt senetlerinde yer alan haklar işletme süresi içinde aynı şekilde işleticiler tarafından kullanılır ve yükümlülükler yine işletme süresi içinde işleticiler tarafından yerine getirilir.

e) **(Ek: 6/3/2013-6444/3 md.)** Sağlık ve eğitim tesisleri yapılması maksadıyla verilen izinlere konu tesislerin kamu özel iş birliği modeli çerçevesinde yaptırılması veya mevcut izinli tesislerin yenilenmesi hâlinde ilgili bakanlıkların talebi üzerine yüklenici adına üst hakkı tesis edilebilir. İzinler ilgili bakanlıklar

adına devam eder. Adına üst hakkı tesis edilen yükleniciden ağaçlandırma bedeli dışında kira dâhil başkaca hiçbir bedel alınmaz. Bu kapsamdaki izinler öncelikle bozuk orman alanlarında verilebilir. İzin verilen alanın en az iki katı alan Maliye Bakanlığı tarafından Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırılmak üzere tahsis edilir.

Ek Madde 12 – (Ek: 13/2/2011-6111/183 md.)

Bozuk veya verimsiz orman alanları; ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve rehabilitasyon çalışmalarına konu edilir. Bu alanlarda; mevcut türlerden gerekenler korunur, aşılanır ve/veya rehabilite edilir. Ayrıca orman içi boşluk alanlar, bölgede doğal olarak yetişen türlerle ekim, dikim ve aşılama suretiyle imar-ihya ve/veya rehabilite edilerek doldurulur. Ağaçlandırılan, erozyon kontrolü yapılan, imar-ihya ve rehabilite edilen sahalardan elde edilen odun dışı orman ürünleri; öncelikle bu sahaların bakımını gerçekleştiren köy tüzel kişiliklerine, tarımsal kalkınma kooperatiflerine, 5200 sayılı Kanunla kurulmuş üretici birlikleri ve birliklere ve/veya yöre halkına tarife bedeli ile verilebilir.

Ek Madde 13 – (Ek: 16/5/2012-6306/10 md.)

Şehrin içindeki veya yakın çevresindeki ormanlık alanların afetler öncesinde piknik alanı, mesire yeri ve afet sonrasında geçici barınma yeri olarak kullanılması için Orman Genel Müdürlüğünce veya bu Genel Müdürlüğün uygun görmesi hâlinde talepte bulunan idarelerce altyapı hizmetleri verilir.

Ek Madde 14 – (Ek: 10/9/2014-6552/90 md.)

Orman veya orman rejimine tabi alanların; mesire yeri, şehir ormanı, millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ve avlak olarak ayrılan kısımlarında, orman koruma ve yangınla mücadele için yapılacak yapı ve tesisler ile idarenin ve ziyaretçilerin zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak olan taban alanı 250 metrekareyi ve kat adedi bir bodrum kat ve çatı arası hariç ikiyi geçmeyen yapılar uzun devreli gelişme planlarına veya gelişim ve yönetim planlarına göre yapılır. Bu alanlar için imar planı şartı aranmaz.

Ancak, kıyı ve sahil şeritlerinde kalan alanlarda ve kesin yapı yasağı getirilen korunan alanların, orman veya orman rejimine tabi olması hâlinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz. İmar planı olan alanlarda plana uyulur.

Bu madde kapsamında inşa edilecek yapıların etüt ve projeleri yöresel doku ve mimari özelliklere, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığının sorumluluğunda yapılır.

Bu Kanunun ek 13 üncü maddesinde tarif edilen alanlarda yapılacak altyapı hizmetleri, Orman Genel Müdürlüğünün izniyle, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri veya belediyeler tarafından yapılır.

2873 sayılı Millî Parklar Kanununun uygulandığı alanlarda, alanın sit statüsü özelliği korunması kaydıyla, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun diğer hükümleri uygulanmaz.

Ek Madde 15- (Ek: 19/4/2018-7139/17 md.)

Orman kadastrosu yapılmayan veya orman kadastrosu yapılmış olup da orman sınırları dışında kalan yerlerde bulunan, gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri adına tapuda tescilli olduğu halde, ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları sırasında kamulaştırılmaksızın orman idaresince 31/12/2017 tarihinden önce ağaçlandırılmış olan taşınmazlardan, orman olarak kullanılmasında yarar görülen taşınmazlara karşılık; aynı bölgede bulunan 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin

Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilmeyen 2/B taşınmazlarından, bunun mümkün olmaması halinde diğer hazine taşınmazlarından eşdeğer taşınmaz verilebilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığından görüş alınarak Orman Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir.

Ek Madde 16- (Ek: 19/4/2018-7139/17 md.)

Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar, Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek üzere tahsis edilir. (1)

Birinci fıkrada belirtilen alanlarda 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesinin kadastrosu yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz.

Birinci fıkra kapsamında orman sınırları dışına çıkarılacak alanların tespiti maksadıyla, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir ve bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi bir ay olarak uygulanır.

Bu Kanunun 1 inci maddesine göre ilk defa yapılacak orman kadastrosu uygulamasındaki işlemlere ilişkin sürelerde de üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra:21/12/2019-7201/2 md.) Bu madde hükümleri bu Kanunun 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşceresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmaz.

Ek Madde 17- (Ek: 19/4/2018-7139/17 md.)

Orman köyü veya orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan istifade eden kasaba iken; 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun ile 20/2/2014 tarihli ve 6525 sayılı Kanun kapsamında mahalleye dönüşen yerler, büyükşehir belediyesi kapsamında olmayan yerlerdeki köy ve kasabalarla aynı hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 38 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine sınırları Bakanlar Kurulunca" ibaresi "sınırları Cumhurbaşkanınca" şeklinde ve "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

YEDİNCİ FASIL

Muvakkat Hükümler

Muvakkat Madde 1 – (Mülga : 23/9/1984 - 2896/61 md.)

Muvakkat Madde 2 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/10 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmasına başlanmış, ancak tamamlanamamış orman sınırlama ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri, bu Kanunla değiştirilen ilgili madde hükümlerine göre orman kadastro komisyonlarınca tamamlanır.

Tamamlama çalışmalarının usul ve esasları Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenir.

Muvakkat Madde 3 – Mülga 3116 sayılı kanunun 7 nci maddesinde yazılı üç aylık itiraz müddetini geçirenler bu Kanunun mer'iyet tarihinden itibaren altı ay içinde müracaatla itirazda bulunabilir.

Muvakkat Madde 4 – Bu Kanunun 30 uncu maddesinin orman mahsullerinin satışlarına mütaallik hükümlerinin tatbikatında, 6809 sayılı kanun hükümleri mahfuzdur.

Muvakkat Madde 5 – 1 Mart 1954 tarihinden itibaren 15 Ağustos 1956 tarihine kadar 3116 sayılı Orman Kanununun 5653 sayılı kanun ile değiştirilen 114, 115, 116 ncı ve mezkür Orman Kanununun 122, 123, 124 üncü maddelerinde yazılı suçları ve mevzuu 20 kentali geçmiyen (20 dahil) odun, 10 kentali geçmiyen (10 dahil) kömür, 5 metre mikabı geçmiyen (5 dahil) ağaç veya tomruk, 3 metre mikabı geçmiyen (3 dahil) ve balta, bıçkı, destere gibi vasıta ve aletler ile kaba şekilde yarı mamul hale getirilmiş olan kereste, yırtma, kapak, pedavra gibi emvale taallük eden tahkik veya takip safhasında bulunan orman suçlarını işliyenler haklarında takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkrada zikredilen suç mevzularına murtabit bulunan orman idaresinin şahsi hakları da düşer ve orman idaresi tarafından kayıtları terkin olunur.

Geçici Madde 6 – (Ek : 20/6/1973 - 1744/3 md.; Mülga : 23/9/1983 - 2896/61 md.)

Geçici Madde 7 – (Ek : 24/5/2000 - 4569/3 md.)

Orman Genel Müdürlüğü döner sermaye işletmeleri bünyesinde bulunan ve bir yıl içinde beş ayı geçmemek üzere münhasıran yangınla mücadele hizmetlerinde çalıştırılacak geçici işçiler için, Orman Genel Müdürlüğü 2000 yılı katma bütçesinde yeni tertip açılır. Şu kadar ki, bu tertibe yedek ödenekten aktarılacak tutar, vize edilen toplam 45 000 adam/ay kullanımı kapsamındaki yangın işçilerinin ücret ve ikramiye harcamalarının gerektirdiği miktarı geçemez.

Geçici Madde 8 – (Ek : 25/6/2010-6001/33 md.)

Bu Kanunun 17 nci maddesi hükümlerine göre 8/11/2003 tarihinden önce verilen turizm ve diğer izinlerin kesin izin hakları devam eder, izinli saha içinde kalmak kaydıyla mevcut tesislere tadilat, kapasite, tür ve sınıf değişikliği izni verilebilir. Çevre ve Orman Bakanlığınca verilen tadilat, kapasite, tür ve sınıf değişikliği izinleri dâhil olmak üzere daha önce turizm amaçlı tesisler için verilen izinler ile diğer

izinlerin irtifak hakkına dönüştürülmesinin izin sahibi tarafından talep edilmesi halinde, izin sahibi lehine bu Kanunun 115 inci maddesine göre irtifak hakkı tesis edilebilir.

Geçici Madde 9 – (Ek : 19/4/2012-6292/13 md.)

Tapuda kişiler adına kayıtlı iken, orman sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle tapuları iptal edilen yerler üzerinde bulunan ve 31/12/2011 tarihinden önce müsaderesine karar verilen ve Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınan tesislerden 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki fabrika veya ticarethane niteliğindeki tesisler öncelikle kullanıcılarına olmak üzere yirmi dokuz yıla kadar kiraya verilebilir. Bu nitelikteki tesislerle ilgili devam eden davalar sonucunda müsadere kararı verilmesi hâlinde, müsaderesine karar verilen bu tesisler ile genel bütçeli kamu idarelerine veya özel bütçeli idarelere verilmiş olan izinli alanlarda izin maksadı haricinde yapılmış tesisler hakkında da bu hüküm uygulanır.

Geçici Madde 10 – (Ek : 20/8/2016-6745/3 md.)

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından erişme kontrolü uygulanan karayollarında yapılan, işletilen, işlettirilen veya yap-işlet-devret modeli esas alınarak yaptırılan ve işlettirilen binalar ile hizmet tesisleri ve bakım işletme tesisleri, erişme kontrolü uygulanan karayolunun müştemilatı sayılır. Bu bina ve tesislerin Devlet ormanlarında bulunması hâlinde Orman ve Su İşleri Bakanlığınca Karayolları Genel Müdürlüğüne devrine bedelsiz olarak izin verilir.

Geçici Madde 11 – (Ek : 20/8/2016-6745/4 md.)

Bu Kanunun 93 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre müsadere olunan tesis, 6762 sayılı Kanun kapsamında fabrika veya ticarethane ise ve Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ya da yargılama sonucunda mahkeme tarafından beraat kararı verilmişse, müsadere olunan bu tesisler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört yıl içinde Orman Genel Müdürlüğünce kırk dokuz yıllığına kiraya da verilebilir.

Geçici Madde 12- (Ek:21/12/2019-7201/3 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.

Madde 118 – Bu kanun neşri tarihinde mer'iyete girer.

Madde 119 – Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

31/8/1956 TARİHLİ VE 6831 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

1. 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı Kanunun geçici maddeleri:

Geçici Madde 1 – Yürürlükten kaldırılan 38 inci madde hükümlerinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar yararlanmış bulunanların hakları saklıdır. Ancak, köy tüzelkişiliği tarafından bu ormanların korunmasına devam olunmadığı veya amenajman planları esaslarına ve izin şartlarına riayet edilmediği anlaşıldığı takdirde Tarım ve Orman Bakanlığınca tahsisten vazgeçilebilir.

Geçici Madde 2 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmasına başlanmış, ancak tamamlanamamış orman kadastrosu ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri, bu Kanunla değiştirilen ilgili madde hükümlerine göre orman kadastro komisyonlarınca tamamlanır.

Geçici Madde 3 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş orman ürünü işleyen fabrikalar, hızar ve şeritler ile açılmış ocakların, 6831 sayılı Orman Kanununun bu Kanunla değiştirilen 18 inci maddede belirlenen yeni mesafelere uygunlukları aranmaz. Ancak, bu fabrikalar, hızar ve şeritler ile ocakların sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde açık adresi, yeri ve faaliyetlerini yazılı olarak, bölgelerindeki en yakın orman idaresine bildirmekle zorunludur.

Geçici Madde 4 – Bu Kanunun 60 ıncı maddesiyle eklenen ek madde 5 gereğince hazırlanacak yönetmelikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dokuz ay içinde yayımlanır.

Geçici Madde 5 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci ve 115 inci maddelerine istinaden 99 yıl süreyle verilmiş bulunan izin ve irtifak haklarındaki süreye ilişkin haklar saklı olup, bunlar hakkında bu Kanunla değiştirilen 17 nci maddenin 3 üncü fıkrasındaki 49 yıl sonundaki süre uzatımıyla ilgili hüküm uygulanmaz ve yapılmış her türlü bina ve tesislerin bedelsiz ve eksiksiz hazineye devri işlemi bu 99 yıllık süre sonunda yapılır.

2. 3/11/1988 tarih ve 3493 sayılı Kanunun geçici maddesi:

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanun hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, kanunların değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanlar hakkında görevsizlik kararı verilir, varsa tutuklular derhal tahliye edilir. Kararın bir örneği ve tutanak ilgisine göre mahallin en büyük mülki amirine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürüne, Bağ-Kur İl Müdürüne, İl Emniyet Müdürlüğüne veya ilçe emniyet amirliğine veya orman bölge şefliğine gönderilir. Bu makamlar, evrakın ilgilileri hakkında tutanaklarında yazılı suçlarının Kanunun değişikliğinden önceki cezalarından sadece para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle karar verirler. Verilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu kılınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir. Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanunların değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlardan dolayı kesinleşmiş ve henüz yerine getirilmemiş mahkümiyet kararlarının sadece para cezasına ilişkin kısımları infaz olunur ve hükümlü olanlar ise derhal tahliye edilir. İnfaz edilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu ve hükümlü kalınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir.

3. 17/6/2004 tarihli ve 5192 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1- Orman Kanununun bu Kanunla değişik 71 inci maddesi hükümleri uyarınca geçmişe yönelik herhangi bir tazminat farkı ödenmez.

4. 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 3 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 93 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre müsadere olunan tesisler 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında fabrika veya ticarethane ise ve Cumhuriyet başsavcılığı

tarafından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ya da yargılama sonucunda mahkeme tarafından beraat kararı verilmiş ise, müsadere olunan bu tesisler bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Orman Genel Müdürlüğünce yirmidokuz yıllığına kiraya da verilebilir.

6831 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/KHK'nin Numarası	**6831 sayılı Kanunun değişen maddeleri**	**Yürürlüğe Giriş Tarihi**
7395	—	15/12/1959
1056	—	17/7/1968
1444	—	25/7/1971
1744	—	4/7/1973
1906	—	14/6/1975
2655	—	20/4/1982
2896	54, 55, 56 ncı maddeleri Diğer maddeler	1/3/1984 1/1/1984
3302	—	19/6/1986
3373	8, 9 ve 10 uncu maddeleri Diğer maddeler	1/1/1987 28/5/1987
3493	—	11/11/1988
4079	—	8/3/1995
4114	—	8/7/1995
4569	—	30/5/2000
4570	—	30/5/2000
4629	—	1/1/2002 tarihinden geçerli olmak üzere 3/3/2001
4915	—	11/7/2003
4999	—	18/11/2003
5177	16	5/6/2004
5192	17, 71, 108, Ek Madde 8 ve İşlenemeyen Hüküm Geçici Madde 1	3/7/2004

6831 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/KHK'nin Numarası	**6831 sayılı Kanunun değişen maddeleri**	**Yürürlüğe Giriş Tarihi**
5218	110	21/7/2004
5728	70, 77, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 88, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101,102,103,104,105,106,107,108, 109,110, 111/a, 112, 113,114, 116 ve Ek Madde 7	8/2/2008
5801	Ek Madde 9	13/8/2008
5831	7, 9, 45 ve Ek Madde 10	27/1/2009
5995	16	24/6/2010
6001	17, Ek Madde 9, Ek Madde 11 ve Geçici Madde 8	13/7/2010
6111	19, Ek Madde 12	25/2/2011
6217	91, İşlenemeyen Hüküm	14/4/2011
KHK/657	7	2/11/2011
KHK/666	12, 71	31/12/2011 tarihinden geçerli olmak üzere 2/11/2011
6292	7, 8, 9, 10, 11, 12, 17, Ek Madde 9, Geçici Madde 9	26/4/2012
6306	Ek Madde 13	31/5/2012
6444	Ek Madde 11	15/3/2013
6462	71	3/5/2013
Anayasa Mahkemesi'nin 22/5/2013 tarihli ve E.: 2012/108, K.: 2013/64 sayılı Kararı	11 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümleleri	12/7/2013 tarihinden başlayarak altı ay sonra

6831 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN

MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ

GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/KHK'nin/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	**6831 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri**	**Yürürlüğe Giriş Tarihi**
Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı	12, 71	10/10/2013
6527	11, 31, 32, Ek Madde 9	1/3/2014
6552	Ek Madde 14	11/9/2014
6745	Geçici Madde 10, Geçici Madde 11	7/9/2016
KHK/694	17	25/8/2017
7078	17	8/3/2018
7139	7, 9, 18, 30, 40, 69, 70, 72, 73, Ek Madde 5, Ek Madde 15, Ek Madde 16, Ek Madde 17	28/4/2018
KHK/700	3, 13, 17, 24, 28, 35, 68, 77, Ek Madde 16	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7201	Ek Madde 8, Ek Madde 16, Geçici Madde 12	24/12/2019

ORMAN KÖYLÜLERİNİN KALKINMALARININ DESTEKLENMESİ VE

HAZİNE ADINA ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARILAN YERLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ İLE HAZİNEYE AİT TARIM ARAZİLERİNİN SATIŞI

HAKKINDA KANUN

Kanun No. 6292 **Kabul Tarihi:19/4/2012**

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince, Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi, yeni orman alanlarının oluşturulması, nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının yerleştirilmesi ve orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

(2) Bu Kanun, 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerler ile Hazineye ait tarım arazileri hakkında uygulanır.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 2/A alanları: 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,

b) 2/B alanları: 6831 sayılı Kanunun 20/6/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi ile 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5/6/1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine veya kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,

c) Emlak vergi değeri: Taşınmazın, 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesine göre belirlenen asgarî metre kare birim

değeri üzerinden hesaplanacak bedelini,

ç) Güncelleme listesi: 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun ek 4 üncü maddesine göre düzenlenen ve 2/B alanlarından daha önce kullanım kadastrosu yapılan yerlerin fiili kullanım durumlarını gösteren ve tescil edilen listeleri,

d) İdare: İllerde defterdarlıkları, ilçelerde malmüdürlüklerini,

e) Kadastro tutanağı: 3402 sayılı Kanuna göre düzenlenen ve 2/B alanlarının fiili kullanım durumlarını gösteren ve kesinleşen tutanakları,

f) Proje alanı: 2/B alanlarını ve proje bütünlüğünü sağlamak amacıyla gerektiğinde bu alanların dışında kalan yerleri de kapsayan ve sınırları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı veya ilgili büyükşehir ya da diğer belediyelerce belirlenen ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanan gecekondu veya kentsel dönüşüm projesi uygulanacak alanları,

g) Rayiç bedel: Bu Kanun hükümlerine göre satılacak taşınmazların 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu veya 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre tespit ve takdir edilen bedelini,

ğ) Satış işlemleri: Peşin satışlarda bedelin tahsilinden ferağ dâhil diğer işlemlere, taksitli satışlarda ise sözleşmenin düzenlenmesine kadar olan süreci,

h) TOKİ: Toplu Konut İdaresi Başkanlığını,

ifade eder.

Tasarrufa geçme

MADDE 3 – (1) Orman kadastro komisyonlarınca Hazine adına orman sınırları dışına çıkartılan yerlerden;

a) 2/A alanları, nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi için Devlet eliyle ihya edilerek bu halka devri ve yararlandırılması amacıyla Orman Genel Müdürlüğünün,

b) 2/B alanları, bu Kanun kapsamında değerlendirilmek üzere Maliye Bakanlığının,

tasarrufuna geçer.

(2) 2/A ve 2/B alanlarında bulunan taşınmazların tapu kütüklerinde 6831 sayılı Kanunun 2 ncimaddesi ile aynı maddenin birinci fıkrasının (A) ve (B) bentlerine göre orman sınırları dışına çıkartıldığı yönünde yer alan belirtmeler, ilgisine göre Orman Genel Müdürlüğünün veya Maliye Bakanlığının ya da

idarenin talebi üzerine tapu idarelerince terkin edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Orman Köyleri Halkının Nakli ve Yerleştirilmesi

Nakil, kamulaştırma, ıslah, imar, ihya ve tescil işlemleri

MADDE 4 – (1) Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan ve yerinde kalkındırılmaları mümkün görülmeyen köyler halkının başvurusu üzerine veya bulundukları yerlerden orman rejimi bakımından kaldırılmaları zorunlu bulunan köyler halkının resen 2/A alanlarına, bu mümkün olmadığı takdirde diğer yerlere kısmen veya tamamen nakline ve yerleştirilmelerine ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir. Nakline ve yerleştirilmesine karar verilen bu köylerle ilgili iş ve işlemler Orman Genel Müdürlüğünce yürütülür.

(2) Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerlerden, Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenen alanlar; baraj veya gölet rezervuar alanları ile içme suyu maksatlı barajların mutlak koruma alanlarında, askeri yasak bölgelerde, deprem veya erozyon ya da heyelan tehlikesi bulunan alanlarda kalmaları sebebiyle bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köy ve mahalle halkının iskânlarının temini için, Bakanlar Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Bu alanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tasarrufuna geçer. Bu alanlarda 3402 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin kadastrosu yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz. Bu alanların tespiti amacıyla Orman Genel Müdürlüğünce yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi ise bir ay olarak uygulanır. Bu fıkra kapsamında yapılacak orman kadastrosu uygulamasındaki işlemlerde bu fıkrada belirtilen süreler uygulanır. Bu fıkra kapsamında nakline ve yerleştirilmesine karar verilen köyler veya mahallelere ait iskân iş ve işlemleri ilgili kamu idaresi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken yürütülür.

(3) Nakline ve yerleştirilmesine karar verilen veya bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köy ve mahalle halkına ait olan ve bu köy ve mahalle sınırları içerisinde bulunan taşınmazlardan kamulaştırılması gerekenler, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre ilgili kamu idaresi tarafından kamulaştırılır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerince kamulaştırılan taşınmazlar tapuda Hazine adına tescil edilerek Orman Genel Müdürlüğünce Devlet ormanı olarak ağaçlandırmaya uygun alanlar derhal ağaçlandırılır. Diğer kamu idarelerince kamulaştırılan taşınmazlar ise, tapuda kamulaştırmayı yapan idare adına tescil edilir. Tescil edilen bu alanlardan ağaçlandırmaya uygun olanlar ağaçlandırılır. Kamulaştırma işlemlerine yapılan itirazlar iskânla ilgili yapılan işlemleri durdurmaz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yeni iskân edilecek alanda hak sahiplerine verilecek bina, arsa ve arazilerin bedellerinin borçlandırılması ve trampasında kullanılması gereken kamulaştırma bedeli; birinci fıkra kapsamında yürütülen iş

ve işlemler bakımından Orman Genel Müdürlüğünce, ikinci fıkra kapsamında yürütülen iş ve işlemler bakımından ise ilgili kamu idaresi tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ilgili hesabına aktarılır.

(4) Nakline ve yerleştirilmesine karar verilen veya bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köy ve mahalle halkının yerleştirilmesi amacıyla orman sınırları dışına çıkarılarak Hazine adına tescil edilip Orman Genel Müdürlüğünün tasarrufuna geçen veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tasarrufuna geçen yerlerin;

a) İklim, toprak ve diğer arazi özellikleri değerlendirilerek tarımsal faaliyetlere uygun olup olmadığı, ıslah ve imar edilerek tarımsal faaliyetlere uygun hale dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği ile tarım ve tarım dışı amaçlı arazi kullanım planları, arazi ıslahı, imarı ve ihyasına yönelik işlemler ve uygulamalar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca,

b) Yerleşim planları ve uygulamaları (a) bendinde belirtilen arazi kullanım planları dikkate alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca,

yapılır veya yaptırılır ve onaylanır.

(5) Dördüncü fıkranın (b) bendi uyarınca onaylanan planlara uygun olarak taşınmazların gerekli tescil işlemleri yaptırılmak üzere bu planlar birinci fıkra kapsamına giren alanlar için Orman Genel Müdürlüğüne, ikinci fıkra kapsamına giren alanlar için ilgili kamu idaresine gönderilir. Bu taşınmazlar bu Kanun kapsamındaki iskân hizmetlerinde kullanılmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına resen tahsis edilmiş sayılır.

(6) İskân işlemleri bu Kanun ile 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Ancak, bu madde kapsamında yapılacak nakil ve yerleştirmelerde, 5543 sayılı Kanunun 12 ncimaddesinin ikinci fıkrası kapsamında bulunan aileler de hak sahibi sayılır ve talepleri hâlinde bunlar da iskân edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değerlendirme İşlemleri

Yeniden orman olarak ihdas edilecek yerler

MADDE 5 – (1) 2/B alanlarından tekrar orman olarak değerlendirilmesi Orman Genel Müdürlüğünce teklif edilen yerler, Maliye Bakanlığınca bu Genel Müdürlüğe tahsis edilir. Bu yerler üzerindeki muhdesat, Orman Genel Müdürlüğünce 2942 sayılı Kanun hükümlerine göre kamulaştırılır.

(2) Nakline ve yerleştirilmesine karar verilen veya bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köy ve mahalle halkının nakledilmesi sonucunda boşaltılan orman içindeki arazi, yapı ve tesis yerleri, Orman Genel Müdürlüğü tarafından Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

(3) 2/A alanlarından amacı doğrultusunda değerlendirilemeyeceği veya bulundukları yerleşim yerlerinden kaldırılmaları zorunlu bulunan Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köy ve mahalle halkının iskânlarının temini için kullanılamayacağı anlaşılan yerlerle ilgili bu uygulama, Orman Genel Müdürlüğü tarafından resen iptal edilerek bu yerler orman vasfıyla Hazine adına tescil edilir.

Hak sahibi, başvuru ve doğrudan satış

MADDE 6 – (1) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulan tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu Kanuna göre hak sahibi sayılır.

(2) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulacak tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilecek kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler de hak sahibi sayılır.

(3) Hak sahiplerinden birinci fıkra kapsamında olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ikinci fıkra kapsamında olanlar ise, güncelleme listelerinin tescil edildiği veya kadastro tutanaklarının kesinleştiği tarihten itibaren sekiz ay içinde idareye başvurarak, bu taşınmazların bedeli karşılığında kendilerine doğrudan satılmasını isteyebilirler.

(4) Hak sahiplerine doğrudan satılacak olan taşınmazların satış bedeli, rayiç bedelin yüzde yetmişidir.

(5) Başvuru sahiplerinden satış bedellerine mahsup edilmek üzere; belediye ve mücavir alan sınırları içinde olan yerler için iki bin Türk Lirası, dışında olan yerler için bin Türk Lirası başvuru bedeli alınarak ilgilileri adına emanet hesabına kaydedilir.

(6) Hak sahiplerine satış işlemleri idarece, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırılır.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listeleri veya kadastro tutanakları kapsamında kalan taşınmazların satış işlemleri, 1/5/2010 tarihinden itibaren tespit edilen rayiç bedeller üzerinden yapılır.

(8) Satış bedeli peşin veya taksitle ödenebilir. Satış bedelinin tamamının peşin ödenmesi hâlinde yüzde yirmi, en az yarısının ödenmesi hâlinde yüzde on oranında indirim uygulanır ve bu bedeller idarece yapılan yazılı tebligat

tarihinden itibaren en geç üç ay içinde ödenir. Tebliğ edilen satış bedeline itiraz edilemez ve dava açılamaz. Peşinat alınmadan yapılan taksitle satışlarda ise satış bedelinin yüzde onu, yapılan yazılı tebligat tarihinden itibaren en geç üç ay içinde, kalanı ise belediye ve mücavir alan sınırları içinde en fazla üç yılda altı eşit taksitte, belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise en fazla dört yılda sekiz eşit taksitte faizsiz olarak ödenir. Taksitli satışlarda kalan miktarı karşılayacak tutarda kesin ve taksitlendirmeye uygun süreli banka teminat mektubu verilmesi veya satışı yapılan taşınmazın üzerinde22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümleri uyarınca Hazine lehine kanuni ipotek tesis edilmesi hâlinde; taşınmaz, tapuda hak sahibi adına devredilir. İdare tarafından yapılan taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan taşınmaz satış sözleşmeleri ile kanuni ipotek sözleşmelerinde resmî şekil şartı aranmaz. Hak sahipliği belgesi; hak sahibinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, imzası, fotoğrafı ve nüfus bilgilerini içerecek şekilde idarece düzenlenir. Düzenlenen hak sahipliği belgelerinin idarece yazılı olarak tapu idaresine bildirilmesi üzerine, devir ve kanuni ipotek tapu siciline resen tescil edilir. İpotek tesis edilerek devredilen taşınmazların üçüncü kişilere satılması hâlinde borcun kalan tutarından alıcılar sorumludur. Bu hususta tapu kütüğünde gerekli belirtme yapılır. Hak sahibi adına mülkiyet devredilmeden yapılan taksitli satışlarda, hak sahibi tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda, tahsil edilen tutar hak sahibine aynen ve faizsiz olarak iade edilir.

(9) Peşin satışlarda satış bedelinin tamamını, taksitli satışlarda ise peşinatı veya taksitleri vadesinde ödememek suretiyle yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin doğrudan satın alma hakları düşer. Ancak, taksitli satışlarda, taksit süresinin sonuna kadar ödenmek kaydıyla taksitlerden ikisinin vadesinde ödenmemesi yükümlülüklerin ihlali anlamına gelmez. Vadesinde ödenmeyen taksit tutarlarına 21/7/1953tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme zammı uygulanır.

(10) Hak sahibi olunmasında kanuni halefiyet, hak sahibinin veya mirasçılarının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra noter tarafından düzenlenecek muvafakatname vermeleri hâlinde ise akdîhalefiyet hükümleri geçerlidir. Bu fıkraya göre noter tarafından düzenlenecek muvafakatnamelerden 2/7/1964tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümlerine göre elli Türk Lirası maktu noter harcı alınır.

(11) Hak sahibi olmadığı belirlenen başvuru sahiplerine, bu Kanundan yararlanamayacakları gerekçeleriyle birlikte bildirilerek başvuru bedeli aynen ve faizsiz olarak iade edilir.

(12) Bu maddeye göre hak sahiplerine doğrudan satılması gereken taşınmazlardan ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan ya da Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ile ilgili idarelerce bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde idareye bildirilmesi şartıyla özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gerekenler ile içme ve kullanma suyu havzalarında maksimum su seviyesinden itibaren üç yüz metrelik bant içerisinde kalan yerler hak sahiplerine satılmaz. Bu taşınmazların yerine istenilmesi hâlinde hak sahiplerine, hak sahibi oldukları taşınmazın rayiç değerine eşdeğer öncelikle aynı il sınırları içerisinde bulunan 2/B alanlarındaki taşınmaz, bu maddenin dördüncü fıkrasına göre hesaplanacak satış bedeli karşılığında doğrudan

satılabilir.

(13) Hak sahiplerinden idarenin teklifini kabul etmeyenler doğrudan satış hakkından yararlanamazlar, başkaca talepte bulunamazlar, hak ve tazminat talep edemezler ve dava açamazlar.

(14) Bu maddeye göre hak sahibi bulunmayan veya doğrudan satın almaya ilişkin hak sahipliği kalmayan taşınmazların tapu kütüklerinde yer alan 2/B, kullanıcı ve muhdesat belirtmeleri Maliye Bakanlığının talebi üzerine tapu idaresince terkin edilir ve bu taşınmazlar Maliye Bakanlığınca satış dâhil genel hükümlere göre değerlendirilir.

(15) Hak sahipliği kalmayan taşınmazların değerlendirilmesi amacıyla, 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin son fıkrası kapsamında kalanlar hariç olmak üzere, üzerlerinde bulunan kişilere ait yapı ve eklentiler; o yıla ait Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapı birim fiyatlarından eksik imalat bedelleri ve yıpranma payı düşüldükten sonra kalan bedeli ilgililerine ödenmek suretiyle yıktırılır veya bu şekilde belirlenen bedel, taşınmazın değerine eklenerek son müracaat tarihinden itibaren üç yıl içinde satılarak satıştan elde edilen gelirden yapı ve eklenti sahiplerine ödenir ve idare tarafından yapıların tahliyesi sağlandıktan sonra ferağ işlemleri gerçekleştirilir.

(16) Bu maddenin üçüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen süreleri iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini ve iade edilecek taşınmazlar

MADDE 7 – (1) İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi hâlinde;

a) Tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi bulunan veya konulan taşınmazların tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen, kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bu kararlardan infaz edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması hâlinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilir.

b) Özel kanunları gereğince Devlet tarafından kişilere satılan, dağıtılan, trampa edilen, bedelli veya bedelsiz olarak devredilen veya iskânen verilen ya da özelleştirme suretiyle satılanlar ile hisseleri devredilen özel hukuk tüzel kişileri adına kayıtlı olan ancak daha sonra Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi konulan taşınmazların tapu kayıtları geçerli kabul edilir, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda Hazine adına tescil edilenler ise, bu Kanunun yürürlüğe girdiği

tarihten itibaren iki yıl içinde ilgilileri tarafından idareye başvurulması hâlinde önceki maliklerine veya kanuni ya da akdî haleflerine bedelsiz olarak iade edilir. Ancak, bu kişilerden taşınmazlarına karşılık daha önce yer verilenlere veya bedeli ödenenlere iade işlemi yapılmaz.

c) Bu fıkra kapsamında kalan taşınmazların kullanıcılarının kayıt maliklerinden farklı kişiler olmaları ve kayıt maliklerinin bu fıkradan yararlanmak istemeleri hâlinde, kullanıcılar bu Kanunda belirtilen şartları taşısalar dahi doğrudan satış hakkından yararlanamazlar.

(2) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan orman sınırı dışına çıkartılacak yerlerde bulunan ve Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulması gereken taşınmazların tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulmaz ve bunlar hakkında dava açılmaz.

(3) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan tapuda Hazine adına tescilli olan taşınmazlar hakkında aynı fıkrada belirtilen süre içerisinde idareye başvurmayan ilgililerin hakları bu süre sonunda sona erer, bu kişiler idareden başkaca talepte bulunamazlar, hak ve tazminat talep edemezler ve dava açamazlar. Bu taşınmazlardan Hazine adına tescilli olanlar idarece satış dâhil genel hükümlere göre değerlendirilir.

(4) Bu maddeye göre ilgililerine iade edilmesi gereken taşınmazlardan orman olduğu iddiasıyla Orman Genel Müdürlüğünce açılan davalar sonucunda orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilen, fiilen orman niteliğinde olan veya bu nedenle dava açılması gereken, ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan, özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gereken veya Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ilgililerine iade edilmez. Bu taşınmazların yerine, idarece belirlenen ve ilgililerince itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelleri ödenebilir veya rayiç bedellerine uygun taşınmazlar verilebilir.

Proje alanlarının belirlenmesi ve bu alanda kalan taşınmazların değerlendirilmesi

MADDE 8 – (1) 2/B alanlarından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kadastro tutanakları kesinleşen veya güncelleme listeleri tescil edilen alanlarda bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kadastro tutanakları kesinleşecek veya güncelleme listeleri tescil edilecek alanlarda ise kesinleşme ve tescil tarihinden itibaren üç ay içinde, proje alanı belirlemek isteyen 2 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen idareler tarafından bu alanın sınırları tespit edilerek, alana ait uydu fotoğrafları, varsa her tür ve ölçekteki plan, parselasyon planı, mülkiyet bilgileri, kadastral paftaları ve halihazır haritalarıyla birlikte proje alanı sınırı onaylanmak üzere belediyeler tarafından valilikler aracılığıyla, TOKİ tarafından doğrudan Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Bu alanlar, adı geçen Bakanlık tarafından talebin intikal tarihinden itibaren otuz gün içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanır ya da reddedilir ve teklif sahibi idareye bildirilir.

(2) Teklif sahibi idare tarafından onay tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde onaylanan proje alanı Maliye Bakanlığına gönderilerek, proje alanı içinde

kalan 2/B alanlarındaki taşınmazların devrinin talep edilmesi üzerine, bu taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca uygun görülenler, hak sahipleri ve mevcut hakları da belirtilmek suretiyle emlak vergi değeri üzerinden talep sahibi idareye devredilir. Devir bedeli peşin veya bu Kanunda belirtilen sürelerde taksitle ödenebilir.

(3) Aynı proje alanı için birden fazla teklif olması hâlinde, öncelik sıralaması TOKİ, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler olmak üzere değerlendirme yapılır.

(4) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından proje alanı belirlenmesi hâlinde, üçüncü fıkra hükmü dikkate alınmaksızın öncelik Bakanlığındır. Bakanlık tarafından belirlenen ve onaylanan proje alanı içerisinde kalan 2/B alanlarındaki taşınmazlar ise, hak sahipleri ve mevcut hakları da belirtilmek suretiyle ve bu Kanun amaçlarında kullanılmak üzere adı geçen Bakanlığa tahsis edilir ve bu alanlar adı geçen Bakanlık tarafından değerlendirilir. Bu fıkra kapsamında kalan taşınmazların bu Kanunda belirtilen satış ve ödeme koşulları da dikkate alınarak değerlendirilmesine ve bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

(5) Proje alanı olarak belirlenen bölgelerdeki her ölçekteki imar planları ve değişiklikleri ile bu planlara dayalı olarak yapılacak imar uygulamaları, parselasyon planları, ifraz ve tevhit işlemleri proje alanı sahibi idare tarafından yapılır ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanır.

(6) Proje alanlarında ihdas edilecek taşınmazlar, tapuda devir alan idare adına tescil edilir. Devredilen taşınmazların tapu kütüklerinde bulunan 2/B, kullanıcı ve muhdesata ilişkin belirtmeler devir alan idarenin talebi üzerine terkin edilir. Devredilen taşınmazlardan imar planları yapılması sonucunda eğitim, sağlık ve benzeri resmî tesis alanları için ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince korunması gereken taşınmazlar, imar uygulaması sonucunda bedelsiz ve müstakil parsel şeklinde Hazine adına tapuya resen tescil edilir ve bu hususta tapu kütüğüne belirtme yapılır. İmar uygulamasını müteakip imar planlarında yukarıda sayılan kullanımlara ayrılmayan parsellere belirtmeler taşınmaz.

(7) Devralan idareler devraldıkları taşınmazları; hak sahiplerinin talebi üzerine fiili durumuna uygun olarak ifraz edilmek suretiyle müstakil parsel veya paylı olarak, üzerinde çok katlı bina bulunan taşınmazlarda ise kat mülkiyeti tesisi suretiyle, bunun mümkün olmaması hâlinde paylı olarak hak sahipleri ile bunların kanuni veya bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılmış olan akdî haleflerine tabi oldukları mevzuatına göre bu Kanunda belirtilen satış ve ödeme koşullarını da dikkate alarak rayiç bedel üzerinden doğrudan satabileceği gibi; hak sahipleri taşınmazı doğrudan satın almış olsaydı Hazineye ödeyeceği bedeli devralan idarelere ödemeyi kabul etmesi hâlinde, taşınmaz kendisine ait kabul edilerek hakları karşılanmak kaydıyla devir alan idareler kendi projelerinde ve mevzuatlarına göre değerlendirebilir. Üzerinde yapı ve eklentileri bulunan proje alanında kalan taşınmazların üzerindeki yapılar için; o yıla ait Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapı birim fiyatlarından eksik imalat bedeli ve yıpranma payı düşüldükten sonra kalan bedel ödenir ya da bu bedel, devralan idareler tarafından gerçekleştirilen projeler kapsamında hak sahiplerine verilecek taşınmazların bedelinden mahsup edilir. Bu durumda hak

sahipleri, bu hakların dışında taşınmazların doğrudan satış hakkından yararlanamazlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ortak ve Çeşitli Hükümler

Davalar

MADDE 9 – (1) 2/A alanları için orman sınırları dışına çıkartma ile orman sınırlandırması ve tespit, tefrik ve tescil işlemlerine karşı yapılan itirazlar ve açılan davalar bu Kanuna göre yapılacak işlemleri durdurmaz. Bu konuyla ilgili davalarda yürütmeyi durdurma ve tedbir kararı verilemez. Bu yerlerde hak iddia edenlerin açtıkları davalar davacılar lehine sonuçlandığında bu taşınmazlar genel hükümlere göre kamulaştırılır. Bu taşınmazlarda hak sahipliği iddiasında bulunanların itirazları ile rayiç bedellere itirazlar yapılan işlemleri durdurmaz, itiraz mahkemeye intikal etmiş ise kesinleşen mahkeme kararına göre işlem yapılır.

(2) Bu Kanuna göre yapılacak işlemler sonuçlanıncaya kadar 2/B alanları hakkında Hazine tarafından kişiler aleyhine açılması gereken davalar açılmaz, açılmış ve devam eden davalar durdurulur. Durdurulan bu davalara konu taşınmazlar hakkında hak sahipleri veya ilgilileri tarafından bu Kanunda belirtilen süreler içinde gerekli başvuruların yapılmaması veya başvuru yapılmasına rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde mahkemelerce bu davalara devam edilerek genel hükümlere göre karar verilir.

(3) Bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılmak üzere ilgilileri tarafından süresi içerisinde başvuruda bulunulmaması veya başvuruda bulunulmasına rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sebebiyle hakkında işlem yapılamayan taşınmazlara ilişkin olarak ikinci fıkra uyarınca açılmamış davalar açılır, durdurulan davalara devam edilir ve kesinleşmiş yargı kararları yerine getirilir.

(4) Bu Kanun kapsamında kalan 2/B alanları hakkında yapılacak işlemler sonuçlanıncaya kadar, bu alanların aynına yönelik olarak dava açılmasına ilişkin hak düşürücü süreler işlemez.

(5) Hak sahipleri veya ilgilileri tarafından taşınmazın satın veya devralınması hâlinde; satışa veya devre konu taşınmazlar hakkında bu kişiler tarafından Hazine aleyhine ya da Hazine tarafından bu kişiler aleyhine açılan ve durdurulan davalarda mahkemelerce verilecek kararlarda yargılama giderlerinin tarafların üzerlerine bırakılmasına karar verilir ve Hazine lehine vekalet ücretine hükmedilmez, verilmiş olan kararlardan henüz infaz edilmeyenlerle Hazine lehine hüküm altına alınan bu alacaklar tahsil edilemez.

Yeni orman alanlarının tesisi, Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının desteklenmesi, gelirler, harcamalar ve muafiyetler

MADDE 10 – (1) Orman Genel Müdürlüğü, Devlet ormanları içinde ve bitişiğinde oturan köyler halkının geçim seviyesinin yükseltilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu maksatla sağlanacak işletme araç ve gereçleri ile gerekli diğer

girdiler hibe veya kredi desteği yolu ile karşılanır.

(2) Bu Kanunun uygulamasından elde edilen gelirlerin yüzde üçünü geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, genel bütçe gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin tahsilini takip eden ay sonuna kadar yatırım amacıyla kullanılmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına ödenir. Kalan tutarın yüzde doksanını geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen orana karşılık gelen bölümü, ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir, kalanı ise gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak özel gelir veya gelir kaydedilir.

(3) İlgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak tahmin edilen söz konusu tutarlar karşılığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesinde afet riski altındaki alanların dönüştürülmesinde kullanılmak üzere özel ödenek öngörülür. Genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilecek tutarlar karşılığı, nakledilecek orman köylülerine ait taşınmazların kamulaştırılması, 2/A alanlarının ıslah, imar ve ihyası, iskânı, orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi, 2/A ve 2/B alanlarının en az iki katı verimsiz orman alanlarının ıslahı ve yeni orman alanlarının tesisi için kullanılmak üzere Orman Genel Müdürlüğü bütçesinde gerekli ödenek öngörülür.

(4) 8 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından proje alanı olarak belirlenen alanların değerlendirilmesinden elde edilen gelirler genel bütçeye gelir kaydedilir.

(5) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesine, proje alanlarında kullanılmak üzere, genel bütçeye kaydedilecek gelirler karşılığı gerekli ödenek öngörülür.

(6) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında yapılacak satış, tescil, devir, kayıt, terkin, düzeltme, ifraz, tevhit, cins değişikliği ve ipotek işlemleri ile bunlara bağlı ve tamamlayıcı nitelikteki işlemler veraset ve intikal vergisinden, 492 sayılı Kanun ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınan harçlardan, bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kağıtlar damga vergisinden ve genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince alınan ücretlerden muaftır.

Diğer işlemler

MADDE 11 – (1) Bu Kanun kapsamında kalan alanların devir ve satışlarından elde edilen gelirler hakkında 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası, doğrudan hak sahiplerine satılacak taşınmazların üzerindeki yapılar hakkında ise aynı maddenin son fıkrası hükmü uygulanmaz.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre taşınmazların hak sahiplerine doğrudan satılması, ilgililerine devredilmesi veya iade edilmesi ve bu taşınmazların tapu kütüklerindeki 2/B, kullanıcı ve muhdesatbelirtmelerinin kaldırılması; bu taşınmazların üzerlerindeki imar mevzuatına aykırı yapılar bakımından kazanılmış hak oluşturmaz.

(3) Fiili durumuna uygun olarak ifraz edilerek müstakil parsel olarak satılması mümkün olmayan taşınmazlar paylı olarak, üzerinde çok katlı bina bulunan taşınmazlar ise kat mülkiyeti tesisi suretiyle, bunun mümkün olmaması

hâlinde paylı olarak satılabilir.

(4) Bu Kanun kapsamında kalan taşınmazlardan hak sahiplerine satılmaması, ilgililerine devredilmemesi veya iade edilmemesi gerektiği halde bu tasarruflara konu edilenlerden; satılanların satış bedeli kanuni faiziyle iade edilir, devir ve iade edilenler ise bedelsiz olarak geri alınır.

(5) Hak sahibi bulunmayan taşınmazlar ile bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılmak üzere hak sahipleri veya ilgilileri tarafından süresi içerisinde başvuruda bulunulmaması veya başvuruda bulunulmasına rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi ya da gerekli şartları sağlayamaması sebebiyle doğrudan satılamamaları veya iade edilmemeleri sebepleriyle haklarında işlem yapılamayan taşınmazların tapu kütüklerinde yer alan 2/B, kullanıcı ve muhdesat belirtmeleri Maliye Bakanlığının talebi üzerine tapu idaresince terkin edilir ve bu taşınmazlar Maliye Bakanlığınca genel hükümlere göre değerlendirilir. Bu yerlerden kamu hizmetlerinde kullanılanlar, kamu idarelerinin ihtiyaçları için gerekli olanlar ve özel kanunları gereğince ilgili idarelere tahsisi gerekenler Maliye Bakanlığınca tahsis edilir.

(6) Bu Kanun hükümlerine göre hak sahiplerine doğrudan satılan, tapu kayıtları geçerli kabul edilerek devredilen ve iade edilen taşınmazların tapu kütüklerindeki 6831 sayılı Kanunun 2 nci ve 2/B maddesine tabi olduğu yönünde konulmuş belirtmeler, Maliye Bakanlığının talebi üzerine tapu idaresince terkin edilir. Bu taşınmazlardan ecrimisil alınmaz, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir, başvuru tarihi itibarıyla son beş yıl için tahsil edilen ecrimisil bedeli satış bedelinden mahsup edilir, bu bedelden fazlası iade edilmez.

(7) Maki tefrik komisyonlarınca makilik alan olarak tespit edilmesine rağmen, orman kadastro komisyonlarınca orman sayılarak Hazine adına orman sınırları dışına çıkartılan taşınmazların tapu kütüklerinde bulunan 2/B belirtmeleri, Maliye Bakanlığının talebi üzerine tapu idarelerince terkin edilir. Bu taşınmazlar hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

(8) Bu Kanun kapsamında kalan taşınmazlara ilişkin değerlendirme ve tasarruf işlemleri, özel kanunları gereğince ilgili idarelerden görüş alınmaksızın yapılır.

(9) Bu Kanun kapsamında yapılacak işlemler sırasında, 2/B alanlarında ve bitişiğindeki kadastro parsellerinde 3402 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinde belirtilen hatanın tespiti hâlinde Maliye Bakanlığının talebi ile anılan madde esaslarına göre düzeltilir.

(10) 6831 sayılı Kanuna göre kesinleşmiş ve tapuya tescil edilmiş orman haritalarında düzeltmeyi gerektiren tutanak, pafta ve zemin uyumsuzluğunun tespiti hâlinde, orman işletme müdürlüğünce görevlendirilecek en az bir orman yüksek mühendisi ya da orman mühendisi ile kadastro müdürlüğünce görevlendirilecek kontrol mühendisi veya mühendisin iştirak ettirildiği, 3402 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre oluşturulacak kadastro ekibince orman sınır nokta ve hatları orman kadastro tutanakları esas alınmak suretiyle zemine aplike edilir. Tespit edilen uyumsuzluk yukarıda oluşturulan kadastro ekibince teknik mevzuata uygun hale getirilir. Çalışma sonucunda bir zabıt düzenlenir ve bu zabıt ekip görevlileri ile orman ve kadastro mühendisleri tarafından birlikte imzalanır. Düzeltme işlemi 3402 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre

yapılacak askı ilanı ile kesinleşir.

(11) 2/B alanlarından imar planı kapsamında kalan ve kadastro veya güncelleme çalışması yapılmayan yerlerde 3402 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesine göre kadastro ve güncelleme çalışmaları yapılır. Bu yerler de, bu Kanun hükümlerine göre değerlendirilir.

(12) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısiyle Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun ek 10 uncu maddesi uyarınca orman sınırları dışına çıkarılan alanlar ile bu alanlardan anılan Kanun hükümlerine göre değerlendirilemeyen alanlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

(13) Hak sahipliğine esas tarihin tespiti konusunda tereddüt olması hâlinde hak sahipliği, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce bildirilen bilgi ve belgelere göre, bunun mümkün olmaması hâlinde başvuru sahipleri tarafından ibraz edilen belgelere göre idarece belirlenir.

(14) Kadastro müdürlüklerince 2/B alanları hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerinde ve kadastro tutanaklarında; bu alanların fiili kullanım durumları, varsa üzerindeki muhdesatın kime veya kimlere ait olduğu, bu yerlerin ve üzerlerindeki muhdesatın 31/12/2011tarihinden önce olmak üzere ne zamandan beri kim veya kimler tarafından kullanıldığı gösterilir ve bunlar tescil edildikleri veya kesinleştikleri tarihten itibaren en geç bir ay içinde idareye gönderilir.

(15) Bu Kanun kapsamında doğrudan hak sahiplerine satılacak 2/B alanlarında kalan taşınmazlardan tek parselde birden fazla hak sahibinin olması ve bu hak sahiplerine satılacak arazinin ifrazı hâlinde yüzölçümünün 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmesi hâlinde; bu araziler, 5403 sayılı Kanunda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmemek kaydıyla, diğer hak sahiplerinin yazılı olarak muvafakat vermesi durumunda talep eden hak sahiplerine satılabilir.

(16) 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman vasfını kaybetmesine rağmen, askeri yasak bölgelerde kalması ve 6831 sayılı Kanunun 17 nci maddesi uyarınca ilgili kamu kurumu adına izin verilmesi veya lehine irtifak hakkı tesis edilmesi ve muhafaza ormanı olması nedeniyle, 6831 sayılı Kanunun 3302 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin (B) bendi uygulaması ile orman sınırı dışına çıkartılma işlemi yapılamayan yerlerin orman kadastrosu ve 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (B) bendi uygulaması en geç altı ay içerisinde tamamlanır. Bu alanlarda 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının izin veya irtifak hakkı tesis edilen yerlerde orman kadastrosu yapılmayacağına ve ormanlık alanın sınırlarında daraltma yapılamayacağına dair hükmü uygulanmaz. Bu yerlerin 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı veya üzerlerindeki muhdesatın sahibi olduğu tespit edilen kişiler de bu Kanuna göre hak sahibi sayılır ve bu kişilerin bu Kanuna göre belirlenecek rayiç bedeli ödemeyi kabul etmeleri hâlinde, kullandıkları taşınmazın rayiç değerine eşdeğer öncelikle aynı il sınırları içerisinde bulunan 2/B alanlarındaki taşınmaz, bu Kanunun 6ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre hesaplanacak satış bedeli karşılığında doğrudan satılabilir.

Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin işlemler

MADDE 12 – (1) Hazineye ait tarım arazilerinin; 31/12/2011 tarihi itibarıyla en az üç yıldan beri tarımsal amaçla kiralayan, kira sözleşmesi halen devam eden kiracıları veya bu arazileri aynı süreyle tarımsal amaçla kullanan ve kullanımlarının halen devam ettiği idarece belirlenen kullanıcıları ya da paydaşlarından; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde bu arazileri bedeli karşılığında doğrudan satın almak için idareye başvuran ve idarece bu maddede belirtilen şekilde tespit ve tebliğ edilen satış bedelini itiraz etmeksizin kabul edenler bu maddeye göre hak sahibi sayılır.

(2) Bu madde kapsamında doğrudan hak sahiplerine satılacak Hazineye ait tarım arazilerinin satış bedeli rayiç bedelin yüzde yetmişidir. Bu tarım arazilerinin satışında da, bu Kanunda belirtilen satış ve ödeme şartları uygulanır.

(3) Kamu hizmetine tahsis edilmiş veya fiilen bu amaçla kullanılanlar, belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan yerler, belediye ve mücavir alan sınırları dışında olmakla birlikte kamu kurum ve kuruluşlarının hazırladıkları planlarda tarım dışı kullanıma ayrılmış alanlar, denizlerde kıyı kenar çizgisine beş bin metre, tabii ve suni göllerde kıyı kenar çizgisine beş yüz metreden az mesafede bulunan alanlar ile içme suyu amaçlı barajların mutlak ve kısa mesafeli koruma alanları içinde kalan yerler, satış tarihi itibarıyla arazi toplulaştırılması yapılacak yerler, özel kanunları kapsamında kalan ve özel kanunlarına göre değerlendirilmesi gerekenler ile diğer sebeplerle satılamayacağı Maliye Bakanlığınca belirlenecek Hazineye ait tarım arazileri bu madde kapsamında hak sahiplerine satılmaz. Hazineye ait tarım arazilerinden kadastrosu yapılmayan yerler kadastrosu yapıldıktan, tescil harici olanlar ise Hazine adına tapuya tescil edildikten sonra bu maddeye göre değerlendirilir.

(4) Hazineye ait tarım arazilerinden mülga 28/6/1966 tarihli ve 766 sayılı Tapulama Kanununun 37 ncimaddesi gereğince tapu kütüklerine şerh veya belirtme konulan ve 3402 sayılı Kanunun 46 ncı maddesine göre ilgililerince talep ve dava edilmemiş olanlar ile davaları devam edenlerden davasından vazgeçilenler, şerh veya belirtme lehtarları veya bunların kanuni mirasçılarından birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde başvuranlara doğrudan satılabilir. Süresi içerisinde satın alınma talebinde bulunulmayan taşınmazların tapu kütüklerindeki şerhler ve belirtmeler, idarenin talebi üzerine tapu idarelerince terkin edilir ve bu araziler genel hükümlere göre değerlendirilir.

(5) Yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirmeyenlerin doğrudan satın alma hakları düşer.

(6) Bu madde kapsamında doğrudan hak sahiplerine satılacak Hazineye ait tarım arazilerinden tek parselde birden fazla hak sahibinin olması ve bu hak sahiplerine satılacak arazinin ifrazı hâlinde yüzölçümünün 5403 sayılı Kanunda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmesi hâlinde; bu araziler, 5403 sayılı Kanunda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmemek kaydıyla, diğer hak sahiplerinin yazılı olarak muvafakat vermesi durumunda talep eden hak sahiplerine satılabilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre hak sahiplerine satılan taşınmazlardan ecrimisil alınmaz, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir,

başvuru tarihi itibarıyla son beş yıl için tahsil edilen ecrimisil ve kira bedelleri satış bedelinden mahsup edilir, bu bedelden fazlası iade edilmez.

(8) Bu maddeye göre yapılacak satış işlemleri idarece, başvuru tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde sonuçlandırılır.

(9) 2/B alanlarında kalan tarım arazilerinin satışında bu madde hükümleri uygulanmaz.

(10) Denizli ili, Beyağaç ve Kale ilçeleri sınırları içerisinde bulunan ve 3 Mart 1340 (1924) tarihli ve 431 sayılı Hilâfetin İlgasına ve Hanedanı Osmaninin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun hükümleri gereğince millete (Hazineye) intikal eden taşınmazlardan olmamasına ve 16/2/1995 tarihli ve 4071 sayılı 3 Mart 1340 (1924) tarihli ve 431 sayılı Kanunla Hazineye Kalan Taşınmaz Mallardan Bazılarının Zilyedlerine Devri Hakkında Kanun kapsamına girmemesine rağmen, yapılan kadastro çalışmalarında 431 sayılı Kanuna göre Hazineye intikal eden taşınmazlardan olduğu zannedilerek sehven 4071 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (b) bendi gereğince, 3402 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen zilyetlik şartlarını taşıdıkları gerekçesiyle zilyet olarak isimleri kadastro tutanağında belirtilerek Hazine adına tespit ve tescil edilen ve tapu kütüklerine zilyetlik veya 4071 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (b) bendi kapsamında olduğu yönünde şerhler veya belirtmeler konulan taşınmazların tapu kütüklerindeki şerhler veya belirtmeler tapu idaresince resen terkin edilir. Bu taşınmazların tapu kütüklerinde yer alan şerhlerin veya belirtmelerin terkini amacıyla Hazinece açılan davalardan vazgeçilir, dava açılması gerekenler hakkında dava açılmaz. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde bu taşınmazların tapu kütüklerinde lehine şerh veya belirtme konulmuş olan kişiler veya kanuni mirasçıları tarafından bu taşınmazların satın alınması için idareye müracaat edilmesi hâlinde, bu taşınmazlar emlak vergi değeri üzerinden ve bu Kanunda belirtilen ödeme ve taksit koşullarıyla kendilerine doğrudan satılır.

(11) Bu maddenin onuncu fıkrası kapsamında kalan taşınmazlar hakkında anılan fıkrada belirtilen şekilde işlem yapılması hâlinde, bu taşınmazların tapu kütüklerinde yer alan şerhlerin veya belirtmelerin terkini amacıyla Hazine tarafından kişiler aleyhine açılan davalarda mahkemelerce verilecek kararlarda yargılama giderlerinin tarafların üzerlerine bırakılmasına karar verilir ve Hazine lehine vekalet ücretine hükmedilmez, verilmiş olan kararlardan henüz infaz edilmeyenlerle Hazine lehine hüküm altına alınan bu alacaklar tahsil edilmez.

(12) Mülkiyeti Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait olan, hâlihazırda gerçek kişiler tarafından kullanılan Konya ili, Sarayönü ilçesi, Konuklar Tarım İşletmesi Müdürlüğü ile Adana ili, Ceyhan ilçesi, Çukurova Tarım İşletmesi Müdürlüğü uhdesinde bulunan ve işletme bütünlüğünü bozmayan arazilerin kullanıcıları tarafından; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde adı geçen Genel Müdürlüğe başvurulması ve geriye dönük beş yıllık ecrimisil bedelinin ödenmesi kaydıyla, bu araziler anılan Genel Müdürlük tarafından belirlenen rayiç bedelin yüzde yetmişi üzerinden ve bu Kanunda belirtilen satış ve ödeme şartlarıyla kullanıcılarına doğrudan satılır. Birden fazla kullanıcısı bulunan ve bu maddeye göre kullanıcılarına doğrudan satılacak olan arazilerin ifrazı hâlinde yüzölçümünün 5403 sayılı Kanunda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmesi durumunda, bu araziler; 5403 sayılı Kanunda belirtilen bölünemez büyüklüğün altına düşmemek kaydıyla, diğer kullanıcıların

yazılı olarak muvafakat vermesi durumunda talep eden kullanıcılarına doğrudan satılabilir.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 13 – (1) 6831 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "herhangi bir nedenle" ibaresi "sınırlandırma sırasında orman olduğu halde" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "köylerde köy muhtarlığınca" ibaresi "mahalle ve köylerde muhtarlıkça" şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 6831 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "belde ve köylerle bunlara bitişik belde ve köylerin" ibaresi "belde, mahalle ve köylerle bunlara bitişik belde, mahalle ve köylerin" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 6831 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasında yer alan "sabit taş ve beton kazıklarla tespit edilir." ibaresi "zeminde tespit ve tesis edilir." şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"İlan işleri tamamlanan belde, mahalle ve köylerde kadastrosu yapılacak ormanların sınırları komisyonlarca, arazi üzerinde belirlenerek tutanakla tevsik edilir, belirlenen sınır noktaları ölçülerek haritalama işlemleri yapılır."

"Düzeltme işlemleri en son ilan edilen çalışma esas alınarak yapılır."

(4) 6831 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10 – Sınırlaması ve bu Kanunun 2 nci maddesine göre, orman sınırları dışına çıkarma işlemleri bitirilen köy, belde veya mahallelere ait düzenlenen kadastro dosyaları Orman Genel Müdürlüğüne gönderilir. Orman Genel Müdürlüğünce bulunan şeklî ve hukuki noksanlıklar komisyonlarca düzeltildikten sonra, kadastro tutanak suretleri haritaları ile birlikte orman kadastro komisyonlarınca ilgili köy, belde veya mahallelerin uygun yerlerine asılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca, tutanak suretleri Maliye Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğünün mahalli kuruluşlarına intikal ettirilir.

Asılma tarihi, beldelerde belediye encümenlerinin, mahalle ve köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri belgelerle tevsik olunur. Bu belgeler komisyon dosyalarında saklanır.

Kadastrosu tamamlanan veya devam eden ormanlara ait haritaların yapılmasında ölçme, hesap,tersimat ve aplikasyon işleri harita ve kadastro mühendisleri veya teknikerleri tarafından yapılır, sorumluluk harita ve kadastro mühendislerine aittir. Çalışma alanlarında yapılan ölçüm ve haritalama işlemlerinin usulüne uygun olarak yapılmasını sağlamak ile kontrol onayını yapmak üzere Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca kontrol mühendisi görevlendirilir. Kadastro teknik standartlarına uygun üretilen bu haritalar, harita ve kadastro mühendislerinin kontrol onayından sonra komisyon başkanınca tasdik olunur."

(5) 6831 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı

ay" ibaresi "bir ay" şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 6831 sayılı Kanunun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Orman kadastrosu yapılıp kesinleşen yerlerde, orman idaresince başka bir değerlendirme yapılmaksızın kesinleşen orman kadastrosuna göre işlem yapılır."

(7) 6831 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; otlatma planı yapılan alanlarda yıllık otlatma süresi dâhilinde hayvanların planlı otlatılmasını sağlayan, gecelemesini emniyet altına alan ve dağılmalarını engelleyen geçici çevirmeler şeklinde düzenlemeler dışında, her çeşit bina, ağıl ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması, tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır. Ancak, Devlet ormanlarında 31/12/2011 tarihinden önce toplu yerleşimin bulunduğu; yaylak ve otlak olarak kullanılan alanlar içindeki yerler ile yılın belirli dönemlerinde geleneksel yaylacılık maksadıyla yerleşim yeri olarak kullanılan alanlar kullanım bütünlüğü de dikkate alınarak Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilir. Tespit edilen bu alanlardan uygun görülenler Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yayla alanı olarak ilan edilir. İlan edilen yayla alanlarında 31/12/2011 tarihinden evvel yapılmış, hakkında müsadere kararı bulunanlar da dâhil her türlü bina ve tesisler mevcut haliyle vaziyet planında gösterilerek Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınır. Yayla alanlarında bulunan bina ve tesisler orman idaresi tarafından işletilir, işlettirilebilir veya kiraya verilebilir. Elde edilen gelirler Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesine gelir kaydedilir. Giderler ise Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesinden karşılanır. Bu alanlardaki bina ve tesislerin kullanıcıları orman idaresince tespit edilir, ilgili kaymakamlık ve muhtarlıklar vasıtasıyla bir ay süreyle ilan edilir. Bu süre içinde yapılan itirazlar bir ay içinde orman idaresinde mevcut bilgi ve belgelere göre, bunun mümkün olmaması hâlinde başvuru sahiplerinin elindeki bilgi ve belgelere göre sonuçlandırılarak ilgililere bildirilir. Kullanıcısı tespit edilen bina ve tesisler vaziyet planına göre kullanıcısına, tespit tarihinden itibaren bir yıl içinde talebi hâlinde rayiç bedel üzerinden 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiraya verilebilir. Kullanıcıları tarafından kiralanmayan bina ve tesisler ise yıkılır. Kiralanan bina ve tesislere ilişkin, ilgili kurumlarca orman idaresine bildirilen eksikliklerin tamamlanması yönünde kiracıya tebligat yapılarak en geç bir yıl içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliklerin giderilmemesi hâlinde yapılan kiralama işlemi iptal edilir. İlgili mevzuattan doğacak her türlü zarar ve hukuki sorumluluk kiracıya aittir. Yayla alanı olarak ilan edilen yerlerde orman idaresince nüfus yoğunluğu, yöresel ihtiyaç ve sosyal problemler dikkate alınarak gerekli her tür ve ölçekte planlar Orman Genel Müdürlüğünce yapılır veya yaptırılır. Yapılan bu planlar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca onaylanır. Yayla alanlarında mevcut bina ve tesislerin kiralayan tarafından iki yıl içinde planlara uygun hale getirilmesi istenir. Uyumlu hale getirenlerin kira sözleşmeleri yenilenir. Aksi halde kira sözleşmesi iptal edilir. Yayla alanlarına ilişkin iş ve işlemler yönetmelikle belirlenir."

(8) 6831 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar

eklenmiştir.

“Gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri ya da vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları hariç olmak üzere; yükseköğretim kurumlarına eğitim ve araştırma maksatlı tesisler yapılması için bu Kanunun 17nci maddesinin üçüncü fıkrası esaslarına göre orman sayılan alanlardan bedelli izin verilebilir. Ayrıca, izin verilen bu alan içinde izin sahibi yükseköğretim kurumuna veya Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne yurt yapılması maksadıyla bedelli izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin, yükseköğretim kurumlarınca veya Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünce özel ve hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda yapılmak istenmesi hâlinde Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir. İzin verilen alanda yapılacak yol ve açık olarak düzenlenen; otopark, garaj, havuz, spor alanları ve benzeri tesisler ile enerji nakil hattı, su isale hattı, haberleşme, doğalgaz hattı, kanalizasyon gibi her türlü altyapı tesisleri ve yine bu Kanunun 17 nci maddesine göre genel kamu hizmetlerine yönelik verilen izinler hariç olmak üzere, binaların taban alanları toplamı, izne konu orman sayılan alanın yüzde onbeşini geçemez.”

(9) 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9 – Tapuda kişiler adına kayıtlı iken, orman sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle tapuları iptal edilen yerler üzerinde bulunan ve 31/12/2011 tarihinden önce müsaderesine karar verilen ve Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınan tesislerden 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki fabrika veya ticarethane niteliğindeki tesisler öncelikle kullanıcılarına olmak üzere yirmi dokuz yıla kadar kiraya verilebilir. Bu nitelikteki tesislerle ilgili devam eden davalar sonucunda müsadere kararı verilmesi hâlinde, müsaderesine karar verilen bu tesisler ile genel bütçeli kamu idarelerine veya özel bütçeli idarelere verilmiş olan izinli alanlarda izin maksadı haricinde yapılmış tesisler hakkında da bu hüküm uygulanır.”

(10) 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun ile 16/2/1995 tarihli ve 4070 sayılı Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar ve sonuçlandırılamayan işlemler

MADDE 14 – (1) Diğer mevzuatta 2924 sayılı Kanuna ve 4070 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(2) 2924 sayılı Kanun hükümlerine göre hak sahibi olduğu tespit edilenler hakkında yapılan ve tamamlanamayan işlemler, mali yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getiren kişilerin hakları korunarak bu Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca sonuçlandırılır.

(3) 2924 sayılı Kanun hükümlerine göre 2/A alanlarına nakline ve

yerleştirilmesine karar verilen ve halen işlemleri devam eden orman içi veya bitişiği köyler halkına ilişkin iskân işlemleri, Orman ve Su İşleri ile Çevre ve Şehircilik bakanlıklarınca müştereken yürütülür. Bu köyler halkının yeni iskân edileceği alanda hak sahiplerine verilecek bina, arsa ve arazilerin bedelleri peşin veya yirmi yıl içinde ve yıllık eşit taksitlerle faizsiz olarak tahsil edilir. Bu köyler halkından hak sahibi olanlardan anlaşma yapanların nakledildikleri Devlet ormanı içinde veya bitişiğinde kalan taşınmazları ile bunların karşılığı olarak yerleştirilecekleri yerlerden kendilerine iskânen verilecek taşınmazların tapudaki devir ve tescil işlemleri karşılıklı olarak yapılır.

(4) 4070 sayılı Kanunun 5, 6 ve 7 nci maddelerine göre süresi içerisinde idareye başvuruda bulunanlardan hak sahibi olduğu anlaşılanlar, bu Kanunun 12 nci maddesine göre hak sahibi sayılır ve işlemleri aynı maddeye göre sonuçlandırılır.

(5) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 2886 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) Bu Kanunun 2/A alanları hakkındaki hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca; 2/B alanları ile Hazineye ait tarım arazileri hakkındaki hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Ödenek kaydedilmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanunun uygulaması sonucu 2012 yılında gerçekleşen gelirler, 10 uncu madde ve bu madde kapsamında belirlenen oranlar dâhilinde genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir ve özel gelir kaydedilir. Genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir kaydedilen tutarlar karşılığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesine afet riski altındaki alanların dönüştürülmesinde kullanılmak üzere özel ödenek kaydetmeye Çevre ve Şehircilik Bakanı; gelir kaydedilen bu tutarlar karşılığı ise 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası kapsamında Orman Genel Müdürlüğü bütçesine Hazine yardımı ile ilişkilendirilmek üzere ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

25/4/2012

+++

ORMAN KANUNUYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

ORMAN TARİFİ VE AÇIKLAMASI

Tabii olarak yetişen veya insan emeğiyle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları (yerleri) ile birlikte orman sayılır.

Orman Kanunun birinci maddesinde iki önemli unsur bulunmakta, birincisi bitkiler, ikincisi bu bitkilerin yetiştiği zemindeki topraktır.

Orman sayılan yer üzerindeki bitkiler ormanın bir parçasıdır. Ormanlık yerdeki bitki örtüsü ağaç ve ağaççıklar zamanla çeşitli nedenlerle (kesme, yakma, sökme, açma gibi olaylarla temizlenmiş kaldırılmış olsa bile o yerin zemindeki toprak yine orman sayılır. Bitkilerin yok edilmesiyle devletin bu sahadaki toprak sahipliliği hakkı yok edilmiş sayılamaz. Bitkiler yok edildi diye zemin orman sayılmaktan çıkmaz, Bu yer orman sayılmaya devam eder. Aksi durumda hak kaybı olur. Bir yerin orman sayılması için o yer üzerinde mutlaka ağaç ağaççık bulunması şartı aranmaz.

Orman sayılan bir yerin mülkiyeti Devlete ait ise o yer, Devlet ormanı sayılır. Kişilerin bu ormana ait kanunen geçerli mülkiyet belgesi olan tapusu varsa, kişilere ait olan özel orman sayılır.

Bir yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığının tespiti için, taşınmazın evveliyatını gösteren belge ve delilleri incelenmek lazımdır.

Mülkiyet hakkı ; gayrimenkul mallar bakımından tapu sicili vasıtasıyla sahiplilik mümkündür. Zilyetlik, bir eşya üzerinde fiili hakimiyet altında bulundurma halidir.

Medeni Kanununa göre, herkes haklarını kullanmakta ve borçlarını ifada hüsnüniyet kaidelerine riayetle mükelleftir.

Bir hakkın kanuna ve hukuka aykırı olarak elde edilmesini kanun himaye etmez.

ORMAN SAYILMAYAN YERLER VE AÇIKLAMASI

A) Sazlıklar; (Sulak ve bataklıklarda yetişen otsu veya yarı odunsu bitkilerin bunduğu yerler.)

B) Step nebatları ile örtülü yerler. (Yazları kuruyan toprağı tamamen veya seyrekçe örten bitki örtüsüne sahip ağaçsız yerler.)

C) Her çeşit dikenlikler: (Step örtüsünden sonra yüksek yerlerde devam eden cılız ve monoton görünüşlü odunsu ve otsu bitkilerin bulunduğu yerlerdir.)

Sazlıklar, step bitkileriyle örtülü yerler, her çeşit dikenlikler Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdir. Bunların içerisinde özel mülkiyete konu olmuş yerler bulunabilir. Özel mülkiyete konu yerlerde kazandırıcı zamanaşımı cereyan eder.

Ç) Parklar; Şehir, kasaba ve köylerde çevreye güzellik vermek, halkın dinlenmesini sağlamak amacı ile tesis edilmiş veya kamu için ayrılmış ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerlerdir. Milli Parklar bu kapsamın dışındadır.

A,B,C bentlerindeki sazlıklar, step bitkileriyle örtülü yerler, her çeşit dikenlikler Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdir. Parklar kamu yararına tahsis edilmiş olmaları nedeniyle buralar özel mülkiyete konu olamazlar ve kazandırıcı zaman aşımıyla iktisap olunamazlar.

E) Şehir ve köy mülki hududu içerisindeki eski (kadim) mezarlıklar; Yerleşme yerleri içindeki mezarlıklar köy, kasaba ve şehir halkının eskiden beri ölülerini defnettikleri yerlerdir. Bu yerler tapuya mezarlık olarak tescil edilirler.

Bunlar halen kullanılmıyorsa, terkedilmiş ya da kullanılış amacını yitirmişse, tapusu da yoksa sınırları içinde bulunduğu şehir, kasaba ve köy tüzel kişiliğinin malı sayılır. Bu mezarlıklar özel mülkiyete konu olabileceği gibi zilyetlikle kazanılabilir.

Eski kadim mezarlık orman içinde veya ormana bitişikse Devlet ormanı olarak sınırlandırılmaları gerekir. Böyle bir yerdeki mezarlık orman sayılır. Ormana bitişik olmayan orman sınırları dışındaki metruk ve kimsesiz mezarlıklarla, vakfa ait umumi mezarlıklar (G) bendi hükümlerine göre değerlendirme yapılacaktır.

Halen ölü defnedilen şehir mezarlıklarının içerisinde, ağaç ve ağaççık olsa bile bu yerler orman sayılmaz. Köy ve kasabaların hudutları içinde bulunan ve kurulduğu tarihi belli olmayan kadimden beri sürüp gelen bu eski mezarlıklardaki ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler orman sayılmaz. Mezarlığın tesis edildiği tarih biliniyorsa bu mezarlığın eski (kadim) mezarlık olmadığını gösterir.

E) Sahipli arazideki ağaç ve ağaççıklar ; Sahipli arazilerdeki yani tapulu veya zilyetliğe dayanan gerçek ve tüzel kişilere ait arazilerde bulunan ve civar ormanlarda tabii olarak yetişmeyen ağaç ve ağaççık toplulukları orman sayılmaz.

F) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde olup hukuken geçerli tapu içinde bulunan veya orman sınırları dışında bulunup ta her türlü tasarruf belgesiyle özel mülkiyette bulunan ve özellikle tarım arazisi olarak kullanılan yerlerde dağınık veya küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler orman sayılmaz.

6831 Sayılı Orman Kanunun 1/ F. Bendi hükmüne göre ormana bitişik yerlerde sahiplilik tapu ile ispatlanır. Ormana bitişik olmayan yerlerde ise sahiplilik vergi kaydı gibi zilyetlik belgeleri ile ispatlamak mümkün olmaktadır.

Ormana bitişik olmama hali; Devlet ormanlarından tarla, bağ, bahçe, gibi kültür arazileri, özel orman, tahsisli mera ve tapulu yerleşim alanları, 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi istisna bentlerine göre orman sayılmayan arazi çeşitleri, ayrıca nehir, ırmak, yaz-kış devamlı akan ve genel olarak yatağı değişmeyen dere, 5658 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mevcut olan Devlet karayolu ve Devlet demiryolu, yarıntı ve kayalıklarla ayrılma durumu, ormandan ayırıcı unsurlardandır. Arazilerin orman sayılmaması için bu yerlerin Devlet ormanından elde edilmiş olmaması gerekir.

G) Orman sınırları dışında yüzölçümü üç hektarı geçmeyen sahipli arazilerdeki ağaç ağaççık topluluklarının bulunduğu alanı üç hektarı geçmemesi halinde bu ağaçlı yerler orman sayılmaz. Yüzölçümü 3 hektardan büyük yerler ise orman sayılır.

(H) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre

kendiliğinden yetişmiş veya insan emeğiyle yetiştirilmiş olan, fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dâhil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıkların bulunduğu yerler; orman sayılmaz.

Özel mülkiyete konu edilmeyen ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler ve orman sahasındaki fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri Devlet Ormanı sayılmaktadır.

Bazen fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri kamu emlaki olan orman içinde de bulunabilir. Bunlara sahiplilik geçerli sayılan tapu belgesi ile mümkün olabilecektir. Ancak tapulu fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri tarım arazileri içinde sıra veya dağınık ve küme halinde bulunmaları halinde bu gibi yerler Orman Kanunun (F) bendi kapsamı içinde mütalaa edilir. Orman sayılmaz.

Tarım arazisi içerisinde dağınık halde veya sıra, küme, gurup halinde ki her nevi ağaçlarla kaplı olan yerlerde sahiplilik; orman içi ve bitişiğindeki yerlerde, kanunen geçerli sayılan tapu belgesi ile ispatlanabilir. Orman içinde ve bitişikliği de bulunmayan yerlerde ise geçerli tapu belgesi veya diğer geçerli zilyetliği belirten belgelerle de ispatlayabilir. (F)

6831 Sayılı Orman Kanunun (1/ H) maddesine göre sahipli palamut meşelikleri orman sayılmadığı gibi kanunun 52. Maddesine göre de özel orman sayılmazlar. Palamut meşelikleri; geçerli tapusu bulunmak kaydıyla orman değil kültür arazisi sayılırlar.

(İ) (3573) sayılı özel kanun amacını gerçekleştirmek maksadıyla, Devlet Ormanlarından orman idaresince tefrik edilerek ayrılmış imar, ıslah, temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler ile 9-7-1956 tarih ve 6777 sayılı kanunda belirtilen yabani veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar 6831 sayılı Kanunun 1.md. (İ) bendi uyarınca orman sayılmazlar.

3573 sayılı yasa ile tatbik nizamnamesi uyarınca verilmiş ruhsatlar. Devlet Ormanları içindeki zeytinlikler için verildiği gibi Devlet Ormanı dışındaki hazine arazileri için de verilmiştir. Bunda amaç atıl durumdaki bitki ve arazilerden ekonomik yarar sağlamaktır. 3573 sayılı kanun maksadı uyarınca verilmiş olan tapuların kapsadığı alan hali hazır durumlarına göre Devlet orman içinde bir yer olsa bile artık orman sayılmazlar. Çünkü bu yerler 3573 ve 6777 sayılı özel amaçlı kanunlarla Devlet tarafından imar ve ihya şartlarını yerine getirenlere tapu ile verilmiş olduğu sebeple artık orman sayılmazlar.

(J) Bendi; Funda veya makiliklerle örtülü yerler orman ve toprak muhafaza karakteri taşımıyorsa, orman sayılmazlar. Şayet arazideki yamaç meyili % 12 ve daha fazla ise bu sahalarda erozyonla toprak kaybı olacağı sebeple bu durumdaki sahalar Orman sayılırlar.

***Fundalıklar;* Fundalıklardan maksat, Erika Arborea (Funda) ve Erika Verticlata (süpürge çalısı) olduğu ve boylarının üç metreyi geçmeyen ağaççıklara verilen addır. Bunlar maki tanımı içinde ve makiyi teşkil eden ağaççıklar arasında sayılmışlardır.**

***Makilikler;* 6831 sayılı Orman Kanunun (j) bendinin uygulamasında 1965 tarihinde yürürlüğe giren Orman Kadastro yönetmeliğine göre; fakir topraklar üzerinde bulunan xrotit bünyeli, herdem yeşil sert yapraklı ve boyları en çok 3 metreyi geçmeyen ağaççıkların teşkil ettiği bitki formasyonudur. Maki bitkileri, bitki coğrafyası yönünden Akdeniz rejyonunun özel bir vejetasyon tipidir. Türkiye'de maki alanları çoğunlukla sekonder niteliktedir. Ege bölgesinde 600-700 metre ve Akdeniz Bölgesinde 900 metre yüksekteki sahil yörelerinde maki sahaları mevcut bulunmaktadır.**

Memleketimizde makiyi teşkil eden ağaççıklar, florya (Akçakesme), funda nevileri, laden nevileri, Akgünlük (Tesbih ağacı) defne, sandal, kermes meşesi, pırnal meşesi, mersin, zakkum, ılgın nevileri, sumak nevileri, çaltı veya karasaktan ağaççıklarından ibarettir.

Maki tefrik komisyonlarınca orman rejimi dışına hazine adına ormandan çıkarılan yerlerde, 4753 ve 2510 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde satış yolu ile kişiler adına tesis edilmiş bulunan tapuların geçerli olduğuna dair Yargıtay'ın İçtihadı Birleştirme Kararı bulunmaktadır.

Sahiplilik Unsuru: **Ormana bitişik yerlerde gayrimenkul sahipliliği için gayrimenkulün tapu siciline kayıtlı olması ve gayrimenkul üzerindeki hakların aleni bir hale gelmesi şartı aranır. Tapusuz tasarruf geçersizdir. Zilyetliği malik manasına sahiplilik olarak kabul etmeye imkân yoktur. Çünkü zilyetlik gayrimenkul üzerindeki hakkı aleni hale koyamaz.**

Ormandan açılan yerler zaman aşımı kuralına uyularak sahiplenilemez. Ormanlık sahalarda tapu belgesi de her zaman mülkiyeti ispata yetmez. Özel ormanlar 4785 sayılı kanunla hiçbir işleme tabi tutulmadan Devlete geçmiş ve Devlet ormanı olmuştur. 4785 sayılı kanuna göre Devlete geçen ve iade edilmemiş tüm ormanlara ait tapular geçerliliğini kaybetmişlerdir. Kamulaştırılan ormanların 4785 sayılı kanunun ek 2. maddesiyle kanundaki iade koşullarını taşıyan ormanların bir kısmı mal sahiplerinin talebi üzerine tapu sahiplerine geri verilmiştir. Geri verilen özel ormanların tapuları hukuki geçerliliğini halen korumaktadır.

Anayasanın 169 ve 170. Maddesi ve 6831 sayılı kanunu 17. Maddesine göre, halen orman niteliğinde bulunan yerler zilyetlikle, vergi ve yoklama kayıtlarına, ecrimisil ödenmesine dayanılarak kişiler adına mülk edinilemez. (6831 s.k. Md. 1, 11, 17 Bk.)

ORMAN KANUNUNDAKİ TERİMLER

AĞAÇ; En az 8 metre ve daha yukarı boy yapabilen kökü, gövdesi olan, odunsu bitkilere yaşı, çapı ne kadar olursa olsun ağaç denir.

AĞAÇÇIK; Yan dallarının çoğalması ve fazlaca gelişmesi neticesinde tepesi yayvanlaşan, genel olarak genişliğine bir büyüme şekli gösteren, boyu 8 metreyi bulmayan uzun ömürlü odunsu bitkilere çapı ne olursa olsun ağaççık denir

KAPALILIK; Ağaç ve ağaççık tepe çatılarının bulundukları sahaya göre toprağı siperlenme oranı,

YERLERİ KAVRAMI; Ağaç ve ağaççıkların üzerinde yetiştiği yerler veya tabii, suni yollarla kaldırılmış sahayı ifade eder.

KÜME; Kapalılık derecesi 0,1 den fazla olan ve aynı zamanda en çok 3000 metre kare büyüklüğündeki ağaç ve ağaççıklardır.

SIRA; Küme vasfını taşımayan ağaç ağaççıkların bir veya birkaç sıra halinde bir biri ardına yer almasıdır.

DAĞINIK OLMA; Ağaç ve ağaççıkların işgal ettikleri kısımlarda kapalılığın tabii olarak 0,1 den az olmasıdır.

ORMANA BİTİŞİK OLMAMA; Devlet ormanlarından; tarla, bağ, bahçe gibi kültür arazileri, özel orman, tahsisli mera ve toplu yerleşim alanları; 6831 sayılı Kanunun 1 inci maddesi istisna bentlerine göre orman sayılmayan arazi çeşitleri, ayrıca nehir, ırmak, yaz

kış devamlı akan ve genel olarak yatağı değişmeyen dere, 5658 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel mevcut olan Devlet karayolu ve demiryolu ile yarıntı ve kayalıklarla, ayrılma halidir. Küçük boşluklar, patika yollar, sonradan yapılmış suni hatlar bitişiklik vasfını ortadan kaldırmazlar.

MAKİ; Kserofil bünyeli, her dem yeşil, sert ve çoğu zaman dikenli yapraklı ağaççıkların teşkil ettiği bitki formasyonudur.

FUNDA; Ağaç fundası, pembe çiçekli funda, erika cinsi bitkilerdir.

ORMAN TOPRAĞI; Kayaların ufak parçalara ayrılıp çözülmesiyle toprak oluşur. Orman toprağının üst katmanda biriken bitki artıklarının ve köklerinin zamanla çürümesiyle " humus" tabakası oluşur. Orman toprakları bu sebeple kahverengidir. Toprağın üst kısmından derine inildikçe organik madde ve humus azalır ve renği açılır. Ormandan yeni açılmış yerlerde açma tarihinin yeni veya eski açma sahası olduğu toprağın 30 cm. Derinliğinin rengine göre tespit olunabilir.

***Toprak kayması;* Meyili %12 fazla olan yerlerde toprağın üst katmanlarının erozyon olaylarıyla çatlayıp kütleden koparak meyil istikametinde aşağıya doğru kayarak sürüklemesidir. Toprağın tutunabileceği bitki örtüsünden yoksun ve eğimli olan yerlerde yağış ve kar sularının etkisiyle toprak kayması çok oluşur.**

***Erozyon:* Toprağın rüzgârla sürüklenerek veya yağmur suları etkisi ile aşınıp meyil yönünde taşınması hadisesidir.**

KONU İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

"’’Her ne kadar orman sayılan bir yer içinde zeytinlik olarak mülkiyet hakkı kurulabilirse de, taşınmazın salt zeytincilik parselaj sahasında bulunması gerçek kişiye mülkiyet hakkı vermez. Mülkiyet hakkının doğabilmesi için, 3573 sayılı kanunun 3, 4, 5. Maddelerinde yazılı idarece tahsis, ıslah ve ihya gibi koşulların hep birlikte gerçekleşmiş olması gerekir. Bu koşulların birlikte gerçekleşmemiş olması halinde, taşınmaz orman niteliğini korur ve özel mülkiyete konu teşkil etmez. Ayrıca, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Kararı ile korunmaya alınmış sit alanı içinde bulunan bir taşınmazın zilyetlik yoluyla kazanılması mümkün değildir. (Y.20 HD: 13.7.1993 T .3894 E. 6231 K.)’’’

"’’Ormancılık işi bir uzmanlık işidir. Bilirkişiler tarafından belirtilen görüş, fenni ve bilimsel şekilde hükümden düşürülmedikçe mahkemeler bununla yetinmek zorundadır. O itibarla orman olan bir yer için edinilen tapu kayıtları bir değer taşımaz. (Y.HGK. 14.6.1989 T. 329 E. 423 K.)’’’’

"’’Vergi kaydı varsa yerel bilirkişi aracılığıyla mahallinde keşif yapılarak vergi kaydı araziye uygulanıp arazinin vasfı belirlenmeli zilyetlik durumu taşınmazın öncesinin kime ait olduğu, kimden kaldığı, zilyetliğin başlangıç tarihi ve sürdürülüş biçimi, davacı idare ile uyuşmazlığı bulunmayan üç kişilik ormancı bilirkişi kurulunca hava fotoğrafları, memleket haritası, Amenajman planı haritaları mahalline uygulanmalı, çekişmeli taşınmazın harita ve fotoğraflarda gösterilme şekli belirlenmeli, *Hava fotoğraflarının maddi delil oluşturacağı ve maddi delil karşısında ayrıntılı ve gerekçeli olmayan bilirkişi ve tanık sözlerinin değer taşımayacağı düşünülmeli,* Orman kanunun 1. Maddesi uyarınca taşınmazın orman ve orman toprağı olup olmadığı konusunda ayrıntılı ve gerekçeli bilgi alınmalı, orman sayılan yer olduğu anlaşılırsa zilyetlikle sahiplenilemeyeceği düşünülmeli, Tarafların bildirdiği tüm deliller toplanarak sonuca göre karar verilmelidir. Eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsizdir. *(Y.HGK.26.4.1989 T. 1989 /16-172 E. 1989 329 K*)’’’’

“”*Vergi kaydı,* **şahısların müracaatı üzerine tesis edilen ve vergi dairelerine gelir sağlayan bir işlemdir. Kişiler orman arazisini sahiplenmek, zilyetliğe dayanmak, kendilerini haklı saymak için vergi kaydını ileri sürmekteler. Bir yerin imar planının mücavir sahası içine alınmış olması o yeri orman olmaktan çıkarmaz. Mücavir sahaların tespiti imar kanununa göre oradaki taşınmazların tasarruf şekline ilişkin bir işlemdir. O saha orman sahası ise bu sahaya orman kanunu kapsamından çıkaran bir işlem mahiyetinde de değildir. Zilyetlikle bir orman alanının özel mülkiyete geçmesi mümkün değildir. Saha eskiden beri devlet ormanıdır. Devletleştirilmiş ve iadeye tabi tutulmuş yerlerden de değildir. Hukuk genel kurulunun 22.7.1980 tarih 1967/1365 sayılı kararında ; Medeni Kanunun 641.maddesine göre sahipsiz veya yararlanılması kamuya ait mallar üzerinde özel mülkiyete ait hükümler yürütülmez. Bu çeşit mallar alınıp satılamaz, zaman aşımı ile kazanılamaz. Kıyılar, kumluklar, çalılıklar, taşlıklar, denizler kamuya aittir. Bu yerler için alınan tapular hukuki değer taşımaz.** *(Y.CGK 2.2.1981 T. 3-417 E., 17 K)*’’

20. Hukuk Dairesi 2008/51 E.N , 2008/4452 K.N.
“”Dava, kadastro tespitine itiraz niteliğindedir. Çekişmeli taşınmazın bulunduğu yerde tesbit tarihinden önce orman kadastrosu yapılmamıştır.

Mahkemece yapılan araştırma ve inceleme hüküm kurmaya yeterli değildir. Şöyle ki; keşif sırasında dinlenen orman bilirkişi taşınmazın resmi belgelerde açık alanda ve ziraat alanı içinde kaldığını bildirmiş ise keşif sırasında uygulandığı bildirilen orijinal-renkli (renkli fotokopi) memleket haritasının ölçeğini kadastro paftası ölçeğine, yine kadastro paftası ölçeğinin de memleket haritası ölçeğine bilgisayar ortamında (Net-Cad veya benzeri programlar kullanılarak) çevrildikten sonra, her iki harita komşu ve yakın komşu parselleri de gösterecek şekilde birbiri üzerine ablike edilmek suretiyle, çekişmeli taşınmazın konumunu çevre parsellerle birlikte haritalar üzerinde gösterecekleri müşterek imzalı rapor dosyaya ibraz edilmediği gibi taşınmazın konumu renkli memleket haritası üzerinde gösterilmemiştir.

Bu nedenle; mahkemece en eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa amenajman planı ilgili yerlerden getirtilmelidir.

Orman sınırlandırılması yapılmayan veya sınırlandırılmanın ilk olarak yapıldığı yerlerde, bir yerin orman niteliğinin ve hukuki durumunun 3116, 4785 ve 5658 Sayılı Yasa hükümlerine göre çözümlenmesi gerekir. 3116 Sayılı Yasa ile sadece devlet ormanları belirlenmiştir. 13.07.1945 tarihinde yürürlüğe giren 4785 Sayılı Yasanın 1. Maddesi gereğince 2. Maddesinde sayılan istisnalar dışında bütün ormanlar devletleştirilmiş, devletleştirilen ormanlardan bazıları sonradan yürürlüğe giren 5658 Sayılı Yasa ile iadeye tabi tutulmuştur. İadenin koşulları yasada gösterilmiştir.

Mahkemece, eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa amenajman planı ilgili yerlerden getirtilip, önceki bilirkişiler dışında halen Çevre ve Orman Bakanlığı ve bağlı birimlerinde görev yapmayan bu konuda uzman yüksek orman mühendisleri arasından seçilecek üç mühendis ve bir fen elemanı ve jeoloji mühendisi aracılığıyla yeniden yapılacak inceleme ve keşifte, çekişmeli taşınmaz ile birlikte çevre araziye de uygulanmak suretiyle ***taşınmazın öncesinin bu belgelerde ne şekilde nitelendirildiği belirlenmeli;*** **3116, 4785 ve 5658 Sayılı Yasalar karşısındaki durumu saptanmalı; tapu ve zilyetlikle ormandan toprak kazanma olanağı sağlayan 3402 Sayılı Yasanın 45. Maddesinin ilgili fıkraları, Anayasa Mahkemesinin 01.06.1988 gün ve 31/13 E.K.; 14.03.1989 gün ve 35/13 E.K. ve 13.06.1989 gün ve 7/25 E.K. sayılı kararları ile iptal edilmiş ve kalan fıkraları da 03.03.2005 gününde yürürlüğe giren 5304 Sayılı Yasanın 14. Maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olduğundan, bu yollarla ormandan yer kazanılamayacağı, öncesi orman olan bir yerin üzerindeki orman bitki örtüsü yok edilmiş olsa dahi, salt orman toprağının orman sayılan yer olduğu düşünülmeli; toprak yapısı, bitki örtüsü ve çevresi incelenmeli; kesinleşmiş orman kadastrosu bulunmadığından, yukarıda değinilen diğer belgeler fen ve uzman orman bilirkişiler eliyle yerine**

uygulattırılıp; orijinal-renkli (renkli fotokopi) memleket haritasının ölçeği kadastro paftası ölçeğine, yine kadastro paftası ölçeği de memleket haritası ölçeğine çevrildikten sonra, her iki harita komşu ve yakın komşu parselleri de içine alacak şekilde birbiri üzerine ablike edilmek suretiyle, çekişmeli taşınmazın konumunu çevre parsellerle birlikte haritalar üzerinde gösterecekleri yalnız büro incelemesine değil, uygulamaya ve araştırmaya dayalı, bilirkişilerin onayını taşıyan krokili bilimsel verileri bulunan yeterli rapor alınmalı ve taşınmazın bu şekilde yapılacak araştırma ve inceleme sonucunda orman sayılan yerlerden olduğunun tespit edilmesi halinde davanın reddine karar verilmelidir. Eğer taşınmazın orman sayılmayan yerlerden olduğu saptanır ise bu halde çekişmeli taşınmazın metruk dere yatağı olup almadığı ve derenin etkisi altında kalıp kalmadığı olmadığı yönünde jeolog bilirkişiden rapor alınmalı, dere yataklarının zilyetlikle kazanılamayacağı düşünülmeli, oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmelidir. Açıklanan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak yazılı biçimde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.””

20. Hukuk Dairesi 2008/68 E.N , 2008/4450 K.N.

“”3402 Sayılı Yasanın değişik 4/3. Maddesi gereğince kurulan komisyonlara 6831 Sayılı Yasanın 2/B maddesini uygulama görevi verilmemiştir. *Bu komisyonlar o çalışma alanında nitelik kaybetme araştırmasına girmeden öncesi ve halen orman olan taşınmazların orman niteliğiyle tesbit tutanaklarını düzenlemekle görevlidir*. Bu komisyonlarınca orman niteliğiyle tesbit tutanağı düzenlenerek otuz günlük kısmi ilana çıkartılan taşınmazlar hakkında hak sahipleri, bu yerlerin orman niteliğini yitirdiği konusunda değil, sadece eskiden beri orman niteliğinde olmadığı konusunda kadastro mahkemesinde, Orman Genel Müdürlüğüne husumet yönelterek dava açacaklardır

Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tesbit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmeliğin 17/b-2. Maddesinin 9. Fıkrasında “Askı ilan süresi içinde ormanın sınırlandırma ve tespitine dava açılması durumunda, ormanın davaya konu edilen sınırları kesinleşmeyeceğinden, bu sınırlara bitişik gerçek veya tüzel kişilere ait taşınmazların tespiti sırasında dava devam ediyorsa, ormanla müşterek sınırları davalı bırakılır ve tutanakları düzenlendikten sonra açıklayıcı bir yazı ile Kadastro Mahkemesine intikal ettirilir.

Yörede 3402 Sayılı Yasanın 5304 Sayılı Yasa ile değişik 4/3. Maddesi uyarınca yapılan orman kadastrosunda 6831 ve 3402 Sayılı Yasa hükümleri iç içe ve birlikte uygulandığından orman sınırları dışında bırakılan taşınmazlar hakkında 3402 Sayılı Yasanın 26/4. Maddesi gereğince henüz olumlu tesbit tutanağı ve haritası düzenlenmemiş olmakla birlikte orman olmadığı konusunda “olumsuz tutanak ve harita düzenlendiği” kabul edilip, 6831 Sayılı Yasanın 11/1. Maddesi gereğince kadastro Mahkemesinin görevi (yetkisi) başlayacağı Çevre ve Orman Bakanlığının ya da Orman Genel Müdürlüğünün *otuz günlük kısmi ilan süresi içinde* kadastro mahkemesinde dava açabileceği, açılacak bu davada yapılan kadastro işlemin özelliği ve açılacak davanın niteliği nedeniyle bu davada husumet Hazine veya taşınmazın içinde bulunduğu köy tüzelkişiliği yada davaya konu taşınmaza zilyet olanlara yöneltilebileceği

Tespit malikleri davaya dahil edilerek taraf teşkili tamamlandıktan sonra mahkemece, eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa amenajman planı ilgili yerlerden getirtilip, önceki bilirkişiler dışında halen Çevre ve Orman Bakanlığı ve bağlı birimlerinde görev yapmayan bu konuda uzman yüksek orman mühendisleri arasından seçilecek üç mühendis ve bir fen elemanı aracılığıyla yeniden yapılacak inceleme ve keşifte, çekişmeli taşınmazlar ile birlikte çevre araziye de uygulanmak suretiyle *taşınmazların öncesinin bu belgelerde ne şekilde nitelendirildiği belirlenmeli;* 3116, 4785 ve 5658 Sayılı Yasalar karşısındaki durumu saptanmalı; tapu ve zilyedlikle ormandan toprak kazanma olanağı sağlayan 3402 Sayılı Yasanın 45. Maddesinin ilgili fıkraları, Anayasa Mahkemesinin 01.06.1988 gün ve 31/13 E.K.; 14.03.1989 gün ve 35/13 E.K. ve 13.06.1989 gün ve 7/25 E.K. sayılı kararları ile iptal edilmiş ve kalan fıkraları da 03.03.2005 gününde yürürlüğe giren

5304 Sayılı Yasanın 14. Maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olduğundan, bu yollarla ormandan yer kazanılamayacağı, öncesi orman olan bir yerin üzerindeki orman bitki örtüsü yokedilmiş olsa dahi, salt orman toprağının orman sayılan yer olduğu düşünülmeli; toprak yapısı, bitki örtüsü ve çevresi incelenmeli; kesinleşmiş orman kadastrosu bulunmadığından, yukarıda değinilen diğer belgeler fen ve uzman orman bilirkişiler eliyle yerine uygulattırılıp; orijinal-renkli (renkli fotokopi) *memleket haritasının ölçeği kadastro paftası ölçeğine, yine kadastro paftası ölçeği de memleket haritası ölçeğine çevrildikten sonra,* her iki harita komşu ve yakın komşu parselleri de içine alacak şekilde birbiri üzerine ablike edilmek suretiyle, çekişmeli taşınmazların konumunu çevre parsellerle birlikte haritalar üzerinde gösterecekleri yalnız büro incelemesine değil, uygulamaya ve araştırmaya dayalı, bilirkişilerin onayını taşıyan krokili bilimsel verileri bulunan yeterli rapor alınmalı; çekişmeli taşınmazların etrafındaki parsellerin kadastro tesbitinin kesinleşmesi suretiyle yada hükmen belirlenen hukuki durumlarına göre, çekişmeli taşınmazların orman içi açıklığı olup olmadığı üzerinde durulmalı, orman içi açıklıkların etrafındaki orman alanları ile bütünlük arz eden ve orman sayılan yerlerden olduğu, 6831 Sayılı Yasanın 17. Maddesi gereğince özel mülkiyete konu edilemeyecekleri düşünülmeli ve oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmelidir. Açıklanan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak yazılı biçimde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.””

20. Hukuk Dairesi 2008/135 E.N , 2008/1829 K.N.

“6831 Sayılı Yasanın 17. Maddesi, orman içi açıklıklarda tarım ve inşaat yapılmasına, hayvancılık amacı ile ağıl yapılmasına, bu kesimlerin özel mülke dönüşmesine izin vermez. Yasa metninden açıkça anlaşıldığı gibi, hangi nedenle olursa olsun orman içi açıklıklarda tarım, inşaat ve hayvancılık yapmak amacı ile ağıl yapılamaz. Bu tür yerler özel mülk olamaz. Yönetim derhal el koyma hakkına sahiptir. Orman içi açıklıklardan yararlanabilmek için zorunlu olarak orman kullanılacaktır. Bu kullanım nedeniyle yeni açma, genişletme, yangın oluşması önlenemeyecek ve orman bütünlüğü bozulacaktır. Ayrıca; Bu tür yerler yasa gereği orman sayıldığı için, orman içi açıklık ve boşlukların zilyetlik yolu ile kazanılmasına yasal olanak yoktur. Dolayısıyla bu yollarla ormandan toprak kazanımından söz edilemez.

Mahkemece değinilen yönler gözetilerek davacı gerçek kişilerin davasının reddi gerekirken, dava konusu taşınmazın özel mülke dönüşmesini sağlayacak biçimde davanın kabulü yolunda hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.”

20. Hukuk Dairesi 2008/455 E.N , 2008/6594 K.N.

“”Orman sınır noktalarının bulunduğu hatlara ilişkin orman kadastro ve tutanak ve haritaları bulundukları yerden dosyaya getirtilerek, ilk orman kadastrosuna ilişkin tutanaklardaki tarif ve mesafelere göre orman sınır noktaları zeminde bulunup, her iki orman kadastro paftaları kenarlaştırılıp, kadastro paftası ile ölçekleri denkleştirilerek birbiri ile irtibatlı ve çekişmeli taşınmaz ve çevre parsellerin birlikte görülebileceği kroki tanzim edilmediği için bilirkişi raporu denetlenememektedir. Yargıtay denetimine elverişli olmayan ve çekişmeli taşınmazın kesinleşen tahdide göre konumunu duraksamaya yer vermeyecek biçimde göstermeyen bilirkişi rapor ve krokisine dayanarak hüküm kurulamaz . Orman sınır noktalarının bulunduğu yer hakkındaki orman kadastrosuna ilişkin işe başlama, çalışma, işi bitirme ve sonuçlarının askı ilan tutanakları ile taşınmazın bulunduğu yeri orman tahdit sınır noktalarıyla birlikte gösterir onaylı orman tahdit harita örneğinin orman işletme müdürlüğünden getirtilerek keşfe hazır hale getirilmelidir.

Orman sınır noktası ve hatların uygulanmasında tutanaklardan, orman kadastro haritasından, hava fotoğraflarından, varsa ölçü karnelerinden, nirengi, poligon, röper noktalarından yararlanılır. Sınırlama tutanakları ile orman kadastro haritaları arasında çekişme olduğunda ölçü değerleri ve tutanaktaki ifadeler arazinin durumuna göre

incelenir, hangisi daha çok uyum gösteriyorsa ve gerçek duruma uygun ise o esas alınır. Açıklanan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.""

20. Hukuk Dairesi 2008/652 E.N , 2008/5268 K.N.

""Kural olarak orman kadastrosunun kesinleştiği hallerde, bir yerin orman sayılıp sayılmadığı, kesinleşmiş orman kadastrosuna ilişkin tutanak ve haritalarının uygulanması suretiyle belirlenir

Her ne kadar yetersiz uygulama sonucu çekişmeli taşınmazın kesinleşen orman kadastrosunda orman sınırları dışında bırakıldığı bildirilmişse de, çekişmeli taşınmazın genel arazi kadastrosu sırasında paftasına Devlet Çam Ormanı nitelemesiyle tesbit harici bırakıldığı anlaşılmakla, çekişmeli taşınmazın devletleştirilen ormanı alanı sayılan bir yer olduğunun kabulü gerekir

Çekişmeli taşınmazın Devlet Çam Ormanı olarak tesbit dışında bırakılması nedeniyle, 4999 Sayılı Yasa ile değişik 6831 Sayılı Yasanın 7. Maddesi gereğince "herhangi bir nedenle sınırlama dışı kalmış orman" olması nedeniyle yeniden orman olarak sınırlandırma işlemine tabi tutulabilir. O halde; 1953 yılında yapılan genel kadastroda düzenlenen paftasında "Devlet Çam Ormanı" olduğu işaretlenmek suretiyle tapulama dışı bırakıldığından, Hukuk Genel Kurulunun 13.03.2002 gün ve 2002/8–183–187, 12.05.2004 gün ve 2004/8–242–292 sayılı kararlarında da belirtildiği gibi, Devlet Ormanı olduğu ve 3402 Sayılı Yasanın 17/1 ve 18/2 maddeleri gereğince zilyetlikle kazanılmayacağının kabulü zorunludur. Açıklanan hususlar gözetilerek davanın reddi gerekirken, kabulü yolunda karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır. ""

20. Hukuk Dairesi 2008/457 E.N , 2008/4393 K.N.

""Özet: mülkiyet hakkının doğabilmesi için geçerli bir hukuksal nedene dayanması gerekir. Öncesi orman olan yerlerin zilyetlikle kazanılması mümkün değildir. 4785 sayılı yasa ile tüm ormanlar devletleştirildiğinden eski tapu kayıtlarının hukuki değeri kalmamıştır. ""

20. Hukuk Dairesi 2007/1605 E.N , 2007/4407 K.N.

""Gerçekten orman kadastrosuna itiraz davalarının, 6831 Sayılı Yasanın 11/1. Maddesi hükmüne göre *6 aylık askı ilan süresi içinde* kadastro mahkemelerinde bu sürenin geçmesi halinde yine aynı maddenin son cümlesi uyarınca, tapulu taşınmazlar yönünden 10 yıllık süre içinde genel mahkemelerde dava açılabileceği, bu 10 yıllık dava açma süresinin hak düşürücü süre olduğu, bu sürenin geçirilmesinden sonra, hangi nedenle olursa olsun orman kadastrosunun iptali için dava açılamayacağı yasa hükmü gereğidir.

Tepebaşı ve Boyalık köylerinin köy sınırları belirlenmeli ve çekişmeli taşınmazla yakın komşu taşınmazları da içine alacak şekilde yalnız büro incelemesine değil, uygulamaya ve araştırmaya dayalı, bilirkişilerin onayını taşıyan krokili bilimsel verileri bulunan yeterli rapor alınmalı ve oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmelidir. Açıklanan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak yazılı biçimde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.""

20. Hukuk Dairesi 2008/12618 E.N , 2008/17343 K.N.

Özet; ""Öncesi orman olan yerlerin sonradan kazanılması mümkün olmadığı gibi, orman rejimine girmiş yerlerin herhangi bir nedenle sınırlama dışı bırakılmış olması bu

yerin orman olma vasfını kaldırmaz. Dava konusu yerde yöntemine uygun yapılacak keşifte, taşınmazın ve çevre taşınmazların öncesi, toprak yapısı, bitki örtüsü, eğimi, şu anki durumu saptanmalı ve oluşacak sonuca göre karar verilmelidir.””

20. Hukuk Dairesi 2008/5124 E.N , 2008/6977 K.N.

“”Davacı vekili, dava dilekçesinde sınırlarını bildirdikleri Yeni başak Köyünde bulunan 8. Dönüm kadar taşınmazın tapuda kayıtlı olmadığını, kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yoluyla taşınmaz edinme koşullarının yararına oluştuğunu iddia ederek Medeni Yasanın 713. Maddesi hükmüne göre adına tescilini istemiş, müdahiller de kendi adlarına tescilini istemişlerdir.

Şöyle ki; tapusuz bir taşınmazın tesciline karar verilebilmesi için öncelikle, taşınmazın tescile tabi yerlerden olması ve zilyetliğin aralıksız ve davasız malik sıfatıyla olmak üzere 20 yıla ulaşması ve maddi olaylardan sayılan zilyetliğin bilirkişi ve tanık sözleri ile kanıtlanması gerekir.

Bu nedenle, taşınmazın öncesinin niteliğinin belirlenmesi için yöreye ait en eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa amenajman planı ile yine 1968- 1980 - 1985 ve sonraki yıllara ait fotogometri yöntemiyle düzenlenen pafta örneği ile memleket haritası ve hava fotoğrafları ilgili yerlerden getirtilip, önceki bilirkişiler dışında halen Çevre ve Orman Bakanlığı ve bağlı birimlerinde görev yapmayan bu konuda uzman yüksek orman mühendisleri arasından seçilecek bir orman, bir ziraat bir jeololi mühendisi ve bir fen elemanı aracılığıyla yeniden yapılacak inceleme ve keşifte, çekişmeli taşınmaz ile birlikte çevre araziye de uygulanmak suretiyle taşınmazın öncesinin bu belgelerde ne şekilde nitelendirildiği belirlenmeli; 3116, 4785 ve 5658 Sayılı Yasalar karşısındaki durumu saptanmalı; tapu ve zilyedlikle ormandan toprak kazanma olanağı sağlayan 3402 Sayılı Yasanın 45. Maddesinin ilgili fıkraları, Anayasa Mahkemesinin 01.06.1988 gün ve 31/13 E.K.; 14.03.1989 gün ve 35/13 E.K. ve 13.06.1989 gün ve 7/25 E.K. sayılı kararları ile iptal edilmiş ve kalan fıkraları da 03.03.2005 gününde yürürlüğe giren 5304 Sayılı Yasanın 14. Maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olduğundan, bu yollarla ormandan yer kazanılamayacağı, öncesi orman olan bir yerin üzerindeki orman bitki örtüsü yokedilmiş olsa dahi, salt orman toprağının orman sayılan yer olduğu düşünülmeli; toprak yapısı, bitki örtüsü ve çevresi incelenmeli; yukarıda değinilen diğer belgeler fen ve uzman orman bilirkişiler eliyle yerine uygulattırılıp; orijinal-renkli (renkli fotokopi) memleket haritasının ölçeği kadastro paftası ölçeğine, yine kadastro paftası ölçeği de memleket haritası ölçeğine çevrildikten sonra, sözü edilen haritalar komşu ve yakın komşu parselleri de içine alacak şekilde birbiri üzerine ablike edilmek suretiyle, çekişmeli taşınmazın konumunu çevre parsellerle birlikte haritalar üzerinde gösterecekleri yalnız büro incelemesine değil, uygulamaya ve araştırmaya dayalı, bilirkişilerin onayını taşıyan krokili bilimsel verileri bulunan yeterli rapor alınmalı, yapılacak araştırma sonucunda taşınmazın zilyetlikle kazanılabilecek yerlerden olduğu saptandığı takdirde 1980-1985’li yıllara ait aktüel durumu gösteren memleket haritası ve hava fotoğraflarında ve fotogometri yöntemiyle düzenlenen kadastro paftalarında taşınmazın kullanıldığına dair belirtilerin bulunup bulunmadığı saptanmalı, yapılacak keşifte tarım uzman bilirkişi olarak ziraat mühendisine inceleme yaptırılıp, zilyetlikle kazanılabilecek kültür arazisi olup olmadığı ve 1980 - 1985 yıllarında kullanım olup olmadığı özel aletlerle belirlenip, bu yolda rapor alınmalı; yerel bilirkişi ve zilyetlik tanıkları taşınmaz başında dinlenmeli; zilyetliğin ne zaman başladığı, kaç yıl, ne şekilde devam ettiği sorulup, kesin tarih ve olgulara dayalı, açık yanıtlar alınıp; taşınmazın zilyedlikle kazanılacak yerlerden olup olmadığı ve davacı yararına zilyetlikle kazanma koşullarının oluşup oluşmadığı belirlenmeli; 3402 Sayılı Yasanın 14. Maddesi ve aynı yasanın 03.07.2005 gün 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanma Yasası ile değiştirilen 14/2. Maddesi gereğince sulu ve susuz olarak kazanılmış toprak miktarı belirlenip, yasanın getirdiği sınırlamanın aşılıp aşılmadığı saptanmalı, toplanacak tüm kanıtlar birlikte değerlendirilip ulaşılacak sonuca göre bir hüküm kurulmalıdır.””

(Y. 20. HD. 5.10.1995 T. 1995/1991, E—K. 1995/ 11551) " Tapusu olmayan aşısız kestanelikler, esasen Devlet ormanı olduklarından, vergi kaydına ve zilyetliğe dayanılarak kazanılması mümkün değildir." Ayrıca, Bu yerlerde 6831 sayılı Orman Kanunun 1/F ve 1/G maddelerinin de uygulanma olanağı yoktur. "

(Y.20. HD. 17.4.2000 T. 2000/3071, K. 2000/ 3490 Bk.) ""Öncesi orman olsun veya olmasın orman bütünlüğünü bozucu nitelikteki orman içi ağaçlıklar özel mülkiyete konu edilemez. Etrafı ormanla çevrili olan taşınmazla özel mülke dönüşüp, tarım ve inşaata açıldığında orman bütünlüğünün bozulacağından dolayı bu yerler orman sayılır. Açıklık sahalar varsa bu olgu yine değişmez.""

(Y. 20 HD. 27. 11. 1992 T., 1992 / 4967, K. 1992/6491 Bk.)" Orman olan bir taşınmaz için açılan davada hak düşürücü süreden bahsolunamaz."

(Y. 20.HD. 29.4.2002 T. E.2002/1615, K.2002/3872) ""Bilimsel ve teknik olarak % 12 nin üzerinde eğime sahip bulunan ve üzerindeki maki türü ağaç, çalı, fundalık ile kaplı taşınmazların orman ve toprak muhafaza karakteri taşımaları nedeniyle orman sayılan yerlerden olduğunun kabulü gerekir. ""

(Y. 20. HD. 6.2.1997 T. E. 1997/ 535, K. 1997/1168)""Gayri sabit sınırlı tapu kaydı miktarıyla geçerlidir. Öncesi orman olan yerin üzerindeki bitki örtüsü tamamen yok edilse de, salt orman toprağı orman sayılan yer olup, süresi ne olursa olsun zilyetlikle kazanılamaz.""

3402 SAYILI KADASTRO KANUNUNA GÖRE KADASTRO

Ülke koordinat sistemine göre memleketin Kadostral veya topoğrafik Kadostral haritasına dayalı olan malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuki durumlarını tespit etmek suretiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre tapu sicilini kurmak, mekansal bilgi sisteminin alt yapısını oluşturmak 3402 sayılı Kadastro Kanunun amacıdır.

Taşınmaz Malların sınırlandırılması : **Kadastro teknisyenleri, mal sahibi ile ilgililerin huzurunda, varsa harita, tapu ve diğer belgeleri inceleyerek mahalline uygular. Edindiği kanaati kadastro tutanağına yazarak kadastro kanunu hükümlerine göre hak sahiplerini tayin eder. Sınırlandırma , Kadostral harita veya büyütülmüş fotoğraf veya röperli kroki üzerinde gösterilir.**

Kadastro çalışmalarının kontrolü ; **Kadastro çalışmaları esnasında , kadastro müdürü veya kontrol elamanları tarafından kadastro tutanakları arazide yeniden incelenir. İnceleme sonucu tespit edilecek teknik, idari ve hukuki noksan ve yanlışlıklar, kadastro ekibine tamamlattırılır veya düzelttirilir.**

Kadastro Tespitine İtiraz: **Kadastro tutanağı düzenlendikten sonra , kadastro ekibi çalışma alanında işlerini bitirinceye kadar, tespitle nedenleri belirtilip belgeleri kadastro teknisyenliğine veya kadastro müdürlüğüne verilerek itirazda bulunulur. Bu durumda itirazla ilgili tutanak ve ekleri yeniden incelenmek üzere kadastro komisyonuna intikal ettirilir.** ***İtiraz sadece uygulanan belgelerin geçerliliği hakkında yapılabilir.*** **Bir belgeye dayanmayan itirazlar incelenmez. Tespit tutanağına itiraz edenin, Kadastro çalışmasının o yerde yapılan** ***30 günlük askı ilanı*** **süresi içinde, sebeplerini ve belgelerini gösterip, kadastro tespitine itiraz davası açabilir. (3402/9. Md. Bk.)**

Komisyon İncelemesi: **Komisyon kendisine intikal eden işlerle itirazlı tutanakları, intikal tarihinden itibaren en geç bir ay içinde sebepleri gösterilmek suretiyle kadastro ekibinin çalışma alanındaki faaliyetleri sona erinceye kadar incelemek zorundadır. Bu incelemeler sonucunda eski tutanağın yerine geçmek üzere hak sahibini belirleyici yeni bir tutanak düzenlenirken bilirkişilerin ve muhtarın bilgilerinden yararlanılabilir.** ***Belgeye karşı şahit dinlenmez*. Komisyon tam üye sayısı ile toplanarak oy çokluğuyla tespit yapar, sonuç askı ilanıyla belirtilir. Komisyonun çözemediği konular kadastro mahkemesine intikal ettirilir. (3402/10 md. Bk.)**

Kadastro sonuçlarının İlanı: **Kadastro müdürü, kadastro tutanaklarına göre yapılan tespitlere dayanarak, askı cetvelleri düzenlenir*. Askı cetvelleri muhtarın çalışma yerinde, 30 gün süre ile ilan edilir.* Tespitlere itirazı olanların ilan süresi içinde, dilekçelerinde sebeplerini belirterek kadastro mahkemesinde dava açabileceklerini belirtir. İlanlarda kadastro harçları da belirtilir. Kadasro Kanununa göre yapılan ilanlar, ilgili gerçek kişilere, kamu ve özel hukuk tüzelkişilerine şahsen tebliğ edilmiş sayılır. (3402/11. Md.)**

KADASTRO TESBİT TUTANAKLARININ KESİNLEŞMESİ VE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE:

30 günlük ilan süresi geçtikten sonra, dava açılmayan kadastro tutanaklarına ait sınırlandırma ve tespit kesinleşir. Kadastro müdürü tarafından onaylanarak kesinleşen tutanaklar ile kadastro mahkemesinin kesinleşmiş kararları tescil tarihi gösterilmek suretiyle en geç 3 ay içinde tapu kütüklerine kaydedilir.

Tutanaklarda belirtilen haklara, sınırlandırma ve tespitlere ait tutanakların kesinleştiği tarihten itibaren 10 yıl geçmekle kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanarak itiraz olunamaz ve dava açılamaz.

Kadastrosu tamamlanan çalışma alanı içerisinde kalan eski tapu kayıtları, işleme tabi kayıt niteliğini kaybederler. Bu tapularla kadastro ve tapu sicil müdürlüklerinde işlem yapılamaz.

3402 SAYILI KANUNA GÖRE KURULAN KADASTRO EKİBİNCE ORMAN SINIRLARININ BELİRLENMESİ

Kadastro çalışma alanı sınırları, kadastrosuna başlanacak köy veya mahallerin idari sınırı dikkate alınarak belirlenir. İdari sınırlar içerisinde bulunan ormanlar hakkında da 3402 sayılı Kadastro Kanunun 4 üncü maddesine göre oluşturulan *kadastro ekibince* de orman kadastro işlemleri yapılır.

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre orman kadastrosu sınırlaması orman kadastro komisyonlarınca yapıldığı gibi, henüz orman kadastrosuna başlanılmamış çalışma sahasında orman bulunuyorsa; 3402 sayılı Kadastro Kanunun 5403 sayılı kanunla değişik 4/3 maddesi hükümlerine göre oluşturulan, orman ve ziraat mühendisi ile kadastro teknisyenlerince müşterek ve karma çalışmayla, arazi ve haritalara orman sınırları işaretlenerek, bu *karma kadastro ekibince de orman kadastrosu yapılmaktadır*. orman kadastro komisyonunca belirlenen orman sınırı niteliğini kazanır.

3402 sayılı kanuna göre oluşturulan arazi kadastrosu karma ekibi, sadece orman niteliğinin kaybedilmesi araştırmasından önceki ve halen orman olan taşınmazların, orman niteliği ile tespit tutanaklarını düzenlemekle görevlidirler.

3402 sayılı kanunun 4/3. Madde gereğince kurulan kadastro ekibine; 6831 sayılı kanunun 2 /B maddesini uygulama çalışması yapması için kanunla görev verilmemiştir. 2/B uygulaması çalışması ancak 6831 sayılı kanuna göre görevlendirilmiş Orman Kadastro Komisyonunca yapılır.

3402 sayılı kanuna göre görevlendirilen kadastro ekibince orman niteliğiyle tespit tutanağı düzenlenerek 30 günlük kısmi ilana çıkarılan taşınmazlar hakkında hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler bu yerlerin orman niteliğini yitirdiği konusunda değil, *sadece eskiden beri orman niteliğinde olmadığını iddia ederek, kadastro mahkemesinde, Orman Genel Müdürlüğü aleyhine dava açabilirler.*

TAPULAMA TESPİTİNE İTİRAZ SEBEPLERİ İLE İLGİLİ ÖRNEKLER :

30 günlük askı ilanı içinde kadastro tespitine Kadastro Mahkemesinde gerekçeli sebepleri ve belgeleri açıklanarak bir dilekçe ile itiraz edilebilir.

1) Kadastro ekibi tespitlerinin 30 günlük ilan süresi içinde, kadastro tespitine itiraz davası açılmıştır. Dava Konusu yer, Orman sayılan yerlerdendir. Bu yerin kadastro tespiti zilyet belgelerine ve bilirkişi beyanlarına dayandırılmıştır. Orman sayılan yerlerde, bilirkişi beyanı ile zilyetlikle, kazandırıcı zamanaşımı yoluyla mülk edinilemez. tespit ve iktisap sebebi kanunlara uygun değildir. Arazinin evveliyatının orman sahası olduğu… Tarihli topoğrafik harita ve ………. Tarih ve ……..numaralı hava fotoğraflarında görülmektedir. Gerekli araştırma yapılmadan kanunen haksız ve yolsuz değerlendirme yapılarak dava konusu yer kişi adına tarla vasfı ile tespit görmüştür. Yapılan haksızlığı gidermek için bu dava açılmıştır. Diye itirazlar açıklanmalıdır.

2) Tespit tutanağında arazi vasfı değiştirilerek tespit yapılmış hâlbuki davalı yer üzerindeki Orman bitki örtüsü çeşitli şekilde zamanla yok edilmiş ve kültür arazisine dönüştürülmüş olsa da, bu yerin temeldeki toprağı, Devlete ait orman sahasıdır. Orman vasfının tespit işlemiyle tarla olarak değiştirilmesi kanun ve hukuka tamamen aykırı bulunduğundan, tespite itiraz etmek gerekmiştir. İddialarımızı yukarıda belirtilen mevcut……..Tarihli harita ve hava fotoğrafları ile ispatlayacağız. Yeterli ve gerekli araştırma yapılmadan oluşturulan kadastro tespitinin iptali ve tespitin orman vasfı ile Hazine adına tapuya tesciline karar verilmesi talebimiz nedeniyle bu dava açılmıştır.

3) Kadastro tespiti sırasında davalı kişi orman tahdit sınır taşlarının yerlerini lehine değiştirerek hile ve desise ile geçersiz belgeler kullanarak, Devlet orman sahasını, kendi adına haksız olarak kayıt ve tespit yaptırmıştır. Bu tespiti imzalayan kadastro ekibi de, gerekli dikkat özeni göstermeden, hile ve desiseye iştirak ederek, gerçekte hak sahibi olmayan kişi adına tespit yapmakla, görevini kötüye kullandığı kanaati ve şüphesi vardır. Konunun araştırılması ve dava konusu arazinin Orman vasfı ile Hazine adına tespit işleminin yapılabilmesi talebimiz sebebiyle, bu dava açılmıştır.

İtiraz Komisyonu kuruluşu;

Ormanla ilgili itirazların incelenmesinde, kadastro komisyonuna ayrıca itiraza konu parsellerin sınırlandırma ve tespitinde görev almayan mahalli orman kuruluşunca görevlendirilecek bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi ile tarım müdürlüklerince görevlendirilecek bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi iştirak ettirilir.

Kadastro komisyonunun görevi

Kadastro komisyonları idari bir kuruluştur. Bunların görevi 3402 sayılı Kadastro Kanunu ile sınırlandırılmıştır.

Kadastro komisyonu:

A) Kadastro teknisyenleri arasında ya da ormanla ilgili sınırlandırma ve tespitlerde kadastro teknisyenleri ile orman ve tarım kuruluşlarınca görevlendirilen elemanlar

arasında görüş ayrılığı olduğu veya tarafların dayandığı kayıt ve belgelerin aynı kuvvet ve mahiyette görülmesi nedeniyle, 3402 sayılı Kadastro Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince çözümlenmek üzere gönderilen işlere, bakar.

İtirazın süresi

Orman parsellerine, kadastro tutanaklarının düzenlendiği tarihten çalışma alanında ölçülecek orman parseli kalmadığına dair tutanağın düzenlendiği tarihe kadar, orman parselleri dışında kalan taşınmazlara ise kadastro tutanaklarının düzenlendiği tarihten kadastro ekibince çalışma alanında sınırlandırma ve tespit işlerinin bitirildiğine ve ölçülecek taşınmaz kalmadığına dair tutanağın düzenlendiği tarihe kadar itiraz edilebilir.

İtirazın şekli

İtiraz, kadastro müdürlüğüne veya kadastro teknisyenlerine verilen bir dilekçe ile yapılabileceği gibi, kadastro tutanağına yazdırılmak suretiyle de yapılabilir. Adına tespit yapılan kimse veya itirazda yararı olan kimseler itiraz edebilirler. İtiraz vekil aracılığı ile varsa kanuni temsilci tarafından da yapılabilir. Bu durumda vekâletnamenin veya kanuni belgenin ilgililerince verilmesi zorunludur.

Komisyon incelemesi

Komisyon; orman parsellerine yapılan itirazları, tutanakların intikal tarihinden itibaren *on beş gün içinde* veya gerekçe gösterilmek suretiyle çalışma alanında ölçülecek orman parseli kalmadığına dair tutanağın düzenlendiği tarihe kadar, orman parselleri dışındaki diğer taşınmazlara yapılan itirazları ise, tutanakların intikal tarihinden itibaren bir ay içinde veya gerekçe göstermek suretiyle çalışma alanında ölçülecek taşınmaz kalmadığına dair tutanağın düzenlendiği tarihe kadar inceleyerek sonuçlandırır.

A) İtirazlı işlere ilişkin inceleme aşağıdaki şekilde olur:

Kadastro tespitlerine yapılan itirazlar sınırlandırılmıştır. Ancak iki halde;

1- Tespite esas alınan belgenin geçersiz olduğu ileri sürülüyorsa, (1515 sayılı Tapu Kayıtlarından Hukuki Kıymetlerini Kaybetmiş Olanların Tasfiyesine Dair Kanun veya 3402 sayılı Kadastro Kanununun 13/B - c maddesi uyarınca tapu kaydının geçersiz hale gelmesi, parmak iziyle düzenlenen senetlerin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun öngördüğü şekle uygun olmaması veya belgelerin sahte olması gibi).

2- Tespit bir belgeye veya bilirkişi beyanlarına dayalı olarak yapılmakla birlikte *taşınmaz mal üzerinde hak iddia eden kimse belgeye dayanıyorsa,* (Kadastro Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca, itiraz nedeniyle ibraz edilen belgelere karşı şahit dinlenemez.)

Yapılan itirazlar incelenir.

Komisyonun buradaki incelemesi sadece, belgenin hukuksal durumu ile belgenin bu yere ait olup olmadığı hususu ile sınırlıdır. Komisyon, gönderilen tutanaktaki bilgilerden, gerektiğinde tutanakta beyanları alınan kimselerin de görüşlerinden yararlanmak suretiyle hak sahibini belli eder. Komisyon tutanağı düzenler. İtiraz edenin, ayrıca 30 günlük askı ilanı süresinde kadastro mahkemesine dava açma hakkı da vardır.

Komisyonun kendisini yetkisiz gördüğü haller

Aynı kuvvet ve mahiyetteki belgelerin uygulanmasında sonuca varılmayan veya çözümü kanunlarla mahkemelerin takdirine bırakılan konularda, kadastro komisyonu tarafından gerekçe gösterilmek suretiyle düzenlenecek komisyon tutanağı ekleri ile birlikte kadastro mahkemesine devredilir.

Kadastro çalışma alanı ilanı

Kadastro çalışma alanı, kadastro çalışmalarına başlanmadan en az 15 gün önce kadastro müdürü tarafından bölge merkezinde, çalışma alanında, komşu köy, mahalle ve belediyelerde alışılmış vasıtalarla ilan edilir. Ve ilanın yapıldığı bir tutanakla tespit edilir. İlgisi var ise orman idaresi ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mahalli ünitelerine bildirilir.

Mevki veya ada ilanı

Kadastro teknisyenleri, kadastro çalışma alanı sınırlarını belirledikten sonra çalışma alanını, mevki veya ada durumlarına göre kısımlara ayırarak bir iş programı düzenler. Hangi mevki veya adada çalışmaya başlanacağını en az yedi gün önceden alışılmış vasıtalarla ilgili köy veya mahallede ilan ettirir.

Kadastro tutanaklarının ilanı

Kadastro müdürü, sınırlandırma ve tespit sonucu düzenlenen kadastro tutanaklarına dayanarak, mahalle veya köy esasına göre askı cetvellerini düzenler. Bu cetvelleri ve pafta örneklerini, müdüriyette, taşınmaz malların bulunduğu köy veya mahalle muhtarının çalışma yerinde ve ayrıca, belediye teşkilatı varsa sadece ilan cetvelinin bir örneğini belediye başkanının göstereceği yere aynı günde astırarak *30 gün süre ile ilan ettirir* . Üç ayrı yerde de ilan yapıldığına dair tutanak düzenlenir. İlanlar aynı günde yapılmadığı takdirde son ilan tarihi hepsinde esas alınır. Askı cetvelinin bir örneğini mahalli maliye kuruluşuna (illerde defterdarlık, ilçelerde mal müdürlüğü) ve orman idaresine gönderir. Ayrıca, ilanın asıldığı, mahalli kadastro ve hukuk mahkemelerine, ilgisi olan kamu kurum ve kuruluşlarına da bir yazı ile bildirilir.

Çalışma alanındaki ormanların sınırlandırma, tespit, kontrol ve komisyon işleri tamamlandığında, bu çalışmaların sonuçları, en geç on gün içinde Genel Müdürlükten izin alınmaksızın otuz günlük kısmi askı ilanına alınır.

Kadastro çalışma alanı içinde orman bulunması : Orman kadastrosu kesinleşmiş yerlerde;

1) Tapuya tescil edilmiş veya orman kadastrosu kesinleşmiş ormanlar ile 6831 sayılı Orman Kanunun 2.nci maddesinin birinci fıkrasının (A) veya (B) bendi uyarınca Hazine adına orman sınırları dışına çıkarma işlemleri kesinleşmiş yerlerin çalışma alanı sınırı içinde kalan kısımları, Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca görevlendirilecek en az bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi ile tarım müdürlüklerince görevlendirilecek bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisinin iştirak ettirildiği kadastro ekibince haritası teknik mevzuata uygun hale getirilerek yüzölçümü hesaplanır ve buna ilişkin tutanak düzenlenir. Kadastro tutanağı düzenlenmeden bulunduğu adanın son parsel numarası ile tapu kütüğüne tescil edilir.

2).Ormanın bitişiğinde bulunan gerçek veya tüzel kişilere ait taşınmazlarla olan müşterek sınırlarının tespitinde kesinleşmiş orman haritalarındaki sınırlar esas alınır. Orman kadastrosu kesinleşmiş ormanlar ile 6831 sayılı Orman Kanunun 2.nci maddesinin birinci fıkrasının (A) veya (B) bendi uyarınca Hazine adına orman sınırları dışına çıkarma işlemi kesinleşmiş alanlar için kadastro tutanağı tanzim edilmeyeceğinden, bu sınırlar içerisindeki mülkiyet iddiaları dikkate alınmaz..

1) Kadastro çalışmalarına başlanmadan önce orman Kadastrosuna başlanmış olması halinde ;

6831 sayılı Kanuna göre orman kadastrosuna başlanılmış olması halinde ; Kadastro çalışmalarından önce 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman kadastrosu çalışmalarına başlanılmış ise orman kadastro komisyonlarınca yapılacak çalışmaların sonucu beklenir. Orman kadastro çalışmaları sonuçlanmadıkça, çalışma alanında ölçülecek taşınmaz kalmadığına ilişkin tutanak düzenlenmez.

2) 6831 sayılı kanuna göre orman kadastrosuna başlanılmamış olması halinde ;

Orman kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayini ve tespiti . Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatınca görevlendirilecek en az bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi ile tarım müdürlüklerince görevlendirilecek bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisinin iştirak ettirildiği kadastro ekibi tarafından yapılır. Oluşturulan bu ekip, çalışma alanı sınırları içerisinde kalan ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmazın ormanlarla olan müşterek sınırlarını belirler ve sınırları belirlenen ormanların tespitini yapar.

Ormanların sınırlandırma ve tespitine süresi içerisinde itiraz edilmesi halinde, itiraza konu orman parseline ait kadastro tutanakları yedi günlük süre içerisinde kadastro komisyonuna intikal ettirilmek üzere kadastro müdürüne teslim edilir.

Aynı orman parseli için birden fazla itiraz bulunması halinde, kadastro komisyonu bu itirazların tümünü birlikte inceler. İnceleme sırasında, hak iddiasına konu yerlerin özel mülkiyete konu olabilecek kültür arazisi olmasına rağmen orman sınırları içine alındığı tespit edilirse, orman sınırı bu duruma uygun hale getirilerek sınırlandırması düzeltilir ve yapılan inceleme ile sonuçları kadastro komisyon tutanağında açıklanır.

Çalışma alanındaki ormanların, içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmazlarla olan müşterek sınırları da belirlenmek suretiyle sınırlandırma ve tespitleri tamamlandığında, ekip görevlilerince çalışma alanında ölçülecek orman parseli kalmadığına ilişkin tutanak düzenlenir. Orman parselleri bu tutanak tarihinden itibaren on gün içinde Genel Müdürlükten izin alınmaksızın *otuz günlük kısmi askı ilanına alınır.*

Askı ilan süresi içinde ormanın sınırlandırma ve tespitine dava açılması durumunda, ormanın davaya konu edilen sınırları kesinleşmeyeceğinden, bu sınırlara bitişik gerçek veya tüzel kişilere ait taşınmazların tespiti sırasında dava devam ediyorsa, ormanla müşterek sınırları davalı bırakılır ve tutanakları düzenlendikten sonra açıklayıcı bir yazı ile kadastro mahkemesine intikal ettirilir.

4753 Sayılı Kanun Yönünden Orman Kadastrosu :

4753 sayılı Kanun ile, topraksız çiftçilerin toprağa kavuşturulması amaçlanmıştır. Devlet ormanları devir ve temlike konu olamaz. Ormanlar 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kapsamı dışındadır.

Orman sınırları içinde bulunan yere ait 4753 sayılı Kanuna göre verilen tapunun iptali mümkündür. Böyle bir tapu geçersizdir. Orman Kadastro Komisyonu nizalı yerin orman olup olmadığına bakar. Yer 6831 sayılı Kanunun 1. Maddesinin 1. Fıkrası hükmüne göre, orman ise, orman olarak tahdit edecektir. Tapu kaydı nazara alınmayacaktır.

4753 sayılı Kanuna göre, tapuya tescil edilmiş yer hakkında orman kadastrosu yapılarak orman sayılmış, orman sınırları içine alınmış ve sınırlama kesinleşmişse artık bu tapu kaydı hukuki geçerliliğini yitirmiştir. Tapunun kayıtlarının iptali gerekir.

Orman olarak sınırlanmış ve kesinleşmiş sınır haritası içinde kalmış olan yer için sonradan alınan tapu kaydı ister 4753 sayılı ister 2510 sayılı veya diğer yasalara göre tesis edilmiş olsun, bir değer taşımaz. Çünkü kesin olarak orman sayılan bir yer için tapu tesis edilemez. Devlet ormanları 4753 sayılı Kanuna göre, başkasına temlik veya tevzi edilemez. Böyle yerler için alınan tapu kaydının Orman İdaresince iptali istenebilir.

Kadastro işlemleri hangi tarihte yürürlüğe konmuş ise, bu işlemlere karşı açılacak itiraz davalarında o tarihte yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanması gerekir. İtiraz ve dava süreleri ilan tarihinden itibaren başlar. Usul ve esasa ilişkin uygulanması gereken hususlarda ilan tarihindeki hükümler olması icap eder. Bir yerin orman olup olmadığına dair uyuşmazlığın çıktığı tarihte yürürlükte olan kanun hükümlerine göre karar verilir.

Yürürlükte bulunan 6831 sayılı Kanununun 7. Maddesine göre aynı yerde ikinci kez yapılan orman kadastrosu geçersiz sayılır.

Bir yerde orman kadastrosuna itiraz edilecekse ;

Özel kişiler, bu yerin hiçbir zaman orman sayılan yerlerden olmadığını, yapılan işlemin usul ve Kanuna aykırı olduğunu, kanuni dayanaktan yoksun bulunduğunu ileri sürerek, orman tahdidinin iptali ile çekişmeli yerin orman sınırları dışına çıkarılmasına karar verilmesini talep ve dava edecektir. Davaya Kadastro Mahkemesi bakacaktır. Davalı Orman Genel Müdürlüğü ise, dava konusu yerin orman olduğunu, yapılan tahdidin doğru bulunduğunu, davacının davasının reddedilmesine karar verilmesini savunacaktır.

Mahkemece davalı yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığını uzman bilirkişiler aracılığıyla tespit edildikten sonra, işlemlerin yürürlükte bulunan kanuna uygun olup olmadığı incelenerek kararını oluşturacaktır. Dava kararında, orman kadastro komisyonunun kararının iptaline, dava konusu yerin orman sınırları dışına çıkarılmasına veya davanın reddine karar verebilecektir.

Tarafların *karar düzeltme talepleri* varsa bu istem kabul veya reddedilir. Yargıtay ilgili dairesince yanlışa düşülerek verilen yerel mahkeme kararının kaldırılmasına veya hükmün onanmasına veya kararın bozulmasına karar verilebilir.

KADASTRO ÇALIŞMALARININ İLANI

İlanın o taşınmazların bağlı bulunduğu belde veya köyde ilan edilmiş olması gerekir. İlan, kişilere şahsen yapılmış tebligat hükmündedir. İlandan maksat, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü ve hak sahibi gerçek ve tüzel kişilerin itiraz edebilmelerine imkan sağlamaktır. İtirazlar Kadastro Mahkemesi bulunan yerlerde Kadastro Mahkemesine, bulunmayan yerlerde ise Kadastro davalarına bakan görevli mahkemeye yapılır.

Orman Kadastro Komisyon ve kadastro ekiplerince arazi zemininde orman sınırları belirlendikten sonra; sınır belirleme tutanağı düzenlenir.

***Kadastro tutanaklarına*; sınırlandırılan ormanların işletme şekli, ihtiva ettikleri ağaç türleri, mülkiyet ve diğer ayni hakları, sınırda bulunan taşınmaz malların cinsini, maliklerinin ve işgal edenlerin ad ve soyadını, ibraz edilen belgenin tarih, numara ve nitelikleri ile ilgililer tarafından yapılan itirazları kapsayacak şekilde düzenlenir. Orman Kadastrosu uygulaması çalışmaları sırasında, bir yerin orman sayılıp sayılmaması konusunda düzenlenen tutanaklarda, bu yerin neden orman sayıldığı veya neden orman sayılmadığı nedenleriyle birlikte belirtilir.**

Bir yerde yapılan orman kadastro tespitlerinde, (en eski tarihte) ilk önce yapılmış 1/25000 ölçekli Topoğrafik haritalar ve hava fotoğrafları, amenajman meşçere haritaları

hukuki ve idari belgeler, Orman idaresinden temin edilerek, Orman sınırları bu haritalara, fotoğraflara, geçerli mülkiyet belgesine ve çevresi ile arazi yapısı içindeki bitki topluluğunun durumuna, arazinin eğim derecesine, toprak yapısına, orman bütünlüğünü bozup bozmadığına göre ve bütün kanunların hükümlerine uygun olarak hukuki esaslara dayanılarak mülkiyet hakkı korunarak teknik açıdan doğru bir biçimde sınırlar belirlenerek orman sayılan ve orman sayılmayan yerler tutanak ve haritada yazılarak tespit olunur.

Anayasanın 169 ve 170. Maddeleri ile 6831 sayılı kanun 17. Maddesi hükümlerine göre ormanların bütünlüğünün bozulması, satılması, devredilmesi, zamanaşımıyla mülk edinilmesi ve daraltılması kesinlikle mümkün değildir. Orman kadastrosu kesinleşmiş sahalardaki orman sınırı ve alanı hiçbir şekilde değiştirilemez.

ORMAN KADASTROSUNA İTİRAZ SEBEPLERİ

Kadastro komisyonları ve kadastro ekip elamanları, mevzuata aykırı yaptıkları iş ve işlemlerinden kanunen sorumlu tutulurlar. Herkes kanunlara uyarak görev yapmak mecburiyetindedir. Görevi ihmal ve suistimal etmek suçtur.

Anayasanın 169 ve 6831 ayılı Orman Kanunun 1. Ve 17. Maddesi hükümlerine göre, Devlete ait olan ormanlar vergi kaydına dayanılarak zilyetlikle mülk edinilemez, 4785 sayılı kanunla tapusu var olan özel ormanlar Devletleştirilmiştir. İade edilmemiş olan ve Devletleştirme kapsamında kalan bütün ormanlar artık devletleştirme kanunu yayımı tarihinden itibaren Devlete ait orman sayılırlar.

Evveliyatı Devlete ait orman olup da bu vasfını çeşitli nedenlerle, açma, işgal ve faydalanma ile tarla, bağ ve bahçe, yerleşim yeri haline dönüştürülmüş olması nedeniyle orman olma vasfını 31.12.1981 tarihinden önce ilmen ve fennen tamamen kaybetmiş ve bir daha ormanlaştırma imkânı kalmamış olan yerlerin 6831 sayılı Orman Kanunu 2/B maddesine göre orman sınırları dışına çıkarılmasına, sadece orman kadastro komisyonlarınca karar verilebilir. Bu yerler ancak Hazine adına Devlet orman sınırları dışına çıkarılabilir. Haksızlıkla kanuna aykırı eylemlerle el altında bulundurup işgal eden kişiler adına ormandan çıkarılamaz. Ormandan çıkarıldığı kesinlik kazandıktan sonra bu yerler artık orman sayılma niteliğini kaybetmiş ve hazineye ait araziye dönüşmş sayılır.

Vergi kaydı bağımsız olarak bir tasarruf belgesi olmayıp zilyetlikle doğrulanırsa değer kazanır. Zilyetlikle birleşmeyen vergi kaydı hukukça değer taşımaz. Medeni Kanun açısından, taşınmaz mallar üzerindeki hakları gösteren belge sadece tapu sicilidir. Tapu kayıtları mülkiyet belgesi sayılır.

Orman konusunda tapu kaydı her zaman mülkiyetin varlığını göstermeye yetmez. Orman sınırları içine alınmış ve tahdidi kesinleşmiş olan yerler Devlete ait sayılacağından bu yerlere ait tapu sicil kayıtları hukuki değerini yitirmiş olurlar. Onun için bu tür yerler orman niteliğinin kaybı sebebiyle orman sınırları dışına çıkarılsalar bile, özel orman sayılmıyorlarsa Hazine adına tescil edilir. Geçersiz tapu kayıtlarına dayanarak ormandan tarla açan, yahut ormanı işgal eden kimseler cezaya çarptırılırlar. Bu kişilerin Orman İdaresi aleyhine açtıkları el atmanın önlenmesi davaları dinlenmez ve reddedilir.

Tapu kaydı sabit sınırlı ise, sabit sınırdan başlamak üzere kayıtta yazılı miktar bulunur ve tespit edilen miktar kaydın kapsamı sayılır. Tapu sahibi tapuda tespit edilen miktardan fazlası için Orman İdaresine karşı bir hak iddiasında bulunamaz. Bazen değişken gibi gözüken sınırların değişmez olduğu tespit edilebilir. Böyle hallerde kapsam sınırlara göre belli edilir.

Orman olan bir yer için alınan tapu kaydının hiçbir değeri yoktur. Tapu kaydı tahditten önce alınmış ise, tapu kaydı hukuki değerini yitirir. Orman tahdidi kesinleşmiş bir yer için

sonradan alınan tapuda bir değer taşımaz. Çünkü Devlet ormanı olan bir yerin kişiler adına tapuya kaydı hukuken mümkün değildir. Böyle yolsuz alınan tapuların dava açma yoluyla tapu kayıtlarının iptali gerekir.

Orman niteliğini koruyan bir yer orman sınırları dışına çıkarılamaz. Bir yerin öncesinin orman olup olmadığı en eski tarihli memleket haritasına ve hava fotoğraflarına bakılarak mahallinde inceleme yapılarak tespit olunur. Evveli Devlet ormanı olan bir yer bu niteliğini kaybettiğinde Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılır. Orman sınırları dışına çıkarılan yerin Orman İdaresiyle ilgisi kalmaz. Bu durumda uyuşmazlık varsa Hazine ile zilyedi ilgilendirir.

SINIRLAMAYA İTİRAZ DAVALARI

Sınırlamaya itiraz sonunda itiraz kabul edildiğinde ya sınırlandırmanın iptaline veya o yerin orman olarak sınırlandırılmasına görevli mahkemece karar verilecektir. İtirazlar, sınırlamaya veya 2/B. Maddesi uygulamasına karşı olabilir. Orman idaresi aleyhine açılan veya Orman İdaresinin açmış olduğu itiraz davası o yerde Orman tahdit ve kadastronun kesinleşmesini önler.

A) Sınırlamaya İtiraz :

Orman Kadastro Komisyonların bir yerin orman olup olmadığına dair düzenlenen tutanaklara ve verilen kararlara karşı yapılan itirazlar sınırlamaya itiraz sayılır.

Bir yer Orman Kadastro komisyonunca orman sayılmayarak orman sınırları dışında bırakılmışsa, bu işleme karşı ilgililer itiraz edilebilir. Yasalar yürürlük tarihinden sonraki olaylara uygulanır. Orman kadastro komisyonlarınca düzenlenen tutanakların askı suretiyle ilanı, ilgililere şahsen yapılan tebliğ hükmündedir. Tutanak, harita ve kararlara karşı askı tarihinden itibaren bir ay içinde kadastro mahkemelerine, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemeye müracaatla sınırlamaya ve 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü ve hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler itiraz edebilir.

İlandan itibaren bir ay içinde (otuz gün) itiraz olmaz ise Orman kadastrosu komisyonunun kararları kesinleşir. Bu süre hak düşürücü süredir. Ancak, tapulu gayri menkullerde tapu sahiplerinin, 10 yıllık süre içerisinde sınırlamaya itiraz davası açma hakları vardır. Hak sahibi gerçek ve tüzelkişiler tarafından açılacak sınırlamaya itiraz davalarında, hasım Orman Genel Müdürlüğü, Orman Kanunun 2 nci maddesine göre orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine karşı açılacak itiraz davalarında ise, hasım Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğüdür.

Orman Genel Müdürlüğünce açılacak davalarda hasım, hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile Orman ve Su İşleri Bakanlığıdır. Bir yer orman sınırları içine alınmışsa bu yerin orman olmadığını ileri süren kimseler, Orman Genel Müdürlüğünü de davalı olarak göstermek zorundadırlar.

Bir yerin Orman Kadastro komisyonlarınca orman sınırları içinde orman olarak gösterilmesi halinde, hakkı zayi olan tapu malikleri tarafından sınırlamaya itiraz davası açabilir. *Sahiplilik belgesi tapu kaydıdır.*

Devlet ormanı içindeki veya bitişiğindeki sahiplilik tapu kaydına dayandığında tapular incelenerek geçerliliği değerlendirilir. Böyle bir belgesi olmayan kimselerin bu hükümlere dayanarak sınırlamaya itiraz davası açma hakkı yoktur. Dava açma ehliyeti ve hakkına göre kişi tarafından itirazda bulunulduğunda tapu kaydı ibrazı istenir. Tapu kaydı nizalı yere uygulanır. Tapu kaydı bu yere mevki, sınır ve alan bakımından kapsamıyorsa veya

uygulanamıyorsa “”sahiplilik “” unsuru oluşmadığından dava esastan reddedilir. Tapu ibraz edilemiyorsa itiraz edenin korunmaya değer bir hakkı bulunmadığı sonucuna varılacaktır. Hukuki yararı olmayan bir kimsenin açtığı dava dinlenemez. Reddedilir.

3402 sayılı Kadastro Kanunun hükümleri uygulanarak yapılan arazi tapulama tespitlerine karşı Orman İşletme Müdürlüğü veya Orman İşletme Şefliği, Kadastro Mahkemesinde arazi tapulamasına itiraz davasını kadastronun ilanı tarihinden itibaren 30 günlük askı ilanı süresi içinde açabilirler.

Kadastrosu yapılıp kesinleşen Devlete ait ormanlar, tapu sicil müdürlüklerince hiçbir harç, vergi ve resim alınmaksızın orman vasfı ile ve 2 nci maddeye göre orman sınırı dışına çıkarılan yerler halihazır vasfı ile kaydında belirtme yapılarak Hazine adına tapuya tescil olunur.

Davalı Olma Hali :

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılacak davalarda: **hasım (Davalı) taraf Orman Genel Müdürlüğü olacaktır. Orman ve Su İşleri Bakanlığı davalı gösterilmişse dava reddedilmeyip aynı bakanlığa bağlı kuruluş olan Orman Genel Müdürlüğüne dava dilekçesi tebliğ edilir. Çünkü olay temsilcide hata sayılır. Ancak dava başlangıçta sadece Hazine aleyhinde açılmışsa sonradan dava dilekçesinin Orman Genel Müdürlüğüne tebliğiyle hatalı durum ıslah edilmiş olamaz. Davanın yanlış husumete yöneltme sebebiyle davanın reddi gerekecektir. Çünkü Orman Genel Müdürlüğü Hazineye bağlı bir kuruluş değildir.**

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünce Açılacak Orman Kadastrosu ile ilgili Davalarda :

Bir yer Orman Kadastro Komisyonunca orman sayılmayarak orman sınırları dışında bırakılmışsa, kadastro tutanağının ilgili köy ve beldede *ilanından itibaren otuz gün içinde* Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğünce ve gerçek, kişilerce sınırlamaya itiraz davası açılabilir. Orman Kanunun 11. Maddesine göre ister Orman ve Su İşleri Bakanlığı isterse diğer kişi ve kuruluşlar olsun sınırlamaya karşı Orman Genel Müdürlüğü aleyhine dava açmaları gerekmektedir.

Ancak, Orman sınırları dışına çıkarmada dava hakkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü ve kişiler dava açabilirler . Davanın Orman Kadastro Komisyonunun işleminden yararlanmış gerçek veya tüzel kişiler ve kuruluşlar aleyhine yöneltilmesi gerekir. Taşınmazdan yararlanan tespit edilemediği hallerde itiraz davası hasımsız olarak açılabilir.

B-) 2/B . Madde Uygulamasından Doğan İtiraz Davaları :

Sınırlamaya karşı yapılan itirazlarda yerin orman olup olmadığı tartışma konusu edilmektedir. Davada taraflar, Orman Kadastro Komisyonunca tutanakta alınan karara göre belirlenir. Örneğin : Orman Kadastro Komisyonu bir yerin 6831 sayılı Kanunun 1/1. Fıkrasına göre Devlet ormanı saymış ve orman sınırları içine almışsa buna karşı hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler itiraz edebilir. Bunlar nizalı yerin 6831 sayılı Kanunun.1.maddesinin 2. Fıkrasına giren ve orman sayılmayan yerlerden olduğunu ileri süreceklerdir. 6831 sayılı Kanunun 2. Maddesi uygulamasına ait Orman Kadastro Komisyonu kararında orman sınırları dışına çıkarma söz konusudur. Bu yerin öncesi orman sayılan yerdir. İtiraz süresinde yapılmışsa Orman Kanunun 2. Maddesindeki şartlar aranacaktır.

İtiraz sahibi, yerin kendi adına orman sınırları dışına çıkarılmasını talep ediyorsa bu itiraz için Orman Kanunun 2/B maddesi uygulanır. Kişi orman dışına çıkarma işlemiyle birlikte, yerin esasen orman sayılan yerlerden olmadığını ileri sürüyorsa, bu durumda önce yerin orman olup olmadığı incelenir. Yer orman sayılmayan yerlerdense 2/B

maddeye göre uygulama söz konusu olamayacağından Orman Kadastro komisyonu kararının ve işlemlerinin iptaline karar verilir. Yer orman ise niza Orman Kanunun 2/B maddesi hükmüne göre incelemeye tabi tutulur.

İtiraz hem sınırlamaya hem de Hazine adına çıkarmaya karşı ise davacı ve davalı olma hali önceki açıklamamıza göre yapılır. Yalnız orman sınırı dışına çıkarma kim lehine yapılmışsa o da davalı olarak gösterilir.

2/B madde uygulamaları idari bir işlemdir. Bu konuda açıklanan davalarda idari nitelik taşıyan davalardır. Ancak 2896 Sayılı Kanunla getirilen hükümlere göre davalar idari yargı yerinde değil genel yargı yerinde bakılacaktır. Mahkemenin yapacağı iş 2/B madde hükmü karşısında orman niteliğini yitirip yitirmediğini tespit etmekten ibarettir. Davalı yerde keşif yapılarak uzman bilirkişiler aracılığı ile yerin durumu ve niteliği tespit edilerek uyuşmazlık ona göre çözümlenecektir.

Davacı durumunda olan kimseler, taşınmazın kendi adına orman sınırları dışına çıkarılması gerektiğini ispat etmelidir. Bu mümkün değilse kişinin hukuki yararı yok demektir. O zaman davası reddolunur. Hukuki yararı olmayanın davacı sıfatında olmayacaktır. Sınırlama ile birlikte orman sınırları dışına çıkarma işlemi yapılıyorsa, o zaman önce sınırlamaya itiraz etmiş sayılırlar. 2/B. Madde uygulanmasında yerin orman sınırları dışına çıkarılmasında Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü davalı durumundadır. Ayrıca orman sınırları dışına çıkarma Hazine adına yapılmışsa Hazinede davalı durumunda olacaktır.

<u>Hazine lehine orman sınırları dışına çıkarılan yerin artık ormanla ilişkisi kalmaz.</u> Orman ve Su İşleri Bakanlığı veya Orman Genel Müdürlüğü Hazine lehine çıkarmaya itiraz etmişse o takdirde işlem sadece Hazineyi ilgilendirir. Orman sınırları dışına çıkarma işlemine Orman Genel Müdürlüğünce itiraz edilmişse davada hasım, hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile Orman ve Su İşleri Bakanlığıdır. Hazine lehine çıkarılmışsa Hazine, Orman Genel Müdürlüğü ile birlikte davalı olarak gösterilecektir. Çıkartma bir kamu kuruluşu veya gerçek veya tüzel kişi lehine ise, bunlar Orman Genel Müdürlüğü ile birlikte davalı sıfatını taşıyacaklardır.

Sınırlamaya itiraz davası ile orman sınırları dışına çıkarma kararı için açılan davalar birbirinden farklıdır. Sınırlamaya itiraz davalarında, mülkiyet meselesi ve yerin orman sayılıp sayılmaması konusu önem kazanmaktadır. Halbuki orman sınırları dışına çıkarmada orman niteliğinin kaybı sebebiyle orman olduğu kesin olan bir yerin kimin adına orman sınırları dışına çıkarılması gerektiği önem taşımaktadır. Sınırlamaya itiraz bir yargı işi olduğu halde, orman sınırı dışına çıkarma işi idari bir iş olduğundan buna karşı Orman Kanunun 11. Maddesi uyarınca adli yargı yerinde dava görülür.

Hak sahibi kişiler tarafından açılacak sınırlamaya itiraz davalarında davalı hasım, Orman Genel Müdürlüğü olduğu halde, 2/B. Madde uygulaması orman dışına çıkarma işlemlerine karşı açılacak itiraz davalarında ise davalı hasım, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğüdür. 4999 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 18.11.2003 tarihinden sonra kim açarsa açsın sınırlamaya (tahdide) ve 2/B madde uygulamasına itiraz davaları harca tabi tutulmaktadır. Harçlar Kanununa göre alınacaktır.

Gerçek ve tüzel kişiler, ancak yerin kendilerine ait özel orman olduğunu ileri sürerek dava açabilirler. Orman sınırları dışına çıkarılan yer özel orman değilse bunların dava ehliyeti yoktur. Ormanlar imar ve ihya edilerek, zilyetliğe dayanılarak kişiler adına tapu verilemez.

Orman Kadastrosu Kesinleşmesi ;

Orman kadastrosu iki türlü kesinleşir.

1-- Orman Kanunun 11. Maddesinde yazılı itiraz süresi geçmekle veya komisyon kararına itiraz edilmemekle,

2-- Kesinleşen mahkeme kararı ile. Mahkeme kararında sınırda değişiklik ön görüyorsa Kadastro yönetmeliğinin 70. Maddesine göre gerekli düzeltmenin yapılmasını müteakip tescil işlemleri yapılır.

Sınırlamaya itiraz davasında görevli ve yetkili mahkeme orman kanunun 11. Maddesinin 4999 sayılı Kanunla değişik şekline göre, Orman sınırlamasına itiraz davalarında görevli mahkeme taşınmazın bulunduğu yerin Kadastro Mahkemesidir. Kadastro Mahkemesi olmayan yerlerde davalara, Kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerce bakılacaktır. Kadastro Mahkemeleri bu davaları Orman Kanunu hükümleri ve Medeni Kanunun genel hükümlerini uygulayarak çözüme kavuşturacaklardır.

Orman Kanunun 2. Maddesi Uygulamasından Doğan Davalarda Görevli Mahkeme:

Orman Kanunun değişik 11. Maddesine göre 2/B. Madde uygulamasına ait itiraz davalarına taşınmazın bulunduğu yerin Kadastro Mahkemesince bakılır. İtiraz sınırlamaya yönelik ise görevli mahkemece önce nizalı yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı belirlenecek, orman değilse sınırlama işlemi iptal edilecek, diğer talep konusu kaldığından reddedilecektir.

Devlet ormanlarının orman sınırı dışına çıkarılmasında gerçek ve tüzel kişilerin hukuki yararı yoktur. Kişiler dava açabilmesi için ormanın Devlet ormanı olmadığını ve kendi özel tapulu ormanı olduğunu veya orman sayılmayan yer olduğunu ispatlaması gerekmektedir. Böyle bir iddia ileri sürülmediği takdirde dava başlangıçta hukuki yarar olmadığından bahisle reddedilir. Devlet ormanları hakkında bu sebebe dayanan bir dava Hazine tarafından açılabilir.

Hazine, halen orman olarak tahdit içinde bulunan yerin 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini yitirmiş olduğunu ileri sürerek Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmasını Orman İdaresinden isteyebilir. Hazinenin bu isteği reddedilmişse Hazine bu olumsuz idari işlem aleyhine Kadastro mahkemesine başvurarak işlemin iptaliyle birlikte nizalı yerin Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmasını Kadastro Mahkemesinden isteyebilir. Böyle bir dava kanunen Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü aleyhine Hazine tarafından açılacağından 3533 sayılı Kanuna göre taşınmazın bulunduğu ilçedeki en yüksek dereceli Hukuk Hakimi tarafından hakem sıfatıyla görülecektir. Ancak davalıya gerçek ve tüzel kişi asli müdahil olarak katılmışsa bu kişiye göre davaya, Kadastro Mahkemesinde bakılır. Keza köy gibi özel bütçeli Kamu Kurumlarından birisi ile özel orman sahipleri tarafından açılacak bu çeşit davalara Kadastro Mahkemesince bakılır.

Mahkemece önce davalı yerin orman niteliğinde olup olmadığını çözümleyecektir. Nitelik kaybeden ormanın kamu kuruluşlarına ait olup olmadığı veya özel orman niteliğinde olup olmadığı meselesi halledildikten sonra, orman dışına çıkarmaya ilişkin işlemin iptali hakkında bir karar verecektir.

Gayrimenkulle ilgili davalarda, mahkemenin *yetki ve görev meselesi* kamu düzenini ilgilendiren mesele olduğundan, davanın her safhasında taraflarca itiraz ileri sürülebilir. Mahkeme, yetkisizlik konusunu kendiliğinden dikkate alması gerekir.

Orman sınırları dışına çıkarma işlemleri hakkında açılan davalar harca tabidir. Harcı yatırılmayan davaya bakılmaz. Bu tür davalar açılmamış sayılır ve hak düşürücü süre geçtikten sonra tekrar dava açılmış olursa dava süre yönünden reddedilir.

Orman sınırları dışına çıkarma işlemlerinin iptali hakkında açılan davalarda vekâlet ücreti dava dilekçesinde gösterilen veya keşifte tespit olunan değer üzerinden nispi olarak takdir edilir. Tarafların iddia, ikrar, sulh, feragat konusundaki sözleri mahkeme tarafından tutanağa geçirilerek kendilerine imzalatılır. Tutanağa yazılmış açıklamalar, açıklamayı yapan gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

Mahkemece özel ve gerekli bir sebep olmadıkça, hiçbir muamelenin tekrarına gerek yoktur. Hâkimin takdir edeceği delillerle doğrudan doğruya temas etmesi ve görmesinin faydalı olacağına kanaat getirmesi halinde, yapılan işlemler tekrarlanabilir. Görevli mahkeme, görevsiz mahkemenin yaptığı keşfi ve işlemleri geçersiz sayabilir. Görevsizliğe ilişkin karar kesin hüküm sayılmaz.

Orman Davalarında Bekletici Sorun:

Bazen bir meselenin çözümü başka bir mahkemede görülen davanın veya bir işlemin sonucuna bağlı olabilir. Buna bekletici sorun veya ön mesele denir. Mahkeme esas uyuşmazlığı çözmek için bekletici sorunun çözümünü beklemek durumunda kalalır.(CMK: 218.Md.Bk)

Orman Kanununa muhalefetten Sulh Ceza Mahkemesinde açılmış olan dava, davalı yerin orman sayılan bir yer olup olmadığı hakkında sanık olan kimse ile Orman İdaresi arasında görülmekte olan Hukuk Mahkemesindeki davanın sonucuna ertelenebilir. Çünkü o yer Hukuk Mahkemesinde orman sayılan yerden olmadığına dair karar çıkması halinde suçluluğu ortadan kaldırabilir. Bu dava bekletici sorun sayılır.

Orman Kadastro davası görülürken, aynı yer için Kadastro Mahkemesinde tapu tespitine itiraz davası varsa, orman sınırlaması kesinleşmemiş sayılır.

DAVA İÇİN GEREKLİ BELGE VE DELİLLERİN TOPLANMASI :

Usul kurallarına göre, Ceza mahkemelerinde görülen davalarda mahkeme delilleri kendisi toplar. Hukuk mahkemelerindeki davalarda ise delil toplanması taraflara aittir. Taraflar her türlü belge ve delillerini mahkemeye getirip vermesi gerekmektedir. Mahkeme kendiliğinden delil toplamaz. Orman davalarında mahkeme, tarafların davanın esası hakkındaki açıklamaları ile bağlıdır.

Mahkeme tarafların ileri sürmedikleri delil, maddi olay ve meseleleri hükmüne esas alamaz. (H.U.M.K. Md. 75) Hakim bunlar için taraflara hatırlatmada bulunamaz.

Kural olarak Hakimin özel bilgisi hükme dayanak olamaz. Davanın halline yarayan maddi olaylar deliller davacı tarafından dava dilekçesi ile davaya ait cevaplar vermesi ve davalı tarafından da cevap layihası ve cevaba cevap dilekçesiyle mahkemenin önüne getirilmesi gerekmektedir. Hakim ancak belirsiz ve çelişik gördüğü iddia ve müdafaa sebepleri hakkında taraflardan açıklama isteyebilir. (H.U.M.K. Md.75/2)

Hakim getirilen maddi meselelerin çerçevesi dahilinde kalmak şartıyla, yargılamanın her safhasında tarafları dinleyebilir. (H.U.M.K. Md. 75/3)

Orman hukuku davalarında delil getirme işi taraflara ait olup, Hakim bizzat delil getiremez. Hakim delil olup olmadığını taraflardan sormak yetkisi varsa da, belli bir delili hatırlatma yetkisi yoktur. Delil mahkemeye getirilen meseleler hakkında istenebilir. Taraflarca inkar edilen olayların ispatı yoluna gidilebilir. Bazı hallerde hakime

kendiliğinden hareket etme imkanı verilmiştir. Örneğin : sorguya çekerken olduğu gibi. (H.U.M.K. Md.230)

Maddi olaya uygulanacak hukuku tayin etmek, Hakime ait bir iştir. **Hakim delilleri serbestçe takdir eder. Hakim, tarafların netice talebi ile bağlıdır. Talepten fazlasına karar veremez. Orman idaresi davalı gerçek veya tüzel kişiye ait tapulu bir yerin bir bölümünün orman olduğunu ileri sürerek bu kısma ait kaydın iptalini istese, dava sabit olduğu takdirde tapunun tümünün iptaline hakim karar veremez.**

DAVA DELİLLERİNİN TARAFLARCA İLERİ SÜRÜLMESİ ;

Hakim taraflara sorular sorarak önemli olan meselelerin ortaya çıkmasını sağlar. Yetkisini iyice belli olmayan ve çelişkili iddia ve savunma sebeplerinin açıklığa kavuşması yönünde kullanır. Resen mahkemece incelenmesi gereken dava şartları vardır. Dava edilen yer davacı ve davalılar arasında iştirak halinde mülkiyet hükümlerine tabi ise, davacı, bütün mirasçıların müsaadesini alır. Onların davaya katılmasını sağlar. Bu da olmazsa miras ortaklığına bir temsilci tayin ettirerek dava onun huzuruyla görülür. Dava şartları yerine getirilmediğinde, davanın reddine karar verilir. Şartlar yerine getirildiğinde, dava yeniden açılabilir. Taşınmaz mal davalıları arasında iştirak halinde ise, davanın iştirakçilerin hepsine karşı açılması gerekir. Ölenin tüm mirasçılarının davalı olarak gösterilmesi zorunluluğu vardır.

Taraflar tüm iddia ve müdafaa sebeplerini birlikte ileri sürmek zorundadırlar. Davayı hızlandırmak maksadıyla davacı, dava dilekçesiyle birlikte bazı yazılı belgeleri ve delillerini davanın başında belirtir. Davalılarda bunlara karşı cevap yazısı ile karşı savunma delillerini mahkemeye vermek zorundadır. (H.U.M.K.Md.180,195)

Sınırlamaya ve orman sınırları dışına çıkarmayla ilgili orman davaları yazılı usule tabidir. Mahkeme önünde talepler ileri sürülebilir. Meselelerle ortada olan şeyler ve deliller dava edilebilir. Böylece hasım taraf, ileri sürülen iddialar, meseleler ve deliller hakkında bilgi sahibi olabilir.

ASLİYE VE SULH HUKUK MAHKEMELERİNDE DAVA AÇILMASI

Orman İdaresince veya kişiler tarafından açılan men'i müdahale, tapu iptali ve tescil davaları dava tarihindeki taşınmaz değerine göre Asliye Hukuk veya Sulh Hukuk Mahkemesinde açılır. dava yazılı muhakeme usulüne tabidir. Bu tür yargılama usulünde dava davacı tarafından davalı sayısından bir fazla dilekçe ile dava açılır. Dilekçeye ispat belgeleri eklenir. Hakim tarafından mahkeme kalemine havale edilen dilekçeye göre, davacının ödemesi gereken peşin harcı mahkeme veznesince alınır. Harçların yatırıldığı tarihte dava dilekçesi mahkeme esas defterine kaydedilir. ***Harcın alındığı tarih dava tarihi sayılır.*** **Harçlar tam olarak yatırılmamışsa harçlar tam olarak yatırılıncaya kadar davaya devam olunmaz. Davaya devam olunmamasına karar verildiği tarihte dava müracaata bırakılmış sayılır. Müracaata bırakma tarihinden itibaren** ***üç ay içinde harçlar*** **tamamlanmadığı takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.**

Yargılama sırasında yapılan keşif veya diğer hallerde dava tarihindeki değerin değişmiş olması halinde, değer yüksek ise bu değer üzerinden noksan harcın ikmali için ilgilisine mahkemece mehil verilir. Bu süre içinde noksan harcın ikmal edilmemesi halinde dava düşer, üç ay geçtikten sonrada davanın açılmamış sayılmasına karar verilir. ***Maktu harçlar dava açılırken peşin ödenir. Nispi harç ödenmedikçe mahkeme ilamı davacıya verilmez.*** **Dava Sulh Hukuk Mahkemesinde değere göre açılmış ve keşifte belirlenen değer dava dilekçesindeki değerden fazla ise, Sulh Hukuk Mahkemesinin görev sınırını aşınca bu mahkeme görevsizlik kararı verir. Bu durumda Avukatlık ücreti karşı tarafa yüklenmesi gerekir. Aksi halde karar temyiz edilirse bozulur.**

Dava dilekçesi üzerine tebliğ giderlerinin ödenmesi gerekir. Gerekli masraflar ve harç yatırılmışsa ve dilekçe deftere kaydedilmişse dava açılmış sayılır. Tebligat ve diğer masraflar mahkemece belirlenen mehil süresi içinde ödenmezse davacının dava açma isteminden vazgeçtiği sonucuna varılır. Mahkemeye verilen dilekçe üzerine, Hakim bir duruşma günü tayin eder. Dava dilekçesi ve duruşma günü davalıya tebliğ edilir. İlk celsede tarafların dava ile ilgili iddia ve savunma cevapları alınmış olur. Sonra işin esasına geçilir.

KADASTRO MAHKEMELERİNDE DAVA AÇILMASI :

Kadastro tespitine itiraz davası, komisyon kararında yer alan kişiler aleyhine açılması gerekir. Davalı sayısından bir fazla dilekçe ile dava açılacaktır. Sınırlamaya itiraz davaları harca tabi olduğundan dilekçede taşınmazın değerinin yazılmasına ihtiyaç vardır. Ancak, Orman Kanunun 2/B. Maddesi uygulaması davaları harca tabi olduğundan dava dilekçesinde taşınmazın değerinin dilekçede gösterilmesi ve harcının peşin yatırılması gerekir. Harçların tahsili, davanın açıldığı tarihin tespiti, Asliye Mahkemelerindeki usule tabidir. Genel usul hükümleri uygulanır. Dava Kadastro Mahkemesinde görülüyor diye 3402 sayılı Kadastro Kanunun Kadastro Mahkemeleri için ön görülen usul hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

GENEL OLARAK DAVA DİLEKÇESİNDE BULUNMASI GEREKENLER :

1-) Dava dilekçesinde tarafların ve varsa kanuni temsilcilerin ve vekillerin Adı ve Soyadı ile ikamet adresleri veya işyeri adreslerinin bulunması zorunluluğu vardır. Dilekçede kimin dava edildiği belli değilse, husumet yönünden bu dilekçe bir dava dilekçesi sayılmaz. Dava dilekçesinde ikametgahın gösterilmesi taraflara tebligatı sağlamak içindir. Bu yön eksikse sonradan da tamamlanabilir.

Dava dilekçesinin tanziminde Kanunun gösterdiği eksiklikler yanlışlıklar varsa bu yön ilk itiraz olarak ileri sürülebilir.

2-) Dava dilekçesinin usulüne göre düzenlenmemiş olması halinde dilekçe iptal edilerek yerine yeniden bir dilekçe verilmesi için davacıya ihtarda bulunulur. Davacı 10 gün içinde yeni dilekçe vermemişse davanın açılmamış sayılmasına karar verilir. (H.U.M.K. Md. 187,193) Davanın özü dilekçede belirtilir.

3-) Davanın sebebinin dilekçede gösterilmesi gerekir. Davanın sebebini, davacının kendi talebini, dayandırmış olduğu olayların tümü açıklanır. Bütün mesele ve olaylar ortaya konur. Örneğin ; Sınırlamaya itiraz davasında yerin orman olmadığını, tapulu bir yer olduğunu o nedenle orman olarak sınırlandırılmasının doğru bir uygulama olmadığı belirtilir. Keza Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerin aslında kendisine ait tapulu özel ormanı olduğunu, o nedenle , bu yerin kendisi adına orman sınırları dışına çıkarılması gerektiğini davacı ileri sürebilir. Davanın sebebi ve hükmün unsuru olan hukuki sebep, davanın dayanağını oluşturan mesele ve olaylardır.

4-) Hukuki sebepler : Hukuki sebebin dilekçede gösterilmesi şart değildir. Hakim hukuku kendiliğinden uygulamakla yükümlüdür. Dilekçede hukuki sebepler yazılmamış olsa da dilekçe, kanunen aranan şekle uygun sayılır.

5-) Açık bir şekilde iddia ve savunma ile davanın kabulü halinde mahkemenin neye hükmetmesi gerektiğinin açıkça talep olunanın bildirilmesi gerekir. İstekler belirsiz olmamalıdır. Açık ve anlaşılır olmalıdır. Örneğin: Sınırlamaya itiraz davasın da, Orman Kadastro Komisyonunun kararının iptali ile nizalı yerin orman sınırları dışında kültür arazisi olarak gösterilmesi istenebilir.

Orman sınırlamasına ve Hazine adına orman sınırları dışına çıkarmaya itiraz davaları nitelik itibariyle birer tespit davasıdır. Orman Kadastro Komisyon kararının iptali istenirken bir taraftan da, yerin orman olmadığının, ya da davacı adına orman sınırları dışına çıkarmak koşuluyla nitelik kaybettiğinin tespiti istenebilir.

Dilekçede sonuç ve talep bölümü bulunması gerekir. Dava dilekçesinde netice ve talebin yazılı bulunması şarttır.

6-) Dava dilekçesinde davacı veya vekilinin imzası, imza atmak bilmiyorsa sol baş parmak izi bulunur. (H.U.M.K. Md. 179, 279) İmzasız dilekçe mahkemeye verilmişse bu noksanlık dilekçe sahibine bildirilerek tamamlatılması gerekmektedir.

7-) Dava dilekçesinde hasım (davalı) tarafın bu dilekçeye 10 gün içinde cevap vermesi belirtilir. Cevap için süre tayin edilmemiş olsa bile, Kanuni süre 10 gün olduğundan bu süre içinde cevap verilmesi gerekir.(H.U.M.K. Md.176/6,195)

8-) Harç alınması için malın, taşınmazın değerinin dava dilekçesinde gösterilmesi gerekir. Harca esas olan değer gösterilmemişse böyle bir dilekçe Harçlar Kanununun 16/3. Maddesine göre, muameleye konmaz.

9-) Genel davalarda olduğu gibi orman davalarında da ve Orman Kanununun 11. Maddesi uyarınca açılan itiraz davalarında dava dilekçesinde sözü edilen ve davacının elinde bulunan her türlü belgenin asıllarıyla birlikte harç ve vergiye tabi olmaksızın davalı sayısından bir fazla düzenlenerek örneklerin veya sadece örneklerin dilekçeye eklenerek mahkemeye verilmesi ve başka yerlerden getirilecek belge ve dosyaların bulunabilmesini sağlayıcı açıklamaların dilekçede belirtilmesi ve gerekli posta giderlerinin pul olarak verilmesi zorunludur.

Yukarıdaki hususların yerine getirilmemesi veya eksik yerine getirilmesi halinde, Hakim ilk oturumda istenen hususların 10 günlük kesin süre içinde yerine getirilmesini veya eksikliğin tamamlanmasını davacı tarafa bildirir. (H.U.M.K. Md.180.)

Burada açıklananlar dava şartlarıdır. O nedenle bu şartların yerine getirilmemesi halinde dava usule ait sebeplerden reddedilir.

KADASTRO DAVALARINA (FERİ VE ASLİ) MÜDAHALE :

Bir davaya, taraflardan birinin davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan bir üçüncü kişinin bu tarafa yardım etmek için onun yanında davaya katılmasına feri müdahale denir.

Müdahale talebinin incelenebilmesi için böyle bir menfaatin varlığı gerekir. Müdahale talebinin kabulüne karar verilebilmesi için, dava sonunda verilecek hükmün müdahil olacak kimseyi doğrudan doğruya veya dolayısıyla etkilemesi gerekmektedir. Müdahil olmak isteyen kimsenin hakkı ve menfaati bu dava sonucuna bağlı ise, davaya müdahale talebi mahkemece kabul edilir. Ancak müdahilin menfaati ile davanın her iki tarafının menfaatleri arasında bir çatışma varsa bu kimse feri müdahil olmaz. Asli müdahil olur. Feri müdahil taraf değildir. Asli müdahil ise taraftır. Asli müdahil ne davacının nede davalının dava konusu mal üzerinde hakları bulunmadığını, malın kendisine ait olduğunu iddia etmekle bağımsız bir hakkı olduğundan davada taraf gibidir.

***Ormanla alakalı davalarda, Orman İdaresi Asli müdahil olur.* Asli müdahil, tarafların bütün kanuni haklarına o da sahiptir. Fer'i müdahil harçlar Kanununa göre müdahale harcını ödemekle yükümlü olduğu halde, asli müdahil dava ettiği malın dava tarihindeki değerine göre, gerekli başvuru ve peşin harçları da yatırmak zorundadır. Aksi takdirde dilekçesi üzerine bir işlem yapılmaz. Harç eksik yatırmışsa tamamlasın diye kendisine**

süre verilir. Verilen sürede istenenler yapılmazsa davasına devam olunmaz. Dava işlemden kaldırılır. Daha sonrada açılmamış sayılır.

Asli müdahil yargılama sonunda verilen kararı temyiz edebilir. Fer'i müdahil ise, ancak yanında katıldığı tarafla birlikte temyiz yoluna gidebilir. Fer'i ve asli müdahillerin orman sınırlamasına itiraz davası ile orman sınırları dışına çıkarma karar ve işlemlerinin iptali hakkında açılan davalara da müdahale etme hakları vardır.

HUKUK DAVALARINDA KEŞİF VE BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ

Keşif, mahkemenin, kişilerin, nesnelerin durumları, nitelikleri hakkında görme, dokunma gibi duyu organlarıyla yapılan bir inceleme ve gözlemdir.

Keşif konusunun tam olarak belirlenmesi için teknik ve başka mesleki bilgi ve deneyim varlığı zorunlu ise, Hâkim bunun için birden fazla tarafsız bilirkişi aracılığıyla kapsamlı keşif yaptırabilir. Keşif, dava konusu edilen taşınmaz üzerinde yapılır. Keşifte taraflar ve bilirkişiler hazır bulunur.

Keşfe mahkeme kendisi karar verebileceği gibi taraflardan birinin talebi üzerine de mahkemece karar verilebilir. Keşfi taşınmazın bulunduğu ilçedeki yetkili hakim yaptırır. Keşfe davacı ve davalı taraf davet edilerek huzurda olmak üzere veya davete uymayanın yokluğunda yapılır.

Bilirkişi beyanını belirten keşif tutanağı mutlaka taraflara tebliğ edilir. Keşif yerinde bilirkişinin arazi üzerindeki ön inceleme ve görüşü keşif tutanağına keşif yerinde alınması faydalıdır. Bilirkişinin sonradan fikir değiştirmesine, eksik inceleme yapmasına engel olunmuş olur. Bilirkişinin aleyhte söylediği hususlar hakkında, yerinde daha kolay savunma yapılabilir. İncelenmesini istediğimiz hususlar keşif yerinde görülerek belirtilir.

Keşif sırasında yapılan ve inceleme konusu hakkında bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak keşfe katılanlarca imzalanır. Keşif sırasında ibraz edilen belgeler, resimler, fotoğraflar, tapu kayıtları gibi tarafların dayandıkları belgeler alınarak dava dosyasına konur.

ORMAN KADASTRO DAVALARINDA KEŞİF UYGULAMASI:

Hâkim, yerin orman sayılmayan yerlerden olduğunu ileri sürenin keşif talebi üzerine keşif masraflarını yatırmak üzere davacıya mehil verir. Mehilde yapılması gerekenlerin yapılmaması halinde sonuçlarını keşif isteyene bildirir. Kesin mehile rağmen ara kararında belirtilen keşif masraflarını yatırmayan taraf keşif delilinden vazgeçmiş sayılır.

Sınırlamaya itiraz davası taşınmaz mal davası olduğundan, keşif yapılmadan tarafların dayandıkları belgeler bilirkişi tarafından incelenip davalı yerde uygulanmadan, karar verilmesi mümkün olamayacağından, keşif istemeyen davacının davasının reddine karar verilir. Davalının savunmasını incelemek için keşfe karar verilmişse bu durumda da davalının ispat iddiasından vazgeçtiği kabul edilir. Herkes iddiasını delillerle ispatlamakla yükümlüdür. Bu yükümlüğü yerine getirecek işleri yapması gerekir.

Taraflara kendisinin yapması mümkün olan işler için süre verilir. Tarafların bilirkişi ve şahitleri keşif yerinde hazır bulundurma yetkileri yoktur. Bu yetki mahkemeye aittir. Şahitler usulüne uygun şekilde düzenlenen davetiye ile mahkemeye ve keşif yerine çağrılırlar. Mazereti olmadan davete uymayanları Hâkim emri ile zorla getirilirler.

Mahkeme çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez. Hâkim hükmünü bildirir.

Bir yerin orman mı yoksa tarım arazisi mi olduğunu bu işten anlar mesleğinde uzman ve tarafsız Orman Mühendisi kişiler tarafından doğru bir biçimde belirlenebilir.

Orman Kadastro Komisyonunun yapmış olduğu sınırlamanın iptali için açılan davalarda, davalı yerin ve işlemlerin bilirkişilerce mahallinde incelenmesi gerekmektedir. İnceleme konusunda uzman olan tarafsız bulunan bir veya gerektiğinde üç kişiden oluşan serbest Orman Yüksek Mühendislerinin bilirkişi olarak seçilmesi gerekmektedir. Serbest Orman Yüksek Mühendislerinin bulunmadığı yerlerde tecrübeli uzman Orman Mühendisleri de bilirkişi seçilebilir. Aynı bakanlık mensubu olan Orman Endüstri Mühendisleri kadastro işlerinde bilirkişilik yapamazlar. Çünkü eğitimleri, çalışma konuları bu konunun dışında kalmakta ve aynı bakanlık mensubu olduklarından tarafsız kalamayacakları nedeniyle, keşifte bilirkişilik görevi verilemez.

Keşifte ormancı bilirkişiden başka bir yerel bilirkişi, kroki ve harita çizimi için Fen Memuru veya Harita mühendisi bulundurulabilir. Tarım arazileri için Ziraat mühendisi de bulundurulabilir. Bilirkişiler incelenen konuda uzmanlık dallarından seçilmesi gerekir. Taraflar hazırsa fikir birliğiyle bilirkişi seçmeleri kendilerine Hakim tarafından ihtar edilir. Şayet bilirkişi seçiminde uyuşamazlarsa bilirkişileri Hakim seçer.

***Bilirkişilere işe başlamadan önce tarafsız görüş bildireceğine dair başlangıçta yemin verdirilir veya bilirkişiye görüş verdikten sonra da bunun doğruluğuna dair yemin verdirilebilir. Yeminsiz bilirkişi görüşü alınmaz.* Tanık ve Bilirkişinin yeminsiz dinlenmesi kararın bozulmasına sebep olur.**

Bilirkişiler görüşlerini bildirerek hakime bilmediği teknik konularda yardımcı olurlar. Hakimler için ileri sürülebilecek kanuni sebeplere dayanılarak bilirkişilerde ret olunabilir. Bilirkişi tayininden itibaren üç gün içinde ret talebinin yapılması gerekir. Bunun üzerine Hakim ret sebeplerinin mevcut olup olmadığını serbestçe takdir ederek kararını verir. (H.U.M.K. Md.277)

***Bilirkişi görüşünün yanlış ve haksız olduğunu iddia eden taraf,* gerekçeleriyle birlikte itirazlarını delillerini acele olarak mahkemeye yazılı veya sözlü olarak bildirmelidirler. Keşif yerinde davacı dava ettiği yeri hudutları ile gösterir. Davalıdan da uyuşmazlık konusu yeri göstermesi istenir. Dava edilen nizalı yer zeminde belli olduktan sonra, önce davacının ne istediği hangi belgelerin uygulanmasını istediği sorulur. Bunlar tutanağa yazılır. Sonra davalı tarafın savunması ve kendine ait belgelerin neler olduğu sorularak bunlarda tutanağa yazılır. Sonra bilirkişiler huzura alınır. Orman Kadastro tutanakları okunur. Sınırlar ve sınır noktaları yerel bilirkişi ve ormancı bilirkişi tarafından zemindeki yerlerini gösterirler. Kadastro haritası da zemine uygulanır. Memleket haritası, Amenajman Planı haritası, Hava Fotoğrafları bilirkişilerce zeminle birlikte incelenir. Bunlar davalı yere uygulanır. Çizilen krokide sınır noktaları ve sınırlar gösterilir.**

Tahdit haritasında gösterilen yerler önce mahalli bilirkişiye tespit ettirilir. Fen Memuru ile Orman Yüksek Mühendisi yerel bilirkişinin gösterdiği sınır noktalarını harita üzerinde tespit ettikten sonra bir harita düzenler. Nizalı yerin haritaya göre durumunu ve konumunu belirler. Ayrıca tahdit içinde (orman sahasında) kalıp kalmadığını açıklar. Dava konusu yer orman içi açıklık ise, ormana bitişikse, ormandan ayırıcı unsur yoksa, saha içinde ormanda yetişen ağaç veya ağaççık varsa, orman bütünlüğü bozuluyorsa, toprak muhafaza karakteri taşıyan yerlerdense, bu nitelikteki taşınmazın orman sayılan yerlerden olduğunu kabul etmek gerekir. Keşifte yapılan işlemlerin Yargıtay'ca denetlenebilmesine imkan verecek tarzda tutanak ve kroki düzenlettirilmesi gerekmektedir. Şahitlerin ifadeleri nizalı yer üzerinde alınmalıdır.

Davalı tarafın ileri sürdüğü tapu, vergi kaydı, zilyetlik belgesi varsa bunlar bilirkişilere okunur. Bu belgelerin davalı yere ait olup olmadığı yerel bilirkişiler aracılığıyla belli edilir. Yerel bilirkişinin beyanı alınarak tutanağa geçirilerek imzası alınır.

Uzman bilirkişiler ekseriyetle gerekli notları aldıklarını konu ile ilgili tafsilatlı raporlarını bilahare vereceklerini beyan ederek keşif tutanağını imzalarlar. Sonra raporlarını mahkemeye vermektedirler. *Bilirkişilerin davalı yer üzerinde ön görüşlerinin tutanağa alınması çok yararlıdır.* Bu sayede unutulan konu kalmamış deliller görülerek tespit olunmuş olur. Ormancı bilirkişiler nizalı yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığını, 4785 sayılı kanuna göre Devletleştirilen yerlerden olup olmadığını, Devletleştirme mevcut olmakla birlikte 4785 sayılı Kanunun ek 2. maddesne göre iade edilen özel ormanlardan olup olmadığını da açıklamak zorundadırlar.

Böyle bir yerin özel orman sayılabilmesi için bu yerin tapulu orman olması gerekir. Bu nedenle tapu kaydının zemine uygulanması çok önemli bir husustur. Tapu kaydı başka bir kayıttan geliyorsa bu *kaydın ilk tesisten itibaren değişiklikleri varsa bunlar da kroki ve harita ile birlikte tapu dairesinden* yoksa, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünden getirilmesi, sınır ve miktar değişmesi varsa nedenleri araştırılır.

Sınırların değişir nitelikte olup olmadığı, değişir ve genişlemeye elverişli ise, tapu kaydında yazılı miktarın esas alınması, tapu kaydında malik olarak gözüken kimse ile bu kayda dayanan arasındaki hukuki ilişkinin belirlenmesi, tapunun ilk tesis tarihi göz önüne alınarak yerel bilirkişinin davalı yeri çok iyi bilen yaşlı kimseler arasından seçilmesi, hudut belirtmek için şahit dinlenmesi yoluna gidilmesi gerekir. *Mevcut tapu, keşif yapılan yere ait değilse veya araziye uygulanamıyorsa sebepleri açıklanarak tapunun bu yere ait olmadığı belirtilir.*

Bilirkişilerden her taşınmaz için ayrı görüş alınması gerekmektedir. Bilirkişinin yaptığı görev çok önemlidir. Hakime yardımcı olan bilirkişi dava konusuyla ilgili olarak teknik ve bilimsel konularda vereceği bilgilerle konunun aydınlatılmasına yardımcı olmaktadır. Bilirkişinin beyanı takdiri delil sayıldığından dava için çok önemlidir.

***Bilirkişinin faaliyetleri yargısal niteliktedir.* Bilirkişiler ancak hakimler için ileri sürülebilecek hukuki sebeplerin varlığı halinde ret edilebilirler. *Bilirkişilik bir kamu hizmetidir.* Bu konuda görevini su istimal ederek kasıtlı olarak yanlış beyanda bulunan ve bu şekilde suç işleyenler Kamu Hukukuna göre yargılanırlar.**

Bilirkişilerin raporları, Hakim tarafından serbestçe takdiri gerekmekte ise de, Hakimin kendi sorumluluğu altında değerlendirilmesi gereken bir işi bilirkişiye havale etmemelidir. Orman Kadastro davalarında bu işte uzman olan ormancı bilirkişilerin görüş ve bilgilerine başvurulması şart ise de, hukuki bir meselenin çözümü için bilirkişi görüşüne ihtiyaç yoktur. Hakim hukuki sorunu kendi mesleki bilgisi ile çözüme ulaştırır.

Ormancılık işi bir uzmanlık işidir. Bir yerin orman olup olmadığını belirtecek kişi orman mühendisi olması icap eder. Orman Kanununa göre özel bilgi ve deneyim sahibi olan, Orman Kadastro Komisyonlarına bir yerin orman olup olmadığını belirleme yetkisi verilmiştir.

***Mahkemeleri doğru ve adil sonuca götürecek olan şey bilirkişi raporlarıdır.* Bilirkişinin bilgi ve deneyiminin yeterli ve tarafsız olması gerekir. Aksi takdirde haksız sonuçlar doğabilir. Mahkemeler bilirkişi raporlarını denetleme imkanına sahip değillerdir. Bilirkişi raporlarını tarafların çok dikkatli inceleyip mahkemeye bilirkişi raporundaki görüşleri kabul edip etmediklerini yazılı olarak gerekçesini de açıklayarak bildirmelidirler.**

Kişi adına Tescil ve tapulamaya tabi olmayacak bir taşınmazın tapuya tescil edilmiş olması hukuken bir değer taşımaz. Bu kişiler, tapu siciline sağlanan himaye prensibinden yararlanamazlar. Hangi yolla olursa olsun tapu siciline kaydedilmiş bir hak, mahkeme hükmüyle ortadan kaldırılıncaya kadar varlığını korur.

Orman sahası olan bir yer haksızlık yapılarakkışi adına tapuya tescil edilmiş ve aradan 10 yıl geçmiş olsa bile, Hazine veya Orman İdaresi bu tapunun iptali için her zaman dava açabilir. Bu konuda hak düşürücü sürenin geçtiği iddia edilemez. Ormanlar zaman aşımı yoluyla mülk edinilemez. ***Orman toprağının zilyetlikle kazanılması mümkün değildir.*** **Bitişik sınırda orman varsa, tapu kaydında gösterilen miktara itibar edilir. Tapuda yazılı bulunan alandan fazla olan miktar, ormandan genişletilmiş sayılır. Tapunun araziye uygulamasında sabit sınırdan başlanarak inceleme yapılır.**

Davalı yerin sınırında Devlet Ormanı varsa davanın Orman İdaresine de yöneltilmesi şarttır. Bu yapılmazsa mahkeme kararı bozulur. Nizalı yerin orman olup olmadığı konusunda uyuşmazlık varsa, 6831 sayılı Orman Kanununun 1.maddesine göre çözümlenir. O yerde Kesinleşmiş orman tahdidi varsa uyuşmazlık tahdit haritası zemine uygulanarak çözülür.

Hazine aleyhine alınmış bir dava kararı orman idaresini bağlamaz. 3402 sayılı Tapulama Kanununun 31/2. Maddesinde ön görülen hak düşürücü süre özel mülkiyete konu yerler içindir. Ormanlık yerler için hak düşürücü süre diye bir kural yoktur.

KONU İLE İLGİLİ İÇTİHATLAR

“”Hududunda orman okuması nedeniyle değişebilir ve genişletilmeye elverişli nitelikte sınırlı olan vergi kaydı, 3402 sayılı Kadastro Kanunun 20/c.maddesi uyarınca miktarı ile geçerlidir. Ormanların kazandırıcı zamanaşımı yoluyla mülk edinilmesi olanaksızdır. (Y.16.HD. 29.12.1989 T.3503 E. 20157 K) “”

“” Bir yerin orman olup olmadığına dair uyuşmazlığın çıktığı tarihte yürürlükte olan hükümlere göre çözümlenir. (Y.8.HD.10.5.1988 T. 6264 E. 6654 K.)””

BİLİRKİŞİLİK VE BİLİRKİŞİNİN GÖRÜŞÜNÜN ALINMASI

Yargıç önüne gelen uyuşmazlıkları çözümde, kendi hukuki bilgisinin dışında kalan, çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda bilgi edinmek için, bu işten anlar, özel ve teknik bilgiye sahip meslekten ve konusunda deneyimli, tarafsız, dürüst kişileri bilirkişi olarak seçerek dava konusuyla ilgili olarak rapor alır ve duruşmada dinler. Bilirkişi görüşlerini hukuka uygun ve yeterli kabul ederse, kararına dayanak yapar.

Bilirkişilik, delillere ulaşmada bir ispat aracıdır. **İnceleme sonucu elde edilen bilgi ve bulguları değerlendiren bilirkişi raporu maddi delil değil,** ***takdiri delil sayılır.*** **Uzman bilirkişi raporları mahkemeyi bağlayıcı değildir. Ormancılık konusunda uzman ve tarafsız olmayan aynı bakanlık mensubu olan kişilerin bilirkişi seçilip rapor alınması durumu kararın bozulmasına sebep olur.**

Yargıç, bilirkişiye açıklatmak istediği konuları belirtir. Araştırılmasını istediği sorunların cevabını ister. Görüş bildirme, sorulan sorularla ilgili maddi olay ve maddi olgularla sınırlıdır. Hakim, bilirkişilerce açıklanan çözümlenen maddi olayları serbestçe değerlendirir. Hakim Bilirkişi raporuna uymak mecburiyetinde değildir.(HUMK.Md.286.bk.)

Hakıkat ve hukuka aykırı görülen ve aleyhe verilen, bilirkişi raporlarına taraflarca acele olarak süresinde itiraz edilmesi gerekir. İtirazda kanuni, hukuki, ilmi, bilimsel sebepler açıklanarak, *rapordaki eksik, yanlış, kasıtlı bir durum ve menfaat ilişkişi varsa bunlara itiraz edilerek belirtilir* ve işin doğru olan tarafı ne ise itiraz dilekçesinde açıklanır.

Bir tarafla menfaat ilişiği bulunan kişilerin ve dava konusunda bilgisi yetersiz ve değişik meslekten, tarafsız olmayan kişilerden bilirkişi seçilmişse, onların bilirkişiliğine ve şahsiyetine karşı sözlü veya yazılı olarak gerekçeli sebepler açıklanarak itirazda bulunulur. Bilirkişi raporunu taraflardan biri kabul etmeyip itiraz edilmişse, Hakim üç kişilik uzman bilirkişi heyetiyle konunun yeniden incelenmesine karar verebilir. Bu komisyonun raporu da hatalı, eksik, yanlış, tarafsız değilse bu rapora da gerekçeleri açıklanarak en kısa zamanda itiraz edilir.

Hakim veya taraflar bilirkişi raporunu yeterli görmez veya eksik ve çelişkili ifadeler görürse, ek raporla bunların giderilmesini isteyebilir. Bazen konu ile ilgili yeni bilirkişilere konuyu inceletebilir. Bilirkişiler farklı görüş bildirirse, raporların arasındaki çelişkilerin giderilmesi gerekir. Bilimsel açıklaması bulunmayan, yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak eksik inceleme ile hüküm kurulamaz. Aksi durumda karar bozulur.

***Bilirkişi, saptama ve değerlendirme yapan kişidir.* Bilirkişi raporları duruşmada ilgililere tebliğ edilir. Bu işlemler yerine getirildikten sonra taraflara itirazlarını veya yeni bir bilirkişi incelemesi isteyip istemediklerini bildirmek üzere mahkemede hakim tarafından bir süre verilebilir. Gerekiyorsa kovuşturma evresinde bilirkişiler duruşmada açıklama yapmak üzere mahkemece çağrılabilir.**

***Bilirkişinin görevi;* Dava konusuyla ilgili zemin ve eşya üzerindeki olgu ve bulguları tespit edip, bilimsel verilere dayalı olarak dava konusu hakkında bilgi sunar.**

Bilirkişiye, keşif sırasında, neleri açıklaması gerektiği kendisine hakim tarafından açıkça bildirilir. İncelenen konudaki görüşlerini raporunda açıklaması istenir. *Bilirkişiden neleri araştırması gerektiğini taraflarda bildirebilir. Bilirkişi h*akimin sorularına göre inceleme sonucunu bir rapor ve kroki ile belirtir. Raporda tarafların adlarını, bilirkişiye havale edilen hususları, incelenen maddi mesele ve olayları, uygulamanın sonuçlarını, arazinin toprak ve bitki örtüsü durumunu, meyil derecesini, üzerindeki ve civardaki bitki türlerini, bunların kaç yaşlarında olduğunu, kendiliğinden veya emekle yetiştirilip yetiştirilmediğini, toprak yapısı ve bitki kalıntısı durumunu, bu yerin evveliyatının orman olup olmadığını, Orman Kanunun 1. Maddesine göre orman sayılan yerlerden olup olmadığını, Devletleştirilen ve iadeye tabi yerlerden olup olmadığı, tapulu olup olmadığı tapunun ilk tesis edildiği tarihten önce bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığını, ve sorulan diğer konularla ilgili bilgi belirtir. Bu yerde tahdit yapılıp yapılmadığı tahdidin kesinleşip kesinleşmediği, çekişmeli sahanın tahdit sınırları içinde kalıp kalmadığı, tahditten sonra 2/B madde uygulaması ile orman sınırları dışına çıkarılıp çıkarılmadığı, nizalı yerin sınırlarının sabit olup olmadığı, genişlemeye değişmeye elverişli bulunup bulunmadığı, ormana bitişik olup olmadığı, bu yerle ilgili olarak daha önce alınmış mahkeme kararı bulunup bulunmadığı, araştırılarak bunların ve diğer istenen hususların gerekçeleriyle birlikte raporunda Hukuka uygun, doğru ve tarafsız olarak belirtmesi gerekir.

***Bilirkişi raporunda açıkladığı konu ile ilgili çelişkili ifade ve görüş açıklamışsa,* çelişkiler giderilmeden ve eksikler tamamlanmadan karar verilemez. Aksi halde karar temyiz edilirse bozulur.**

Taraflar bilirkişi rapordaki noksanlıkların, belirsizliklerin ek raporla açıklanmasını isteyebilir. Rapordaki açıklamalardan yanlış, gerçeğe aykırı, kanunlara uymayan hissi, taraflı açıklamalar varsa bunlara karşı raporun kendilerine verildiği tarihten itibaren

gerekçeleriyle birlikte acele itiraz edebilecekleri gibi, Hakim dahi, raporda gördüğü noksanlıkları ve açıklığa kavuşturulması gereken önemli hususların aydınlatıp tamamlaması için bilirkişiden ek rapor isteye bilir.

Taraflar bilirkişi raporunu uygun bulup bulmadıklarını, bilirkişi görüşünü kabul edip etmediklerini, kabul etmiyor itiraz ediyorlarsa, bunun sebeplerini gerekçeleriyle birlikte mahkemeye yazılı olarak bir hafta içinde bildirirler. Tarafların, hüküm verilinceye kadar bilirkişi raporuna karşı itiraz hakkı vardır. Hakim hakikatin ortaya çıkması için lüzumlu görürse, önceki veya yeniden seçeceği uzman tarafsız bilirkişiler vasıtasıyla dava konusu yerde yeniden inceleme ile keşif yaptırabilir. (H.U.M.K.Md. 284)

Yargıtay'ın istikrar bulan uygulamasına göre, esasa etkili olacak konularda, yeni üç kişilik bilirkişi heyetiyle, yenibaştan inceleme yapılması yolu tercih edilmektedir. *Eksik inceleme ile hüküm verilmesi doğru değildir.* Yapılan araştırma hüküm vermeye yeterli olmalıdır. Bilirkişi raporu kanunlara hukuka uygun ve ayrıntılı olmalıdır. Bilirkişi raporunda çelişkili beyan varsa buna itiraz edilerek düzeltilmesi veya ayrı bir bilirkişiye konunun inceletilmesi, çelişkilerin giderilmesi için mahkemeye talepte bulunulmalıdır.

BİLİRKİŞİ RAPORUNUN İSPAT GÜCÜ :

H.U.M.K. Md. 286 göre Hakim, bilirkişi raporuyla bağlı olmayıp bunu serbestçe takdir eder. Hakim gerekçelerini göstermek suretiyle rapordan ayrılmak suretiyle karar verebilir. Hakimin mesleki bilgisi dahilinde olmayan hususları elde etmek için dava konusunda uzman olan tarafsız bilirkişilere başvurmaktadır. Yargıtay, H.U.M.K. 286 Maddesinin Hakime takdir hakkı veren hükmünü, Hakimin bilirkişi raporunu yeterli bulmadığı takdirde, yeniden bilirkişiye başvurması gerektiği şeklinde değerlendirmektedir.

BİLİRKİŞİ ÜCRETİ VE SORUMLULUĞU :

Sağlıklı bir yargılama ve doğru bir hüküm tesisi için çaba gösteren bilirkişilere sarf ettikleri emek ve yol giderini karşılamak üzere, Hakimin takdir edeceği makul bir miktar ücret ödenir.

***Bilirkişilerin reddi nedenleri*, hakimlerin reddi ile ilgi sebeplerle göre reddedilebilir. Bilirkişiler, tanıklıktan çekinmeyi gerektiren geçerli nedenlerle çekinme hakkına sahiptirler.**

Bilirkişi hakikati gerçeğe aykırı yanlış, eksik, taraflı, yanıltıcı düşüncelerle görüşlerini ifade veya raporunda belirtmişse, bu durumdan zarar gören kimse, gerekçelerini göstererek bilirkişi aleyhine haksız fiile dayanan tazminat davası açılabilir. Fiil ayrıca suç teşkil ediyorsa cezalandırılması için Cumhuriyet Savcılığına başvurularak şikayetçi olunabilir.

TCK. Nun 276. Maddesine göre bilirkişilik veya tercümanlık yapanlar, gerçeğe aykırı mütalaada bulunması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bilirkişinin kasten yanlış, gerçeğe uymayan, taraflı görüşle bilgi verdiğinin hükmen sabit olması halinde, yargılamanın yeniden yapılması yoluna gidilebilir. (H.U.M.K. Md. 445/5) *Hakimin reddini gerektiren sebepler ile tanıklıktan çekinmeyi gerektiren sebepler, bilirkişiler hakkında da geçerlidir.*

Mahkemeye verilecek dilekçede kanuni sebepleri gösterilerek kişinin bilirkişiliğinin reddini, istemek mümkündür. Bilirkişinin reddini isteyen kişi, bunun nedenini, dayandığı olguları delilleriyle birlikte açıklamakla yükümlüdür.

BİLİRKİŞİ RAPORUNA İTİRAZ SEBEPLERİ

Orman davalarında ve ormancılık konularında, Serbest ve tarafsız Yüksek Orman Mühendisi veya Orman Mühendisleri bilirkişi olarak mahkemelerce seçilmektedir. Bunların dışındaki meslek mensuplarının Ormancılık konusunda bilirkişiliği kabul edilmez. Ormancılık eğitimi almamış ve ormancılık konusunda tecrübesi bulunmayan değişik meslekten kişi bilirkişilik yaparsa bu kararın bozulması sebebidir.

Aynı bakanlık mensubu olan,halen görevde bulunun Yüksek Orman mühendisi veya Orman Mühendisi olan memurlar ile Orman Endüstri Mühendislerinin ve Orman yüksek okul mezunu Orman Teknikerlerinin bilirkişiliği de kabul edilemez.

Çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda hukuki görüş bildirerek rapor veren ve bu raporu mahkeme hükmüne dayanak edilen, takdiri delil sayılan bilirkişi raporları, aleyhe verilmiş olması halinde aşağıda açıklanan nedenler varsa rapora zamanında ve acele itiraz edilmesi gerekir.

1)-Rapor veren bilirkişi nicelik ve nitelik yönünden yeterli değilse, ormancılık ilmi eğitimi almış olmasına rağmen yeterli deneyim ve tecrübesi yoksa ve tarafsızlığı kuşkulu ise, çelişkili görüş bildirmişse, dava konusu ile ilgili yeterli gerekli açıklamaları yapmamış eksik bırakmışsa tamlanması istenebileceği gibi, bilirkişiliğine ve raporuna gerekçeleri de belirtilerek itiraz edebilir.

2)-Bilirkişiler, Anayasa, Kanun, Tüzük, Yönetmelik ile ormancılık ilmine ve tekniğine aykırı, gerçek duruma uymayan, yalan ve yanlış, gerçek dışı, hatalı görüş bildirilirse, tarafsızlıktan ayrılıp kayırmacı iddialarda bulunulması halinde, taraflar arası menfaat ilişkisi varsa, yapmadığını yapmış gibi iddia etmişse, görüşünü belirtirken çelişkili beyanda bulunmuşsa, eksik inceleme yapılmışsa, konuyla ilgili eksiklikleri gidermesi istenir. Eksiklerini gidermezse yazılı olarak bilirkişinin görüşünü çürütecek deliller ve gerekçeli açıklama yapılarak itiraz edilir.

3)-Sorunların çözümü için yeterli nitelikte incelenmesi için yeniden bilirkişi seçilmesi mahkemeden istenerek üç kişiden oluşan heyetle keşfin yeniden yapılması talep edilir. Verilen bilirkişi raporu sorunu çözecek nitelikte ayrıntılı olmalıdır. Aynı bakanlık mensubu olan kamu görevlileri, bağlı bulundukları kurumla ilgili davalarda, tarafsız kalamayacağı sebeple, bilirkişi olarak atanamazlar. Aksi durumda verilen karar temyiz edilirse karar bozulur.

Çelişkili görüş bildiren bilirkişi raporuna dayanılarak karar verilemez. Çelişki giderilmelidir. Aksi halde temyiz olursa karar bozulur. Raporu hükme esas alınan bilirkişiye, yemin verilmeden rapor alınması halinde, bu şekilde verilen karar temyiz edilirse,Yargıtay'ca mahkeme kararı bozulur. Hukuk Usulü Muhakemesi Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda bilirkişilikle ilgili benzer hükümler yer almaktadır. (CMK. 62-- 71. Md. Bkz.)

KEŞİFDE BİLİRKİŞİLERCE İNCELENECEK KONULAR

1-) Tapulama Tespiti Kayıtlarının İncelenmesi :

Öne sürülen incelenmesi istenen mevcut belgenin cinsi, tarihi, köyü, mevkii, arazi çeşidi, yüzölçümü, hudutları, bitişik arazi çeşitleri ve sahipleri, ilk tesis sebebi ve mal edinme şekli, tedavülleri, bu günkü haliyle karşılaştırılara begenin dava konusu yere ait olup olmadığı,

Keşif yapılan yerin bulunduğu mevki, fiili hudutları, belgedeki hudutları, hudutlarda bir değişiklik olup olmadığı, Arazinin önceki ve bugünkü vasfı, yüzölçümü, komşu arazi çeşitleri ile sahiplerinde bir değişiklik varsa sebebi, bunların nasıl ne zaman oluştuğu ve

neden meydana geldiği, sınırlarının sabit veya genişletilmeye müsait olup olmadığı, orman aleyhine genişleme olup olmadığı, ölçüm ve değerlendirmeler sonucu hukuki durum tespit edilmelidir.

2-) Orman Kadastro Haritasının Davalı Yere Uygulanması

Orman kadastro tutanak ve haritaları arazide okunup ölçme ve değerlendirme yapılarak, orman sınır taşlarının ilk tesis edildiği yerlerinde olup olmadığı, yerlerinin değiştirilip değiştirilmediği, ölçme ve değerlendirme ile esasen bulunması gereken yerleri ve numaraları tespit edildikten sonra, orman sınır hattının zeminde geçtiği yerin tespiti, orman sınırını gösteren harita araziye uygulanarak davalı yerin orman sınırları içinde kalıp kalmadığı, orman sahası içinde kalıyorsa yüzölçümünün tespiti yapılır. Kadastro haritasında dava konusu arazinin bulunması gerektiği yer belirtilir. Tahdit hattı çizilerek arazinin konumu harita üzerine AYNI ÖLÇEKLE çizilerek boyanarak gösterilir. Orman sınırlamasının, tahdidin hangi tarihte kesinleştiği belirtilir.

Orman kadastro komisyonun yaptığı haritalarında, poligonların yerleri ve alan büyüklüklerinde kaba hatalar yapılmaktadır. Bu durum arazi ölçme yöntemi ve kullanılan harita ölçeklerinin küçük olmasından kaynaklanmaktadır. 1937 yılından itibaren başlayan orman sınır tespiti çalışmalarında Orman tahdit ve kadastro haritalarının teknik yönden yetersiz durumda bulunmaktadır. Sınırların yeniden araziye aplikasyonunda zorluklar yaşanmaktadır. Orman sınırlarının her kırık noktada ve kısa mesafelere de ölçme yerine düz hat şeklinde belirlenmesi özel mülkiyette bulunan arazilerle bitişik olan sınırlarda uyuşmazlıklara ve hukuki ihtilaflara neden olmaktaydı. Halen Orman kadastrosunda 1/5000 -- 1/2500 ölçekli standart Topoğrafik haritalar, kullanılmaya başlanmıştır. Bu sebeplede ihtilaflar önemli ölçüde azaldığı görülmektedir.

3402 sayılı Kadastro Kanununda, 22.2.2005 tarih ve 5304 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, kadastro ekibine, tapulama teknisyenleriyle birlikte, Orman Mühendisleri de iştirak ettirilerek, ormanlık sahalarda sınırlama ile kadastro tespiti bu ekipler tarafından yapılmaya başlanmıştır. Aynı haritada orman sınırı ile mevcut araziler ölçülerek aynı tekniğe göre sınırlar belirlenmektedir. Tekniğine uygun yapılan harita ve kadastro tespitleri sayesinde, tutarsız itirazlar ve gereksiz açılan davalar azalmıştır.

3-) Amenajman Haritasının Arazide Uygulanması

Amenajman planları tek başına mülkiyet belgesi olarak kullanılamazlar. Ancak yardımcı bir unsur olarak değerlendirilirler.

Amenajman planının yapıldığı tarih, ormanın seri adı, bölme numarası, harita pafta numarası, haritanın ölçeği, belirtilerek davalı yerin Amenajman planı haritasındaki yeri, orman sayılan yer içinde kalıp kalmadığı, Meşçere tipi, yüzölçümü, mevcut ağaç türleri, kapalılık durumu, meyildurumu, toprak yapısı bilgileri araştırılarak tutanakta belirtilir. Açma yapılmışsa tarihi. Ormana bitişik olup olmadığı, ormandan ayırıcı unsur bulunup bulunmadığı, orman sayılan yerlerden olup olmadığı, ormansa kime ait olduğu inceleme tutanağında belirtilir.

Orman Amenajman haritalarından yararlanılarak arazide orman sınırlarını kesin olarak bulmak zordur. Bu nedenle bu haritalar orman sınırını tespitte tek başına yeterli değildir. Ancak mülkiyeti belirlemede ispat belgesi olarak kullanılabilir. Arazinin konumu haritada tespit edilip, dava konusu zemininde inceleme yapılarak, bu yerin orman sayılan yer olup olmadığı anlaşılabilir.

4-) Topoğrafik Haritanın Davalı Zeminde İncelenmesi

Dava konusu yeri gösteren, en eski tarihli bulunan topoğrafik haritanın pafta numarası, ölçeği, yapıldığı tarih, davalı yerin bulunduğu ili, ilçesi, köyü, mevkii belirlenir. Harita, dava konusu zeminde incelenir. Dava konusu yerin konumu haritada koordinatları

ile tespit edildikten sonra, çizilen harita veya krokide koordinatları ile birlikte gösterilir. Ormanlık sahaların belirtilmesinde, 1/25000 ölçekli Topoğrafik haritalardan yararlanılır. Bu haritalar mülkiyeti belirlemede kullanılan ispat belgelerindendir.

Bu haritalar üzerindeki renk ve semboller mülkiyet sınırını belirlemede kesinlik sağlayamadığı için sınır tespitlerinde kullanılamaz. Ancak, orman olarak gözüken saha içinde bulunan bir yer için bir fikir verir. Haritada konumu tespit edilen yerin orman sayılan yer olup olmadığı arazideki görünen durumuyla ve haritadaki koordinatlarına bakılarak tespit olunabilir.

Jipies (GPS) aleti ile Dava konusu yerin arazideki koordinatları tespit edilerek, Arazinin bulunduğu yer harita üzerinde bulunur. Davalı yerin haritada bulunduğu karelajın düşey ve yatay koordinatları tespit edilerek, davalı yerin haritadaki yeri, deniz seviyesine göre yüksekliği, meyil durumu ve orman sayılan yerlerden olup olmadığı tespit edilebilir. Arazinin önceki durumunun tespiti için, ilk önceki tarihte yapılmış nirengi noktalarını gösteren topoğrafik haritalardan yararlanılmalıdır.

5-) Hava Fotoğraflarının Davalı Zeminle Karşılaştırılması

Davalı yeri gösteren hava fotoğraflarının çekildiği tarih, şerit numarası, fotoğrafın hangi aletle incelendiği, davalı yerin orman sayılan yerin içinde kalıp kalmadığı, ormanın vasfı, ağaç cinsi ve yaşı, kapalılık durumu, dağılışı, civar ormanlarda davalı yerdeki ağaç türlerinden bulunup bulunmadığı, hususları orman idaresi mühendislerince ve bilirkişilerce tespit edilir. Yukarıda belirtilen fotoğraflar Orman İdaresinden mahkemece getirtilip yeminli bilirkişilere davalı yer üzerinde incelettirilmesi ve bu incelemenin denetlenerek arazide düzenlenen keşif tutanağına bilirkişilerin ön görüş ve kanaatlerinin keşif yerinde tutanağa yazılmasının mahkemeden talep edilmesinde yarar vardır. Bilirkişiler bu yöntemle gerçeği ifade etmek durumunda kalırlar.

Orman İdaresi tarafından davalı arazi üzerinde hava fotoğraflarının incelenmesi yapılabilir. Davalı yerde teknik aletlerle incelenen fotoğraftan elde edilen bilgilere göre, bu yerin evveliyatının orman sayılan yer olup olmadığı nedenleriyle birlikte mahkemeye savunma delili olarak rapor halinde sunulabilir. Hakim bilirkişi raporu ile idarenin sunduğu raporu karşılaştırması sonucu çelişkileri giderir. Neticede bilirkişi raporuna itiraz etme durumu varsa itiraz sebepleri ileri sürülebilir.

Hava fotoğrafları, fotoğrafın çekiminin yapıldığı tarihte çekimi yapılan arazi üzerinde bulunan bitki örtüsünü en net biçimde göstermektedir. Gayri menkullerin durumunu, büyüklüğünü, bitki örtüsünün çeşidini ve miktarını hava fotoğrafları göstermektedir. Haritalar, çekilen hava fotoğraflarından yararlanılarak yapılmaktadır.

HARİTANIN MÜLKİYET TESPİTİNDEKİ ROLÜ

Çeşitli amaçlara hizmet için haritalar yapılmaktadır. Haritalar mülkiyet işlerinde kullanılan çok önemli ispat belgeleridir. Mülkiyetin tespitinde, önceki durumu tespitte ispat belgesi olarak kullanılmaktadır. Sınır tespiti, arazi yapısı, arazi içindeki bitki topluluklarının cinsi, yaşı, boyu, çapı, sıklığı, arazi yapısındaki değişimler hava fotoğraflarına dayanılarak oluşturulan haritalar sayesinde öğrenilmektedir.

Yargıtay 14. Hukuk Dairesince verilmiş 15.02.1991 tarih ve 1991/606 Esas, 1991/1516 Karar sayılı ilamında; “” Bir taşınmazın orman olup olmadığının belirlenmesi için uygulamada en önemli hukuki dayanak bu belgelerdir. Haritaların ve Hava Fotoğraflarının kişisel düşüncelerle yok sayılması veya bu belgelerde var olan bulguların bir tarafa itilmesi olayı dayanaksız bırakmaktır. Ve asla kabul edilemez. *Hava Fotoğrafları ve memleket haritaları gerçeğin ifadesidir*. Taşınmazların bu gün var olan fiili durumu önemli değildir. Orman bitki örtüsü tahrip edilmiş olması o taşınmazı orman olmaktan çıkarmaz. Bu sebeple *taşınmazın öncesi araştırılmalıdır.””*Denmiştir.

Orman İdaresi Kadastro Mahkemelerine açtığı davalarda belge olarak Meşçere haritasını o yere ait hava fotoğraflarını kanıt olarak göstererek o yerin önceki durumunun orman sahası olduğunu iddia ve ispat etmektedir.

Nizalı yerin arazi koordinatları tespit edilerek bu koordinatlara göre haritada bulunduğu yer belirlenip o yerin ilmi ve hukuki durumuna göre, bir bilgi edinilerek, yerin arazi vasfı tayini, yani orman sayılan yerlerden olup olmadığı anlaşılabilir. Bu belgeler bilirkişi incelemesinden önce, Orman İdaresi teknik elamanlarınca incelenerek rapor düzenlenip mahkemeye verilerek savunma yapılabilir. Bu şekilde savunma bilirkişilerinde doğru yönde karar vermesine sebep olur. Ülkemizde 1950 yılından beri belli periyotlarla 1/25000 ölçekli haritalar, çekilen hava fotoğraflarından yararlanılarak yapılmaktadır.

Haritalarda bitki topluluklarının hepsi yeşile boyanmakta, bu yüzden uygulamada bazı belirsizliklere rastlanmaktadır. Örneğin baltalık kesim düzenine göre kesim yapılmış bir yer, orman olmasına rağmen ormanlık alan olarak gösterilmemiş olması, meyvelik alanların orman olarak gösterilmesi, ağaçlandırma sahalarının orman olarak belirtilmemiş olduğu, kadim mezarlıkların orman olarak gösterilmiş olması gibi sebeplerle, askeri amaçlı olarak yapılmış bu haritaların, ormancılık konusunda eksiklikleri olduğu ve yeterli kesin bilgileri vermediği görülmektedir. Bir yerin orman olup olmadığının tespitinde haritalardan yararlanılmakla birlikte ilgili arazi üzerinde ve bu arazinin fiilen incelenmesi neticesinde, hava fotoğrafları ile varsa idari bilgi ve hukuki belgelerin çok iyi bir şekilde incelenerek, değerlendirmenin yapılıp bunlara göre dava konusu edilen yerin orman sayılan bir yer olup olmadığına sınırının nereden geçtiğine karar verilmesi gerekmektedir.

Orman kadastro komisyonları vasıf tayini yaparken; hava fotoğraflarını inceleyerek, bu fotoğraflarda görülen bitki örtüsünün ne olduğunu, o yerin ormancılık ilmi ve fenni açısından tespit edilen idari ve teknik bulgularını, hukuki belgelerin ne olduğunu ve bunların geçerlilik durumlarını araştırdıktan sonra bir sonuca vararak orman sınırını belirlemesi gerekmektedir.

En eski tarihte yapılmış olan memleket haritaları, hava fotoğrafları ve amenajman planları, taşınmazın öncesine ait bulguların tespitinde önemli ve vazgeçilemez belgelerdendir. Bu belgeler kesinlikle arazi üzerinde arazi ile birlikte görülerek incelenmelidir. Bunlar incelenmeden mülkiyet hakkını doğru olarak bulmak imkansızdır. Vasıf tayini ve mülkiyet hakkının tespitinde; günümüz tekniğinden ve teknolojisinden yararlanılarak ve ayrıca arazi üzerinde idari, ilmi, hukuki belge ve bilgiler ışığında detaylı incelemeler yaparak, en doğru bir şekilde arazi vasfının dikkatli olarak tespit olunması gerekmektedir. Böylece orman alanlarının ve mülkiyet hakkının korunması sağlanabilir.

MAHKEME KARARININ ORMAN KADASTROSUNA ETKİSİ

Hak düşürücü süre geçtikten sonra açılan kadastroya itiraz davalarının dinlenme olanağı yoktur. Bu süre yargılamanın her safhasında taraflarca ileri sürülebilir. Mahkeme de kendiliğinden bunu göz önünde tutar.

Temyiz safhasında iddia üzerine bu süre Yargıtay'ca da göz önünde tutulur. Anayasanın 123- 138. Maddesine göre,*Yargı kararları, kişilerle birlikte idareyi de bağlar.*

Orman Kadastro Komisyonları birer idari organdır. Sınırlama yaparken Orman Kadastrosu sırasında komisyon kesinleşmiş mahkeme kararlarının gereklerini yerine getirmek zorundadır. Mahkeme kararlarına aykırı olarak yapılmış sınırlamalar hukuken bir hüküm ifade etmez. Böyle bir sınırlamanın iptali her zaman istenebilir. Hak düşürücü süre geçmiş olsa bile, sınırlamanın iptali için dava açılabilir. Böyle bir durumda hak düşürücü sürenin geçtiği ileri sürülemez.

1-) Orman Kadastrosundan Önce Hukuk Mahkemesinden Verilmiş Ve Kesinleşmiş Karar Bulunması:

Orman Kadastro Yönetmeliğinin 23. Maddesinde Orman Kadastro Komisyonunca Devlet ormanı olarak sınırlandırılması gereken yerler belirtilmiştir. Devlet ormanı olduğu kesinleşmiş mahkeme kararı ile belli olan yerler Devlet ormanı olarak sınırlandırılır. Orman İdaresine karşı alınmış bir mahkeme kararında yerin orman sayılmadığı belirtilmiş ise, böyle bir yer orman sınırları dışında bırakılacaktır. Sınırlamanın kesinleşmiş mahkeme kararına göre yapılması gerekir.

Hüküm fıkrası aynı konu ile ilgili olan sonraki davalarda tarafları ve mahkemeyi bağlar. Hüküm fıkrası bu niteliğiyle kesin delil sayılır. Yeni bir davada kesin hüküm kapsamının ispatına gerek yoktur. Kesin hükmün mahiyeti tartışılmamalıdır. Hükümle bir hak tesis olunur veya ortadan kaldırılır. Hüküm bir hakkı doğurur. Kesinleşmiş mahkeme kararı varsa dava sırasında ileri sürülür. ve ispat delili sayılır.

Aynı konu aynı taraflar arasında ve aynı dava sebebine dayanarak daha önce dava açılmış ve verilen hüküm kesinleşmişse artık o dava konusu hakkında kesin hüküm vardır. Aynı uyuşmazlık, yeni bir dava konusu yapılamaz. Mahkemenin, ileri sürülen kesin hüküm varlığını kendiliğinden gözeterek, davayı esasa girmeden usulden reddetmesi gerekir. Maddi anlamda kesin hükmün taraflar yönünden bağlayıcılığı tartışmasızdır. Ancak, maddi anlamda kesin hükmün varlığı kabul edebilmek için, hükmün şekli anlamda kesinleşmesi gerekir. Aynı yer ve aynı konu için ikinci kez hüküm alınmışsa, H.U.M.K. 445. Maddesi uyarınca ikinci hüküm ortadan kaldırılmadıkça bu ikinci hükme değer verilir.

KESİN HÜKMÜN UNSURLARI :

***A-) Taraf birliği* : Bir hükmün sonraki davada kesin hüküm sayılabilmesi için taraflarının aynı olması gerekir. Bu hüküm taraflarını bağlar. Üçüncü kişilere etki etmez.**

***B-) Sebep birliği :* Bir hükmün kesin hüküm sayılabilmesi için taraf birliği yetmez. Davacıyı netice talebe götürecek hukuki sebebin de aynı olması gerekir. Davacının dava dilekçesinde dava konusuyla ilgili maddi ve hukuki meselelerin hepsini beyan etmiş olması gerekmektedir. Dava dilekçesinde aynı maddi olaylar, aynı netice talebi bulunuyorsa ortada sebep birliği var demektir. İki dava arasında dayanılan sebepler ve bunları doğuran olaylar farklı ise, sebep birliğinden söz edilemez. Bu durumda kesin hükümden bahsedilemez.**

Orman sınırlamasına itiraz davasını kaybeden kişi sonradan, bu yerin orman niteliğini kaybetmesi nedeniyle kendi adına orman sınırları dışına çıkarılmasını isteyebilir. Bu gibi hallerde olaylar farklıdır. Hukuki sebebin dayanağı olan meselelerde mahiyet itibariyle birlik ve benzerlik yoktur. Her dava açıldığı tarihteki duruma yani Fiili ve hukuki sebeplere göre hükme bağlanır.

***C) Talep birliği,* dava konusunun aynı olması : Bir davanın özü, esası dilekçede sonuç ve talep kısmında topluca izah edilir. Kesin hüküm ancak dava konusu olan iddia hakkında geçerli olur. Hüküm gerekçesi ile hüküm fıkrası arasında zorunlu bir bağ varsa gerekçe de kesinlik kazanır. Hükmün kesin hüküm sayılabilmesi için, işin esasının incelenmiş olması gerekir. Tarafları, dava sebebi ve sonuç talebi yani konusu aynı olan davalar aynı dava sayılır. Bu hallerde kesin hüküm varlığı itirazı ileri sürülebilir. Bu yön mahkemece de göz önünde tutularak ikinci dava reddolunur. Davanın def'i ve itirazları bir karşılık dava şeklinde ileri sürülmüş ve bu dava çözüme bağlanmış ise, artık bu hüküm sonraki davada kesin hüküm teşkil eder. Hukuk sistemimizde, mahkeme tarafından verilmiş bir hükmün sonradan yine mahkeme tarafından değişen koşullara**

göre, gözden geçirip değiştirmesi mümkün değildir. Kesin hüküm oluştuktan sonra bir daha geriye dönülmez.

CEZA HAKİMİNİN KARARI HUKUK HAKİMİNİ BAĞLARMI ?

Anayasanın 138. Maddesinde kesinleşmiş mahkeme kararlarına uyulması zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu yönde Hukuk Mahkemesi kararı ile Ceza Mahkemesi kararı arasında bir ayırım yapmamıştır. Ceza Mahkemesinin maddi olayları tespit eden mahkumiyet kararı aynı konuda Hukuk Hakimini bağlar.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 17.9.1980 tarih ve 1987/1-1008 E. 1980 /2135 sayılı kararına göre, Ceza Mahkemesinde orman sayılıp sayılmama yönünde usule uygun bir inceleme yapılmış ve bu incelemeye dayanarak beraat veya mahkumiyet kararı verilmişse, bu karar Hukuk Hakimini bağlar. Ceza Mahkemesi Kararı kesin delil sayıldığından bu karara Hukuk Hakiminin de uyması gerekir. Ceza hukuku bakımından failin cezalandırılmasına gidilememiş olsa bile, Hukuk Hakimi, failin ihmali neticesi bir zarar meydana gelmişse onu tazminat hukuku açısından sorumlu tutabilir.

Hukuk Hakimi, Ceza Hakiminin beraat kararıyla bağlı değilse de, bu durum mutlak değildir. Beraat delil yetersizliğine dayanıyorsa, Hukuk hakimi bu beraat kararıyla bağlı değildir. Hukuk Hakimi, Ceza Hakiminin yeterli görmediği bir hususu Hukuk Mahkemesindeki davada yeterli sayabilir.

3116 Sayılı Orman Kanununa Göre Yapılan Tahdide İtiraz Davalarının Çözümüne Dair Mahkemelerden Verilen Kararların Kesin Hüküm Olup Olmayacağı:

Bir dava karara bağlanıp verilen hüküm temyiz edilerek, ya da temyiz edilmeden kesinleşmiş ise, artık aynı konuda taraflar arasında aynı sebebe dayanılarak, ikinci bir dava açılamaz. İkinci davanın kesin hüküm sebebiyle reddi gerekir. Ancak, bazı hallerde tarafları aynı, konu aynı, hukuki sebebi aynı olsa bile, verilen hüküm hukuken kesin hüküm olmayabilir.

3116 sayılı Kanuna göre yalnız, Devlet ormanlarının tahdidi yapılmıştır. 3116 sayılı Kanun yürüklükteyken kişilere ait ormanların tahdidi yapılmadan bırakılmıştır.

3116 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihle 4785 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihler arasındaki zamanda, 3116 sayılı Kanuna göre, bir yerin orman tahdidi yapılmış ve bu yer Devlet ormanı olarak orman sınırları içine alınmış ve sınırlamaya süresinde itiraz edilmiş ve komisyon kararı iptal edilip karar kesinleşmişse, bu karar Orman Genel Müdürlüğü aleyhine kesin hüküm teşkil etmez. Çünkü 1945 tarihinde yürürlüğe giren 4785 sayılı Kanunla özel mülkiyete ait ormanlar Devletleştirilmiştir. 4785 sayılı Kanuna göre Devletleştirildiği için Devlet ormanı sayılıyorsa, artık önceki hüküm, ikinci olay için kesin hüküm olmaz.

4785 sayılı Kanuna göre de inceleme yapılmış ve hüküm verilirken bu kanun hükümleri de dikkate alınmışsa ve ormanın Devletleştirilmemiş olduğu hesaba katılarak hüküm kurulmuş ise, o takdirde hukuki sebep birliği vardır denilerek ve ilk hüküm Orman Genel Müdürlüğü aleyhine de kesin hüküm olacaktır.

Tahdit, 3116 sayılı Kanuna göre yapılmış, bir yer Devlet ormanı sayılmış ve buna karşı yapılan itiraz reddedilerek hüküm kesinleşmişse, bu hüküm sonradan açılan davalarda itiraz eden aleyhine kesin hüküm olur. Çünkü her iki davada da hukuki sebep şartı aynıdır. 3116 sayılı Kanuna göre yapılan orman tahdidine karşı açılan itiraz davası, 4785 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra da devam etmiş ve bu Kanun hükümleri uygulanarak sonuçlandırılmış ise, bu hüküm de taraflar yönünden bundan sonra açılan ikinci davada kesin hüküm olur.

SINIR DÜZELTME VE ALAN ARTIRMA DAVALARINDA VERİLEN HÜKÜMLERİN KESİN HÜKÜM SAYILIP SAYILMAYACAĞI :

H.U.M.K.237. Maddesine göre, bir hükmün kesin hüküm sayılabilmesi için, yalnız taraflarının ve konusunun aynı olması yetmez. Dava sebebinin de aynı olması gerekir. Alan tashihi davasında sınırlara göre bu yerin orman olup olmadığı, yüzölçümünün artırılmasının ormana el atmaktan, işgalden veya sınırları genişletmekten dolayı elde edilip edilmediğinin araştırılması gerekir. Sınırda değişme ve alanda artma varsa, yani orman aleyhine genişleme varsa, kural olarak genişlemeye elverişli olan orman arazisine el atıp işgal edildiği kabul edilir. Böyle davalarda Orman İdaresi itiraz etmişse kişinin davası reddedilecektir. Orman İdaresi itiraz etmemiş ve ormana tecavüz yoksa o takdirde dava kabul edilecektir. Dolayısıyla böyle bir hüküm Orman İdaresi için kesin hüküm olur. İdareyi bağlar. Bir yerde orman kadastrosu yapılmış nizalı yer orman sınırları içinde gösterilmiş ise, artık bu yer için alan artırma davası açılamaz. Çünkü o yere ait tapu, işleme tabi kayıt niteliğini kaybetmiş sayılır. 766 ve 3402 sayılı Kanunlara göre, kadastro görmüş yerlerde de durum böyledir.

ORMAN İDARESİNİN TARAF OLDUĞU DAVALAR SONUCU VERİLMİŞ KARARLAR :

Orman Genel Müdürlüğü veya Orman Bakanlığının taraf olmadığı davalar sonunda verilmiş kararlar Orman İdaresini bağlamaz. Bu çeşit hükümler Orman İdaresi aleyhine kesin hüküm sayılmaz. 4785 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki tarihlerde verilmiş ve nizalı yerin orman olup olmadığı incelenmiş kararlarda Orman İdaresi taraf sıfatını almış ise, bu kararlar Orman İdaresini ve tarafları bağlar. Karara göre nizalı yerin orman olmadığı belirlenmiş ise, bundan sonra bu yerin orman olduğu ileri sürülemez. Sadece Hazine aleyhine alınmış hüküm Orman İdaresini bağlamaz. Çünkü, Orman İdaresi ormanlar konusunda Devleti ve Hazineyi temsil eder. Ancak Hazinenin bu davada Orman İdaresini temsil etme yetkisi yoktur. Bu nedenledir ki *Hazine aleyhine alınmış bir hüküm Orman İdaresini bağlamaz.* Hazine bu yerin orman olmasa bile Hazineye ait olduğunu ikinci davada ileri sürmüşse bu iddia dinlenmez. Zira birinci hüküm Hazine yönünden kesin hüküm sayılır.

KESİN HÜKMÜN MURİS VE SATICININ HALEFLERİNE ETKİSİ

Orman İdaresi tarafından muris aleyhine alınmış karar, miras bırakanın yerine geçen mirasçılarının hepsini bağlar. Mirasçılar, miras bırakanın halefleridir.

Miras bırakan gibi satıcı aleyhine alınmış karar, bu hükümden sonra satış yapılırsa alıcıyı bağlar.

Alıcı, satıcının yerine geçen halefi durumundadır. Bu nedenle mevcut hüküm halefi de bağlar.

DANIŞTAYCA VERİLMİŞ KARARLARIN KESİN HÜKÜM SAYILIP SAYIMAYACAĞI :

6831 sayılı Kanunun 2 ve 11. Maddelerinin 2896 ve 3302 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikten önce, bir yerin orman niteliğini yitiren yerlerden olup olmadığı konusunda çıkan *uyuşmazlıkları çözmeye idare yargı yeri görevli idi* o tarihte açılan 2. Maddeye ilişkin davalar sonunda idare mahkemesince Danıştay'ca verilen kararlar aynı konudaki uyuşmazlıklar için kesin hüküm sayılır. Bu gün için İdare mahkemesinin bir yerin orman olup olmadığına dair kararları genel mahkemelerde kesin hüküm olmaz. Çünkü bu tür uyuşmazlıkları çözme yetkisi halen Adliye mahkemelerine aittir. Tapulama mahkemesi de Tapulama Kanunun 2. Ve 46. Maddelerine göre, orman uyuşmazlıklarını çözmeye yetkili değildir. O nedenle Tapulama Mahkemesi kararı da kesin hüküm sayılmamalıdır.

Orman İdaresinin taraf olmadığı davalar sonunda verilen kararlar Orman İdaresi aleyhine kesin hüküm olmaz. **Çünkü taraf birliği oluşmamış ve İdareye savunma hakkı verilmemiştir. Tek taraflı alınmış karar kesin hüküm sayılmaz. Davacının talebi dışındaki bir konuda mahkemece karar verilmesi mümkün değildir. Mahkeme taleple bağlıdır.**

KONU İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

“”Tapuya dayanılıyorsa itiraz davası 10 yıl içinde, açılabilir. 10 yıl içinde dava açılmamışsa hak düşürücü süre sebebiyle bir daha dava açılamaz. (Y.14.HD. 12.11.1990 T. 1490 E. , 9640 K.)””

“”Dava konusu yerin mevcut durumuna göre değil, öncesi itibariyle orman sayılan yerlerden olup olmadığının tespiti gerekmekte olup bilirkişilerin raporlarında yeterli açıklık mevcut değildir. Bu hususların belirlenmesi için hava fotoğraflarından ve memleket haritasından yararlanmalı, 4785 sayılı Kanunla bütün ormanlar devletleştirildiğinden bu yasa hükmü önceki durum itibariyle değerlendirilmeli, niteliğini kaybettiğinden dolayı orman sınırları dışına çıkarılması gereken bir mahal ise bunun Hazine adına olabileceği gözetilmeli, tümünün sonucuna göre bir karar verilmelidir. Yetersiz inceleme ve soruşturma ile davanın kabulü doğru görülmemiştir. Sonuç : Temyiz itirazlarının yukarıda gösterilen nedenlerle kabulü ile hükmün bozulmasına.(Y.14. HD. 12.11.1990 T.9211 E.9658 K.)””

“”Önceki tahditte unutulan bir yer sonradan orman içine alınabilir. Orman niteliğini koruyan bir yer orman sınırları dışına çıkarılamaz. (Y. 8.HD. 30.11.1987 T. 13167 E. , 13683 K.) “”

“” Ormanların kuru mülkiyeti Hazineye, kullanım (intifa) hakkı Orman Genel Müdürlüğüne aittir. Bu nedenle, Kadastro Kanununun uygulanmasından doğan ormana ilişkin davaların Hazine ile birlikte Orman İdaresine yöneltilmesi gerekir. (Y. 16. HD. 8.6.1989 T. 9245 E. 9287 K.) “”

“” Taraflar arasındaki kadastro tespitine itiraz davasında; Mahkemece yapılan araştırma ve inceleme hükme yeterli değildir. Amenajman planı ve haritası bir yerin öncesinin orman niteliğini belirtmede yalnız başına yeterli belgelerden değildir. Karara dayanak alınan *uzman bilirkişi raporu çekişmeli yerin öncesinin orman niteliğini belirlemeye yeterli ve kanaat verici olmayıp, bu rapora dayanılarak hüküm kurulamaz.* Bu nedenle hükmün bozulmasına karar verildi. (Y.20 HD. 01.06.1999 T.E. 4845, K.5651)”

“”Devlet ormanı olduğu belirlenen taşınmaz Hazine adına, Orman niteliğiyle tescil edilir. Hazine adına sınırlandırılmasına karar verilmez. (Y. 20. HD. 07.06.1999 T., E.5354, K..5734)””

“”Etrafı Ormanla çevrili, mülkiyet belgesi bulunmayan Orman içi açıklıklar zilyetlikle kazanılamaz özel mülke dönüşemez.(Y.20.HD. 31.05.1999 T. E. 5114, K. 5521.)””

“”Maki Tefrik Komisyonlarının işlemlerinin İçtihadı Birleştirme kararı ile geçerliliği kabul edilmiştir. (Y.20. HD.27.05.1999 T.E.4854, K.5393)””

“”Kesinleşmiş orman sınırları değiştirilerek yapılan aplikasyon ve bu işlem sonucunda düzenlenen tahdit haritası hukuken geçersizdir.(Y.20. HD. 24.05.1999 T. E.4898, K.5209)””

KESİN HÜKME İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI :

“” Arazi Kadastro Mahkemesince verilen karar o davada taraf olmayan Orman İdaresini bağlamaz. Orman davalarında Hazine Orman İdaresini temsil edemez. (DAVA EHLİYETİ- HUMK. Md..237) (Y.14.HD. 23.10.1990 T. 4245 E., 8521 K.) “”

“”Hazinenin ve Orman İdaresinin taraf olmadıkları bir dava sonucu verilen yüzölçümünün düzeltilmesine dair karar Hazine ile Orman İdaresini bağlamaz. (HUMK.237) (Y. HGK. 14.12.1988 T., 1-912 E., 1008 K.) “”

“” Nizalı yerin orman olduğu Danıştay kararı ile sabit olmuştur. Bu karar sonraki davada tarafları bağlar. (Y.HGK.29.6.1988 T.7-311 E. 687 K.)

“”Kesinleşen orman tahdidinin içinde kaldığından bahisle, nizalı parselin krokide işaretli belirli kesimi için dava açıldığına göre; hakim, tarafların iddia ve savunmasıyla bağlı olup, talep fazlasına hükmedilemeyeceği gibi, itiraz olmaksızın kesinleşen bölümünü de kapsayacak biçimde parselin tamamı hakkında hüküm kurulması doğru değildir. (Y: 20. HD. 16.1.1995 T. E. 1994/2250, K. 1995/ 22) “”

“””Kesinleşen orman tahdidi içinde kalan taşınmaza ilişkin tapu hukuki kıymetini yitirir.Kesinleşen orman sınırı içindeki bir taşınmazı tapudan satın alan kişi de MK.nun 931 maddesinde sözü edilen iyi niyetten yararlanamaz. (Y.20.HD. 1.7.1994 T. 6206 E. 8826 K)”
”

“””Değişebilir sınırlı kayıtların kapsamının miktarına değer verilerek belirlenmesi gerekir. Çekişmeli parsel davalı olduğuna göre taşınmazın bulunduğu bölüme ilişkin orman tahdidinin kesinleştiğinden söz edilemez.Çekişmeli parselin orman niteliğini yitirdiği bilirkişi raporu ile saptanmıştır.Orman ve orman toprağının zilyetlikle iktisabı mümkün değildir.Hal böyle olunca taşınmazın 3402 sayılı Kadastro Kanununun 18 / 1.maddesi uyarınca Hazine adına tesciline karar verilmesi gerekirken,yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsizdir. (Y.HGK.15.3.1990 T. 34 E. 72 K.)””

“””Kendi içerisinde çelişen ve içeriği ile sonuç kısmı birbirine uymayan veya resmi belgelerle çelişen ve bilimsel verileri bulunmayan bilirkişi raporuna dayanılarak hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır. (Y.20. HD. 22.9.1997 T.7421 E.7936 K.)””

“””Kadastro mahkemesinde görülen davalarda,3402 sayılı kanunun usule ilişkin hükümleri uygulanacağından,taraflardan hiçbirinin duruşmaya gelmemesi ve davayı takip etmemesi halinde dahi dosya işlemden kaldırılmaz. HUMK.nun 409 .maddesi kadastro mahkemelerinde uygulanamaz. (Y.20.HD. 4.5.1995 T. 1994/8176 E. 1 995 / 5936 K.)”””

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDE SAHİPLİLİĞİN TESPİTİ;

1) 31.12.1981 tarihine ve daha önceki tarihe ait vergi kayıtları,

2) Padişahların verdiği tasarruf ve zilyetlik belgesi sayılan (tasdikli irade suretleri ile fermanlar)

3) Muteber mütevelli, sipahi, mültezim temessül veya senetleri birer tasarruf belgesidir.

4) Kayıtları bulunamayan tapu veya mülga Hazine-i Hassa senetler veya muvakkat tasarruf ilmühaberi. Kayıtları bulunamayan tapu belgeleri birer zilyetlik belgesi olarak değerlendirilir.

Orman sahaları zilyetlikle mülk edinilemez. Bir yerin zilyedi adına tespitinin yapılması için evveliyatının orman olmaması, 31.12.1981 tarihten önceki vergi kaydı bulunması, muteber mütevelli, sipahi, mültezim, temessük veya senedi olması, kayıtları bulunmayan tapu ve mülga hazinei hassa senedi veya muvakkat tasarruf ilmühaberi, tasdiksiz yoklama kayıtları, mülk name muhasebatı atika kalemi kayıtları, mübaya, istihkâm ve hüccetleri evkaf idaresi kayıtları olması gerekmektedir.

4785 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 13.7.1945 tarihinde fiilen var olan, gerçek ve tüzel kişilere, köy, belediye, özel idare, vakıflara ve kamu tüzel kişilerine ait olan tapulu ve tapusuz bütün ormanlar hiçbir işleme tabi tutulmadan Devletin mülkiyetine geçmiştir. Devletleştirilmiştir. Devletleştirme tarihinden sonra tapulu yerlerde oluşturulan ormanlar Devletleştirme kapsamı dışındadır.

1950 yılında yürürlüğe giren 5658 sayılı kanunla belirtilen şartlara haiz bulunan bazı ormanlar (Devlet ormanları içerisinde olmayan ve etrafı kültür arazisi tarla, bağ, bahçe, özel orman, şehir köy merası ve orman sayılmayan yerlerle çevrili olmak şartı ile Devlet ormanlarından tamamen ayrılmış olan gerçek kişilere ait tapusu bulunan ormanlar sahipleri istedikleri takdirde geri verileceği hükme bağlandığından sahiplerine geri iade edilmiştir. İade için orman sahiplerinin orman idaresine yazılı talepleri olması gerekmektedir. Talep edilmemiş ormanlar Devletin mülkiyetinde kalmıştır.

Bir yerin kime ait olduğunu belirlemede mevcut tapunun alanı, vasfı ve sınırlarının zemine aynen uyması gerekir. Sınırlarının sabit olmaması, alanının tapudakinden farklı olması halinde bu yeri özel orman saymak mümkün olamaz.

Orman tahdidi 3116 sayılı Kanuna göre fakat 1945 yılından önce yapılmış olması halinde, tapulu bir yerde orman kadastrosu yapılmış ve bu tapu hukuki değerini kaybettiğinden bu yer iadeye tabi yerlerden değildir. Çünkü tapu tahdit içinde kalmışsa geçerliliğini kaybetmiştir. Devlet ormanı olarak sınırlandırılmış yerlerde orman sınırları içinde kalan tapular hukuki değerini yitirmiştir.

Bir yerde 4785 ve 5658 sayılı kanuna göre iade koşulları mevcutsa mülkiyet kesinleşmiş orman tahdidine rağmen yeniden 5658 sayılı kanun hükmü gereğince eski sahibine intikal eder. 4785 sayılı kanunla kaybedilmiş hukuki değer 5658 sayılı kanunla geri gelir. 5658 sayılı kanunda iade koşullarını taşıyan ormanların sahiplerine iadesi için kısıtlayıcı bir süre getirilmemiştir. Koşulları taşıyan ormanlar için her zaman iade talebinde bulunulabilir. İade koşullarını taşıyan ormanlar özel orman sayılır ve özel orman olarak kadastro komisyonlarınca sınırlandırılır.5653 sayılı Kanun; 3116 sayılı kanunun 1.maddesini değiştiren 5653 sayılı kanunda toprak muhafaza karakteri taşımayan makilik yerler orman sayılmamıştır.

Maki tefrik komisyonları kurulmuş ve orman tahdit komisyonları maki tefrik çalışmalarında görevlendirilmiştir. Komisyonlar 1950-1956 yıllarında tahdidi kesinleşmiş ormanlarda tefrik ettikleri sahalara ait rapor ve haritaları mahalli orman idaresine vermişlerdir.

“”Nizalı yer 5653 sayılı kanuna göre makiye tefrik edildikten sonra davacı adına tapulamaca tapuya bağlandığına göre artık bu yer orman sayılmaz. (Y.8.HD. 13.9.1988 T. 5510 E. -1134 K .)””

GEÇERSİZ TAPU KAYDI

Şayet orman sayılan bir yerin tapu belgesi, Orman İdaresinin taraf olmadığı bir tescil davası sonucu alınmışsa o zaman tapu kaydının terkini (silinmesi) için tapu iptal davası her zaman açılabilir. Zira tescil kararı bu davada kesin hüküm teşkil etmez.Tapu İptal

davasıyla, Kanunlara aykırı olarak yolsuz verilmiş ve tescili yapılmış tapulu yerlerin, tescil işlemlerinin Anayasa ve diğer kanunlara uygun olup olmadığı mahkemece yeniden incelenerek gerçek durum ortaya çıkarılarak, evveliyatı orman sahası ise, bu yere ait tapunun iptali sağlanmış olacaktır.

SAHİPLİLİĞİN İSPATI

Tarım arazisi olarak kullanılan fakat üzerinde dağınık veya küme ve sıra halinde ağaçlarla kaplı yerlerde sahiplilik orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapu belgesi ile, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgesiyle sahipliliğin ispatı mümkündür.

Orman sınırları dışında denince, ormana bitişik olmayan araziler anlaşılır. Arazilerin orman sayılmaması için, Devlet ormanından her hangi bir surette elde edilmiş olmaması gerekir. Devlet ormanlarından her ne şekilde olursa olsun elde edilmiş arazilere tapu verilmiş olsa bile bu tapular haksız ve geçersiz tapu olarak değerlendirilir. Anayasa ve Orman Kanununda Devlet ormanlarının özel kişilerin mülkiyetine geçemeyeceği kuralı yer aldığından, Devlet ormanı sayılan yerlerden elde edilmiş yerlerde tesis edilen tapu kayıtları hukuken geçerli değildir. Bu gibi tapulu yerler orman sayılacak ve haksız olarak verilmiş tapuların kayıtlarının terkini için tapu iptal davaları açılması gerekir.

Devlet ormanı içinde veya bitişiğinde bulunan sahipli ağaçlı alanlar üç hektardan küçük olsalar da, bu taşınmaz orman sayılır.Tapulu arazi üzerindeki ağaçlı alanlar orman sınırları dışında ise o zaman 3 hektardan küçük olma şartına göre orman sayılıp sayılmama yönünde değerlendirme yapılır. Şayet sahipli arazi orman sınırı dışında ve alanı 3 hektardan küçük ise orman sayılmayacaktır. Bu iki şarttan birisi yoksa arazideki ağaçlı alan, orman sınırlarına bitişik veya bitişik olmasa da ağaçlı alanları 3 hektardan büyükse o zaman bu alan orman sayılır.

SAHİPLİLİĞİN TAPU İLE İSPATI

Tapu kaydı sayılan belgeler;

1) Halen yürürlükteki mevzuata göre alınmış tapu kayıtları ; Ancak bu tapuların Devlet Ormanından elde edilmiş sahalara ait olduğu anlaşılırsa bu tapu kaydının silinmesi için tapu iptali davası açmak gerekir.

2) Miri arazi hasılat defterlerinin 1847 tarihinden itibaren hak sahibine verilen tapular.

3) Miri arazi ve mülk arazi yoklama kayıtlarına dayanılarak 1910 tarihine kadar Defterhaneden verilen senetler.

4) Vakıf arazilerinin mütevelliler tarafından tutulan defterlerinin Defterhaneye devri sonucu 1913 yılına kadar verilmiş senetler,

5) Hazine-i Hassa Senedi, 1908-1913 tarihleri arasındaki Defterhanedeki kayıtlar,

6) 1913 tarihinde çıkarılan kanundan sonraki tapu sicilinde yer alan kayıtlar tapu kaydı olarak geçerlidir.

Yargıtay 7.Hukuk Dairesi, Osmanlı Devleti dönemine ait kayıtların tapu kaydı olduğunu kabul için aşağıdaki 4 şartın birlikte olması halinde kabul etmektedir.

a) Defter kaydı taşınmaz üzerindeki mülkiyet ve tasarruf hakkını belirtmeli,

b) Taşınmaz üzerindeki haklara ilişkin değişmeler ilgili defter üzerinde yürütülmüş olmalı,

c) Defter tutulduğu zaman tapu idaresinin yetkili olması ve defteri tutulanların ise o taşınmaz üzerindeki hakların değişmesine resmiyet verme yetkisi bulunmalı,

d) Bu defteri tutanların yetkileri kalktıktan sonra defterin tapu idaresine zamanında aktarılması gereklidir.

ÖZEL ORMANLAR ;

Özel ormanlar, kişiler adına tapuda kayıtlı olan ormanlardır. Bir yerin özel orman olabilmesi için tapuda kayıtlı olması ve tapu kaydının hukuki değerini yitirmemiş olması gerekmektedir.

4785 sayılı Kanunun 2.maddesi uyarınca Devletleştirme dışında bırakılan ormanlar. 5658 sayılı Kanuna göre sahiplerine iade edilen ormanlar. 4785 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra özel mülkiyete ait arazide ekim-dikim yoluyla meydana getirilen ormanlar.Özel orman sayılır.

Orman İdaresinin taraf olduğu dava sonucunda orman idaresi aleyhine verilen ve kesinleşen mahkeme kararına göre mülkiyetin sahipliliğin kişiler adına belirlendiği sahalardaki ormanlar özel orman sayılır.

Özel orman olmayan ve 6831 sayılı Orman Kanunun 1.maddesi istisna bentlerine girmeyen ormanlık yerler Devlet Ormanı sayılırlar.

Öncesi orman olan bir yere, usulsüz ve kanunlara aykırı işlemlerle tapu verildiği tespit edildiğinde, bu tapu kaydının iptali için her zaman tapu iptali davası açılabilir.

Mevcut Kanunlar çerçevesinde yetki ve görev verilmiş kişilerin kanunların emrettiği doğrultuda uygulama yapması gerekir. Kanuna aykırı olarak orman sayılan yere tapu veren tapucular hakkında kanuni işlem yapılabilir.

Ormanların kişisel görüş ve çeşitli etkilerle orman sahası dışında bırakılmasına asla müsaade edilemez. Bu nedenle tapulama tespitlerine orman idaresi itiraz ederek çok sayıda dava açılmaktadır. Halbuki, bütün kanunlar göz önüne alınarak, yürürlükteki kanunlara göre hak sahibi olanlara tapuları verilmelidir.

“” Bir özel orman tahdidine itiraz davasında, nizalı taşınmazın özel orman vasfının tayini için, taşınmazın özel orman tahdidinin yapıldığı tarih itibariyle eylemli biçimde orman olup olmadığının saptanması gerekir. (Y.20. HD. 24.03.1998 T. E.1024, K.3115) ””

HUKUKİ DEĞERİNİ YİTİRMİŞ TAPU KAYITLARI

1) Medeni Kanunun yürürlüğe girmeden önce tapulu taşınmazlar harici satışla el değiştirdi. Bu şekilde el değiştirmiş maliki ve fiili zilyedi ayrı ayrı kişilerse durumları gerçeğe uygun hale getirilmemiş bu eski tapular hukuki değerini yitirmiştir.

2) Arazi kanunnamesinin 20.md.göre bir kimsenin tapulu arazisine bir başkası 10 yıl tasarruf ederse tapu kaydı sahibinin açmış olduğu dava dinlenmez.Yani bu tapu kaydı da hukuki değerini yitirmiş olur.

3) Arazi kanunnamesinin 78.maddesine göre miri arazi ile sahih olmayan vakfa ait araziye 10 yıl müddetle zilyet olan kimse o yer üzerinde tasarruf hakkına sahip olur. Buraya ait tapu sahibinin davası dinlenmez.

4) 2510 sayılı İskan Kanunu uygulaması sırasında aynı yere iki tapu kaydı geçerli olur. Eski tapu sahibinin bir yıl içinde dava açma hakkı vardır. Dava açmadığı takdirde tapusu hukuki değerini yitirir.

5) Belde ve köylerde 766 sayılı Arazi Tapulama Kanununa göre tapulama çalışması yapılmış veya 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanununa göre kadastro çalışması yapılmış ise yeni tapu sicilinin oluşması halinde eski tarihli tapu kayıtlarının hukuki kıymeti olmaz. Kadastro işleminin kesinleşmesinden sonra eski tapu kayıtları hukuki değerini yitirir.

6) Bir yer orman sayılan yerlerden olduğu halde ormanlık sahalara ait tapu Kayıtları varsa 766 sayılı kanunun 31. Maddesi gereğince hukuki değerini yitirmiş tapulardan sayılır.

7) 3402 sayılı Kanunun 12. Maddesi gereğince tutanakların kesinleştiği tarihten itibaren kadastrodan önceki hukuki nedenlere dayanarak 10 yıllık hak düşürücü sürenin sonunda dava açılamaz demek suretiyle kadastroya dayanan tescil gerçeği yansıtmıyorsa gerçek hak sahibi adına kayıtların hukuki değeri kalmaz.

8) 3402 sayılı Kanunun 45.maddesi Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce ve sonra alınmış olup da, sonradan bu yerin ormandan elde edildiği ve tapuya o kişi adına kaydedildiği anlaşılırsa, her zaman, bu tapular iptal edilir. Bu tapular hukuki değerini yitirmişlerdir. Bu çeşit tapuların iptali ve tapu sicil kayıtlarının silinmesi için dava açılmalıdır.

MÜLKİYET KONUSUNDA YARGITAY KARARLARININ ÖZETİ

Ormanların özel mülkiyet konusu yapılmasına kanunen imkan yoktur. Bu yerle ilgili tapu sicili oluşturulmasının taşınmazın özde kamu malı orman olma niteliğini değiştiremez. Orman İdaresinin tapulama tespitine itiraz etmemesi sonucu oluşan tapu kaydı Orman İdaresini bağlamaz. Bu tür tapuların ve kayıtlarının iptalinin zaman aşımı kuralı ile bağlı olmaksızın her zaman iptalinin mümkün olduğu bilinmelidir. Öncesi orman veya ormandan açılmış olan taşınmazın zilyetlik yolu ile mülk olarak kazanılmasının mümkün olmadığı, üzerindeki orman bitki örtüsü yok edilse de toprağının da orman sayılan yerlerden olduğunun kabul edilmesi gerekir.

Maliye hazinesinin ve Orman İdaresinin taraf olmadığı bir dava sonucu tescil yolu ile tesis edilmiş sahalarla, yüzölçümünün düzeltilmesine dair mahkeme kararının Hazine ile Orman İdaresini bağlamayacağı, bu şekilde oluşturulan tapuların kayıtlarını iptal ettirmek her zaman mümkündür.

Mülkiyet ihtilafları yukarıdaki görüşlere göre çözüme kavuşturulmaktadır. Tapulama uygulamalarında usul ve mevzuata aykırı olarak bazı yerlerin özel mülkiyete aktarıldığı görülmektedir. Devlet ormanı içinde olup çeşitli tapulama kanunları ile özel mülke dönüştürülmüş yerleri, Orman İdaresinin tapulama tespitlerine itiraz etmemesi sonucu oluşan bu tür tapulama kayıtlarına itibar edilemez. Bu konuda çok sayıda Yargıtay kararı bulunmaktadır.

Sahipli ve tapulu olan palamut meşelikleri, kestanelikler ve fıstık çamlığı sahaları 4785 sayılı kanunun 2.maddesi (B) istisna bendine göre, sahipli olmaları yani tapulu olmak şartıyla devletleştirme dışında bırakılmıştır...6831 sayılı kanunun (H) bendinde sahipli arazilerde ve muhitin hususiyetine göre yetişmiş veya yetiştirilecek, aşılı

kestanelikler, fıstık çamlıkları, palamut meşelikleri ile sahipli arazilerdeki her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar orman sayılmaz.

Sahipsiz orman sahası sahiplenilip senetsizden tapu verilmiş olması durumunda, mevcut Anayasa ve kanunlar karşısında, verilmiş tapu geçerli değildir. Ormanlar zilyetlikle mülk edinilemez. Özel mülkiyete aktarılamaz. 3573 sayılı özel kanun gereğince, Devlet ormanlarından Orman İdaresince tefrik ve tevzi edilip imar ıslah ve temlik şartlarını süresi içinde kişilerce yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler orman sayılmamaktadır. Bu yerlere ait verilmiş tapular her zaman geçerliliklerini korurlar. İmar ve ıslah şartları yerine getirilmeyen sahalar yine orman sayılır. Böyle bir durum kişiye hak sağlamaz.

766 sayılı Tapulama Kanununa göre evveliyatı orman sahası olan yerlere verilen ve Orman İdaresinin itirazı olmaması sonucu kesinleşen tapu kayıtları Orman İdaresini bağlamaz. Bu tür tapuların iptali için zamanaşımı kuralına bağlı olmaksızın delilleri ileri sürülerek her zaman tapu iptali davası açılabilir.

Tapusu olmayan yerler vergi kaydı veya tahrir kaydı veya arazi beyannamesi ile kişiler sahiplilik iddiasında bulunulmaktadırlar. Halbuki Devlet ormanlarının bitki örtüsü kaldırılsa yok edilse bile zilyetlik ve zamanaşımı ile özel mülke dönüştürülmesi kanunen mümkün değildir. Bu zilyetlik belgeleri orman sahaları için geçersizdir.

Orman mülkiyeti tespit edilirken vasıf tayininde ve incelemede alanın Devlet ormanı, özel orman, orman sayılmayan veya orman sayılan yer gibi tabi olması gereken niteliğin tespitinde halen yürürlükte olan 4785 sayılı kanun geçerliliğini korumaktadır. Mahkemelere eksik bilgi ve yeterli belge gönderilmemesi, yeterince takip edilmemesi ve itirazların hemen yapılmaması, davaların doğru biçimde takip edilmemesi , yeterli hukuki bilgiye sahip kişilerce takip edilmemesi sonucu, aslında orman olan sahaların mahkeme kararıyla kişiler adına tapuya tescil edildiği çokça görülmektedir. Evveliyatı orman olan bir yere, tapuya tescil davaları ile haksız olarak verilmiş tapuların iptali, her zaman mümkündür.

Orman tahdit sınırları içinde kalan tapulu yerlere ait tapular hukuki geçerliliğini yitirirler. Bu çeşit tapuların tahdit kesinleştikten sonra hemen iptali için dava açılmalı ve tapu kayıtları geçersiz hale getirilerek, defter kayıtlarına gereken meşruhat yazdırılarak kayıtlar sildirilmelidir. 4785 sayılı kanunla bu kanunun yürürlüğe girdiği 13.7.1945 günü tapulu arazilerde var olan ağaç ve ağaççıkla kaplı yerler hiçbir ölçme ve tapu kayıtlarında düzeltme yapılmadan Devlete geçmiştir. Devletleştirilmiştir. Bu tapulu yerlerin orman ağacı bulunmayan tarım arazisi vasfındaki kısımları ise devletleştirme dışında tutulmuş ve tarım arazileri tapudaki kişilerin malı olarak kalmıştır.

4785 sayılı kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bütün ormanlar hiçbir işlem ve bildirmeye lüzum olmadan Devlete geçmiştir. Devlete geçen ormanlara ait 1945 yılından önce verilmiş tapular hukuki geçerliliğini yitirmişlerdir. Bu tapu kayıtları sicilden iptal edilmesi ve defter kayıtlarına terkin meşruhatı verilmesi gerekmektedir.

Daha önce yapılan ve kesinleşen orman kadastro sonucu orman olarak sınırlandırılıp kesinleşen taşınmazların, daha sonra yapılan arazi kadastrosu çalışmalarında gerçek kişilere haksız olarak tapu verilmesi halinde bunların tapularının iptali gerekir.

Tapu sicil müdürlüklerince hukuki değerini yitirmiş tapuların kayıtları kesinleşmiş mahkeme kararı olmadan iptal edilmediğinden, bu tapuların iptali için dava açılması zorunludur. Bu tapular bir inceleme, ihbar, şikayet sonucu öğrenildiğinde dava açılarak iptal ettirmek gerekmektedir.

Orman kadastrosu tamamlandıktan sonra ve kesinleşen kadastro sonucu tescil işlemleri yapıldıktan sonra, orman kadastro sınırları içinde olup geçerliliğini yitiren tapuların tümünün tespiti ile iptallerinin sağlanması gerekmektedir. Geciktirilmesi görevi ihmal suçunu oluşturur.

3573 ve 6777 sayılı yasalar Devlet ormanları içinde kalan yabani zeytin ağaçlarının aşılanması hakkındaki 3573 sayılı kanun ve bu kanunun kapsamını genişleterek sakız ve harnuplukları da bu uygulamaya dahil eden 6777 sayılı kanunla kapsama giren yerler, Devlet ormanlarından yetkili komisyonlarca tefrik edilerek kişilere dağıtımı yapılmıştır. Bu kanunların amacına hizmet için kişilere verilen tapular geçerlidirler.

Yargıtay 14.HD.13.12.1982 T.5115 E.759 Kararında "". 3573 sayılı yasanın 2.maddesi gereğince bu gibi yerler Devlet ormanı sınırları içinde olsa bile orman sayılmayacaktır"" diye karar vermiştir. Bu gibi yerleri yukarıda belirtilen kanunların amacı dışında kullanılması halinde verilmiş tapuların iptalini, Orman Genel Müdürlüğü isteyebilir. Devlet ormanlarından 3573 sayılı kanunla tefrik edilmiş (ayrılmış) zeytinlik alanlar eğer tapuya bağlanmış ve imar ihya amacına uygun olarak kullanılıyorsa, 6831 sayılı kanunun 1.maddesi (İ) bendi gereğince orman sayılmayan yer olarak tahdit komisyonlarınca orman sahası dışına çıkarılır. Zeytinlik için tefrikle tapusu verilen yerler zeytinlik olarak değil de tarla haline getirilip veya bina yapmak üzere kullanılırsa kanunun amacına aykırı kullanma sayılacağından verilen izin düşer ve saha kişiden geri alınır.

Funda ve Makilik sahaların tespitine ait talimatnamenin 6. Maddesinin (D) bendi yüzde 12 den fazla eğimli arazilerin toprak muhafaza karakteri taşıyacağını ve orman rejimi dışına çıkarılamayacağını düzenlemiştir.

Toprak muhafaza karakteri taşıyan funda ve makilik sahalar orman sayılır. Orman sayılan yerlerin hazine adına orman vasfıyla tesciline karar verilir. Hazine adına orman olarak sınırlandırılmasına karar verilmesi doğru değildir. Orman Yönetiminin kesinleşen orman tahdit sınırları içinde kalan yerler için dava açma hakkı vardır. Hak düşürücü süreye tabi değildir.

Davacının davasından fazlaya ve kesinleşen orman sınırını değiştirecek şekilde karar verilemez. Yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak hüküm kurulamaz. Komisyon kararı ve tespitin kesinleşmesinden sonra açılan davalara Kadastro Mahkemesinde bakılamaz. Görevli hukuk mahkemesinde bakılır.

YARGITAY İÇTİHATLARI

""Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 22.3.1996 tarih 1993/5 Esas ve 1996/1 sayılı kararı ile 3116 sayılı Orman Kanunun 5653 sayılı kanununla değişik 1/e maddesine göre çıkarılan (Makilik ve orman sahalarının birleştiği yerde orman sınırlarının tespitine ait yönetmelik) ile bu yönetmelik uyarınca kurulan *maki komisyonları yasal olup yaptıkları işlemler de geçerlidir.*Orman sınırlandırması kapsamında iken söz konusu komisyonlar tarafından makilik alan olarak belirlenen taşınmazlar hakkında özel kanununlar gereğince oluşturulan tapulara değer vermek gerekir.""Denilmiştir.

"" Toprak muhafaza karakteri taşıyan makilik ve fundalık yerin 5653 sayılı kanuna göre orman sınırları dışına çıkarılması kanuna aykırıdır. Bu durumdaki yerler orman sayılır.(Y.8.HD.27.6.1988 T.6572 E.8824 K)""

""Bu yer 3573 sayılı kanuna göre imar edilmek üzere verilmiş ise de, ihyanın tamamlandığına ve bu yerin tahsis edildiğine dair bir belge ibraz edilmemiş olduğuna göre davanın reddi gerekir.(Y.8.HD.13.2.1990 T.1989 /11618 E.-1990/ 1883 K)""

“”Bir yerin özel orman sayılabilmesi için sabit sınırlı tapu kaydı ile tasarruf edilmekte olması gerekmektedir.(Y.8:HD.6.9.1988T.10936 E-10054 K.)””

“Orman İdaresince görevlendirilen inceleme kurulu raporu mahkemeyi bağlamaz. Ancak bu kurul tarafından düzenlenen rapor ile mahkemece seçilen bilirkişiler tarafından verilen rapor arasında aykırılık varsa bunun neden ileri geldiğinin araştırılması ve giderilmesi gerekir.(Y.8.HD.14.3.1988T.3745 E.3294)

“”Orman İdaresinin taraf olmadığı bir dava sonunun da tapu alanının büyütülmüş olması Orman İdaresini bağlamaz. (Y.14.HD.25.10.1990T .4080E. 8639 K)””

“”Tarafları,konusu,hukuki sebebi aynı olan bir dava sonunda verilen hüküm taraflarını bağlar.(Y.8.HD.8.7.1988 T. 9960 E.-9728 K.)””

“”Bir yer 4785 sayılı Kanunun yürürlüğü sırasında orman ise tapu kaydı değerini yitirir.O tarihte orman değil ise dava tarihindeki durumuna bakılır.Palamut meşeliği 4785 sayılı kanunun birinci maddesi 2. Fıkrasına göre devletleştirilmiş değildir. (Y. 8. HD.11.12.1990 T. 19646 E.- 17152 K)””

“”Nizalı yer orman olsa bile 3573 sayılı zeytinciliğin ıslahı hakkındaki kanuna göre verilen tapu geçerli olur.(Y.8. HD. 22.3.1988 T. 2514 E.—3958 K)””

“” Orman sınırları içinde kalan yerler, zeytinciliğin ıslahı hakkında ki kanununda öngörülen edinme (iktisap) koşullarının oluşması durumunda, özel mülk haline dönüşebilir. (Y.16.HD. 11.9.1987 T. 401 E. 199 K.)””

ÖNCESİ ORMAN OLAN FAKAT SONRADAN ORMAN NİTELİĞİNİ TAM OLARAK KAYBETMİŞ YERLERİN ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARMA 6*831 SAYILI ORMAN KANUNUN 2/B MADDESİ UYGULAMASI*

Öncesi orman olan fakat tahrip edilip orman örtüsü kaldırılarak tarım arazisi veya yerleşim yerine dönüştürülen orman alanlarının orman sınırı dışına çıkarılmasına sadece kanunla görevlenen orman kadastro komisyonlarınca karar verilmektedir.

31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini ilmen ve teknik yönden tam olarak kaybettiği ve tarım alanı bağ, bahçe, tarla, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık, mera, otlak, yaylak, kışlak, yerleşim yerine dönüştüğü ve bir daha eski hali gibi ormana dönüştürülmesinin ekonomik yönden mümkün görülmediği, anlaşıldığında, Devlete ait olan bu yerlerin orman sayılma niteliğinin ilmen ve fennen tam olarak kaybettirilmiş olması sebepleri belirtilip, *orman olma vasfı dışına çıkarılarak hazine adına kayıtları yapılır.* Bu gibi yerler haksız olarak işgal edenler adına orman dışına çıkarılamaz. Orman dışına çıkarılan yerler zilyetlikle mülk edinilemez. Sicil kütüğünde beyanlar hanesine “ taşınmazın …. M2 sinin orman kadastrosu sınırı içinde 2/B sahasında kalmaktadır”. Diye belirtme açıklaması yapılır.

31.12..1981 Tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yer denince üzerinde ağaç ve ağaççık toplulukları bulunmayan, ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönünden orman kurulmasında yarar olmayan yerler bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş sayılacağı bu konudaki yönetmeliğin 32. Maddesinde tarif edilmiştir.

Bir yerde 2/B uygulaması yapmak idari bir iştir. İdarenin takdirine ait bir tasarruftur. Fiilen orman görünümünü yitirmiş yerler orman sınırları dışına Orman Kadastro Komisyonlarınca çıkarılmadıkça hukuken orman sayılmaya devam eder.

“Tahdit dışında kalan yer orman tahdidi dışında kalsa bile bitişik ormanın tüm özelliklerini taşıyorsa böyle bir yer orman sayılır.(Y.8.HD.29.2.1988T.2125 E.2757 K)””

Öncesi orman olan fakat bu niteliğini 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından tam orak kaybetmiş, orman bütünlüğünü bozmayan tarım arazisi haline veya otlak, kışlak yaylak haline dönüşmüş yerlerle, köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim yeri devamı mahiyetindeki yerler, Orman Kadastro komisyonu kararı ile Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılır. Su taşkını ve Erozyona maruz yerler, orman bütünlüğü bozacak veya toprak aşınma ve taşınması olacak yerler orman sınırları dışına çıkarılamaz.

Yanan orman alanları ile geçici olarak orman örtüsü kesilip kaldırılmış yerler orman olmakta devam eder. Buralar orman sınırları dışına çıkarılamaz.

Orman dışına çıkarmanın amacı; Orman sahası Devlet eliyle ihya ederek orman içi köy halkını buralara yerleştirmek maksadıyla orman sınırları dışına çıkarılır. Vatandaşın ormanla ilişkisini düzeltmek maksadıyla tarım alanı haline dönüşmüş yerler orman sınırları dışına çıkarılması öngörülmektedir.

Halen toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler orman sınırları dışına çıkarılamaz.

Yanan orman sahaları, muhafaza ormanları, milli park ormanları, tabiat anıtı, doğal sit alanı, turizm teşvik kanunu hükümlerine göre tespit edilen turizm alanlarında, orman kanunu hükümlerine göre verilen izin, muvafakat ve irtifak hakkı sahaları, orman rejimine alınmış sahalar, ağaçlandırma sahaları bu nitelikleri devam ettiği sürece ve yanan orman sahaları hiçbir suretle orman sınırları dışına çıkarılamaz.

HAZİNE ADINA ORMANDAN ÇIKARILMIŞ OLAN 2/B UYGULAMASI YAPILMIŞ YERLERİN SATIŞI

6292 sayılı orman köylerinin desteklenmesi ve hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi ile hazineye ait tarım arazilerinin satışı hakkındaki kanun 26. 4. 2012 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Orman Kadastro Komisyonlarınca Orman Kanunun 2/B. Maddesine göre hazine adına Devlet ormanları sınırları dışına çıkarılmış yerler, önceki niteliğini kaybeder. Dönüştüğü hali hazır niteliğine göre hazine adına mülk olarak kaydı yapılmaktadır. Hazine adına orman vasfından çıkarılan ve yeni vasfı tayin edilen bu gibi yerlerin, ormanla bir ilişkisi kalmayıp hazineye ait mülk durumuna geçer.

Orman niteliğini kaybetmiş tarım arazisi ve yerleşim yeri haline gelmiş yerler, hazinece 6292 sayılı kanun uyarınca, kullanıcı hak sahiplerinden rayiç değeri alınıp satış yapılarak tapuları verilmektedir. Bu gibi yerler artık orman sayılmaz.

ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARILACAK YERLER

-6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamına girmeyen yerler.

-6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesinin istisna bentlerine giren yerler.

-Kamu malı sayılan otlak, kışlak ve yaylak gibi araziler,

-2/A ve 2/B.madde uygulamasında Muhafaza ormanı, Milli Park, izin ve irtifak hakkı tesis edilen sahalar, orman rejimine alınmış yerler bu niteliklerinin devamı süresince ve yanan orman sahaları ise hiçbir surette orman sınırları dışına çıkarılamaz.

-Orman sınırları dışına çıkarma işlemleri Orman Kadastro komisyonlarınca bu konuda yayınlanıp yürürlükte olan yönetmelik esaslarına göre yapılır. En son düzenlenen Orman Kadastro Yönetmeliği 2004 tarihlidir.

-2/B. Maddeye göre bilim ve fen bakımından bir yerin orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olmasındaki kıstas ise, sahanın üzerindeki ağaç ve ağaççık toplulukları bulunmayan ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönünden yeniden orman kurulmasında ekonomik yarar olmaması halidir. Bu halde bulunan yerler bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş sayılır.

2/B madde uygulaması yapılabilmesi için, uygulama yapılacak yerde, Orman kadastrosunun yapılmış olması gerekmektedir.

ORMAN DIŞINA ÇIKARMANIN SONUÇLARI

A)Ceza Hukuku Yönünden :

Kanuni şartları varsa bir yerin orman sınırı dışına çıkarılması işi orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu işlem idari bir tasarruftur.Yapıldığı anda itiraz olmuşsa, mahkeme sonucunda verilen karara göre kesinleşir ve hüküm ifade eder. Orman sayılan yerde suç işlenmesi halinde, sonradan bu yerin orman sınırları dışına çıkarılması ile suçluluk ortadan kalkmaz. Ancak orman sınırları dışına çıkarma gününden sonra bu yerde işlenen suç, orman suçu sayılmaz. Çünkü bu yer hazinenin mülküdür.

B)Özel Hukuk Bakımından :

Orman dışına çıkarılan yer, orman sayılmayan yerlerdense, bu yerde işlenen suç için orman mevzuatı bakımından yapılacak bir işlem yoktur. Evveliyatı orman olan bir yer orman sınırı dışına çıkarılmadan, o yerden yararlanma yani zilyetlik hali, Orman Kanununa göre suç teşkil eder. Bu nedenle orman sınırı dışına çıkarılmadan önce işlenen haksız fiilin haksız fiil olma niteliğini değiştirmez. Suçluluk hali oluşur.

ORMAN NİTELİĞİNİ YİTİREN YERLERİN ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARMA YETKİSİ

Mahkemelerin orman olan bir yeri orman sınırı dışına çıkarma yetkileri yoktur. Ancak şartları varsa bu husustaki kararları veya işlemleri bozma yetkileri vardır. Dava yoluyla mahkemeden bir yerin orman dışına çıkarılması istenemez. Bir yeri orman dışına çıkarmaya Orman Kadastro Komisyonları yetkilidir. Orman Kadastro Komisyonlarının Orman Kanunun 2. Madde uygulamasını ne şekilde yapacaklarını yönetmeliklerde açıklanmıştır. Orman Kadastrosu tamamen özel bir kadastro olduğundan bu görev,6831 sayılı Orman Kanununa göre görevlendirilen kimselere verilmiştir. Orman Kanunun 2.maddesine göre orman sınırı dışına çıkarma işlemlerini sadece Orman Kadastro Komisyonları yapabilirler. 3402 sayılı Kanuna göre kurulan arazi kadastro ekibinin Orman Kanunun 2/B. Maddesine göre uygulama yapma yetkileri yoktur. Ancak orman arazilerinin sınır ve haritalarını tespit etme yetkileri vardır. Arzi kadastro ekibinin yaptığı sınırlama orman sınırlaması yerine geçer.

ORMAN KADASTRO KOMİSYONUNCA ORMAN OLARAK SINIRLANDIRILACAK YERLER

***Orman Kanunun 1. Maddesine göre orman sayılan ve eskiden beri orman olduğu bilinen yerler.**

***Orman Kanunun 17.maddesinde belirtilen Orman içi açıklıklar,**

***3116 sayılı Kanun uyarınca kamulaştırılmış ormanlar,**

***4785 sayılı Kanunla Devletleştirilmiş veya Devletleştirmeye tabi ormanlar,**

***6831 sayılı Kanunun 3.maddesine göre orman rejimine alınmış yerler,**

***6831 sayılı Kanunun 13/B maddesine göre orman olarak ağaçlandırılan veya ağaçlandırılacak yerler,**

***6831 sayılı Kanunun 24.maddesine göre kamulaştırılan yerler ve diğer surette orman yetiştirmek üzere kamulaştırılmış yerler,**

***Devlet ormanı olduğuna dair kesinleşmiş mahkeme kararı bulunan yerler, Orman Kadastro Komisyonlarınca, Devlet ormanı olarak sınırlandırılır.**

MECBURİ TAHKİM YOLU İLE DAVANIN GÖRÜLMESİ

3533 Sayılı kanunun 1.maddesinde, umumi mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyeler ile sermayesinin tamamı Devlet veya Belediyelere veya hususi dairelere ait olan daireler ve müesseseler arasında çıkan ihtilaflardan Adliye mahkemelerinin vazifesi dahilinde bulunanların bu kanunda yazılı tahkim (HAKEM) usulüne tabi olduğu belirtilmiştir. Uyuşmazlığın bulunduğu yerin yüksek dereceli hukuk mahkemesi başkanı veya hakimi tarafından hakem sıfatı ile ihtilaf çözümlenir. Uyuşmazlık konusu ne olursa olsun taraflar bu kanunda yazılı kuruluşlarsa dava mecburi tahkim yoluyla halledilir.

Hazine ile Orman Bakanlığı arasında açılan bir davada 2/B madde uygulamasına itiraz davasında bu kuruluşlar arasındaki mülkiyet ihtilaflarının çözümü 3533 sayılı Kanunda belirtilen yöntemle çözümlenir. Gerçek ve özel tüzel kişilerin de taraf olduğu orman hukuku uyuşmazlıklarında davalar genel mahkemelerde, Orman Kanununa göre çözümlenir. Kadastro mahkemesinde veya Asliye veya Sulh Hukuk Mahkemesinde bakılmakta olan bir davanın hakemde görülmesi gerekiyorsa, bu mahkemelerin görevsizlik kararı vererek, işi hakeme göndermesi gerekir. Hakem olarak görevlendirilen hakim davayı 3533 sayılı kanuna göre bir sonuca ulaştırır.

AVUKATLIK ÜCRETİ

6831 sayılı Kanunun 2/B .maddesinin uygulamasından doğan davalar sınırlamaya itiraz şeklinde olmadığından harca tabidir. Harç, taşınmazın dava tarihindeki değerine göre hesaplanır. Avukatlık ücreti maktu değil nispi olarak hesaplanır. Dava dilekçesinde gösterilen veya sonradan keşifle belirlenen değer üzerinden Avukatlık ücreti tarifesine göre nispi olarak hesaplanıp karşı tarafa yüklenir. Avukatlık ücreti yargılama giderlerindendir. Davayı kazanan taraf vekil ile temsil edilmişse onun lehine hükmolunur. Davanın sadece bir tek oturumunda vekille taraf temsil edilmiş olsa bile, aynı davada talep üzerine lehine vekalet ücreti hükmedilmesi gerekir. İlk oturumda olsa bile davacının davasından vazgeçmesi davalı yararına vekalet ücreti hükmedilmesine engel değildir. Çünkü bu duruma davacı kendi fiiliyle sebebiyet vermiş olmaktadır.

Görevsizlik, yetkisizlik dava ön şartlarının yokluğu ve husumet nedeniyle davanın reddinde ; Davanın nakli ve açılmamış sayılmasında Avukatlık ücret tarifesinin 8. Maddesi hükmü göz önünde tutulur.

“” Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek Avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde ; Hukuk davalarında dava tarihindeki, Ceza davalarında ise kamu davasına katılma isteği

veya şahsi dava gününde yürürlükte olan Avukatlık asgari ücret tarifesinin uygulanması gerekir. (Y. İç.Bi.Ka. 23.12.1976 T. 7-6 Sayılı) “”

“” Kadastro Kanunun Avukatlık ücretine ilişkin hükümleri, orman davalarında uygulanmaz. (Y. 8. HD. 18.6.1990 T., 2815 E., 10766 K.)””

KADASTRO HUKUKU VE TEKNİĞİ AÇISINDAN ORMAN KADASTROSU

“”Kadastro ile taşınmaz malların hukuki ve geometrik durumları belirlenerek Devlet güvencesi altına alınması””olarak tanımlanan bir kamu hizmetidir. Plandaki sınır ile arz üzerindeki sınırlar birbirini tutmaz ise esas olan plandaki sınırdır. Arazinin, tahdit sınırı içinde dendiği zaman (Orman sahası içinde) olduğu, tahdit dışında dendiğinde, orman sahası dışında kaldığı anlaşılır.

Taşınmaz Malların Sınırlandırılması ve Hak Sahibi Tespiti:

1)Orman sınırlandırılması (çekişmesiz sınırlarının arazide gösterilmesi)

2)Tespiti, (Maliklerinin belirlenmesi) ölçü, hesap, çizim işleri (parsellerin ölçülmesi ve ölçülen değerlerin sayısal ve çizgisel bilgiler üretilmesi)

3)Tescil, (parselin, hak sahiplerinin adına tapuya kaydı yapılır.)

Geometrik şekli ve büyüklüğü belirlenerek tapuya tescil edilen her taşınmaza bir parsel numarası verilir. O parsel numarası ile anılır. Belgelerde tespit sırasında yapılan araştırma ve sorgulama ile taşınmazın sahipleri ortaya çıkarılır. Tespit sırasında *öncelikle geçerli belgeler, sonra malik ve bilirkişi beyanları* ve tanıkların bilgilerine başvurularak edinilen bilgiler tutanağa yazılıp imzalanır. İbraz edilen belgeler, hak veya ispat belgeleri olabilir.

Hak belgeleri;

Taşınmazın sahibini belgeleyen, tapu ve tapu hükmündeki belgelerdir. Tapular Medeni Kanundan önce ve sonra tesis edilmiş yoklama veya kayıt defterlerine yazılmış taşınmazlara verilmiş belgelerdir. Ayrıca, Padişah Fermanları, kuyud-u kadime kayıtları, toprak tevzi ve iskan belgeleri de tapu hükmündeki hak belgeleridir.

İspat belgeleri;

Adi senetler, noter senedi, tasdiksiz tapu ve yoklama kayıtları, tahrir ve yoklama kayıtları, veraset senedi, vergi kayıtları, diğer tasarruf belgeleri gibi belgelerdir. Kadastro sırasında geçerli hak belgesi varsa ispat belgesine riayet edilmez. Ayrıca geçerli bir belge varsa, buna aykırı olan bilirkişi ve tanık beyanlarına itibar edilemez. Bir taşınmazın sahibi özel veya tüzel kişiler ya da hazine olur. Hazinenin bir yerin maliki olabilmesi için kadimden beri hazineye ait olan, hazinece Devletleştirilen, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup ta mirasçısı olmayan yerlerden olması gerekir.

ORMAN KADASTROSUNA İTİRAZ SÜRESİ

Orman sınırı dışına çıkarılan yerlerin hukuki durumları itiraz ve dava açma süreleri *çıkarma işleminin bittiğinin ilan edildiği tarihte yürürlükte olan kanuna tabidir*.

Orman Kadastro Komisyon kararının o yerde ilanı tarihinden itibaren itiraz süresi başlar. 4999 sayılı Kanuna göre ilan süresi hak düşürücü süre olup 6 aydır.

Hukuki yararı olanlar 6 aylık hak düşürücü süre içinde, orman kadastro komisyon kararına nedenlerini ve belgelerini ileri sürülerek komisyon kararının iptali için dava açabilir.

Uygulamada, gerçek kişiler komisyon kararlarının iptaliyle birlikte tescil istemektedirler. Bu durumda Hazinenin hasım gösterilmesi gerekir. Ayrıca ilgisine göre, köy muhtarlığı, belediye veya diğer kuruluşlar hasım olarak gösterilir.

Orman *Kadastro tutanak ve haritaları incelenerek hangi gerekçe ile sahaların orman sınırları dışına çıkarıldığına bakılarak, bu gerekçenin doğru bir sebep olup olmadığı denetlenir.* Hatalı bir durum varsa bunlar belirtilerek varsa mevcut harita ve belgelere dayanarak sınırlamaya itiraz edilerek dava açılır. Dava sadece Hazine veya Orman Genel Müdürlüğü tarafından Orman Bakanlığı aleyhine açıldığı takdirde 3533 sayılı kanuna göre iş tahkime tabi olur.

Taşınmazın bulunduğu yerdeki yüksek dereceli hukuk mahkemesi başkanı veya hakimi tarafından hakem sıfatıyla dava çözümlenir. Hakem kararına karşı temyiz yoluna değil itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak hakemin görevine ve yetkisine girmeyen işler hakkında verdiği karar temyiz edilebilir. Yetki aşımı suretiyle verilen kararlar yok hükmündedir. Bunları Temyiz Mahkemesinin denetleme yetkisi vardır. Sınırlamaya itiraz ve orman sınırları dışına çıkarma kararlarının iptali için Orman Genel Müdürlüğü dava ehliyetine sahiptir. Orman sınırlamasına *itiraz davaları, 6831 sayılı Orman Kanunun 4999 sayılı Kanunla değiştirilen 11.maddesine göre her türlü harca tabidir.* Orman Kanunun 2/B.maddesi uygulamaları kadastro işi ve işlemi olmadığından genel dava harçlarına tabidir. Nizalı yerin değeri tespit edilerek buna göre dava harcı alınır. Harç yatırılmazsa davaya devam edilmez. HUMK. 409/5 maddesinde açıklandığı üzere üç aylık süre geçmiş ve bu süre içinde dava harcı yatırılmamış ise, davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.

ORMAN KADASTROSUNUN İLANI VE KESİNLEŞMESİ

Orman Kadastro Komisyonunca tekniğine uygun olarak arazide her kırık noktada ölçme yapılarak arazilerin ormanla müşterek sınırlarını tespiti yapılır. Orman sınır tutanak ve haritaları düzenlenir. Hukuki ve şekli noksanlıklar orman idaresince giderildikten ve dosya içeriği İl Valiliğince onaylandıktan sonra, ilgili beldelerde 6831 sayılı kanuna göre yapılmış orman kadastro çalışması kayıtları orman kanunun 11. Maddesine göre altı ay süre ile askı ilanına çıkarılır. Bu ilan kişilere şahsen yapılmış tebligat hükmündedir.

Altı aylık ilan süresi içinde mülkiyet hakkının kaybolduğuna inanan ve iddiada bulunan Orman İdaresi veya kuruluşlar ile gerçek kişiler, 6831 sayılı Orman Kanunun 11. Maddesi uyarınca, Kadastro Mahkemesinde, bu mahkemenin bulunmadığı yerlerde ise Asliye Hukuk Mahkemesinde sınırlamaya karşı itiraz nedenlerini gerekçeleriyle birlikte açıklayıp belge delillerini gösterip dava açabilirler. Açılan dava sonucunda mahkeme kararı kesinleştikten sonra bu karara göre sınırlarda bir değişiklik yapılması gerekiyorsa, kararın uygulaması arazide yapılarak sınır düzeltmesi işlemleri kadastro komisyonunca yerine getirilir. Mahkeme kararının aslı kadastro dosyasında muhafaza edilir.

Yargıtay Genel Hukuk Kurulunun 11.04.2001 T. E.2001/20–351, K. 2001/360 sayılı kararında; “”Aynı yerde hem orman kadastrosu çalışması hem de arazi kadastrosu ekibince çalışma yapılmışsa bu durumda, Orman kanunundaki 6 aylık süre sonunda değil de, 3402 sayılı Kadastro Kanunun 11. Maddesi uyarınca ilan süresi 30 gün olup bu süre sonunda iki çalışmanın da tespit işlemleri kesinleşir. “” Diye karar verilmiştir.

Öncesi tapulu tarla veya ziraat arazisi olup ta orman kadastro komisyonunca veya genel kadastro ekibince bu yerleri yanlışlıkla orman sınırı içine almışsa, tapulu araziler için, ilan süresinin bittiği tarihte başlamak üzere 10 yıl içinde orman kadastrosuna itirazda bulunabilir ,Süre hak düşürücü süredir. Süre dolduktan sonra önceki tapu belgesine dayanılarak itiraz yapılamaz. Eğer orman sınırlaması kadastro ekibince 3402 sayılı kanunun 4 maddesine göre yapılmışsa bu 10 yıllık itiraz süresi 30 gülük askı ilanın bittiği tarihten itibaren başlar ve on yıl içinde sadece tapulu yer için itiraz davası açılabilir. (6831 s.k. Md.11. Bk.) Bir yerde orman kadastrosuna itiraz edilip dava açılmış ise bu yerde kadastro kesinleşmez.

2/B sahası içinde kalan yerler için, *altı aylık askı ilanı süresi içinde* hak kaybına uğrayanlardan orman idaresi veya diğer kuruluş ve özel kişiler geçerli mülkiyet belgeleri varsa dava açarak tespitlere itiraz edebilirler. (6831 s.k. Md. 11.)

KADASTRO KOMİSYONU KARARLARININ İPTALİ İÇİN

BİLİRKİŞİLERCE İNCELENECEK KONULAR

Böyle bir davada mahkemenin ilk işi, davanın süresinde açıldığını tespit ettikten sonra, bilirkişi incelemesi yaptırmaktır. Bilirkişilerden birinin serbest Orman Yüksek Mühendisi olması şarttır. Ayrıca Ziraat Mühendisi ile fen memuru veya Harita Mühendisi bilirkişi kuruluna katılabilir. Bilirkişiler Orman Kadastro komisyonu gibi davranarak belge ve arazide inceleme ile araştırma yaparak bu yerin orman sınırları dışına çıkarılması veya çıkarılmaması gereken yer olduğuna dair gerekçelerini de açıklayarak mahkemeye görüş bildirirler.

Bilirkişi Heyetince Yapılacak Çalışmalar ;

Gerekli belge ve haritaları inceleyip bunları arazide uygulayarak daha önce kadastrosu yapılmış yerlerde, kesinleşmiş orman sınırlarını araziye aplike etmek, yerin orman sınırını krokide göstermek, Orman dışına çıkarılmış yeri ve Devlet ormanına ait sınırları göstermek, arazinin önceki ve bu günkü durumunu niteliği açıklamak. Konu ile ilgili olarak Bilirkişi raporunu gerekçeli olarak düzenlemek ve kanaatini mahkemeye sunmaktır.

31.12.1981 gününden önceki durumun belirlenmesi;

Memleket Haritaları ve bunların yapımında kullanılan hava fotoğraflarını zemine aplike etmek, gözlem ve inceleme yaparak karşılaştırmak, Tahdit ve Kadastro haritası ile tutanakları, Amenajman Planı haritaları ve diğer belgeleri incelemek, koordinatları tespit etmek, Belde sınırı ile bunlarla ilgili haritaları ve varsa imar planları uygulayıp orman sınırı dışına çıkarılan yerin konumu ve yerini belirlemek, davalı yerin koordinatlarını tespit etmek.

Mahalli Orman İdaresindeki suç tutanakları ve dava dosyaları ile davalı yere ait önceki mahkeme kararlarını incelemek bu konuda görüş bildirmek,Tapu Kadastro işlemlerine ait tapu kayıtlarını yerel bilirkişi aracılığıyla nizalı yere uygulamak, bunların nizalı yerle ilişkisini belirlemek, bilgi vermek, sınırlarını göstermek, kayıtların ve belgelerin davalı yeri kapsayıp kapsamadığını belirlemek, Vergi kayıtlarını nizalı yere uygulamak, sınırı haritada göstermek, Kayıt ve belgelerdeki sınırların sabit veya ormana bitişik ve değişebilen durumda olup olmadığını gerekçeli olarak açıklamak, orman alehine bir durum varsa bunları tesbit edip belirtmek, davalı yerin 31.12.1981 tarihinden önce köy kasaba veya şehir yerleşim alanı içinde kalıp kalmadığını tespit etmek, Orman dışına çıkarma maksadını açıklamak,

Bilim ve fen bakımından orman niteliğini 31.12.1981 tarihinden önce tam olarak yitirip yitirmediğini, tarım arazisi, yaylak, kışlak, mera haline dönüşümünün bu tarihten önce meydana gelip gelmediğini, şehir kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim yerinin 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybedip kaybetmediğini, çekişme konusu yerin bu gibi yerler üzerinde bulunup bulunmadığı, tarla, bağ, bahçe, meyvelik, fındıklık, fıstıklık (Antep fıstıklığı, çam fıstıklığı) gibi tarım arazilerinin mera, yaylak, kışlakların bu günkü halleri ile su ve toprak rejimine zarar verip vermediğini, orman bütünlüğünü bozup bozmadığını bildirmek.

Orman dışına çıkarılmış yerlerin ormana bitişik sınırlarında kalan kısımlarının halen ve fiilen kimlerin işgalinde olduğunu yönleriyle birlikte açıklamak, çekişmeli yerin hangi hava fotoğrafı ve haritada yer aldığını, hangi poligon noktaları ile çevrildiğini belirtmek bilirkişilerin görevidir.

2/B MADDESİ UYGULAMA SAHASINDA İMAR UYGULAMASI;

Öncesi orman iken 2/B madde uygulaması ile orman olma vasfıyla ilişiği kesilen yerlerde, 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında imar uygulaması yapılmasında bir sakınca yoktur. Çünkü bu gibi yerler ormandan çıkarılmış ve hazine adına kaydı yapılmış yerlerdir.

3402 sayılı Kanun uyarınca kullanım kadastrosu yapılmayan yerlerde imar uygulaması yapılamaz. Kullanım kadastrosu yapılıp bu uygulama 30 gün süre ile ilan edilip kesinleştikten sonra ilgili kuruluşlar 3194 sayılı Kanuna uyularak imar uygulaması yapılabilir.

Bunun için Orman ve Su İşleri Bakanlığının mahalli orman idaresine imar uygulaması haritaları gönderilerek, parselasyon planlarında teknik yönetmeliğine aykırı bir durumun bulunup bulunmadığı ve *mülkiyet yönünden idarenin bir hak kaybına uğrayıp uğramadığı*, imar planının ilan süresi olan 30 gün içinde arazi ve harita üzerinde araştırılarak, kanuna uygun olduğu anlaşıldıktan sonra tescil işlemleri yapılabilir. İmar çalışması ile orman arazisi imar sahası içine alındığı tespit edildiğinde ise bu uygulamanın iptali için, nedenleri açıklanarak, Orman İşletmesi Müdürlüğünce imar planının bu kısmına itiraz davası açılarak iptali sağlanması gerekir.

MAKİ SAHALARININ TESPİTİ İLE 2/B MADDESİ UYGULAMASI

1.6.1936 tarihinde yürürlüğe giren 3116 sayılı Orman Kanununun 1. Maddesinde maki sahaları orman sayılmış ve tahdit yapılırken bu sahalar orman sınırları içine alınmıştır. Bu durum 5653 sayılı kanunun yürürlük tarihine kadar devam etmiştir. 3. 4. 1950 tarihinde yürürlüğe giren ve 3116 sayılı kanunun 1. Maddesinde ormanın tarifi yeniden tanımlanmış ve (e) fıkrasında makiliklerin orman sayılmadığı belirtilmiştir. Bu fıkranın son bendinde ise 43 üncü maddeye yollama yapılarak hangi yerlerdeki maki sahalarının orman sayıldığı hükme bağlanmıştır. Adı geçen yasa ve makilik sahaların tespitine ait yönetmelik uyarınca görevlendirilen orman tahdit komisyonları ve maki tespit komisyonları aracılığıyla maki bitkileriyle kaplı olan orman sahası ve orman sayılmayan maki alanlarının sınırları tespit edilmiştir. Böylelikle daha önceki tarihlerde orman niteliği ile hazine adına tapuya bağlanmış yerler, yeni kanun uyarınca nitelik değiştirerek orman olmaktan çıkmış ve vasıf değişikliğine uğratılarak *hazinenin özel mülkü haline dönüşmüştür.* Tapuya henüz bağlanmamış yerler ise, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz mal durumuna dönüşmüştür.

6831 sayılı kanunun 1/J maddesinde belirtilen orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yani ortalama yamaç meyli % 12 den az olan sahalardaki maki ve fundalıklar orman ve toprak muhafaza karakteri taşımadığı kabul edilerek orman sayılmamaktadır.

Maki sahasının yamaç meyli %12 den fazla ise bu yerler aynı kanuna göre orman ve toprak muhafaza karakteri taşıması sebebiyle orman sayılmıştır.

Yargıtay'ın görüşüne göre; **taşınmaz üzerindeki maki, diken ve çalı formundaki bitki örtüsü sıra ve küme halindeki ağaç ve ağaççıklarla kaynaşıp bütünleşmişse artık bu taşınmazın 6831 sayılı kanun (1/C-F-J) maddesindeki istisnalardan olduğu kabul edilemez. Böyle bir taşınmaz aynı Kanunun 1. Maddesi uyarınca ormanın bir parçası ve orman sayıldığının kabulü gerekir. Ormanın üst tabaka bitkileri orman ağaçlarıyla kaplı ise alt tabakadaki maki cinsi ağaçlarda ormanın bir parçası olarak orman sayılırlar. Maki sahaları, 2/B maddesi uygulamasıyla Orman Kadastro Komisyonlarınca orman sahası dışına çıkarılmadıkça bu çeşit yerler, tahdit içinde, orman sayılmayan, Hazineye ait yerlerdendir.**

YABANİ ZEYTİNLİK FISTIKLIK FINDIKLIK YERLERİN TESPİT VE TEFRİKİ

6777 ve 3573 sayılı özel konulu yasalar uyarınca çevre halkını kalkındırmak, milli ekonomiye katkıda bulunmak, orman içinde atıl durumdaki gelir getirici yerleri ekonomiye kazandırmak, gelir sağlayıcı yerleri imar ve ihya ederek iyileştirmek memleket ve millet menfaatine sunmak maksadıyla, yabani zeytinlik, fındıklık, fıstıklık sahalar ormandan tefrik edilip idarece orman sayılmaktan çıkarılmış ve tapusu kişilere verilmiştir. Bu sahaların tapuları, tahsis amacına uygun olarak kullanıldığı sürece geçerli tapu belgesi olarak kabul edilir. Bu tapulu sahalar özel kanun 6777 ve 3573 sayılı kanunlar uyarınca orman içinde bulunsa da artık orman sayılmayan yer sayılırlar. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı ile 22.3.1996 T. 93/5-1 sayılı kararıyla bu yerlere ait tapular geçerli tapulardan oldukları kabul edilmiştir.

Yargıtay 20. Nci Hukuk Dairesi Büyük Kurulun 21.12.1999 tarih 7041 Esas**, 11998 Karar sayılı kararında özetle; “”Maki komisyonlarının kararlarına geçerlilik tanınmıştır. Bu kararlar, sadece orman alanları içinde bazı kesimlerin makiye ayrılması kararıdır ve geçerlidir. Ancak tahdit içinde kalan bu alanları, komisyonların dışarı çıkarma yetkisi yoktur.** ***Kararlar, makiye ayırma kararıdır.*** **Ormandan dışarı çıkarma kararı değildir. Kesinleşmiş tahdit içindeki ormanlarda, makiye ayrılan alan orman olmakta, 5653 s.k. Ve değinilen uygulama yöntemi ile orman sayılmasa dahi bu kısımlar 1744 s.k. 2. Maddesi veya 6831 s.k. 2/B maddesi uyarınca orman dışına çıkarılmadıkça, tahdit içinde orman olmayan, fakat Hazineye ait yerlerdir. Gerçek kişilerin dayandığı 4753 s.k. İle oluşmuş tevzi tapuları varsa değer verilmeli, aksi halde tevzii tapusu dışındaki tapulara değer verilmez. “” diye karar verilmiştir.**

2/B md. Uyarınca orman dışına çıkarılıp Hazine adına tescili yapılmış yerlerin ormanla ilişiği kalmaz. Ormanla ilişiği kalmayan sahalarda, 3194 sayılı İmar Kanunu uygulaması da mümkündür. 6831 sayılı Kanunun 2/B maddesi uyarınca orman dışına çıkarılan ve 2924 sayılı Kanuna dahil yerlerde kullanım kadastrosu henüz yapılmamışsa, imar uygulaması yapılamaz. Kullanım kadastrosu yapılarak kesinlik kazandıktan sonra imar uygulaması yapılabilir.

Orman kadastrosu kesinleşmiş yerlerde, hazine adına orman dışına çıkarılmış olan otlak, yaylak, kışlak vasfındaki yerler, 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkındaki kanunun 2. Maddesi ile 4342 sayılı Mera Kanununa göre bu yerler, mahalli orman köylüleri ve kasabaların hayvanlarının otlatılması için kullanılmak üzere bedelsiz tahsis edilir. Kamu orta malı olan yerler özel mülkiyete konu edilemez. Amacı dışında kullanılamaz ve satılamazlar. Orman sınırları dışına çıkarılan saha içinde bulunan meralar, 3402 sayılı kanunun 16/B maddesi uyarınca mera yaylak kışlak olarak sınırlandırılarak siciline arazi vasfı ve kullanım amacının işlenmesi gerekir. Düzenlenen bu sicil kayıtları tapu değildir.

6831 sayılı Orman Kanunun 2/B maddesi gereğince orman sahası dışına çıkarılmış veya özel Kanunlar uyarınca yabani zeytinliklerin, fıstıklıkların ve diğer ağaçların aşılanmak suretiyle imar ihya eden hak sahiplerine dağıtımı yapılmış yerler için verilmiş tapu belgeleri dağıtım amacına uygun olarak kullanılmasına devam edildiği sürece tapuların her zaman geçerliliklerini koruyacağı ve bu yerlerin artık orman sahası sayılmayacağı Yargıtay içtihadı birleştirme genel kurulunca 22. 3. 1996 tarih ve E.1993/6, K. 1996/1 sayılı kararında da ve özel kanunlarında belirtilmiştir.

MAKİ SAHALARININ TESPİTİ VE TESCİLİ;

3116 sayılı kanunda maki sahaları orman olarak sayıldığından bu kanunun yürürlükte bulunduğu sürede yapılan tahdit çalışmalarında maki sahaları orman sayılan yer olarak orman sınırları içinde gösterilmiştir. Bu husus 5653 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 03.04.1950 tarihine kadar devam etmiştir. 5653 sayılı kanunla maki sahalarından orman sayılan ve orman sayılmayan sahalar kurulan maki tespit komisyonlarınca sınırları tespit ederek belirtilmiştir. Belirtme ile önceden orman sayılan maki sahalarından büyük bir bölümü nitelik değişikliğine uğratılarak orman sayılmamış ve *hazineye ait tapulu özel mülk şekline dönüştürülmüştür.* Tapuya bağlanmamış yerler ise Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz haline dönüşmüştür.

Maki tefrik komisyonları kararları orman alanının maki sahasına ayrılması şeklinde bir işlem olup, orman dışına çıkarma 2/B maddesi uygulama işlemi değildir. Bu sahalar orman dışına çıkarılmadıkça, tahdit içinde, orman sayılmayan, hazineye ait yer olarak anılır. Sahalar dışarı çıkarılmışsa o takdirde 2510, 4753, 3573, 5658 sayılı özel yasalar uyarınca tahsis ve satış suretiyle verilmiş tapular geçerliliğini korurlar.

6831 sayılı kanunun 1/J. Maddesinde belirtilen ayrıcalıklar dışında kalan maki ve fundalık sahaları orman sayılmamıştır. Orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan maki ve fundalık sahaları ise orman sayılmıştır. Arazi üzerindeki sıra ve küme halindeki maki, diken, funda bulunan sahalar orman ağacı ve ağaççıklarla bütünleşmiş kaynaşmış durumda ise bu yerler ormanının bir parçası olarak ve orman sayılması şartlarını taşıması nedeniyle, 6831 sayılı Kanunun 1/1. Maddesine göre orman sayılırlar.

6831 sayılı kanuna göre makilik sahalarının bir kısmı orman sayılmamakta, ancak maki sahası içinde orman ağacı ve ağaççıklarla bütünleşmiş halde ise bu yerler orman sayılır. Orman içindeki maki sahaları Orman Bakanlığınca kurulup görevlendirilmiş orman ve maki sahaları tespit komisyonlarınca belirlenir. Maki sahalarının ayrılması ve tespiti işlemleri orman kanunun 2/B maddesi uygulaması değildir. Devlete ait ormandan bu yerleri ayırma (tefrik)işlemidir.

OTLAK YAYLAK KIŞLAKLARIN KADASTROSU

Orman Kadastrosu Komisyonunca otlak, yaylak, kışlak sahası olarak belirtilen yerler, 2924 sayılı Kanunun 10. Maddesi uyarınca bu yerlerin içinde bulunduğu köy ve kasabaların hayvanlarını beslemeleri için otlak ve sulak yeri olarak bedelsiz tahsis edilebilir. Bu yerler kişi adına veya köy orta malı olarak tescil edilemediği gibi satılamaz da. (3402 /1/B, 16/B. Md. Bk.) Otlak, yaylak ve kışlaklar 2/B madde uygulaması ile Hazine adına orman sınırları dışına çıkarıldığından, *Hazinenin tasarrufunda bulunan yerlerdendir.* 2/B maddesi uygulanan yerler zilyetlikle sahiplenilemez.

Yargıtay, 20.HD. 11.07.1994 tarih, E.1994/2796, K. 1996/9341 sayılı kararında “ Öncesi orman iken, 6831 sayılı Kanunun değişik 2/B maddesi uyarınca nitelik kaybı nedeniyle hazine adına orman dışına çıkarılıp, kadastro yolu ile tespiti yapılan taşınmazlarda, orman

dışına çıkarıldığı tarihten sonra dahi olsa zilyetlikle toprak kazanma imkânı yoktur." Denmiştir.

Yaylalar, kamu malı olup bir tahsis belgesine dayanılarak veya öncesi bilenmeyen süreden beri bir veya birkaç köy veya kent halkının birlikte yılın belli döneminde hayvanları için otundan ve suyundan barındırılması için yararlandığı yüksek yerler olarak tarif edilmektedir. Kışlaklar ise daha alçak yerlerdir.

Çevre ve Orman Bakanlığının izni olmadan yaylalarda, meralarda ve kışlaklarda kalıcı mahiyette inşaat yapılması ve kullanana mülkiyet hakkı tanınmasına olanak yoktur. Buralardan yaralanılırken bir zorunluluk olarak adet ve geleneklere göre yaylalarda geçici barınma dinlenme yerleri ahır, ağıl, barınak yapılabilir. Bu yerler için tapu verilmez. Yaylaların parçalanarak kişiler adına parsellenip orman dışına çıkarılarak tapu verilmesine yasal dayanak yoktur.

KIZILAĞAÇ SAHALARI

Kişilere ait tapulu yerlerde ekim ve dikim yolu ile oluşturulmuş kızılağaç cinsi mevcut olan ağaçlıklar, 4785 sayılı Kanunun 2/C. Maddesine göre Devletleştirme kapsamı dışında tutulmuştur. Halen yürürlükte bulunan Ormanla ilgili Kanunlarda kızılağaçlıklar için özel bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, 2004 tarihli Kadastro Yönetmeliğinde, Devletleştirme kapsamı dışında bırakılmış tapulu kızılağaçlıkların alanı üç hektarı geçmekte ise özel orman olarak sınırlandırılır. Denmektedir.

KIZILAĞAÇLIKLARIN MÜLKİYET SORUNU;

6831 sayılı kanunu 1. Maddesi (F. Ve G.) İstisna bentleri,

4785 sayılı kanunu 2/C. Bendi,

1982 tarihli Anayasanın 169. Maddesi,

3116 sayılı kanunun 1. Maddesi,

1937 tarihli nizamnamenin 1. Maddesi

Kuralları ile çözümlenir.

Kendiliğinden doğal olarak yetişmiş durumdaki Devlet ormanı sahası içindeki veya kişilerin kanuna aykırı olarak edindikleri tapu ile sahipli oldukları, kızılağaçlık sahaları, 4785 sayılı kanunla Devletleştirilmiş ormanların sınırları içerisinde bulunan veya Devletleştirilip de sonradan iadeye tabi tutulmayan kızılağaç ormanları devlet orman sayılırlar.

Kendiliğinden yetişmiş olan ve Devlet ormanı bütünlüğü içinde kalan kızılağaçlıkların daha sonraki yıllarda çeşitli tapulama kanunlarıyla kişiler adına özel mülke dönüştürülmesi, Anayasa ve orman kanunlarına aykırıdır. Orman İdaresinin tapulama tespitine ilan süresinde itiraz etmemiş olması, mülkiyet hakkının kaybına sebep olamaz. Bu çeşit yerlere ait olan mevcut tapu kayıtlarının iptali ve kütük kayıtlarının silinmesi için her zaman orman İdaresi tapu iptali için dava açabilir. Haksızlık ve yolsuzlukla alınmış bu çeşit tapular yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre hukuken sakat ve geçersiz sayılırlar.

PALAMUT MEŞELİKLERİ VE FISTIK ÇAMLIKLARI (ORK. 1/H.MD.)

Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre kendiliğinden yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dâhil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar, orman sayılmaz.

Sahiplilik; **taşınmazın kendisine ait olduğunu ileri sürerek hukuki yönden sahiplenme ve yaralanma hakkını ifade eder. Taşınmaz üzerinde kişiye mülkiyet hakkı tapu belgesi tescili ile doğar. Vergi kaydı sahiplilik belgesi değildir.**

Ziraat arazileri içinde muhitin hususiyetine göre yetişen palamut meşesi ve fıstık çamlıklarındaki ağaçlar dağınık, sıra, küme halinde bulunabilir. Bu yerlerin vasfını tespit ederken öncelikle; Ağaç cinsi, tapu belgesi, tapunun tescil tarihi itibariyle orman kanunu ve tahdit kadastro yönetmeliği hükümlerine göre incelenmelidir.

Ağaçların taşınmaz üzerindeki dağılımı, hava fotoğrafları ile memleket ve Meşçere haritası incelenerek tespit edilir. Ayrıca taşınmaz üzerinde fiili durum incelenir. ***Devlet ormanları içerisinde toplu halde palamut meşeliği ve fıstık çamlıkları vasfını taşıyan Devlete ait ormanlık sahalar bulunmaktadır.*** **Bu yerler orman sayılır.**

Palamut meşesi devlet orman sahasını haksız olarak işgal eden kişiler 1/H maddesinden yaralanamazlar. Devlet ormanı sayılan palamut ve fıstık çamlıkları için kişilere tapu verilemez. Gerçek kişilerin dayandığı mülkiyet belgesi yoksa ve fiili durum, hava fotoğraflarında palamut meşeliği olarak görünen taşınmazın, orman olarak Hazine adına tescili gerekir. 1945 tarihli tapu kaydında, arazinin palamut meşeliği vasfında ve Devletleştirme dışında bırakılan yerlerden olduğu, fiili durumu itibariyle de, 6831 sayılı orman kanunun 1. Maddesi 2. Fıkrası (H) bendine dâhil olan ve orman sayılmayan palamut meşeliği olduğu anlaşılan bir yerde, Orman İdaresince açılan tapu iptali davası ret olunur.

ZEYTİNLİK, FISTIKLI, SAZLIK VE HARNUPLAR

İlgili mevzuat; **1528, 3573, 4753, 5602, 6831, 766, 1744, 3302 –1958 tarihinde bu güne kadar yayınlanan orman kadastrosu yönetmelikleri,-- Tüzük, 1940 tarihli zeytincilik tüzüğü, 3573, 6777 sayılı kanunlar zeytinliklerle ilgili Özel amaçlı kanunlardır. Zeytinlik sahalar 6831 s. K. 1. Md. 2. Fıkrası (J) istisna bendine girer.**

Devlet ormanları içinde kendiliğinden oluşmuş ve aşı tatbik edilmemiş olan zeytin ağacına yabani zeytin, (Delice) bunların yalnız veya diğer ağaçlarla topluluğuna yabani zeytinlik (Delicelik)denir.

Ormanlık saha içinde bulunan aşısız zeytinlik sahalar önce Orman İdaresince tespit ve tefrik edilir, parselasyon yapılarak haritaları yapılır. Bu sahalar, zeytin ağaçlarını aşılayıp imar etmek için talepte bulunan şahıslara dağıtılır. İdarece dağıtımı yapılmış zeytin ağacı bulunan yerler imar ruhsatı ve izni verilen kişiler, gereken aşı ve temizleme imar işlerini tamladıktan sonra kontrolü yapılarak izin şartlarını yerine getirmiş olanlara Valilikçe tapuları verilir. ***Bu sahalar orman niteliği dışında kalır.*** **Zeytinlik tapusuna sahiplenme yolu kaydedilir ve arazi vasfı zeytinlik olarak belirtilir.**

Aşılanmak için tefrik edilip dağıtılan yerler sadece aşılı zeytinlik haline getirilebilir. Başka bir maksatla kullanılmasına müsaade olunmayıp aşılı zeytinlik halinde muhafaza edilir. Bu yerlerin tahdidi, mevzuata göre yapılır. ***Evvelce yapılmış tespitlere ait harita ve tutanakları orman işletme müdürlüğünden alınarak kanuna uygun kayıtları bulunan sahalar orman tahdidi sınırları dışında orman sayılmayan yer olarak bırakılır.*** **Devlet ormanlarından ayrılan veya ayrılacak olan, imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş**

bulunan zeytinlikler ile 6777 sayılı kanunda belirtilen yabani veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar Orman sayılmazlar.

Zeytinlik, fıstıklı, sakızlık, harnupluk sahalar için özel kanunlara göre verilmiş tapular hukuki değeri olan ve geçerliliğini koruyan tapulardandır. Zeytinlik sahası olup tefrik ve temlik işlemleri henüz yapılmamış sahalar, Orman sayılırlar. Çünkü bu yerlerde özel kanun uygulaması henüz yapılmamıştır.

Orman sayılan yer içerisinde zeytinlik olarak mülkiyet hakkı kurulabilirse de, bu ancak ilgili özel kanunların öngördüğü sahiplenilme koşullarının gerçekleşmiş olmasıyla mümkündür. Devlet ormanında bulunan fakat orman idaresince tefrik ve talep sahibi kişilere tevzi edilmemiş yerlerde bulunan yabani zeytin ağaçlarını izinsiz ve ruhsatsız olarak kendi yararlanması için işgal ve faydalanma için aşılayan kişiler, Orman Kanununa göre Orman suçu işlemiş olurlar. Bu şekilde sahiplenme ile mülkiyet hakkı kazanılamaz. Bu çeşit yerler orman sayılırlar. Özel mülkiyete konu olamaz. R*esmi yoldan yetkili makamlarca tahsis edilmeyen yerdeki aşısız zeytin ağaçlarını kendi faydasına aşılamak suretiyle ıslah edenlerin bu yerleri zilyetlikle iktisabı mümkün değildir.* Bu şekil yararlanma kişi adına hukuki bir yarar doğurmaz. Orman içindeki yabani zeytinlikler aşılanmış olsa bile orman niteliğini muhafaza ederler. Bu gibi sahalarda 3573 sayılı kanunun öngördüğü koşullar yerine getirilmek suretiyle hak doğar. Kişiler tapu alarak yararlanabilirler. *Öncesi orman olan fakat tefrik, tevzi, tahsis, imar işleri tamamlanarak tapu verilmiş zeytinlik yerler orman olma vasfından çıkarılarak, orman sayılmayan yer olarak vasıf değişikliğine uğrarlar*.

Dava konusu edilen yerlerde, davalı yerin orman olup olmadığı, sahiplenme varsa bu sahiplenmenin tarihi ve hukuki geçerliliği olup olmadığı, özel kanun hükümlerine uygun olup olmadığı, arazi üzerinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesiyle, memleket haritası, hava fotoğrafları, varsa tahdit haritası ve tutanakları ile orman işletmesinden sahanın tevzi ve tahsis durumu öğrenilerek bu belgeler birlikte fiili durum arazide incelenerek, parselasyon sınırları, burada mevcut bulunan ağaçların cinsi, miktarı, adedi, saha içinde kapladıkları alan yüzde oranı, Orman ve Ziraat mühendisinden oluşan uzman bilirkişilerce dava konusu sahada inceleme yapılıp ölçekli kroki, parselasyon planı, harita örnekleri düzenlenerek durum hakkında rapor mahkemeye sunulur.

***Tapu kaydı bulunmayan orman içi zeytinlik sahalar orman sayılırlar.* Öncesi orman olan, sonra zeytinlik sahası olarak ayrılan ve zeytinlik parselasyonu sahası içinde kalan bu nedenle de orman sınırları dışına çıkarılan, yabani zeytinliklerin orman idaresince usulüne uygun tahsis tevzi tapulama için işlemleri yapılmadıkça her ne sebeple olursa olsun, orman olma özelliklerini yitirmez ve orman toprağı olma niteliğini korurlar. Orman Kanunun 2/B. Maddesi uygulaması da böyle bir yerde yapılamaz. Çünkü toprak yine orman toprağı niteliğinde orman sayılan yerdir.**

KESTANELİKLER;

Aşısız Kestane ağacı, ormanda yetişen ağaçlardandır. Tapulu yerde bulunan aşısız kestanelikler devletleştirme kapsamı dışında tutulmuşlardır.

***Tapusuz olan aşısız kestanelikler Devlet ormanı sayılırlar. Aşısız olan kestane ağaçları orman ağacıdır. Aşısız kestanelikler Devlete ait orman olduklarından zilyetlik ve vergi kaydına dayanılarak sahiplenilemez.* Çekişmeli yerde mevcut hâkim ağaç türü olan aşısız kestane ağaçlarının yüzde olarak miktarı, bunların yaşları, aşısız veya sonradan aşılandığı mahallen ve memleket haritası ile hava fotoğrafları orman mühendisi bilirkişilere incelettirilerek tespit olunmalıdır. *Öncelikle taşınmaz üzerindeki hâkim ağaç türünün cinsi, bilimsel verilere göre yaşları ile karışımdaki oranları yüzdesi belirlenmeli, sonra 4785 ve 5658 sayılı kanunlara göre hukuki durumlarının tespiti gerekir.* 4785 sayılı**

kanunun yürürlüğe girdiği 13.7.1945 tarihinde var olan uygun dağılımlı aşısız kestanelik ormanı olup olmadığı hava fotoğrafları, memleket haritası veya diğer belgelerden araştırılıp incelenerek tespit edilmeli. 1945 tarihinde aşısız kestanelik olarak var olan tapusu bulunan ormanlar Devletleştirme dışında bırakılmıştır. Öncesi orman olan bir taşınmaz devletleştirme kapsamına girmiş ve sonraki tarihlerde kestanelik haline gelmiş olsa bile 6831 sayılı Kanunu 1/F. Maddesinin uygulanması söz konusu olmaz.

1945 tarihine göre mevcut olan aşısız kestane ormanı olup olmadığı saptanmalıdır. **Devlete ait aşısız kestane ormanı olduğu tespiti halinde, bu yerin vergi kaydı ve zilyetlikle mülk edinilmesi kanunlara aykırıdır. 1945 tarihinden sonra oluşturulmuş tapu kayıtları kanuni dayanaktan yoksun olmakla birlikte tescil işlemi de yolsuzdur. 4785 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 13.7.1945 tarihinde yüzölçümüne uygun dağılımlı Dava konusu yerdeki kestane ağaçları aşılı ise, bu yer Devletleştirme dışında kalan özel mülke konu hukuken geçerli tapusu bulunan bir yerdir. Bu nedenle Orman İdaresinin devlet ormanı iddiasıyla açtığı haksız dava reddedilir.**

1945 yılında var olan aşısız kestanelik ormanları devletleştirme dışında bırakılmakla beraber orman vasfını koruduğu, halen yürürlükte olan mevzuata göre, 1945 yılında tapulu olan aşısız kestaneliklerin üç hektardan büyük bir sahayı kapsaması halinde, bu taşınmazlar, özel orman sayılırlar. Geçerli tapu ile sahip olunmayan aşısız kestanelikler Devlet ormanı sayılırlar. ***1945 yılında tapu ile sahipli bulunan aşılı kestanelikler orman sayılmazlar.***

FUNDA VE MAKİLİK SAHALARLA İLGİLİ YARGITAY GÖRÜŞLERİ

(Y.İ.B.K. 22.3.1996 T. 1993/5 E.. 1996/1 K.)
Özet: 3116 sayılı kanunun 5653 sayılı Kanunla değiştirilen 1/e . Maddesi göre çıkarılan, makilik sahaların tespitine ait yönetmelik ve bu yönetmelik uyarınca kurulan, maki komisyonları yasal olup, yaptıkları işlerde geçerlidir. Orman sınırlandırması kapsamında iken, söz konusu komisyonlar tarafından, makilik alan olarak sınırları belirlenen taşınmazlar hakkında, özel kanunlar gereğince oluşturulan tapulara değer verilir. Bu tapular hukuken geçerli tapulardır. Maki tefrik komisyonları bir yerin orman sayılan veya orman sayılmayan makilik sınırlarını kanun ve yönetmelik esaslarına uygun olarak belirlemeye yetkilidirler. (3116, 6831, 2510, 4753, 3573, 6777 s. K. Bk.)

(Y.H.G.K. 1999/1-170- E., 1999 /167 . K)
Davalı üzerine yazıldığı tapu kaydı tespit tutanağı, maki tespit tutanak ve haritaları, keşifler sonucu alınan bilirkişi raporu ve krokileri ile sabit olan bir yerde verilmiş tapu belgesinin hak düşürücü süresi geçmiş ise de Hazinece açılan ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan iddiasına dayanan davalarda, 3402/20 md. Belirtilen 10 yıllık hak düşürücü sürenin bir dava koşulu olarak ele alınıp değerlendirilemeyeceği işin esasına girip ***dava konusu taşınmazın gerçek niteliğinin özel mülkiyete konu olup olamayacağının tespit edilmesinden sonra***, **bu yönde bir karar verilmesi gerektiği, Koruma nitelikli makililikler dışında kalan makiliklerin 5653 sayılı Kanun hükümleri gereğince Orman sayılmazlarsa da, nitelikleri itibariyle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerden olduğu, ancak imar ihya koşullarının gerçekleşmesi halinde özel mülkiyete konu teşkil edeceği kukusuzdur. Bu itibarla imar ihya koşulları gerçekleşmeden Devletin hüküm ve tasarrufundaki yer niteliği devam ederken maki alanının kişiler adına tespit edilmesi halinde hak düşürücü süreden söz etme olanağı yoktur. Dava konusu taşınmazın makilik olarak tespit edildiğine göre, 1952 yılında kadastro tespitinin yapıldığı 1963 yılına kadar 20 yıllık süre geçmediği buna bağlı olarak davalı yararına imar ihya ile mülk edinme koşullarının oluşmadığı da açıktır. Bu itibarla Hazinenin açtığı tapu iptal ve tescil davasının kabulü gerekir.**

(Y. 20. H. D. 2001 / 3179 E. 2001 / 3713 K.)

Özet: Makiye ayırma işleminin sonuçlanmadığı bir yerde, tahdit komisyonu yerin eğim, erozyon ve diri örtü durumu itibariyle evvelden beri bu günkü haliyle orman mevhumu içerisinde mütalaa olunması, makiye tefriki muamelesinin idarece iptaliyle orman rejimine alınması oluru karşısında, bu nedenle makiye ayırma işleminin onaylanmadığından henüz maki tefrik işlemi sonuçlanmamıştır.Sakat ve kanuna aykırı idari işlemler idarece geri alınabilir. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerdeki maki tapusunun her zaman iptali mümkündür. Makiye ayrılan yer olduğu ve Orman İdaresinin aktif dava ehliyeti bulunmadığı gerekçesiyle açılan davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

(Y.20 H.D. 2001 /1994 E., 2001 / 2579 . K.)

Özet; Orman Kadastrosu Komisyonun düzenlediği harita ve maki tefrik tutanakları davalı yerde uygulanıp, makiye ayrılan saha sınırları kesin biçimde belirlenmeli, dava konusu taşınmazın bu sınır belirlemesine göre, maki tefrik haritasının kapsamında kalıp kalmadığı saptanmalıdır. *Tahdit haritası ile düzenlenen maki tefrik haritası ve kadastro paftası ölçeklerine göre eşitlenerek birbiri üzerine aplike edilmeli, toprak tevzi tapusunun dayandığı haritanın içinde kaldığının belirlenmesi halinde bu yerler için sonradan yapılan aplikasyon işlemi ve orman kadastrosunu yok saymak gerekeceği düşünülerek o parsellerin davası kabul edilmeli,* 1947 yılında yapılan tahdit içinde olduğu halde, 1950 tarihinde yapılan maki tefrik haritası kapsamında kalmayan veya maki tefrik haritası içinde kalıp da toprak tevzi tapusunun dayandığı tevzi haritası içinde kalmayan parsel ve parsel bölümlerinin bulunması ve makiliğin korunma makiliği olduğunun belirlenmesi halinde, Ormanların tevzi edileceğine dair 4753 sayılı Kanunun 8. Maddesinde herhangi bir hüküm bulunmadığından, bu yerler hakkında oluşturulan toprak tevzi tapusunun geçersiz olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

(YARGITAY 3. CEZA DAİRESİ 1993 / 4303. E., 1993 / 16039 K.)

Bir yerin 6831 sayılı Kanunun 1/J maddesi gereğince Orman sayılmayan yerlerden bulunduğunun belirlenmesi için o yerde yapılacak uzman bilirkişi incelemesi ile sahanın; makilik ve orman sahalarının birleştiği yerlerde orman sınırlarının tespitine ait yönetmeliğin 6, 9. Maddesinde öngördüğü gibi,

A-)Hangi derecede olursa olsun toprak erozyonu varsa, toprağın organik yapısının kısmen ya da tamamen yıkanıp yıkanmadığı,

B-)Toprak aşınması görülmese dahi erozyon olması bakımından tehlike ve zarar meydana gelmesinin mümkün olup olmadığı, zarar meydana gelmesinin beklenip beklenmeyeceği,

C-)Toprak sığ ve arazide toprak kayma tehlikesi bulunup bulunmadığı,

D-)Arazinin % 12 ve daha fazla meyilli olup olmadığı,

Hususlarının incelenip tespiti gerektiği gibi ayrıca incelemenin yalnız makilik sahaya uygulanmayıp erozyon ve sel zararı yönünden arazinin jeolojik, klimatoloji, Topoğrafik ve edafit faktörlerinin de göz önünde bulundurularak toprak muhafaza karakteri taşıyıp taşımadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki konuların hepsi incelenip sonucuna göre yerin orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyıp taşımadığı tespit edilerek sonuca göre bir hüküm oluşturulması gerekir.

(Y. 20. H. D. 2004 / 1769 E., 2004 / 6539 K.)

Özet; Öncelikle taşınmazın bulunduğu yeri belgelere göre kesin olarak bilirkişiler aracılığıyla tespit edilmelidir. Çekişmeli taşınmazın tahdit hattına göre konumu saptanmalı, Tahdit hattı ile irtibatlı müşterek krokiler çizilmeli, Taşınmazın kesinleşen Orman tahdit sınırları içinde olup olmadığı kesin biçimde saptanmalı, sonra renkli memleket haritası getirtilerek bu harita ile hava fotoğrafları ve Amenajman haritasında ne olarak gözüktüğü araştırılmalı, arazinin meyi durumu tespit edilmeli %12' eğimli yerler orman tahdidin yapıldığı tarihe kadar 6831 sayılı Kanunun 1/J maddesi uyarınca orman sayılan yerlerden olduğundan ancak, orman tahdidi yapılıp orman sınırı dışında

bırakılmasından tahdidin kesinleşmesi tarihinden sonra belgeli veya belgesiz zilyetliğe konu olabilir. Bu tarihten itibaren 20 yıllık hak edinme süresinin dolması ve diğer kazanma koşullarının oluşması halinde zilyet eden kişi adına tescilinin mümkün bulunduğu, ayrıca 3402 sayılı Kanunun 14. Ve 17. Maddesi koşulların oluşup oluşmadığı ayrıca 17. Maddesi son fıkrası gereğince il, ilçe, kasabanın imar planının kapsadığı alanlarda gerçek kişiler yönünden zilyetlikle kazanım koşullarının söz konusu olamayacağı daima göz önünde tutulmalıdır.

(Y. H. G. K. 1999 / 20 E., 1999 / 200 K.)

Özet : Uzman bilirkişilerin Varsayıma dayalı görüşlerinin bilimsel olduğundan ve hukuki dayanağı bulunduğundan söz edilemez. *Bilirkişilerin görevi, kendilerinden istenilen konularda, teknik ve bilimsel inceleme yaparak saptadıkları maddi olgular hakkında düşünce bildirmekten ibarettir.* Bilimsel, hukuksal olmayan ve olaya uygun düşmeyen bir takım indi görüşlere değer verilerek sonuca varılması kurala aykırıdır. Bir yerin 6831 sayılı kanunun 1 / 1. Maddesine girebilmesi için özel Kanunu uyarınca ormandan tefrik edilmiş, imar, ıslah ve buna dayalı olarak temlik koşullarının gerçekleşmiş bulunması gerekir. Somut olayda böyle bir tefrik, imar, ıslah ve temlikin varlığı ileri sürülmemiştir. Tapu kaydına dayanılmadığına ve bu itibarla taşınmazın sahipli olduğundan söz edilemeyeceğine, orman içi zeytinlikler de kural olarak orman kavramı içerisinde ve zilyetlikle edinilmesine olanak bulunmayan yerlerden olduğuna göre, orman kanunun 1. Maddesinin I bendine giremeyeceği gibi, makilik alanların, aynı yasanın 1 / J maddesi kapsamına girebilmesi için, her şeyden önce, toprak muhafaza karakteri taşımamaları gerekir. Funda ve makilik alanların tespitine ait talimatnamenin 6. Maddesiyle funda ve makilerle örtülü bir alanda hangi derecede olursa olsun toprak erozyonuna maruz kalmış olma veya bu tehlikelerin muhtemel bulunması, toprağın sığ olması gibi koşullar yanında, meylin % 12 den fazla bulunması hali de tek başına toprak muhafaza karakterinin kabulü için yeterli bir koşul olarak ön görülmüştür. Bu tür yerlerde belirli koşullar ve zamanla erozyonla aşınacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Ayrıca, makilik alanların orman istisnası kabulünün bir diğer koşulu da makilerin primer karakterli olmasıdır. Taşınmazda geniş yapraklı orman ağaçların da mevcudiyeti karşısında mevcut makilerin bu karakterde olduğu söylenemez.

(Y. HGK. 27.05.1998 T. E.1996/20–594, K.1998/359) “

“ 3116 Orman Yasasının 5653 sayılı yasayla değişik 1/e maddesine göre çıkarılan Makilik ve Orman Sahalarının Birleştiği Yerde Orman Sınırlarının Tespitine Ait Yönetmelik ve bu yönetmelik uyarınca kurulan maki komisyonları yasal olup, yaptıkları işlemler geçerlidir. Maki komisyonlarının görevi, orman sayılmayan makilik alanları belirlemekten ibarettir. Bu komisyonların (tahdit ya da dışarı çıkarma yetkisi yoktur. Yaptıkları işlem dışarı çıkarma işlemi değildir.) Orman sınırlandırmasının kapsamında iken söz konusu komisyonlar tarafından Makilik alan olarak belirlenen taşınmazlar hakkında özel yasalar gereğince oluşturulan tapulara değer vermek gerekir. Maki sahası olarak belirlenen bu yerler tahdit içinde kalan Devlete ait tapulu Hazine adına orman sayılmayan özel mülk olarak tescil olunur. Hazine tarafından tahsis, temlik, dağıtım ve satış suretiyle kişiler adına 2510, 4753, 3573, 5658 sayılı özel kanunlara göre tevzi edilip tapuya bağlanmış tapu kayıtları geçerli kayıtlardır. Yukarıdaki Özel yasaların dışında kalan tevzi tapusu olmayan tapulara değer verilmez. Ve buralar imar ihya yoluyla zilyetlikle kazanılamaz Bu yerler 6831 sayılı Kanunun 2/B maddeye göre dışarı çıkarılmadıkça tahdit içinde orman olmayan fakat Hazineye ait yerler olarak kalır. (Y. İBBK. 23.03.1996 T., 1993/5, K. 1996/1 ve Y. 20. HD. 21.12. 1999 T., E. 1999/7041, K. 1999/ 11998)

FUNDA VE MAKİLİK SAHALARLA İLGİLİ AÇIKLAMA

Kserofil bünyeli, her dem yeşil olan, sert ve çoğu zaman dikenli yapraklı bodur ağaççıkların birlikte teşkil ettiği bitki topluluğuna funda ve makilik denir.

Funda ve maki ile örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler orman sayılmaz. Orman sayıldıkları halde tespite tabi tutulmuş maki sahaları veya Devlet ormanı oldukları halde tespit ve tefrike tabi tutulan orman alanları ile karşılaşıldığında Orman Bölge Müdürlüğüne bilgi verilip alınacak iptal kararına göre gereken tapu iptali işlemi yapılır. (1958 Tarihli . Tah. Tes. Yö. 31 md. Bk.)

Görevlendirilen maki tefrik komisyonlarınca orman sayılmayan yerler Hazine adına ormandan tefriki yapılır. Bu alanlarda 2510, 4753, 3578, 5658 gibi özel kanunlar uyarınca, Hazine tarafından tahsis veya satış suretiyle oluşturulan tapu kayıtları geçerliliğini koruduklarından, bu şekilde oluşturulan tapuların kapsadığı yerlerin daha sonra ikinci bir orman kadastrosu çalışmasına tabi tutularak orman sınırı içine alınmamış olduğunun veya bu kayıtlar hükümsüz sayılarak karşılığında başka bir yer verilmeyeceğinin Orman İdaresince bildirilmesi halinde, bunların kayıtlarında belirtme yapılmayacağı ifade olunmaktadır.

***Toprak muhafaza karakteri taşıyan bir makilik sahaya 4753 sayılı kanuna göre verilmiş tevzi tapusu geçersizdir.* Çünkü bu yasada orman sayılan yerlerin tevzi edileceğine dair hüküm bulunmamaktadır.**

***Makilik ve orman sahalarının tespitinde;* Orman Genel Müdürlüğünce görevlendirilen maki tefrik komisyonlarının kuruluşlarının yasal olduğu ve bu komisyonları yasa ve yönetmeliklere uygun yaptıkları makiye tefrik ile tevzi sonunda özel amaçlı kanunlara göre idarece kişilere verilmiş yerlere ait tapuların hukuken geçerli tapu belgelerinden olduğu Yargıtay'ca kabul edilmektedir. (22. 3. 1996 tarih 1993 / 5 Esas, 1996 / 1 YİB. Kararına bk.)**

ORMAN İÇİ AÇIKLIK SAHALAR

3116 sayılı Kanunun 5653 sayılı Kanunla değişik 25. Maddesi ile 6831 sayılı Kanunun 17. Maddesine göre *orman içi açıklık halinde ağaçsız boşluklu yerler orman sayıldıklarından buraların işgal ederek ve zilyetliğe dayanılarak kişiler adına özel mülk olarak tapu verilmesi mümkün değildir.*

Orman içi açıklık olan ağaçsız boşlukları açma yapılarak işgal edenlere tapu verilmesi halinde orman bütünlüğü bozulur. Kanun koyucu, niteliği ve çevresi itibariyle bu yerlerin parçalanarak özel mülke dönüşmesini yasaklamıştır. *Orman içindeki ağaçsız açıklık yerler orman sayılır.* Tapu ve zilyetlikle orman toprakları kazanılamaz. Bu yerlerin özel mülke dönüşmesine izin verilemez. Orman içi açıklık ve boşlukların zilyetlik yolu ile mülk olarak kazanılmasına kanuni olanak yoktur. Ayrıca, bu gibi yerlerin öncesinin orman ağaçlarıyla kaplı olması zorunluluğu da yoktur.

Ormandaki açıklıklar tabiaten ağaçsız olabileceği gibi diğer birçok sebeple de sonradan oluşabilir. *Orman içi açıklık yerler ağaçsız orman toprağı sayılır.* Buralara ait vergi kaydı varsa bu kayıt mülkiyet belgesi değildir. Vergi Devletin yasalara göre kişilerden gelir olarak topladığı paranın ifadesidir. Vergi kaydı da bu paranın alındığı yeri belirten geçici bilgi belgesidir.

ORMAN SAYILAN YERLERDEKİ *ÇALILIKLAR*

Biyolojik olarak 3 metreye kadar boy yapabilen odunsu bitkilere çalı, 8 metreye kadar boy yapabilenlere ağaççık, 8 metreden fazla boy yapabilenlere de ağaç denir.

Çalı cinsi orman bitkileri, genel olarak maki ve funda kavramı içerisinde yer alırlar. *Bunlar pırnal meşesi, süpürge çalısı, karaçalı, laden, funda, katırtırnağı, böğürtlen ve*

diğer çalı formundaki odunsu bitkilere çalı denmektedir. Çalı, ağaççıktan küçük boy ve çapa sahip çok çatallı ve çok dallı, boyları azami 2 metreyi geçmeyen ve ormanlarda alt flora bitkisi olarak, bazen açık sahalarda yetişen odunsu bitkilere çalı denir. Çalıların bazı türleri yetişme muhitine göre ağaççık formunda da olabilirler. Ormandaki çalı bitkileri orman bitkisi sayılırlar.

Öncesi çalılık olan bir yerin ormanla ilişkisinin de araştırılması gerekir. Sahanın orman sayılıp sayılmadığı, tahdit yapılıp yapılmadığı, tahdit haritasındaki konumu, önceki vasfının ne olduğu konusunda inceleme yapılması ve arazinin orman niteliğinin belirlenmesi için inceleme yapılıp durumunun tespit edilmesi gerekir. Orman nitelik araştırması yapılmadan hüküm verilmesi kanunlara ve usule aykırıdır. Bu nedenle bilirkişilerden ayrıntılı bilgiyi kapsayan rapor alınmalı, raporda taşınmaz ve çevresinin toprak yapısı ve bitki örtüsü üzerinde durulup, 6831 sayılı kanunun 1. Maddesi ve ilgili maddelerindeki unsurlar göz önünde tutularak orman sayılan yerlerden olup olmadığı, gerekçeli şekilde açıklanmalı ve 3116 ve 4785, 5658 sayılı Kanun Hükümleri karşısındaki durumları saptanmalıdır.

ÖZEL ORMANLAR

-4785 sayılı kanunla Devletleştirilen tapulu olan özel ormanlar, daha sonra 5658 sayılı kanunla tapu sahiplerine iade edilmiş tapusu bulunan ormanlar,

-4785 sayılı kanunun 2. Maddesinde belirtilen ve Devletleştirme dışında bırakılan ormanlar.

-Tapu ile sahipli arazi içerisinde bulunan ve 4785 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra tabii olarak veya ekim veya dikim yolu ile emekle yetiştirilmiş ormanlar,

-Maliye hazinesine ait araziler üzerindeki, 6831 sayılı Orman Kanunu ile özel ağaçlandırma yönetmeliğine göre Bakanlıktan orman tesisi yapabilme izini alınarak tesis edilmiş olan ormanlar,

Özel orman sayılırlar.

Bir ormanı özel orman olarak kabul edebilmek için; **bu yere ait geçerli mülkiyet belgesi tapuya dayanılarak tasarruf edile gelmiş olması yanında, Devlet ormanı içerisinde veya Devlet ormanıyla bitişik olmaması gerekmektedir.**

Özel ormanların idare ve muhafazası Devletin denetimi ve kontrolü altındadır. Bu ormanların usulüne uygun olarak işletilmesi ve korunması ise sahiplerine aittir.

Özel orman içinde, olup orman niteliğini 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman olma niteliğini kaybetmiş yerler 2/B maddesi uygulaması ile o kısım orman sahipleri adına orman vasfından çıkartılır. Özel orman alanının bir bölümünün orman niteliğini tam olarak yitirmesi halinde, kalan kısmının yüzölçümünün üç hektardan aşağı düşmüş olması, bu bölümün Orman Kanunun 1/G. Madde istisna bendine göre orman sayılmayan yer olmasını sağlamaz.

Devletleştirme kanunun yürürlüğe girdiği tarihte var olan ve tapulu bulunan özel orman sahasının Devlet ormanına bitişikliği olmayan özel orman alanının üç hektardan büyük tapulu orman olarak bulunuyorsa 5658 sayılı Kanunda açıklanan iade koşullarını taşıdığı kabul edilir.

HARİTA VE ÖLÇEKLİ KROKİ DÜZENLENMESİ

Dava konusu taşınmazın haritadaki yeri koordinat değerlerine bakılarak tespit olunur. Coğrafi koordinata göre haritada hangi karelaj içinde kaldığı bilirkişilerce tespit edilir. Mevcut tahdit ve memleket haritası, hava fotoğrafları ve Amenajman planı haritaları vergi kaydı, tapu belgesi yerel bilirkişilerle uzman bilirkişiler aracılığıyla nizalı araziye uygulanır. Taşınmazın vasfının ne olarak nitelendirildiğinin açıklanması gerekir.

Memleket haritasının ölçeği kadastro paftası ölçeğine, yine kadastro paftası ölçeğinin de memleket haritası ölçeğine çevrilip ölçekler eşitlendikten sonra, her iki harita komşu ve yakın parselleri de içine alacak şekilde birbiri üzerine aplike edilmek suretiyle çakıştırılarak, çekişmeli taşınmazın bulunduğu konumunu ve çevresindeki parsellerle birlikte haritalar üzerinde gösterilir, **Sadece bürodaki incelemeyle yetinmeyip, arazideki fiili uygulamaya ve mahallinde yapılan araştırma ve incelemelerle tespit edilmesi gerekir.**

Yapılan keşifte kesinleşmiş tahdit haritası ve tapulama paftası ölçekleri eşitlenerek doğru biçimde zemine uygulanıp en az 5 adet OTS noktasını gösterecek biçimde çekişmeli taşınmazın tahdit hattına göre konumu tereddüde yer vermeyecek biçimde saptanmalı. Bilirkişilerce tahdit hattı ile irtibatlı kroki çizilmelidir.

HAVA FOTOĞRAFLARININ İNCELENMESİ

En eski tarihte yani ilk önce yapılmış üç boyutlu görüş sağlayabilen uçuş istikametinde bindirmeli olarak birbirini takip eden iki hava fotoğrafı kullanılarak stereoskopik görüş sağlandıktan sonra fotoğrafın incelemesi yapılmalı ve arazideki o günkü durumla bu günkü fiili durum karşılaştırmalı olarak, incelenip değişiklikler tespit edilmelidir. Tek hava fotoğrafları stereoskopik görüş vermediğinden hatalı bilgi verebilir. Bu nedenle tek fotoğraf kullanılmamalı, uçuş istikametinde çekilmiş birbirini takip eden fotoğraflar birlikte incelemelidir. 1959—1962 yıllarında çekilmiş hava fotoğraflarından ve buna göre yapılmış memleket haritalarından yararlanılırsa daha doğru bilgi elde edilebilir.

DAVA KONUSU YER HAKKINDA ORMAN İDARESİNCE RAPOR DÜZENLENMESİ

Orman idaresi teknik elamanlarınca, orman arazisiyle alakalı davalarda taşınmazla ilgili bulgular orman sayılma nedenleri dava açılırken araştırma ve inceleme yapılarak teknik ve hukuki durumu açıklayan kapsamlı rapor ve haritaların, mahkemeye savunma olarak sunulmasında yarar vardır. Mahkeme, idarenin iddialarının incelenmesini sağlayabilecektir. Bu nedenle her dava konusu olan yer için ayrıntılı olarak orman nitelik belirtme raporu, harita ve ölçekli kroki yapılması gerekmektedir.

Davalı yer hakkında rapor yapılması önemlidir. Davanın savunma dayanağı olur. Raporda konu ayrıntılı olarak açıklanır. Mevcut görünen durumla birlikte hukuki durumda belirtilir. Bu raporda yazılı hususlar bilirkişinin verdiği raporla karşılaştırılmasına göre mahkemece karar oluşturulur. Raporda davalı yerin orman sayılma sebepleri delilleriyle birlikte açıklaması yapılarak karara dayanak oluşturulur. Bilirkişinin dava konusu yeri ayrıntılı olarak incelemesi sağlanır.

DAVA KONUSU YERE AİT İNCELEME RAPORU

1-Davacı ;

2- Davalı ;

3-Dava Konusu:

4- Dava konusu yerin bulunduğu, ili, ilçesi, köyü, mevkii:

a) Parsel numarası:

b) Hava fotoğrafı ve haritanın cinsi, numarası, yapıldığı yıl;

5-İncelenen Yerin Fiili Hudutları (Bitişikteki arazi vasıfları ve sahipleri)

Doğusu:

Batısı:

Kuzeyi:

Güneyi;

6-Hudutların sabit veya genişlemeye müsait olup olmadığı;

7-a) Arazide ölçülen yüzölçümü (M2.):

b) Tapu belgesindeki yüzölçümü;

c) Tapunun geçerli kayıtlardan olup olmadığı

8-Davalı yerdeki ağaçların cinsi, dağılışı, yaşı ve kapalılık durumu ve miktarı ;

9-Mevcut ağaçların ve diğer bitkilerin civar ormanlarda bulunup bulunmadığı:

10-Dava konusu yer ormandan açma ise tarihi ve açmaya ait kalıntıları, toprak yapısı;

11-Orman bütünlüğünü bozup bozmadığı;

12-Dava konusu yerin ölçülen meyil yüzdesi,

13-Toprak muhafaza karakteri taşıyıp taşımadığı;

14-Davalı yerin ormana bitişik olup olmadığı,

15-Ormandan ayırıcı unsur olup olmadığı;

16-Davalı yerin önceki ve bu günkü kullanım şekli ile vasfı :

17- Haritanın çeşidi ve hava fotoğraflarının tarihi ve numarası;

18-Dava Konusu yerin koordinatları;

19- Davalı yerin öncesi ve fiili durumun karşılaştırılması;

20- Varsa bu yere ait idari ve hukuki belge kayıtları:

21-Kadastro durumu, hangi kanuna göre yapıldığı, kesinleşme tarihi;

22- Orman Kanunu 2/B uygulaması durumu, kimin adına ormandan çıkarıldığı;

22- 4785 sayılı Kanunla Devletleştirilen ve iadeye tabi yerlerden olup olmadığı:

23-Yazılması gerekli görülen diğer hususlar;

24-Davalı yerin 6831 sayılı Orman Kanununun 1.md. Göre Orman Sayılan yerlerden olup olmadığı:

Davalı yere ait bu rapor, arazide ve kayıtlar üzerinde yapılan inceleme ve arştırma sonucu tarafımızdan düzenlendi okundu imzalandı. ...../ ..../ 2012

Orman İşletme Şefi **Teknik Elaman- Or. Mühendisi**

ARAZİ VASFININ TESBİTİNDE İNCELEMESİ GEREKEN KONULAR

Ormanla ilişiği olan davaların hallinde öncelikle, o yerle ilgili orman nitelik belirtme araştırması yapılır. Çekişme konusu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı ve kime ait olduğu tespitinin yapılması gerekmektedir.

A-) Çekişmeli Arazinin Önceki Durumu ve Niteliği;

Çekişmeli yerin bağlı bulunduğu il, ilçe, köy, mevkii, orman bölme numarası. En eski tarihte yapıldığı bilinen memleket haritası, hava fotoğrafları ve amenajman Meşçere haritası çekişmeli arazi üzerinde incelenerek bu değişmez delil sayılan belgelerde arazinin niteliği, ihtiva ettiği ağaç ve ağaççık türleri, kapalılığı, ağaçsız orman toprağı, orman içi açıklığa isabet edip etmediği, neticede orman olarak gözüküp gözükmediği, dört yönden sınırlarda bulunan arazilerin vasfı ve cinsi, arazinin orman içinde veya bitişiğinde bulunup bulunmadığı, ormandan ayırıcı unsurlar varsa bunların niteliği ve çeşidinin ne olduğu, davalı yerin orman olma unsurlarını taşıyıp taşımadığı, incelenip değerlendirilerek, edinilen ilmi, hukuki ve teknik verilere göre, bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığına karar verilir. Öncesi orman olan bir yerin, bitki örtüsü tamamen yok edilmiş olsa bile, ağaç ve ağaçcık bitkilerin yetiştiği zemin toprağı yine orman sayılır. Ağaçsız orman içi açıklıklarda orman sayılırlar. Aksi halde hak ve mülkiyet kaybı söz konusu olur. Buna kanunlar asla müsaade etmez.

B-)Arazinin Keşif Tarihindeki Fiili Durumu Komşu Arazi Çeşidi ile Sahipleri

1-) Dava konusu yerde ormandan veya orman içi açıklık sahalardan açma yapılıp yapılmadığı, açma yapılmış ise tarihi, Açmayı kanıtlayan belgelerin neler olduğu, varsa mahkeme kararı tarihi, esası ve karar numaraları, kararın sonucu, mahiyeti açıklaması yapılmalıdır. Arazi zemininde açmayı gösteren kalıntılar, kök, kütük, sürgün, toprak içi kökler ve bunların çürüntüsü olan humus bakiyesinin yüzdesi, toprak yapısı.

Davalı arazinin en önceki tarihte yapılmış harita ve hava fotoğraflarında arazinin vasfının ne olduğu, fiilen görünen durum incelenir. Karşılaştırması yapılır. Arazide keşif günü görülen durum ile eski tarihlerde yapılmış fotoğraflarda görünen önceki nitelik arasında fark varsa, farkın meydana geliş nedenleri açıklaması yapılmalıdır.

Dava konusu yerdeki ağaç topluluğu, kapalılığı, cinsi, miktarı, durumu, yaşı, çevre ormandaki ağaç cinslerinden dava konusu yerde bulunup bulunmadığı, davalı yerin tabii olarak yada emekle yetiştirilmiş orman sahası olup olmadığı, ilk tesis şekli, bitişikteki ormanların bitki çeşidi, ağaç cinsleri, yaşı, kapalılığı, büyüklüğü, yüzölçümü, toprak içinde bulunan kök kalıntıları, bunların çürümesiyle meydana gelmiş humus kalıntıları, Orman bütünlüğünü bozup bozmadığı, orman bütünlüğünün korunmasının gerekli olup olmadığının araştırma ile tespit edilip raporda açıklanması lazımdır.

Arazinin Topoğrafik özellikleri, yapısı, eğim, bakı, yükseklik belirtilmeli, civar araziyle karşılaştırılarak eyim açıklanmalı, arazinin engebeliği, yüzey taşlılığı, toprak rengi ve diğer benzerliklerin olup olmadığı, davalı yer içinde canlı veya cansız, kök kalıntısı veya canlı sürgün varsa ağaç cinsi, bunların topluluk durumu, toprak içindeki kök kalıntıları, alt toprak ve üst toprak rengi, toprak içindeki organik madde özeliğinin farklılığı, toprağın yağmurla yıkanma durumu, taşınmaza dikilmiş fidan varsa, kaç yıl önce dikildiği, bunların yaşları, toprakta organik madde humus kalıntısı bulunup bulunmadığı, İncelenen yerin toprak çeşidi ve yapısı, humus bakiyesi durumu, arazinin meyil derecesi, erozyon şiddeti, toprak kayması, iklim ve su rejimine tesir derecesi, orman ve toprak muhafaza karakteri

taşıyıp taşımadığı belirtilir. Bilimsel ve teknik olarak % 12 ve daha fazla eğimi bulunan funda ve maki bitkileriyle kaplı sahalar orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyacağı ve orman sayılması gerektiği kabul edilmeli, Davalı yerin ağaçsız orman içi açıklık vasfında olup olmadığı,

İncelenen sahanın, özel amaçlı kanun hükümlerine göre, orman idaresince yabani zeytinlik, harnupluk ve delicelik sahalarının tefriki ile imar ihyasını yapan kişilere tevzi edilerek verilmiş özel tapulu sahalardan olup olmadığı, incelenen sahada, maki tefrik komisyonu çalışması bulunup bulunmadığı, bu gibi yerlerde sınırlama işlemlerinin yapılıp yapılmadığı, Yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı ve bu yerin kime ait bulunduğu,

Delil niteliğindeki idari ve hukuki belge varsa bunların cinsi, tarihi, tapu tesis tarihi, vergi kaydı, sahiplenme şekli ve mülk edinme şekli ve tarihi tapunun hukuken geçerli sayılıp sayılmadığı gerekçeli olarak sebepleri, Saha ile alakalı olan Ceza ve Hukuk mahkemesince verilmiş ve o yere ait, tatbiki mümkün olan orman idaresinin taraf olduğu kesinleşmiş bir mahkeme kararlarının bulunup bulunmadığı, Mahkeme kararı varsa orman idaresinin davada taraf olup olmadığı, bu kararın kesinleşip kesinleşmediği.

Orman idaresi kayıtlarındaki, izin ve irtifak işlemleri dosyası, sahada meydana gelmiş orman yangını, haşere ve hastalık, toprak kayması gibi çeşitli olayları belirten tutanak kroki ve raporların bulunması, istihsal kesim işine ait kayıtların ve vahidi fiyat kararının bulunması, Açma, kesme, yerleşme fiillerine ait suç tutanağı bulunması, dava takip kayıtları ve diğer delillerin bulunması,

Davalı yerin bitişiğinde ormandan ayıcı unsurların bulunup bulunmadığı, varsa ayırıcı unsurun ne olduğu, bunların çeşidi belirtilmelidir. Orman bütünlüğünün bozulup bozulmadığı, orman bütünlüğünün korunmasının gerekli olup olmadığı açıklaması yapılması gerekir.

2-) Mülkiyete Ait Tapu Belgesi İncelemesi;

Mülkiyet belgesi sayılan tapu varsa, sınırları ve tapunun bu yere ait olup olmadı, tapu araziye tatbik edilerek sınır, vasıf, yüzölçüm olarak tapu belgesindeki kayıtlarla fiili durumun aynı olup olmadığı, farklılık varsa sebepleri, ifraz edilip değişime uğratılıp uğratılmadığı, tapunun tarihi itibariyle hukuki değerini koruyup korumadığı, geçerli tapulardan sayılıp sayılmadığı, tapu kaydının tapu idaresinde bulunup bulunmadığı, yüzölçümü ile sınırlarının kapsadığı alanın fiili olarak aynı miktarda olup olmadığı, sınırların genişlemeye ve değiştirilmeye müsait olup olmadığı, Sınırlarda ve yüzölçümde değişim varsa sebepleri ve miktarı, -Arazideki fiili sınırlara göre yüzölçümü, mülkiyet belgesindeki yüzölçümü. Karşılaştırması yapılmalıdır.

Ayrıca dava konusu taşınmazın niteliği itibariyle kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği ile sahiplenilme imkânının bulunup bulunmadığı, iddia sahibinin zilyetliği varsa vergi kaydının kabul edilip edilmediği, kabul edilmediyse kanuni sebepleri açıklanmalıdır. Vergi kaydı ormanlık yerlerde geçersizdir. Vergi kaydı mülkiyeti ispatlamaz. Vergi kaydı devletin vergi aldığını gösteren belge olduğu düşünülmeli. Zilyetlik belgesi vergi kaydı varsa, tarihi, numarası, sınırları ve kapsadığı yüzölçüm itibariyle bu yere ait olup olmadığı, arazinin kayıtlardaki alanı ve sırları ile fiili durumun uyumlu aynı olup olmadığı, fark varsa sebepleri. Yüzölçümün genişletilip genişletilmediği.

3-) Davalı Arazi ve Bitişikteki Arazinin Vasfı İle Bitki Çeşidi Karşılaştırması

Arazi içindeki bitki çeşitleri ile varsa kalıntıları, yaşları, miktarı, arazideki bulunuş şekilleri, davalı yere bitişikteki arazilerin cinsi büyüklüğü, sınırlardaki komşular ve arazı

vasıfları, açma olup olmadığı, açma ise ormanlık yerden mi yoksa yine orman sayılan orman içi ağaçsız açıklıktan mı açıldığı, açmaya ait olan arazideki toprakta ağaç kütüğü, dal, yaprak, kök kalıntısı ve bunların çürümesiyle oluşmuş humus bulunup bulunmadığı, toprak yapısının bitişikteki orman toprağına benzeyip benzemediği, yüzey şekli, eğimi ve bitişikteki araziyle olan bitki ve toprak yapısı benzerlikleri araştırılmalırır.

4-) Orman Kadastrosu Durumu;

Dava konusu yerde orman tahdit yada kadastro çalışması yapılıp yapılmadığı, yapılmış ise hangi kanuna göre yapıldığı, tahdidin kesinleşip kesinleşmediği, kesinleşmişse kesinleşme tarihi, ayrıca genel arazi tapulama çalışmasının yapılıp yapılmadığı ilgili yerlerden sorulup, düzenlenen rapor ve krokilere yazılmalıdır. Kadastro paftası varsa hangi haritada bulunduğu pafta, parsel numarası belirtilir. Orman kadastrosu veya 2/B madde çalışması yapılıp yapılmadığı, yapılmış ise kesinleşme tarihi, kadastronun hangi kanuna göre yapıldığı, tahdit tutanak ve haritasında nizalı yerin orman sınırı içinde kalıp kalmadığı,

5-)Hukuki Durum İncelemesi;

Taşınmazın, 3116, 4785 ve 5658 2510, 4753, 573, 6777, 5658 sayılı kanunların hükümleri karşısındaki durumu veya 6292 saylı kanun ve diğer özel kanunlarla ilgisi ortaya konup belirlenmelidir. Dava konusu yer Devletleştirme ve iadeye konu yerlerden olup olmadığı ve 6831 sayılı kanunun 1. Maddesine göre çekişmeli yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı, bunu kanıtlayan deliler açıklanmalıdır.

1937 tarihli 3116 sayılı Orman Kanunu ile 1945 tarihli 4785 sayılı kanunların uygulamasına kadar geçen sürede sadece Devlete ait olan ormanlarda tahdit çalışması yapılmıştır. Özel ve tüzel kişilere ait ormanlarda bu tarihe kadar tahdit çalışması yapılmamıştır. 1934 tarihli 2510 sayılı İskân Kanunu ve 1945 tarihli 4735 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunlarıyla önceki haliyle Devlet orman sahası olan ya da orman içi açıklık olan yerler çiftçiyi toprak sahibi yapma maksadıyla kişilere tapu verilerek dağıtılmış olup, orman sayılan yerlerin kişilere dağıtılması orman kanunlarına aykırılık teşkil etmektedir. Tapu verilmiş bu yerlerin orman niteliğini tapu verildi diye değiştirip silmek kaldırmak mümkün değildir. Orman Kanunu kurallarına uyulmadan yanlış ve haksız olarak tevzi edilmiş yerlere ait olan tapular dava yoluyla her zaman iptal edilebilirler.

4785 sayılı kanun dikkate alınarak evvelce tahdidi yapılmış olup ta herhangi bir nedenle unutulup orman sınırı dışında kalmış orman vasfındaki yerler, sonradan durum öğrenildiğinde bu sahaların tekrar kadastrosu yapılarak orman sınırı içine alınmasına orman kanunları yetki vermektedir.

13.07.1945 tarihinde yürürlüğe giren 4785 Sayılı Ormanların Devletleştirilmesi Kanunun 2. Maddesine göre, tapulu bulunan aşısız kestanelikler, palamut meşesi ve fıstık çamı bulunan sahalar ile Devlet Ormanı sınırları dışında bulunan ve emekle yetiştirilen Kızılağaç, Kavak, Söğüt, Akasya, Okaliptüs ve Servi ağaçlarıyla kaplı tapu ve zilyetlik belgesiyle kişilerin sahibi oldukları yerler Devletleştirme ye tabi tutulmamış ve bu çeşit sahalar orman sayılmamışlardır. Devletleştirilen ve iadeye tabi olmayan orman sahalarına ait eski tapu kayıtları hukuki değerini yitirirler. Kesinleşmiş tahdit sınırı içinde kalan ve öncesi orman olan yerlere ait tapuların hukuki geçerliliği yoktur. Ancak bu yerlerin tapu sicil kayıtlarıyla kütük kayıtlarının silinip iptal edilebilmesi gerektiğinden dava açılarak kayıtların kütüklerden silinmesi gerekmektedir. 1945 tarih ve 4486 sayılı Ziraat Kanunu hükümlerine göre, orman içi açıklıkların tahsisi yapılarak verilmiş tapulara değer

verilemez. Bu tapular hükümsüz sayılırlar. 4486 sayılı olan kanunda ormanlık yerlerin tahsisine imkân sağlayan bir hüküm bulunmamaktadır.

4753 Sayılı Kanunla ilgili nizamnamenin 4. Maddesine göre evvelce orman sayılmakla birlikte ormandan tefrik edilip ayrılan makilik sahaların tevzi yolu ile hak sahibi kişilere dağıtımı mümkün olmuştur. Fakat görevlendirilen orman idaresi komisyonlarınca tefrik edilen maki sahaları dışında kalan Devlete ait orman sahalarının tevzi yolu ile kişilere dağıtımı Anayasanın 169. Maddesi hükmüne göre asla mümkün değildir.

6-) -Davalı yerde Maki tefrik uygulaması yapılıp yapılmadığı araştırılır. Maki tefrik çalışması Orman Genel Müdürlüğünce görevlendirilmiş orman tahdit komisyonlarınca özel kanun ve yönetmeliğine göre, Orman sınırları ile müşterek olan maki sahası sınırları ilmi ve teknik esaslara uyularak tespit ve ayırma işlemleri yapılarak ilan edilmiştir. Makilik sahaların ormandan ayrılması çalışmaları esas itibariyle bu yerlerin orman dışına çıkarma işlemi değildir. Maki bulunan sahaların ayrılıp belirtilmesi işidir.

ORMAN NİTELİĞİNİN TESPİTİYLE İLGİLİ UZMAN BİLİRKİŞİ RAPORU (ÖRNEĞİ)

………………Asliye Hukuk Hakimliğine
Dava esas numarası;
Davacının adı soyadı, unvanı, adresi;
Davalının adı soyadı, unvanı ve adresi:
Davanın konusu; 3402 sayılı Kanuna göre yapılmış, orman sınırlaması tespitine itirazdır.

Mahkemece açıklığa kavuşturtması istenilen konular;

Dava konusu olan yerin orman nitelik tespiti ile bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığının ilmi ve hukuki yönden belirtilmesi için mahkemece arazi üzerinde…/…/ 2010 günü yapılan kesifte bilirkişi olarak görev verilmesi üzerine bu rapor düzenlenmiştir.

Yapılan İnceleme İle Tespit Edilenler;

1-) Dava konusu olan yer ……ili …ilçesi …köyü ….mevkiindeki, ,,,,,,,,,m2. Yüzölçümlü…………. Numaralı Orman kadastrosu haritasında bulunan ……….numaralı arazi tapulaması tespiti yapılan ve tespite itiraz edilmiş ..… parsel sayılı sahadır.
2-) Dava konusu olan ……….numaralı parselin 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre zilyetliğe dayanılarak davalı kişi adına yapılan tapulama tespiti ../…/ 2007 günü 30 günlük askı ilanına çıkarılmış olup kadastro ekibince yapılan tespite karşı, …………Orman İdaresince taşınmazın öncesinin orman sayılan yer olduğu belirtilerek kanunlara aykırı olarak kişi adına yapılmış olan tespite …………..tarihinde itiraz edilerek bu davayı açtığı anlaşılmıştır.
3-) Davalı yerde 3402 sayılı Kadastro Kanunun 4. Maddesine göre kurulan ekiple orman sınırı tespiti çalışması yapılmıştır. Dava konusu yer orman sınırları dahilinde orman sayılan yer olarak harita ve tutanakta açıklanmış ve tarihinde ilan edilmiş olup kadastro işlemi henüz kesinleşmemiştir.
4-) Dava konusu itibariyle, 3402 sayılı Kadastro Kanunu 4. Maddesi hükümlerine uyularak yapılmış orman kadastrosunda, orman sınır tespiti ile kişi adına yapılan tapulama tespitine karşı itiraz mahiyetindedir.

Arazide Yapılan Keşifte Tespit Edilen Olgu ve Bulgular

Haritaların incelenmesi;

1-) Davalı yeri gösteren ………. Tarihinde yapılmış …………..pafta numaralı 1/25000 ölçekli orijinal memleket haritasında dava konusu yeri gösteren koordinat değeri tespit edildi. Haritada hangi karelaj içinde kaldığı ve bulunduğu yeri gösteren renkli memleket haritası fotokopisi elde edildi. Elde edilen bu harita üzerine davalı arazi sınırları, koordinatları, tahdit sınırı, teknik usule uygun bir tarzda ölçekleri eşitlenmiş memleket ve kadastro haritasına aplike edilerek taşındı. Tahdit haritası ve tutanakların araziye teknik olarak uygulayıp davalı yerin haritalardaki konumu belirtildi.

Arazide bulunduğu yer ve konumu harita yüzeyine taşınarak belirtildi. Haritalar karşılaştırılarak üst üste çakıştırılarak incelendiğinde dava konusu olan yerin yeşile boyalı orman niteliğinde tahdit hattı içerisinde orman arazisi dahilinde olduğu görülüp anlaşıldı.

2-) Davalı yerin poligon sınırları ile orman tahdit OTS sınır hattındaki tahdit sınır noktası numaraları haritadaki yerleri ile birlikte sayısı belirtildi. Tahdit haritasında yapılan incelemede davalı taşınmazın tahdit sınırları içinde ve orman sahasına dahil edilmiş olduğu görüldü. Memleket haritası ile Amenajman meşçere haritasında da davalı yerin orman sahası içinde kaldığı ve yeşile boyalı orman ağacıyla kaplı ormanlık yer olarak belirtildiği görülüp anlaşıldı,

3-) ….. Yılında çekimi yapılmış en eski tarihli ……. Ölçekli……… resim numaralı birbirini takip eden 2 adet hava fotoğrafları stereoskopik incelemesi aletle yapıldı. Yapılan fotoğrafların incelemesinde, taşınmaz alanının tamamının orman bitkilerinden olan karaçam ve sedir cinsi ağaçların takriben % 40 kapalılıkta dağınık halde bulunduğu ve bunların yaşlarının ise takriben… 60… yaşında olduğu takdir edildi. Civar ormanlarda da aynı yaşta, aynı cins ağaçların aynı çap ve boyda doğal olarak yetiştiği tespit edildi.

4-) En ilk önce yapılmış olan …….. tarihli seri Amenajman planı ile o tarihte var olan ormanlık yerleri gösteren meşçere haritası incelendi. Yapılan araştırmada dava konusu yerin ….. Numaralı orman bölmesi içerisinde ormanlık yer olarak gözüktüğü tespit edildi. Amenajman planına göre sahanın ……… Rumuzlu yani %40 kapalılıkta 40 yaşında kalın ağaç durumunda karaçam ve sedir ağaçlarının bulunduğu ormanlık yer olarak belirtilmektedir.

5-) Davalı yer üzerinde yapılan araştırma ve incelemede, önceki halinde bulunan orman bitki örtüsü sahadan tamamen temizlenip tarla haline… Tarihinden başlayarak açma eylemiyle işgal edilip ziraat arazisine elverişli hale getirildiği, toprak durumunun bitişikteki orman sahasıyla aynı özellik ve yapıda olduğu, toprak içerisinde kök çürüntülerine rastlandı. Toprakta azda olsa organik madde humus kalıntısı bulunmaktadır.

Bitişikteki ormanda da karaçam ve sedir ağaçları bulunmakta bunlarında 40—60 yaşlarında olduğu saptanmıştır. Davalı yerle bitişikteki orman arasında ormandan ayırıcı özellikte arazi unsurları yoktur. Orman bütünlüğünü bozmaktadır.

Ayrıca davalı yerde ………..tarihinde açma yapıldığı bu durumu belirten ………. Tarih ve ………sayılı……………Sulh Ceza mahkemesi kararı dava dosyasında bulunmakta, bu mahkeme kararında söz konusu yerin orman sayılan yerlerden olduğu kesinleşmiş mahkeme kararında açıklanmış ve orman niteliği ayrıca ispatlanmış olduğu dosyadaki evraklardan da anlaşılmaktadır.

6-) Davalı taşınmaza ait tapu belgesi olmadığı ve ibraz edilmediği saptandı. …….. Tarihinden itibaren vergi kaydı olduğu dava dosyasındaki ifadelerden ve dava dosyasındaki vergi kaydı belgesinden anlaşıldı. Vergi kaydına dayanılarak Devlet ormanı sahasından zilyetlikle mülkiyet hakkı sağlamak mümkün olmamaktadır. Orman sahasındaki veya bitişiğindeki zilyetlikle vergi kaydı, mülkiyet için geçerli hak belgesi sayılmaz.

Dava konusu yerle ilgili değerlendirmeler

Taşınmazın 3116, 4785, 5658, sayılı kanunlarla alakalı bir yer olmadığı, Ancak 6831 sayılı kanunun 1. Maddesi ile 3402 sayılı kanunun orman kadastrosu konularını kapsadığı anlaşılmıştır.

1-) OTS sınır noktalarının arazideki yerleri bilirkişi beyanları orijinal tahdit krokisi açı ve mesafe değerlerinden faydalanılmak suretiyle arazi üzerinde yerleri tesis edildi………..numaralı OTS noktalarının koordinat değerleri ölçme sonucunda tespit edilerek 1/5000 ölçekli krokide yerleri gösterildi. Çekişmeli arazinin sınırları ile konumu koordinat değerleri krokiye , tahdit haritası ve aynı ölçekli memleket haritası fotokopisi alınarak çizilip belirlendi..

Krokide (A) harfi ile gösterilen… m2 lik kısmın… tarihli ve… sayılı kanuna göre yapılan ve kesinleşmiş orman tahdidine göre Devlet ormanı sayılan orman sahasında kaldığı tespit edildi.

2-) Davcı kişi dava dilekçesinde ve savunmasında taşınmazı 10 yıldan beri nizasız ve fasılasız olarak zilyetliğe dayanarak ziraat arazisi olarak kullandığını bu yerin kendi adına tapulanmasını istemekte ve …….tarihli vergi kaydını hak ispatı belgesi olarak ileri sürmüş ve tapu belgesi olmadığı anlaşılmıştır..

3-) Arazinin tespit öncesi vasfı, en eski tarihte düzenlenen memleket haritası, hava fotoğrafları ve Amenajman planındaki duruma göre bu yerin evveliyatının Devlet ormanı sahası olduğu kabul edilerek kadastro sınırı tespit edildiği anlaşılmaktadır. Bu tespit doğru bir tespittir.

4-) Çekişmeli taşınmazın bulunduğu yerde yapılan araştırma ve incelemede ; toprak kumlu killi orman toprağıdır., toprak rengi itibariyle ayrışmış orman bitkisi organik madde çürüntüsü bulunduğundan (humus) zenginliği % 2-5 olduğundan dolayı da esmer orman toprağı görünümündedir. Az taşlı, geçirgen ve gevşek yapıda istiflenmiş, özellikle ormanlık yerlerde bulunan toprak yapısında olduğu tespit edilmiştir. Bitişikteki orman da toprak yapısı özellikleri itibariyle davalı taşınmazdaki özellikleri taşımakta ve benzerlik bulunmaktadır. Dava konusu yer kuzey yönden ormana bitişik halde bulunmaktadır. Bu haliyle Orman bütünlüğünü bozmaktadır.

5-) Dava konusu olan bu yer hakkında ……..tarihinde ormandan açma suçu yoluyla sahiplenilmek istendiği ve kişinin bu nedenle cezalandırıldığı, …………tarih ve…………..esas ve …………karar sayılı …..Sulh Ceza Mahkemesince verilip kesinleşmiş mahkeme kararı bulunmaktadır.

Sulh Ceza Mahkemesi kararında davalı bu yerin Devlet orman sahası olduğu, usulüne uygun araştırma ve keşif yapılarak bilirkişilerce Orman sahası olduğuna dair verilmiş raporla kesinleşmiş mahkeme kararı dava dosyasında mevcut bulunmaktadır.

6-) Öncesi itibariyle Devlet ormanı olan bir yerin açma, işgal, faydalanma eylemleriyle zilyet edip, sonra tapulama sırasında, orman vasıf değişikliği ile yıllarca ziraat arazisi olarak kullanıldığı ve ziraat arazisi sayarak sahiplenilip kişiye tapu hakkı verilmesi, Anayasanın 169. Maddesi, 6831 /1, 17 ve 3402 /16, 18/2, diğer ilgili bütün kanunlarda reddedilmiş ve böyle bir hakkın tanınabileceğine dair hiçbir hüküm kuralı bulunmamaktadır. Devlet ormanı sahası kişiler adına mülk olarak tespit edilemez. Bu nedenlerle, yapılan tapulama tespitinin kanun ve hukuk kurallarına uygun olarak yapıldığı kayıtlardan ve arazideki araştırmayla edinilen bilgilerden anlaşılmaktadır.

7-) Bir yerin öncesinin orman olup olmadığının tespitinde; hukuki delil kaynağı olarak memleket haritası, hava fotoğrafları, Amenajman plan meşçere haritaları birilikte arazi üzerinde karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, onlardaki bilgilerle ve bulunan verilerin bir yerin orman sayılıp sayılmamasında düzenlendikleri tarihe göre başvurulacak değişmez resmi delil kaynaklarıdır.

Harita ve fotoğraflar tarafsız olarak geçeğe uygun bir şekilde teknik ve ilmi esaslarla yapılmış olup, bu kuvvette bir belgeyi önemsememek ilmi inkârdır. Geçmiş durum ancak bu belgelerde görülebilir. Bu nedenle de Orman davalarında delilleri muhafaza eden önemli belgeler olarak inandırıcı, güvenilir değişmez hukuki dayanaklar diyebiliriz. Küçük ölçekli haritalarda her ayrıntıyı bulmak haritanın ölçek küçüklüğünden kaynaklanır.

Yapılan araştırma ve incelemede bu hukuki belgelerde, dava konusu yerin tamamının orman sahası içerisinde kaldığı, orman sayılmaması konusunda bir veriye rastlanmadığı, Bu sebeplerle de Davalı yerde kişinin mülkiyet kazanma hakkının bulunmadığı sonuç ve kanaati bilirkişi olarak bizde hâsıl olmuştur.

8-)Yukarıda açıklanan belge ve arazide yapılan inceleme sonucunda elde mevcut ilmi, teknik ve hukuki verilere göre; karma kadastro ekibince takdir ve tespit edilen

kadastro sınırı ve davalı yer hakkındaki tespiti , Anayasa, 6831 sayılı Orman Kanunu ve 3402 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde kanunlara uygun ve doğru yapılmış bir kadastro tespiti olduğu görüşüne ulaşılmış bulunmaktayız.

Ulaşılan Sonuç Ve Kanaat;

Dava konusu arazinin krokide A—harfi ile gösterilen …….. M2 kısmının orman tahdidi içinde kalan Devlet ormanı sayılan yerlerden olduğu,

B—harfiyle gösterilen ……. M2 kısmının ise orman sayılmayan ziraat arazisi niteliğinde olduğu, anlaşıldı.

İş bu rapor ve ekleri davalı arazi üzerinde ilgili belgelerin incelenmesi sonucunda düzenlendi.. Durum mahkemeniz takdirine arz olunur…../…../ 2010

.

Bilirkişi; Serbest Orman Mühendisi -Adı soyadı ve imza

+++

YARGITAY KARARLARI

(Y. 7.HD. 11.07.1994 T. E.1994/2796, K. 1994/9341)

"Açılan dava hem genel kadastro tespitine hem de 2/B maddesi uygulamasına itiraz edilmişse Mahkemece önce çekişmeli yerin, orman kadastrosu içinde kalıp kalmadığının ve 2/B maddesinde yazılı nitelikleri taşıyan yerlerden olup olmadığının belirlenmesi gerekir. Taşınmaz, 2/B uygulamasına tabi tutulan yerlerden ise bu uygulamanın yerinde olup olmadığının kesin biçimde bilirkişilere tespit ettirilerek gereken değerlendirmelerden sonra karar verili. Kesinleşmiş orman sınırları değiştirilerek yapılan aplikasyon ve bu işlem sonucunda düzenlenen tahdit haritasının hukuken geçerliliği yoktur.

(Y. 20. HD. 25.10.1994 T., E.1994/7207, K. 1994/12675)

""Tapulu olup ta orman tahdit komisyonunca orman sınırı içine alınan yere ait tapu hukuki değerini yitirmiş sayılır. Artık davacı kişiler hukuki değerini yitiren tapu kayıtlarına dayanamayacakları gibi, nizalı yerler 3573 sayılı yasa uyarınca tevzi edilmiş olmadığından, söz konusu yasa hükümlerinden de yararlanamazlar.Ayrıca, orman gibi kamuya ait malların tapulama yoluyla özel kişiler adına tespit ve tesciline karşı Hazine ve Orman yönetimi tarafından açılacak davalarda, 3402 sayılı yasanın 12/3 maddesinde yazılı hak düşürücü süre uygulanmaz. Bu sebeplerle 6831 sayılı yasanın 3302 sayılı Yasayla değişik 2/B madde uygulamasıyla çekişmeli taşınmazın *Hazine lehine orman dışına çıkarılmasına itiraz eden davacıların korunmaya değer bir hakları ve davayı açmakta hukuki yararları yoktur.*

(Y. 20. H.D. E; 2006 / 3928. K; 8059)

""Yörede, 3402 sayılı Kadastro Kanunun 5304 sayılı kanunla değiştirilen 4/3. Maddesi uyarınca yapılan orman kadastrosu 6831 ve 3402 sayılı Kanunların hükümleri birlikte iç içe uygulanmakta olduğundan, orman sınırları dışında bırakılan taşınmazlar hakkında 3402 sayılı Kanunun 26/ 4. Maddesi gereğince henüz olumlu tespit tutanağı ve haritası düzenlenmemiş olmakla birlikte orman olmadığı konusunda " olumsuz tutanak ve harita düzenlendiği " kabul edip, 6831 sayılı kanunun 11/1 yada Orman Genel Müdürlüğünün *otuz günlük kısmi ilan suresi içinde* kadastro mahkemesinde dava açabileceği, açılacak bu davada yapılan kadastro işlemin özelliği ve açılacak davanın niteliği nedeniyle bu davada husumet HAZİNE veya taşınmazın içinde bulunduğu Köy tüzel kişiliği yada dava konusu taşınmaza zilyet olanlara yöneltilebileceği, kendilerine husumet yöneltilerek dava açılan özel yada tüzel kişilerin gerçek hak sahibi olmadığı gerekçesiyle dava husumet yönünden reddedilmeyip, kadastro mahkemesinin, dava dilekçesinde nitelikleri bildirilen taşınmazın tespit tutanağının, malik hanesinin açık bırakılmak suretiyle düzenlenip, Kanun ve yönetmelik hükümlerine göre mahkemeye gönderilmesini Kadastro Müdürlüğünden istenmesi gerektiği, tespit tutanağı düzenlenmeden keşif yapılması halinde, keşif sırasında belirlenecek hak sahiplerinin davaya katılması, bu

arada tespit tutanağının gönderilmesi halinde dava dosyası ile birleştirip 3402 sayılı yasanın 27, 28 ve 29 . Maddeleri gereğince yargılamaya devamla, tespit tutanağında yazılı hak sahiplerini de davaya katıp, husumet yaygınlaştırılarak taraf oluşturduktan sonra, 3402 sayılı kanunun 30/2 maddesi gereğince, tarafların gösterecekleri deliller ile mahkemece resen lüzum görülen diğer deliller de toplanıp dava konusu taşınmazın gerçek hak sahibi adına tesciline karar verilmesi gerekir.""

Orman kadastrosu yapılmış fakat henüz ilan edilmemiş durumda ise bu orman kadastro çalışması kesinleşmez. **Kadastrosu kesinleşmemiş ormana bitişik olan arazilerde belgelerinde belirtilen miktar kadar tespit yapılır. Zemindeki ölçmede belgede yazılı olan miktardan fazla olan arazi parçaları mutlaka kesilir. Orman kadastrosu yapılan yerlerde, bir yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı, orman kadastro sınırlandırma haritası ile düzenlenmiş kadastro tutanağının yerel ve uzman bilirkişiler aracılığıyla mahalline uygulanması suretiyle tespiti zorunludur.**

**** Devlet ormanına bitişik ve sabit sınırları bulunmayan genişletilmeye müsait yerlerdeki ziraat arazilerine ait zilyetlik belgesi kayıtlarındaki yüzölçüm miktarı ile fili yüzölçümü arasında bir fark varsa, Sınırları değişmiş kabul edilerek bu yerin sabit ve ormana bitişikliği olmayan sınırından başlanarak ölçme yapılıp miktar fazlası kesilip bu fazlalığın Hazine adına tespit ve tescilin yapılması gerekir. Çünkü bu yer orman sahasından ilave edilmiş olduğu kabul edilir. Anayasanın 169 ve 3402 sayılı Kanunun 18. Maddesi uyarınca** ***Ormandan işgalle kültür arazisine ilave edilmiş olan arazi kısımlarının kişiler adına tapulanması kanunen mümkün değildir.***

Orman arazisinden işgal edilen yerler senetsizden kişiler adına tapulanamadığı gibi zilyetliğe dayanılarak da buraların mülkiyeti kazanılamaz. Devlet ormanlarına bitişik kültür arazisi tapulama tespitinde, kayıt ve belgesinde yazılı miktara itibar edilmesi gerekir. Bu taşınmazlarda fiili ölçüm sonucu çıkan fazlalık kısmın Maliye Hazinesi adına tespiti yapılır

.

Orman sınırı gayri sabit sınır sayılması nedeniyle mülkiyet hakkının tapu alanı veya vergi kaydı alanı kadar olduğu kabul edilir. **Bir yerde şayet Orman Kadastrosu Komisyonunca orman sınırları belirlenmişse bu tespit edilen sınır artık** ***sabit sınır*** **kabul edilir. Orman sınırlaması yapılıp kesinleşen bir yerin orman olup olmadığı, kesinleşmiş orman tahdit ve kadastro haritası ve tutanağının o yere uygulanmasıyla açıklığa kavuşturulabilir.** ***Kesinleşmiş orman tahdit sınırı sabit sınır sayılır.***

20.HD. 08.12.1994 T. E.1993/11791, K.1994/15193
"Mahallinde yapılan keşif sonunda, çekişmeli taşınmazsın iki sınırında orman, üçüncü sınırında ise, yaya yolundan sonra yine orman bulunduğu saptandığı, uygulanan vergi kayıtlarının sabit sınırları itibariyle taşınmazı tam olarak kapsamadığı anlaşılmakla ve taşınmazın memleket haritası ve Amenajman planında açık alanda kaldığının belirlenmesi, öncesinin orman olmadığı anlamına gelmeyeceğine göre; vergi kayıt miktarından fazlasının, taşınmazın sınırlarındaki ormanlardan kazanıldığının kabulü ile, yalnızca kayıt miktarı kadar olan ve bilirkişi krokisinde işaretlenen bölümün davalı adına tesciline karar vermek gerekir."

20.HD. 26.09.1994 T, E.1994/7512, K.1994/10845
"Orman sınırlandırması yapılmayan veya sınırlandırmanın ilk olarak yapıldığı yerlerde, bir yerin orman niteliği ve hukuki durumu 3116, 4785 ve 5658 sayılı Yasa hükümleri uyarınca belirlenir. Buna göre; mahkemece eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları ve varsa Amenajman planı ilgili yerden getirilip, bir uzman bilirkişi marifetiyle mahallide yapılacak ***keşifte, nizalı yerle birlikte çevre araziye de uygulamak suretiyle, taşınmazın öncesinin bu belgelerde ne şekilde nitelendirildiği belirlenmeli,*** **3116, 4785, 5658 sayılı Yasalar karşısında durumu saptanmalı, tapu ve zilyetlik yoluyla ormandan yer kazanma olanağı bulunmadığı, öncesi orman olan bir yerin üzerindeki orman bitki örtüsü**

yok edilmiş olsa dahi, salt orman toprağının orman sayılan yer olduğu düşünmeli, teknik bilirkişilere, tahdit hattı ile irtibatlı krokide çizdirilmeli ve ulaşılacak sonuca göre bir karar verilmelidir.

***Taşınmazın orman olmadığı anlaşıldığı takdirde;* tespit bilirkişileri ile yargılama aşamasında *dinlenen tanık beyanları arasında çelişki varsa giderilmeli*, ayrıca göl kenarında bulunduğu anlaşılan taşınmazın kıyı şeridi içinde kalıp kalmadığı araştırılmalı; 3621 sayılı yasa uyarınca saptanmış, ilan edilip kesinleşmiş bir kıyı şeridi varsa, haritası alınıp uygulanmalıdır. Bu konuda bir belirleme yapılmamış ya da yapılıp ilan edilmemişse, dalgaların en taşkın olduğu dönemde ulaştığı nokta saptanıp, kıyı şeridinin o noktadan geçmesi gerektiği düşünülmelidir.”**

TAPU VE VERGİ KAYDININ HUKUKİ DEĞERİ;

Orman kadastrosu ve tahdit kesinleşmekle, orman sayılan yer içerisinde kalan taşınmazların mevcut tapuları hukuki değerini yitirirler ve bu tapular bir hüküm ifade etmezler. Hâkim, tespit tarihindeki hukuki ve geometrik duruma göre karar vermek zorundadır. Ayrıca, Orman idaresi hukuki değerini yitirmiş tapuların kütük kayıtlarının silinmesi için hemen tapu iptali ve kayıtların silinmesi için dava açıp kayıtların iptalini sağlaması kanuni bir zorunluluktur.

Dava konusu taşınmaza ait vergi kaydı varsa,* vergi kaydının hudutları yerel bilirkişilerle birlikte sınırları tespit edilerek kapsadığı alan sınırlarıyla birlikte belirlenir. Vergi kaydındaki sınırdan birisini orman olarak belirtmekte ise bu sınır genişlemeye müsaittir. …… tarihli memleket haritası, ……..tarihli vergi kaydının aksini ispatlayamaz. *Ormana bitişik sınırı bulunan vergi kaydı alan miktarıyla geçerlidir.* Orman sınırı nitelik bakımından genişletilmeye müsait sınırlardandır. *Vergi kaydı sabit sınırdan başlanarak arazide kapsadığı alan tespit edilir.* Vergi kaydındaki yazılı bulunan alandan fazla kısım ormandan zamanla ilave edildiği kabul edilir. Vergi kaydındaki alandan fazla olan arazi kısmı orman sayılır ve hazine adına orman vasfı ile tapuya kaydedilir. *Orman sayılan yerlerde vergi kaydı mülkiyeti ispatlayan belgelerden değildir. Vergi kaydına ve zilyetliğe dayanılarak orman sahasını kişi adına tapu tespiti yapmak kanunen mümkün değildir.

Yargıtay Kararı (Y. 14. H.D. E; 1991 / 606, K; 1516 Bk.)
“”Uzman bilirkişiler memleket haritasını, hava fotoğraflarını eleştirilip asıl dayanak olan bu belgelerin aksi kanıtlanmaya çalışılır. Ne var ki, bir *taşınmazın orman olup olmadığının belirlenebilmesi için uygulamada en önemli hukuki dayanak bu belgelerdir.* Haritaların ve hava fotoğraflarının kişisel düşüncelerle yok sayılması veya bu belgelerde var olan bulguların bir tarafa itilmesi olayı dayanaksız bırakmaktır ve asla kabul edilemez. *Hava fotoğrafları ve memleket haritaları gerçeğin ifadesidir*. Taşınmazların bu gün var olan fiili durumu önemli değildir. Orman bitki örtüsünün tahrip edilmiş olması o taşınmazı orman olmaktan çıkarmaz. Bu sebeple *taşınmazların öncesi araştırılmalıdır.* 4785 sayılı yasa ile tüm ormanlar devletleştirilmiştir. 1945 yılında yürürlüğe giren bu yasaya göre anılan tarihte bir taşınmaz orman ise veya 3116 sayılı yasa gereği tahdit edilmiş ise bu taşınmazın bitki örtüsü kaldırılsa dahi salt orman toprağı yine orman sayılan yerdir. Taşınmazların orman olup olmadığı hava fotoğrafları, memleket haritası, Amenajman planları ile saptanabilir.

Bu belgeler bilirkişilerce tartışma konusu yapılamaz. Kaldı ki ormanlardan zilyetlik ve tapu ile yer kazanma olanağı sağlayan 3402 sayılı yasanın 45. Maddesinin ilgili fıkraları da Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir. O halde, bu yollarla da ormandan toprak kazanılamaz.””

SINIR TANIMLARI ;

Sabit sınır: **Zeminde mevcut olup ilk kadastro, tapulama veya değişiklik belgeleri ile bilirkişi beyanlarına göre değişmediği belirlenen çekişmesiz sınırdır.**

Çekişmeli sınır: **Zeminde mevcut olduğu halde taraflar arasında uyuşmazlık konusu sınırdır.**

Değişebilir sınır: **Zeminde mevcut olup da devletin hüküm ve tasarrufu altındaki veya ormanlık yerlere komşu sınırdır. Bu sınır pafta ve teknik belgelerine göre zeminde oluşturulabiliyor ise sınır geçerli sınır sayılır.**

Geçerli sınır: **Tapulama veya kadastro teknik belgeleri ile bundan sonraki değişiklik işlerinde yapılan ölçülerde hata bulunmaması halinde bu belgelere göre oluşturulan sınırdır.**

A-) DEVLET ORMANI SAYILACAK YERLER;

***6831 sayılı orman kanunun 1. Maddesine göre orman sayılan ve eskiden beri orman olduğu bilinen ormanlık sahalar, orman içindeki tarım arazileri dışında kalan ve orman kanunun 17. Maddesinde yer alan orman içi açıklıklar,**

***3116 sayılı kanunun hükümlerine göre kamulaştırılmış ormanlık sahalar,**

***4785 sayılı kanununun yürürlüğe girdiği 13. 7. 1945 günü mevcut olup ta devletleştirilmiş ve iade koşulları bulunmayan ormanlık sahaları**

***6831 sayılı Kanunun 3. Maddesine göre orman rejimine alınmış yerler,**

***6831 sayılı kanunun 13. Maddesinin (B) bendine göre, orman yetiştirilmek üzere ağaçlandırılmış ya da ağaçlandırılacak sahalar,**

***6831 ayılı Kanunun 24. Maddesine göre, istimlâk edilip kamulaştırılan yerlerle ağaçlandırma yapılmak üzere istimlâk edilen yerler,**

***Kesinleşmiş mahkeme kararıyla orman olduğuna karar verilmiş yerler,**

***Orman tahdidi yapıldığı sırada unutulup tahdit sınırlaması yapılmadan bırakılmış yerler,**

***Maliye Bakanlığınca ağaçlandırılmak üzere Orman İdaresine tahsisi yapılmış ve orman olarak ağaçlandırılırmış sahalar,**

***Orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan funda ve makilik sahalar,**

Ormanı sayılırlar.

Devlete ait yerler Devlet ormanı olarak sınırlandırılırlar.

Yukarıda belirtilen orman sayılan yerler, orman tahdit çalışması sırasında görevli komisyonunca, orman tahdit sınırları dışında bırakılmışsa, bu çalışma ile yerlerin orman olma niteliği ortadan kalkmaz. Tahdit kararlarına itiraz edilip dava açılarak bu yerlerin orman sahası olduğunu ispatlanabileceği gibi tahdit işlemleri tamamlanarak orman sınırları içine de alınabilir. Yanlış verilmiş kadastro kararları dava yoluyla düzeltilebilir.

B-) ORMAN SAYILMAYAN YERLER

6831 sayılı Kanunun 1. Maddesinin 1. Fıkrasına girmeyen yerler.

6831 sayılı Kanunun 1. Maddesinin 2. Fıkrasına giren yerler.

6831 sayılı Kanunun (J) bendine giren, orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan, funda ve maki bitkileriyle kaplı yerler,

Kamu malı olup, Devletin hüküm ve tasarrufunda bulunan ve faydalanılması köy veya belde halkına tahsis edilmiş otlak, yaylak, kışlak gibi sahalar,

Maliye Bakanlığınca Orman İdaresine ağaçlandırılmak için tahsis edilmiş ancak teknik olarak ağaçlandırılması mümkün olmayan kayalık yerler

Kesinleşmiş orman tahdit ve kadastrosu sınırı dışında kalan yerler,

Geçerli tapu ile veya zilyetlikle sahibi olan, tarım arazisine Orman Bakanlığından izin oluru alınarak emekle orman ağacı dikilmiş ve yüzölçümü üç hektardan küçük olan ağaçlı yerler.

Yukarıda belirtilen sahalar, Orman tahdidi yapılırken orman sınırı dışında bırakılacak yerlerdir. Bu yerler vasıf itibariyle orman sayılmazlar.

C-) DEVLETTEN BAŞKASINA AİT ORMANLAR
ÖZEL ORMANLAR

Tapulu olup, 4785 sayılı kanunun 2. Maddesinde belirtilen ve Devletleştirme kapsamı dışında bırakılan ormanlar,

Tapulu olup, 4784 sayılı kanun ek 2. maddesi (5658) sayılı Kanunun hükümleri uyarınca sahiplerince iade koşulları yerine getirilerek iade edilmiş ormanlar,

4785 sayılı kanunu yürürlüğe girdiği 13.07.1945 tarihinden sonra Orman idaresi taraf gösterilerek açılan dava sonucunda alınmış tapuların sınırları içinde kalan orman sahaları,

Tapulu bir arazi içinde bulunan ve 4785 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 13. 7,1945 tarihinden sonra tabii olarak veya tohum ekimi ve fidan dikimi yapılarak yetiştirilmiş ormanlar,

Kesinleşmiş mahkeme kararı veya Orman Bakanlığının olurları ile tesis edilmiş tapulu özel mülkte yetiştirilen ormanlar,

Özel ormanlarını sınırlandırmasında, 4785 sayılı Devleştirme kanunun yürürlüğe girdiği günkü sınırlar esas kabul edilir. Bir kısım yerlerde ise Bakanlık oluru ve mahkeme kararındaki sınırlar veya fiili sınırlara uygun olarak tahditleri yapılır. Orman sahasının sınırları sabit ve belirgin değilse Bakanlık olurundaki ya da mahkeme kararındaki yüzölçümü esas kabul edilir. Yüzölçüm tespitinde tabii ve değişmezliği belirgin olan sınırdan başlanarak yüzölçüm tespiti yapılır.

D-)TAPUNUN HUKUKEN GEÇERLİ OLUP OLMADIĞI ARAŞTIRMASI

***Senetsizden tapu edinme;* hukuki yararla bir hakkı sağlayan onaylı dayanak belgesi olmayan, ya da hukuksal ilişkiyi belirten resmi ve geçerli bir belgesi olmayan tasarruf demektir.**

Vergi kaydı; **vergi, kamu hizmetlerine harcanmak için kanunlara göre herkesten toplanan paradır. Vergi kaydı ormanlık yerlerde zilliyetliği gösteren geçerli mülkiyet belgesi sayılmaz.**

Zilyetlik; **Bir malı fiilen elde bulundurma suretiyle o şeyden yararlanabilme kudreti ve hâkimiyeti ile sağlanan üstün bir hak.**

Ecrimisil ücreti: **bir malın kullanılmasından doğan menfaatin para ile değerlendirilmesi taraflar arasında belirlenen ücret, gelir.**

Kamu malı olan ***Devlet ormanı sahaları senetsizden, vergi kaydına ve zilyetliğe dayanarak, Ecrimisil ödenmesiyle kişilere mülkiyet hakkı verilemez.*** **Anayasanın 169 maddesi ile 6831 sayılı Kanununun 17. Maddesine aykırılık teşkil eden eylemlerle tapu verilmişse alınmış tapu belgeleri dava yolu ile her zaman iptal edilirler. Bu yerler orman sayılırlar.**

ÖNCESİ ORMAN OLAN YERLERİN 2/B MADDESİ UYGULAMASIYLA ORMAN VASFINDAN ÇIKARILMASI HAZİNE ARAZİSİ HALİNE GELMESİ

Evveliyatı orman olup Devlet hazinesi mülkü olan bu yerlerde kişilerin kanuni ve geçerli sayılan hiçbir hakkı bulunmadığından, kişilerin 2/B maddesi çalışmasına, komisyon kararına itiraz etme ve dava açma hakları yoktur. **Kişilerin bu gibi yerleri sahiplenebilmesi imkânı yoktur. Mevcut Kanunlar buna imkân tanımamaktadır. Bu yerler hazineye ait mülk sayılır. 2/B uygulanan yerlerdeki uygulama kesinleştikten sonra Ormanla ve orman idaresiyle de ilişkisi kalmaz*****. Orman sahası dışına çıkarılmış yerler artık Hazinenin orman sayılmayan mülkü sayılır.***

Öncesi tapulu özel orman sahası olan bir yerde, 2/B madde uygulaması ile bir yer orman olma niteliğini tamamen yitirmişse, o takdirde kişilere ait ***bu tapulu yer*****,** ***sahibi adına orman dışına çıkarılır.*** **Mülkün sahibi kanunen kim ise arazinin orman vasfı sonradan değişmiş tarım arazine dönüşmüşse, yer yine tapu sahibinin mülküdür. Böyle bir yer kişi adına ormandan çıkarılır. Kişinin özel mülkü olur.**

YARGITAY Hukuk Genel Kurulu 2006/8-106 E., 2006/68 K.

DAVA: Taraflar arasındaki "tescil" davasıdır.
"Devlet Ormanı olduğuna dair kesinleşmiş mahkeme ilamı bulunan yerler. Devlet Ormanı olarak sınırlandırılır.. Kesinleşmiş mahkeme kararıyla orman olduğu saptanan yerlerin orman olarak sınırlandırılması zorunludur. Kadastro sırasında bir yerin tespit dışı bırakılması da bir kadastro işlemidir. Tespit dışı bırakma işlemine karşı ilgililer ancak tutanak düzenlenirken itiraz edebilirler. Bu şekilde tespit dışı bırakmaya karşı itiraz yapılmadığı takdirde tespit dışı bırakma işlemi kesinleşir. Somut olayda, davacı tapu kaydına değil, zilyetliğe dayanarak tescil isteğinde bulunmuştur. Özel Daire bozma kararında değinilen ve yukarıda gösterilen nedenlerle usul ve yasaya aykırı bulunan direnme kararı bozulmalıdır.

BİLİRKİŞİLİK

İlgili mevzuat hükümleri.

H.U.M.K. MD. 29, 245, 246.249.277, 278,

C.M.K: MD. 24, 45, 46, 60, 69, 70, 71,

T.C.K. MD: 276.

Belli bir konuda teknik ve ilmi yönden yeterli eğitim almış, bilgi sahibi olan deneyimli tarafsız uzman kişiye bilirkişi denir. Ormancılık teknik ve ilmi bilgiyi gerektiren özel iştir. Ormancılık konusunda Orman Yüksek Mühendisleri veya orman mühendisleri bilirkişilik yapabilirler.

Mahkeme, çözümü özel veya teknik bir bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez.

Hâkim, bilirkişinin görüşüne itibar etme mecburiyetinde değildir. Hâkim yeniden keşif yaparak aynı bilirkişiden açık olmayan hususlarda ek malumat alabileceği gibi, çelişkili görüşün giderilmesini de bilirkişiden isteyebilir. Bir başka uzman bilirkişi ile de keşfi yenileyebilir.

Hâkim, bilgiye gerek duyulan bir konuda uzman bilirkişi görüşünü bir kenara iterek kendisinin genel ve hukuki bilgisine dayanarak uyuşmazlığı sona erdiremez. Örneğin; Bir yerin öncesinin orman olup olmadığının saptanması bir uzmanlık işidir. Ormancılıkla ilgili konuların çözümünde tecrübeli ve tarafsız uzman orman mühendislerinin görüşüne başvurularak dava çözümlenir.

Bilirkişi raporu gerekçeli, net çelişkisiz teknik ve ilmi delillerle kesin tarafsız görüş bildirmesi gerekir. Mahkeme, o yerin orman olduğu yönündeki kararını, bilirkişilerin verdiği raporlarındaki delillerle görüşe uyup diğer tüm delilleri de göz önünde bulundurarak kararını oluşturur.

Bilirkişiler, davada kendilerinden mahkemece istenilen konularda teknik ve bilimsel hukuki inceleme yaparak saptadıkları maddi olgular ve veriler hakkında düşüncelerini tarafsız olarak bildirmekle görevlidirler. Bilirkişiler, hâkime sadece, bilmediği konuda bilgi sunarlar.

Örneğin; Kadimlik, öncesi bilenmeyen tarihi ifade eder. En önce yapılmış memleket haritasında yeşile boyalı ve ağaç cinsi belirtilen yerdeki taşınmazın kadim tarla olması mümkün değildir. Bu nedenle bilirkişinin bu görüşü maddi gerçeği yansıtmamaktadır. Çelişki yaratmaktadır. Bilirkişinin yanlış ve hatalı görüş belirten raporuna değer verilemez. Böyle bir bilirkişi görüşüne dayanılarak doğru hüküm kurulması mümkün değildir. Şayet mahkeme bu bilirkişi görüşüne uyup ta aynı yönde karar verip davayı çözümlerse, karara karşı temyiz gerekçesi açıklanarak temyiz yoluna başvurulursa, böyle bir kararı Yargıtay bozar. *Mahkemeye yol göstererek iade eder*.

Bilirkişi seçilen kişi tarafsızlıktan ayrılıp gerçeği gizleyip saptırdığı ve mahkemeyi yönlendirdiği çeşitli sebeplerle hakkında şikâyetçi olunarak TCK. 276. Maddesi uyarınca dava açılabilir.

Görevli Orman Yönetimi teknik elamanlarınca dava konusu ile alakalı savunma raporu düzenlenip mahkemeye dava açılırken sunulursa bu rapordaki iddiaların mahkemece incelenmesi gerekir. Mahkeme Orman İdaresi elamanlarınca öne sürülen

iddia ve görüşleri, yeminli bilirkişilere inceletmek zorundadır. Bu yolla daha doğru neticeye ulaşmak mümkün olmaktadır.

B-) Çelişkili ve Yetersiz Bilirkişi Raporları

Bildirilen görüş itibariyle birbirine uymayan, çelişkili durum yaratan bilirkişi raporlarına itiraz edilir. Bilirkişi raporundaki çelişkilerin giderilmesi bir zorunluluktur. Çelişki giderilmeden doğru karar verilemez. Mevzuata uymayan bilirkişi raporlarına nedenleri açıklanarak itiraz edilir.

Gerekirse talep olunduğunda konunun üç kişiden oluşan uzman bilirkişi komisyonuyla birlikte yeniden keşif yapılarak hangi bilirkişinin hangi hususta yanlış, sakat hukuken ve teknik yönden yetersiz bilgi verdiği, bilirkişilerden hangisinin görüşünün kabul edilebilir olduğu, gerekçeleriyle ortaya çıkarılarak, kabul edilen ve kabul edilmeyen görüşlerin nedenleriyle birlikte açıklaması yapılması gerekir. Hukuka ve mevzuata, teknik esaslara uygun doğru bir biçimde tarafsız kalınarak açıklama yapılmalıdır.

BİLİRKİŞİLERCE ÖLÇEKLİ KROKİ VE TAHDİT HARİTASI ÇİZİLMESİ

Davalı yerin bu belgelerde bulunduğu yer ile konumu, sınırları, bitişiğindeki arazi çeşitleri ve bunların sahipleri, bitki örtüsü, orman tahdit sınırları, poligon sınır taşı numaraları, arazinin yüzeyi ölçümüne göre alan miktarı, ne kadarının orman olduğu, ormandan ayırıcı unsurları, Topoğrafik yapı, eğim yüzde oranı, toprak yapısı ve değişimler gibi arazinin orman vasfını tayin ederken ve karar verilirken, bir bütün halinde göz önünde tutulacak ispat delililerinin yerlerinin harita ve kroki belgelerine çizilerek gösterilmesi gerekir. Bu gösterilenlere göre durum ve nitelik değerlendirmesi yapılır. Eksik ve yetersiz verilerle doğruyu bulmak mümkün değildir. Doğru olan durumun ölçekli krokide ayrıntılı olarak belirtilmesi şarttır. Rapor ve kroki birbiriyle çelişmemelidir.

ORMAN KADASTROSU (SINIRLANDIRILMASI)

Orman kadastrosu orman sınırlarını hukuksal ve geometrik durumunu yüzölçümünü belirlemek, orman sınır ve mülkiyet uyuşmazlıklarını asgariye indirmek, ormancılık çalışma alanlarını kesin olarak belirlemek amacıyla orman sınırlaması yapılmaktadır. Tahdidi kesinleşmiş ve hukuki durumu belli olmuş bir yer için yeniden tahdit yapılamaz. Ancak 2/B uygulamasına tabi tutulabilir. Sınırlar arz ve harita üzerinde gösterilir. Orman Kadastro harita ve tutanaklarında bir yerin orman olup olmadığı, ormanın türü, sahibi gösterilir. Kural olarak kadastro haritaları ve tutanakları nizalı yere uygulanarak çıkan uyuşmazlıklar çözüme ulaştırılır.

Ormanlar sınırlamaya tabi tutulurlar. Sınırlaması yapılmış ve kesinleşmiş olan Devlet ormanları tapu kütüğüne olduğu gibi aktarılırlar. İşte ormanların tapuya tescilinin anlamı budur. Sınırlama tapuya yazılır. Bir yerin orman olup olmadığı, tahdidin yapıldığı tarihte yürürlükte olan Orman Kanunundaki hükümler göz önünde tutularak belirlenir.

4785 sayılı Kanunun yürüğü tarihinde mevcut olan ormanlardan bu kanuna göre Devletleştirilip de, 5658 sayılı Kanunun 1. Maddesine göre sahibine iadesi gerekmeyen yerler, Devlet Ormanı olarak sınırlandırılır. 5658 sayılı Kanunun 1. Maddesi kapsamına giren ormanlar Devletleştirilmiş sayılmaz. 4785 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra devletleştirilen ormanların tahdidi kesinleşmiş olsa da tahditten sonra yürürlüğe

giren 5658 sayılı Kanunun 1. Maddesinde gösterilen şartları taşıyan ormanlar sahiplerine iade edilir.

Bir yerin iadesi için **; 4785 sayılı Kanuna göre devletleştirmeye tabi bir yer olması, Devlet ormanı içinde bulunmaması, etrafının tarla, bağ, bahçe, kültür arazisi, özel orman, şehir, ilçe, köy merası ile çevrili bulunması gerekir. 5658 sayılı kanuna göre iade şartlarını taşıyan ormanlar her zaman sahiplerinin talepleri halinde iade edilir. Bunu için uzman bilirkişilerin görüşüyle sorun çözülür. 5658 sayılı Kanuna göre sahibine iade edilen ormanlar, Devlet ormanı değil, özel orman olarak sahibi adına sınırlandırılır.**

3573 sayılı Kanuna göre yapılan tespit, ilan ve dağıtım işleri tamamen idari işlemlerdir. Bu yerlerin kendilerine tevzii için Orman İdaresi aleyhine dava açamazlar. Ancak şartların yerine getirildiğinden bahisle idare yargı yerinde dava açabilirler. Tahsis edilip imar ihya edilmiş böylece kanuni şartları yerine getirilmiş saha için tapu henüz verilmemişse böyle bir yer için tapu tescili davası açılabilir.

3573 sayılı Kanuna göre tapuları verilmiş ya da tapusu verilmek üzere olurları tamamlanmış taşınmazlar orman içinde bulunsalar bile artık orman sayılmazlar. Özel Kanun gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilerek ıslah edilmiş ve temlik koşulları yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler ile 6777 sayılı Kanunda nitelikleri açıklanan yabani ve aşılanmış fıstıklık ve harnupluklar orman sayılmazlar. Bu çeşit yerler için verilmiş tapular her zaman geçerliliğini korurlar. Ancak ıslah edilmek üzere ilan edilmiş olsa bile ıslah işleri tamamlanmamış yerler hukuken orman sayılırlar.

5653 sayılı Kanun 3.4.1950 tarihinde yürürlüğe girmiş ve 1956 tarihinde yürürlükten kalkmıştır. Fundalık ve makilik sahalar orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyorsa hiçbir suretle orman kadastro komisyonlarınca orman sınırları dışına çıkarılamazlar. Böyle yerler orman sınırları içine alınır. Bir ihtilaf çıktığında uyuşmazlığın çıktığı tarihte yürürlükte bulunan hükümlere göre inceleme yapılarak sonuca varılır.

5653 sayılı Kanuna göre, makilik olarak tefrik edilmemesi gereken yer orman sınırı dışına çıkarılmış fakat 6831 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği sırada orman niteliğini korumuyorsa o takdirde bu yer 6831 sayılı Kanunun 1/J maddesine göre, orman sayılmaz ve orman tahdidi dışında bırakılır.

3116 sayılı Kanuna göre, orman sayılan ve bu kanun yürürlükte iken yapılan tahdit sırasında orman olarak sınırlanıp, sınırlaması kesinleşmiş olan yerlerde, sonradan 5653 sayılı Kanun uygulamasına geçilerek, Makilik saha olarak tefrik edilmiş yerler, 6831 sayılı Kanuna göre de orman sayılmıyor ise bunlar orman kadastrosunda orman sınırları dışında, orman sayılmayan yer olarak bırakılır.

Devletçe temlik, tevzi edilmiş yahut tapulama ve genel hükümler çerçevesinde yapılan Kadastroya göre kişi adına tapulanmışsa, artık tapu sahibinin geçerli bu belgesine değer verilir. Ancak, 6831 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği tarihte bu kanuna göre halen orman ise, şüphesiz orman sınırları dışına çıkarılmış olan böyle bir yeri yeniden orman sınırları içine alabilir.

A-) TAHDİT HATTI TESPİTİ İLE HARİTA ÇİZİMLERİ

Bir yerin orman olup olmadığının araştırılmasında, *en önemli hukuki dayanak ve delili memleket haritaları, hava fotoğrafları ile orman Amenajman planı ve meşçere haritalarıdır*. Bunları önemsememek, görünen bitkileri ve olguları yok saymak imkânsızdır. Bunlar yapıldıkları günkü durumu, bitki topluluğunun cinsini, kapalılığını, alanını, *koordinatlarını açıkça belirten değişmez, gerçekçi, tarafsız dayanaklardır*. Harita

ve fotoğrafları arazide davalı zemin üzerinde fiili durumla birlikte karşılaştırmalı olarak gözden geçirilip yetkili bilirkişilerce incelenerek tekniğine uygun doğru bir değerlendirme yapılırsa davada gerçekçi çözüme ulaşılır.

Haritada, yanmış orman sahası açıklık olarak belirtilmekteyse, haritanın yangından sonra yapıldığı sebeple, haritada sarıya boyalı bitkisiz açıklık alan olarak gösterilmiş olması, *bu yerin aslında orman toprağı olduğu gerçeğini değiştiremez*. Orman yangınıyla ilgili kayıtlar orman idaresinde mevcuttur. O kayıtlar incelenmelidir. Ayrıca yangından önceki bir tarihte yapılmış harita ve fotoğraflar mahallinde incelenmelidir.

Orman kadastro haritası ile tutanaklarındaki açı ve mesafeler ölçü karnesi kayıtlarına göre okunup ölçülerek taşınmazı çevreleyen orman sınır noktaları arazide bulunmalı, orman sınır noktaları yerlerinden kaldırılmış yerleri değiştirilmiş, yok edilmiş ise, böyle bir durumda, en yakın mevcut OTS sabit sınır noktasından itibaren izlenerek sınırlar araştırılmalı ve zeminde tahdit hattı ilk işlem sırasındaki açıya ve sınır noktaları arasındaki mesafelerden yaralanılarak arazide OTS noktaları bulunup röperlenmelidir. Mevcut haritalarda davalı yerin koordinatları ve konumu aynı ölçekle gösterilmelidir.

ORMAN SINIRLARI İÇİNDE KALAN TAPULU YERLER;

Orman kadastrosu yapılmış ve kesinleşmiş yerde, orman sayılan yerde bulunan tapular ne zaman alınmış olursa olsun bu tapu kayıtları hukuki geçerlik değerini yitirirler. Anayasanın olanaklı kıldığı durumlar dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz. Kime ait olursa olsun, orman içindeki haksız ve yolsuz alınmış tapulu yerlerin kişilere verilmesi ormanları bir tür daraltmadır. Kesinleşen orman kadastrosu sınırları içinde kalan orman sayılan yerlerdeki tapu kayıtlarına değer verilemez. Tapudaki kütük kayıtlarının dava açılarak iptali gerekir.

***Maki Sahaları;* 3116 sayılı kanunun 1. Maddesinde orman sayılan ve sayılmayan yerlerin açıkça sayılmadığından, o dönemde yapılan sınırlamalarda da maki alanları orman sınırları içerisine alınmıştır. Bu durum 5653 sayılı kanunun yürürlük tarihine kadar devam etmiştir. 5653 sayılı kanunun 1. Maddesinde orman yeniden tanımlanmıştır. Orman sayılmayan yerler sayılarak (e) fıkrasında makiliklerin orman sayılmadığı belirtilmiştir. Ayrıca hangi durumdaki makiliklerin orman olduğu hükme bağlanmıştır.**

Kanunlara uygun olarak oluşturulan maki tefrik komisyonları ve tahdit komisyonlarınca ormanlar ile orman sayılmayan maki alanlarının sınırları tespit edilmiştir. Böylece daha önce orman niteliği ile hazine adına tapuya bağlanan maki alanları 5653 sayılı yasa gereğince nitelik değiştirerek orman olmaktan çıkmış ve Hazinenin özel mülkü haline gelmiştir. O tarihte tapuya bağlanmamış yerler ise Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz durumuna dönüşmüştür. 6831 sayılı kanunun 1/J maddesinde belirtilen ayrıcalıklar dışında kalan makiliklerle fundalıkların orman sayılmadığı tekrarlanmıştır.

Maki tefrik Komisyonlarının oluşturulup çalışmasının yasalarda dayanakları bulunduğu kabul görmektedir. Komisyonların ve yaptıkları işlemlerin yasal ve geçerli olduğu Yargıtay'ca da kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra, orman sınırlama kapsamında iken, komisyonlar tarafından ayrılıp, 3573, 6777 gibi özel kanunlar uyarınca hak sabi kişilere verilen tapulara değer verilmesi gerektiği de kabul görmüştür.

Yargıtay kararlarına göre kesinleşen orman kadastrosu sınırları içinde kalan her türlü kayıt ve belge ile mahkeme kararları hukuki değerlerini yitirirler. Kadastro ilanı tarihinden itibaren yasada belirtilen itiraz süresi sonunda kadastro tespitleri kesinleşir. İtiraz olunarak dava açılmış yerdeki tespitler kesinlik kazanmaz. Dava sonucu beklenir. Yargıtay içtihadı birleştirme kararına göre, makiye ayrılan alanlarda hangi yolla oluşursa

oluşsun her türlü, tapuya değer verilmesi kabul edilemez. (Y.H.G.K. 2002/1—19, 2002/97. Bk.)

Arazi eğimi % 12 dahil daha yüksek eğimli olan ve üzerinde maki türü ağaç, çalı ve fundalık ile kaplı taşınmaların orman ve toprak muhafaza karakteri taşımaları nedeniyle bu nitelikteki taşınmazlar, 6831 sayılı Orman Kanunun 1/J bendi kapsamına giren bu yerler orman sayılır. Böyle bir taşınmaz, orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilir. Keşif tarihinde davalı saha içinde 60 yaşında oldukları tespit edilen çam ağaçlarının mevcudiyeti, 1945 tarihinde bile sahada ormanın varlığını gösteren delillerdendir. Bu ağaçların çevreden gelen çam ağacı tohumlarından oluştukları yönündeki bilirkişi görüşü ve anlatımı bilimse açıklamadan uzaktır. 60 yıl önce olay yerinde yaşamış kişi gibi gözleme dayalı nitelikte bir açıklama yapamazlar. *Henüz ilanı yapılmamış tahdit çalışması veya 2/B uygulaması askı ilanı yapılmadan orman vasfından çıkarma işleminin tamamlandığı kabul edilemez. İlanla uygulamanın ilgililerine çevre halkına duyurulması gerekir.*

3116 SAYILI KANUNUNA GÖRE YAPILAN TAHDİT

3116 sayılı kanunun yürürlükte bulunduğu tarihlerde köy sınırı değil de, orman seri sınırı esas alınarak yapılan orman tahdidi ile sadece Devlet ormanı olan sahaların tahdidi yapılmıştır. Özel kişilere ait olan tapulu ormanlık yerlerde sınırlandırma çalışması yapılmadan bırakılmıştır. 13 / 07 / 1945 tarihinde yürürlüğe giren 4785 sayılı kanunla, kişilerin mülkiyetinde bulunan tapusu mevcut özel ormanların tamamı, bu kanun hükümleriyle, hiçbir işleme gerek olmadan doğrudan doğruya devletleştirilerek, kişilerin bu yerlerdeki mülkiyet ilişkisi sonlandırılmış ve mülkiyet Devlete geçmiştir. Bu nedenle Devletleştirme Kanunundan önce yapılan orman tahdit çalışmasında, Devletleştirme ile Devlete geçen orman sahalarında, orman sınırlarını tespit çalışmasının yapılmadığı kabul edilecektir. Devletleştirilmiş ormanlara ait tapular 13. 07 1945 tarihinden sonra hukuki değerini yitirmiştir. Fakat bazı koşulları taşıyan özel ormanlar sahiplerinin talepleri doğrultusunda 4785 sayılı yasanın ek 2. Maddesine göre (5658 sayılı kanun hükümlerine göre) iade edildiklerinden bu yerlerin tapularının hukuki değeri geri iade edilmiş olup geçerli tapu oldukları kanunla kabul edilmiştir.

Ormanları Devletleştirme Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bütün ormanların tahdidi çalışması, 3116 sayılı ve diğer orman kanunun değişik kanunun kurallarına göre, *orman seri sınırları esas alınarak tahdit çalışmaları yapılmıştır*. Seri sınırları dışındaki köy sınırları içinde kalan bazı ormanlık sahalarda tahdit çalışması başlatılmadığından bu gibi yerlerde tahdit kesinleşmiş sayılmaz. Çünkü tahdit işlemi seri sınırı esas kabul edilerek yapılmıştır. Seri sınırı içinde kalan sahalarda ve ancak, köyün sınırlama işlemi yapılmış ve ilana çıkarılmış kısmında itiraz yoksa ilan süresi sonunda tahdit kesinleşir.

Bir köyün mülki sınırı iki seri orman sahası içerisinde kalabilir. Tahdit çalışması yapılan orman serisi sınırı dışında kalan, fakat bir köy sınırı içindeki ormanlık sahada tahdit çalışması başlanıp ilan edilmemişse bu kısım yerlerde tahdit yapılmamış ve kesinleşmemiş demektir. 4785 sayılı Devletleştirme kanunu yürürlüğünden önce yapılmış tahdit çalışması dışında kalan yerlerde 4785 ve 5658 sayılı Kanunlara göre bu yerlerin tahdidinde orman sayılma niteliği araştırılıp incelenerek orman sayılan yerlerden olup olmadığına ve kime ait olduğuna karar verilir.

Evveliyatı orman olan fakat kanunlara aykırı eylemlerle işgal edilip vasıf değişikliğine uğratılarak haksız olarak sahiplenilmiş veya orman idaresinin taraf olmadığı bir dava sonunda alınmış tapunun hukuki değeri yoktur. Usulsüzlükle tek taraflı oluşturulan mahkeme kararı sonucu alınmış tapular hukuki yönden sakattır. Böyle bir mahkeme kararının orman idaresi davaya dâhil edilmediğinden davada verilen tapu tescil kararı orman idaresi yönünden bağlayıcılığı yoktur. Bu şekilde orman sahasından sahiplenilmiş

tapu belgeleri her zaman dava açılıp iptali sağlanabilir. Hazine ve Orman idaresinin taraf olmadığı bir dava sonucu verilen ve yüz ölçümü artırılmasına dair verilmiş kararlar orman idaresi yönünden bağlayıcılığı yoktur. Devlete ait ormanlar özel mülke konu edilemez.

Devlet ormanı sahasının haksızlıkla kişi adına tapu sicili oluşturulmuş olsa bile taşınmazın toprağının özde orman olma niteliğini değiştirmez. Orman idaresi olarak bunlara zamanında itiraz edilmemiş olsa bile, haksız olarak verilmiş tapuların bu durumu öğrenildiğinde, derhal ve her zaman gerekçesi belirtilerek bunların iptali için tapu iptali ve kütük kayıtlarının silinmesi için dava açılması mümkün ve gereklidir.

ÖZEL KONULU KANUNLAR GEREGİNCE VERİLMİŞ TAPULAR

3573 Sayılı Sakızlık ve harnuplukların aşılanıp ıslahı ve 6777 sayılı Kanunla Yabani Zeytinlikleri Islahı Hakkındaki Kanunla, özel maksatlar için yürürlüğe konulmuş olan kanunlarla Hazine ve Orman İdarelerince tahsis, temlik, dağıtım ve satış suretiyle hak sahibi kişiler adına orman ve hazineye ait olan sahalardan ayrılarak bu maksat için verilmiş tapular kanunen geçerli tapulardır. Ormanlık yerlerde özel kişilere tevzi, tahsis, imar, temlik ve satış suretiyle verilmiş yerlere ait, tespit ve tescil işlemlerinde hukuki bir hata olmaksızın verilmiş olan tapular geçerlidir. Burada maksat ülke ekonomisine katkı sağlamak, halkın gereksinimlerini ülkedeki atıl bulunan mevcut kaynakları ıslah ederek sağlamak ve yaralandırıp kalkındırmak amacıyla bu yerler verilmiştir.

Devletin hüküm ve tasarrufundaki yerlerle ormanlık sahalardaki, yabani zeytinlik, harnupluk, aşısız melengiç ağaçlarının bulunduğu orman sayılan yerlerle, kamuya ait arazilerde bulunan, idarece tefrik ve tahsis yolu ile hak sahibi olan kişilere tevzi edilen, sahaları tahsis ve tevzi amacına uygun olarak imar ve ihya edenler adına devlet tarafından tapu verilmiş ve özel kanunların amacı doğrultusunda bu yerlerin kişilerce kullanılması yaralanılmasına izin ve müsaade edilmiş bulunmaktadır. Bu durumdaki yerler ormandan ayrıldıkları için Orman sayılmazlar. Orman sayılmayan zeytinlik vasfına dönüşmüş yer olarak anılırlar.

DEVLET TARAFINDAN İADE EDİLEN YERLERE AİT TAPULAR

Devletleştirilmiş olup ta bazı koşulları taşıyan bir kısım tapulu ormanlık sahalar, sahiplerinin talebi ve aldığı bedeli devlete vererek kanuni gereklerini yerine getiren tapu sahiplerine bu yerler 5658 sayılı kanunla iade edilmişlerdir. Bu iade ile mevcut tapuların hukuki değeri ve mülkiyet hakkını muhafaza ederek ilk sahiplerine tekrar döner. İade işlemi tamamlandıktan sonra bu yerlerin tapuları artık hukuki bakımdan geçerli özel orman tapu belgesi sayılırlar.

3402 SAYILI KANUNA GÖRE VERİLMİŞ TAPULAR

Evveliyatı orman olan yerlerde, zilyetlikle ve tapu alınarak orman sahasından yer kazanmayı sağlayan, 3402 sayılı kanunun 45. Maddesindeki hükümleri, 02. 03. 2005 tarih ve 5394 sayılı kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. *Bu tarihe kadar öncesi orman olan bir yer için verilmiş tapular da iptal edilmesi gerekmektedir.* Öncesi orman olan bir yerin üzerindeki bitki örtüsü tahrip edilip kaldırılmış bulunsa da zemindeki toprağı yine orman sayılır. Orman sayılma niteliği devam eder.

1982 Tarihli Anayasanın 169. Maddesi, 6831 sayılı Orman Kanunun 17. Maddesi, 3402 sayılı Kadastrosu Kanunun 16 ve 18/2. Maddeleri ile ormanla ilgili hüküm bulunan diğer tapulama, imar, iskân kanunlarında ki hukuki kurallara göre; Devlet ormanları kamu mülkü olup, işgal edilerek zamanaşımı kurallarına göre sahiplenilemez ve özel mülke

dönüştürülüp kişiler adına tapulanamaz. Etrafı ormanla çevrili bulunan orman içi açıklar da bitki ve toprak unsurları yönünden orman sayılır. Buralar işgal, faydalanma, zilyetlik yoluyla mülk olarak kişilerce sahiplenilmesi ve vasıf değişikliğine uğratılarak tapu alınması, Anayasa ve diğer kanunlara göre mümkün değildir.

EVVELCE TAHDİT YAPILMIŞ YERLERDE ORMAN SINIRININ ARAZİYE AKTARILMASI İŞLERİ (UYGULAMA =APLİKASYON)

Tahdit yapılıp kesinleştikten sonra. Evvelce yapılıp kesinleşmiş olan orman tahdit sırına aynen uyarak arazide yeniden tahdit hattının belirlenmesi ve sınır taşlarının bulundukları yerlerin ihyası işlerine aplikasyon güncelleştirme çalışması denir.

Aplikasyon; önceden yapılmış harita ve tutanak, ölçü belgelerinde bulunan bilgilerden istenilenlerin, nirengi ve poligon noktaları aracılığı ile zemine sonradan geçirilmesidir. Bunun için aplikasyon haritası ve açı ve mesafe, poligon noktalına ait aplikasyon sınır tutanağı düzenlenir.

***Tahdit sınırının araziye aplikesinde;* Orman sınırında bulunan taşınmazların tahdit esnasında tahdit sırının içinde mi yoksa dışında mı bırakıldığına bilhassa dikkat edilir. Ve tahdit tutanağında yazılı ifadeye göre arazide uygulama yapılır. Poligon hattında bulunan belirli noktaların nerde olduklarının tanımı yapılır.**

***Daha önce sınırlaması yapılmış yerlerde*; önce orman tahdit sınırı araziye aplike edilir. Sonra 2/B uygulaması yapılır.**

Aplikasyon işlemlerinin yanlış, hatalı bir şekilde zemine uygulanması halinde bu uygulama işlemlerine karşı *itiraz* edilebilir. Bu itirazlar incelenirken önceden kesinleşmiş tahdit haritası ve tapulama paftası doğru bir biçimde ölçümün ilk kadastro sırasında konulan ve yeri hiç değiştirilmeden korunan memleket nirengi ve poligon noktalarından yararlanılarak araziye uygulama yapılır. Zeminde ilk yerleri bulunamayan orman sınır noktaları bulunanlardan hareketle tutanaktaki tarifleriyle haritalardaki açı ve mesafelere göre tek tek bulunup zeminde yerleri belirlenir. Tahdit tutanakları ile tahdit haritası ve zemindeki yerlerinde farklılık ve değişiklik olup olmadığı kesin biçimde tespit edilmelidir. Toplanan deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilir

İKİNCİ ORMAN KADASTROSU İLE İLGİLİ YARGITAY GÖRÜŞLERİ

Orman tahdidi yapılmış aynı yerde 2. kez orman tahdidi yapılamaz. Yapılırsa geçersiz sayılır. Usulsüz yapılan 2. Tahdide karşı, açılacak davalar süreye tabi değildir.

6831 sayılı kanunun 3302 sayılı kanunla değişik 7. Maddesi kurallarına göre evvelce sınırlaması yapılmış alanlarda, her hangi bir nedenle unutularak sınırlama dışında kalmış sınırlama işlemi henüz yapılmamış ise bu ormanların kadastrosu yapılabilir. Bu kadastro işlemleri ilk kadastro işlemidir. —Kanunun tanıdığı bir hak ve verdiği görev nedeniyle ikinci kez orman tahdidi yapılabilir.(6831 s.K. Md. 7.md. Bk.)

3116 sayılı Orman Kanunun yürürlüğü sırasında *ormanların seri sınırları* esas alınıp tahdit yapılmış ve Devlet ormanları dışındaki özel ormanlarda tahdit yapılmadan kaldığından, Devlet ormanı dışında kalan yerlerde yeniden orman kadastrosu çalışması yapılabilir. Böyle bir kadastro 2. Kadastro sayılmaz.

***Köy idari sınırı aşılıp bitişikteki komşu köydeki taşınmaz üzerinde yapılan orman kadastro tespitleri iki köyde askı ilanına çıkarılmışsa bu kadastro işlemi geçerlilik kazanır.* Komşu köyde daha sonra yapılan orman kadastrosunda, taşınmaz için yeniden orman**

kadastro işlemi yapılamaz. Şayet tekrar orman kadastrosu işlemleri yapılırsa, yapılan son kadastro geçersiz ve yok hükmünde sayılır. *Askı ilanına çıkarılmamış olan orman kadastrosunun hukuki bir değeri yoktur*. Hukuki değer kazanabilmesi için usulüne uygun bir şekilde askı ilanına çıkarılması gerekmektedir.

ORMAN KADASTROSUNA İTİRAZ SÜRESİ
KADASTRO TUTANAKLARININ KESİNLEŞMESİ
HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE
Mevzuat ; 3116 / 7, 6831 / 11 md. 766 / 2, 31, 3402 / 11. 16, 18.—
1974 ,1986, 2004 tarihli Orman Kadastro Yönetmelikleri kuralları,

ORMAN KADASTROSU İLANİ VE DAVA AÇMA SÜRELERİ

Hak düşürücü sürede amaç kamu düzenini korumaktır. Kanunda yazılı süre geçtik ten sonra, kadastrodan önceki haklara dayanarak dava açılmasının önlenmesi uyuşmazlıkların sona erdirilmesi istenmektedir.

Hâkim hak düşürücü süreyi ilk önce inceler.* Dava açma hakkı süresi geçmişse açılmış dava dinlenmez. Reddedilir. Önceden alınmış kesinleşmiş mahkeme kararı sınırlama sırasında unutulup uygulanmamışsa, Kanunun öngördüğü süre içerisinde kesinleşmiş mahkeme kararına dayanarak sınırlamaya itiraz davası açılarak yanlışlık düzeltilir. *Kamu malı niteliğindeki orman sayılan bir yer için hak düşürücü süreden söz edilemez. Dava bir süreye bağlı olmaksızın orman idaresince açılabilir.

6831 sayılı Orman Kanunun değişik 11. Maddesinde askı tarihinden itibaren *6 ay içinde* kadastro mahkemesinde dava açılmazsa kadastro tutanak karaları ve haritaları kesinlik kazanır ve bu süre sonunda dava açma hakkı düşer. Ancak tapusu bulunan taşınmazlar kesinleşmiş orman sınırı içine alınmışsa *tapu sahiplerinin ilan süresi bitiminden başlamak üzere 10 yıllık süre içerisinde dava açma hakları vardır.* Dava açma hakkı 10 yılın bittiği tarihte düşer. Hak düşürücü süre hesabında, ilan süresi son gününden sonraki gün hak düşürücü süre başlangıcı sayılır. Süre hesabı bu şekilde yapılır. *3402 sayılı kanuna göre yapılan kadastrosunda 30 günlük askı ilan* süresi, ilan tutanağının askıya çıkarıldığı gün değil ertesi gününden başlar. Bu durumda uyuşmazlık kesinleşmiş orman tahdidine göre değil de taşınmazın orman niteliğinin öncesi itibariyle araştırılması yapılıp, ulaşılacak sonuca göre çözümlenir.

3402 sayılı kanunun 4. Maddesi uyarınca yapılan orman kadastrosuyla ilgili sınırlama tespitleri aynı kanunun 12/1. Maddeye göre kadastro ekibi tarafından tutulan tutanağa karşı *30 günlük askı ilan süresi* geçtikten sonra, dava açılmayan kadastro tutanaklarına ait sınırlama ve tespitler kesinleşir. Bu 30 günlük süre içinde kadastro mahkemesinde itiraz davası açılır. 30 günlük süre geçince dava açma hakkı düşer. Tespit işlemleri kesinleşir. 12/3. Md. Açıklandığı gibi tutanaklarda belirtilen haklara, sınırlandırma ve tespitlere ait tutanakların kesinleştiği tarihten itibaren *on yıl geçtikten sonra,* kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanarak itiraz olunamaz ve dava açılamaz. Bu hüküm, iddia ve taşınmazın niteliğine yahut Devlet veya diğer kamu tüzel kişileri dahil, tarafların sıfatına bakılmaksızın uygulanır. Hak düşürücü süre geçmişse, davacının dava hakkının düşmüş olduğunu kabul etmek gerekir.

(Y.H.G.K. 2001 /20-40 E., 2001 / 416 K)
****Özel yada tüzel kişiler tarafından Kadastro mahkemesine dava açılması halinde Orman Yönetiminin, orman savı ile 3402 sayılı Kanunun 26/D maddesi hükmü uyarınca davaya asli müdahil olarak katılıp taşınmazın orman olduğu iddiasında bulunabileceği ve davaya konu taşınmaz yönünden, orman kadastrosu da kesinleşmediğinden, bu halde katılan Orman Yönetiminin davasının incelenmesi gerektiği kabul edilmelidir.****

(Y.20. H.D. 2001/ 2876---.3986)
****-Orman kadastrosu veya orman kadastrosu ile yapılan yada önce yapılan orman tahdidinin aplikasyonu ve 2/B madde uygulamasına karşı çalışmanın yapıldığı dönemde yürürlükte bulunan yasa hükümleri gereğince, ilgililere tanınan sürelerde bir itiraz davası söz konusu olmaz ise bu işlemler kesinleşir. Dava açma hakkı, süresinde kullanılmazsa, dava açma hakkı düşer. Dava açma hakkı süresi mahkemece doğrudan araştırılır. Dava, hak düşürücü süre geçtikten sonra açılırsa, dava ön şarta uyulmadan açıldığı için reddedilir. Tapu sahibi gerçek kişilere tanınan 10 yıllık dava açma süresi hak düşürücü süre olup bu sürenin geçmesinden sonra tapuya dayanarak orman kadastrosuna hangi nedenle olursa olsun hukuk mahkemesinde itirazla davası açılamaz. 10 yıllık sürenin başlangıcı, sınırlandırma ve tespitlere ait tutanakların kesinleştiği tarihten itibaren başlar. 10 yıl geçtikten sonra, kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanılarak itiraz olunamaz ve dava açılamaz. Bir olay hakkında, özel yasada hüküm yoksa aynı konu hakkında genel yasa hükmü varsa genel yasa kuralı uygulanır.****

(Y.20. H.D. 2001/ 2876---.3986)
****-3402 sayılı yasanın 4. Maddesine göre yapılan orman kadastrosu sırasında taşınmazın orman olarak tespit edilip kesinleştiği anlaşılmaktadır. 6831 sayılı yasanın 7. Maddesi hükmüne göre yapılan orman kadastrosuna aynı yasanın 11/1. Maddesi hükmünce 6 aylık askı ilan süresi içinde kadastro mahkemesinde, bu sürenin bitiminden sonra sadece tapulu taşınmazlar yönünden 10 yıllık hak düşürücü süre içinde genel mahkemelerde itiraz davası açılabilir. Yine 3402 sayılı yasanın 4 / 3. Maddesi hükmüne göre yapılan orman kadastrosuna ve aynı yasanın 11. Ve 12. Maddelerine göre 30 günlük askı süresi içinde kadastro mahkemesinde, daha sonra da tapulu taşınmazlar yönünden 10 yıllık hak düşürücü süre içinde genel mahkemelerde orman kadastrosuna itiraz davası açabilir. Ancak bu davada 30 günlük askı süresi içinde kadastro mahkemesinde dava açılmadığından çekişmeli taşınmaz yönünden orman kadastrosu kesinleşmiştir. Davacı tapuya değil, kadim kullanmaya ve zilyetliğe dayalı dava açtığına göre 10 yıllık süreden yararlanamaz. Davanın reddi gerekir.****

(Y. 20 H. D. 2001 / 4265—4388)
****-Orman kadastro komisyonlarının sınırlandırma sırasında kesinleşmiş mahkeme kararını dikkate alması, bunlara riayet etmesi gerektiği hususu muhakkaktır. Dikkate alınmadığı, görülmediği yada uygulanması unutulduğu takdirde, ilgililer buna karşı yasanın öngördüğü süre içerisinde tahdit'e itiraz davası açabilirler. Kesin hüküm varlığı tahdidin kendiliğinden geçersiz olması sonucunu doğurmaz. Yanlışlığın süresinde açılacak bir dava ile düzeltilmesi gerekir.****

(Y. 20. H. D. 1994 / 3036—1995 / 615)
****-Orman, mera, yaylak, harman yeri gibi kamu malları hiçbir suret ve şekilde özel mülkiyete konu olamayacağı gibi, esasen kamu mallarında hak düşürücü süre de söz konusu değildir. Bu itibarla, bu gibi yerlerde oluşan tapu kayıtları bu yerlerin özde kamu malı olduğu olgusunu ortadan kaldırmaz. Bu yönden 3402 sayılı Yasanın 12. Ve 16. Maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir. Açıklanan nedenlerle davanın esasının incelenmesi gerekirken, hak düşürücü süreden söz edilerek davanın reddi usul ve yasaya aykırıdır.****

+++

SİLAH KULLANMA YETKİ VE SORUMLULUĞU (ORK, md. 77, 78)

Orman memurları, Orman Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar.

Orman teşkilatında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca ve Orman Genel Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, Bakanlar Kurulunca seçilecek silahla teçhiz olunurlar.

Orman memurları Orman Kanununda belirtilen suç ve kabahat fiillerinin takibinde ve kanunda yazılı hallerde göreviyle ilgili olarak hayatına yapılan saldırıları önlemek ve suça ait eşyaları ele geçirme maksadıyla, usulüne uymak şartıyla en son çare olarak silah kullanabilirler. Orman Kanunun 78. Maddesinde kolluk görevi bulunan orman memurlarına taarruzda saldırıda bulunulması ve bu tecavüz ile taarruzun da başka bir şekilde giderilmesi imkânı aranıp, bulunamaması halinde, silah kullanma usulüne uymak şartıyla, silah kullanmaya müsaade olunmuştur.

Orman Memurlarının silah kullanma yetki sınırı, Orman Kanununun 78 nci maddesiyle sınırlıdır. Kanun koyucu böyle uygun görmüş ve genel kolluk gibi çok geniş yetki verilmemiştir. Ayrıca TCK. 24, 25, 27, 28, maddeleri uyarınca meşru müdafaa durumuna düşüldüğünde silah kullanılabilir. *Silah kullanmadan önce gerekli ihtarla uyarıcı önlemler alınması şarttır.*

Silah kullananlar silah kullanma usulü ve şartlarını iyi öğrenip doğru uygulamalıdırlar. Silah kullanan tek başına karar verip, bu yetkiyi kullanıp uygulayacaktır. Her zaman doğru usulde silah kullanılması zordur. Silah kullanma deyiminden mutlaka ateş etmek anlaşılmamalı. Ateş etmek silah kullanmada en son çare olarak yapılır. Bütün imkanlar kullanıldıktan sonra başvurulur.

Silah kullanma, zor kullanmanın en ağır ve o nispette de sorumluluk getiren şeklidir. Silah kullanmada amaç, adam öldürmek değildir. Esas amaç, görevi yaparken karşılaşılan direnişi kırmak ve saldırıyı defetmek ve kanun hükmünü yerine getirmektir. Silah kullanan görevli, adam öldürürse, mağdur ve mahkûm olacak, uzun süre hapis yattıktan başka, görevine son verilerek, kamu haklarından mahrum edilecektir. Bu çok ağır bir sonuçtur.

Halen Mevcut olan saldırıyı önleyici hareketlere, sözlere, ihtarlara rağmen görevin yapılması mümkün olamazsa, son çare olarak saldırıyı durdurmak için, silah ateşlenerek kullanılabilir. Bu durumda bile, hedefe derhal ateş edilmeyeceği bilinmelidir. Önce, birden fazla havaya ateş edilip, sanık veya saldırganın durması ihtar edilmelidir. Bu ihtarların yapılması şarttır.

Silahtan gerektiğinde yeterince yararlanılmalı, silah kullanma derecesi, kademe kademe artırılmalı. Kişiler, saldırı şeklindeki eylemlerini sürdürürlerse, silah kullanılarak, zorun derecesi artırılmalı. Çeşitli nedenlerle, dini inanç ve şahsi düşünce ile silah kullanmayanın hayatı tehlikeye girer ve silahını gerektiği halde kullanmayan bağışlanmaz. Suç işleyenlerden bir tehlike gelip maddi ve manevi zarar göreceğini ve tehdit edileceğini düşünerek, silah kullanmaktan korkan çekinen, bu nedenle görevini yapmayanlar suçlanabilirler.

Ancak, terör olaylarında rastlandığı gibi saldırgan sayısı çoksa, silahları farklıysa görevlilerden gücü üstünde özveri beklemek olayın, durumun özellikleri; olayın

büyüklüğü, tehlikesi, ciddiyeti, ağırlığı, amacı, meydana getirdiği veya getirebileceği kişisel ve kamusal zararlar göz önünde bulundurularak değerlendirme ona göre yapılması lazımdır.

NELER SİLAH SAYILIR;

Savunma ve saldırıda kullanılan, öldürücü mahiyeti olan aletler, malzemeler silah sayılır. Bunlar; Ateşli silahlar, patlayıcı maddeler, saldırı ve savunmada kullanılan her türlü kesici ve bereleyici aletler kama, bıçak, usturpa, şişli baston, bomba, yakıcı aşındırıcı yaralayıcı eczalar veya her türlü zehirler ve boğucu kör edici gazlar, nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler. Türk Ceza Kanununa göre silah sayılır. (T.C.K. Md. 6. Bk.)

SİLAH KULLANMA KADEMELERİ

1-Saldırıyı önlemek için savunma aletleri önce kullanılır. İhtar yapılır.

2-Ateşli silahlar hedefe ateş edilmeden yöneltilir. Faile teslim olması ihtarla uyarılır.

3-Etkili olunmazsa, bedeni kuvvet kullanılma imkanı varsa bedeni kuvvet kullanılır.

4-Yukarıdaki uygulamalara rağmen, saldırgan suç delili eşyaları vermemek için kaçırmaya uğraşması veya saldırısının durdurulamadığı zorunlu hallerde ise, ateşli silah kullanılırken önce, silahla birkaç mermi havaya ateş edilir. Sonra faile yöneltilir. Duruma göre, yaralama, gerekirse en son çare olarak, öldürmek üzere silah ateşlenerek ayağa doğru kullanılabilir. Fail etkisiz hale getirilir. Yaralanan kişi yaptığı kanunsuz ve hukuka aykırı davranışının sonucuna kendi saldırgan hareketi ve davranışlarıyla sebep olmuş, hatasının sonucunu istemiştir.

SİLAH KULLANIRKEN UYULMASI GEREKEN SIRA.

1- Önce havaya *(DUR)* ihtar atışı yapılır.

2- Sonra durmazsa saldırganın ayağına doğru ateş edilir.

3- Saldırı ve itaatsizliğe devamla suç delilerini kaçırmaya çalışması halinde bunları önlemek için, belden aşağı ayaklara doğru ateş edilip yaralamaya ve durdurulmaya çalışılır.

4- Daha sora gerekiyorsa hedef gözetmeden ateş edilir.

Silah kullanmanın amacı, doğrudan hedefe ateş edebilme hallerinde de, adam öldürmek olmamalıdır. Saldırganı öldürmeden yaralayıp, etkisiz hale getirmeye çalışılması gerekir. Normal şartlarda yukarıdaki bu sıralama aranır. Olayın ağırlık, tehlike ve vahametine, ortaya çıkış şekline, hızına göre en son safhada, doğrudan hedefe ateş edilebilir. Hangi derecede silah kullanılacağını herkes kendisi takdir eder. Bu konuda kesin ölçü getirilemez. Bunları önceden de belirlemek imkânsızdır.

Her olayda, olay heyecanı ve hareketliliği içinde, mermiyi her zaman, öldürücü olmayan bölgeye isabet ettirmek mümkün olamaz, ayağa doğru ateşin herhangi bir nedenle, öldürücü yere isabeti mümkündür. Burada görevlinin kasıt ve somut olaydaki durumu ile birlikte değerlendirme yapılması gerekir.

Silah kullanma sınırının kasten, ya da kabul edilemeyecek bir ihmal ve yanılma sonucu aşılmasında, T.C.K.27. Maddesi uygulanabilir. Ceza hafifler. Bu durumda fail memurun eylemi, abartılı bir davranışından ötürü ağırlaşmaktadır. Öncelikle silah kullanma için konmuş kurallara sırasıyla uyup uymadığı, olayın niteliğine göre, silahın kullanma derecesine bakılır. Silah kullanan memur, haklı ve yerinde bir davranış yapmış ve değerlendirmede bir hata yanlışlık yapmamışsa ceza verilmez. Görevliler, hangi kanunla verilen görevi yapıyorlarsa, o yasadaki yetkilere sahip olarak, görevlerini yapar ve yetkilerini kullanırlar. Sorumlulukları da o kanunun hükümlerine göre olur. Silah kullanma yetkisi sınırsız değildir. Her şeyin bir sınırı vardır. Sınır aşılmamalıdır.

Öldürme olayı olursa, kamu görevlisi hakkında kamu davası açılır. Mahkemede, görevlilerin kanundaki yetkilerini kullanarak mı, ya da yetkiyi aşarak mı, gereksiz yere mi öldürme olayına yol açtığı, araştırılıp tartışılacak ve sonuca göre karar verilecektir. Çoğu zaman görevli gereken tedbirleri almayı ihmal ettiğinden kusurlu sayılmaktadır. Görevliler, her durumda kendisi veya başkası için derhal defi gereken bir hal yoksa silahını öldürücü şekilde kullanmamalı ve yaraladıktan sonrada, gerekmiyorsa birden çok ateş etmemelidir.

SİLAH KULLANMA ŞARTLARI VE ŞEKLİ

Herkes yaşamak, maddi ve manevi varlığını korumak hakkına sahiptir. Meşru müdafaa hali, yakalama, tutuklama kararının yerine getirilmesi, bir tutuklunun kaçırılmasının önlenmesi, ayaklanmanın bastırılması hallerinde yetkili merciin verdiği emrin uygulanması sırasında, silah kullanmasına kanunun izin verdiği zorunlu durumlarda, meydana gelen öldürme olayları için ceza verilmez.

Terör ve şiddet hareketleri sebebiyle, ciddi bir şekilde hayati tehlike bulunması halinde, suçları takip görevlerini yerine getirirken, Orman Kanununda silah kullanmayı icap ettiren hal ve şartlardan herhangi birinin bulunması halinde, Orman Memurları silah kullanabilirler. Silah ateşlemeden önce, itaati sağlamak, direnişi kırmak, saldırıyı önlemek, görevi başarabilmek bakımından ihtar ve uyarılar yapılmalıdır.

Bedeni kuvvetle karşı koyma ve yakalama imkânı varsa bu denenmeli, sanıklardan suçta kullanılan araç ve vasıtalarla suç mahsulü malları teslim etmesi istenmeli, şahıslar silahlı ise silahlarını bırakıp teslim olmaları birkaç defa ihtar edilmeli, kaçan failin kaçmaması durması için birkaç defa dur ihtarı yapılmalı. Havaya bir el ateş edilmeli. Teslim olması istenmelidir. Etrafı sarılıp sabırla fail kişinin teslimini sağlamaya çalışmalı. Bunlardan sonuç alınamaması halinde, fail kişi saldırıya geçer dur ihtarı yapıldığı halde, buna uymaz ve durmazsa, ayaklarının çevresine doğru ateş etmeli, yine durmazsa belden aşağı ayaklarından yaralayacak şekilde, bir mermi isabet ettirilerek, öldürmeden etkisiz hale getirilerek saldırgan durdurulmalıdır.

Görevli, silahını olayın ve görevin gereği olarak ölçülü ve dengeli kademeli bir şekilde kullanmalıdır. Bu sıranın her olayda aynen yapılması zorunlu değildir. Olayın özelliği ve saldırının ağırlığına göre, ölüm tehlikesi altında bulunan görevli, hayatını korumak için, silah kullanma sırası atlanabileceği gibi, şartları varsa doğrudan doğruya hedefe ateş de edilebilir. Hafif bir zorlama ile başarılabilecek görevi, silah ateşleyip yaralama veya kaçan sanığı kovalayıp tutma imkânı varken, kafasına bir mermi sıkıp öldürüp, görevi başarmak,ve yerine getirmek, yasanın amacına uygun bir davranış değildir.

Suç işleyenler, görevlinin uyarı ve emirlerine itaat etmeyip, görevlilere karşı silah çekip ateş ederek kullandıklarında, bu şekilde meşru müdafaa durumuna düşülmesi halinde, mutlak bir ölüm tehlikesi karşısında kalan görevliler, meşru savunma hakkını kullanarak yukarıdaki sıraya uymadan, kendini korumak için doğrudan saldırganı hedef

seçerek, onu etkisiz hale getirmeye, öldürmeden yaralamaya çalışmalıdır. Öldürme suçu işleyen, Orman Memuruna, Orman İdaresi, yasal dayanağı olmadığı için, Avukat tutmamaktadır.

Kaçırılan suç konusu malları ve vasıtayı ele geçirmek için yukarıdaki şekilde, sırasıyla hareket ederek, aracın sürücüsünün durmasını sağlayacak şekilde, aracın tekerlerine veya hayvana ateş ederek, sanık öldürülmeden ele geçirilmelidir. Görevliler, kanunun şartlarına uymadan ateş ederse, kanuna aykırı hareket etmiş olacağından sorumlu tutulacaktır. Görevi başarabilmenin başka yolu yok mu? Sabırla düşünülmeli, ihtarsız ve atış sırası merasimine uymadan silahla ateş edilmemelidir. Bu konular mahkemece incelenir. Silah kullanan görevli, adam yaralar veya ölümüne neden olursa, kişiyi niçin yaralamadan ele geçirme imkânı varken, yaralayarak veya öldürerek ele geçirdiği hususu üzerinde durulacaktır. Koşullar oluşsa da, görevlinin gereksiz olarak hedefe ateş etmesi, onu suçlu duruma sokar. Silah kullanma yetkisi, denetimsiz, sınırsız keyfi bir sorumsuzluk, söz konusu değildir. Olay göz önüne alınarak, mahkemece değerlendirilip, sonuca göre karar verilmektedir.

1982 tarihli T.C. Anayasasının 17 maddesinde ;''Meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklamanın yerine getirilmesi, sanığın kaçmasının önlenmesi, zor kullanılma mecburiyetinde kalındığında, silah kullanılmasına kanun cevaz verdiği zorunlu durumlarda, meydana gelen öldürme faillerine ceza verilmez.'' Denmektedir. (1982 tarihli ,T.C.Anayasamızın 17.maddesi - TCK.Md 24, 25,-ORK..Md.78,)

Borçlar Kanununun 52 maddesine göre meşru savunma durumunda, saldırgana ve mallarına karşı silah kullanılması sonucu oluşan zarardan dolayı, görevliler tazminatla yükümlü değillerdir. Kimse kusurundan istifade edemez. Herkes fiilinin cezasını çeker.

KANUN HÜKMÜNÜ YERİNE GETİRİRKEN VE MEŞRU MUDAFFA HALİNDE SİLAH KULLANMA

Silah taşımaya yetkili olan Orman Memurları, kendilerine verilmiş resmi demirbaş silahlarını görevleri sırasında, Orman Kanununun 78. Maddesinde yazılı durumlarda, kurallarına uyarak kullanmaları gerekmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 24 ve 25. Maddesinde yazılı durumlarda Silah kullanma:

TCK. Madde 24,-(1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.
(2) Yetkili merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilmez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

MEŞRU SAVUNMA VE ZORUNLULUK HALİ

TCK. Madde 25,- (1) Gerek kendisine ve gerekse başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan, haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerekse başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiilden dolayı faile ceza verilmez.

Türk Ceza Kanunun yukarıdaki maddeleri; meşru müdafaa haline düşüldüğünde, silah kullanma sebeplerini belirtmektedir. Meşru müdafaa hakkı bütün vatandaşlara tanınmıştır. Bu kanun maddeleri, her kişi için silah kullanma hak ve şartlarını belirtilmektedir. Yukarıdaki kanun maddeleriyle ilgili açıklama aşağıdadır. Bunlar;

1-) KANUN EMRİNİ YERİNE GETİRMEK İÇİN SİLAH KULLANMAK;

Kanunun bir hükmünü yerine getirmek gayesiyle silah kullanan ceza görmez. Ancak kanun emrine uyma mazeretinden yararlanmak isteyenler, bu emri yerine getirirken, kanunun istediği şekilde, kuralları uygulayarak davranmalıdır. Kanunun çizdiği sınır aşılmamalıdır. Memur kanunu biliyor kabul edilir. Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz. Kanun hükmünü yerine getiren görevlilere karşı yapılan saldırı girişimleri haksız ve hukuka aykırı sayılmaktadır.

2-)YETKİLİ MAKAMDAN VERİLEN EMRİ YERİNE GETİRMEK;

Yetkili bir makam veya bir üst tarafından yazılı veya sözlü olarak verilip yerine getirilmesi, görev nedeniyle zorunlu olan, bir emri yerine getirirken, silah kullanmak cezasızlık nedenidir. Ancak, verilen emir kanunun uygun bulduğu şartlarda verilmiş olması gerekir. Kanuna uygun olmayan, suç teşkil eden, yanlış bir emri verende, uygulayanda sorumlu olur. Verilen emrin mahiyeti içeriği ve maksadı çok önemlidir. Memur aldığı emri denetlemeli, itiraz gerekiyorsa itiraz etmeli, amir, emrini tekrarlarsa, emir uygulanır ve bu durumda emri veren amir sorumlu olur.

Burada önemli olan, silahla ateş emri verilse de, emri uygulayanlar, silahını kullanacağı zamanı ve kullanma derecesini ve tarzını, hedef yerini tayinde, her olayın cereyan ettiği haller ve şartları göz önünde tutarak, silahını kullanan tarafından bizzat takdir edilmesi gerekir. Takdirde hata yapan, kanuni usul ve şartlara uygun hareket etmeyen, kendi kusurundan sorumlu olur. (T.C. Anayasamızın. 137 md.),

Silah kullanma emrinin uygulanması sırasında, sınır kasten aşılmış ise, failler suçun cezasını tam görür, şayet meşru savunmada, sınırın aşılması, maruz görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez. Kişi, kendi canını ve malını korumak maksadıyla hareket ettiği, başka türlü kaçınma imkânı kalmadığı hallerde, faile ceza verilmez. (TCK. 27 md.) Memurun, amirinin verdiği emrin suç olduğu veya olmadığı konusundaki yanılgısını değerlendirilirken, bu davranışının nedeni, kişisel ve memurluk bilgisi ile deneyimi, tecrübesi gözetilmektedir.

Emri veren amir, yer, konu ve zaman bakımından yetkili olmalı, emir mevzuata uygun ve meşru olmalıdır. Suç teşkil eden emir, yerine getirilmez, aksi halde emri veren ve emri uygulayan birlikte sorumlu olur. Emrin hukuka uygunluğunun kanun tarafından engellendiği örneğin; askeri komutanın emirlerinin yerine getirilmesi gereken hallerde, bu emrin yerine getirilmesinden, emri veren komutan sorumlu olur.

3-) MEŞRU MÜDAFAA DURUMUNDA SİLAH KULLANMAK;

Meşru savunma, kanunun uygun bulduğu savunma şeklidir. Kanuni şartları bulunduğunda ve kanuna uygun usulde davranılarak silah kullanıldığında, faile ceza verilmez. Görev yaparken, meşru savunma durumuna düşen görevli, kendisi ve üçüncü kişinin meşru savunma durumuna düştüğünü gören kolluk memurları, genel kurallara

uyarak, silahını, silah kullanma şart ve usulüne uymak suretiyle, mala, cana, hürriyete karşı yapılan saldırıları defetmek, kaçınılmaz kötülüğü önlemek maksadıyla, herkes silahını kullanabileceği müsaadesi, TCK. İle verilmiştir.

Meşru Müdafaa Deyimi; **Kendisinin veya başkasının her hangi bir hakkına ,ırzına, canına, sağlığına, hürriyetine veya mallarına yönelmiş halen mevcut ve hukuken haksız bir saldırıdan doğacak zararı önlemek için, bir kimsenin yapmak zorunda kaldığı, fiil ve hareketleri ifade eder. Meşru müdafaada, öldürme kastı yoktur. Amaç, saldırıyı durduracak oranda müdafaadır. Aşırıya vardırılan ve kuralına uymayan müdafaa şekli, savunma sınırını aşmaktır. Savunma sınırını aşan fail cezalandırılır.**

MEŞRU MÜDAFAA HAKKINDAN YARARLANABİLME ŞARTLARI;

A-) SALDIRININ HALEN ORTADA MEVCUT OLMASI;

Kendisinin veya başkasının her türlü hakkına, ırzına, canına, sağlığına, hürriyetine, malına yönelmiş halen ortada mevcut haksız bir saldırının bulunması gerekir. Ancak saldırı ile savunma aynı zamanda olmalı, geçmiş bitmiş, durdurulmuş veya çok ilerde gelecek diye tahmin edilen bir saldırıya karşı meşru savunma hakkından yararlanılamaz.

Ortada halen bulunmayan muhtemel bir saldırıya karşı savunma düşüncesiyle, önceden veya saldırı sona erdikten sonra gösterilecek savunma hareketi yasal sayılmaz. Ancak, henüz başlamamış fakat başlaması yapılan davranışlarla tahmin olunan, çok yakın muhakkak ve kaçınılmaz olan başladığı takdirde savunmayı olanaksız ya da çok güç hale getirecek bir saldırıya karşı savunma, meşru ve yasal sayılır. Fakat sona ermiş olmakla birlikte, tekrar başlayacağı olayın durumuna gelişmelere göre beklenen saldırıda bitmemiş sayılmaktadır.

B-) SALDIRININ HAKSIZLIĞI;

Kişinin kendisinin veya başkasının bir hakkına yönelik haksız bir saldırı olduğunda, saldırının haksız ve hukuka aykırı olması savunmayı haklı kılar. Saldırı hukukun koruduğu üstün bir hakka dayanmıyorsa haksız demektir. Eğer saldırı, bir üstün hakka dayanıyorsa, müdafaa meşru sayılmaz.

Savunma durumunda olan kimse, saldırıya kendi kusur ve tahrikiyle sebep olmamalıdır. Aksi halde meşru müdafaa hakkından yararlanamaz. Savunma için, saldırının insan canına, vücut bütünlüğüne, sağlığına, ırzına veya bir hakkına, malvarlığına fiilen yönelmiş olası aranmaktadır.

C-) SALDIRININ NEFİS VEYA IRZA YÖNELMESİ;

Bir kimsenin kendisinin veya başkasının nefsine hayat ve vücut bütünlüğüne karşı veya ırzına cinsel ilişki haline geçildiği anda, bunu önleme zarureti olduğunda, meşru müdafaa hakkı doğar. Nefis ve ırz dışında kalan haklar, meşru savunma kapsamı dışındadır. Adi sarkıntılık, şeref ve haysiyete karşı vuku bulan hakaret, sövme vb. Gibi saldırılar, meşru savunma kapsamına girmez. Böyle bir suç olayı ve durumuyla karşılaşanlar, silah kullanılmadan, diğer kanuni yollara başvurarak, fail kişinin cezalandırılması için, dava açıp, karşılığı cezası, kanunların hükmüne göre, mahkemece verilmelidir.

D-) SAVUNMADA ZARURET BULUNMASI:

Savunmada bulunanın, savunmaktan başka bir çaresinin olmaması ve başka bir şekilde davranmasının imkânsız bulunmasıdır. Saldırıdan kurtulabilmek için, savunmaya geçme zorunluluğu bulunmalı, olaydan kaçınmak imkânı varsa, bu imkânı kullanmayan,

saldırıdan kaçıp kurtulma olanağı olduğu halde savunmaya kalkışırsa, yasal savunma halinde olduğu söylenemez. Saldırıdan başka şekilde kurtulma imkânı bulunmaması veya olaydan kaçınma imkanı kalmaması halinde savunma hakkı doğar.

Tehlikeyi önlemek için, vaki olan savunmada, yaralama için yaralanma, öldürme için öldürülme tehlikesinin bulunması gerekir. Kendisini, mutlak bir ölümden kurtarma gayesi ile yapılan hareketler, meşru müdafaayı haklı kılar. Mevcut bir saldırı kadar, hemen meydana gelmesi muhakkak olan bir saldırı tehlikesi de savunmayı meşru kılar.

Oluşmasına sebep olmadığı ve başka türlü korunma ve kaçınma imkânının kalmadığı, ağır ve muhakkak bir tehlikeden korunmak zorunluluğu halinde, silah kullanılabilir. Hiç kimse, kendi kusur ve tahrikinden doğan olaydan yararlandırılmaz.

E-) SALDIRI İLE SAVUNMA ARASINDAKİ ORAN;

Savunma, saldırıyı bertaraf edecek ölçüde olmalıdır. Saldırıya uğrayan hakla, savunma dolayısıyla zarara uğrayan hak arasında denge aranır. Ayrıca, saldırıda kullanılan araçla, savunmada kullanılan araç ve kuvvet arasında, bir uygunluk denklik olmalı ve başka türlü davranma imkânı kalmadığında, savunma haklı sayılır. Aksi halde meşru savunma hakkından yararlandırılmaz.

Örneğin: Yumruk vurana karşı silahla ateş edilmesi oransızlıktır. Kendisini sert bir cisimle dövenin öldürülmesi halinde bir dengenin eşit oranın varlığından söz edilemez. Halin haklı gösterdiği ve zaruretin gerektirdiği hudut aşılmamalıdır.

F-) ÜÇÜNCÜ KİŞİ YARARINA MEŞRU SAVUNMA;

Türk Ceza Kanunu, başkasının hakkına, malına, ırzına ve nefsine, vücut bütünlüğüne fiilen saldırıldığında da meşru savunma hakkı tanımaktadır. Suçüstü halinde ve suçtan zarar görenin yardım talebi halinde, bir hakkı, ırzı, canı, hürriyeti tecavüze uğrayan kimseyi, savunma mecburiyeti hâsıl olduğunda ve başka şekilde bu kötülüğü defetme imkânı kalmadığında, bu fenalık ve tehlikeyi önlemek için, en son çare olara, üçüncü kişi yararına olmak üzere, herkes meşru savunma hakkından yararlanarak silah kullanabilir. Bu haksız saldırı ve kötülüğü önleyebilir. Saldırı devam ettiği sırada, savunmanın yapılması gerekir. Saldırı ve savunma aynı zamanda olmalıdır. Görünüşe göre gelişen, artan hareketlerle, muhakkak olan saldırıya karşı, savunma yapılması yasal savunma sayılır.

G-) MEŞRU MÜDAFAADA ZORUNLULUK (ZARURET) HALİ:

Zorunluluk halinde, gerek kendisine gerek başkasına ait hakka yönelik tehlike dolayısıyla, masum bir kişinin hakkına saldırılması, yani tehlike karşısında kalan kişi, hakkını koruma endişesi ve içgüdüsü ile kanunun suç saydığı bir fiili işlemek suretiyle, bu tehlikeye karşı koyabilme zorunluluğudur.

TEHLİKENİN VARLIĞI;

***Tehlike,* failin kendisini veya bir başkasını fiziki, moral veya maddi olarak tehdit eden kötülüklerdir. Tehlike ağır ve muhakkak olmalıdır. Çok yakın tehlike, mevcut sayılır. Ancak muhtemel bir tehlikeyi, muhakkak tehlike var saymak olanaksızdır.**

Kişinin bir hakkına, cismani varlığı yanında hürriyeti ve ırza yönelik bir tehlikenin fiili varlığı halinde, zaruret hali uygulanabilir. Tehlike bir hakka veya nefse yönelmiş olmalı. Tehlike ağır bir nitelikte bulunmalıdır. Müdafaada bulunan tehlikeye bilerek yol açmamış olmalıdır.

KORUNMAYA İLİŞKİN KOŞULLAR

Failin bizzat yaratmadığı tehlikeden, kendini veya üçüncü kişiyi suç işlemeden kurtarabilecek bir durumda olmaması gerekir. Tehlikeden kaçarak kolayca kurtulması olası olan fail, kaçmayıp suç işlerse, zaruret halinden yararlanamaz. Kanun, zaruret halini, yasal savunmaya göre daha dar bir hareket alanına bırakmıştır. Saldırıya uğrayanın, olayın oluşmasına bilerek neden olmaması gerekir. Suç işleme zorunluluğu bulunmamalıdır.

TEHLİKE İLE KORUNMA ARASINDA ORAN BULUNMALI;

Tehlikeyle karşı karşıya kalan çıkar ile, tehlikeden kurtulmak için karşı tarafa verilen zarar arasında bir oran bulunmalı, tehlike ile karşı karşıya kalan çıkar, korunan çıkardan daha üstün olmamalıdır. Üçüncü kişiyi karşı karşıya kaldığı ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtarmak için, suç işleme zorunlu ise, fail zaruret halinden yararlanır. Tehlikeden kaçmak, saklanmak suretiyle tehlikeyi atlatmak olanağı varsa, zorunluluk halinden yararlandırılmaz.

Saldırgan, kişinin davranışlarından meydana gelen hayati tehlikeden başka suretle korunmak olanağı bulunmamalıdır. O zaman meşru savunma kanuna uygun ve haklı sayılarak sanıkların beraatına karar verilir. Zorunluluk halinde tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmalıdır. Zorunluluk halinde fail için kanuna uymasını engelleyen mutlak bir olanaksızlık vardır. Hakkın icrası ile işlenen suç arasında fikri bir bağlantı olmalıdır. Hukuka uygunluk bulunmalıdır. Aksi durumda hakkın icrası çerçevesine girmez. Öldürülmesini isteyen kişiyi öldüren suç işlemiş olur.

İLGİLİNİN RIZASI ÜZERİNE HAKSIZLIĞA UĞRAMASI:

Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde, işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez. Ceza hukukunda rıza açıklaması şahsa sıkı sıkıya bağlı haklardandır ve ancak mağdurun bizzat kendisi tarafından kullanılabilir. Örneğin; hırsızlık suçunda zilyedinin rızası suçu ortadan kaldırır. Rıza suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında açıklanmalıdır. Hak sahibi olmayan kişinin rızası geçersiz sayılır. Rıza, üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakka yani, mal varlığıyla ilişkin olmalıdır. Rıza açıklamasının kanuna, ahlaka ve edep törelerine uygun olması gerekir. Aksi takdirde verilen rıza suçu ortadan kaldırmaz. Örneğin; rızasıyla öldürülmesini isteyen kişi öldürülürse, öldüren kişi kanuna göre suç işlenmiş olur. Bu çeşit bir rıza uygulanamaz. (TCK. Mad. 26.Bk.)

MEŞRU SAVUNMA SINIRININ AŞILMASI;

“”TCK. Madde 27,(1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kasıt olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadar indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması maruz görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.””

ZARURET SINIRININ AŞILMASI

Mecburiyet, gereklilik, zorunluluk, Haklı savunmada, ifrata kaçan davranışlar, zaruret sınırını aşmak olarak nitelendirilir. Savunmanında bir kanuni hududu vardır. Davranıştaki katın yoğunluğu önemlidir. İhtiyaç kadar savunma yeterlidir. Aşırı derecede karşılık savunma sınırını aşmaktır.

Meşru savunmada, kanunun uygun gördüğü sınır, halin icap ettirdiği seviyede saldırıyı durduracak kadar müdafaadır. Aşırıya vardırılan müdafaa, sınırı aşmak olarak nitelendirilmektedir. Fail, kasıtlı olarak kanun sınırını aşarsa ceza verilir. Kanunun açıkladığı hukuka uygunluk nedenin var olabilmesi, görev, korunma ve savunma sınırının aşılmamış olmasına bağlıdır.

Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenler de, sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiği de, cezalandırılıyorsa taksirli suçlar için, kanunda yazılı olan ceza indirimi yapılır. Meşru savunma sınırının aşılması maruz görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş olması halinde, faile ceza verilmez.. Fail sınırı mücbir sebeple ve farkında olmadan aşmışsa, hukuka uygunluk nedeninden yararlanır.

Kanuni sınır, fail tarafından kasten aşılmışsa, faile işlediği suçun cezası aynen uygulanır. Meşru savunma hakkından yararlanamaz. Kanuni sınırın taksirle aşılması halinde, fail bundan dolayı cezası hafifletilerek cezalandırılır. •Örneğin: failin üzerine bıçakla gelen mağdura bir bıçak darbesi ile haksız tecavüzü önleme imkânı varken, dört defa bıçak saplaması, kanun sınırını aşmaktır.

Orman kaçakçılarının fiili mukavemetleri üzerine, Orman Kanununun 78/B maddesi uyarınca, silahını kullanan Orman Muhafaza Memurunun, önce havaya, sonra kaçakçıların ayaklarına doğru silahını kullanması gerekirken, ifrata vardırarak, doğrudan öldürme suçunu işlemesi halinde, savunma sınırı aşılmış demektir.

Hiçbir yere kaçma imkânı bulunmayan ve kesintiye uğramadan devam eden, saldırıdan kendisi ve bir başkasını silahlı ve haksız bir saldırıdan kurtarmak amacıyla, birçok atıştan sadece bir tanesini saldırgana isabet ettirmesi ve diğerlerini boşa atması, öldürme kastının olmadığını gösterir. Meşru müdafaada bulunan bu durumda kanuni kurallara uygun davranıp savunma sınırını aşmadığından, meşru savunma hakkından yararlanabilir.

Yargıtay bir kararında ;"Sanığın, kaçan maktulü yakalamak kastiyle silah kullanması görevi gereğidir. Ancak ölmeyecek noktalara yönelterek silah kullanması gerekirken, doğrudan doğruya, maktulün kafasına ateş ederek vurup öldürmesi şeklindeki oluşta, yukarıda açıklanan kanun hükümlerine uyulmamış ve zaruretin tayin ettiği hudut tecavüz edilmiştir. ‘'” diye karar vermiştir.

Tecavüze uğrayan elindeki silahla kendisini koruması mümkün iken, yine tecavüzde bulunanı yaralayarak veya kaçıp kurtulma imkânı varken, bunları yapmayarak, bıçakla kendine saldırana silahla karşılık vererek onu öldürmesi halinde meşru müdafaa hakkından yararlanamaz. Çünkü başka türlü davranma imkânı varken bunları yapmamıştır. Meşru müdafaada öldürme kastı yoktur. Ancak saldırıyı def edecek oranda müdafaa uygun görülmekte, aşırı zarar verici ve kanuni şartlarına uymaksızın yapılan hareketler savunma sınırını aşmak olarak kabul edilmektedir. Zaruret sınırının aşılıp aşılmadığı araştırılırken sanığın içinde bulunduğu ruh halinin de adil bir şekilde göz önünde tutulması gerekir.

“”Saldırının halen varlığını geniş manada anlamak ve başlayacağı muhakkak olan bir saldırıya başlanmış, keza bitmiş olmasına rağmen tekrarından korkulan bir saldırıyı da henüz sona ermemiş saymak zorunludur. (Y.C.G.K. 30.3.1987, 1/11–1620) “”

SUÇUN TAHRİK ÜZERİNE İŞLENMESİNDE CEZA;

Olayın cereyan tarzı ve akışı, gelişim tarzına göre, fail memurun içine düştüğü ruh haline göre, tahrikin ruhunda oluşturduğu çöküntü ile şuurunun bozulması sebebiyle işlediği suçun cezası, hâkim tarafından durumun gerçek yönünün anlaşılması ile vicdanı kanaatiyle, takdiren sanığın cezasını hafifletilebilir. Veya kaldırabilir. Meşru müdafaa,

saldırı ve tecavüze yeltenen şahıslara karşı yapılmalıdır. Olayın dışında kalmış ve suç ortağı olmayan şahıslara karşı olmamalıdır. Sona eren saldırıya karşı tepki olarak girişilen eylem suçtur.

ORMAN KANUNUNUN 78/B MD. GÖRE SİLAH KULLANILMASI

Orman Memurları, saldırı ve şiddete yarayan alet ve silahları taşıyanlara alet ve silahlarını derhal teslim etmeleri emredildiği halde, bu emre uymayarak fiilen saldırı ve şiddette bulunmaları sırasında bu durumdan kurtulmak için saldırganları durduracak başka çare arandığı halde, bu fenalığı defetme imkânı kalmaması halinde, yukarıda silah kullanma konusunda anlatıldığı şekilde ve usulde sıraya uyarak en son çare olarak silah kullanılır. Orman memuru silah kullanmadan önce, bu durumu başka şekilde durdurması ve görevini yapması imkânsız bir durumdaysa, silahını ölçülü olarak, aşırılığa kaçmadan, zaruret sınırı içinde kullanması gerekir.

ORMAN KANUNUNUN 78/C MD. GÖRE SİLAH KULLANILMASI

Orman Kanununun 78/B bendi gereğince, Orman memurlarına teslim edilen, saldırı ve şiddette kullanılacak alet ve silahları veya el konup zapt edilmiş, müsadereye tabi nakil vasıtaları ve suç aletleri ile suça konu asli ve tali orman mallarını veya memurun demirbaş silahını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına (kapı ve pencereleri kırarak, çatıyı ve duvarı delerek veya yakarak) zorla girmek maksadıyla, vaki olan mevcut tecavüz ve taarruzun bir başka şekilde önleyip defetme imkânı bulunamaması halinde, yukarıda silah kullanma konusunda anlatıldığı şekilde, silah kullanmadaki davranış sırasına uyarak, en son çare olarak, ölçülü bir şekilde Orman Memurları, kendilerine kanunla verilmiş kanun emri olan görevlerinin gereğini yapabilmek için silah kullanabilirler.

SİLAH KULLANIRKEN DİKKAT EDİLECEK DİGER KONULAR

Silah kullanmada önemli bir hususta, memur daima savunma durumunda olmalı ve sanığı öldürmeden yaralayıp etkisiz hale getirmeli, kalabalık yerlerde mümkün olduğu kadar silah kullanmaktan kaçınmalı, mermi hedef kişiden başkasına isabet edebilir.

Orman Memurları, vahşi ve kuduz hayvan tehlikesi karşısında, kendisini korumak için, mermi kullanabilir. Ancak kaçakçı korkutmak, yangını haber vermek, keyfi nişana atmak gibi sebeplerle mermi sarfına izin verilmez. Silah denemesi ve eğitim amacı ile mermi kullanılabilir.

Orman Memurları, demirbaş olarak kendilerine verilen silahı, görev ve yetkisi devam ettiği sürede, silah taşıma belgesi ile birlikte, her yerde ve her zaman taşıyabilirler. Ancak silah taşınması yasak olan yer ve günlerde taşıyamazlar. Örneğin: mahkemede ve seçim zamanı oy kullanma gününde, uçakla yolculuk yaparken, vb.

SİLAH KULLANILAN OLAYLA İLGİLİ TUTANAK DÜZENLEME

Silah kullanıldığında açıklanması gerekenler;

-Olay yeri, tarihi ve saati,

-Olayın başlangıcı sebebi,

-Olayın oluş ve gelişme tarzı,

-Fail kişilerce yapılan davranışlar,

-Görevlilerce yapılan ihtar ve uyarılar,

-Zaman sırasına göre söylenen sözler,

-Kanunun hangi maddesine göre silah kullanıldığı,

-Silah kullanma sebebi ve amacımızın ne olduğu,

-Olaya niçin ve nasıl müdahale edildiği,

-Silah kullanmaya, kimin emir verdiği,

-Silahın hangi sıraya uyarak kullanıldığı,

-Olayı çıkaranların kimlikleri,

-Ayrıca, saldırganların silah kullanıp kullanmadıkları,

-Faillere ait mermi kovanı ve diğer deliller toplanır.

-Görevli memurlardan yaralanan, ölen olup olmadığı,

-Olay yerinde faillere ait bulunan maddi deliller, mermi kovanları, faillerin silah ve suç aleti, suç mahsulü mallar toplanıp muhafaza edilmek üzere, Savcılığa adli emanete teslim edilmelidir. Faillerin işlediği orman suçu sırasında silah kullanılmış, yaralama veya ölüm olmuşsa, ayrıca orman suçuyla ilgili suç tespit tutanağı, mutlaka düzenlenmeli, suç zaptında karşılaşılan olaydan özet olarak bahsedilmeli ve mahkemeye verilmelidir. Silah kullanma sonucunda, genellikle ağır sonuçlar ve sorumluluklar doğar. Olay mahkemede her yönüyle incelenip tartışılacaktır. Bu tartışmada olay tutanağı önemli bir belgedir. Görevlilerin beyanları, diğer muhatap şahısların beyanları ile karşılaştırılır. Tutanak mutlaka olay yerinde gerçeğe göre düzenlenmelidir. Olay yerinde yapılan keşifle bilirkişi ve tanık beyanlarıyla gerçek tespit edilebilir. Tutanakta yazılanlarla mahkemede söylenenler, lehte veya aleyhte delil olarak kullanılacağı bilinmelidir.

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUN TEMEL İLKELERİ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 5. Maddesine göre bu ceza kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar içinde uygulanacağı belirtilmiştir. TCK. Genel hükümler 1–75 md. Kısmında yer alan tanımlar, suçların içtimai, teşebbüs, hukuka uygunluk nedenleri, isnat yeteneğini etkileyen haller, kusurluluk, iştirak, cezalar, güvenlik tedbirleri, müsadere, tekerrür ve ceza ilişkisi sona erdiren haller, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlar hakkında da, 5237 sayılı TCK. Hükümleri uygulanacaktır.

Kanunun cezalandırdığı fiillere suç denir. Kanunsuz suç ve ceza olmaz. Suç sayılan eylemler kanunlarda yazılıdır. Herkes yalnız kendi fiil ve ihmalinden sorumludur. Ceza sorumluluğu şahsidir. Ceza ve hürriyetlerin kısıtlanması ancak kanunla konabilir. Bir kimse işlediği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılamaz. Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz. (TCK. Md. 2 .)

Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Ceza kanunun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayrım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz. Herkes Adalet ve kanun önünde eşittir. Kanunlar bağlayıcıdır. TCK. 3. Md. Bk.

Ceza Kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.. Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru sanarak bir suç işleyen kimse ceza en sorumlu olmaz. (TCK. 4. Md. Bk)

6831 sayılı Kanundaki eşya ile alakalı müsadere hükümleri 5237 Sayılı TCK. 54.ve 55 maddesi hükümlerine uydurulacaktır. (TCK. 5,. Md. Bkz.)

Türkiye de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. (TCK. Md. 8) Türk vatandaşı olmayan bir yabancı Türkiye de işledikleri suçlar için Türkiye de yargılanırlar. (TCK. 12, 18. Md. Bkz.) Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.. (CMK. 20. Md. Bkz.)

ÖZEL VEYA GENEL KANUNLARIN UYGULAMADA ÖNCELİK SIRASI

Bir konuda özel konulu kanun varsa özel kanunun genel kanundan önce uygulanır. Özel kanunda belli bir konuda uygulama kuralı yoksa genel kanun kuralı uygulanır.

Yönetmelikler Kanunlardaki kuralların açıklamasını düzenleyen kurallar bütününü ifade eder. Bir konudaki işin nasıl yapılacağını kanuna uygun ve daha geniş bir şekilde maddeler halinde açıklayarak gösteren yazılı belgeye yönetmelik denir. Yönetmeliklerde mevzuatın bir parçasıdır.

5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLKELERİ;

Ceza Muhakemesi Kanunu ceza yargılamasına ilişkin kurallar bulunmakta adli yargılamayı sağlayan bağlayıcı hukuk kurallarını içermektedir. Çağdaş hukuk düzeninde, insan hakları ve özgürlükleri, suçsuzluk karinesi bakımından her zaman uyulması gereken esasları göstermekte ve kanun uygulamasında uyulması zorunlu kuralları ve görevle sorumlulukları açıklamaktadır. Ceza Muhakemesi Kanunun asıl amacı maddi gerçeği bulmaktır. Bunun için gereken yetki ve sorumluluklar verilmiş ve uyulması gereken kurallar açıklanarak kanunda gösterilmiştir. Sanık haklarını korurken kamu düzenini korumak için dengeli bir soruşturma ve kovuşturma yargılama usullerini de getirmiştir.

Şüpheli ve sanıklara haklarındaki iddiaların, kanuni usulü göre bildirilmesi bir zorunluluktur. Adı geçenlere, haklarındaki iddia açık olarak bildirilmedikçe hiçbir hukuki işlemin soruşturma veya kovuşturmanın yapılmaması esastır. Bu kural, suça ilişkin her çeşit işlem veya girişim için de gereklidir. Dava uygulamalarının dikkat ve özenle makul süre aşılmadan sürdürülmesi, adaletin daha çabuk gerçekleştirilmesini sağlayacak uygulamalar gerekmekte ve her halde uygulamada kişilik onurunun zedelenmemesine özen gösterilmelidir.

Ceza muhakemesi hukukunun temel amacı "gerçeğe ulaşmaktır." Gerçeği tespit ederken, insan haklarına ve özgürlüklerine, adil yargılanma hakkına saygılı olunarak sosyal düzenin korunmasında adil yaptırımlara hükmedip uygulanmasını sağlamak âmâcıda bulunmaktadır. Bu kanunda delilden sanığı bulma sistemi uygulanmaktadır. Yani ilk önce suçun işlendiğini gösteren delil bulunur. Sonra bunu işleyenler bulunur.

TERİMLER

***Fail;* Fiili yapan, Fiili işleyen**

***Şüpheli*; Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiye denir.**

Sanık; **Kovuşturma evresinde, hakkında suç işlediğine dair iddianame düzenlenmiş şüpheli kişiye denir.**

CEZA KANUNUNA GÖRE UYGULANAN CEZALAR

Ceza, Kanunda yazılı suçun karşılığında uygulanan yaptırıma ceza denir. Ceza suçu veya kabahat sayılan fiili işleyen, eylemi yapan ve iştirakleri olan ortaklarına uygulanır. Suç işlenmedikçe ve suçun işlenmesine iştirak etmedikçe, hiç kimseye suç yükletilemez ve ceza verilemez. Herkes kendi kusurundan sorumludur. Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Herkes kendi suçunun cezasını çeker.

Kabahat fiillerinde, **idari para cezası veya idari tedbirler uygulanır. İdari tedbir olarak, idarenin verdiği ruhsat ve iznin iptali veya mülkiyetin kamuya aktarılması şeklinde ceza yaptırımı uygulanır. Kabahat suçu dışındaki cezalar ise, hapis ve adli para cezalarıdır. Türk Ceza Kanunu hükmü ile kabahatler, suç olmaktan çıkarılarak idari yaptırım; İdari para cezası ve verilen izin ile ruhsatların geri alınıp iptalini gerektiren fiiller haline getirilmiştir.**

SUÇU MEYDANA GETİREN HAREKETLER

Suçu tasarlamak, suç vasıtalarını hazırlamak, suç işlemeye karar vermek, suç işleme kararını uygulayıp NETİCE meydana getirmek, suçu oluşturan hareketlerdir. Bir suçun oluşması için, kanunda yazılı fiillerin yapılmış olması gerekir. Her hareketin bir sonucu vardır. Sonuç, kanundaki suçun tanımına uyuyorsa o suç oluşur.

İşlendiği görülen suçu kişiye yükleyebilmek için, suçun kişi tarafından kanuna aykırı olarak yapılan iş ve hareketlerle meydana gelmiş olması gerekir. Suçta sebep-sonuç bağlantısı aranır. Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu, elverişli hareketlerle doğrudan doğruya yapmaya başlayıp da, elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise, teşebbüsten sorumlu tutulur. Teşebbüs safhasına girmeyen hareket suç olarak nitelendirilmez.

SUÇU OLUŞTURAN UNSURLAR

Bir suçun oluşması için, işlenen fiilin ceza hukuku kurallarıyla çelişki halinde aykırılık olması ve genel hukuk kuralarının sözü geçen fiilin icrasına izin vermemiş veya bu fiilin icrasını emretmemiş bulunması gerekir.

Suç, sorumlu bir kişi tarafından, olumlu veya olumsuz bir hareketle meydana getirilen, ceza tehdidini taşıyan, kanundaki tanımına uygun ve hukuka aykırı fiildir. Diğer bir ifadeyle, Kanunun cezalandırdığı fiillere suç denir. Bir fiilin (İş, hareket, eylem, söz) suç sayılması için aşağıda ki unsurlardan birinin olmaması halinde, suç oluşmaz ve faile ceza verilemez.

Herkes kanun karşısında eşittir. Kurallar herkese için aynı şekilde uygulanır. Eşitlere eşit işlem tatbik olunur. Her fiil ilke olarak işlendiği zaman yürürlükte olan kanuna göre cezalandırılır. Kıyas yoluyla genişletme ve kural yaratma esası uygulanamaz. Yargı, Hâkimler ceza kuralını uygulamakta kanundaki yazılı kuralla sınırlı olarak hükmünü verir. Kuralların dışına çıkarak karar veremez.

1-) SUÇUN KANUNİ UNSURU:

Kanunsuz suç olmaz. Her suçun tanımı, tipi, modeli kanunda gösterilmiştir. İşlenen fiilin kanundaki tanımına uygunluğuna kanuni unsur denir. Kanunu bilmemek mazeret değildir. Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru olarak bir

suçu işleyen kimse ceza en sorumlu olmaz. Hangi fiilin suç olduğu kanunda yazılıdır. Suç sayılan hareketin kanundaki tanımlamaya uyması halidir. Benzetme ve yorum yolu ile suç konulamaz. Kanunlardaki sözcüklerin hukuk dilindeki anlamına göre anlaşılması gerekir. Kanunlar yayımlarından sonraki olaylara ve durumlara uygulanırlar.

Özel kanun kuralları, genel kanun düzenlemelerden önce gelir. Bir konu özel kurallarla düzenlenmemişse, sorunların çözümünde genel kurallar uygulanır. Ancak, o konuda özel düzenlemeler varsa artık genel kurallara başvurulmaz. Orman Kanunu , Avcılık ve Su Ürünleri Kanunu özel bir kanundur. Ormanla ilgili suçlarda öncelikle yeni TCK genel hükümleri ve Orman Kanunun hükümleri uygulanır. Kabahat sayılan fiillerde ise Kabahatler Kanunu hükümleri birlikte uygulanır. Su ürünleri ve Kara Avcılığı Kanunu içinde kurallar aynı şekilde uygulanacaktır. Suçun soruşturulmasında Ceza Muhakemesi Kanunu kuralları uygulanır.

2-)SUÇUN MADDİ UNSURU:

Kanunun suç saydığı fiillerin dış dünyada fiilen ve isteyerek yapılmasıyla suçun maddi unsuru oluşur. Suçun oluşması için maddi bir fiile, ihtiyaç vardır. Örneğin: Ormanı yakmak, açmak, işgal etmek, ağaç kesmek, avlanmak gibi eylemler suçun maddi unsurlarıdır.

3-)SUÇUN MANEVİ UNSURU:

Kişinin, kusurlu olarak hareket ederek, suç işleme fikrini karar haline getirip uygulaması suçun manevi unsurudur. Kusursuz suç olmaz. Kusur kavramı ;"" Hukuka aykırı bir fiil işleyen kimsenin hukuk düzenince beğenilmeyen, bir zihin ve ruh hali içinde bulunulmasını ifade eder. Kusur, eylemi işleyen (fail) hakkında yürütülen bir değer yargısıdır.""(Y.HGK. 30.4.1986, 4–309 /466)

İşlediği bir fiilden dolayı failin cezalandırılabilmesi için Ceza Hukuku sisteminde kusurlu bir şekilde harekete ehil olması ve aynı zamanda bilerek ve isteyerek kusurlu bir şekilde hareket etmiş olması gerekir. Kusurun çeşitleri; Kasıt ve taksirdir.

***Kast;* Failin suç fiilini neticeleri ile birlikte bilerek ve isteyerek işlemesi halidir. Failin manevi sorumluluğu kastına dayanır. *Olası Kast:* Kişinin suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen fiili işlemesi halidir. Olası kastla işlenen suçlarda temel cezadan indirim yapılır.**

***Taksir;* Bir şeyi eksik yapma veya bir şeyi yapabilir iken yapmama hali ve hukukça beğenilmeyen hareketlerdir. Bir başka söyleyişle taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun, kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir. Failin kusuru, fiilinden bir takım zararlı neticelerin çıkabileceğini öngörmüş olasıdır. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusuruna göre sorumlu tutulur.**

***Bilinçli taksir*: Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine rağmen, neticenin meydana gelmesi halidir. Bilinçli taksirde suçun cezası üçte birden yarısına kadar artırılabilecektir.**

Niyet; Kişinin suç işlemekle ulaşmak istediği amaçtır.

Saik; Suça sevk eden sebep ile bir hissin doyurulması veya çıkar amacı olabilir.

4-) SUÇUN HUKUKA AYKIRI OLMASI:

Bir eylemin suç sayılabilmesi için, bu harekete hukuk düzeninin izin vermemesi gerekir. Fiilin, hukuk kurallarına aykırı olarak yapılması veya hukukun koruduğu hakların

çiğnenmesi, hukuka aykırılığı ifade eder. Her hukuka aykırılık suç sayılmaz. Ceza hukukuna göre, suç sayılan eylem cezalandırılır. Hukuk düzeninde, Devleti ve kişileri zarara uğratmadan korumak için Anayasa, kanun, tüzük, yönetmelik, genelgelerle konan emir ve yasaklara uymayan karşı gelen iş, işlem, hareket, karar, eylem ve davranışlar hukuka aykırı davranış sayılır. Hukuka uygun olmayan hareketler, suç ise, cezalandırılır ve aynı zamanda maddi veya manevi zarar meydana gelmişse tazminat ödenmesini gerektirir.

Ceza sorumluluğu şahsidir. Herkes kendi fiilinden sorumlu tutulur. TCK. 20. De belirtildiği üzere, tüzel kişiler hakkında hapis cezası yaptırımı uygulanmaz, ancak tüzel kişiler hakkında suç nedeniyle kanunda öngörülen ve güvenlik tedbirleri (verilmiş iznin iptali veya mal müsaderesi, tazminat gibi) mahiyetindeki yaptırımlar uygulanabilir.

SUÇA İŞTİRAK, (SUÇA KATILMA SUÇ İŞLEMEDE ORTAKLIK)

Suç fiilini kasıtlı hareketle birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olurlar ve her biri işlenen suçun cezası ile cezalandırılır. Suça iştirakten sorumlu tutabilmek için, ilgili suçun işlenmesinde faillerin en azından, teşebbüs aşamasına varmış olması ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir.(TCK. Md.37-41 Bk)

Başkasını suç işlemeye azmettiren, Suçun işlenmesine karar verdirenler, teşvik eden, suçun işlenmesine iş ve araçla yardımcı olan, başkasını araç olarak kullanan, fiilin işlenmesinden sonra, yardımda bulunacağını vaat eden. Suçun nasıl işleneceği hususunda yol gösteren veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlayan, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunup, suçun işlenmesini kolaylaştıranlar, suça iştirak etmiş fail olarak sorumlu tutulurlar.

Bütün suçlarda iştirak olabilir. Suça iştirak sözle, işaretle, araç temin ederek, gözcülük yardımı veya bir iş yaparak suça iştirak edilebilir. Bunlar suçun işlenmesini sağlayan hareketlerdir. Suça iştirak edenler Eylemci, Kışkırtıcı ve yardımcı olanlar asıl suçlu gibi ceza görürler. Suçun işlenmesine iştirak eden her kişi, kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır. Suça iştirak nedeniyle suçu birlikte işlemiş ve suçu oluşturan eylemlere ortak olmuş kişilerin iştirakten dolayı maddi veya manevi çıkarları vardır.

Avlanma ve Orman suçunda, suça iştirak edenler tespit edildiğinde, suça nasıl, ne yaparak katıldıkları, suç tutanağında açıklanmalı, aynı suça katılanlar, aynı suç tutanağında, fail kişi olarak belirtilmelidir. Bu nedenle, sanığın suça katılma derecesinin, diğer bir deyişle, asli fail mi yoksa fer'i fail mi yardımcı olarak katıldığının saptanması için, eylemin bir evresindeki durumu değil, verilen karar, kararın icrası, olay öncesi ve olay sırasındaki davranışları dikkate alınarak tüm kanıtlar birlikte değerlendirilmelidir.

+++++

ORMAN SUÇLARINDA İŞTİRAK ÖRNEKLERİ

Her çeşit orman suçunda, suçta iştirak olabilir. Örneğin;

•Kaçak kesilen ağacın kesilmesi sırasında gözcülük edenle ağacı testere ile kesenler, ağacın kesilmesine emir veren posta başı olan kişi.

•Kaçak emvali kamyona yükleten kamyon sahibi, işçiler, kamyonu hareket ettiren şoför, kaçak emval yüklü kamyona öncülük ve gözcülük eden kişiler,

•Kaçak emvalle bina yaptıran bina sahibi, usta ve inşaat işçiler,

•Kaçak emvali hızarında biçtiren tesis sahibi, çalışan işçiler ve kaçakçı,

•Ormandan eski açma tarlayı kiraya veren, kiralayan, süren, eken, biçen

•Suç konusu malları kaçırıp gizleyen ve suçluya bu şekilde yardım edenler,

•Aynı sürü sahibine ait hayvanları ormanda birlikte otlatan iki çobanın durumu,

•Birlikte avlanan kişiler,

Yukarıda belirtilen kişilerin yaptığı fiiller suça iştirak sayılır ve bunlar aynı suç zaptında fail kişi olarak gösterilir. Sanıklar suçu birlikte işlemişlerse para cezası ile tazminatı birlikte öderler.

SUÇLARA UYGULANAN CEZALAR (YAPTIRIMLAR)

Suç karşılığında uygulanan yaptırımlara ceza denir. Cezalar hapis ve adli para cezası olarak iki çeşittir.

***Adli Para cezası;* Gün para cezasının amacı, kişinin geliri ve ödeme gücüne göre belirlenir. Hâkimin takdiriyle, zengin ve fakir kişilerden farklı gün para cezası alınır. Adli para cezasından faiz alınmaz. Adli para cezası, idari para cezası değildir. Bunlar farklı yaptırımlardır.**

***Güvenlik tedbirleri:* Güvenlik tedbirine hâkim karar verir. Güvenlik tedbirlerinin amacı, cezadan farksız olup suçluyu uslandırma yoluyla toplumsal düzeni savunmadır.**

SANIKLARIN BERAAT ETME SEBEPLERİ (CMK: Md. 223)

Sanıklar eylemine bağlı olarak veya hukuk kuralları sebebiyle beraat edebilirler. Bunlar;

1-Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,

2-Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması,

3-Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması,

4-Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması,

5- Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması halinde,

suça katılmış olanlar beraat edebilirler.

Ceza hukukunda, bir failin cezalandırılması için, suçu oluşturan fiilinin suçluluğu kanıtlanıncaya kadar (fail-şüpheli-sanık) masumdur. Suçluluğun, suçu iddia eden tarafından kanıtlanması gerekir. Failin suçsuz olduğunu kanıtlaması istenemez. Sanık, aleyhine ortaya konan suç iddiasını çürütmeye çalışır.

Tutarsız ve çelişkili durum inandırıcı olamaz kuşku doğurur. Ortada kuşkulu bir durum varsa, kuşku daima fail/sanık lehine yorumlanır. Ceza hukukunda kuşkudan sanık yararlanır kuralı vardır. Sanığın cezalandırılması için suçun işlendiğini gören ve iddia eden tarafından ispatlanması gerekir. Yargıtay bir kararında ; “”Uyuşmazlık konusu olayda sanıklara yüklenen suçu işlediklerini gören tanık bulunmadığı gibi açık ve kesin fenni kanıt elde edilememiş, buna karşın aksi kanıtlanmayan savunmayı doğrulayan kanıtlar elde edilmiştir. O halde ortada kuşkulu durum bulunduğundan suç sübuta ermemiştir.”” Denilmiştir.

KANUNA GÖRE, YAPILAN EYLEMİN CEZA GEREKTİRMEMESİ: HUKUKA AYKIRILIĞI KALDIRAN MEŞRU SEBEPLER

Kanunun bir hükmünü veya yetkili merciin emrini yerine getirirken işlenen suç ve meşru savunma halinde, suçun işlemiş olması durumunda, sanıklara mahkemece ceza verilmez beraat ederler. (TCK. Md 24, 25. ORK. Md.78. Bk.) Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma. Hallerinde ceza sorumluluğunu kaldırırlar veya azaltır. (TCK.24- 34. Md.) Failin hareketinde, hukuka uygunluk sebebinin varlığı halinde, tipik hareketin hukuka aykırılığı kalkar.

Bir davanın açılabilmesi için, suçun işlendiğine dair, kâfi emare (belirti), kesin ve inandırıcı maddi delil olması gerekli ve yeterlidir. Suçluluğu belirten yeterli inandırıcı delil varsa, orman suçu işleyen şüpheli durumundaki kişi hakkında, Cumhuriyet Savcısı tarafından suçun mahiyetine göre iddianame ile kamu davası açılır. Davada hüküm, ancak iddianamede unsurları gösterilen ve duruşmada incelenen suça ilişkin fiil ve faili hakkında verilir.

SUÇLARIN ÖĞRENİLMESİ VE HABER ALINMASI

***Haber kaynakları;* Görevli kişiler, görevlilere yardımcı olmak veya ihbardan yararlanmak veya rahat suç işlemek isteyenler, yetkililere suçu haber verebilirler.**

***Suçun haber alınıp öğrenilmesi halleri:* Görev sırasında, suçun suçüstü görülmesi, teftiş, keşif, arama, kontrol mahkemedeki açıklama sırasında veya ihbar ve şikâyet, iddia ile öğrenilebilir.**

1-) SUÇUN SUÇÜSTÜ GÖRÜLMESİ:

Suç işlenirken veya henüz işlenmiş olan suçun işlenmesinden hemen sonra, kolluk görevlilerince veya suçtan zarar gören ya da başkaları tarafından izlenerek veya suçun pek az evvel işlendiğini gösteren eşya, iz ve emarelerle (delillerle) birlikte yakalanan kimsenin işlediği suç veya suçlunun suç işlediği yerde bulunması ve suçun başkası tarafından işlenmesi olasılığının olamayacağını göstermesi durumları suçüstü sayılır. *Bu suça Meşhut suç da denir*. Suç, işlenirken görülmüşse suç tutanağında suçun suçüstü görüldüğü belirtilmelidir. Failin suçüstü görülmesi onun suçu işlediğine kesinlik kazandırır.

2-) İHBAR İLE SUÇUN ÖĞRENİLMESİ:

Suça ilişkin ihbar veya şikâyet, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına veya görevli memurlara yapılabilir. Valilik veya Kaymakamlığa veya mahkemeye yapılan ihbar veya şikâyetler, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

Orman Memurları, 6831 sayılı Orman Kanunu 82. Maddesi hükümleri uyarınca, orman suçlarını soruşturmakla görevli olduklarından, suçu işlendiğini ihbarla veya başka bir şekilde, öğrendiklerinde, hiç kimseden başvuru veya emir beklemeden suçla ilgili araştırma ve inceleme yaparak, suçun işlendiğini belirten maddi ve takdiri delilleri bulduktan sonra suç tutanağı düzenlenerek, en geç 10 gün içinde C. Savcılığına dava açılmak üzere gönderilir.

Orman Memurlarınca düzenlenen hazırlık evrakları kapsamında, C. Başsavcısı tarafından suçun işlendiği konusunda, yeterli şüphe halinin delillerini görürse, şüpheli hakkında kamu davasını açar. Şayet şüphelinin suçluluğunu gösteren delil yoksa kovuşturmaya yer olmadığına karar verebilir. Davanın açılıp açılmamasının takdir hakkı ve yetkisi C. Savcısına bırakılmıştır. Kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen karara

karşı, ***7 gün içinde*** **ilgili en yakın Ağır Ceza Mahkemesi başkanlığına, nedenleri gerekçeli belirtilerek, dilekçeyle yazılı olarak itirazda bulunulabilir.(CMK. 160, 170, 171, 172 Md. Bk)**

SUÇ VE SUÇLUNUN İHBARI

Suç işleyen kişiyi ve işlenen suçu yetkililere haber verilmesine ihbar denir. İhbar ve şikâyetler makul, (aklın kabul edeceği) şüphe hali sayılır.
Bildirilen suç işlenmiş, işlenmekte veya işlenecek olabilir.
İhbarlar zorunlu olarak veya isteğe bağlı olarak yapılır. Zorunlu ihbarlar görevlilerin yaptığı ihbarlardır. Görevliler suç işlendiğini bildiği halde ilgili makamlara bildirmezse suç işlemiş olur. İhbar yazılı ve sözle yapılabilir. İhbarlar, mektupla, telefonla, telsizle, gazete, dergi, radyo televizyon, bilgisayar gibi yayın araçlarıyla da yazılı veya sözlü olarak yapılabilir.

Şikâyetçi veya İhbarcı, 3071 sayılı dilekçe hakkının kullanılmasına dair kanunun 3, 4, 6, 7 maddelerine göre; kendisi veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetini yetkili kişi veya makama, gerçek adını soyadını bildirip, iş yeri veya ikamet adresini yazmış, imzasını atmış olması gereklidir. İhbar açık anlaşılır olması, kişi ve yer zaman bildirmesi gerekir.

Sözlü yapılan ihbarlar, yetkili makama, görevliye gelinerek ihbar konusunda ispat delillerini, olayı, zamanını, suç işlemiş olanların isim ve soyadlarını, ikamet adreslerini belirtir şekilde, suçu öğrenme şeklini, bilgisinin neler olduğu konusunda, durumu aydınlatan gerekli ifadeyi görevli huzurunda verir. Bu hususta yazılan tutanak kendisine okunur ve yetkililerle birlikte tutanağı imzalaması gerekir. Bu şekilde Dilekçe Kanununa uygun bulunan şikâyet ve her türlü ihbarlar yetkili ve görevlilerce derhal araştırılır, incelenir. İhbarların incelenmesi geciktirilemez. İhbarcı, görevliye bir suçu sözle bildirdiğinde, ihbarla ilgili olarak ihbar halini tespit eden tutanak mutlaka ve hemen düzenlenmelidir.

Belli bir konuyu ihtiva etmeyen, olayı ve kişileri bildirmeyen, ihbarcının açık adresi ve imzasını taşımayan, kimliği bilinmeyen, dilekçe kanununa uymayan ihbar dilekçesi ve ihbar mektupları incelenemez. Bu çeşit ihbar ve şikâyetler hukuki yönden sakat ve Dilekçe Kanununa aykırı olduğundan, kanunen yetersiz ve geçersiz sayılırlar. Bu nedenle işleme konmazlar. Böyle bir ihbarı incelemek için kapalı meskende arama talebi teklif edilmesi ve yetkili Kolluk amiri, Hâkim; C.Savcısı tarafından arama kararı ve izni verilemez.

İhbarın içeriği kişi, olay, yer ve zaman belirtmeli olayı anlatacak açıklıkta olmalı, anlaşılması kavranılması güç hiçbir anlam ifade etmeyen kavranılması zor ve genel nitelikte olan, kişi, olay belirtmeyen imzasız ihbar ve şikâyetler işleme konmaz ve incelenmez. Olayın ayrıntılarını, ilgili kişileri açıkça ve netlikle açıklayan imzalı olarak yapılan ihbarları ve şikâyetleri derhal incelemek gerekir.

İHBAR TUTANAĞI DÜZENLEMESİ;

İhbarcının kimliği, ikamet adresi, ihbar edilenin adı ve soyadı, ihbarın konusu, suçu nasıl öğrendiği, suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi, suçun delilleri ve suç vasıtaları hakkında neleri bildiği, bunları nasıl ve şekilde öğrendiği, suçun ispatını nasıl sağlayabileceği, olaylar hakkındaki bilgisinin neye dayandığı, şüpheliye yüklenen suçun mahiyeti, kendisine sorularak tutanağa söyledikleri ayrıntılı olarak yazılır. Tarih ve saat belirtilerek düzenlenen tutanak ihbarcı veya şikâyetçiye okutularak görevlilerle birlikte imzalanır.

Gecikmesinde sakınca bulunan suçlarda, alınan ihbar derhal ilgililere bildirilir ve acele olarak incelenmeye başlanır. Örneğin, kaçak emval taşındığı ihbar edildiğinde geç kalınırsa suçu tespit etmek imkânsızlaşır. Deliller kaybolabilir. Suçun işlendiğini haber

alan görevliler, derhal olayı açıklığa kavuşturmak için lazım gelen her türlü tedbiri acele almak ve konuyu derhal araştırıp incelemek zorundadırlar.

Terör ve her türlü kaçakçılık olaylarını ihbarda bulunanların kimlikleri asla açıklanmaz. Açıklanması çok tehlikeli olabilir. İhbarcının hayatına mal olabilir. Bu konuda tanığın korunması için Devletçe tedbirler alınır. Bu nedenle ihbarcıların açıklanması sakıncalıdır.

İhbar edenin adı ve soyadı, imzası, adresi bulunmayan ve takma ad, sahte imza kullanılarak yapılan ihbarların dilekçe kanununa uymadığından hukuki bir değeri yoktur. Ancak belli bir kişi, yer ve zaman bildiren ihbarlar bazen doğru çıktığı görülmektedir. Bu çeşit ihbarların tetkikinde kamu yararı vardır. Bu nedenle deliler gizlice araştırılmalı, suç şüphesini doğrulayan delliller görülüp bulunduğunda, arama işlemi dâhil, bütün işlemler bundan sonra yapılmalıdır. İhbar bu şekilde incelenmelidir.

Yapılan ihbarlar gerçek olabileceği gibi asılsız, düzmece ve garezi olarak delillerle birlikte uydurulabileceği daima göz önünde bulundurulmalı. İhbarlar genellikle; Suçsuz birini mahkûm ettirmek- Zabıtayı yönlendirip suç işlemeyi planlamak – Rakibi ortadan kaldırmak,- Kinini doyurmak.-Taciz etmek.- İntikam almak, -Bir çeşit menfaat sağlamak,- İhbar edilme korkusu ile hareket etmek veya zabıtaya yardımcı olmak -Vatandaşlık görevini yerine getirmek veya görevini yapmak için ihbarlar yapılmaktadır. Kamuyu ilgilendiren suçlarda, suçtan zarar görenin suç duyurusu da ihbar sayılır.

İhbarcının ihbarı yapmaktaki maksat ve gayesi çok yönlü araştırılarak gerçek durum ortaya çıkarılmalıdır. İhbar genel durumu itibariyle mantıkla bağdaşmalı inandırıcılık hem suçta ve hem de kişide olmalıdır. Haksız ve hatalı işlem yapmamak kötü niyetli kişilerin emellerine hizmet etmemek için gerçeği kesin ve inandırıcı delilleri ile birlikte hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde bulmalı. Olay mantık süzgecinden geçirilmelidir. İhbar mektubunda ihbarcının imzası varsa, imzanın kendisine ait olup olmadığı da sorularak öğrenilmelidir. Bu husus çok önemlidir. Bazı ihbarlarda ihbarcı suçu işlemiş veya suça ortak olmuş olabileceği de unutulmamalıdır.

İhbar araştırması sonucunda, suç tutanağı düzenlemek için ihbar edilene üstüne atılan suçun ne olduğu bildirilir. İhbar edilenin ifadesi, kanuni hakları bildirilerek alınır, kanuni haklarını kullanmasına izin verilir. Gösterdiği delilleri incelenerek suça ait maddi delil bulduktan sora, şüphelinin suçla ilgisi varsa, o takdirde suç tutanağına suçun ihbarla tespit edildiği de yazılarak okunduktan sonra imzalanıp, kanuni gereğinin acele yapılması gerekir. Köy muhtarı veya orman memurları gördüğü suçluyu, yakalama imkânı bulamamışsa durumu diğer yetkili ve ilgililere haber vermesi zorunludur.

3-)SUÇUN ŞİKÂYET ÜZERİNE ÖĞRENİLMESİ:

Şikâyete bağlı bir fiilden zarar gören kişinin, fiilin işlendiği tarihten başlamak üzere 6 aylık süre içinde yazılı olarak yetkili makamlardan, bu fiil hakkında kovuşturma yapılmasının istenmesine şikayet denir. 6 aylık dava süresi hak düşürücü suredir. Suçtan zarar görenin fiil ve faili bildiği veya öğrendiği andan itibaren işlemeye başlar. *Suçtan zarar gören ve kanunen şikayet hakkına sahip kişilerin, kanunun gösterdiği belli şekil ve sürelere uyarak, kovuşturma yapılmak üzere yetkililere başvurmasına şikayet denir.*

Şikâyetler, C. Savcısına, kolluğa, zabıtaya, Vali ve Kaymakamlara, ilgili görevli memurlara da yapılabilir. Şikâyet ancak dilekçe ile yapılır. Sözlü şikayet tutanağa geçirilerek suça el konur. Telgrafla yapılan şikâyetlerde dilekçe gibi davranılır. Olayın incelenmesi ve tutanak düzenleme, ihbarın araştırılıp incelenmesi gibidir

Adli görev yapanlar, gerçekleri bulmada, bilgilerin doğru olup olmadığına şüphe ile bakar ve peşin hüküm vermekten kaçınırlar. Olay veya suçla alakalı bütün bilgileri ve

delileri topladıktan sonra, kanun ve hukuka göre ne yapmaları gerektiğine, bu bilgilere dayanarak, değerlendirme yaparak, Kanun kurallarına göre karar verirler.

Önce suça ait delil bulunur. Sonra bu suçu işleyen bulunur. **Suç delilinden hareketle bu fiili işlemiş olan şüpheli kişiler bulunur. Suçu, failin işlemiş olduğu elde edilen her türlü delillerle ispatlanmalıdır. Şüphelinin suçu işlediğine tam ve kuşkusuz yüzde yüz kanaat getirildiğinde, suç tutanağı usul kurallarına uyarak düzenlenmelidir.**

İHBAR VEYA ŞİKÂYET İÇİN İFADE ALIP TUTANAK DÜZENLEME;

Şikâyetçinin hüviyet ve ikamet adresi, Şikâyetin yapıldığı tarih, Suçu nasıl öğrendiği, Şikayet edilenin kimliği ve adresi, Yüklenen suçun ne olduğu mahiyeti, Suçun delilleri neler, Suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi, Yüklenen suçu oluşturan olaylar. Daha başka diyeceği olup olmadığı, Şikâyetçiye ve ihbarcıya sorularak söyledikleri tutanağa yazılır. Şikâyetin mahiyeti tam olarak açıklattırılır. Tutanak, şikâyetçi ve hazırda bulunan görevlilerce okunduktan sonra birlikte imzalanarak şikâyete resmiyet kazandırılır.

Orman ve Su Ürünleri, Kara Avcılık Kanunlarına göre işlenen suçlar, Türk Ceza Kanununda 66. Maddesi de açıklandığı üzere bu maddede belirtilen, dava zamanaşımı süresi doluncaya kadar dava açılıp incelenebilir.

Kamuyu ilgilendiren suçlarda şikâyet hakkı, Türk Ceza Kanunun belirttiği zamanaşımı süresi geçmemek şartıyla, bu süre içinde, şikâyet hakkını kullanabilir. Dava zamanaşımı, kişinin veya ilgili kamu kurumunun, suç fiilini ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar. Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda, kanunda aksi yazılı olmadıkça, suçtan zarar gören kişinin davadan vazgeçmesi davayı düşürür. Hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme, cezanın infazına engel olmaz.

Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetinden vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise, artık hukuk mahkemesinde de şahsi hak istemiyle dava açamaz. (TCK. Md. 73. Bkz.)

Genel af, özel af ve şikâyetten vazgeçme halinde müsadere edilen şeylerin veya ödenmiş adli para cezasının geri alınmasını gerektirmez. Kamu davasının düşmesi, malların geri alınması ve uğranılan zararın tazmini için, Hukuk mahkemesinde, açılan şahsi hak davasını etkilemez. Cezanın düşmesi şahsi haklar, tazminat ve yargılama giderlerinin istenmesini etkilemez.

İFADE TUTANAĞI ÖRNEĞİ (Şüpheli Kişi İçin)

İFADE VERENİN

TC.Kimlik numarası

Adı Soyadı

Baba adı Ana Adı;

Doğum yeri ve tarihi;

Nüfusa kayıtlı olduğu yer;

İkametgah yahut oturduğu mesken adresi;

İşyeri adresi;

Varsa telefon numarası;(Ev, işyeri, cep)

Mesleği ve ekonomik durumu;

Medeni hali ve çocuk sayısı;

İfadenin alındığı yer;

İfade verene isnat olunan suç anlatıldı. Müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukuki yardımından yararlanabileceği, müdafiin ifade alma sırasında hazır bulunabileceği, müdafi seçecek durumda değilse ve bir müdafi yardımından yararlanmak istediği takdirde kendisine baro tarafından bir müdafi görevlendirilebileceği, yakınlarından istediğine yakalandığının derhal bildirileceği, isnat edilen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanuni hakkı olduğu, şüpheden kurtulması için somut delillerinin toplanmasını isteyebileceği kendisine hatırlatılıp açıklandı.

SORULDU;…………………..

Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Nci maddesinde yazılı hususların yerine getirilmesinden sonra tutanak okunup, ifade veren ile hazır bulunanlar tarafından imza altına alınmıştır. …. /…../ 2010

Cumhuriyet Savcısı Veya Kolluk Amiri ve Memuru isim ve imza	**Zabıt Katibi (İfadeyi Yazan)**	**Müdafi İsim ve İmza**	**İfade Veren Şüpheli İsim ve imza**

Önemli Not; İfade veren kimliği hakkındaki soruları doğru cevaplandırmakla yükümlüdür. İfade verenin tutanağı imzalamaması durumunda bunun sebepleri kendisinden sorulup varsa tutanağa geçirilir. İfadenin aynı zamanda hangi teknik araçlarla kaydedildiği hususu tutanağın altına not olarak yazılır.

İHBARCI-ŞİKAYETCİ VE GÖREVLİLERİN SORUMLULUĞU

İşlenmediğini bildiği bir suçu bir makama işlenmiş gibi ihbar ve şikâyet etmek veya bir kimsenin işlemediği suçu, onun işlediğini belirterek delilleri hazırlayıp uydurmak veya suçsuzluğunu bildiği bir kimseye suç isnat ederek yüklemek T.C.K. 267, 271 inci maddeleri hükümlerine göre; suç uydurma iftira, yalan tanıklık, yalan yere yemin, suçluyu kayırma suçunu işlemiş olurlar. Bu husus ihbarcı, şikâyetçi ve görevliler için de geçerlidir.

Kural olarak suçların soruşturulması için yetkili kurumlara yapılacak başvurular, hukuka aykırı sayılamazlar. (T.C.Anayasamızın 36.Md.) Hak arama özgürlüğü kötüye kullanılmadan hak arama amacıyla, gerçek olaylara ve delillere dayanılarak, herkes hakkında şikâyet yapılabilir. Şikâyet hakkını kullanan, şikâyet edilenin onurunu saygınlığını, kişilik haklarını zedeleyen saldırı niteliğini taşıyan kasıtlı aşırı davranışlar, şikâyetçi için suç teşkil eder.

Orman suçlarıyla ilgili İhbar veya şikâyet üzerine öğrenilen suçu, ihbarcı ve şikâyetçi bundan vazgeçse de ihbar ve şikâyet konusu öğrenilen suç, kamu haklarını ilgilendirdiğinden inceleme mutlaka yapılmalıdır. İncelemede suça rastlanırsa, delilleri tutanakta açıklanarak, kanuni işlemler yapılır. Şayet, şikâyet edilen hakkında, suç işlediğine dair, yeterli delil bulunamadığında, üç nüsha “”İnceleme ve durum tespit tutanağı”” mutlaka düzenlemeli ve tutanak muhafaza edilmelidir. Sonuçtan şikâyetçi ve Cumhuriyet Savcısı haberdar edilir.

(4.HD. 22.4.1993, 1035 / 4340) kararında ;”‘’Kanıtlara dayanılarak suç duyurusunda bulunan hak arama özgürlüğünü amacına uygun olarak kullanıldığı ve gerçek olgulara dayandığı kabul edilmesi halinde, hak arama özgürlüğü kullanılırken olayı doğrulayan ve

eylemin suç olduğunu ortaya koyan kesin nitelikteki kanıtlara da ihtiyaç duyulmadan kanıtların dolayısıyla nitelikte olması (emare) yeterli olduğu gibi diğer kanıtlarla çelişkili olmaması da gerekmez. Aksi halde toplum yararına da görev yapan hak arama özgürlüğünün kullanılmasının kısıtlanması söz konusu olabilir. Hak arama özgürlüğünün hukuka uygun sınırları içinde kaldığı kabul edilmelidir.’”” Diye karar verilmiştir.

KANUNA AYKIRILIK OLUŞTURAN FİİLLERİN TAKİBİ GÖREVLİLERİN YETKİLERİ (ORK. Md 79-)

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğünde halen fiilen görev yapan her derece ve kademedeki memurlara, Orman Memuru denir. **Bunlar suçları takip ederken diğer adli kolluk görevlisi olarak kendi görevlerinin yapılmasında, görevli ve yetkilidirler. Bütün kolluk görevlileri benzer yetki ve sorumluğa sahiptir. Ceza Muhakemesi Kanunun 165. Maddesine göre Cumhuriyet Savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adli kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdürler.**

Adli kolluk görevlisi, **Orman Muhafaza Memurları ve Orman Kanunda, suçları takiple görevlendirilmiş olan Orman Memurları, suçu takip görevini yaparken, diğer adli kolluk görevlisi sayılırlar. Bütün Orman Memurları, orman suçlarına ilişkin delilleri, bir (suç tutanağı) ile tespit ve nakil vasıtaları suç aletleri suç mahsulü malları el koyup zapt ve icabında suç işleyenleri yakalama ve zor kullanma yetkisine sahiptirler.**

Ayrıca, orman suçunun işlenip işlenmediğini araştırma, inceleme ve soruşturma ile ilgili olarak yakalama, alıkoyma, hüviyet ve ikamet adresi bilinmeyenleri C. Savcılığına, en yakın karakola götürme, hüviyet ve ikamet adresi tespit etme, ifade alma, sorguya çekme, kimlik sorma, arama yapma, zor kullanma, silah kullanma, ormanda avlanmayı men etme, avları ve vasıtalarına elkoyup zapt etme, yediemine teslim etme, yetkisine de sahiptirler.

Av tezkeresi ve nakliye tezkeresi sorma inceleme, ormana girmenin yetkili makamlarca yasaklandığı zaman ve kaçakçılık yapacağından şüphelendiği kişileri orman sahası dışına çıkarma, ormanda otlayan evcil hayvanları orman dışına çıkarma, suçla meydana gelmiş tesislere el koyma, işlenmekte olan suçun devamına mani olma, mahkeme kararlarını infaz etme, İşletme şefleri tarafından idari para cezası kararı verme, para tahsilâtı yapma, İcra iflas kanununa göre icra takibi yapma, yetkisine de sahiptirler. Yukarıdaki yetkilerin kaynağı yürürlükteki ilgili kanunlardır.

Orman memurları, 6831 sayılı Orman Kanununun ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu kararlarına aykırı hareket ederek ormanlarda izinsiz olarak ve yasaklanmış usulle kara av hayvanlarını avlayanları, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa göre orman içi baraj, göl, gölet, akarsularda izinsiz ve usule aykırı su ürünü avlananları men ve avlanma vasıtaları ile avladıkları ürünleri, alet ve eşya ve vasıtaları, suçta kullanılan av silahlarını el koyma görev ve yetkisine de sahiptirler.

Ormanlarda bulunan tarihi eserlerle kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı olup bunları tahrip eden, izinsiz antika arayanlar hakkında, Orman Kanunu ve 2863 sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanununa göre bu suçları da, Orman memurlarının takip etme görevi bulunmaktadır. Ormandaki Tarihi eserlerin korunmasına çok önem verilmelidir. Bu çeşit suç öğrenildiğinde ayrıca polis ve jandarma teşkilatına ihbarda bulunulmalıdır. Hangi çeşit olursa olsun suçu öğrenen ve gören kişiler, her çeşit suçu ve kaçakçılık, yangın, terör olaylarını, avlanma suçlarını ilgililere ihbar etmek, her vatandaşın kanuni görevidir.

Yazılı veya sözlü olarak talep edildiğinde, Orman memurları, Polis, Trafik görevlileri, Jandarma, Köy Muhtarı ve Bekçileri, Belediye zabıtası kendi görev hudutları dâhilinde, Orman memurlarına yardıma mecburdurlar. (ORK.Md.,79) Polis ve jandarma, köy muhtarı ve bekçileri görev sahaları dahilinde, orman suçu işlendiğini tespit ettiklerinde, suça el

koyarak fail ve suç delilerini orman idaresi görevlilerine teslim etmekle görevlidirler. Ormanların muhafazasında köy muhtarlarıyla birlikte çalışma prensibi kabul edilmiştir.

ORMAN İÇİ VEYA CİVARIINDA BULUNAN KÖYLERİN MUHTAR VE İHTİYAR HEYETİNİN GÖREV SORUMLULUĞU (ORK. Md. 81)

Orman köylerinin muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri kendi köy sınırları içindeki ormanların korunmasında kaçakçılığın önlenmesinde orman teşkilatı ile işbirliği yaparak birlikte veya ayrı bir şekilde bu görevi yapmaları, kendilerinin ve memleketimizin menfaatinedir. Bu konuda Orman Kanunuyla vazifeli kılınmışlardır. Tek başlarına da orman suçlarını takip edebilirler. Yukarıda belirtilen görevliler, orman memurlarına yardımdan kaçınırlarsa, adli görevini savsaklamak ve görevi ihmal suçu işlemiş olurlar. Böyle bir durumda, düzenlenen tutanak mahallin C. Savcılığına gönderilerek yardımdan kaçınan görevliler hakkında şikâyette bulunulabilir.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları orman memurlarının talebi üzerine her türlü yardımı yapmaya mecburdurlar. Orman kolluk memurları diğer zabıtaya yardıma mecburdur. Devlet zabıta güçleri suçları birlikte önleme ve araştırmada birbirlerine yardımda bulunurlar.

Köy Kanununun 36. Maddesinin 11 ve 14 üncü bentlerinde Köy Muhtar ve azalarına adli görev verilmiştir. Köy Kanununa göre suç işleyenleri köy bekçisine yakalatıp, ilgili mercilere C. Savcılığına ulaştırmak, aranan kişileri bulmak, yakalatmak, ihtiyar heyetinin adli görevidir. Orman suçlarının takibinde de görevlidirler. Muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri, bu çeşit görevleri yapmaz, görevi kötüye kullanır veya geciktirirse şikâyet üzerine haklarında doğrudan doğruya mahallin C.Savcılığınca soruşturma açılır. Köy muhtarlarını orman suçlarını takip görevleri adli görev sayılır. Muhtar ve azalar tuttukları suç zabıtlarını, ilgili Orman İşletme Şefliğine verirler. Suçla ilgili ürünleri ve malları, aletleri, vasıtaları muhafaza ederek orman deposuna teslim ederler.(ORK. 81.md)

“”İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”” (TCK. Md. 278 Bk.) Her vatandaş bu durumda suçu ihbar etmekle yükümlüdür. Suçun, adli kolluk görevini yapan kişi tarafından işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (TCK. 279. Md. Bak.)

“” Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.””

ORMAN TEŞKİLATINDAKİ UYGULAMA;

Orman suçlarını önlenme ve takibinden birinci derecede bu işle görevlendirilmiş adli kolluk memuru olarak Orman Muhafaza Memurları görevli ve sorumludur. Orman İşletme Şefleri, Koruma Ekip Şefleri, Orman İşletme Müdürleri ve diğer orman memurları da asli vazifeleri yanında ormanları koruma ve suçları takiple de yetkilidirler. Her orman memuru orman ve yaban hayvanları avlanma ve su ürünlerini avlama suçu veya kabahat sayılan fiillerin işlendiğini gördüğünde, orman kolluk görevini yapıp suçluyu yakalayıp kanuni gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Aksi hal görevi ihmal suçu olur.

ORMAN MEMURLARININ ADLİ VE İDARİ GÖREVLERİ

Orman Memurlarının, idari ve adli olmak üzere iki türlü görevleri vardır.

1) - İdari Görev:

Suç teşkil eden eylem, henüz başlamadan ve suç işlenmeden önce yapılan işler, Örneğin; ormanların bakım, imar ve işletme işleri, orman suçlarının işlenmemesi ve önlenmesi ile ilgili kontrol çalışmaları, idari mahiyetteki görevdir. Bu görevler: Kanun, Tüzük, Yönetmelik, tebliğ ve umumi emirle belirtilmiş görevlerdir.

2)- Adli Görev:

Suç işlendiğinin öğrenilmesi ile adli görev başlar. Suçla ilgili işler bitinceye kadar devam eder. İşlenmekte olan veya işlenmiş suçu soruşturma ve onunla ilgili her türlü iş ve yetkilerin kullanılması, suç tutanağı düzenleme, delilleri zapt etme, yakalama, arama, keşif, sorgu, mahkemede verilen ifade, mahkeme kararını infaz etme. Mahkemece sorulanlara verilen yazılı ve sözlü cevaplar adli görevdir. Adliyeyi ilgilendiren diğer bütün işler de adli görev içine girer.

Orman Memurları ve diğer görevliler adli görevlerini yapmaz veya bu görevi yaparken bir suç işlediklerinde, mahallin Cumhuriyet Savcılığınca, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine uyularak doğrudan C. Savcılığınca iddianame ile dava açılır.

Memurlar gördükleri hizmet sebebiyle sıkça suç isnadına ve ağır iftiralara uğrayabilirler. Memurlar yaptıkları hizmetleri kanunlara göre yapmak zorundadırlar. Usulsüz keyfi işlemler suçtur. Memurluk sıfatını ve görevin kötüye kullanılmasından dolayı, Devletin itibarı ve Devlete güven sarsılır. Bu suçları önlemek için memurların cezası memur olmayanlara nazaran artırılarak verilir. Memurun yaptığı eylem ve işlemler doğru ve dürüstçe kanuni kurallara uygun olarak yapılması gerekir. Bu şekilde memura güven artar.

Memurlar hakkındaki ihbar ve şikâyetler garez, kin veya mücerret hakaret amacıyla yapıldığı, soruşturma sonucu anlaşıldığında, bu fiilleri işleyenler hakkında, C. Savcılığınca 4483 sayılı Memurların Yargılanması Hakkındaki Kanunun 15 maddesi uyarınca resen soruşturmaya geçilebileceği gibi, memurlar Savcılıktan kamu davası açılmasını da isteyebilirler. Ayrıca maddi ve manevi tazminat davası da açabilirler.

MEMURLARIN İŞLEDİĞİ ÇEŞİTLİ SUÇLAR

Yüz kızartıcı suçlar;
Zimmet, ihtilas, irtikap, Rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas,

Haksız ve usulsüz işlem yapan görevlilerin, cezai ve hukuki sorumluluğu bulunmaktadır. Hukuk devleti demek, adaletli devlet demektir. Hakları ihlal edilen herkes, yetkili makama şikâyetle başvurma hakkına sahiptir.

Görevi İhmal Suçu **: İşgal ettiği mevki itibariyle, yasaca belirli bir kamu ödev ve görevini yapmaya memur olan kişinin, hangi nedenle olursa olsun, yapmaya mecbur bulunduğu işi yapmaması veya tüzüklerce yapılmasını öngördüğü biçimde yerine getirmemesi veya belirli ve uygun bir süre içinde yapması zorunlu bulunan bir hizmet veya hareketi geciktirmesi, süresinde yapmamasıdır.(YCGK.17.4.1978 T.6-85/141 K)**

Sahte Evrak Düzenleme Suçu; **Var olmayan veya husule gelmemiş bir olay ve durumu olmuş gibi belirten ve bundan bir zarar doğan veya zarar doğması muhtemel bir evrakın meydana getirilmesiyle sahte evrak düzenleme suçu oluşur. Sahte belge düzenlenmesi suçu yalnız yoktan meydana getirilmek veya gerçek bir belge üzerinde tahrifat yapmakla, aynı zamanda var olmayan durumların varmış gibi gösterilmesi veyahut belli durumun başka bir şekilde kasten gösterilmesi suretiyle de meydana gelir.**

Belgede Sahtecilik Suçu; **Gerçek bir belgeyi zarar vermek kastıyla değiştirme, başkalaştırma, bozma veya tamamen veya kısmen sahte belge düzenlemekle bu suç oluşur. Sahtecilik belgede çıkarma veya ekleme yaparak, taklit suretiyle sahtecilikte imza ve metin taklidi yaparak suç işlenebilir.**

Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu; **Belli bir tarzda doldurulup kullanılması için verilmiş, imzalı boş kâğıdı, veriliş nedenine aykırı olarak doldurulması, bu suçu oluşturur. Açığa atılan imzanın kötüye kullanılması sahtecilik suçunu teşkil eder.**

Şantaj Suçu; **Kişinin hak ve yükümlülüğünü kötüye kullanarak haksız bir çıkar sağlamaya çalışması veya başkasını bir şeyi yapmaya veya yapmamaya mecbur etmesidir. (TCK. Md. 107)**

Haksız Arama Suçu : **Kamu görevlisinin kişi hürriyetini, görevini kötüye kullanarak veya yetkisini aşarak bir kimsenin üstünü veya eşyasının , taşıt aracının hukuka aykırı olarak yani yürürlükteki mevzuata uymaksızın aranması haksız arama suçunu oluşturur.. Konut dokunulmazlığının ihlali suçunda ise aramanın yetkisiz olarak konuta girilmiş olmasıyla oluşur. Konutta arama yapabilmek için arama izni veya hâkim kararı almak şarttır**

.

Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi suçu; **Dilekçenin geçerli hukuki bir sebep olmaksızın kabulünün geciktirilmesi veya kabul edilmemesi halinde suç oluşur. (TCK. Md. 121.)**

Ayrımcılık Suçu; **İnsanlar arasında yürürlükteki kanun ve nizamların izin vermediği ayrım yapılarak bazı kişilerin hukukun sağladığı olanaklardan kanuna uygun bulunmayan sebeplerle yoksun bırakılması, TCK. Md. 122 göre cezalandırmaktadır.**

İhaleye Fesat Karıştırmak Suçu; **Kamu adına yapılan mal ve hizmet alımları ile satımlarına veya kiralamalara ilişkin ihalelerde serbest rekabetin dürüst olmayan hareketlerle kasten ihaleye hileli işler yaparak fesat karıştırmak suçtur. (TCK. Md..235)**

Kullanma Zimmeti Suçu; **Fail memur tarafından, mal veya ekonomik değer, fail tarafından geçici bir süre için alınıp, kullanma veya yararlanma, sonra iade edilmesi halidir. (TCK. 247, 248, 249) zimmet suçu, kıymetli şeyleri kendine mal eden zimmetine geçiren memur tarafında görevini kötüye kullanma eylemidir.**

İrtikap Suçu; **Bir kamu görevlisinin görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak veya görevinin sağladığı güveni kasten kötüye kullanarak kendisine veya başkasına yarar sağlamasına veya bu yolda vaatte bulunarak kişiyi icbar ve ikna ederek veya kişinin hatasından yararlanarak yiyicilik suçu işlemesi halidir. (TCK. Md.250,251) irtikap suçu, icbar, zorlama ve ikna etme kandırma veya mağdurun hatasından yanılmasından yararlanmak suretiyle işlenir.**

Rüşvet Suçu; **Bir kamu görevlisinin gereklerine aykırı olarak, bir işi yapması veya yapmaması için, kişiyle vardığı anlaşma çerçevesinde, her hangi bir yarar menfaat sağlaması halidir. Rüşvet almak, rüşvet vermek suçtur. Rüşvet suçunda çıkarı sağlayan, nakleden, devreden üçüncü kişiler de suça iştirak etmiş olurlar.(TCK. 252,253, 254)**

Zor Kullanma Sınırının Aşılması; **Zor kullanma yetkisi olan kolluk görevlilerinin, görevleri gereğince görevlerini yaparken, koşulları oluştuğunda kişilere karşı belli bir ağırlıkta zor kullanabilirler. Zor kullanma, ister görevin yapılması isterse direnenlerin saldırısını bertaraf edilmesi için yapılmış olsun aynı hükümlere tabidir. Gerekmediği halde, gereksiz ölçüde zorun kullanılması hali, zor kullanma sınırının aşıldığını belirtir.**

Doğrudan yaralama veya bedene acı veren, vücudun sağlığını bozan maddi hareketler suçun unsurudur. Örneğin; gelmeyen sanığın elinden, kolundan, bacağından tutarak veya sırtlayarak omuzlayarak götürmek yerine, aynı zamanda tokatlamak, tekmelemek, sımsıkı bağlamak sınırı aşmaktır. Aramaya rıza göstermeyenin meskenine, kapıyı maymuncukla açıp veya kilidi kırıp, konuta girme yerine, meskenin duvarını yıkmak zor kullanma sınırını aşmaktır. *Zor kullanma yetkisi, direnişin şekline göre, mümkün olduğu kadar, hafiften ağıra doğru, kademeli olarak zorun şiddeti artırılarak uygulanmalıdır.* Zorun sınırının aşılmasına emir veren, amir ve suçun işlenmesini uygulayıp, teşvik edenler, suça iştirak ettikleri sebeple cezalandırılırlar. Zorun gerekli ölçü ve oranda olduğu belirlenirse, eylemler hukuka uygun olacağından, görevliler bu suçu işlememiş sayılırlar.(TCK. Md.256)

***Kamu Görevinin Terki ve Görevin Yapılmaması Suçu;* Kamu görevlilerinin kasten hukuka aykırı olarak ve toplu biçimde görevlerin terk edilmesi, göreve gelinmemesi, görevin kısmen veya tamamen yapılmaması veya yavaşlatılması halidir. (TCK. Md. 260)**

***Kamu Görevine Ait Araç ve Gereçleri Suçta Kullanma*; Görevi gereği ve yalnızca görevi yapmak ve görev yaparken kullanılmak üzere emrine tahsis edilen araç, gereç ve silahları veriliş amacı dışında, bunlardan şahsi menfaatine için yararlanması suçtur. (TCK. Md. 266)**

***Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu;* Atık veya artıkları topağa, suya veya havaya kasten verilmesiyle suç oluşur. Bu suçlarda tüzel kişiler hakkında, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine de hükmolunabilir. (TCK. Md. 181, 182)**

***Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu;* Bir davada taraflardan birinin veya birkaçının ve sanıkların, davaya katılanların veya leh veya aleyhine yargı görevi yapanlara emir verme veya baskı yapma veya nüfuz icra etme veya yargı görevi yapanları ne suretle olursa olsun etkilemeye teşebbüs etme eylemi sözle veya yazılı olarak yapılırsa bu suç oluşur.**

***Adli Yargılamayı Etkileme Suçu;* Bir olayla ilgili olarak, kesin bir yargı kararı verilmeden önce tanıkların beyanlarını veya bilirkişi mütealalarını, hüküm ve kararları etkilemek amacıyla basın yoluyla baskıcı kötü niyetli yayınlar yapılması ve bunların açıklanması TCK. Md. 288. Göre cezalandırılmaktadır.**

10 GÜN İÇİNDE BİLGİ VERMEME SUÇU; (CMK. MD. 332 BK.)

Adli görevle ilgili işler her işe tercihan acele yapılması gereken işlerdendir. C. Savcısı veya hâkimin yazılı olarak talep ettiği hususlarda 10 gün içinde mutlaka cevaplandırılması gerekmektedir. Suçların soruşturma ve kovuşturulması sırasında, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından yazılı olarak istenilen bilgilere on gün içinde cevap verilmesi zorunludur. Eğer bu süre içinde istenen bilgilerin verilmesi imkânsız ise, sebebi en geç hangi tarihte verilebileceği aynı süre içinde bilgi isteyen makama bildirilir. Bilgi istenen yazıda yukarıdaki fıkra hükmü ile buna aykırı hareket etmenin Türk Ceza Kanununun 257.nci maddesine aykırılık oluşturabileceği yazılır. Bu durumda, haklarında kamu davasının açılması, izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler hakkında, yasama dokunulmazlığı saklı kalmak üzere, doğrudan soruşturma yapılır.

Görevi Kötüye Kullanma Suçu; Memurun, kendisine kanunla verilen yetki ve görevine dâhil olan işleri, kanuni usul ve kuralları dışında yaparak, kendisine veya başkasına çıkar sağlamak yahut zarar vermek kastiyle, görev yetkisini kötüye kullanması halleridir.

Suçun oluşması için kasıtlı olarak gerçekleştirilen fiilin, kamu görevi alanına giren bir hususla ilgili olması, kişilerin mağduriyetine veya kamunun ekonomik bakımdan zararına neden olması ya da kişilere haksız kazanç sağlamış olması halinde, yani görev yaparken yetkinin aşılması, yetkinin kullanılmaması, işlemle ilgili şekil şartlarına uyulmaması, kamu

görevlisinin görevi gereği elindeki eşyaları, usulsüz ya da amacı dışında kullanılması görevi kötüye kullanma suçunu oluşur.(TCK. Md. 257)

Suç işlendiğini görüp suç zaptı düzenlememek görevi ihmal suçudur. Bu konuda çıkar sağlamak, hatır ve rica nedeniyle işlem yapmama durumu ise görevi kötüye kullanma suçudur.

Suç öğrenilince, soruşturmanın ve yargılamanın süratli yapılması kamu yararınadır. Orman ve avlanma suçlarını soruşturması ve kovuşturması acele yapılması gereken adli işlerdendir.. Suç tutanaklarının, suç tarihinden itibaren 10 gün içinde mahalli C. Savcılığına gönderilmemesi görevi savsaklamak suçu olur.

Göreve ilişkin olarak öğrenilen suçu merciine haber vermemek, ihmal edip geciktirmek suretiyle işlenen suçlar için T.C.K. 278, 279 . Maddesine göre ceza verilir, Bu suç görevi ihmal suçunun özel bir şeklidir.

Var olmayan veya husule gelmemiş, bir olay ve durumu olmuş gibi belirten ve bundan bir zarar doğan veya zarar doğması muhtemel bir evrakın meydana getirilmesiyle resmi belgede sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçu oluşur. (TCK.204, 206,md.)

İşlenen suç, adli görevle ilgili ise, genel hükümlere göre Cumhuriyet Savcılığınca, görevli memurlar hakkında, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre doğrudan soruşturma yapılarak iddianame ile dava açılır.

***Resmi belgede sahtecilik suçu TCK. 204 madde açıklanmıştır.**

***Resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçu, TCK. M. 205.**

***Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçu, TCK. 206 Md.**

***Özel belgede sahtecilik suçu, TCK. 207 Md. Bkz.**

***Özel belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçu, TCK. 208 Md.**

***Açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suçu, TCK. 209 Md. Bkz.**

***Resmi belge hükmündeki belgede sahtecilik suçu, TCK.. 210 Md.**

***Kamu görevlilerinin faile sövme, tehdit, hakaret eylemleri, sert ve kötü muamele suçunu oluşturur.**

SUÇU TESPİT ETME SORUMLULUĞU;

***Suç, delilden şahsa gidilerek tespit edilir*. Önce suç delili, sonra suçu işleyen kişiler bulunur. Suçun işlendiğinin öğrenilmesi, soruşturmanın başlangıcıdır. Bir suçun işlenip işlenmediği, işlenmişse, bunun kim tarafından işlenmiş olduğu ve müeyyidesinin ne olacağı, iddia ve savunma ve yargılamayla anlaşılır. Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.**

BİR SUÇ İŞLENDİĞİNDE GÖREVLİLERİN GÖREVİ;

1-) İşlenmiş suça ait delilleri bir (tutanakla) tespit etmek,

2-) Suçta kullanılan nakil vasıtaları, suç aletleri ve suç mahsulü malları elkoyup zapt etmek, bunları muhafaza ve emniyet altına almak, yediemine teslim etmek,

3-) Suç işleyenleri yakalamak, hüviyet ve adresine ait bilgileri resmi kayıtlarına göre doğru tespit etmek, sorguya çekmek, arama yapmak, zor kullanmak, silah kullanmak

yetkisine sahiptirler. Bu yetkiler özel ormanlardaki görevleri sırasında da geçerlidir. Orman Memurları, adli görevleri sebebiyle, suçların takibinde soruşturma faaliyetlerini, C. Savcısına yardımcı olarak, kanunla verilmiş yetkiye dayanarak yaparlar.

.

Bir Orman Memurunun suç tutanağı düzenlemeden önce gördüğü veya öğrendiği olayı araştırıp inceledikten sonra, suç tutanağı tutarsam suçluluğu hangi delillerle ispatlayabilirim diye düşünerek, Orman Kanunu hükümlerine göre failin ceza ile mahkûm edilmesine yarayacak, suçun şüpheli kişi tarafından işlenmiş olduğuna dair, gerekli ve yeterli delil bulunduktan sonra, suç tutanağı düzenlenir. Şüpheliyi suçlayacak kanuni hiçbir delil bulunamazsa, suç tutanağı asla düzenlenmemelidir. Suç tutanağı kanunlara ve hukuka uygun olarak dürüstçe ve doğru düzenlenmezse, onu düzenlemiş olanlar, görevi kötüye kullanma, görevi ihmal, sahte evrak düzenleme suçlarını işlemiş olur. Haksız işleme maruz kalan şüphelilerin, Devletten tazminat almasına sebep teşkil eder. Ayrıca, adli ve idari ceza ile tazminat ödeme durumunda kalabilirler.

GÖREVLİLERİN YAKALAMA VE TUTMA YETKİSİ

Orman suçu işleyenlerin kaçmalarını delilerin yok edilmesini önlemek maksadıyla, şüpheli kişiler, Orman Memurlarınca aşağıdaki sebeple yakalanır.

•Suç işleyen kişinin kaçmaya çalıştığının hissedilmesi,

•Suça ait delilleri kaçırmak için faaliyete geçmişse,

•Kimlik belgesi olmaması, kim olduğunu ispatlayamaması,

•Yabancı uyruklu veya uyruksuzsa olması,

Yukarıda açıklanan sebeplerden birinin bulunması halinde, Şüpheli kişiler, kaçacak sayılarak yakalanırlar. Suçu soruşturmak için gerekirse şüpheli gözaltına alınabilir. Şüphelinin kaçmasını, kendisine veya başkasına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, üzerinde bıçak, kama, silahı, bomba olup olmadığını anlamak maksadıyla, üst araması, yetkililerden, karar ve arama emri almadan üst araması yapılabilir. Bu durumdaki kişilere kelepçe takılabileceği gibi, kolundan tutulup götürülmesi görevlilerin o anki takdirine kalmıştır. Şüpheli kişinin üzerinde bulunan her türlü eşyanın cinsi ve miktarı tutanağa yazılır. Şüpheliye yakalama sebebi ve CMK. 147. Maddesinde yazılı bulunan kanuni haklarının tamamı bildirilip açıklanır.

***Yakalama;* Suç işleyenin hürriyetinin geçici bir süre için kısıtlanıp, gözetim ve denetim altında tutulmasıdır. Yakalanan kişinin kaçmasını, saldırıda bulunmasını önlemek için, kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde, zor kullanılıp bağlanabilir, kelepçe takılabileceği gibi diğer tedbirlerde alınabilir. İşkence ve eziyet yapılamaz. Aksi hal görevliler için suç teşkil eder.**

YAKALAMA TUTANAĞINDA BELİRTİLECEKLER;

Failin /sanığın gerçek kimliği, İkametgâh adresi, -İşlediği suçun mahiyeti, Yakalama sebebi,-Hangi yer ve zamanda yakalandığı,-Yakalamayı kimin yaptığı ,-Ne gibi araştırma yapıldığı,-Ne kadar süre ile bekletildiği,-Serbest bırakılma nedenleri ,-Şüpheliye kanuni haklarının anlatıldığı, -Yakalama yönetmeliğinde örneği verilmiş bulunan tutanak düzenlenir. Şüpheli, göreviler tutanağı birlikte imzalarlar. (CMK. Md. 97 ve Yak. Ynt.)

Hüviyeti ve ikamet adresi bilinmeyenler, yabancı uyruklular ve uyruksuzlar, en yakın C. Savcılığına götürülerek, hüviyet ve ikametgâh adresi tespit edilir. Hüviyetin ve adresin tespiti konusunda gereken kolaylık gösterilir. (CMK. Md.93, 90/ 4,5 fık.)

Ormanı kasten yakanlar, ağır suç işleyenler ve yabancı uyruklu kişiler yakalandığında 24 saat içinde mahallin Cumhuriyet Savcılığına evrakları ile birlikte götürülür. Tanınan kişi olup nüfusta kayıtlı olmayan fail kişiler için, ilgili köy muhtarlığından alınan, hüviyet ve ikamet yerini belirten bir belge alınıp, Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Türk uyruklu fail kişiler hüviyet ve adresi doğru olarak tespit edildikten suç tutanağı düzenlendikten sonra bekletilmez. Derhal serbest bırakılır.

Görevliler, işlenmiş suçu takipsiz bırakmamalı. Fail kişilerin kaçmaması için her türlü tedbir alınarak yetkiler cesaretle kullanılmalıdır. Kaçan şüpheliyi yakalamak için gereken gayret gösterilmeli, diğer yetkililerden yardım talep edilmelidir. Yakalama sırasında zor kullanılabilir. Yakalanan kimseyi bir yerden diğer bir yere naklederken kaçmasını önlemek için kelepçe takılabilir.

Yakalama esnasında görevlilere karşı gelen, saldırıda bulunan, hakaret eden, kimliğiyle ilgili sahte belge gösteren ve gerçeğe aykırı bilgi veren şüpheliler hakkında, durumu açıklayan ayrı bir tutanak düzenlenerek Cumhuriyet Savcılığına şikâyet edilmelidir. Orman suçu tutanağına da bu konu kısaca yazılmalıdır. (T.C.K. Md. 106.108.125, Bkz.)

Orman memurlarının görevi, suç işleyeni yakalamak, şahsın hüviyet ve adresini doğru gerçek olarak tespit edip, suça ait delilleri tutanağa yazıp, suç delillerini emniyet altına almak, kamu haklarını savunmak ve fail kişileri, suç işlenen yeri ve suça ait delilleri tanıyıp, teşhis etmek ve kendi kişilik hakları zedelendiğinde, hakkını kanuni yollardan yararlanarak aramaktır.

ZOR KULLANMA YETKİSİ VE SORUMLULUĞU:

Bir kişiye karşı, insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında, üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Ağırlaştırılmış işkence de ise yukarıdaki ceza bir kat artırılır. Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.(TCK. 94, 95, 96.Md.)

Bir kişiye cebir kullanılması halinde, Kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur. Bir kimseyi hukuka aykırı olarak, bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kamu görevlisi, kamu görevinin sağladığı imkândan yararlanarak veya kamu görevi nedeniyle kişinin hürriyetinden yoksun bırakırsa, 2 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası uygulanır.(TCK. 108, 109,110 Md. Bk.)

Orman Memurları, Orman Kanununda yazılı suçları takip görevlerini yaparken, mecbur kaldıklarında kanunlara uygun olmak şartıyla, zor kullanma yetkisine de sahiptirler. Kaçması muhtemel şüphelileri yakalarken, suçta kullanılmış alet, vasıta ve suç mahsulü malları teslim etmeyen, bunları kaçırmaya çalışanlara karşı, aramaya engel olunduğunda ve her hangi bir şekilde görevlilere saldırı sırasında, karşılaşılan direnişi kırmak, itaati sağlamak, şiddeti, tehdidi ve saldırıyı ortadan kaldırmak, kanun hükmünü uygulamak, görevi yapabilmek için ölçülü bir şekilde, hafiften başlayan ve durumun icap ettirdiği seviyeye kadar zor kullanılabilir. (CMK. .md. 90.91.93)

Zor kullanma; Direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre değişmek üzere, yeterli biçimde etkisiz hale getirilecek şekilde, kademeli olarak artan nispette, bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartları gerçekleştiğinde, her çeşit silah kullanmaya kadar varan, geniş kapsamlı bir yetkiyi ifade etmektedir. Bütün kolluk ve Orman Memurları, zor kullanma yetkisini bu şeklide kullanırlar.

KOLLUK GÖREVLİSİ ORMAN MEMURLARI

Yasalarla belirlenen kamu düzenini korumak, suçları saptamak ve suçluları ele geçirmek, Devletin ilgili kuruluşlarına yardım etmek ve amirlerinin yasalara uygun olarak vereceği diğer emirleri yerine getirmekle görevli, genellikle silahı bulunan kamu görevlilerine kolluk kuvvetleri denmektedir. Özel bir kanun olan, Orman Kanununda, suçları önleme ve suç işleyenleri takip etme görevi, orman kolluk görevlisi sayılan, orman memurlarına görev olarak verilmiştir.

Orman Memurları kendi hizmet alanlarında, ilgili kanunlara göre görev yaparlar. Suçların ve suçluların takibinde görevli olanların hepsi, görevlerini başarabilmek maksadıyla, zora başvurabilirler. Zor kullanma, kanuna ve hukuka uygunsa, bunu kullanan için sorumluluk söz konusu değildir. Ayrıca, orman muhafaza memurları Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahiptir.

Zor kullanma kişi veya eşya üzerine olabilir. Bazı hallerde görevi yapabilmek ve can güvenliği için zor kullanılır. Zorun şeklini ve derecesini duruma göre görevli takdir ve tayin eder. Zor kullanma hareketi, kanun emrini yerine getirmek, görevi başarabilmek için yapılmış, kanuni sınır içinde kalınmışsa, zor kullanmanın kanuna ve hukuka uygun davranmış olduğu kabul edilir. Zor kullanma gerektiği halde kullanmayan ve tedbirsizlik yapanlar, kendi hayatlarını da tehlikeye sokarlar. Zorun haklı ve kanuni bir nedene dayanması, kanunun uygun gördüğü sınır aşılmaması halinde, onu kullananı ve emir vereni sorumluluktan kurtarır. Zor kullanılmasına sebebiyet verenler meşru savunma hakkından yararlanamaz. Zor, kademeli olarak artırılmalı ve aşırıya kaçmadan görevi yapacak seviyede kullanılmalıdır. Usulsüz ve keyfi davranmak, kötü muamele etmekten kaçınılmalıdır. (TCK. Md. 94.95.96 Bk.)

Orman Memurları kanunların verdiği yetkiye dayanarak, zor ve kuvvet kullanabilirler. Durumun ve olayın gerektirdiği biçim ve derecesinin üstünde yani gerekmeyen derecede zor kullanılmışsa, Kanuni sınır aşılarak şüpheli kişilere cismani eza ve şiddet kullanılması, gereksiz yere ve makul ölçü dışına çıkarak mala, eşyaya zarar verilmesi halinde, fail memurlar cezalandırılır.

ZOR KULLANMANIN KANUNA UYMAYAN ŞEKLİ:

CMK. 148 maddesinde belirtildiği üzere, ifade veren failin beyanı, ikrarı özgür iradesine dayanmalı ve bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence, zorla ilaç verme, yorma, aldatma, bedensel cebir ve şiddette bulunma, vücuda bazı araç duhul etme ve uygulama gibi iradeyi bozan bedeni ve ruhi müdahaleler yapılamaz. Kanuna aykırı bir menfaat vaat edilemez. Yukarıdaki yasak yöntemlerle elde edilen ifadeler, rıza ile kabul edilmiş olsa dahi, mahkemede delil olarak değerlendirilemez.

Şüphelinin, ifadesini alırken, suçunu itiraf ettirmek, suç yerini göstertmek, suç delilerini elde etmek, suçtan hâsıl olan eşyanın bulunduğu yeri söyletmek, emvalleri kimden aldığını, kime sattığını, suç ortağı diğer kişileri bildirmesini istemek maksadıyla, zalimane veya gayri insani davranarak haysiyet kırıcı muamele yapılması, işkence ve eziyet ederek fena muamele yapılması durumunda, görevliler için suç oluşur. TCK.94.95.96. Maddelerine göre ceza verilir.

Memurun, Şüpheliyi kasten ve isteyerek dövmesi, yaralaması, kötü muamele etmesi, cismani eza vermesi, şüphelinin vücuduna yönelik, cismen acı ve ızdırap verecek şekilde davranması, yüze göze devamlı ışık vermek, havasız pis kokulu bir yerde kapamak, küfür ve hakaret etmek, saçlarından tutup sürüklemek, yüzüne tükürmek, silah yöneltip korkutmak, ellerini kaldırtıp arama yapmak, yere yatırıp süründürmek, kulaklarından tutup çekmek, gereksiz yere nezarete atmak, vücuduna elektrik cereyanı vermek, bedene araç duhul etmek, aç ve susuz bırakmak, nezaret haneyi sıkıntı verecek şekilde

nemlendirip nezaretteki kişilere bu şekilde rahatsızlık vererek davranmak, çıplak olarak nezarete atmak, faili ağaca bağlayıp çalı ve çırpıları ateşleyip onu yakmakla korkutmak gibi kanun ve nizamın insanlığın uygun bulmadığı, suç sayılan hareketler işkencedir. Görevini yaparken sert muamele ile kanuni yetkisini kötüye kullanan, görevliler suç işlemiş olurlar.(TCK.94.95.96 Md.Bk)

Görevli memurun eylemi, tehdit, hakaret, sövme ile gerçekleşirse eksik kalkışma ve devamlı teselsül eden eyleme katılma suretiyle işlenirse. Üst amir işkence için emir verir istekte bulunursa, azmettiren sıfatıyla sorumlu olurlar. (T.C.Anayasamızın. Md.137 / 2 maddesi) İşkence ve aldatma, vaat ile alınan ifadeler, mahkemece geçersiz sayılır. İfadenin gönüllü ve hür irade ürünü olması gerekmektedir. İfade alanların ve soruşturmayı yapanların, hukuka aykırı şekilde elde ettikleri deliller hükme esas olamaz. Sorumluluk doğurabilir.

TC. Anayasamızın 17 maddesine göre işkence yasak ve suçtur. İnsanlıkla bağdaşmayan gayri insani, küçük düşürücü, zalimane, gaddarca yapılan her çeşit davranış işkence sayılır. İşkence insana fiziki olarak ve manevi acı, ızdırap veren fiillerdir.Müessir fiille (bedensel zarar) veya manevi şekilde işkence yapılması suçtur.

***Zalimane hareket ;* Zorla, zulmedercesine, baskı kullanırcasına, haksız hareket.**

***Haysiyet kırıcı hareket;* Bir kimsenin namus, şöhret veya haysiyetine saldırı niteliğindeki fiillerdir. Kişinin saygınlığını zedeleyici her türlü davranışlardır. Örneğin; elbisesini çıkartıp çıplak ifade almak gibi, ifade alan memur, baskı ve vaat de bulunarak, kişinin suçunu ikrara zorlaması, tehdit ve hile yaparak, ifade alınması manevi işkencedir.**

Orman Memurunun görevini engelleyen, ona cebir, şiddet, tehdit ve direnişte bulunan failler hakkında, olayı açıklayan ayrı bir şikâyet dilekçesi düzenleyip, C.Savcılığına verilmelidir. Bu olaylar, orman suçu tutanağında da kısaca belirtilmelidir. Konunun ispatı için yararlı olur. Herkes kendi fiilinin cezasını çeker.

ORMAN KANUNA AYKIRILIK TEŞKİL EDEN SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ İÇİN TUTANAK DÜZENLENMESİ

SUÇ TUTANAĞI DÜZENLEME YETKİSİ (ORK. Md. 82)

Orman Kanununa göre suç veya kabahat fiili işleyenlerin hüviyeti ve ikametgâh adresinin tespiti işi, suçu görüp faili yakalayan Orman Memurlarının Orman Kanununa göre yapması gereken adli görevleridir. (ORK. Md. 79, 82 Bk.) Kanunlarda suç sayılan fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasıyla adli görev başlar. Suç ve suç sanıklarıyla ilgili deliller toplanır ve muhafaza altına alınır.

Suç tespit tutanakları; Memur önünde geçen bir olayı ve durumu açıklayan yazılı ve imzalı bir belgedir. Suç tespit tutanağı kanuni işlemlerin asıl dayanağıdır. Suçu ve suçluyu gösteren, aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli sayılan ispat belgesidir. Tutanaklar düz kâğıda yazılabildiği gibi matbu tutanakta kullanılabilir. Matbu tutanaklar, suç olayını ve delilleri daha kolay tespit etmede denetimi ve kayıtları kolayca takibini sağlamak amacıyla idarece bastırılmış sıra seri numaralı matbu suç tutanakları görevli memurlarca daha çok kullanılır. Önemli olan suç tutanağına suçun çeşidini, delilleri ve olayın oluş şeklini eksiksiz olarak yazılmasıdır.

Suç tutanakları, suçlu kişi ele geçtikten suç delilleri bulunduktan kimlik bilgileri ve devamlı oturma yeri adresi tespit olunduktan ve failin ifadesi alındıktan suçu işlediğine

yüzde yüz kanaat getirildikten sonra olay yerinde fail huzurunda hemen düzenlenmelidir. Bu suça iştirak eden varsa aynı suç tutanağında fail olarak gösterilir. Ve. Suça nasıl ne yaparak iştirak ettiği tutanakta anlatılıp açıklanır. Delil araştırması, hüviyet ve adres tespiti, gece vakti, kötü hava şartları gibi zorunlu sebeplerle suç tutanağı delilileri muhafaza edilmek şartıyla ertelenme sebebi de belirtilerek tutanak olay yerinden başka bir yerde yazılabilir.

Suç tutanakları aksi delil gösterilip ispat edilmedikçe, doğru olduğu kabul edilmesi gereken resmi evraklardandır. Sanık Mahkemede, suç zaptında yazılı olanları inkâr ederse, zaptı düzenleyen memurlar mahkemeye çağrılıp sanıkla yüzleştirilerek sanığın iddiasıyla zaptı imzalamış olanların iddia ve savunmalarına göre hakikat bulunur. Tutanak içeriğinde kuşkulu bir durum varsa, kuşku mahkemede daima sanık lehine yorumlanır. ***Suçu kim ortaya attı ise onun bu iddiasını kuşkusuz ve kesin delillerle ispatlaması gerekir.***

Delil; **Bir olayı ve durumu ispatlayıcı kanıt bilgi ve bulgulardır.Bir başka ifadeyle, Meydana gelen bir suçun aydınlatılması ve suç sanıklarının tespitine yarayan her türlü ispat vasıtalarına delil denir. Maddi Delil: İtiraf ve şahadet dışında kalan, suç veya suç sanıklarıyla ilgili maddi (fiziki) bir yapıya sahip, canlı veya cansız olan ve dokunulabilen şeyleri, ifade eder.**

Adli görev: **Bir suçun işlenmesi durumunda, kanunlarla verilmiş görevle, suç ve suç sanıkları ile bunlara ait delillerin tespiti, suç sanıklarının yakalanması ve adli mercilere teslimi, safhalarında orman memurunun yaptığı çalışmaların tamamı adli görevdir.**

Olay: **Kanunlarda açıkça suç olarak belirtilen fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasını, görülmüş olmasını ifade eder.**

Olay Yeri İncelemesi; **Olay yerine plan yapılarak ve süratle gidilir. Olay yerinin ilk incelenmesi, gözlem yoluyla yapılır. Dıştan içe daire çizerek olay yerinin ayrıntılı incelenmesine geçilir.Suç sanıklarına ait ve suçu işlemeye elverişli vasıtalar toplanır. Olayın aydınlatılmasına ve suç sanıklarının belirlenmesine yarayacak deliller ve diğer hususlar hemen not alınarak tespit edilir.**

Olay yeri krokisi, **Olay yerinde bulunan deliller toplanmadan olay yeri krokisi yapılır. Yapılacak krokide, iz ve delillerin bulunduğu yerler, kesin ve doğru alınmış ölçüler, olayın zamanı, krokiyi yapanın ismi, unvanı mutlaka yazılır.**

Fotoğraf çekme; **Olay yerinin incelenmesiyle belirlenen deliller ve fail kişilerin ayrıca önemli yerlerin fotoğrafı çekilir. Fotoğraf çekiminin tüm iz ve delilleri belirtecek şekilde, ölçekli, muhtelif açılardan ve en az iki poz olması gereklidir. Olay yerini inceleyen soruşturmacı görevli memur bilimsel ve teknik incelemeleri bir uzman gibi yapar. Olay yeri incelemesinin tüm safhaları tutanakla tespit edilir. Suçun kaynağına inilerek irtibatlı tüm delillerin ele geçirilmesine çalışılır.**

Delillerin Toplanması, **Olay yerinde bulunan tüm maddi deliller, toplanır. Delillerin bulunduğu yer, delillerin izahı, kimden alındığı ve diğer hususlar yazılır. Deliller toplanırken, bozulmalarına, değişmelerine, kaybolmalarına, meydan verilmeyecek tedbirler alınır.**

Delillerin muhafaza edilmesi; **Olay yerlerinde elde edilen deliller, incelenir. Delillerin mahiyeti açıklanır. Muhafazası sağlanarak korunur. Olay yerinin açık veya kapalı saha oluşu, delillerin özellikleri göz önünde bulundurularak gerekli koruyucu tedbirler alınır. Olay yerinde bulunan maddi deliller incelenir ve ölçülür vasıfları, özellikleri tutanağa yazılır. Deliller, özelliklerine göre tespit edilir. Tutanakta; delillerin cinsi, miktarı,**

özellikleri, üzerindeki işaret, yazı ve numaraları, huzurda bulunanların kimlikleri, tarih, yer, saat ve imzalar bulunur.

Suç tutanaklarında suçun kim tarafından nerede, nasıl, neden, ne ile işlendiği, meydana gelen zararlar ve bunları ispata yarayan deliller ile mahkemece verilecek cezanın mahiyetini ve cezayı artırıcı sebeplerin neler olduğunu, sanık tarafından verilen zararı karşılayacak tazminat hesabı için gereken bilgileri, her suç çeşidinde ayrı olarak, ormancılık ilmi ve Orman Kanunundaki terimler kullanılarak suç tutanaklarına yazılmalıdır. Suç tutanakları gerçeği açıkça ve suçu doğru olarak belirtmelidir. Eksik ve yanlış, çelişkili bir durum olduğu anlaşılan tutanaklar, tutanağı yazan tarafından ek tutanakla yanlış ve eksiklikler düzeltilmeli ve her iki tutanak birlikte Savcılığa eksiksiz gönderilmelidir. Davanın kısa zamanda sonuçlanması için adaletli bir uygulama yapılması için tutanakların, Orman İşletme Şefince hukuki yönden mutlaka denetlenmesi gerekmektedir. Düzeltme ve ilaveler tutanakta imzası bulunanlar tarafından yapılmalıdır.

Orman suç tutanakları, sanık tarafından delil gösterilerek aksi ispatlanıncaya kadar doğru olduğu kabul edilmesi gereken resmi evraklardandır. Sanık Mahkemede, suç zaptında yazılı olanları inkâr ederse, tutanağı düzenleyenler mahkemeye çağrılıp sanıkla yüzleştirilerek sanığın iddiasıyla zaptı imzalamış olanların iddia ve savunmalarına göre hakikat bulunur.

Suç işlenmiş fakat işleyen belli değilse veya ifade vermeden şüpheli kaçmışsa o durumda *faili meçhul suç tutanağı* düzenlenerek suçun ceza zamanaşımı süresince şüphelisi araştırılır. Şüpheli kişi bulunursa ifadesi alınarak önceki tutanağa ek olarak, sonraki tutanak düzenlenerek kanuni işlemler yapılır. Her iki suç tutanağı birlikte Cumhuriyet Savcılığına gönderilerek kamu davası açılması için suç duyurusunda bulunulur.

Kuşku, zan, tahmin, yakıştırma, kin, garez, husumetle uydurma deliller ileri sürülerek, gerçeğe aykırı olarak suç tutanağı düzenlenemez. Böyle bir iddiada bulunup suç tutanağı düzenleyenler, bu kasıtlı davranışlarından dolayı suçlu duruma düşerler. Kuşkulu bir durum varsa, kuşku mahkemede daima sanık lehine yorumlanır. *Suçu kim ortaya attı ise onun bu iddiasını kuşkusuz kesin delillerle ispatlaması gerekir.* Bu kural hukukta her dava için geçerlidir. Gerçeğe aykırı suç tutanağı düzenlenmesi, tutanak üzerinde tahrifat yapılması, düzenlenmiş tutanağın yırtılması,yok edilmesi,işleme konmaması, gizlenmesi, tutanağı düzenleyenlerin mahkemede tutanağa yazdığının aksini söylemesi, suç tutanağının 10 günden fazla bekletilerek Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi halinde, ilgili kişilere idari ve adli ceza verilmesine sebep olabilir. (TCK.204, 205, 206, 207.208.209,Md.)

Failin hüviyeti, adresi doğru olarak tespit edilmeden CMK 147 maddesindeki kanuni hakları açıklanmadan suç konusuyla ilgili ifadesi, savunması alınmadan, konuyu iyice araştırılmadan suçu işleyen bulunmadan gıyapta suç tutanağı asla düzenlenemez. Suç tutanakları, suçlu kişi ele geçtikten suç delilleri bulunduktan, şüpheli kişilerin ifadesi alındıktan sonra, olay yerinde hemen düzenlenmelidir. Ancak, delil araştırması, hüviyet ve adres tespiti, gece vakti, kötü hava şartları gibi zorunlu sebeplerle suç tutanağı delilileri muhafaza edilmek şartıyla ertelenme sebebi de belirtilerek bilahare de düzenlenebilir.

Resmi evraka herkes güvendiğinden bunların her türlü tahrifattan uzak kalması gerekir. Suç tespit tutanağında silinti kazıntı yapılamaz, yanlışlık yapıldıysa üzeri okunacak şekilde bir çizgi ile çizilir. Düzeltme ve ilave yapılan tutanağın uygun bir yerine *''düzeltme ve ilave tarafımızdan yapıldı''* sözü yazılarak tutanağı düzenleyenlerce imzalamalıdır. Yetkisiz ve rast gele kişilerin evrakta değişiklik yapması sahteciliktir.

1-) Şüphelinin Hüviyet Bilgileri ;

Hüviyet ve ikametgâh adresi tespiti titiz bir araştırma ile gerçeğine uygun olarak tespit etmek zorunluluğu vardır. Kimliği ve adresi doğru tespit edilmemiş kişileri bulup mahkemeye çağırmak ve cezasını çektirmek mümkün olamaz, Kanuna aykırı hareket edildiğini görüp öğrenen orman memurları olaya el koyarlar. İlk iş olarak failin hüviyeti ve ikamet ettiği yerin adresi doğru ve gerçeğine göre tespit edilir.

Bunun için nüfus kayıt örneği ve ikamet yerinin adresi nüfus idaresinden veya muhtarlıktan temin edilir. Failin gösterdiği belgenin ve adresinin sahte olup olmadığı resmi kayıtlarla karşılaştırılmalıdır. Failler suçtan kurtulmak için sahte isim ve adres söyleyebilirler. Bu çeşit olaylara sıkça rastlanılmaktadır. Görevin en önemli kısmı burasıdır. Yanlış hüviyet ve adres tespiti asıl failin cezalandırılmasını imkânsız hale koyar. Böyle bir tutanağı düzenleyenlerin görevi ihmal ettiği anlaşılır.

Orman Memurları, kendi mesleki kimliğini gösterdikten sonra, şahıslardan kimlik sorabilir. Bu istem karşısında herkes sahte olmayan Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Sürücü Belgesi gibi geçerli bir resmi belgeyi göstererek kimliğini doğru belirtmek zorundadır.

Failin hüviyet belgesinde ekleme resim, kazıntı, silinti ve sahte olduğu, eskime, belirsizlik, gibi şüpheli bir durum varsa fail yakalanır. En yakın karakola veya savcılığa götürülür. Gerçek kimlik araştırması kayıtlı oldukları nüfus idaresinden TC. Kimlik numarasına göre adı soyadı, baba adı, ana adı, doğum tarihi ve yeri, nüfusa kayıtlı olduğu yer,uyruğu araştırılır. Ayrıca hüviyetin ve adresinin doğru olup olmadığı nüfus idaresi kayıtlarından kontrol edilmesi gerekir. Hüviyeti ve adresi belirten belgenin fotokopisi memurlarca aslının aynıdır diye tasdik edilerek suç tutanağına eklenir.

Kimliğini resmi bir belge ile veya Orman Memurunca tanınmış kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenler ile yabancı uyruklular, en yakın köy muhtarlığına orada da kimliği bilinmeyenler, jandarma veya polis karakoluna Ya da C. Savcılığına en kısa sürede götürülürler. Gerçek kimliği ve kanuni ikametgâh adresi doğru olarak tespit edilmiş kişilerin hakkında gerçek hüviyet ve ikamet adresi tespitinden sonra suç tutanağı düzenlenir. Orman suçlarını işleyen Türk vatandaşlarının kimlik ve ikamet adresleri doğru olarak tespit edilip, suçla alakalı kanuni işlemleri bitirilince, bekletilmez hemen serbest bırakılırlar.

Suç tutanağını düzenleyen memurlar, fail kişileri ismen ve şahsen mahkemede tanıyıp teşhis etmelidir. Mümkünse kişinin fotoğrafı çekilerek suç tutanağına eklenmesi çok yararlı olmaktadır.

Kimliği ile ilgili olarak sahte belge gösterip yalan beyanda buluna kişiler hakkında durumu açıklayan tutanak düzenlenerek Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmalıdır. (TCK. 268 md. Ve Kab. K. 40. Bk)

2-) İkametgâh Adresinin Tespiti;

Bir kimsenin yerleşmek niyetiyle devamlı fiilen oturduğu yer ikametgâhıdır. Hükmü şahısların ise işletme merkezidir. Bir kimsenin aynı zamanda birden çok yerleşim yeri olamaz. İkametgâh adresi tespiti yapılırken kişinin yerleşmek niyetiyle devamlı oturduğu yerin ili, ilçesi, köyü, mahallesi, caddesi, sokağı, kapı numarası, kat ve daire numarası belirtilmelidir. Varsa ev, işyeri ve cep telefon numarası tutanağa yazılır.Geçici ikamet yerleri suç tutanağına yazılmaz.

Geçici İkamet Yerleri; **Otel, hastane, tedavi ve istirahat evi, öğrenci yurdu, kamp yeri, çadır, gibi arananın kolayca bulunması mümkün olmayan geçici ikamet yerleri, devamlı ikamet adresi olarak kabul edilmez.**

İKAMETGAH BİLDİRİM BELGESİ (ÖRNEK)

ŞÜPHELİ // FAİL KİŞİNİN:

-Adı ve Soyadı :

-(T.C. Kimlik Numarası)

-Babasının Adı:

-Anasının Adı:

-Doğum Tarihi ve Yeri :

-Nüfusa Kayıtlı olduğu Yer : ili ilçesi köyü

-İkametgah Adresi : (İlçe, Köy ,Mahalle, Cadde, Sokak, Ev No:)

-İşi ve İş Yeri Adresi : (Varsa iş yeri, ev ve cep telefonu numarası):

7201 sayılı Tebligat Kanununun 10. Cu maddesine göre yukarıdaki adresin kanuni ikametgah konutum olduğunu bildiririm. ....../....../..2010

Failin Adı Soyadı İmzası

Yukarıda belirtilen kişiye ait hüviyet ve ikametgah adreslerinin doğruluğunu ve imzanın kendisine ait olduğunu beyanla tasdik ederiz. İş bu belge istek üzerine düzenlenmiştir. ..../....../.2010

.......Muhtarı	Köy Azası	Köy Azası
Adı Soyadı -İmza	Adı Soyadı	Adı Soyadı

SUÇ TUTANAĞINDAKİ İMZANIN ÖNEMİ

İmza,.evrakta adı geçenlerin hür iradesi ile tutanağa yazılanları kabul ettiğini ve doğruluğunun, tasdik edildiğini gösteren kişiye ait özel bir biçimdeki işarettir.

İmza fail kişinin el ürünü olması gerekir. "Tutanağı okudum" diye el yazsı ile yazarak imzasını atmalıdır. İmzasız evrak, irade beyanını belirtmediğinden kanuni işleme esas teşkil etmez. Düzenlenen tutanak görevli memurlarla tanıklar tarafından mutlaka imzalanır. Faillerin imzası tutanakta bulunmalıdır. Fail kişi imzadan kaçınırsa, sebebi sorulur ve sebep bildirmezse, imza yerine *''Sebep belirtmeden imzadan çekindi''* diye yazılır. Fail kişi düzenlenen tutanağı imzalamasa da bu söz ifadesinin alındığını açıklar. Bu sözün tutanağa yazılması gereklidir.

Düzenlenip imzalanmış suç tutanakları resmi evrak sayılır. **Fail suçu kabul edip tutanağı imzalamışsa ve tutanak kapsamının görevli imzacı tanıklar tarafından mahkemede doğrulandığında, failin fiili Orman Kanunun hangi maddesine uyuyorsa, o maddedeki suç fiilini işlemiş sayılacak ve o madde kuralı uyarınca cezalandırılır.**

Üç çeşit sorgu taktiği vardır:

A-) Şok taktiği: **eldeki en kuvvetli delili abartılı biçimde sorgunun hemen başında faile söylenilerek yapılan bir sorgulama yöntemidir.**

B-) Sondaj taktiği: **klasik sorgulama biçimidir. Kişinin önce kimliği sorulur, sonra da olayla ilgili sorulara geçilir.**

C-) Mozaik taktiği: **bu tür sorguda olayla ilgili parça sorular sorulup cevapları sonra birleştirilerek sonuç çıkarılır. Parçaların bütünü birleştirilince bir anlam çıkarılmaktadır.**

SUÇ TUTANAĞI DÜZENLEME USULÜ;

1-) Suç tutanağı ve ek evraklar dört nüsha halinde, kopya kalemi veya tükenmez kalemle kitap harfleriyle okunaklı bir şekilde yazılarak, üzerinde kazıntı ve silinti yapmadan düzenlenerek, mümkünse aynı gün, değilse en çok üç gün içinde kanuni gereği yapılmak üzere ilgili Orman İşletme Şefliğine zimmetle teslim edilmelidir.

2-) Suç tutanaklarında kullanılan cümleler kısa ve anlaşılır olmalı. Suçu ve durumu en iyi anlatacak kelimeler seçilmeli. Ormancılık ilmi teknik terimleri ile Orman Kanununda yazılı terimler kullanılmalıdır. Tereddüde sevk edici ve lüzumsuz cümleler yazılmamalı. Suçun konusuna göre kanunun ceza ve tazminat yönünden aradığı her husus unutulmadan kısaca yazılmalı. Ayrıca fail tarafından verilen zararın çeşidi miktarı ölçme ve inceleme ile doğru tespit edilmelidir. İddialar mantıklı, maddeten mümkün ve inandırıcı olmalıdır. Önce nelerin tutanağa yazılması gerektiği zihinde tasarlanıp bir kâğıda notlar aldıktan ve tutanağın müsveddesi yazıldıktan sonra asıl tutanak buna göre noksansız tutulmalıdır. Bu yöntem birçok yönden faydalıdır.

3-) Suçla ilgili ek olarak açıklanması gereken husus olduğunda önceki tutulan tutanağın tarih ve numarası da belirtilerek ek tutanak tutulmalı ve ek tutanağın ne sebeple düzenlendiği açıklaması da yapılmalıdır.

4-) Tutanağa yazılan her şey gerçeği ve yapılanları olduğu gibi doğru belirtmelidir. Tutanağa yalan ve yanlış hiç bir şey ilave edilmemelidir. Tutanakta tahrifat yapılması veya başkalarının düzeltme, ilave yapması çok sakıncalıdır. Aksi hal sahtecilik suçudur. Bu konuda çok suiistimal yapılmaktadır. Suç tutanağına yazılanlar failin yüzüne karşı okunmalı, imzalaması istenmeli ve verdikleri cevaplar da tutanağa yazılmalıdır. Failin ifadesi alınmadan suç tutanağı düzenlenemez. İfade alınması failin en önemli hakkıdır.

Orman memurlarının failin ismini hüviyetini, adresini, suçun mahiyetini tespitte ifadeye başvurma bu konuda sorguya çekme yetkisi vardır. Sorgu bir şeyi öğrenme faaliyetidir. Kolluğun kişileri, isim, adres ve suçun kısaca neden ibaret olduğu konusunda ifade alma ve sorguya çekme yetkisi mevcuttur. CMK. Md. 135.

5-) Suç işlerken görülen fail hüviyet ve adres bilgileri alınmadan önce kaçar ve bulunamazsa *faili bilinmeyen suç tutanağı düzenlenir.* Bilahare faili teşhis edilip tespit edildiğinde, olayın gerçeği anlatılır. Ek zabıt tutulur. Bu iki zabıt birlikte C.Savcılığına gönderilir. Suçlu olarak yakalanan Türk uyruklu kişiler tutanakla ilgili kanuni işlemler noksansız tamamlandıktan sora serbest bırakılmalıdır. Yabancı uyruklu vatandaşlar C.Savcılığına en kısa zamanda götürülmelidir. Yabancı millete mensup kişilerin sorgusu tercüman aracılığıyla C. Savcılığınca yapılır.

6-) Şüpheli kişi tarafından görevlilere müessir fiil, mukavemet ve hakaret edilmişse, söylediği sözlerle davranışları kısaca suç tespit tutanağına yazılır. Ayrıca, mukavemet ve hakaretin mahiyetiyle ilgili olarak düzenlenen tutanak şikâyet dilekçesiyle birlikte, hakarete uğrayanlarca şahsi şikâyetçi olarak doğrudan mahallin C.Savcılığına verilebilir.

7-) Suç tutanakları suça ait kanuni unsurları tam olarak belirtmeli, Mahkemelerin işlerini kolaylaştırmak, suçtan zarar gören Orman İdaresinin şahsi haklarını tam alabilmek ve davanın kısa zamanda sonuçlanmasına yardımcı olmak için önceden

İşletme Şefi tarafından suç tutanakları hukuki yönden esaslı bir incelemeden geçirildikten ve noksanlıkları ilgililerce tamamlandıktan sonra eklenecek belgelerle birlikte görevli Cumhuriyet Savcılığına acele en geç 10 gün içinde mutlaka gönderilmelidir. (ORK..Md. 81, 82 CMK. 332 md. Bk.)

8-) Suç tutanaklarına yazılanlar zamanla unutulabilir. Mahkemeye çağrılan görevli memur, mahkeme huzuruna çıkmadan evvel düzenlediği suç tutanağını okuyup ona göre olayı hatırlamalı bu taze bilgilerle mahkemede ifadesini vermelidir. Kamu adına tanık olarak dinlenen orman memurlarının çapraz sorgusu sırasında zor durumda kalmamaları ve yanlış bilgi vermemeleri için gerekli ve faydalı bir tedbirdir.

SUÇ TUTANAKLARINA YAZILMASI GEREKENLER

1-) Failin Kimlik Bilgileri ve İkamet Adresi; **TC. Kimlik numarası tespiti,**

2-) Suçun Niteliği (Suçun Çeşidi) : **Suç işlediği şüphesi altında bulunan şüpheli olarak belirtilen kişi, Orman Kanununda tanımlanan hangi fiili yaparken görüldü ise, suçunun çeşidi o olur. Suçun çeşidi çok kısa olarak bu kısımda yazılır. Örneğin;**

-Kişi, izinsiz ağaç keserken görüldü ise suçun nevi, KESME,

-Kaçak orman emvallerini taşırken görüldü ise, TAŞIMA (Nakil),

-Ormanda hayvan otlatırken görüldü ise, OTLATMA,

-Kaçak emvali evinde kullanmışsa ,(Sarf) , KULLANMA,

-Evinde kaçak emval varsa, BULUNDURMA,

-Orman arazisinden tarla açmışsa, YENİDEN TARLA AÇMA,

-Orman sahasını işgal etmişse, İŞGAL VE FAYDALANMA

-Ağaçların sadece dalını kesmişse, DAL KESME,

-İzinsiz avlanmışsa, İZİNSİZ AVLANMA,

-Resmi makam emrine uymamışsa, EMRE UYMAMA,

-Ormanı kasten yakmışsa, ORMANI KASTEN YAKMAK,

-Ormanın yanmasına sebep olmuşsa, ORMAN YANGININA SEBEBİYET VERMEK

–Orman emvalini rampadan çalmak, ORMAN EMVALİ HIRSIZLIĞI,

Suçun konusu kısaca belirtilir.

3-)Suçun İşlendiği Yer ;Suçun işlendiği il, ilçe, köyün adı belirtilir. Suç işlenen yerin bağlı olduğu ilçede kamu davası açılacağından bu yerlerin adı yazılır. Suçun işlendiği köy, Orman içi köy veya orman içi köy değilse belirtilir.

4-) Suçun İşlendiği Ormanın İsmi; Ormanın özelliği (Devlet Bozuk Koru ormanı, Devlet iyi baltalık orman, gençleştirme sahası, ağaçlandırma sahası, Kızıldağ Milli Parkı, Muhafaza ormanı adı yazılır.

5-)Suçun İşlendiği Mevki; Suçun görüldüğü ilin, ilçenin, köyün mevki adı ve Amenajman planındaki orman bölme numarası belirtilir.

6-)Suçun İşlendiği Yerin Yüzölçümü; Ormanda yaşayan ağaç, ağaççık, fidan, çayır, humus tahrip edilerek açılan, işgal edilen, yakılan, kesilen, sökülen, boğulan, hayatiyeti kaybolan ağaç, ağaççık, fidan ve otsu bitkilerin ormanda taç alanlarıyla işgal ettikleri ve fidanlar için ağaçlandırma projesine göre, aralık ve mesafe ile bir fidana tahsis edilmiş

saha miktarı tahrip edilen fidan sayısıyla çarpılır ve suç sahası alanı olarak ölçülüp hesaplanarak, metre kare, dekar veya hektar olarak yüzölçümü miktarı bu kısma yazılır. Ağaçlandırma tazminatı tespiti için suça konu sahasının yüzölçümünün bilinmesi gerekmektedir.

7-)Suçun İşlendiği Yerin Vasfı Ve Özelliği; Suçun görüldüğü ormanın sahibi ve ormanın çeşidi, özelliği, durumu bu bölüme yazılır. Örneğin; Tahdit görmüş Devlet Koru Ormanı, -Tahdit yapılmamış Devlet bozuk baltalık orman, - Ağaçlandırma sahası, - Gençleştirme sahası, – Yangın görmüş saha, -Muhafaza ormanı, -Milli Park, - Tabiat parkı, - Tabiat anıtı, Tabiatı koruma alanı, - Av koruma ve üretme alanı, -Mesire yeri,- Orman içi göl, – orman içi akarsu, -Orman dışı saha, –Orman içi yol, -Özel orman, -Tapulu arazi gibi yerin vasfı, durumu belirtilir.

8-) Zapt Olunan Suç Aletleri;Suçun işlenmesinde kullanılması sebebiyle zapt edilen her çeşit alet ve eşyaların vasfı, özelliği, durumu, varsa numarası belirtilir.

***Elkoyma = Zabdetme,* bir eşya veya suç aletini ele geçirme, mâlik ve zilyedinin tasarruf yetkisini sınırlandırmak.**

9-) *Elkonan Nakil Vasıtaları;* Suçta kullanılan canlı hayvan at, merkep, katır, öküz, inek gibi cinsi, yaşı, kulak numarası, cinsiyeti, rengi, ön ayak tırnağı ile omuz başı arasındaki yüksekliği belirtilir.

Motorlu vasıtaların ruhsatında yazılı bulunan kayıtlarına göre; plakası, cinsi, modeli, şasi ve motor numaraları, rengi, teker ve dingil sayısı gibi belirgin durumları ile nakil aracını benzerinden ayıran diğer özellikleri burada belirtilir.

***10-)Suç Konusu Emvalin Durumu*; Zapt edilen – yakılan-- kaçırılan-- çakılı olan—sarf edilen—emvallerin ürün çeşidi, vasfı, kalitesi, gövde odunu, dal odunu, yapacak emval, yakacak emval, enkaz, dikili ağaç, devrik ağaç, kereste, tahta, hartama dal veya kök odunu, reçine, kekik otu vs. olduğu belirtilir.**

11-)Kesim Tarihi; Suçun işlendiği gün veya daha önceki bir tarih kesim tarihi olabilir. İster yapacak isterse yakacak emval veren ağaç, ağaççık veya fidan ile tali ürün olsun bunlar üzerinde işlenen suçun tarihini belirtmek gerekir. Kesim tarihi suç fiilinin zamanaşımına uğrayıp uğramadığını tespitte ve kanunen uygulanabilecek ceza çeşidi ve miktarını belirlemede bilinmesi gerekmektedir. Tazminat tutarı, suçun işlendiği tarihte geçerli olan fiyatlar esas alınarak hesaplanır.

***12-) Kesim Zamanı;* Henüz kesilmişlerdi veya tahminen iki gün önce veya altı ay önce kesilmişlerdi gibi tahminimizi belirtirken bu görüşümüzü destekleyen olguları da belirtmeliyiz. Failin suçüstü görülmesi veya onun bildirmesine göre kesim tarihi kesin olarak tespit edilebilir. Ağacın kuru oluşu veya yaş oluşu, öz su veya reçine sızması, kesim yerindeki odunun rengin, zararlı böcek yiyintisi, kabukların gövdeden çürüyüp ayrılması, kabuğun soyulmamış olması, taze kesim izleri incelenerek emvallerin görünen durumlarına göre tahminen veya şüphelinin suçüstü görülmesi veya şüphelinin ikrarı ile kesim tarihi tespit edilebilir.) Örneğin: fail ağacı sekiz yıl önce kesmişse, ağaç kesme suçu zamanaşımına uğradığından, bu durumda ağaç kesme suçu yerine, kaçak emvali sarf etmişse hakkında sadece, kaçak orman emvali kullanma suçundan dolayı ceza verilecektir. Bu nedenle kesim tarihi iyi bir araştırma ile tespit edilmelidir.**

***13-)Cins Ve Nev'i ;* Suçta yakalanan emvalin, ürünlerin veya bitkinin cinsi, türü, ürün çeşidi, kalitesi, yaş, kuru, enkaz, dal odunu durumu yazılmalı,**

Ağaç türü ile bu emvalin yapacak veya yakacak veya fidan, çalı veya hangi vasıfta olduğu açıklanır. Ayrıca ürünün çeşidi, gövde veya dal, kök odunu veya enkaz., yatık,

devrik emval olduğu, biçilmiş kereste, kekik otu, mantar maden, toprak, mevcut durum suç tutanağına yazılmalı.

Örneğin; Yaş kızılçam 3. Sınıf tomruk-- 3 yaşında Sarıçam fidanı—yaş kardelen soğanı—Kızılçam tahta—karaçam dal odunu—Ponza Madeni—Meşe odunu kömürü, vb.

***14-) 1.30 yükselikteki ağaç çapı*; Ağaç, fidanların 1,30 m yüksekten ölçülen kabuklu gövde çapı veya yarı mamül haldeki yuvarlak yapacak emvallerde boy uzunluğunun orta yerinden kompasla ölçülen çap orta çap (Cm.) olarak yazılır. Kütük çapının yarısı. Orta çaptır, ceza tayini ve tazminat hesabında bu çapların bilinmesi gerekmektedir.**

***15-) Boy;* Yuvarlak olan emvalin veya biçilmiş kerestelerin dip ve uç taraftaki başlar arasındaki en kısa uzaklıktır. Emval boyu şerit metre ile doğru ölçülerek metre cinsinden belirtilir. Boylar tahmini olarak yazılmamalı, ölçmeye dayanmalı.**

***16-)Genişlik, Kalınlık;* Kerestelerin durumuna göre genişlik ve kalınlık ölçüsü santimetre olarak ve gerçek duruma göre yazılır. Şerit metre ile ölçülür. Tahmini olarak yazılmaz.**

***17-) Hacim, Toplam Hacim, Miktar;* Hacim sütununa ağaç, fidan, tomruk ve kerestelerin, madenin hacmi yazılır. Miktar bölümüne ise, emval adedi ve ölçü birimi kental olanların kaç kental veya kaç kilogram olduğu, ağırlık yazılır. Bir kental = 100 kilodur.)**

***18-)Olaylar, Fail İfadesi, Deliller Ve Varılan Kanaat;* Bu bölümde, suç şüphesi altında bulunan kişiye, Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesinde belirtilen Kanuni haklarının hatırlatıldığı ve suçunun çeşidinin ne olduğunun belirtildiği, kendisini savunma imkânı tanındığı ve suçla alakalı olarak açıklaması ifadesi yazılır. Ayrıca suçla ilgili soruşturma ve araştırmaların yapılış şekli, suçun işleniş biçimi, elde mevcut delililer ile suçu sanığa yükleme sebepleri, kısaca özet olarak, Orman Kanunundaki suçun çeşidine göre açıklanır.**

TUTANAKTA BULUNMASI GEREKENLER

1-)Şüphelinin Kimliği ve İkamet adresi,

2-)Suçun görülüp tespit edildiği tarih ve saati, gece veya gündüz olduğu,

3-)Suçun haber alınıp öğrenilmesi şekli, (Suçüstü, arama, ihbar, şikayet,)

4-)Suçun nerede, hangi çeşit orman sahasında kimlerle birlikte nasıl işlendiği,

5-)İşlenen Suçun çeşidi, mahiyeti, maksadı, fail kişi ne yaparken görüldüğü,

6-)Suçta kullanılan alet ve vasıtaların çeşidi ile motorlu olup olmadığı,

7-)İzin belgesi, nakliye tezkeresi faturası, sevk irsaliyesi olup olmadığı, damgaya tabi olan emvallerde damga izi olup olmadığı, varsa damga numarası, Damganın sahte olup olmadığı,

8-)Arazide, emvaller üzerinde incelemede görünen durum, failin yaptığı fiiller. Şüpheli kişi emvalleri şekil değişikliğine uğratıp uğratmadığı olayın oluş şekli.

9-) Şüpheliyi suç işlerken gören görgü tanıklarının olayla alakalı ifadesi,,

10-)Şüphelinin suçla ilgili ifadesinin alındığı, savunmasının incelendiği belirtilir.

11-)Suça iştirak edenlerin yaptıkları fiilleri, suça nasıl ne şekilde iştirak ettikleri,

12-)Şüpheli ifade vermez susma hakkını kullandığını söylerse ve suçsuzluğunu belirten belge gösterememişse açıklanır.

13-)Şüphelinin orman arazisine, ağaçlara, ürünlere, mala verdiği zararın şekli, mahiyeti, miktarı, tahrip edilen ağaç, ağaççık ve fidanların işgal ettiği sahanın yüzölçümü,

14-)Zapt olunan emval, araç, alet, eşya, mal varsa nerede kime teslim edildiği, zapt edilmemişse sebebi açıklanır.

15-)Şüphelinin hangi orman suçunu işlemiş olduğu ,

16-)Suç yerinde düzenlenen zaptın hazır olan Şüpheli kişiye okunduğu, okutulduğu ve zaptı imzalaması için teklif edildiği açıklanır.

17-)Şayet zaptı imzalamazsa imza yerine (zaptı imzalamam dedi ve imzadan kaçındı.) Veya (zabıt tanzimini beklemedi. Kaçtığı için imzası alınamadı) diye gerçek durum ne ise o imza yerine yazılır.

18-)İmza bilmeyenlerin parmak izi veya mührü imza yerine alınır. Parmak izi, hangi elin hangi parmağına ait olduğu belirtilir. (Sol el başparmak izi) gibi yazılır.

19-)Şüphelinin suçla ilgili olarak ifadesini gönüllü olarak hür iradesiyle verdiğini suç tutanağına yazılmalıdır.

20-)Şayet fail kişi ifadesini verdikten sonra kaçmışsa adresi biliniyorsa ismen ve şahsen tanınıyorsa kaçtığı belirtilerek yokluğunda suç tutanağı düzenlenir. Fail kişi kaçtığından zapta imzası alınamadı, diye imza atacağı yerine yazılır.

21-)Suç tutanağını düzenleyenlerle tanıkların adı soyadı, unvanı, işi ve adresi suç işleyenin imzası suç ve kabahat tespit tutanağına yazılarak imzalanır. Tarih ve saat yazılıp tamamlanır.

Görevlilerin Sorumluluğu; **Fail kişinin suçunu ispatlamada kanıt olmasını sağlamak masadıyla kasıtlı olarak failin söylemediğini söylemiş, yapmadığını yapmış, ifadesini almadığı halde ifade almış, kişi zabıt tanzimi sırasında hazır olmadığı halde hazırmış, imza atmadığı halde imzası taklit edilmiş olması veya açığa atılan imzalı tutanağı sonradan uydurma suçlamayla doldurulması gibi tutanağa hakikat olmayan şeylerin kasten ilaveyle yazılması ve bu şekilde savunma yapmak çok sakıncalı ve yanlıştır. İftira ve resmi belgede sahtecilik suçu işlenmiş olunur. İfadesi alınanın söyledikleri suç tutanaklarına onların yanında yazılarak onlara ifadesi okunmalı veya okutulmalıdır. Tutanağı imzalaması istenmeli ve imzadan çekinirse sebebi sorularak söylediği çekinme sebebi suç tutanağına imza yerine yazılmalıdır. Bu husus, “”suç zaptı sonradan uydurma yazılmıştır veya açığa imzam alınmıştı memurlar sonradan suç tutanağını uydurma yazılmışlar”” diye savunan sanıklar için etkili bir tedbir olduğu kadar görevliler içinde faydalı bir husustur.**

SUÇ TUTUNAĞININ İSPAT KUVVETİ

Orman Kanunun 82. Maddesine uygun düzenlenmiş olan fail ve görevlilerin imzasını taşıyan, çelişkili ve kuşkulu bir durum yaratmayan, aksinin kanıt göstererek ispatlanamayacağı tarzdaki suç tutanağı, sanığın işlediği suçuna göre, cezalandırılması için yeterli bir delil olup, Hâkimi, suç tutanağı uyarınca, karar vermeye sevk eden, bağlayıcı nitelikte kesin bir delil sayılır.

“”Tutanak düzenleyenlerin dinlenmesi için tutanağın aksini iddia eden sanığın kanaat verici delliler göstermesi gerekir. Kanıt göstermeden tutanağın aksinin iddia edilmesi halinde tutanak geçerli sayılır.””

Fail suçu işlediğini memur önünde söyleyip kabul edip suç tutanağını imzalamış, ancak mahkemede ifadesini değiştirerek, suçu işlemediğini ve çelişkili bir durum olduğunu iddia ederse, bu savunmasını doğrulayacak yeterli ve geçerli kanıt göstermeyip, sadece sözle inkâr ederse, o takdirde zaptı imzalayanlar mahkemeye çağrılarak, suç tutanağında yazılı olanların doğru olup olmadığı, kendilerine sorularak yeminli ifadeleri alınır. Tutanakta yazılı olanların gerçek olduğunu zabıtta imzası olanlar yeminli ifadeleriyle doğrularlarsa, sanığa işlediği suçun çeşidine göre ceza verilir.

Tutanakta suçun çeşidini belirleyecek olgular ve netice çıkarmayı kolaylaştırıcı deliler iddialar ve suçun cezasını artıracak durum varsa açılanır. Tazminat verilmesi gerektiğinde, tazminat miktarını belirlemeye yarayan hususlarda açıklanıp belirtilir.

Suç tutanaklarında suçu tespit eden tanıkların imzasının bulunması gereklidir. Kimsenin bulunmadığı bir ormanda tek bir memurun düzenlediği tutanakta geçerlidir. Böyle bir tutanağın geçersiz sayılacağına dair kanunda bir hüküm yoktur. İfadesi alınan failin suç tutanağını okuyup imzalaması söylenir, şüphelinin suç tutanağını imza etmemiş olması tutanağın geçersiz sayılmasına sebep olamaz. Çünkü fail kişinin imzasını tutanağa zorla almak mümkün değildir. Failin imzadan kaçındığı sebebi tutanakta imza yerine yazılır. Bu durum zaptın usulüne ve gerçeğe uygun doğru düzlendiğini kanıtlar. Mahkemede tutanak doğrultusunda ifade verilir.

Suç işlerken tanıklar tarafından suçüstü görülen şüpheli kişi olay yerinden kaçsa, bilahare araştırılıp bulunarak ifadesi zapta alınmalı. Zaptı imzalamaktan kaçınırsa gerçek duruma göre suç tutanağı düzenlenir.

MEMURLARININ MAHKEMEYE ÇAĞRILMA NEDENLERİ

Kanun koyucu, ormanları koruma hizmetlerinin aralıksız sürdürülebilmesi için Orman Memurlarının, Orman Kanununa uygun düzenlediği her suç tutanağı için mahkemeye çağrılmasına gerek görmemiştir. Ancak, sanığın Hâkim huzurunda yaptığı iddiaları incelemek ve doğru karar verebilmek için zaptı imzalamış olan Orman Memurlarını aşağıda açıklanan sebeplerle, Hakimler tarafından mahkemeye çağırırlar.

1-) Sanığın, suç tutanağında yazılanların aksini iddia edip kanıtlarını belirtmesi halinde bu iddianın doğruluğunu incelemek, yüzleştirme yapmak, sanığı teşhis ettirmek, çelişkili ifade farklılığını gidermek, öğrenilmesi gerekenleri öğrenmek, netice olarak gerçeği ve doğruyu bulmak masadıyla zabıtta imzası olanlar mahkemeye çağrılırlar.

2-) Suçla ilgili zararın mahiyetini, miktarını, suç yeri ve deliller üzerinde yapılacak keşifte suç yerini, emvalleri, delilleri göstermesi için suç zaptını imzalayanlar keşif mahallinde mutlaka hazır bulunması gerekir. Bazen sanıklar suçtan kurtulmak gayesiyle, keşifte suçla alakası olmayan değişik yer ve delilleri gösterip mahkemeyi yanılttıkları sıkça rastlanmaktadır. Bu nedenle zaptı düzenleyenler keşifte mutlaka hazır bulunması gerekmektedir. Zaptı düzenleyenlerden hiç biri hazır olmadan yapılan keşiflere itiraz edilerek keşif yeniletilmelidir.

3-) Mahkemeye çağrılan tutanak imzacıları, düzenledikleri tutanakta yazlı olanların, doğru olduğunu, tamamen gerçeği ifade ettiklerini belirtmek durumundadırlar. Fiili işlemiş olan fail kişiler tanınıp teşhis edilmelidir.

ORMAN DAVALARINDA GÖREVLİ MAHKEMELER (ORK. Md. 83, 110,)

***Adli yargı ilk derece mahkemeleri*; hukuk ve ceza mahkemeleridir.**

***Bölge adliye mahkemeleri ise*, adli yargı ikinci derece mahkemeleridir.**

***Hukuk mahkemeleri,* sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer hukuk mahkemeleridir.**

***Ceza mahkemeleri;* Sulh ceza, Asliye ceza ve Ağır ceza mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer ceza mahkemeleridir.**

Suçla ilgili dava, suçun işlendiği yer mahkemesinde açılır. Teşebbüste son yapılan hareketin vuku bulduğu ve kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir.(CMK.md.12,13. Bk)

1-) ORK. 110/3. Maddene göre Tedbirsizlik ve dikkatsizlikle orman yangınına sebebiyet verme suçları -Asliye Ceza Mahkemesinde,

2-) ORK. 110/4. Md. Kasten orman yakma suçlarına Ağır Ceza Mahkemesinde,

3-) ORK. 110/5 md. Örgüt mensubu kişilerin terör amacıyla orman yakma suçlarına görevli Ağır Ceza Mahkemesinde,

4-)Yukarıda sayılan suçların dışında kalan davalar suçun işlendiği yer Sulh Ceza Mahkemesinde bakılır. Sulh Ceza Mahkemesi Davaları adli tatilde de bakılır ve temyiz edilebilir. Orman suçlarına ait davalar mahkemelerce ACELE incelenmesi gereken hususlardandır.

SUÇA AİT CEZANIN HAKİM TARAFINDAN BELİRLENMESİ:

Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezadan ve güvenlik tedbirinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. *Adalet ve kanun önünde herkes eşittir.* Kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne artırılabilir, ne eksiltilebilir, ne de değiştirilebilir. Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış hukuka uygun bulunan delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanı kanaatiyle serbestçe takdir edilir. Hâkim iddianamede belirtilen fiil hakkında hüküm kurar. Dava edilmeyen bir fiil hakkında kendiliğinden yargılama yapamaz ve hüküm veremez.

Hakim , somut olayda;

***Suçun işleniş biçimini,**

***Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,**

***Suçun işlendiği zaman ve yeri,**

***Suçun konusunun önem ve değerini,**

***Meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığını,**

***Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,**

***Failin güttüğü amaç ve saikı,**

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler. (TCK. 61. Md. Bk.)

++++

ORMAN SUÇLARININ SORUŞTURULMASI

Suçla ilgili maddi gerçeği ortaya çıkarmak için soruşturma yapılır. Suçu takiple görevli memurlar, işin hakikatini araştırmak, kanuni tanımına göre suç fiilinin işlenip işlenmediğini, suçun kim tarafından ne zaman işlediğini, meydana gelen delilleri, zararı araştırıp, suçu tespit ettikten sonra, suçu işleyenler hakkında suç tutanağı düzenlerler.

Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce, suç şüphesi öğrenilmesinden, iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi ifade eder. Şüphelilerin ifadeleri alınarak deliller toplanır. CMK. Na göre suça ait delilden (şüpheliye / sanığa) ulaşma yöntemiyle, suç ve suçu işleyen kişiler belirlenir.

Suçların takibi sırasında, şüpheliler lehine ve aleyhine olan delillerin eksiksiz toplanması ilkeleri gereğince, hazırlık soruşturması Cumhuriyet Savcısına yardımla görevli olan, Orman Memurlarınca, Orman Kanunundaki görev yetkisiyle suç tutanakları düzenlenir. Ağır cezalık olan orman yangını suçlarının soruşturması bizzat Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılabilir.

***Suçu soruşturan görevliler;* Suç sahasının orman olup olmadığını, yakalanan emvallere ait izin belgesi, fatura, irsaliye, nakliye tezkeresi, olup olmadığı varsa belge kayıtlarıyla emval ölçü ve kesim tarihlerinin uyumlu olup olmadığı emvallerde damga izi olup olmadığı, varsa sahte veya taklit olup olmadığı emvaller üzerindeki iz ve belirtiler ile görünen durum ve kaçak sayılma belirtileri ile mevcut durumları araştırılarak tespit edilir. Yapılan savunmalar incelenir. Suçla ilgili maddi gerçeği, ortaya çıkarmak için gereken hususları araştırarak, bulduğu delilleri toplayıp muhafaza altına alır ve kanuni işlemleri tamamlarlar.**

***Soruşturma faaliyeti;* Suç işlenip işlenmediği, kim tarafından, nerede, nasıl, ne zaman, ne ile ne sebeple kime ve neye karşı yapıldığı, verilen zararın çeşidi ve miktarını,ölçüsünün tespit için arazi, emval, evrak üzerinde inceleme, muayene, karşılaştırma, keşif, arama, tanık ve fail kişilerin ifadesiyle delillere göre suçun tamamlanıp tamamlandığını, suçu ağırlaştırıcı nedenlerin bulunup bulunmadığını, ortaya çıkarmaya yarayan çalışmalara soruşturma faaliyeti denir.**

Orman memurlarına bir suçun işlendiği ihbarı ve şikâyet edilerek bildirildiğinde; ihbarcı ve şikâyetçinin iddiaları ve ifadesi tutanak düzlenerek tespit edilir. İddialarla ilgili olarak işin esası araştırılır. Savcıya yardımcı olarak işlem yapan görevliler, bir suçun işlenip işlenmediğini, işlenmişse bunun kimler tarafından işlendiği, bunun cezasının verilebilmesi için nelerin suç tutanağına yazılması gerektiğini ve ayrıca cezayı artırıcı kanuni sebepler varsa bunlarında açıklamasını mutlaka yapmalıdırlar.

İhbarcı ve şikâyetçinin, tanıkların ifadeleri alınarak hakikat tespit olunur. Orman memurları, suçları takipte ve bunlarla ilgili soruşturma işlemlerinin yapılmasında, C. Savcının emirlerini yerine getirirler. Suçun işlenmesi sebebiyle el koydukları olayları, yakalanan kişileri, uygulanan tedbirleri ve işlemleri derhal Cumhuriyet savcısına düzenledikleri belgelerle bildirirler.

Orman suçları kamu haklarını ilgilendiren suçlardandır. Bu suçlarla Devlet ve toplumun genel çıkarları zarar görür.

Ormanları korumakla görevli Orman Memurları; Orman Kanunu hükümlerine göre hiç kimsenin emir vermesini ve başvuru yapmasını beklemeden ve bunlara gerek duymadan, suçun işlenip işlenmediğini, doğrudan doğruya araştırmak ve takip etmekle görevlidir. Suç işlendiğini tespit eden Orman Memurları, Cumhuriyet Savcısına yardımcı olmak amacıyla soruşturma yaparak, suçu ve delileri tespit etmek, acele olarak kanuni

tedbirleri almakla yetkili ve görevlidirler. Orman Memurları ile kolluk ve zabıta memurları, suçları takip konusunda C. Savcısının işlerini kolaylaştırmak için adli görev yapmaktadırlar.

SORUŞTURMA USULÜ;

Suçu öğrenme şekline göre soruşturma yapılır. Suç ihbar veya şikâyetle öğrenilmişse, ihbarcı veya şikâyetçinin ifade ve hüviyetinin tespiti ile işe başlanır. Olayla ilgili olan leh ve aleyhteki bütün mevcut deliler incelenip değerlendirilir.Şüpheli kişilerin ifadesi olay yerinde alınır. Yalan düzerek uydurma veya geçersiz delille aldatmasına karşı dikkatli olunmalıdır.

Şüphelinin / Sanığın sorgusuna kimlik ve kanuni ikamet adresinin tespitiyle başlanır. Failin suç işlediği tespit edilirse, suçunun ne olduğu kendisine bildirilir. CMK. Un 147. Maddesinde yazılı bulunan kanuni haklarının tamamı kendisine tek tek açıklanır. Haklarının bildirildiğine dair örneğe göre tutanak düzenlenir. Verdiği cevaplar suç tutanağına özet halinde yazılır.

Suçla ilgili tutanak yazanlar, suçun çeşidini, kanuni unsurlarını, şüphelinin suçla alakasını bulup, delilerini gösterip, ispatlamak zorundadırlar. Suç tutanakları suça ait geçerli ve inandırıcı delil bulunduktan ve faillerin ifadesi alındıktan sonra, ilk fırsatta suç yerinde düzenlenir. Bunda fayda vardır.Orman memurları, kendisine suç yüklenen şüpheliye yer gösterme işlemi yapabilirler. Suçun işlendiği yerde, delilleri inceleme ve durumu araştırma ve yer gösterme ile, hakikate ulaşmak mümkün olur.

CMK. 90. Cı maddesine göre suçları takip eden görevliler, şüphelileri yakaladığı sırada, onun kaçmasını, kendisine veya başkasına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan gerekiyorsa kelepçe taktıktan sonra, yakalanan şüpheli kişiye, CMK. 147. Ci maddesinde belirtilen kanuni hakları kendisine bildirilir. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için mantık yolu izlenerek işin doğrusu gerçek kanıtlardan ve bunların bütün halinde değerlendirilmesinden ortaya çıkarılır.

Gerçek olguya dayanmadan, zan, tahmin, varsayım, kuşku haline dayanılarak suç tutanağı düzelenmişse, sanık, hakkında kanunen geçerli kesin delili bulunmadan sadece tahmine dayanılarak zabıt tutulmuşsa, Sanık kuşkudan yararlanır ve kuşkulu durum sebebiyle beraat eder.

ŞÜPHELİLERİN SORGUSU VE KANUNİ HAKLARI

Kolluk, yakaladığı kişinin kaçmasını, kendisine veya başkasına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanuni hakları derhal bildirilir. (CMK: değişik Md. 90/ 4 -5. Fıkra Bk)

Kişilere suçlandığı konuda kendini savunma hakkı verilmeden, suç zaptı düzenlenemeyeceği gibi mahkemelerce de cezalandırılamaz.

Şüpheli veya sanık hiçbir hakkı olmayan bir soruşturma konusu nesne değildir. Şüpheli veya sanığında kanunla verilmiş hakları vardır. Bir kişi sanık olsa bile, onun kişilik haklarına saygılı olup insana yakışır bir şekilde davranılması insanlık görevidir.

CMK. 147. Maddesine göre, Orman Memurları, Cumhuriyet Savcısı ve Hâkim tarafından şüpheli ve sanığın ifadesinden önce kanuni hakları, tek tek kendisine görevlilerce açıklanarak bildirildikten sonra, sorgusu yapılır. İfade tutanağına şüpheli veya sanığa kanuni hakları açıklanıp bildirildiği mutlaka yazılmalıdır. Bunun için İfade Alma yönetmeliğindeki şüpheliler için düzenlenen örnek tutanak düzenlenmelidir.

1-) Yanılgıya düşmemek için, ifade verenin veya sorguya çekilenin kimliği tespit edilir. İfade veren veya sorguya çekilen kimliğe ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmak zorundadır. Failin bu hususta susma hakkı bulunmamaktadır. Kimliği belli olmayanlar tutulur ve C. Savcılığına götürülerek disiplin hapsi verilmesi sağlanır.

2-) Kendisine yüklenen suç anlatılır.

3-) Müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukuki yardımından yararlanabileceği, müdafiin ifade veya sorguda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafi seçme durumunda olmadığı ve bir müdafi yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.

4-) Yakınlarından istediğine yakalandığı derhal bildirilir.

5-) Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanuni hakkı olduğu söylenir. (Susma hakkı)

6-) Şüpheden kurtulması için somut delilerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek imkânı verilir.

7-) İfade verenin veya sorguya çekilenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır. (Şüphelinin mesleğinin ne olduğu ve günlük ve yıllık gelirinin miktarı, kendisine sorularak tespit edilerek tutanağa yazılır.)

8-) İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik araç imkânlardan yararlanılır.

9-) İfade ve sorgu bir tutanakla tespit edilir.

Tutanakta; İfade alma veya sorguya çekme işleminin yapıldığı yer ve tarihi, İfade alma veya sorguya çekme sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren veya sorguya çekilen kişinin açık kimliği, İfade verenin veya sorgunun yapılmasında yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise sebepleri, Tutanak içeriğinin ifade veren veya sorguya çekilen ile hazır olan müdafi tarafından okunduğu ve imzalarının alındığı, İmzadan çekinme halinde bunun nedenleri yer alır. Yukarıdaki haklarla şüphelilerle, sanıkların kendini daha iyi savunma olanağı sağlar. Kanunla verilen bu emredici haklara uyumak zorunluluğu bulunmaktadır.

Fail kişinin en önemli haklarından biri olan, savunma hakkı, hiçbir şekilde kısıtlanmamalıdır. Şüpheli ve sanığın usulüne uygun sorgusu yapılıp savunması saptanmadan bir karar verilemez. Ve suç tutanağı düzenlenemez. CMK. Nun 147. Nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasında açıklanan"" müdafi seçme hakkını""ve ""yakınlarına yakalandığını bildirme "" hakkını sadece avukatın ve haberleşme imkânının bulunamayacağı ormanda dağ başında yerine getirme olanağı çoğu zaman olamaz. Ancak, sanığın mahkemedeki sorgu sırasında, Hâkim yukarıda belirtilen bütün kanuni haklarının tamamını duruşmada sanığa yeniden hatırlatmak ve açıklama yaparak,onun verdiği cevapları,duruşma tutanağına yazmak zorundadır.

Yakalanan kişilere, yakalanma sebepleri ve hakkındaki iddialar, kendisine sözlü olarak derhal bildirilir. Kişinin suçlandığı konuyu, kusur ve kabahatini bilme hakkı vardır. Şüpheli kişinin ifadesi alınırken, kanunun suç saydığı eylemi kendisine bildirilerek konu ile ilgili olarak kendini savunması ve savunma delileri varsa göstermesi istenir. Failin lehine ileri sürdüğü delilleri varsa incelenir. Delil göstermesine engel olunmaz. Kendisine suçu aydınlatıcı sorular sorulur. İfade vermez, susma hakkını kullanırsa zorlanarak ifadesi alınamaz. İfade vermediği takdirde kendi lehine sonuç doğurabilecek durumu tespit etmenin mümkün olamayacağı tekraren izah edilir. Yine ifade vermezse''*ifade*

vermekten kaçındı' **diye, suç tutanağında belirtilir. C.M.K.147. Maddesine göre sorgusu yapılan şüpheli veya sanık susma hakkını kullansa da sorgusu yapılmış demektir.**

Yukarıda belirtilen savunma haklarının verilmemesi veya bu hakların sanığa hatırlatılmaması veya hatırlatılıp da duruşma tutanağına yazılmaması, Anayasaya ve Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Ci maddesine aykırıdır. Bu şekilde verilmiş bir mahkeme kararı temyiz edilirse bozulur.

İfade alma ve sorguya çekmekteki amaç, Suç ve suçluyu hiçbir kuşkuya yer bırakmaksızın toplanan delilere göre meydana çıkarmak ve failin yüklenen suçu işleyip işlemediğine ilişkin kanıtları bulmaktır.

CMK. 148 maddesinde belirtildiği gibi, insan haklarına aykırı olarak yasak usulle şüpheli ve sanığın sorgusu yapılamaz. Sanıkta bir insandır. Ekonomik sebeple ve zorunluluktan dolayı suçu işlemiş olabilir. Suç işledin diye ona kötü muamele edilmemelidir.

Anayasaya göre, şüpheli olarak belirtilen sanık kişilerin cezası mahkemece karar verilip kesinleşinceye kadar suçsuz sayılır. "Şüpheden sanık yararlanır" ilkesi, suç fiilinin sanık tarafından işlendiği konusu % 100 belli değilse o takdirde, şüpheli kişiye beraat kararı verilecektir. Masumun mahkûm olmaması için varsayımlara dayanılarak suç tutanağı düzenlenemez ve ceza verilemez. Anayasanın 38. Nci maddesine göre; ''Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz. Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeğe zorlanamaz'' Hiç kimse suçsuzluğunu ispatlamakla yükümlü tutulamaz. Suç işlendiğini iddia eden orman memuru ve orman idaresi bu iddiasını delillerle ispatlamak zorundadır. Yapılan suçlama ile iddiaların aksini delillerle ispatlamak da fail kişiye düşmektedir.

Suç failinin ifadesi alınmadan suç tutanağı asla düzenlenmez. İfade alınmadan suç tutağı düzenleyenler, görevini kötüye kullanmış veya görevini ihmal etmiş olurlar. Sanık kendi aleyhine sonuç doğuracak ifade vermeye açıklama yapmaya zorlanamaz. Şüphelinin ifadesi serbest hür irade ürünü yani gönüllü olmalıdır. Bunu engelleyici ve zedeleyici nitelikte kötü davranma, işkence, ilaç verme, yorma, aldatma, cebir veya tehditte bulunma, vücuda elektrik verme, bazı araçları kullanma gibi bedensel veya ruhsal müdahaleler yapılması ve kanuna aykırı bir yarar vaat edilmesi yasaktır.

CMK. 148 maddesinde belirtildiği gibi, insan haklarına aykırı olarak yasak usulle sorgu yapılamaz. Yukarıda açıklandığı şekilde hukuka aykırı olarak elde edilen ifadeler rıza ile olsa bile delil olarak değerlendirilmez. Sanık, suçunun işkence ile zorla, vaat yapılarak ve aldatılarak kabul ettirilmiş olduğunu mahkemede iddia ile ispat vasıtalarını bildirirse, mahkûmiyetine karar verilmesine yeterli olamaz. Sanığın bu şekilde hukuka aykırı olarak alınan ifadesi, aleyhine delil olma niteliğini kaybeder.

Şüpheliye, sorgusu sırasında, suçunu söyletmek, ondan bilgi almak, maksadıyla kasten işkence yapmak, onu çeşitli vaatlerle kandırmak ve ifadesini nasıl vereceği konusunda yanlış yöne sevk ederek yanıltmak veya tehditle zorlama yaparak çeşitli araçlar uygulayarak istenilen şekilde ifade vermesini sağlamak suretiyle alınan ifade mahkûmiyet için yeterli değildir. Kişinin ifadesi özgür olarak kendi isteğiyle vermiş olması halinde mahkûmiyeti için yeterli sayılmaktadır.

Bir kamu görevlisi Kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak işkence veya eziyet ederse kötü muamele suçu işlenmiş olur. Kasten yaralama, hakaret, tehdit, dövme, cinsel taciz yapılması kişiye işkence veya eziyettir.

İşkence suçu çoğu zaman amir mevkiinde olan kamu görevlilerinin bilgisi bulunduğu halde, dolaylı olarak görevlileri kışkırtmak, onların işkence yapmamaları için, gerekli tedbiri almamakla birlikte, özel sebeplerle imkân vermek suretiyle oluşturulmaktadır. Haberi bulunduğu halde, işkence suçunu önlemeyen kamu görevlisi amir bu ihmali davranışı sebebiyle işkence suçuna iştirak etmiş, işkenceyi uygulayanlarla birlikte suç işlemiş sayılırlar. (TCK. Md. 95/5)

Şüphelinin ifadesini alırken, sevecen anlayışlı ve ölçülü davranmak yararlı sonuç doğurur. Sertlik ve haysiyet kırıcı söz, kötü muamele ve işkence iyi netice vermez. Şüpheli kişinin tepkisiyle karşılaşılabilir. İşkence ve eziyetle haysiyet kırıcı davranışlar aynı zamanda görevliler için suç teşkil eder.

Yasaklanmış sorgu usulüyle alınmış ifadeler sanığın rızasıyla olsa bile mahkemede, sanık, suçu üzerine aldığı, ifadesinin işkence ve aldatmaca yöntemiyle alındığını mahkemede hâkim huzurunda iddia ve ispat ederse, zorla veya aldatılarak verdiği ifadesi delil olarak kullanılamaz. *Bir kimsenin cezalandırılabilmesi için, suçun işlendiğini iddia edenin bunu, hukuka uygun elde edilmiş delillerle, ispatlaması gerekmektedir.* İfade alma ve sorgu sırasında vuku bulan işkence, ikrarın delil niteliğin de olabilmesi için; ikrarın hâkim huzurunda olması ve ikrar olunan olayın mümkün olması, sanık tarafından geri alınmaması, yan delillerle desteklenmesi gerekmektedir.

Orman Memurlarının huzurunda şüpheli kişinin verdiği ifade gönüllü, hür irade ürünü ise ve suçu nasıl işlediğini kendisi bir zorlama olmadan memurların huzurunda ifadesini verip imzasıyla da zaptı tasdik etmesi halinde, bu ifadesi ile suç zaptı, kişinin cezalandırılması için yeterli delil olacaktır.

Şüpheli kişinin, Orman Memurunun huzurunda söylediği sözlerini daha sonra mahkemede değiştirip inandırıcı delil sunmadan sadece sözle inkâr etmesi cezadan kurtulmasına etkili olmayacak ve sanık suçu üzerine aldığı ilk ikrarına göre ceza alacaktır. Ancak tek başına ikrar yeterli değildir. İkrar mevcut maddi delillerle desteklenmeli ve itiraf maddi kanıtlarla çelişmemelidir. Sanığın suçu dolaylı yollardan kabul etmesine ‘’Tevilli ikrar’, suçu işlemediği halde kabul etmesine de,‘’yalan ikrar ‘’ denir.

Sanık savunmayı kendisi veya Avukatı vasıtasıyla veya meccanen temin edilmiş Avukatın yardımından faydalanabilir. Şüpheli veya sanık müdafiinin hukuki yardımından yararlanabilir. Şüpheli ve sanığın Avukatının, ifade alma ve sorgu süresince şüphelinin yanında olma ve hukuki yardımda bulunma hakkı vardır.

Konuşmasını bilmeyen sağır ve dilsizler, Türkçe bilmeyen ve konuşamayanlara tercüman hizmetinden faydalanma hakkı uyarınca tercüman sağlanır.

Müdafi Avukat hazır bulunmaksızın, kollukça veya (Orman memurlarınca alınan ifade, mahkeme huzurunda sanık tarafından doğrulanmadıkça hükme esas alınamaz. (CMK. Md.148. Bkz.)

Davanın mümkün olan en az giderle ve mümkün olan surette sonuçlandırılması, mahkemeyi idare eden hâkimin görevidir. Davanın sonuçlanması, delilleri en kısa sürede toplamasıyla mümkün olur. Hâkime bu konuda yardımcı olmak için bütün deliller ve gerekli bilgiler görevli memurlarca eksiksiz olarak mahkemelere önceden bildirilmiş olması gerekir. Makul sürede yargılama bitirilmeyip yıllarca sürerse, tolumda yargıya güvensizlik oluşur.

ŞÜPHELİNİN İFADESİNİN ALINMASINDAKİ AMAÇ;

Suçun işlenip işlenmediğini anlamak ve şüphelinin suç konusu ile ilgili savunmasını alarak suçunun ne olduğu, nasıl, nerede, ne zaman, hangi araçla, ne maksatla, niçin

işlendiğinin verilen zararların sanık tarafından anlatılmasını sağlamak suretiyle kanuna ve suçun unsurlarına göre verilmesi gereken cezasının, tazminatın ve cezayı artıran sebeplerin neler olduğunun belirlenmesine yarayan önemli delileri elde etmek içindir. Failin ifadesi, maddi gerçeğin ve hakikatin ortaya çıkarılmasında bir delil, suçu ispatlama aracı olduğu kadar savunma vasıtasıdır. Şüpheli kişinin suçu kabul edip üzerine alan sözleri kendisi aleyhine önemli bir delildir.

Suç tutanaklarına gerçek durumun olduğu gibi yazılması gerekir. Suç tutanakları aksi ispatlanıncaya kadar geçerli sayılan resmi evrak olduğundan, tutanakta imzası olanlar, tutanağın gerçek duruma uygun ve doğru olarak düzenlendiğini, Hâkim huzurunda da tutanakta yazılı bulunanları doğrulamak zorundadırlar. Aksi halde sahte evrak düzenlemek suçunu işlemekten yargılanırlar.

ORMAN SUÇLARINA AİT DELİLLER *(CMK. Madde 217)*

Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanı kanaatiyle serbestçe takdir edilir. Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.

İşlenmiş bir suçun (olayın) niteliğini, faaliyetlerini, yer ve zamanını, nasıl ve ne amaçla yapıldığını, nelerle ve hangi araçla, kime ve neye karşı işlendiğini ve meydana gelen zararı ispatlamaya yarayacağı umulan her çeşit eşya, araç, vasıta, emval, ürün, kütük, kök, humus, maden, iz, yazılı belge, fatura, irsaliye, izin belgesi, nakliye tezkeresi, damga izi, tapu senedi, harita, tutanak, fotoğraf, kroki, keşif, sanık ve tanık, bilirkişi ifadeleri ile suçtan zarar görenlerin anlatımları, sanığın ayak izi, araç tekerlek izi birer delildir. Suçu ve suçluyu ispata yarayan her şey delil olabilir. Suç ancak delilerle ispatlanabilir. Delil sınırlaması yoktur. Her şey her şeyle ispatlanabilir.

Her suçun kendine has delileri vardır. Delilsiz suç olmaz. Deliler kuşkuya yer vermeyecek nitelikte akla, ahlaka ve hukuka uygun olması gerekir. Şayet, yapılan inceleme şüpheli kişinin mahkûmiyetine yeterli kanıt bulunursa, şüpheli kişi suçu işlediğini ifadesiyle söylerse ve suçun işlendiği gerçeği ortaya çıkarıldıktan sonra hakkında suç tutanağı düzenlenerek C. Savcılığına verilerek kamu davası açılır.

Bir fiilin yargılanmasına başlanabilmesi, kural olarak, o fiilin suç teşkil ettiğinin ve failin cezalandırılması gerektiğinin ileri sürülmesi, elde edilen delillere bağlıdır. Duruşmada, Hâkim huzurunda konuşulmamış hususların, karar sırasında göz önünde tutulması mümkün değildir. Suç zaptında deliller belirtilmiş ve suçun işlendiğinin iddia edilmiş olması lazımdır. Deliller, suçu ve suçluyu tespit vasıtası olduğundan, Hâkim, tarafların delil ve iddialarını inceleyip bunlara dayanarak kararını verir. Hâkim, tarafların savunmasına sunulmayan şeyleri ve iddiaları kendiliğinden delil olarak benimseyemez.

Ceza Kanunları uygulamasında, hukuki bir kural olarak, Suçun işlenmesiyle ilgili olarak, kuşkulu durum varsa, kuşku daima şüpheli kişi ve sanık lehine yorumlanarak uygulanır. Varsayımlara dayanılarak mahkûmiyet kararı verilmez. Mahkemece, suç olayı soruşturulurken, iddia edilenlerde kuşku yaratan bir durum tespiti halinde, sanık işlediği iddia olunan suçtan beraat ettirilir.

Suç zaptını düzenleyenler, suçla ilgili delilleri eksiksiz olarak zabıtta açıklamak ve mahkemede de aynen ifade etmek zorundadır. İddiaların yanlış ve delilerinin eksik belirtilmesi ve böylece kuşkulu durum doğması halinde, sanığın beraat etmesine ve Orman İdarenin sanıktan talep ettiği tazminatın ret edilmesine, suçta kullanılan araç ve aletlerin iadesine yol açabilir. Deliller kesin olmalı ve inandırıcı bir şekilde açıklanmalıdır. Aksi halde, Sanık olarak mahkemeye verilerek beraat eden kimse, haksız işlemler sebebiyle uğradığı kayıpları karşılamak üzere Devletten maddi ve manevi olarak uğradığı

zararlarının karşılanması için, haksızlıklara karşı koruma tedbiri tazminatını Devletten istediğinde, Devlet bu tazminatı haksızlığa uğratılana ödemek zorunda kalır. Sonra görevini ihmal veya suistimal etmiş olan işlemi yapan görevli memurlardan ödediği tazminat tutarı parayı geri alır. Ayrıca, görevini ihmal veya suistimal etmiş olanlar cezalandırılırlar.

TANIK (ŞAHİT) İFADESİ

Orman suç tutanağını düzenleyen orman memurları kamu şahidi (tanık) olarak çağrılarak mahkemede hâkim huzurunda yemin ederek ifade verirler. Çağrıya uymayan tanıklar gelmemelerinin neden olduğu giderleri kendisinden alınır ve ceza verilir. Zorla getirilen tanık gelmemesini haklı gösterecek nedenlerini bildirir. Bu mazereti doğruluğunu ispat ederse, hükmedilmiş olan ceza kaldırılabilir. Bu çeşit para cezasına itiraz edilebilir.

Hiç kimse kendisinin veya kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz. Ceza muhakemesinde en önemli delillerden birisi tanık açıklamalarıdır. Tanık beş duyusuyla öğrendiklerini bildiğini gördüğünü hâkime anlatan kişidir. Suçu aydınlatmak için ifadesine başvurulur. Maddi gerçek tanığın ifadesiyle bulunur. Şahidin, kanunda yazılı olan şahitlikten çekinme sebepleri varsa hâkime bildirir. Hâkim de bu hususta, kendisine hatırlatmada bulunur.

Bilhassa terör olayları ve kaçakçılık suçlarında ihbarcının ve tanığın kimliği gizli tutulmalı, kimliğin ortaya çıkması tanık veya yakınları için çok sakıncalı ve hayati tehlikeye sebep olabilir. Bu nedenle bu çeşit olayları ihbar edenlerin kimlikleri açıklanmaz gizli tutulur. Tanıkta kendisinin isminin açıklanmasını istemez. Gizli tutulmasını talep eder. Bu istek dışına çıkılmamalı. Duruşmada, tanığa, tespit ettiği suçla ilgili konuları aydınlatmak, tamamlamak ve bilgilerinin dayandığı olayları açıklaması için çeşitli çapraz sorgu yöntemiyle sorular yöneltilir. Zabıtta yazılı olanların doğru ve gerçek olduğunu mahkemede açıkça anlatılmalıdır.

Tanık; gerçeğin öğrenilmesi için bir araçtır. Tanık bildiklerini doğru ve eksiksiz anlatmakla yükümlüdür. Tanık sadece suçla ilgili olarak bildiğini, gördüğünü ve işittiğini bildirebilir. Zan, tahmin, beğeni, kişisel yargı, yorum, varsayım şahitlik konusu olmadığından, bu şekildeki ifadeleri kabul edilmez.

Suç mağdurunun tanık olarak dinlenmesi, Mağdura yemin hariç tanıklığa ait hükümler uygulanır. (CMK. 236/1 Md.) Suçun mağdurlarının, delilerin toplanmasını isteme, kamu davasına katılma, kanun yollarına başvurma hakları bulunmaktadır. İhbarcı veya suçtan zarar gören şikâyetçi mağdur, şahsi davacı olmadığı takdirde, kamu haklarını ilgilendiren konulardaki davalarda şahit olarak dinlenebilirler.

Şahit sözlerinin delil olabilmesi için, mevcut maddi delillerle doğrulanması ve sanığın sözleriyle uygunluk göstermesi gerekmektedir. Şahidin olayı (suçu) görme ve işitme imkânı olup olamadığı araştırılır. Şahit suç yerini, zamanını, olayların seyrini hatasız belirtmeli, sözleri mantıklı ve gerçeği ifade etmesi gerekir. Tanıklar bazen sanıktan kendisine bir zarar gelir korkusuyla veya başka nedenlerle doğruyu söylemekten kaçınıp kesin, inandırıcı tertip ve sözlerle soruşturmacıyı yanılttıkları görülmektedir.

Orman Memurları ve kolluk görevlileri, soruşturma yaparken tanıklara yemin veremez. Şüpheli ve sanık yeminsiz dinlenir. Sanık her şekilde kendini savunabilir. Yalan ve yanlış şeyler de söyleyebilir, delileri de siler kaldırabilir. Kendini savunmak için çeşitli şeyler yapabilir.

Mahkemede yemin edip kasten yalan beyanda bulunan veya bildiğini söylemeyip gizleyen, mahkemeyi yanlış yöne sevk eden tanıklar, TCK. Md. 272. Ci maddesi uyarınca yalan yere şahitlikten, hapis cezasıyla cezalandırılırlar. *Kasten yalan söyleyene veya*

gerçeği gizleyene yalancı tanık denir. **Yalan gerçeğin kasten değiştirilmesidir. Yanılgıya düşerek ve bilmeyerek gerçek dışı sözlerde yalan tanıklık suçunun unsurlarının varlığından söz edilemez.**

Tanığın doğru söylemesini sağlamak için tanıklığının önemi ve sonuçları kendisine anlatılır.Tanık doğruyu söylemekle yükümlüdür. Tanıklara tanıklık yapmadan önce mahkemede yemin verdirilir. Kanunların, bilgi verilmesini suç olarak tanımlanmadığı hallerde, tanıklıktan çekinilemez. Kamu görevlileri, görevleriyle ilgili konularda tanıklık yapmakla yükümlüdürler. Cumhuriyet Savcısı adına soruşturma yapan Orman memurlarının ve kolluğun yeminle tanık dinleme yetkisi yoktur.

Yeminin şekli"" Bildiğimi dosdoğru söyleyeceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim"" biçiminde olur.

TANIKLIK MASRAFLARININ MAHKEMECE ÖDENMESİ

Suç tutanakları ile ilgili olarak ifade vermek veya keşifte bulunmak üzere mahkeme tarafından çağrılan Orman memurlarına, Adliyeye ait bu işten ötürü, Orman İdaresince harcırah verilmesi mümkün değildir. Harcırah hizmeti gördüren (Mahkeme) tarafından ödenmesi gerekir. Mahkemece çağrılan tanığın, tarifeye uygun tazminatı, yol ve yiyecek, ikamet masrafları Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. (CMK. Md. 61. 63, Bk.) Keşif ve ifade için mahkemece çağrılan Orman Memurları, Hâkime duruşma bitmeden önce sözle veya dilekçe ile tanıklık hizmeti giderlerinin kendisine ödenmesini talep etmelidir.

SUÇ YERİ VE EMVAL ÜZERİNDE KEŞİF YAPILMASI

Keşif, hakikatin meydana çıkarılmasına yarayan ispat vasıtasıdır. Her suç için keşif muamelesi yapılabilir. Görevliler, suçu (olayı) aydınlatmak ve ispatlamak için olay yerinde, deliller üzerinde gözlem ve keşifle inceleme yaparlar. Örneğin; Emvalin kaçak olup olmadığı, nereden kesilip toplandığı ve nasıl elde edildiği, suçun işlendiği arazinin orman sahası olup olmadığı, mahallinde keşifle anlaşılır. Keşifte, delillerin öğrenilmesine, toplanmış delillerin değerlendirilmesine yaradığı gibi, var olan durum ile olayın özelliğine göre varlığı umulup da bulunamayan, eserlerin ve izlerin yokluğunu saptama bakımından çok önemlidir. Hâkim, delilleri bizzat görüp durumu saptaması iddia ve savunmaya göre adil yargılama için keşif yapması gereklidir.

Keşifte, suçun işlendiği zamandaki durum tespit edilerek suç yeri ve deliller üzerinde, mevcut hal vaziyet, iz ve belirtiler, görünen hususlar ile varlığı umulup ta bulunamayan eser ve izlerin yokluğu tespit edilir.

Arazi ve emval üzerinde yapılan kesiflerde, suç zaptını imzalamış olanlardan, en az bir görevlinin, keşif yerini ve suç konusu olan emvalleri göstermesi, başka yerde keşif yapılmaması için keşif yerinde hazır bulunması mutlaka gereklidir. Aksi durumda bu konuyu yazıp temyiz edilirse karar bozulur. Hâkim tarafından yapılan keşifte, sanığın hazır bulunması kendisini savunması, iddiaları çürütmesi için gereklidir. Keşifle, tespit edilen hususlar ile keşfin nerede, nasıl, ne zaman, kimlerle birlikte yapıldığı mahkemece tutanağa yazılarak ilgililerce imzalanır.

Hâkim, suça konu emval ve arazi üzerinde, keşif yaparak tarafların iddia ve savunma delilerini, konusunda uzman olan aynı bakanlık mensubu olmayan, tarafsız ve serbest Orman Mühendisi veya Orman Yüksek Mühendisi olan bilirkişilerin ormancılık ilmine, kanunlara, hukuka ve gerçeklere uygun tarafsız olarak düzenlenen ve konunun çözümüne yarayacak yeterli açıklamaları bulunan raporlarını, davacı ve davalı taraflarca itirazsız olarak doğru kabul edilirse, bu bilirkişi raporuna dayanarak mahkeme kararını verir. Taraflardan biri bilirkişi raporuna itiraz ederse üç kişilik heyetle keşif incelemesi tekrarlanabilir.

Ceza Muhakemesi Kanunundaki usul kurallarına uymama veya keyfi adli işlem yapma nedeniyle, suçun soruşturulması veya kovuşturması sırasında kişilerin haksızlığa uğratılması, bundan dolayı uğrayabilecekleri maddi ve manevi zararlara uğratıldığında, bir haksızlık yapıldığında bundan zarar gören kişiler, hükmün kesinleşmesinden sonra üç ay içinde, en geç bir yıl içinde, Devleti dava etmek ve haksız olarak uğratıldığı maddi ve manevi zararlarının giderilmesini, Devletten isteme hakkına sahiptir. Mağdur olanlar koruma tazminatı almak için, Devleti hak düşürücü süre içinde, dava etmediğinde tazminat hakkı düşer.

Ceza Muhakemesi Kanununa göre, koruma tazminatını haklı kılan sebepler aşağıda belirtilmiştir. (CMK.nun 141,142,143,144 md. Bk.)

DEVLETİN ÖDEYECEĞİ KORUMA TAZMİNATI SEBEPLERİ:

Suçu soruşturma ve kovuşturma sırasında;

-Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan,

-Kanuni gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

-Kanuna uygun yakalandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlarına karar verilen,

-Kanuni hakları hatırlatılmadan tutuklanan,

-Yakalama nedenleri ve suçlamalar kendisine yazılı belge ile veya sözle bildirilmeyen,

-Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

-Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

-Eşyasına, ürünlerine, vasıtasına koşulları oluşmadığı halde haksız olarak el konulan ve bunların korunması için tedbir alınmayan hallerde,

Hukuk ve kanunlara aykırı olarak haksızlığa uğratılan kişiler, CMK. 141/1.maddesine göre, uğratıldığı maddi ve manevi her türlü zararlarını, Devletten tazminat olarak isteyebilirler. Devlet, ödediği tazminattan dolayı, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan veya suçla ilgili olarak sanığa iftira eden veya yalan tanıklıkta bulunan görevliler yüzünden ödemek durumunda kaldığı tazminatı, görevlilere rücu eder ve onlardan alır. (CMK. Md.143 /2. Bk.)

YARGITAY İÇTİHATLARI

(Y.CGK. 23.12.1991 T. 3-308 E. 365 K.) ““Sanık ağacı kestiğini kabul ederek suç tutanağını imzalamıştır. Evinde yapılan aramada kestiği ağacı yaktığını arama tutanağında belirtmiştir. Duruşmada ise yüklenen suçu işlemediğini savunarak boş tutanağa imza attığını ileri sürmüştür. Yerel mahkeme bunun üzerine zabıt imzacılarını çağırarak bu durumu sorduğunda zabıt düzenleyicileri suç tutanağının içeriğini doğrulamışlar ve tutanağın doğruluğunu tekrar belirtmişlerdir. Bu maddi verilere göre sanık hakkında düzenlenen Orman Kanunun 82. Maddesinde öngörülen biçim ve esasa uygun olarak düzenlendiği yani; Sanığın oturduğu yeri, suçun niteliğini, suçun tarihini, suç yerini içerdiği ve sanık ile görevli orman muhafaza memurları tarafından imzalandığı görülmektedir. Bu özellikleri içeren suç tutanağı aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli belgelerden olup hâkimi bağlayıcı niteliktedir. Sanığın soyut olarak tutanağın aksini savunması ve mahkemeye savunmasını doğrulayacak kanıtlar sunmaması halinde belgelendirme özelliği bulunan suç tutanağına Orman yasasının 82. Maddesi uyarınca itibar edilmesi gerekir.

İnceleme konusu olayda suç tutanağı Orman yasasının 82. Maddesine uygun düzenlendiği gibi 19.2. 1989 tarihli arama tutanağında da sanığın suçunu kabul ettiği anlaşıldığından ve sanığın soyut inkardan öteye gitmeyen savunması dışında suç tutanağının aksini kanıtlayacak kanıtları ileri sürememesinin karşısında suçun sübuta erdiğini kabul etmek gerekir. Bu itibarla direnme hükmünün bozulmasına karar verilmelidir.

(Y.C.G.K. 1.2.1965 T. 3/12 E.7K) "'’Tutanak yapılırken sanıklar hazır bulunup ta yazılanları kabul etmeyerek imzadan kaçınmış durumda değillerse, bu tutanaklar Orman Kanununun 82. Ci maddesine uygun tutanaklar gibi kesin delil sayılamaz.
""

(Y.C.G.K.14.11.1966 T. 3/308 E. 405 K) "”6831 sayılı Orman Kanununun 82. Maddesi gereğince suç tespit tutanakları tersi ispat olununcaya kadar geçerli olup, tek imzalı olanların geçersiz sayılacağına dair kanunda bir hüküm yoktur. Tutanağı tek olarak imzalamış memur, münderecatını doğruladığı takdirde tutanak geçerli sayılır.””

(Y. C.G.K. 27.9.1965 T, 3/315 E. 324 K.) "”Suç tespit tutanağı 6831 sayılı kanunun 82.ci maddesinde gösterilen şekilde ve usulde, sanıkların yanlarında ve önlerinde tutulmuş, kimlikleri tespit edilmiş ve fakat bu tutanağı sanıklar imzalamaktan kaçınmışlar. Bu kaçınmaları da tutanak imzacıları tarafından işaret edilerek ayrıca imzalanmıştır. Hal böyle iken (sanıklar İmzalamadılar) diye bu tutanak değersiz ve hükümsüz sayılamaz.. Tutanağı düzenleyen ve imzalayan iki tanık da içinde yazılı olanların doğruluğuna tanıklık ettikleri halde sanıkların savunmalarının tersi ispatlanmadığından söz edilerek beraatlarına hükmolunması yolsuzdur.””

(Y.4. HD. 11.12. 1977. T. 13017 E. 12467 K.)”Tutanak düzenleyenlerin dinlenmesi için tutanağın aksini iddia eden sanığın kanaat verici deliller göstermesi gerekir. Kanıt göstermeden tutanağın aksinin iddia edilmesi halinde tutanak geçerli sayılır.

DAVA VE CEZA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ (TCK. Md. 66, 68. Bk.)

İki türlü zamanaşımı suresi bulunmaktadır. Bunlar dava ve ceza zamanaşımıdır. Türk Ceza Kanununda belirtilmiş olan zaman geçtikten sonra kamu davası açılmaz ve ceza verilmez. Kesin hükümle verilmiş bir ceza, kanunda belirtilen zaman geçtikten sonra infaz edilmez. Zamanaşımı hükümleri doğrudan uygulanır. Şüpheli, sanık veya hükümlü bundan vazgeçemez. (TCK. Md. 72)

SUÇLARA GÖRE ZAMANAŞIMI SÜRELERİ

*SUÇUN NİTELİĞİ	Zaman Süresi
Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda	30 Yıl
-Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda	25 Yıl
Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda	20 Yıl
-Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda	15 Yıl
-Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda 8 yıl geçmesiyle dava zamanaşımına uğrar ve düşer.	8 Yıl
AÇIKLAMA	
Fail suçu işlediği sırada 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış ise hakkında bu sürelerin yarısının, geçmesiyle dava ortadan kaldırılır.	
15 yaşını doldurmuş olup 18 yaşını doldurmamış ise bu kişiler	

hakkında kanunda belirtilen sürenin üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.
Dava zamanaşımının kesilmesi durumunda, zamanaşımı süresi ilgili suçla ilişkin Ceza Kanununda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar. (TCK. Md. 67/4)

***Ceza Genel Kurulu 2004/3-89 E.N , 2004/110 K.N.**

“”*Dava Zamanaşımı*; Zamanaşımı yasada yazılı sürelerin geçmesi ile, devletin cezalandırma hakkını düşüren, kamu davası açılmamış ise açılmasına, açılmış ise takibine, mahkûmiyet hükmü verilmiş ise cezanın infazına engel olan bir haldir.

TCY.nın 102 ilâ 111. Maddelerinde; belli bir sürenin geçmesi nedeniyle kamu davasının açılmaması veya açılmışsa devam olunmayarak düşürülmesi sonucunu doğuran dava zamanaşımı, 112 vd. Maddelerinde ise cezanın infazına engel olan ceza zamanaşımı ile ilgili hükümlere yer verilmiştir.

TCY.nın 103. Maddesine göre tamamen icra olunmuş suçlarda fiilin, teşebbüs olunan veya icra ve ikmal olunamayan cürümler hakkında son fiilin işlendiği tarihten, mütemadi ve müteselsil cürümlerde ise temadi ve teselsülün bittiği günden itibaren başlayan dava zamanaşımı süresi, hiçbir engelle karşılaşmadığı takdirde, suçun gerektirdiği cezaya göre değişen sürelerin dolması ile tamamlanarak, sonuç ve etkilerini doğurur

Bekletici sorunun dava açıldıktan sonra ortaya çıkması da mümkündür. Bu hallerde de 107. Maddenin uygulanması gerektiğinden zamanaşımı durur. Durma nedenlerinin varlığı halinde, bu neden ortadan kalkınca zamanaşımı durduğu yerden işlemeye başlar, durduran nedenlerden önce işlemiş olan süre de varlığını korur.””

EMRE AYKIRI DAVRANIŞ TEDBİRLERE RİYETSİZLİK (ORK. Md. 74, 107. K, K. 32)

AÇIKLAMA

Valilikçe, Orman yangınlarının çıkması olasılığının kuraklık nedeniyle arttığı yaz döneminde, kamu güvenliği veya kamu düzeni bakımından Ormanların muhtemel yangınlardan korunabilmesi için kişilerin ormanlardaki faaliyetleri geçici bir süre için, alınan kurul kararıyla yasaklanabilir. Bu karara uymayanlar, Kabahatler Kanunun 32. Maddesi uyarınca tutulan kabahat fiili tutanağına göre, Valilikçe idari para cezası verilebilir.

Orman içinde yapılması gerekli bir hizmeti bulunmadığı ve izin almadığı halde; Yanında ağaç kesmeye veya nakletmeye mahsus vasıtaları da bulundurarak orman içinde görülen veya durumundan şüphelenilen kimseleri, Orman memurları orman sınırları dışına çıkarmaya yetkilidirler.

SUÇ EŞYASINA ELKONULUP ZAP EDİLMESİ YEDİEMİNE TESLİM EDİLENLERİN MAHKEMECE MÜSADERESİ *(ORK. Md. 79, 84, 108 - CMK. 123,128, 132, 256 - TCK. 54.55)*

Elkonulan Eşyanın Muhafazası Veya Elden Çıkarılması

CMK.Madde 132 - (1) Elkonulan eşya, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı halinde, hükmün kesinleşmesinden önce elden çıkarılabilir.

(2) Elden çıkarma kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından verilir.

(3) Karar verilmeden önce eşyanın sahibi olan şüpheli, sanık veya ilgili diğer kişiler dinlenir; elden çıkarma kararı, kendilerine bildirilir.

(4) Elkonulan eşyanın değerinin muhafazası ve zarar görmemesi için gerekli tedbirler alınır.

(5) Elkonulan eşya, soruşturma evresinde Cumhuriyet Başsavcılığı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından, bakım ve gözetimiyle ilgili tedbirleri almak ve istendiğinde derhâl iade edilmek koşuluyla, muhafaza edilmek üzere, şüpheliye, sanığa veya diğer bir kişiye teslim edilebilir. Bu bırakma, teminat gösterilmesi koşuluna da bağlanabilir.

(6) Elkonulan eşya, delil olarak saklanmasına gerek kalmaması halinde, rayiç değerinin derhâl ödenmesi karşılığında, ilgiliye teslim edilebilir. Bu durumda müsadere kararının konusunu, ödenen rayiç değer oluşturur.

EŞYA MÜSADERESİ

TCK. Madde 54 - (1) İyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlâk açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkânsız kılınması hâlinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir.

(3) Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsaderesine hükmedilmeyebilir.

(4) Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.
(5) Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsaderesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsaderesine karar verilir.

(6) Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suça iştirak eden kişinin payının müsaderesine hükmolunur.

KAZANÇ MÜSADERESİ

TCK. Madde 55 - (1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddî menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddî menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu eşya veya maddî menfaatlere elkonulamadığı veya bunların merciine teslim edilmediği hâllerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsaderesine hükmedilir.

(3) (Ek fıkra: 26/06/2009–5918 S.K./2.mad) Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyi niyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.

AÇIKLAMA

İyi niyet: **Herhangi bir kimse veya konuda hiçbir kötü düşünce beslememe, hüsnüniyet. İyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyaya orman memurlarınca elkonularak mahkemece müsaderesine hükmolunur.**

Orman Memurları bir suçun veya kabahatin ispatı bakımından yararlı görülen, delil niteliğindeki (araç, gereç ve emvaller, eşyalar,) gerekirse, zorla el koyup zapt ederek, yediemine teslimle muhafaza altına almakla görevlidirler. Orman memurları el koyma işlemini yaparlar, fakat müsadereye hâkim karar verir.

Orman Memurları, kime ait olursa olsun, orman suçlarının işlenmesinde, fiilen kullanılan her çeşit suç aleti ve suç nakil vasıtaları ile suç mahsulü malları, avları ve malzemelere, orman sahasında kaçak yapılan tesis ve binalara, ruhsatsız av silahları veya avlanma suçunda kullanılan eşyaları, avlanılmış canlı veya cansız hayvanları zorla el koyup zapt etme yetkisine sahiptir. (ORK.79,, 84, 108, ve CM.K. Md. 123,127,128 Bk.)

Suç alet ve vasıtaları, suç mahsulü ürünler, her çeşit eşya, her hangi bir nedenle kaçırılmış veya çalınmış ise ne zaman görülür ve teşhis edilerek tanınırsa, o zaman el konup zapt edilir ve ilgili evraklar C. Savcılığına gönderilerek (C.M.K.256.) Maddesi uyarınca buların daha sonra müsaderesi Sulh Ceza mahkemesinden istenebilir.

Suç Eşyasının Tanımı; **suçta kullanılan eşyaya veya suçun konusunu teşkil eden eşyaya denilir. Ruhsatsız silah, avlanma araçları, taklit damga, sahte nakliye tezkeresi, hırsızlık mal, kaçak orman emvali, suç alet ve vasıtaları birer suç eşyasıdır. ' Soruşturma için delil olmak üzere faydalı görülen, suçta kullanılan, suçta kullanılmak üzere hazırlanan, Suç işlenmesiyle meydana gelen, suç teşkil eden eylemden husule gelen, kullanılması, yapılması, taşınması, bulundurulması veya satılması suç teşkil eden eşyaya, suç eşyası denir. Suç eşyasına el konup zapt edilerek yedieminde muhafaza altına alınır. Bunlar kanuna uygun şartları varsa mahkemece müsadere olunur.**

Elkoyma; **tutma, suç âlet ve edevatını ele geçirip ilgili makama teslim etme. Ceza yargısında bir koruyucu önlemdir. Bir başka ifadeyle; zorla almak, tutmak, yazıya geçirmektir. Orman Kanununda yazılı olan, zapt edildi, zapt olundu, el kondu sözcükleri aynı anlamlıdır. Soruşturma nedeniyle, suçun ispatına yarayan ve suçluyu meydana çıkaracağı umulan, her çeşit suça ait delil niteliğindeki, her türlü eşyayı, elinde bulunduran sahibi veya kullananın rızasına bakılmaksızın, görevliler tarafından, zorla alınıp, geçici olarak muhafaza ve emniyet altında tutma işlemi Elkoymadır. (ORK. 79, 84, CMK. Md. 86–103, 123, 128 Bk.)**

Elkoyma işlemi, saklama tedbiridir. **Mülkiyeti ortadan kaldırmaz. Zapt edilen eşyanın maddi varlığı ve kullanım yetkisi sahibinin elinden mahkeme sonuna kadar geçici olarak alınmış olur. Zapt edilip yedieminde muhafaza edilen eşya ve mallar, mahkemece yapılan soruşturma sonunda, sanığa veya sahibine geri verilip verilmeyeceği Hakim kararı ile belli olur. Orman memurlarının elkoyma yetkisi vardır. Müsadere yetkisi yoktur. Mahkeme kararı ile müsadere edilip, kararı kesinleşen malların mülkiyeti devlete geçer. Orman suçu nedeniyle müsadere edilenler ise, Orman İdaresinin malı olurlar.**

ELKOYMA-VEYA-ZAPTETME ŞARTLARI

El koyma kanunlarda suç sayılan bir fiilin işlenmesinde kullanılarak, suça iştirak ettirilen, suçun oluşmasını sağlayan veya suçun işlenmesiyle oluşan, orman emvali ve tali ürünler, eşya, alet, vasıta, bina, tesis, sahte damga, sahte tezkereler çakıl, toprak, kum, maden, çeşitli tesisler, silah ve av hayvanı gibi diğer eşyalar malzemeler suçun ispatı için delil olarak mutlaka zor kullanılarak elkonup zapt olunur. Bunları rızaen teslim etmeyenler hakkında tutanak düzenlenerek Cumhuriyet. Savcılığın bildirilir.

Damgaya tabi emvalleri damgasız ve nakliyeye tabi olanları nakliyesiz faturaya ve sevk irsaliyesine tabi olanları, sevk irsaliyesiz yani kaçak olarak nakleden nakil vasıtası, emval, ürün, aletlere elkonularak zapt edilir.

SUÇTA KULLANILAN VASITALARIN EL KONUP ZAPT EDİLMESİ;

Kime ait olursa olsun, canlı ve cansız, motorlu ve motorsuz, tekerlekli ve tekerleksiz, taşıyıcı, çekici, hava, deniz nakil vasıtalarının zaptı için; Suç konusu kaçak orman emvallerinin ve orman tali ürünlerinin, bu vasıta ile, bir yerden başka bir yere götürülürken hareket halinde görülmesi, yürütülüp tekerleğin bir tur dönmesi ve hareket ederken yürürken görülmüşse bunlara elkonup zapt edilir.

Suça konu kaçak emvallerin, ürünlerin, madenlerin, av havanı ve su ürünlerinin istihsali ve taşınmasında kullanıldığı, görülüp tespit edildikten sora, kaçak mallar, failler tarafından kaçırılarak, vasıtanın üzerinden boşaltılmış olsa bile, suçta kullanıldığı görülen vasıtalar ve emvaller nerede bulunur ve kesin olarak teşhis edilirse, bunlar her zaman zapt edilebilir. Bunların rayiç bedelleri bile müsadere konusu olabilir.

Orman suçunun işlemesinde kullanılmış araç yakalandıktan sonra, mal sahibi veya bir başkası tarafından kaçırıldığı için yediemine teslim edilemeyen vasıtanın, plakası ve ruhsat bilgileri belirtilerek, C.Savcılığına yazılı müracaat ile CMK. 127. Maddesine göre, zapt kararı verilmesi ve zapt edilen aracın ve emvalin müsaderesine karar verilmesi için, Sulh Ceza Mahkemesine müracaatla dava açılarak, müsadere kararı verilmesi istenebilir.

Şüphelinin, nakil vasıtasına yüklemekte olduğu, kaçak orman emvallerini, kamyonuna yüklediği sırada fakat nakletmek üzere harekete geçip, emvalleri aldığı ve bulunduğu noktadan uzaklaştırmamış ise, nakil suçu oluşmaz ve bu vasıta da nakil fiiline iştirak ettirilmediğinden elkonup zapt olunamaz. Çünkü vasıta suçun oluşmasına henüz iştirak ettirilmemiş durumda yakalanmıştır. Emval taşıma suçu henüz oluşmamıştır.

Teşebbüs sahasına girmeyen fiil suç teşkil etmez. Ancak, suç unsuru orman emvallerini sırtında taşıyan insanlar zapt edilemez. Hukuk Devleti olan ülkemiz kanunlarında, insan haklarına aykırı olarak, insanların zapt edilip müsadere edileceğini belirten bir hüküm yoktur. Kaçak emval taşınan suç nakil vasıtaları traktör ve römorku, kamyon, tanker, kapalı araçlar, tır, dozer, otombil, motosiklet, at, merkep, öküz arabası, el arabası, kızak, kayık, sal, vapur, helikopter ve diğer vasıtalar olabilir.

SUÇUN İŞLENMESİYLE MEYDANA GELEN ÜRÜNLERİN ZAPTI

Devlet ormanlarından izinsiz ve usulsüz, kaçak olarak temin edilmiş, izin belgesiz, nakliye tezkeresiz, faturasız ve sevk irsaliyesiz, damgaya tabi olanların damgasız olması orman sahasına izinsiz bina ve tesis, hayvan barınağı yapılması halinde bunlara elkonup zapt edilir.

Suçun işlenmesiyle meydana gelen ağaç, fidan, tomruk, direk, sanayi odunu, yakacak odun, sırık, çubuk, biçilmiş kereste, kalas, tahta, hartama veya tali ürünler; reçine, sığla yağı, kekik otu, ağaç tohumu, kozalak, ibre, yaprak, çiçek, çalı, mantar, meyveler, ot,

toprak, humus, taş, kum, çakıl, maden, av ve av etleri, balık, hayvan, kuş, kaçak olmayıp izinsiz nakledilen zati ihtiyaç emval, tapulu yerden izinsiz kesilip pazaryerine taşınan emval ve ürünler, istif yerlerinden çalınmış eşya ve emvaller el konup zapt olunur.

Suç aletlerinin zaptı; Suçun işlenmesinde kullanılmış motorlu ve motorsuz aletler, o suçu ispatlayabilmek için suç delili olarak mutlaka zapt edilir. Suç aletlerinin zaptı için bunların suçun işlenmesinde fiilen kullanılmış olması yeterlidir. Suç işlenme safhasına geçmişse suç oluşur. Suç aletlerine Örnek; traktör ve pulluğu, kara saban, dozer, greyder, yükleyici, kompresör, el testeresi, motorlu testere, balta, tahra, tırpan, kazma, kürek, zincir, urgan, semer, at koşumu, avda kullanılan her çeşit aletler ve silahlar, tuzaklar, kayıklar, fener, ağ, kafes, bomba, dinamit fitil, fünya, zehir, telsizler, cep telefonları, Suçta kullanılan ses kayıt cihazı, kapan, tuzak, olta ve daha başka aletler sayılabilir.

Suç aleti olan silahların zaptı; Silahların ruhsatsız olması veya avlanma suçunda veya silahın diğer suçlarda kullanıldığının tespit edilmesi halinde zapt olunur. Örneğin; Yivli veya yivsiz av tüfeği, otomatik tabanca, pompalı tüfek, kama, avcı bıçağı, yay ve ok, tuzak, zehirli maddeler ve diğerleri zapt edilir.

Silahlar ve patlayıcı maddeler, bıçaklar C. Savcılığında bulunan adli emanet bürosu görevlisine tutanakla teslim edilmesi gerekmektedir.

***Tesis ve binaların elkonulup zapt edilmesi:* Kime ait olursa olsun, Devlete ait orman arazisinde, izinsiz, ruhsatsız iznin amacı dışında yapılmış olan her türlü bina ve tesislere el konur. Örneğin; Turistik tesis, villa, okul, otel, ev, kulübe, çadır, değirmen, ahır, ağıl, çit, duvar, maden ocağı, kum ve kömür ocakları, balıkçılık tesisleri, telefon ve elektrik hattı, fabrika, atölye, köprü, dikilmiş fidan ve benzeri tesis ile binalar elkonup zapt edilir.**

ELKONUP ZAPT EDİLENLERİN YEDİEMİNE TESLİMİ

Orman suçu nedeniyle elkonup zapt olunan taşınabilir eşyalar her imkan kullanılarak görevli orman memurları tarafından, muhafaza edilmek üzere, öncelikle Orman Kanununda yazılı olan yerlere götürülerek yediemin kişilere veya Orman deposu görevlisine yediemin olarak teslim edilir.

Orman Kanunun 84. Maddesi uyarınca; köylerde köy muhtarına, onun yokluğunda vekiline, onunda yokluğunda azalardan birine veya belediye teşkilatı olan yerlerde belediye görevlisine yediemin senedi düzenlenerek teslim edilir. Buralara teslim edilenler, en kısa zamanda, orman depolarına idarece ücret ödenerek sevk edilmelidir. İşin ekonomik yönü de düşünülür.

Orman Kanunun 84. Maddesinde belirtilen yedieminlerden hiç biri bulunamaz ise diğer görevli memura senet düzenleyerek teslim edebilirler.

Yukarıda belirtilen Kanuni yediemin görevlilere teslim edilmesi imkansızsa, Sanığa ve suça iştirak eden kişilere olmamak şartıyla itimat edilir, dürüst kişilere rızaları ile, şartlı ve sözleşmeli olarak geçici bir süre için, yediemin senedi ile mallar teslim edilebilir. Bu çeşit teslim senedine; *(Köyde muhtar ve aza bulunamadığından bu zorunlulukla, rızasıyla, her türlü kanuni sorumluluğu kabul eden… Adındaki şahsa suça konu emval, alet, araç teslim edildi. Diye yazılarak durum açıklanmalıdır.)*

”Yedieminliği kabule zorunlu olmayan kişi bu görevi kabul ettiği takdirde, aradaki sözleşme ilişkisi geçerlidir. (Y.4.HD. 26.12.1967. T. 9254 E. 10642 K)”

Suça ait delil niteliğindeki eşya ve emvaller sanığa veya suça iştirak eden ortaklarına teslim edilirse; failler bunları kolaylıkla değiştirip yok edebilir. Suçlu kişiler mahkemede kendileri aleyhine yedieminlik şahitliği de yapamaz ve delil yetersizliğinden dolayı sanık

beraat eder. Yediemin senedinde imzası bulunanlar ise kusurlu hareketleriyle, adli görevini ihmal suçu işlemiş olurlar.

Zapt olunanlar yediemin kişilere, muhafaza edecekleri yere kadar götürülerek yedieminle birlikte bunların cinsi, türü, sayısı, ebatları, miktarı, kalitesi, plakası motor numarası yediemine gösterilerek sorumluluğu anlatılıp teslim edilmesi şarttır. Yedieminin muhafaza edemeyeceği bir yerde ve ormanda bunları teslim alma mecburiyeti yoktur. Yedieminin muhafaza edeceği yere kadar götürüp teslim etmek gerekmektedir. Bunun için ücret ödenmesi gerekiyorsa, pazarlık yapılarak normal bir ücretle taşıtılmalıdır. Yedieminin muhafaza edemeyeceği bir yerde, teslim edilen emval ve araçlar eşyalar mallar zayi olursa, yedieminle birlikte bu emval ve eşyayı teslim eden görevliler birlikte sorumlu tutulurlar.

Orman arazisine ekilmiş olan suç mahsulü ürünler ile izinsiz yapılan tesis ve binalar köy muhtarına yediemin olarak teslim edilir. Açma yapılan tarlaya ekilmiş tohumlar çimlenip olgunlaştığında ürünler, hasat edildikten sonra, yediemine teslim edilerek, sonradan müsaderesi sağlanmalıdır. Köy Muhtarı, 442 sayılı Köy Kanunun 13. Maddesinin 26. Bendi hükmüne göre köyde ekilmiş ve dikilmiş mahsulleri, zarar ve ziyandan muhafaza etmekle görevli kılınmıştır.

Yediemin senedine malların nerede, nasıl, neler yapılarak teslim edildiği yazılmalı. Ayrıca emvallerin değiştirilmemesi için alınan tedbir ve uygulananlarla birlikte ayrıca damga vurulmuşsa damganın cinsi ve numarası yediemin senedine yazılarak belirtilmelidir.

Orman Kanunuyla yedieminlik görevi verilenler, kanunen geçerli bir sebebe dayanmadan bu görevden kaçınırlarsa, adli görevini yapmadığı sebeple, hakkında tutanak düzenlenerek, Cumhuriyet Savcılığına şikâyette bulunulur. Bu kişiler hakkındaki soruşturma mahallin C. Savcılığınca doğrudan yürütülür.

Elkonup zapt olunan suç aletleri ve suç nakil vasıtaları ve emvaller hiçbir nedene dayanarak ormana terk edilemez. Her türlü çare ve imkân kullanılarak, orman depolarına veya kanunen yedieminlik yükümlülüğü bulunan kişilere götürülerek teslim edilmesi şarttır. (ORK. Md. 84. Bk.)

YEDİEMİNE TESLİM EDİLENLER İÇİN ALINACAK TEDBİRLER;

Failler, bazen yedieminle anlaşarak suç konusu emval ve hayvanları suç aletlerini benzeriyle değiştirerek, kendi savunması yararına veya miktarını azaltıp menfaatine uygun hale getirmektedirler. Bunu önlemek için; elkonup zapt edilen malları benzerlerinden ayıran belirgin önemli özellikleri yediemin senetlerine yazılıp tedbir alınmalıdır. Yediemindeki malların değiştirildiği tespit edildiğinde, yediemin ve suç ortağı olanlar hakkında, yedieminliği su istimal suçunu işlemekten tutanak düzenlenerek, C.Savcılığına şikâyette bulunularak yediemin kişiler hakkında dava açılması sağlanmalıdır. (TCK. 289 md. Bk.)

Suç eşyasına, failin adı soyadı ve hakkında düzenlenen zabıt numarası, bir levhaya veya karta yazılarak tanıtım levhası eşya üzerine yazılmalıdır. Suçta kullanılan silahlara ait bilgiler; Silahın çeşidi, tipi, çapı, yivli veya yivsiz olduğu, çalışma sistemi, namlu uzunluğu, seri numaraları, ağırlığı senede yazılmalıdır. Yediemine verilen silaha bağlanan etikete, failin adı soyadı ve zabıt tarihi numarası yazılıp, Cumhuriyet Savcılığındaki Adli Emanet Bürosundaki görevliye teslim tutanağı ile eksiksiz teslim edilmelidir.

Suçta kullanılan hayvanların cinsi, türü, rengi, erkek veya dişi olduğu, yaşı, ön ayak tırnağı ile omuz başı sırtı arasındaki yüksekliği, ölçülerek yediemin senedine yazılır.

Devlet Ormanlarında, izinsiz ve ruhsatsız, kaçak yapılan her çeşit bina ve tesislere, Orman Memurlarınca el konulduğunda, tesisin durumu yediemin senedine yazılıp, köy muhtarına gösterilerek yediemin olarak teslim edilmelidir.

YEDİEMİNİN HAK VE SORUMLULUĞU;

Elkonup zapt olunanlar usulüne uygun olarak yediemine teslim edilip yediemin senedi imzalandıktan sora, emval, eşyaları teslim alan depo memurlarının ve diğer kanuni yediemin kişilerin sorumluluğu başlar.

Orman Memurları, gerektiğinde masrafı idarece ödenmek üzere taşınabilir, emval ve eşyaları yedieminin muhafaza edeceği yere kadar götürmesi gerekir. Yedieminin muhafaza edemeyeceği yerde emvali veya aracı teslim alma mecburiyeti yoktur. Suç aleti, suç nakil vasıtası ve emvaller yedieminin muhafaza edeceği yere götürüldüğünde, Orman Kanunun 84. Maddesinde belirtilmiş yedieminlik görevi bulunan, muhtar veya muhtar vekili, köy azası, belediye görevlisi olan kişiler, bunları teslim almak zorundadırlar. Yediemin kişilere yedieminlik görevi ve sorumluluğu anlatılır.

Yedieminler, Orman İdaresince kendilerine teslim edilen malları kullanmadan aynen muhafaza etmek ve idarece geri istendiği zaman, teslim aldığı gibi, iade etmek zorundadır.

Yedieminler, kendi kasıt ve ihmalinden doğup idareye geri teslim etmedikleri, emval, araç ve vasıtanın rayiç değerine göre, tazminat olarak faizi ile birlikte ödemek zorundadırlar. Ancak, hayvanın eceliyle öldüğü Veteriner Hekimin verdiği raporla anlaşılması veya tusunami, sel, yangın, deprem, gasp ve çalınma durumu ile yediemin kişinin hiçbir şekilde kusurunun olmadığını mahkemede ispatlarsa, istenen tazminatı ödemek zorunda kalmayabilir.

Yedieminler, teslim aldıklarını, kendilerine atfolunmayacak bir sebepten dolayı telef veya zayi olduğunu ispat edemedikleri takdirde, yapılan şikayet üzerine C. Savcılığınca yedieminlik görevini kötüye kullanma suçundan dolayı, ilgili kişi hakkında dava açılır. Yedieminliği kasten veya ihmal sonucu işleyenler TCK. 289. Maddesi uyarınca cezalandırılırlar. Ayrıca emval, araç, aletlerin rayiç bedeli ve tazminat faizlerini de ödemek durumunda kalırlar.

Teslim edilen malları, sahibine veya bir başkasına vermekle, saklamakla veya değiştirmekle, mallar elde olduğu halde teslimden kaçınmakla oluşur. Failin yediemine teslim edilmiş emval, alet ve vasıtaları, yediemin kişiden zorla veya çalarak alması, T.C.K. nun 290. Maddesine giren ayrı bir suçtur.

Yediemin muhtar, muhtar vekili, ihtiyar heyeti üyesi, belediye veya orman deposu görevlisi, yerlerine atananlara yedieminde bulunan emval, alet ve araçları, yeni atanmış ve görev almış olanlara, bunları tutanakla aynen teslim ettiklerinde, sorumlulukları kalkar. Yeni görevliler yedieminliği üstlenmiş olurlar. Böyle bir durumda, teslimatla ilgili tutanaktan bir nüshası, ilgili orman idaresine verilerek, son durumdan haberdar edilmelidir.

ORMAN SUÇLARINDA ARAMA YAPILMASI

(ORK Md. 88), ANAYASA .(20, 21.)-
(CMK. 116, 117,118,119, 120, 121 123 124, 127).
(TCK. 116, 120 md.).

Anayasanın 20 ve 21 maddelerine göre; Kamu düzenin sağlanması, suçun işlenmesinin önlenmesi, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; Usulüne göre verilmiş

hakim kararı olmadıkça; kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, kimsenin üstü, özel kağıtları ve eşyası aranamaz ve buradaki eşyası alınamaz ve bunlara el konulamaz.

Aramaya emir veren yetkili merciin kararı 24 saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını el koymadan itibaren 48 saat içinde açıklar. Aksi halde el koyma kendiliğinden kalkar. Yetkili Sulh Ceza Hâkimi, kendisine verilen arama emrini 48 saat içinde onaylayıp onaylamadığını açıklamazsa, görevini ihmal etmekten dolayı sorumlu duruma düşer.

Orman Kanunu, Kara avcılığı Kanunu ve Su Ürünleri Kanunda belirtilen suçlar ve kabahat fiilleri gecikmesinde sakınca bulunan hallerden sayılır.

ORK. Madde 88- “”Orman Kanunda tanımlanan suçlardan dolayı arama, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre yapılır. Ancak, Ceza Muhakemesi Kanununun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde arama, orman şefinin yazılı emri ile yapılır.””

Orman suçunun işlendiği ihbar ve şikayet edildiğinde veya suçüstü görüldüğünde, böyle bir makul, ciddi, gerçek bir olgu tespit edildiğinde, Hakim kararı veya C. Savcısının yazılı emri alınarak, Cumhuriyet Savcısına ulaşılamadığında ise, yetkili amir Orman İşletme Şefinin yazılı emri ile Orman Memurları orman suçlarıyla ilgili arama ve el koyma işlemi yapabilirler. Amirin emri ile yapılan arama sonuçları, savcılığa derhal bildirilir. (CMK. .Md.119, 127).

Bundan böyle arama talepleri, Hâkim, C. Savcısı ve yetkili amirin hukuki denetiminden geçerek, Anayasaya ve Ceza Muhakemesi Kanununa uymayan, hukuka aykırı, keyfi davranışlar önlenmiş olacak ve kişilerin özel hayatın gizliliği, konut ve vücut dokunulmazlığı hakkının ihlali önlenmiş olacaktır. Kişilerin dokunulmaz haklarını ihlal eden, kasıtlı ve haksız bir sebeple mesken sahibinin izni olsa bile yetkililerden yazılı arama izin belgesi almadan, usulsüz arama yapan görevliler için ceza sorumluluğu doğacaktır. (CMK. Md. 123. Bk.)

Devlet, Anayasaya ve Ceza Muhakemesi Kanununa aykırı olarak haksız ve usulsüz olarak yapılmış aramaya maruz kalan ve bu yüzden kişilik hakları zedelenen kişiye, dokunulmaz hakkını, Devlet memuru olan görevliler tarafından haksız olarak ihlal edilmiş olması halinde, o kişiye koruma tedbirleri nedeniyle tazminat ödenir. Devlet daha sonra görevini kötüye kullanarak, usulsüz, haksız olarak aramayı yapanlara rücu ederek, ödediği tazminat parasını, kusurlu bulunan görevli memurlardan alır. (TCK. Md. 141. Bk.)

Memurun görevini su istimal ederek kanuna aykırı olarak konut ve müştemilata, iş yerlerine girmesi, evin içini araştırmak gayesiyle keyfi muamele yapması veya bunu, kin, düşmanlık, siyasi sebep, şahsi menfaatlanma gibi belli bir gaye ile gerçekleştirmesi halinde, konut dokunulmazlığını ihlalden ve ayrımcılık yapmaktan dolayı cezalandırılırlar. (TCK Md. 116 Bk.)

ARAMANIN NEDENLERİ VE ARAMA YÖNTEMİ

Arama ; Suç işlediğinden şüphe edilen ve tutuklanması gereken kişileri yakalamak, işlenen suçla ilgili her türlü delil ve eşyaya bulundukları yerlerde el koymak masadıyla yapılan bir araştırma tedbiridir. Bir suçun işlendiğinin çeşitli sebeplerle öğrenilmesi, suçun ve sanığın yerinin belli olması, suç işlendiği şüphesini doğrulayacak gerçek, yeterli emare teşkil edecek ihbar, şikayet veya suçüstü görmeye dayalı olguların izlerin bulunması, halinde, yetkili görevliler tarafından acele olarak derhal soruşturmaya başlanır.

Orman Muhafaza Memurları, ihbar, şikayet, suç izlerini takip veya suçla ilgili aramayı gerektiren bir iddia ve gerçek olgunun bulunması halinde amirine yazılı olarak arama talebinde bulunur. Suçla ilgili arama emrini yazılı olarak yetkililerden aldıktan sonra arama ve elkoyma işlemi yapabilirler. Böyle bir durumda arama sonu düzenlenen evrakları hemen veya en geç 24 saat içinde C. Savcısına ulaştırmak zorunludur. Arama, geciktirilmesinde sakınca bulunan ve acele yapılması gereken işlerdendir. Aramanın geç yapılması, suçlu ve suça ait delillerin kaybolmasına sebep olabilir. Gündüz başlayan aramaya gece vakti devam edilebilir.(CMK.116, 117.118,123, ORK. 88. Md.)

Makul şüphe halini belge ile açıklamayan, gerçek olgulara dayanmayan, yeterli ve geçerli belgesi bulunmayan hallerde, arama emri ve kararı verilemez. Örneğin; Dilekçe kanunundaki şartları taşımayan imzasız, adressiz, suçlusu ve suç yeri, suçun mahiyeti açıkça belirtilmemiş, anlaşılması imkansız olan, bir ihbar mektuplarına dayanılarak arama kararı ve arama emri verilemez. Makul ciddi bir olgunun mevcudiyeti halinde bu olguya dayanarak hukuka uygun arama karı ve emri yetkililerce yazılı olarak verilir.

Orman Memurları tarafından, suç işlerken suçüstü görülmüş şüpheli kişi bir konuta girmişse, Orman Memurları geciktirilmesi sakıncalı bu durumda, arama kararına ve emrine ihtiyaç duymadan görevinin gereğini derhal yerine getirip, arama usulüne uyarak suç delillerini ve suçu işleyen şüpheliyi yakalayıp, arama işlemlerini yaparak, suça ait eşyalara el koyar ve düzenlediği evrakları hemen amirine verir. Arama ile ilgili evraklar amir tarafından C. Savcılığına en kısa zamanda en geç 24 saat içinde ulaştırılır. (Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği md. 8, 9. Bk.)

ARAMA TALEBİ, ARAMA EMRİ, ARAMA KARARI DÜZENLEMESİ

Orman suçlarını takiple görevli, Orman Muhafaza Memurları, amirine arama kararı veya arama ile el koyma işlemi emri verilmesini İşletme Şeflerinden bir tutanak düzenleyerek talep ederler. Aynı şekilde, Orman İşletme Şefi Sulh Ceza Hakimine veya C. Savcısına durumu ileterek, C. Savcısından yazılı arama emrini alır. Bu alınan yazılı aramaya müsaade emri üzerine, görevli memurlar aranması gerekli yerde arama usulüne uyarak suç konusu olan eşyaya el koyma işlemi yaparlar. Cumhuriyet savcısına ulaşılamıyorsa arama emrini görevli Orman İşletme Şefi verir.

Arama talebi, hukuka uygun sebeplere dayanmıyorsa, arama emri talebi reddedilip geri çevrilebilir. Makul şüphe halini destekleyen olgular varsa, yani imzalı ihbar mektubu, imzalı şikayet dilekçesi, resmi makamca düzenlenmiş suç duyurusu yazısı müzekkeresi varsa, o takdirde, bu olgulara dayanılarak aramaya müsaade emri yazılı olarak verilmesi gerekir.

Arma yapılması için talepte bulunulduğun da, Hakim, Savcı, yetkili amir, yapılan arama talebinin Anayasa, Kanun ve hukuk kurallarına uygun olup olmadığını inceleyerek, mevcut olgu ve delilerin, aramayı haklı kılacak hukuki dayanağı varsa, bunları yeterli ve makul bir sebep sayıyorsa, o takdirde, arama kararı emrini yazılı imzalı olarak görevli memura verebilecektir. Arama emrini hukuka uygun sebeplere dayanmadan verenler hukuka aykırı işlem yapmaktan dolayı sorumlu tutulabilirler. (CMK:Md.267,268, 269, 309. Bk.)

ARMA EMRİ VE EL KOYMA TALEBİ TUTUNAĞI ÖRNEĞİ

(Orman Şefince savcı veya hakime veya Orman Muhafaza Memurlarınca orman şefinden talep olunan durum için düzenlenebilir)

1-) Aramanın nedenini oluşturan fiilin ne olduğu ;

Orman Kanuna muhalefet edildiğinin yazılı imzalı ve kanunen geçerli ihbar mektubuyla bildirilmesi sebebiyle, suça ait delilleri ihbar edilen yerde bulmak ve her türlü suça ait eşyaya emvale araç ve vasıtasına el koymak amacıyla arama yapılacaktır.

2-) Aranılacak kişinin adı ve soyadı :

(Suç işlediği İhbar edilen şüpheli kişinin adı soyadı.)

3-) Aramanın yapılacağı konut veya diğer kapalı yerlerin adresi ,

(Suç delillerinin bulunduğu ihbar edilen konutun veya kapalı yerin bulunduğu İl, ilçe, cadde, sokak, ev veya işyeri kapı numarası, işyeri adı .)

4-)Aranacak eşyanın türü,

(Kaçak orman emvali, suçta kullanılan alet, vasıta ve suç aleti diğer eşyalar, kaçak avlanılmış kara av hayvanı derisi av suçunda kullanılmış silahlar, keklik eti, su ürünleri vs.)

5-) Arama kararı veya emrinin geçerli olduğu süre,

(Araman, 20.10 2005 günü gece vakti saat 20.00- den itibaren 3 saat.)

6-) Netice ve talep ;

Yukarıda ismi ve soyadı yazılı şahsın konut, işyeri ve müştemilatında kaçak orman emvali kullandığı ve bulundurduğu yazılı imzalı ihbar mektubuyla ihbar edildi.

İhbar mektubunun, dilekçe kanununa göre düzenlenmiş olması nedeniyle incelenmesi gerekmektedir. Suç delili olacak eşya, alet, vasıta ve kaçak orman emvallerine el konulabilmesi için bunların bulunduğu iddia edilen şüpheliye ait kapalı konut ve işyerinde ve eklentilerinde ihbarı araştırmak bakımından arama yapılmasına ihtiyaç hasıl olmuştur.

Anayasanın 20 ve 21 maddesi ve Ceza Muhakemesi Kanunun 119, 127, 158 maddeleri uyarınca, Kanuni gereği yapılmak üzere yazılı arama ve el koyma ermininin en kısa zamanda verilmesini müsaadelerinize arz ederim. 20.10. 2012

Sav Toplu Koruma or.muh Memuru Şerafettin KORKMAZ—İmza

ARAMAYA MÜSAADE EMRİ TUTANAĞI

(*Yetkili Amir Orman İşletme Şefi Tarafından Düzenlenen ve Orman Muhafaza Memuran verilecek aramaya müsaade kararı)

Arama Emri Verenin ;

Adı ve soyadı ; Saadet Güzel

Görevi ve Unvanı ; Orman İşletme Şefi

1-) Aramanın nedenini oluşturan fiilin ne olduğu;
Sav toplu koruma memuru olarak görev yapan Ali Yaşarın Şefliğimize verdiği ………… tarih ve …………sayılı arama talebi tutanağında ;

Orman Muhafaza Memuruna yapılan, kanuna uygun olarak düzenlenmiş geçerli kabul edilen ihbar mektubundaki iddiaların, araştırılması gerektiğinden, suç delilerinin bulunduğu şüpheliye ait konut ve diğer kapalı yerlerde, kaçak orman emvali ile suça ait her türlü delilin bulunduğu bildirildiğinden, Orman suçlarının gecikmesinde sakınca bulunan hallerden sayıldığından dolayı, şüpheli kişinin konutu ve diğer kapalı yerleri ile şüpheli kişi üzerinde, Orman Memurunun talep ettiği üzere, aranmanın yapılmasına ve el koyma işlemi için emir ve müsaade verilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

2-) Aranılacak kişinin adı ve soyadı; A.- Z., ISPARTA

3-) Aramanın yapılacağı konut veya diğer kapalı yerlerin adresi;
Isparta ili Sav kasabası, Hükümet Caddesi, sevgi yuvası evi, kapı no;18,kat-1

4-)Aranacak eşyanın türü ;
Kaçak orman emvali, suç nakil vasıtası suç aleti ve diğer deliller.

5-) Arama kararı veya emrinin geçerli olduğu süre,;
20. 10. 2005 günü gece vakti 20,00 dan itibaren 3 saat.

6-) Arama emrinin veriliş sebebi ;
Orman İşletme Şefliğine, 12. 10.2010 tarih ve 50 sayılı yazıları ekinde gelen ve görevli orman muhafaza memuru (...A-B) nın düzenlediği arama talebi tutanağı incelendi;

Yukarıda adı ve adresi yazılı şüphelinin evinde ve iş yerlerinde, kaçak orman emvali bulunduğunun, yazılı ve imzalı olarak mektupla ihbar edildiği,bu ihbarın kanunen geçerli ve incelenebilecek şartları taşıdığı nedenle, hemen arama yapılarak ihbarın araştırılması gerektiği kanaatine varılmıştır.

6831 sayılı Orman Kanunu 88. Maddesi ile Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinde yazılı bulunan kurallarına göre, görevli Orman Memurlarının aramak istedikleri şüpheli kişiye ait konut ve eklentilerinde, ahır ve bahçesinde Kapalı yerlerinde orman suçuyla alakalı her çeşit orman emvaline, suç vasıtalarına ve suç eşyasına ve diğer kanunlara göre rastlanacak suç delillerine el konulması için arama ve elkoyma emri verilmiştir. Aramanın en kısa sürede konut iş yeri ve diğer kapalı yerlerde gündüz ve gece vakti olmak üzere yapılarak, arama sonucunda aramaya katılanlarca düzenlenen, arama ve el koyma tutanaklarının Isparta Cumhuriyet Başsavcılığına derhal verilmesi gerektiğinden, arama sonucuna göre, arama ve el koyma tutanaklarının imzalandıktan sora Şefliğimize gönderilmesini,

Arama işlemi yapılacak yer sahibine bu belgenin bir nüshası verilerek, arama sebebi, doğru biçimde açıkça, kendisine ve hazır bulunanlara açıklandıktan sonra, arama işlemlerinin usulüne uygun olarak acele yapılmasını ve neticeden yazı ile derhal bilgi verilesi için; görevli Orman Muhafaza Memurlarına bu arama ve elkoyma emri izni verildi. 20.10.2010-- saat 18,30

Arama Kararı Veren Amir ;……Orman İşletme Şefi İmza Mühür.

ARAMADA HAZIR BULUNACAKLAR

Ev, işyeri, ek bina, bahçe ve çadırda yapılacak aramada, o yer muhtarı ve ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi aramaya nezaret eden, işlem tanığı olarak, mutlaka bulundurulur. Kanun emri olan bu husustan hiçbir nedenle vazgeçilemez Bu kişilerin bulunması, memur ve aranan mesken sahibi için bir güvencedir. Aramada, bu hususu ihmal edenler, suç işlemiş olurlar ve her türlü iftiraya maruz kalabilirler.

Aramada, muhtar, aza, köy bekçisi, jandarma, polis, işçi, aranan mesken sahibi, eşi, mükellef çocukları, annesi, babası, kiracısı, zilyedi, mümessili, hısımları ve avukatı da hazır bulunabilir. Kapalı konut ve işyeri dışında kalan açık alanlarda orman sahasında yapılacak aramalarda bu kişilerin bulundurulmasına, yetkililerin arama kararı veya arama emrini almaya kanunen ihtiyaç yoktur. Orman Memurları yazılı emir ve izin almaksızın açık yerlerde, tek başlarına da arama ve elkoyma işlemi yapabilirler.

Askeri hizmete mahsus daire ve konutlarda asker kişi üzerindeki aramalar, Hakimin kararı ya da Savcının talebi ve iştirakiyle askeri makamlar tarafından yetkili komutanın yazılı emri ve kararı neticesinde yerine getirilir. (CMK.119,Md. Bk.)

ARAMA USULÜ

Orman memurları 6831 sayılı Orman Kanunun 88. Kapsamın göre kanun kurallarına uygun olarak gece ve gündüz vakti arama yapabilirler. Arama işlerinde "2005 tarihli Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği"" kuralları göz önünde bulundurulur. Arama sonuç tutanakları C. Başsavcısına derhal bildirilir. (CMK. Değişik Md.119.)

Aranacak yere gitmeden önce meydana gelecek her türlü zorluğa ve tehlikeye karşı gerekli tedbirler önceden alınarak, jandarma veya polis teşkilatından köy muhtarı ve köy bekçilerinden sözlü veya istenirse yazı ile yardım talep edilmelidir. Bu adli görevin yapılmasında onların da yardımına ihtiyaç vardır. Orman Memurları, aramada nelere dikkat edileceği, muhtemel zorluk ve tehlikelerin neler olduğunu gözden geçirilerek bir plan yapmalıdır. Suç delili eşyaların kaçırılmaması için aranacak yerde öncelikle tedbir alınmalıdır.

Aranacak konuta gelindiğinde, meskene girmeden önce, kapı çalınır. Konut sahibine ve aramaya katılanlara, aramanın sebebi ve maksadı sakıncası yoksa aramaya katılanlara hemen açıklanır. Arama kararı veya emrinden bir nüshası ev sahibine verilerek okuması istenir. Konut ve iş yerinde kaçak emval, suç aleti ve nakil aracını bulmak için aramaya rıza göstermesi istenir. Rıza göstermediği takdirde, zor kullanılacağı ve görevliye mukavemetten tutanak düzenleneceği bu nedenle aramaya müsaade etmesinin kendi yararına olduğu bir daha izah edilir. Rıza göstermesi tekrar istenir. Aramaya, müsaade etmeme, kapıyı açmama, aranacak yeri terk etme gibi engelle, ya da saldırıyla karşılaşıldığında, kademeli olarak artacak şekilde zor kullanılabilir. Saldırıda bulunan ve direnen kişiler yakalanıp kelepçelenerek etkisiz hale getirilir. Gereken emniyet tedbiri alındıktan sonra, kapalı yerlere zarar vermeden açılarak, arama işlemleri mutlaka yapılır. (CMK: 123, 124 Md. Bk)

Arama sırasında eşyaya ve şahıslara zarar vermemeye bilhassa dikkat edilmelidir. Zorun yersiz gereksiz aşırı zarar verici keyfi şeklinden kaçınılmalıdır.

Aramaya bir taraftan sıra ile başlanarak heyet halinde her taraf tamamen aranır. Görevlilere iftira atılabileceği daima göz önünde tutularak, tedbir olarak, aranan yerlere heyet halinde topluca girilerek araştırma yapılmalı, tek kişinin bir yerde araştırma yapması kendisi için sakıncalı ve tehlikelidir.

Görevliler, suça ait delillerin gizlenebileceği çatı arası, örtü altı, kuyu ve ambar içi, saman yığını ve gübre altı, tanker içini arayıp, suça ait delilleri bulunmaya çalışmalıdır. Suça ait delilleri meskeninde veya yanında bulunduranlar, bu şeyleri göstermek ve teslim etmekle yükümlüdürler.

Orman Kanunuyla ilgili arama yaparken, Kara Avcılığı Kanunu veya Kültür Varlıklarını Koruma Kanunun, Su ürünleri Kanunu veya TCK ununa göre suç işlendiği şüphesini uyandırabilecek bir başka suça ait delile tesadüfen rastlandığında, başka bir suça ait bu

delillere de el konur ve muhafaza altına alınarak, mahalli Cumhuriyet Savcılığına düzenlenen el koyma işlemi tutanağı ile birlikte C. Savcısına teslim edilir.

Suç konusu emval ve diğer deliller veya aranan kişiler, aranan meskende bulunur veya bulunmaz, arama neticesine göre mahallinde aramaya giriş ve aranan yerden çıkış tutanağı aramaya katılanlarca mutlaka düzenlenerek okunup imzalanır. Arama tutanağında kaçak emvallerin hangi durumda olduğu, bunların sahibinin kim olduğu, şüphelinin bu konudaki ifadesi alınır.

Arama sonunda düzenlenen tutanağa, elkonup zapt edilen emval veya sarf edilmiş binada kullanıldığı için elkonup zapt olunamayan kaçak, damgasız, nakliyesiz. Faturasız ve sevk irsaliyesiz emvallerin ölçü ve miktarı ile diğer eşyalar hakkında düzenlenen suç tutanağının tarih ve numarası yazılır. Emvallere el konulamamış ise sebepleri belirtilir. Aramaya katılanların adı soyadı görev unvanı ve adresi ile aramanın bitirildiği tarih gün ve saat arama tutanağına yazılıp tutanak okunur ve imzalanır. İmzadan imtina eden olursa sebebi sorularak verdiği cevap imza yerine yazılır. Bu şekilde arama işlemi tamamlanır. İmza bilmeyenler sol baş parmak izini basarlar. Şayet isterse arama sonucunda düzenlenen tutanaktan bir nüshası aramaya maruz kalan ilgili kişiye verilir. Aramanın sonucu arama tutanağına yazılır. Bu tutanak haksız ve usulsüz arama yapıldığı iddia edilip şikayet edildiğinde ispat aracı olarak daha sonra kullanılır.

Aramayla ilgili düzenlenen evraklar, en kısa sürede derhal hiç bekletilmeden mahalli C. Başsavcılığına acele gönderilerek Savcılığın 24. Saat içinde, yetkili hakime bu evrakları inceletip denetimden geçtikten sonra, hakimin aramayı onayladığını 48 saat içinde bildirir.

Suçla alakalı eşyalara görevlilerce el konulmuş ise, bunlar kanunen yedieminlik görevi bulunan yetkililere, senetle veya tutanakla teslim edilerek, emniyet altına alınıp muhafazası sağlanır. Suç eşyası yönetmeliğine göre; silah mermi patlayıcı yakıcı aşındırıcı uyuşturucu, zehirli kimyasal maddeler suç eşyası ve delil olarak Cumhuriyet Savcılığı emanet bürosuna tutanakla teslim edilir. Durum savcılığa bildirilir.(CMK. Md. 127 Bk.)

Arama, ev sahibi ve yakınları bulunmadan zorla kilit açılarak yapılmış ise, aranan binanın dış kapısı muhtarlığın mührüyle mühürlenip, hazır bulunan muhtar veya azaya tutanakla teslim edilir.

Arama sırasında veya arama sonrasında, aramaya katılanlara hakaret, darp, silah kullanma gibi suç işlendiğinde, olayın sebebi, suçlunun yaptığı hareketlerle söylediği sözler ve davranışları ayrı bir tutanakta açıklanarak görevlilerden biri şahit diğeri şahsi şikâyetçi ve diğerleri olay tanığı olarak düzenledikleri olay tutanağını, birlikte imzalayıp mahallin doğrudan mahalli Cumhuriyet Savcılığına şahsi şikayetçi olarak şikayet dilekçesi vermelidirler. Ayrıca Orman Suçu tutanağına bu hakaret ve saldırı durumu kısaca yazılarak durumu ispatlayan belge olarak kullanılmalıdır.

ARAMA TUTANAĞINA YAZILMASI GEREKENLER

-Aranan konutun ve işyeri sahibinin hüviyeti ve ikamet adresi,

-Arama yapılacak yerin, ili, ilçesi, köyü, mahallesi, sokak adı, ev ve iş yeri numarası,

-Hâkim veya C. Savcısı veya amirden alınan yazılı arama kararı veya arama emrinin tarihi, sayısı ile kararı ve emri veren kuruluşun adı,

-Aramanın sebebi, suçun mahiyeti, suçun nasıl öğrenildiği, (Yazılı ihbar, şikayet, suçüstü, iddiaları araştırmak.)

-Aramada bulunanların adı soyadı, arama tarihi ve aramaya başlama saati, aramanın sona erdiği saati. Arama vaktinin gece veya gündüz vakti olduğu,

-Arama sebebinin katılanlara ve aranan yer sahibine bildirildiği, arama kararından veya arama emrinin bir suretinin aranan yer sahibine verildiği, tutanağına yazılır.

-Armaya konut sahibinin rızası ile veya zor kullanılıp girildiği, zor kullanılmışsa zorun mahiyeti, eşyaya zarar verilmişse, zararın mahalli rayice göre değeri, zarar verilmemişse bu durum açıklanır.

Aramada kaçak orman emvali, suç alet ve suç nakil vasıtası bulunup bulunmadığı, Aranan yerde kaçak emval bulunmuşsa bunların cinsi, türü, çeşidi, adedi, ebatları, miktarı, nerede ne durumda bulunduğu, zapt olunup olunamadığı, zapt olunamamışsa sebebi açıklanır. Bu emvaller için düzenlenen suç zaptının tarihi ve numarası yazılır.

-Suçla ilgili olup zapt edilen dışında, herhangi bir suç eşyasına tesadüfen rastlanıp rastlanmadığı, hiçbir özel eşyanın alınmadığı, aranan yer sahibine aramadan dolayı, zarar ve ziyanının olup olmadığının sorulduğu ve verdiği cevap tutanağa yazılır.

-Aranan yer sahibi yokluğunda kilit kırılarak veya maymuncukla kapı açılmışsa, arama sonunda dış kapının mühür mumu kullanılarak muhtarlık mührü ile mühürlenerek muhtara ve azaya teslim edildiği yazılır.

-Arama sonucu düzenlenen tutanağın hazırda bulunanlara okunduğu, tutanağı imzalamalarının istendiği, hangi tarih ve saatte yazıldığı belirtilir. İmzadan çekinen olursa, sebebi sorularak, imza yeri altına, imzadan kaçınma sebebi yazılır.

Aramaya iştirak edenlerin adı soyadı, mesleki unvanı, adresi yazılıp imzaları tutanağa alınarak aramanın sona erdiği tarih ve saati ile gece veya gündüz vakti olduğu yazılır.

-Bu şekilde arama işlemi çıkış tutanağı tamamlanır.

-İsterse, arama sonunda düzenlenen bu tutanaktan bir nüshası, aranan yer sahibine veya vekiline verilebilir.

Arama sırasında görevlilere karşı arama sırasında ve sonrasında hakaret, sövme, darp ve diğer suç fiilleri yapılmışsa ayrı bir tutanak düzenlenir.C. Savcılığına şahsi şikayetçi olunarak tahkikat yapılması talep edilebilir.

ARAMA TUTANAĞI (ÖRNEĞİ.)

Şefliğimize yapılan yazılı bir ihbarı araştırmak için, …… Sulh Ceza Hakimliğinin 15. 07. 2010 tarih ve 2010 / 5 sayılı arama kararı alınarak 15/ 07/2010 günü saat 18,35 de, aşağıda isimleri yazılı kişilerle birlikte, …….İlçesi ……Köyü aşağı mahalle, okul sokağı 19 numaralı evde ev sahibi olarak oturan, Yaşar oğlu 1936 doğumlu İdris köyü nüfusuna kayıtlı, Hasan TEKDURMAZ çağrıldı.

Evinde kaçak orman emvali bulundurduğu ihbar edilmesi sebebiyle, Hakim kararı bulunduğundan, kanuna uygun arama yapılacağı ev sahibine ve aramaya katılanlara bildirildi. Hakimin aramaya müsaade ve onay veren arama kararı konut sahibine okundu ve kendisine bir nüshası verildi.

Aramaya rıza göstermedi. Aramanın zorla mutlaka yapılacağı kendisine tekrar anlatıldı. Bunun üzerine evinin kapısını kilitleyip oradan ayrıldı. Aramaya katılanlara

aramanın gecikmesinde sakınca bulunduğu, aramanın mutlaka yapılması gerektiği açıklandı, kilitli kapının kilidi kırdırılarak kapı köy bekçisine zorla açtırıldı.

Hep birlikte aramaya geçildi, aranan her yere heyetçe birlikte girilip arama yapıldı. Aynı avluda bulunan samanlıkta samanların arasında gizlenmiş durumda, kabukları soyulmamış ve kesilen yerlerinden reçine sızan taze kesilmiş , damgasız kaçak . ...Adet .... M3 karaçam tomruk ve 50 kğ gövdeden parçalanarak yarılmış takriben bundan üç gün önce kesilmiş yaş meşe odunu görüldü.

Kaçak emvallerden çakılı olup sökülemeyecek durumda olanların dışındaki bir kısım emval zapt olunup, yediemine teslim edildi. Kullanılmış ve çakılı olanlar sökülüp zapt edilemedi. Zapt edilen ve zapt edilemeyen kaçak emvallerin ebatları ve miktarı ayrı ayrı tespit edildi. Kaçak olup sarf edilmiş ve aranan yerde hazır bulunan sarf edilmemiş emvallerin tamamı hakkında 15.07.2005 tarihli . 20105........Sayılı suç tutanağı düzenlendi.

Aramada başkaca suça konu, emval ve eşyaya rastlanmadı. Aramada hiçbir eşyaya zarar verilmedi. Ev sahibi aramada bulunmadığından, suç konusu emvallerle ilgili ifadesi, suç tutanağına imzası alınamadı.

Aramaya aynı gün gece saat, 19,20 de son verildi. Evin kapısı mühür mumuyla köy muhtarının mührü ile mühürlenip muhtar, Şaban Yıldıza teslim edildi.

Aranan yerin kapısı önünde düzenlenen bu arama çıkış tutanağından, bir nüshası köy muhtarına verilmek üzere düzenlenip okunduktan sonra birlikte imzalandı. 15.7,2005, saat 19,20

Orman İşl. Şefi…….Or. Muh. Me		Köyü Muhtarı	(Aranan Ev sahibi)
İmza	Adı ,Soyadı	Adı Soyadı	(İmzası Alınamadı)

Köyü Azası	Aza	Köyü Bekçisi	Komşu
İAdı Soyadı imzası			

*ORMAN KANUNUNDAKİ, SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ

*ORMAN SUÇLARININ TAKİBİ VE AÇIKLAMASI

(ORK. Md. 91.Suçları 14, 15, 111, 111/a, 112, 113, 114..)

Orman suçları veya kabahat sayılan fiillerin takibi ve tespit işleri orman memurlarının kolluk görevidir.

Orman suçu veya kabahat fiilinin işlendiğini gören, ihbar veya şikâyetle öğrenen orman memurları kimseden emir beklemeden derhal suçları takip edip gereken işlemleri mümkün olan en kısa sürede usulüne uygun olarak yapmak zorundadırlar. Orman suçları geciktirilmesinde sakınca bulunan suçlardandır. Suç ve kabahat fiillerinin takibi ve tespiti geciktirilirse delillerin kaybolması ihtimali vardır. Bu nedenle orman suçlarının takibi ve tespit işleri çok acele yapılması gereken işlerdendir.

Orman İdaresinin ormanların imarı için yapacağı, dikim, temizleme, bakım, tensil kesimi, imar çalışmaları sırasında yapılan ağaç kesimi ve odun dışı tali ürün toplanması Orman Kanunun 14. Maddesinde yazılı yasakların kapsamına girmez.

İzinsiz, ruhsatsız kaçak olarak yapacak ve yakacak emval veren ağaç, ağaççık, fidan ve otsu bitkilerin orman örtüsünün kesimi toplanması götürülmesi bulundurulması suç veya kabahat fiilidir.

Yasanın suç saydığı bir neticeye sebep olan hareket suç veya kabahat sayılır.

SUÇA AİT TUTANAK DÜZENLEME

Ormanda kesilmiş olarak bulunan ağacın, görevli memurlarca veya diğer bir görgü tanığı tarafından kesim işini yapan kişi suçüstü görüldüğünde veya fail tarafında suçu kabul ettiğini söylemesi halinde verdiği bu ifade üzerine ve ihbar veya şikayette bulunanın ifadesine dayanılarak şayet suçlu bulunursa tutanak düzenlenir.

Suç tespit tutanağında, failin suçla alakalı ikrarını belirtir açıklama yapılmalıdır. Failin suç fiilini ne zaman, nerede, ne yaparak, ne maksatla niçin işlediği hususlarındaki ifadesi alınıp kesin delillere dayalı olarak açıklama yapılmalı. Failin ikrarı bir delildir. Mahkemede hâkim bunlara dayanarak cezasını belirler. Suç tespit tutanağının aksi kanıtlanmadığında, belge kanıtı olarak tutanağa dayanılarak faile ceza verilir.

1-) Failin kimlik bilgileri, sahte olmayan nüfus cüzdanına bakarak ve nüfus idaresi kayıtlarıyla karşılaştırılarak fiili yapanların gerçek hüviyeti ve ikamet adresi doğru olarak tespit edilmesi görevin en önemli kısmınıdır. Bu konu çok önemlidir.

2-) Suçun nasıl öğrenildiği, fiilin işleniş biçimi, işlendiği tarih ve zaman dilimi, failin suçüstü görülmüşse veya ihbarla öğrenilmişse belirtilmeli.

3-) Suç işlenen ormanın vasfı ve karakteri açıklanmalı. Eylemin nerede yapıldığı, muhafaza ormanı, milli park, ağaçlandırma sahası, gençleştirme sahası, baltalık ormanı, koru ormanı, özel orman sahasında, tapulu arazide, mezarlıkta yapıldığı belirtilmeli.

4-) Orman ağaçlarına, fidanlara, toprağa verilen zararlar ve bunların miktarı, ölçüleri belirtilmeli.

5-) Dikili yaş ağaçların kesilmesi veya yaralanması, aşırı bir şekilde dallarının budanması, sökülmesi, boğulması neticesinde dikili yaş ağaçların hayatiyetini kaybedip etmeyeceği, bunun sebebi mutlaka açıklanmalı.

6-) Kesilen, sökülen, zarar verilen ağaç veya fidanların ağaç cinsi, adedi, dikili yaş veya dikili kuru olduğu, ağacın vasfının yapacak veya yakacak emval veren ağaçlardan veya fidan veya ağaççık veya dal vasfından hangisi olduğu. Ağaçların kalite sınıfı, ağaç orta çapı ve buna göre hacmi, bu ağaçlardan normal olarak istihsali mümkün bulunan ürünlerin çeşidi ve miktarı, ağaçların ormanda taç alanıyla kapladığı alanı, ölçülerek teknik olarak tespit edildikten sonra suç tutanağına yazılması gerekmektedir. Yapacak emval veren ağaçlar hacim üzerinden hesaplanırken, yakacak nitelikte ağaçlardan kesilerek elde edilenlerin kaç kental veya kaç kiloğram veya kaç ster olduğu belirtilir.

7-) Kaçak kesilip parçalara bölünmüş emvallerin hangi orta kuturdaki bir ağacın gövdesinden mi yoksa dallarından mı elde edildiği yoksa ayrı ayrı ağaçlardan mı elde edildiği elde edilen bu ağaçların yapacak emval veren veya yakacak emval veren ağaçlardan veya fidan vasfında veya düşük yatık nitelikte hangisi olduğu bunların vasıf tayini araştırılıp soruşturularak tespit edilmelidir.

8-) Fiilin işlenmesinde hangi aracın kullanıldığı, bu aracın motorlu olup olmadığı, cinsi, adı, şasi ve motor numarası. Belirgin özellikleri belirtilmelidir. 91/4. Madde uygulanabilmesi için motorlu araçla kesilen ağaç ve emval miktarı ayrıca belirtilir. Kesilen ağacın dip kütüğünde ve emval üzerinde bulunan kesim izleri ile kütük dibindeki talaşlardan ve suçüstü görülmüş olmasıyla motorlu testere ile kesim yapıldığı anlaşılır.

9-) Suçun işlenmesinde kullanılan araç, gereç ve suçun işlenmesi sonucu elde olunan, emvallere elkonularak yediemine senetle teslim edilir.

10-) Suç tutanağı genel kurallara göre noksansız olarak düzenlenir. Yazılanlar faile okunur, imza atması istenir. Suç tutanağı görevli memur ve suçlular tarafından birlikte imzalanmak suretiyle tamamlanır. Fail imzalamazsa sebebi imza yerine yazılır.

11) Suç tutanağı ve ek evraklar hemen veya üç gün içinde amire veya bu işle görevliye zimmetle teslim edilir. Tutanaklar orman işletme şefi tarafından hukuki yönden bir noksanlık olup olmadığı kontrolden geçirildikten sonra bir hafta içinde eklenmesi gerekli evraklarıyla birlikte noksansız olarak mahkemeye gönderilerek kanuni gereği takip olunur.

Elkoyma Ve Müsadere ; Suçun işlenmesinde kullanılan araç ve gereçlerle suçun işlenmesiyle meydana gelen ve elde olunan her çeşit orman emvali ve ürünlere görevlilerce el konur ve yediemine senetle teslim olunur. Yediemindekiler mahalli sulh ceza mahkemesince TCK 54. Maddesine göre müsaderesine karar verilerek orman idaresi malvarlığına geçer.

***Suçun Cezası;* Mahkemece ceza tayininde, fail kişilerde yakalanan kaçak emvalin elde edildiği dikli ağaçların cinsi, adedi, 1,30 m. Deki kabuklu gövde çapı ve buna göre Amenajman planında belirtilen dikili kabuklu hacmi miktarı, yapacak, yakacak, fidan, ağaççık vasfından hangisine girdiği, bunlardan hangi çeşit ürün üretilebileceği üretilen ürünlerin kalite sınıfı,orta çapı,boyu, hacmi, miktarı orman memurlarınca ilmi ve fenni esaslara ve usulüne uygun olarak ve doğru bir hesaplamayla tespit olunup, tutanakta veya ek raporla belirlendikten sonra mahkemece bu duruma göre ceza ve tazminat uygulanır.**

***Ağaçlar yapacak vasıfta ise ceza;* 91/1 maddeye göre, şayet yakacak nitelikte ise 91/1 maddedeki cezanın yarısı verilir.**

Yakacak nitelikteki emvalin yapacak nitelikteki ağaçlardan elde edildiği bilirkişi tarafından düzenlenen tutanak ve raporda bildirildiğinde 91/1. Maddeye göre ceza uygulanır. Yapacak emval veren ağaç yakacak oduna parçalanmışsa suç, (91/1) maddeye uyan suç olur. Yapacak vasıftaki dikili yaş ağaç aşırı bir şekilde dalı kesilip budanmış ve bu sebepten veyahut başka bir sebepten dolayı hayatiyetini yitirecekse suç 91/1 maddeye girer. Ağaç kesme suçu gibi ceza ve tazminata hükmolunur.

Fidan kesilmesi, sökülmesi, boğulması halinde hayatiyetinin kaybetmesi durumunda yasanın 91/1. Maddedeki cezanın 91/2 . Maddesine göre ceza bir misli artırılarak verilir. (1+1=2)

Fidan orta çapı 7,9 cm. olan toprakta müstakilen bulunan fidelik, çubukluk, sırıklık çağındaki ağaç ve ağaççıkların yeni yetişen nesline fidan denir. Fidanların yapacak veya yakacak vasıfta sırıklık çağında olduğu ve yerden 1,30 m. yüksklikteki gabuklu gövde çapı belirtilmelidir.

-Fideliklerde veya orman yetiştirmek maksadıyla toprağı işlenerek orman ağacı tohumu ekilmiş sahaları tahrip etmek, her hangi bir şekilde zarar vermek 91/3 maddeye göre ceza uygulanır.

-izinsiz olarak ağaçların dallarını kesmek, koparmak -Yaş ağaçların kurumasına sebebiyet vermeksizin tepesini kesmek, koparmak -Yaş ağaçları yaralamak Dikili veya kuru durumdaki ağaçlardan çıra, reçine, sakız, katran çıkarmak --Ormanda yatık , devrik ,düşük, veya ağaççık durumda bulunanları kesmek veya ormandan götürmek --İzinsiz

kök sökmek -- İzinsiz Odun kömürü yapmak fiillerinin işlenmesi halinde ise 91/5 maddeye gere idari para cezası uygulanır.

Ormanda dikili yaş veya dikili kuru ağacın kesilmesini fark gözetmeden aynı cezaya tabi tutmuştur. Kesilen ağacın yapacak veya yakacak emval üretilebilen ağaçlardan olmasına göre failin cezasında farklılık olur.

Suç veya kabahat fiilleri orman kanunun 3, 23, 24, 25. maddelerine göre orman rejimine alınmış olan veya milli park veya muhafaza ormanı sınırları içinde işlenmiş ise bu durum tutanakta yazılıp açıklanarak buna göre cezada artırım yapılır. Orman Kanunun 14. Maddesiyle yasaklanan fiillerin ve Kanunun 3, 23, 24, 25, maddeleri kapsamındaki yerlerde işlenmesi halinde suçların cezası Orman Kanunundaki temel cezadan başka 111. Madde hükmü uyarınca ceza iki misli olarak uygulanır. (1x2=2)

ÖZEL ORMANLARDA İŞLENEN SUÇLAR (OR. K. 91/6)

Orman Kanunun 56. Maddesine göre, Orman Kanunun Devlet Ormanları hakkındaki 14, 15, 17, 19, 41, 42. Maddeleri hükümleri tapusu olan özel ormanları için de tatbik edilir.

56. maddenin son fıkrasında yazılı olduğu üzere, özel ormanlarda avlanma, hayvan otlatma ve ormandaki meyvelerin toplanması Orman Kanunu hükümlerine göre sahiplerinin iznine bağlıdır. Bunlar için orman sahibinden izin alınmışsa kabahat fiili oluşmaz. Ceza uygulanamaz.

Özel orman olarak tapulu bulunan ormanlık sahada, orman sahibi olan kişilerin 14/A ve 14/B maddelerine aykırı olarak işlemiş oldukları fiiller için 91/6. Madde kapsamına göre ceza verilir. Suç konusu ağaç tabii olarak yetişmiş özel orman sayılan yerden kesildiği anlaşıldığında, 6831 sayılı Orman Kanunun 56. Maddesi uyarınca aynı yasanın 91/6. Maddesiyle ceza tayini gerekir. Kendi arazisinde tohum ekip ve fidan dikmek suretiyle yetiştirilen özel ormanlarda mülk sahipleri 91/5 ve 91/6. Madde hükmüne tabi değillerdir.

DİKİLİ YAŞ VE KURU AĞAÇ TAZMİNATLARI;

Ormanda dikili durumda yaşayan ağaç veya dikili kuru haldeki ağaç kesilerek veya kurumasına sebep olunan ağacın cinsi, vasfı, kalite sınıfını ve 1,30 m. Yükseklikteki kabuklu gövde çapına göre ağaç hacmi belirlenir. Bu ağacın hacimden normal istihsalle elde olunabilecek yarı mamul emvallerin çeşidi, orta kutru ve miktarı 113. Maddesine göre mahalli rayiç birim fiyatı çarpılarak ağacın emvallerinin tutar değerleri bulunur. Kesilen veya hayatiyeti kaybolan ağacın dal boyu yarıçap kabul edilerek daire alan formülü ile ağacın taç alanı ile ormanda işgal ettiği alan bulunur. Bu alana göre 114. Madde ile ağaçlandırma tazminatı hesaplanır.

Yaşayan ağacın taç alanıyla ormanda işgal ettiği alan için, 114 maddeye göre belirlenmiş birim fiyatı çarpılarak suçun işlendiği tarihte geçerli olan, ağaçlandırma gideri tutarı bulunur. Ayrıca fidanlara ormanda tahsis edilen saha veya işgal ettikleri saha miktarına göre 114. Madde tazminatı hesaplanarak suç tarihinde geçerli olan ağaçlandırma tazminat raporu düzenlenir.

Dikili kuru ağaç veya dikili kuru fidan kesilmesi halinde 114. Maddeye göre ağaçlandırma tazminatı talep edilmez. 114. Maddeye göre ağaçlandırma tazminatı sadece canlı haldeki yaş ağaç ve fidanların kesilip kurumasına hayatiyetini yitirmesine sebebiyet verilmesi durumlarında talep edilir.

Kesilen, sökülen veya tahribata uğayan Fidan bedeli; fidanın türü, yaşı, adedi tespit edilir. Bir fidanın yaşına göre maliyet bedeli, 112/B maddedeki maliyet birim fiyatının bir katı fazla tazminat olarak hesap edilir. (1+1=2)

Yatık ve devrik kuru orman emvalin parçalanması, kesilip doğranması, yakılarak yok edilmesi hallerinde, emvalin değişikliğe uğratılması, emvallerin ele geçirilememesi veya yanması gibi durumlarda zayiat ve değerindeki kayıplar için 112/A. Maddeye göre gerçekten oluşmuş emval zararı tazminatı istenir.

Elektrik enerji nakil hattının geçtiği irtifak hakkına konu izinli olan ormanlık sahadan, orman idaresinden habersiz ve damgasız ağaç veya fidan kesilmesi durumunda suç tutanağı suçu işleyenler hakkında düzenlenir. Tazminat ise, Elektrik İdaresi adına iş gören ve zarara sebebiyet veren İdarenin teknisyen ve işçilerin görev nedeniyle işlediği suçundan dolayı oluşan zarardan öncelikle Elektrik İdaresinin tazminatı ödemesi gerekmektedir.

AĞAÇLARDAN PEDAVRA HARTAMA YAPILMASI

Yapacak emval veren kaliteli ağaçlardan, dolgun ve düzgün gövdeli lifleri doğru olan kaliteli, az budaklı ağaçlardan, balta, tahra, bıçak gibi aletlerle ağacın lifleri istikametinde kabaca fazladan zayiat verdirilerek yarılmak suretiyle elde edilen yarma tahtalara pedavra denir. Bu suçla ilgili tutanaklar yapacak emval veren ağaçların kesilmesiyle ilgili tutanaklara benzer şekilde düzenlenir. Fail kişinin ağaç üzerinde yaptığı işlemler tarif edilir. Failin elde ettiği pedavra tahtalara el konup zapt edilerek ölçüleri Suç tutanağına yazılır.

Tazminatlar; Hartama Pedavra tahtaların hangi vasıfta kaç dikili yaş veya yatık ağaçtan üretildiği belirlenir. Ağaçların 1,30 m deki kabuklu çapları ve bu çapa gre hamcı hesaplanır. Bunlardan normal üretimle elde olunabilecek emval çeşidine kalitesine göre tazminat istenir. Dikli yaşayan ağacı kesip hartama yapan kişi için 113, 114, madde tazminatları talep olunur. Yatık ağaç düşük ağaç emvalinden pedavra çıkarılmışsa, bu durum tutanakta açıklanır. Bu durumda tazminat Orman Kanunun 112/A maddesine göre gerçek zarar üzerinden ve ağacın parçalanmadan önceki yuvarlak gövde odunu miktarına göre hesaplanan değerinden, yarma tahta değeri düşülür, aradaki fark gerçek zarar olarak tazminat istenir.

Müsadere : Suç işlenerek elde edilmiş emvaller ile suçun işlemesinde kullanılan araç ve gereçler elkonup zapt olunup yediemine bağlanarak mahkemeden bunların müsaderesi talep edilir. Mahkeme bunların müsaderesine TCK. 54. Üncü maddesine göre karar verir.

Ceza maddesi ; Orman kanunun 91/1. Maddesinde belirtilmiş olup bu madde belirtilen cezayı artırıcı sebepler varsa veya suç Orman Kanunun 111. Maddesine belirtilen Milli Park veya Muhafaza ormanında işlemişse asıl cezaya ilave olarak yapılan fiillerin çeşidine göre ceza artırımı yapılarak gereken ceza verilir. Milli Park veya Muhafaza Ormanlarında işlenen bu suçun cezası (1x2=2) formülüyle iki misli olarak verilir. (ORK.Md. 23, 24, 25, 111, Bk)

DİKİLİ YAŞ VEYA KURU AĞAÇLARDAN ÇIRA ÇIKARMAK
(ORK. Md. 14. 15, 91/5. 111. 112, 113, 114)

Çıra, çam türündeki ağaçların reçine depo etmiş kısmına çıra denir. Çıra dikli ağacın kabuğunun soyulmuş kısmında gövde üzerinde bulunduğu gibi kök ve kütük kısmında veya düşük enkazlarda oluşabilir. Dikli kuru veya yaş olan ağaç gövdesinden çıra çıkarmak için ağaç yara almış ve ağaç aldığı yara sebebiyle kırılıp hayatini kaybedecek duruma getirilmiş ise bu durumda suç ağaç kesme gibi ceza tazminata hükmolunur.

Çıralı kütük veya kök sökülerek çıra elde edilmiş veya enkazlardan toplanmışsa emval yapacak emval vasfında değilse, ağırlığı kental olarak hesaplanır. Çıra ele geçmişse emval bedeli ve ağaçlandırma tazminatı istenmez.

Suçla elde edilmiş çıralara ve çıra çıkarırken kullanılmış araç ve gereçlere elkonularak yediemine teslim edilirse, bunlar mahkemece müsadere edilir.

DİKİLİ AĞAÇLARDAN REÇİNE SAKIZ VE KATRAN ÇIKARMAK
(ORK. Md. 14. 15, 91/5. 111. 112, 113, 114)

Ekseriyetle kızılçam dikili yaş ağaçların 1,5 metre yüksekliğe kadar gövde kısmında soymuk tabakasında yara açılarak balzami yağın sızmasıyla elde edilen bu maddeye reçine denir. Reçine alınan ağaçlar aldıkları yara sebebiyle artımları çok azalır. Gövde kısmında reçine birikerek çıralaşır kullanım yeri azalır ve değeri düşer.

Reçine istihsal edilmiş ağaçlar kurumayabilir. Yaşamlarını uzun süre sürdürebilirler. Ağaç hayatiyetini yitirmemişse 113 ve 114. Madde tazminatları istenmez ancak değer ve artım kaybı için 112 maddeye göre tazminat istenebilir.

Kaçak istihsal edilen reçinenin ağırlığı tartılarak tespit edilir. Bu reçine ve suçun işlenmesinde kullanılan araç ve gereçler yediemine teslim edilir. Bunlar mahkemece müsadere edilir. Orman idaresi mal varlığına aktarılır.

Sığla yağı (Günlük) ağacının gövdesinde tekniğine uygun açılan kanal gibi yaralanan kısmından sızan ve elde edilen balzami yağa sığla yağı denir. Bu yağlar izinsiz ve kaçak olarak toplanıp satılır. Sığla yağı ilaç sanayinde ve güzellik ürünü yapımında yaygın şekilde kullanılmaktadır. Günlük ağacının gövdedeki kambiyom tabakası zedelenirse hayatiyetini zamanla kaybedip tıpkı reçine alınan ağaçlarlar gibi zamanla kuruyabilir.

Faillerden yakalanan sığla yağının ağırlığı tartılarak tespit edilir. Tazminat ve cezası reçinedeki gibi hesaplanarak verilir. Yediemine teslim olmuş sığla yağı ve suçta kullanılan araç ve gereçler mahkemece müsadere edilir.

***Sakız,* sakız ağacının gövde ve dallarında açılan yaralardan akan balzami yağdır. Buna damla sakızı da denir. Kaçak istihsal edilmiş damla sakızları tartılarak miktarı tespit edilir. Diğer hususlar reçine bahsinde anlatıldığı gibidir.**

***Katran Çıkarmak;* Çıralı çam veya sedir ağaçlarından damıtım fırınları veya ocaklarda istiflenmiş emvaller alttan yakılan yüksek ateşle ısıtılarak katran üretilir. Ağaçlardan sızan katran kaplarda toplanır. Elde edilen katran hayvan hastalıklarının tedavisinde veya su geçirmemesi için çeşitli yerlerde yalıtım maddesi olarak kullanılmaktadır. Odun ağırlığının takriben % 4. Neft yağı, % 4. Katran ve %14 kadarı odun kömürü olarak istihsal edilir. Geri kalan kısım ise su buharı, gaz ve kül halini alır.**

Suçun işleniş biçimine ve verilen zarara göre tazminat istenir. Suçla oluşan katran, odun kömürü, neft yağı ve diğer eşyalar yediemine teslim edilerek mahkemeden bunların müsaderesi talep olunur.

YAŞ DİKİLİ AĞAÇLARIN KABUĞUNU SOYMAK VEYA
YALAMUK ÇIKARMAK (ORK. Md. 14, 15, 91/5, 111, 112, 113, 114)

Dikili ve yaş ağaçların kabuğunun soyulması ve yalamuk çıkarılması suçtur. Canlı yaşayan ağaçların gövdesindeki kabukları soyup çıkarılmak veya gövdeden çevresiyle boru gibi yalamuk çıkarmak ağaçların hayatini etkiler. Canlı ağaçların öz su iletim boruları tahrip olur bozulur. Ağaç ihtiyacı olan suyun yapraklarına iletemediği sebeple aşırı

soyulmuş olması hallerinde hayatiyetini tamamen kaybedebilir. Soyulan kabuk az miktarda ise ağaç kurumaz ancak artımı azalır.

Yaşayan dikili ağaçların gövdesinden kabuk soyan faillerin yaptığı işler tarif edilir ve ağaç kuruyacak duruma getirilmiş veya az bir miktar kabuk soyulmuş ise belirtilir. Ağaç hayatiyetini kaybedecekse ağaç kesme gibi tespitler yapılır ve 113, 114. Maddesine göre tazminat istenir. Ağaç aldığı yara yerinden bakteri ve mantar zararı ile kalitesi bozulup çürüyebilir. Bu gibi durumlarda 112/A madde tazminatı istenebilir.

Yaş dikili ağaçların dip kısmına zehirli madde, sönmemiş kireç, taze çimento, asit, tuz dökülürse bu ağaçlar zamanla hayatiyetini kaybedebilirler.

Suçun işlenmesinde kullanılan araç gereç ele geçmişse yediemine teslim edilerek mahkemeden müsaderesine karar verilmesi istenir.

91. MADDE İLE İLGİLİ BİLİRKİŞİ RAPORU (ÖRNEK)

………Sulh Ceza Mahkemesi Hakimliğine
Esas Numarası ;
Davacı ; Kamu Hakları
Müşteki (Şikayetçi) ; Orman İdaresi
Sanık : V. Y.
Suçun Konusu : Ormandan izinsiz ve damgasız dikili yaş ağaç kesmek.
Suçun İşlendiği Tarih : 10. 10. 2010

Mahkemenin çağrısına uyarak ,,,,,,/,,,,,,/2010 günü mahkeme heyetiyle birlikte, ……… numaralı suç tutanağında belirtilen ………Köyü…….. Mevkiinde yapılan keşifte bilirkişi olarak tayin olunmam dolayısıyla bu rapor düzenlenmiştir.

Mahkemece bilirkişiliğimizden sorulan konular: Suç işlenen yerin mevkii ve ormanın niteliği, ağaç kesilen sahanın orman olup olmadığı, kesilen ağacın vasfı, adedi, cinsi, orta kutru ve orta kutra göre ağaç hacmi hesabı ile tazminat tutarlarının hesaplanıp belirlenmesi, Suç yeri krokisinin düzenlenmesi.

Yapılan İnceleme ve Araştırmalar

İli……İlçesi…….Köyü…….Mevkii…….Numaralı bölme ………. Milli park ormanında …/…../ 2010 tarih ve ……….suç tutanağında belirtilen yerde ……….Tarihinde mahkeme heyetiyle birlikte keşifte bulundum. Yapılan incelemede, keşif yapılan dava konusu yerin Devlet koru ormanı olduğu, Suç tutanağı imzacısı orman muhafaza memuru ile fail ve mahalli bilirkişi köy muhtarı tarafında suç işlenen yer mevkii ve kesilen ağaçlar tarafımıza gösterildi. Suç zaptında belirtilen yerin ve kesilen ağaçların keşif yapılan yer olduğu anlaşıldı.

Sahada orman tahdidi yapıldığı suçun tahdit sınırları içinde ….. Mevkii Devlet koru orman sahasında ../…/2010 tarihinde suçun işlendiği anlaşıldı.

Memleket haritası, hava fotoğrafları, Amenajman planı ve tahdit haritalarının bu yere uygulanmasında, keşif yapılan yerin orman sayılan Devlet koru ormanı olduğu belirlendi.

Keşifte hazır bulunan zabıt imzacısı ve sanık tarafından keşfe konu emvaller gösterildi. Bunlar üzerinde yaptığım incelemede bir adet 28 cm. Dip kütük kuturlu olan ağacın fenni esaslara göre orta kutrunun dip kutrun yası olduğundan, orta çapın 14 cm. Olduğu, bu orta kutra göre dikili ağaç hacminin 0,323 m3 bulunduğu, kesilen ağacın yapacak emval veren nitelikte bir adet kızılçam ağacı olduğu ve suç tutanağında yazılı olan ve yedieminde bulunan emvalin bu bir adet kızılçam ağaçtan kesilerek elde edildiği tespit edildi. Bu ağacın bundan takriben iki ay önce suç tutanağında yazılı tarihte dikiliden kesildiği, kütük kabuğu rengi kabuğun kütük odunundan henüz ayrılmadığı, akan reçinenin kurumuş ve kütük üzerinde bulunması, odun renginin açık oluşu sebebiyle tespit edildi. Ayrıca zabıt mümzisi ve sanıktan da kesim tarihi sorulup öğrenildi. Onların belirttiğine göre, suç tutanağında yazılı tarihte ağacın yaş ve dikiliden kesildiği failin kesim işini henüz bitirdiği sırada suç üstü görüldüğü ifade olunmuştur.

Kesim işinde motorlu testere kullanıldığı kütük üzerindeki kesim izlerinden ve kütük dip kısmında bulunan talaşlarının incelenmesiyle tespit edildi.

Failin suç zaptındaki ve mahkemedeki ifadesine göre, bu ağacın ibre ve dallarını hayvanlarına yedirmek amacıyla ve gövde kısmını ise evine nakletmek için kestiğini açıklamıştır.

Ağaç gövdesinin motorlu testere ile tamamen kesip yere devirdiğinden kesme fiili tamamlamıştır. Ağaç hayatiyetini yitirmiştir. Fail işlediği fiilin amacını gerçekleştirmiş bulunmaktadır.

Fail ağaç kesme fiilini, suçun işlendiği orman içi köyün nüfusuna kayıtlı ve aynı köyde ikamet etmekte olduğu………. Köyünün ise orman içi köylerden olduğu

Failin ağacı keserken fidanları kırıp zarar vermediği gibi ayrıca fidan vasfındaki ağaç ta kesmediği anlaşıldı.

Ağaç kesilen yerde Orman Tahdit ve kadastro işlemleri yapılmış ve……….tarihinde kesinleşmiştir. Kesilen ağaç kovada milli park ormanı 306 numaralı bölme içerisinden orman sayılan yerden kesildiği tespit olundu.

Yapılan sorguda, failin bu ağacı kesme için Orman İdaresinden alınmış izin ve ruhsat belgesi olmadığı gibi kesilen ağaç üzerinde damga izi bulunmadığı görülüp tespit edildi.

Buna göre eylem ; Devlete ait milli park ormanından hayvanlarını beslemek gayesiyle yaş, yapacak emval veren vasıftaki bir adet 14 cm. Orta kuruda kızılçam ağacını motorlu testere ile tamamen keserek kesme eylemin tamamlamış ve ağaç bu kesim nedeniylede hayatiyetini tamamen kaybettiği anlaşılmıştır.

Tazminat Hesaplaması ;

Dikili yaş yapacak emval veren nitelikte 14. Cm. Orta kutur ve 0,323 m3 hacimdeki bir adet kızılçam ağacından;

6831 sayılı Orman Kanunun 2010 yılı birim fiyatına göre;

A) 113. Maddeye göre, Kızılçam maden direk = 0,323 m3 x 100.00 TL/m3. = 32,30 TL emval bedeli.

B) 114. Maddeye göre, 2010 yılı ağaçlandırma gideri; 10 m2 x 1, 00 TL/m2 = 10,00 TL. Ağaçlandırma gideri.

Toplam zarar tutarı = 32,30 + 10,00 = 42,30 TL.

Sonuç Ve Kanaat; **Ağacın kesildiği yerin Kovada Milli Park ormanı olduğu. Hayvan beslemek maksadıyla yapacak nitelikte bir adet kızılçam ağacının suç tarihinde dikliden yaş olarak kesildiği, fiilin gerçekleştirildiği 2010 yılı birim değerlerine göre orman idaresinin zararının; 42,30 TL. Olduğu ve orman idaresince tazminatın doğru hesaplandığı görülüp anlaşıldı.**

İnceleme ve araştırmamız sonucu düzenlenen görüş ve kanaat bildiren teknik bilirkişi raporumuz mahkemenizin tetkik ve takdirlerine sunulur. .../ .../2010

Teknik Bilirkişi, Serbest Orman Mühendisi.

++

AÇIKLAMA

Orta kutur dip kutrun yarısı olduğu bilimsel ve teknik verilerlere göre bulunmuştur. Kaçak kesilip parçalanmış emvallerin yapacak veya yakacak emval üretilebilen bir ağacın gövdesinden mi dalından mı elde edildiği yoksa yapacak veya yakacak vasıftaki dikili veya yatık hangi ağaçlardan elde edildiği araştırılıp soruşturularak ilmi esaslara göre incelenip bir raporla tespit edilmelidir.

Aynı yerden aynı kast ve aynı zaman dilimi içinde çok kısa aralıkla yapacak ve yakacak emval kesilip toplanması şeklinde suç işlendiğinde, bu eylemler tek bir amaca göre işlenmiş tek suç sayılır. Aralarında uzun bir zaman süresi geçmişse eylemler ayrı ayrı kast altında ve değişik amaçla işlenmiş ise, bu eylemler tek suç olmayıp her eylem ayrı bir suçu oluşturur. Aynı zamanda hem yapacak ve yakacak emval veren ağaç kesilmişse tek bir suçtur. Bunların miktarı ayrı ayrı belirtilmelidir.

Suç konusu emvalin 5 kentalinin ormandan devriklerden toplandığı bir kentalinin ise aynı zamanda ve aynı yerde bulunan yakacak vasıftaki meşe ağaçlarının dallarından kesildiği dalları budanan ağaçların hayatiyetini devam ettirdikleri anlaşılmasına göre, sanığın eyleminin tek suç oluşturduğu anlaşılır. Ağacın tepe dalları nacakla kesilirken suçüstü görülmüşse, ağacın bu nedenle hayatiyetini kaybedip kaybetmeyeceğini, kesilen ağacın yapacak veya yakacak ve fidan vasıfta mı olduğunun yerinde saptanması ve tutanağa yazılması gerekir.

Kimler ne masatla olursa olsun Devlet ormanından izinsiz ve damgasız kuru veya yaşayan ağaçların kesilmesi hayatiyetinin yitirilmesine sebebiyet verilmiş olması, dallarının kesilmesi suçtur.

İstihsal işinde çalışan işçiler faydalanma kastıyla ormanda çalışma sahası içinde ve diğer ormanlarda hangi sebeple olursa olsun damgasız, izinsiz, ağaç kesilmesi suçtur. Kesim işçileri kendi faydasına üretim istihkakı ile daha fazla ve kolayca para kazanmak ve kendine yarar sağlamak amacıyla bu çeşit suçları işlemektedirler.

ORMANDAKİ DEVRİK VEYA DÜŞÜK EMVALLERİN GÖTÜRÜLMESİ

Oyuk ve kovuk olup dikili yaş ve kuru ağaçlar devrik yıkılmış veya zemine düşmüş ağaç sayılmazlar. Devrik ve düşük ağaçlar kökü ile irtibatı bulunmayan yere doğru devrilmiş ve zemine düşmüş vaziyette bulunan ağaçları ifade eder. Başkaları tarafından kesilerek ormana bırakılmış veya kesilmeden toplanmış emvali ormandan götürmek, ağaççık nitelikte emval kesilmesi veya devrik veya yatık emval üzerinde kesme yontma, biçme, kömür yapma gibi şekil değişikliğine sebep olma fiilleri 6831 sayılı kanunun 91/5. Maddesine uyan bir suçtur. Orman içinde önceden kesilmiş halde bulduğu bir adet çam ağacını traktörün arkasına bağlayarak nakledilmesi 91/5 maddesindeki suçu oluşturur.

YAPACAK EMVAL VEREN AĞAÇ KESİMİ; *(ORK. Md..91/1.)*

Devlet ormanlarından izinsiz damgasız kaçak olarak dikili yaş veya ekonomik değeri bulunan dikili kuru yapacak emval veren ağaç kesmek, sökmek ve boğarak hayatini yitirmesine sebep olmak veya istihsal sahasında kesim işçilerinin istihsaline müsaade verilmemiş ağaçları kendi menfaati veya başkasının menfatına olmak üzere fazla kazanç sağlamak maksadıyla, damgasız kaçak olarak kesmesi suçtur. Orman sayılan yer üzerinde bulunan meyve veren ceviz, kestane, söğüt, elma, armut veren ağaçların izinsiz damgasız kaçak kesilmesi de bu maddeye giren orman suçudur.

Suç tutanağını düzenleyen görevli memurlar faillerin suç tarihine göre kestiği söktüğü, boğduğu dikili yaş veya kuru haldeki ağacın yapacak veya yakacak emval veren ağaçlardan hangisi olduğu, yaşayanların aldığı yara yüzünden hayatiyetini yitirip yitirmeyeceğini, ağaç cinsini, türü, kalite sınıfını, ağaçların 1,30 m. Yükseklikteki kabuklu gövde çapı, buna göre dikili hacmini belirtmelidir. Kesim işinde kullanılan aracın mortlu olup olmadığı, motorlu araçla kesilen ağaçların adedi ve hacminin yakacak vasıfta ise ağırlığının belirtilmesi gerekir.

Yapacak veya yakacak vasıftaki dikili bir yaş ağacın kökü ile irtibatı tamamen kesilerek veya gövdesi yaralanarak veya gövdesindeki yan dalları ve tepe çatı dalları aşırı derecede budanarak veya gövdesinden boğularak veya yalamuk çıkarılarak veya kökünden sökülerek, ağacın kurumasına ve hayatiyetinin kaybolmasına her ne şekilde olursa olsun sebebiyet verilmesi halinde, ağaç kesme suçu gibi işlemler yapılarak kesme fiili cezası ve tazminat hesabı uygulanır. Dikili kuru ağaç veya kuru fidan kesildiğinde ağaçlandırma tazminatı istenilmez.

YARGITAY KARARI; ""Sanığın bir tane kerestelik yaş kara çam ağacının gövdesinin üçte ikisini kestiği ve üçte birinin kesilmemiş ve ağaç devrilmemiş olduğu ve henüz kesmeğe devam edilirken görülüp yakalandığı, bu haliyle bu çam ağacının yaşama gücünü yitirdiği tespit edilmiş bulunmaktadır. Dikili yaş bir çam ağacını kesmek onu yaşama gücünden yoksun bırakmak ondan yararlanmak için yapılacağına, kesmesini bitiremediği çam ağacıda kesilmiş olan kısmıyla aldığı yara yüzünden yaşayamaz hale gelmiş bulunduğuna göre sanık yaş çam ağacı kesme eylemini tamamlamış sayılır. (Y.CGK.1964 T.3/246 E. 255 K.)"

BİRKAÇ ŞAHSIN BİRLİKTE BİRDEN FAZLA AĞAÇ KESMESİ

Birden fazla şahıs aynı yerde birlikte ağaç kesme eylemine karışmışsa ve bunların kestiği ağaçları ayırmak mümkün değilse, yanı suç müştereken işlenmişse failler için aynı tutanak düzenlenir. Tutanakta faillerin nasıl suça ortak olduklarının açıklaması yapılır. Failler birden fazla ağaç kesmişlerse kesilirken görülen bir ağaçtan önce kesilen diğer ağaçları da o kişilerin kestiğine kanaat getiriliyorsa bu kanaati doğrulayan iz, belirti ve failin ifadesi alınıp bütün delillerin belirtilmesi şarttır. Örneğin;

Yukarıda hüviyeti ve adresi yazılı şahsı milli park ormanında 20 cm. Orta kuturlu bir kızılçam ağacını kendisine ait motorlu testere ile keserken 11. 11. 2010 günü saat 15,30 da suçüstü görüldü. Aynı yerden 4 ağaç daha kesilmiş olduğunu tespit ettik. Kesilen bu ağaçlarda kızılçam yapacak emval veren vasıfta ve ormanda toplam olarak 150 metrekare yer kaplamaktadır. Ağaçların yeni kesildiğini gösteren reçine sızıntısı kütük ve gövde kısmında devam etmekteydi, kabukları soyulmamıştı, kesilirken gördüğümüz motorlu testere ile kesildiği kütüklerin dibindeki talaşlardan ve ağacın kesildiği kütük ve gövdedeki izlerden anlaşıldı. Az önce kesilen ağaçların dip kütüğü etrafında sadece faillerin ayak izleri vardı. Orada başka kimsede yoktu. Bu kesilen 5 adet ağacı kimin kestiği konusunda kendilerine sorduğumuzda bu 5 ağacıda motorlu testereyle biz kestik. Birlikte götürüp satacaktık yakaladınız dediler. Kesilen ağaçların damgası yoktu yeni ve kaçak kesilmişlerdi. Suç aracı motorlu testereye elkonup zapt edildi. Failler suçtan men edildi. Ağaçlar ölçülüp tutanağa yazıldı. Tutanak faillerin huzurunda okundu doğru yazmışsınız dediler. .

Milli park ormanından izinsiz ve damgasız kaçak olarak dikili yaş ağaç kesen şahıslar hakkında düzenlenen tutanak yüzlerine karşı okundu, Tutanağı imzalamaları teklif edildi. Kanuni işlem yapılmak üzere bu tutanak suç yerinde düzenlendi. 11. 11. 2010 saat 16, 45.

Şayet failler kestikleri ağaçlardan emval istihsal etmişlerse ürün çeşidi, niteliği, kalite sınıfı, ebatları hacim ve ağırlığı suç tespit tutanağına yazılır. Kesilen ağacın gövdesi ortadan kaldırılmış olsa da teknik usullere göre önceden hazırlanmış cetveller yardımıyla dip kuturları belli olan ağaçların orta kuturlarının hesaplanması mümkündür. Dip kutrun yarısı orta kuturdur.

AĞAÇ ORTA ÇAPIN VE HACMİN HESAPLANMASI

Ormancılık tekniğinde dikili ağacın hacmi yerden 1,30 m. Yükseklikte ağaç gövdesinde ölçülen kabuklu gövde çapına göre bulunur. Amenajman planlarında ağaç cinslerine ve ağaç kalitesine çap guruplarına göre bu şekilde ağaç hacmi hesaplanmıştır.

Ağaç hacminde; gövde, dal ve kabuk hacmi bulunmaktadır. Ağaçlar genellikle silindir gibi değil de konik biçimindedir. Kesilen ağacın toprak yüzeyinden 0,30 cm. Yükseklikteki kütük çapı (0,8) veya orta çapı (1,6) katsayı ile çarpıldığında ağacın toprak seviyesi zemininden 1,30 m. Yükseklikteki gövdedeki çapı bulunur. Amenajman planında ağaç hacim tablosunda o cins ve çaptaki ağaç için ağaç hacmi verilmektedir.

Toprak zemininden 0,30 cm. Yükseklikte ölçülen kütük çapının yarısı orta çapı verir. Ancak mahkemeler ağaç orta çapının bulunmasını isteyebilirler. Tutanaklarda ağaç hacminin orta çapa göre hesaplandığı belirtilmelidir. Örneğin;

Kütük çapı : 66 cm.

Ağaç orta çapı: 66 / 2 = 33 Cm.

1,30 m. Deki çap = 33 x 1,6 = 53 Cm.

Kütük çapı = 66 x 0,8 = 53 Cm. 1,30 m. Çap bulunur.

53. Cm. Çap için amenajman planında ne kadar hacim gösteriyorsa o cins ağacın dikili kabuklu hacmi olur.

Tomruk hacmi orta çap ve boy uzunluğuna göre bulunduğu halde, ağaç hacmi yerden 1,30 m. Yükseklikte ölçülen gövde çapına göre bulunur. Aradaki farka dikkat edilmelidir.

Kesilen fidanların yerden 1,30 m. Yüksekten ölçülen çap orta çap değildir.

Gövde odunu hacmi ağaç hacmi değildir. Ağaç hacmi içinde kabuk, gövde ve dal odunu hacim toplamı vardır.

YAKACAK EMVAL VEREN AĞAÇ KESİLMESİ; (OR.K. 91/1. MD.)

Dikili haldeki yaş yakacak vasıfta emval veren ağaçların kesilmesi, halinde 91/1. Madde yazılı cezanın yarısına hükmedilir.

Ağaçların köküyle birlikte sökülmesi, dallarının aşırı olarak kesilerek, hayatiyetinin yitirilmesine yani kurumasına sebebiyet verilmesi, gövdesinin daire biçiminde boğulması, yalamuk çıkarılması hayatiyetini kaybetmesi kesme suçu gibi tazminat ve ceza gerektirir.

Ceza verilirken ağacın yakacak veya yapacak vasıfta olduğunun kanuna göre bilinmesi gerekmektedir. Failin cezası ağacın yapacak veya yakacak emval üretilebilen durumuna göre verilecektir.

Yakacak vasıfta emval veren bir ağacın kesilmesinde bu hacimdeki ağaçtan kaç kental ağırlığında veya kaç siter yakacak odun üretilebileceği hesaplanır. Ve bu miktara göre tazminat hesabı yapılır. Bu ağaçların yakacak emval vasfında olduğu, ağaç cinsi, adedi, 1,30 m. De ölçülen çapı ile ağaç hacminin ve bundan elde edilen emvalin kaç kental ağırlığında veya kaç ster olduğunun tespiti ile hesaplanıp belirtilmesi gerekmektedir. Failler yakacak emval veren dikili yaş ağaç kesmiş veya boğmuş veya köklemişlerse emval bedeli 113. Maddeye göre ve ağaçlandırma bedeli ise 114. Madde ye uyularak tazminatı istenir. Yakacak emval veren ağaç fidanı tahribatında 112/B ve 114. Maddeye göre tazminat talep edilir.

AĞAÇ KESME—SÖKME VE BOĞULMASINDA MOTORLU ARAÇ VE GEREÇ KULLANILMASI (Or. K. 91/4. Md.)

Motorlu araçlar; motor gücüyle çalışan traktör, kepçe, dozer, elektrikle veya benzinle mazotla çalışan motorlu testereler, motorlu araç ve gereç sayılırlar. Motorlu olan araç ve gereçler kullanılarak dikili ve yaş halde iken kesip, sökülerek, boğularak, veya aşırı budanarak ağaç ve fidanların hayatiyetlerini yitirmesine sebep olunması durumlarında, 91/1 maddede yazılı cezalar bir misli artırılarak verilir. (1+1=2)

Motoru bulunmayan yaylı el testeresi, bıçkı, balta, tahra, tırpan, motorlu araç ve gereç olmadıklarından bu araçlarla işlenen ağaç kesme ve sökme, dal kesme gibi

suçlarının cezasında artırım yapılmaz. Motorlu araç ve gereçle işlenen suçlar da ceza tayin edilirken; önce en ağır cezayı gerektiren motorlu araçla yapılan fiilden dolayı hapis ve adli para cezası verilir.

Kesme ve sökme eylemi motorlu araç ve gereçle işlenmişse, 91/1 deki ceza 91/4. Maddeye göre (1+1 = 2) formülü ile bir misli artırılarak verilir. Yaş dikili ağacın dallarının aşırı derecede motorlu araçla kesilmekle hayatiyetinin kaybedecekse bu ilmen tespit olunmuşsa, yakacak emval veren ağaç kesme eylemi gibi 91/4 . Maddeye göre ceza artırımı yapılır. Yaşayan dikili ağaç fidanları motorlu araçla kesilmesi veya sökülmesinde (91/2.) maddeye göre ceza uygulanır. Ancak 91/4. Madde ile artırım yapılamaz.

Hava şartlarından veya yaşam dönemin tabii sonucu olarak dikili kuru halde bulunan bir fidan kesilmiş ise bu fidan yaş canlı olmadığından, 2 misli ceza artırımı yapılamaz. Bu 2 misli ceza artırımı hayatiyeti devam eden yaş fidanların kesilip sökülmesi halinde uygulanır.

FİDAN TARİFİ VE TAZMİNAT HESABI

Ağaçların kökünden gövdesinden çıkan şah ve gövdeden çıkmış olan filiz ve sürgünler fidan niteliğinde sayılmazlar. Bunlar ince dal mahiyetindedir.

***Fidan;* köküyle ve gövdesiyle kendi başına toprakta müstakil vaziyette bulunan, ve kökleriyle toprağa tutunan bitkiler fidan olarak nitelendirilir. 1,30 m. Yükselikteki çapı 7,9 cm. Kadar olan yaşamını sürdüren fidelik, çubukluk, sırıklık çağındaki genç ağaçlara fidan denir.**

Yaşayan fidan kesimi veya sökülmesi veya boğularak veya tomurcukları büyük ölçüde hayvanlara yedirilerek fidanın hayatiyetinin yitirilmesine sebebiyet veren fiillerin işlenmesi halinde, 112/B maddesine göre fidan cinslerine ve yaşına göre maliyet bedelinin bir misli fazlasıyla (1+1=2) hesaplanarak tazminat istenir. Ayrıca zarar gören bu sebeple yaşamını yitiren tahrip olan fidanın yerine yenisinin dikimi için, bir fidana ormancılık tekniğine uygun ara ve mesafeye göre tahsis olunan alan esas kabul edilip 114. Maddeye göre tahrip olan fidan adedi sahası için 114. Maddeye göre ağaçlandırma gideri hesaplanır. Ağaçlandırma projesine göre bir hektara dikilen ve bir fidan için ayrılan saha yüzölçümü ağaçlandırma sahası olarak kabul edilir.

Kuru haldeki fidan kesimi, sökümü 91/5. Madde ile cezalandırılır. 112/B ve 114. Madde ile ilgili tazminatlar istenmez.

Kuru olmayan yaşayan fidanların motorlu araçla veya motorsuz araçlarla izinsiz sökülmesi, kesilmesi, tomurcuklarının hayvanlara yedirilmesi, kabuklarını soyulması veya bir başka şekilde kurumasına, yaşayıp gelişmesine ve hayatiyetinin kaybolmasına sebep olunması halinde, fidan için gereken ceza, 91/1 maddedeki temel ceza bir misli artırılarak verilir yani, 1+1= 2 şeklinde olur. Ayrıca beher fidan için 112/B, ağaçlandırma gideri hesabında ise bir fidana tahsis edilen saha esas alınarak hesaplama yapılıp 114. Md. Tazminatları failden istenir.

Tazminat ;

-Fidan için ; 112/B, ve 114. md.

***-Ağaçlar için 113,114.* md.**

Emvallere zayiat verdirilmiş piyasadaki değeri düşürülmüşse emvallerin parçalara bölünmeden önceki değerinden, paralanmış mevcut emvallerin değeri düşülür. Aradaki fark gerçekten oluşan zarar olarak fail kişilerden talep edilir.

Örneğin; normal üretine göre hesplanan değerinden, hartama değeri düşülür ve aradaki fark gerçek zarar olarak ORK.112/A maddesine göre hesaplanıp tazminat istenir.

AĞAÇÇIK VE DAL KESME , KÖK SÖKME -YATIK VE DEVRİK AĞAÇLARI KESMEK TOPLAYIP GÖTÜRMEK. *(ORK.md. 14, 15, 91/5. 111, 112, 113, 114.)*

Yaş ve dikili haldeki ağaçların hayatiyetine zar vermeksizin ağaçlardan kabuk, çıra, reçine, sakız çıkartılması, ağaçların yaralanması, tepelerinin kesilip koparılması, dallarının kesilmesi, şah ve filizlerin kesimi halinde, ayrıca yatık ve devrik ağaçların kesilip, götürülmesi, kök odunu sökülmesi halinde, kuru halde dikili durumdaki fidan kesiminde, odun kömürü yapılmasında orman kanunun 14 maddesindeki yasaklanmış eylemlerin işlenmesi halinde, orman kanunun 91/5. Maddesine göre ceza tayin olunur.

***Devrik Ağaç; ağacın çeşitli sebeplerle kökü ile birlikte devrilen ve kökü ile bağlantısını kısmen muhafaza eden ağaçlara devrik ağaç denir. *Yatık ağaç; önceden kesilmiş, ormana bırakılmış veya rüzgâr fırtına kar sebebiyle devrilip kırılmış ve kökü ile bağı bulunmayan ağaçlara yatık ağaç denir.**

Devrik veya yatık ağaçları götürmek suçu iki şekilde oluşur. Fail ağaç üzerinde kesme yontma biçme gibi hiçbir değişiklik yapmadan veya değişiklik yaparak ormandan götürebilir. Üzerinde şekil değişikliği yapılmaksızın ormandan toplanıp alındığı gibi yatık emvali götürmek suçunun tamamlanması için, toplanan emvalin araca yüklenip hareket etmeden yakalanması eksik teşebbüs, araç hareket edip ormandan çıkmadan yakalanması tam teşebbüs, kaçak emvalin orman dışına çıkarıldıktan sonra yakalanmış olması durumunda suç tamamen işlenmiş olur.

Yapılan eylem ağacın hayatiyle ilgili değilse, emvalin değerini düşürecek bir fiilse sadece zarar miktarını karşılayacak kadar gerçek zarar tazminatı 112/A maddeye göre, ağacın parçalanmadan önceki haliyle normal istihsalle elde edilen emval değerinden, failden yakalanan emval değeri düşülerek, gerçekleşen zararı karşılayacak kadar tazminat istenir. Diğer tazminatlar talep edilmez. Örneğin, yapacak vasıftaki bir emval bölünüp yakacak vasfa dönüştürülmüş ise. Emvalin önceki değeri ile yakalandığı zamanki değeri farkı idarenin zararı olup bu miktar kadar tazminat talep edilmesi gerekir.

Ağaçlar ölçüldükten sonra veya fail kişiler tarafından kaçırılarak veya yakılarak veya bir yerde sarf edilerek çakılı durumda ise bu emvaller dolayısıyla orman idaresinin kaybolmuş emval değeri için 112/A tazminatı talep olunur. Canlı yaş ağaç ve ağaççık kesiminde 113 ve 114. Madde tazminatı hesaplanır.

Ormandan kök odunu sökme suçu araçla veya insan emeğiyle kazma ve balta ile yapılabilir. Kök odunun miktarı kilogram olarak tespit edilir. Kök odunlarına el konup yediemine teslim edilmiş ise tazminat istenmez. Şayet emvaller kaçırılmış, yakılmış, sarf edilmişse sadece emval değeri 112/A . Madde tazminatı istenebilir.

ORMANDA İZİNSİZ ODUN KÖMÜRÜ YAPMAK
(ORK: md. 14, 15, 91/5, 111, 112, 113, 114.)

Odun Kömürü; Torluk denen ocaklarda paraboloit şeklinde istiflenen odunların üzeri toprakla örtülerek az hava akımı ile kontrollü yakılmasıyla oluşan kömürleşmiş odun ürününe odun kömürü denir. Odun kömürü, daha çok emval naklinin zorluk çekilen yerlerdeki yakacak emval veren ağaçların yakılmasıyla elde edilir.

Odun kömürü sanayide, evlerde kullanılır. Oduna nazaran hafif ve taşınması kolaydır. Kaçak temin edilen odunlardan veya enkazlardan odun kömürü elde olunmuşsa,odun kömürü yapma suçu oluşur. Kaçak olarak elde edilen kömürlere el konularak ağırlığı kilogram olarak tespit edilip yediemine teslim edilir.

Yakalanan kömürün kaç adet hangi vasıf ve durumdaki ağaçların kesilip yakılmasıyla veya enkazların toplanmasıyla yapıldığı araştırma ve soruşturma sonucu tespit edilmelidir. Bu hususun bilinmesi gerekir. Çünkü faile uygulanacak ceza ve tazminat hesabı bu tespitlere dayanılarak yapılır.

KAÇAK ODUN KÖMÜRÜ YAPMA SUÇUNA AİT TUTANAKTA BELİRTİLMESİ GEREKENLER;

1-) Odun kömürü yakılan yer, orman içindemi yoksa orman içi açıklık yerlerde mi yoksa orman dışında ormana 4 km. Mesafedeki arazide mi ocak yakılmış ve kömür elde edilmiştir. Bu ocak yerinin haritada ölçülen mesafesi ne kadardır. Dört yönden olmak üzere kaç metre mesafededir. Topoğrafik haritadan bakılarak doğru hat şeklinde ölçülerek tespit olunur.

2-) Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda ve baraj havzalarında mı ocak açılıp odun kömürü yapılıp yapılmadığı belirtilir.

3-) Kömür ne kadar dikili yaş veya dikili kuru, yatık devrik durumda ve yapacak veya yakacak vasıftaki emvalden elde edilmiştir.? Kaçak kesilen yakacak vasıftaki fidan veya sökülen ağaççık, ormandaki düşük ve devriklerden toplandığı bunların yakacak veya yapacak vasıfta oldukları, birimine göre miktarları, ayrı ayrı tespit edilir. Ormandaki kesilmiş kütük ve torluktaki kömürler tetkik edilerek tespit olunabilir. Fidanların yaşı, ağaçların adedi, hacmi veya ağırlığı, çapları, failin ifadesi alınarak gerçek durum tespit olunabilir.

4-) Kömür yapmak için torluklar paraboloide veya kesik koniye benzer torluğa kaç metreküp emval yerleştirildiğinin hesaplanması için aşağıdaki tam paraboloit formülünden istifade ile torluğa yerleştirilmiş odun hacmini buna dayanarak ağırlığını hesap etmek kolaylaşır.

Tam paraboloidin Çevreye göre Hacmi $V = \frac{U^2}{8 \cdot 3{,}14} h.$

Formüldeki ;
V= Odun hacmi (m3),
U = torluk tabanı çevre uzunluğu (m.) ,
H = Torluk yüksekliği (m),
Pi sayısı = 3,14

Yukarıdaki formülle torlukta bulunan odunun hacmi bulunur. Tartılan kömürün ne kadar odun hacminden elde edildiği bulunmuş olur.

Kömür üretiminde zayiat oranı deneme metoduyla bulunur. Ortalama olarak bir ster hacmin yapraklı ağaçlarda %50 si, ibrelilerde ise % 60 miktarında kömür olarak üretilebilir. Bir başka ifade ile, odun ağırlığının % 20 veya %25 i odun kömürü olmaktadır. Buna göre de odun ağırlığının beşte biri kömür ağırlığıdır.

5) Kömür yapma işi torluktaki kaçak kesilmiş veya ormandan izinsiz temin edilmiş olan odunlar tamamen yakıldıktan sora mı, yoksa torluk ateşlenmeden emvaller yanmadan öncemi yakalandığı belirtilmeli. Suçun teşebbüs safhasında mı yoksa suç tamamlandıktan sonramı yakalandığı ceza yönünden bilinmesi gerekir.

Dikliden hangi vasıftaki ağaç, ağaççık, fidan kesilmişse ayrı ayrı miktarı belirtilir. Dikliden yaş ağaç kesilmişse 113. Madde ile emval bedeli ve 114. Madde ile ağaçlandırma gideri hesaplanarak tazminat istenir. Şayet fidan kesilmişse fidanın yaşına ve vasfına, cinsine türüne göre değeri 112/B maddesine ve bunların ağaçlandırma bedeli 114. Maddeye göre hesap edilir.

Kömür yapımında endüstriyel nitelikte emval kullanılmış ise yüzde miktarının tespiti gerekir. Endüstriyel odun miktarı tespit olunur. El konulan kömür bedeli ile torlukta yakılan odun bedeli arasındaki fark idarenin gerçek zararını belirtir.

Örnek ; torlukta 1200 kğ. Kömür tespit edilmişse, bunu 5 ile çarparsak odunların ağırlığını tespit etmiş oluruz. 1200 x 5 = 6000 kğ odun yakılmıştır.

Bir metreküp yapraklı sanayi odunu 730 kğ. Olduğu dikkate alındığında; 6000/ 730 = 8, 219 m3 yanan emval hacmidir.

Örnek; Torluk çevresi = 9,40 m.
Torluk yüksekliği = 3,00 m.
Torluk yarı çapı 1,50 m.

Paraboloidin hacmi (m3.) $$V = \frac{3{,}14 \times r \times r}{4} \times \frac{h}{2}$$

Suçun cezası; 91/1, 91/2, 91/5 maddeye göre verilir . Suç 111. Madde yazılı sahalarda işlenmiş ise 91. Maddedeki ceza (1x 2 = 2) formülü ile artırılır.

El koyma ve müsadere; Suçun işlenmesinde kullanılan eşyalar ve suç işlenmekle oluşturulmuş odun kömürlerine el konur. Bunlar yediemine teslim edilir. Sulh Ceza mahkemesinden bunların müsaderesi istenir. Müsaderesine karar verilenler, orman idaresinin mal varlığına geçer. Satılarak idareye gelir kaydedilir. Kömür istihsal edilmeden suça el konulmuş olması halinde,kesilen ağaçların yakacak veya yapacak veya bunların fidanlarından kesilmişse buna göre ceza ve tazminata hükmolunur.

TIBBİ VE SINAİ BİTKİ VE DİĞER TALİ ÜRÜNLERİ, KESME, TOPLAMA, SÖKME, TAŞIMA, BULUNDURMA KABAHAT FİİLLLERİ

(ORK .14/ C, 37, 94/3 116, 111/a, 112, 114 Bk.)

Devlet ormanı sahasında doğal olarak yetişmiş bulunan bitkilerin doğal ortamında korunarak devamlılığının sürdürülmesi ve bu yolla ekonomiye devamlı katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Orman Kanununun 14/C, 37. Maddesine göre, ormandaki palamut, ıhlamur çiçeği, mazı kozalağı, tıbbi ve sınai nebatları, orman tohumlarını ve her çeşit orman örtüsünü, Orman İdaresinden izin almaksızın toplayıp götürmek yasaktır. Yasaklara uymayanlar kabahat fiili işlemiş olurlar. Ormanda tali ürünlerin izinsiz toplanması, sökülmesi, götürülmesi, ve İzin aldığı halde, izin şart ve süresine ve istihsal yerleri dışında toplanması, şartname ve kurallara aykırı olarak orman ürünü toplamak götürmek bulundurmak kabahat fiilidir. İzinsiz tali ürün toplayan ve tezkeresiz, faturasız, sevk irsaliyesiz nakleden, bulunduran, kabahat fiili işlemiş olur.

Suçun işlendiği ormanın vasfı ve karakteri kime ait olduğu açıklanır. İstihsal edilen ürünlerin cinsi ağırlığı, ölçü birimine göre miktarı açıklanır. Faillerin bu konuda ifadeleri alınır. Kanunun 94/3. Maddesine göre ceza verilir. Fiil Milli Park, Muhafaza ormanı veya

Orman rejimine alınmış saha içinde işlenmiş ise ORK. 111 maddesine göre idari para cezası bir misli artırılarak uygulanır. (1+1=2)

Orman kanunun 14/C ve 37 ci maddesine göre ürünleri, toplama, kesme, sökme için Orman İşletme Müdürlüğünce bunları toplamak isteyenlere şartname ve sözleşme düzenlenmek suretiyle izin ve müsaade verilebilir.

ORMANLARDA YETİŞEN TAPULU YERLERDE ÜRETİLEN TALİ ÜRÜNLER

Orman dışındaki tapulu tarım arazilerinde ormanda yetişen ürün ve bitki çeşidinden üretilen ürünler için 116. Maddeye göre bir tutanakla toplama ve taşıma için izin belgesi verilir. Orman Kanunun 27. Maddesinde açıklandığı gibi nakliye tezkeresine tabi iken tezkeresiz, faturaya tabi iken faturasız veya sevk irsaliyesine tabi iken irsaliyesiz olan orman emvali ve tali ürünler kaçak sayılır.

Ormanlarda yetişen bitkiler kişilere ait tapulu yerlerde yetiştirilip izinsiz kesilip toplandığı veya taşındığı tespit edildiğinde suçta kullanılan vasıta, araç ve ürünler zapt olunarak yediemine teslim edilir. Orman Kanunun 116.. Maddesine göre işlemler yapılır. İdari para cezası verilir. Tapulu yerlerden temin edilen tali ürünler için tazminat talep edilemez. Çünkü ürünler Devlete ait değil, tapulu yer sahibine aittir. İdarenin de bu yüzden mal varlığında bir kaybı zararı söz konusu değildir.

Ürün bedeli tazminatı; Devlet Ormanından temin edilen, tali orman ürünlerinin, kesilmesi, toplanması, sökülmesi halinde, Orman Kanununun 112/C. Maddesine göre, birim fiyatı üzerinden tazminat hesaplanarak, faillerden ürün bedeli talep edilir.

Şayet izinsiz kesilen , sökülen, taşınan tali ürünler failler tarafından kaçırılmış, yakılmış, tüketilmiş müsaderesi imkansız hale getirilmişse bunların cisi türü ağırlık miktarı tespit edilir ve miktarına göre ürün bedeli ORK. nun 112/C maddesine göre hesaplanan bedellerinin müsaderesine karar verilebilir. Çünkü bu şekilde idare zara uğratılmıştır. Bu zararın giderilmesi için failin orman ürünü bedelini tazminat olarak ödenmesi gerekmektedir. Fiilin işlenmesiyle meydana gelen ürünler idarenin eline tamamen geçmiş ise tazminat talep edilmez. Ancak, topraktan sökülenlerin yerine dikmek için, tohum ve işçilik tazminatı istenebilir.

Kabahat fiilinin cezası; Orman ürünü, kesme, toplama iznine ve tespit edilen üretim şartlarına uyulmaması halinde, Orman Kanunun 94/3. Maddesi hükmüne göre fiilin işlendiği tarihte uygulanan miktara göre mahalli orman işletme şefi idari yaptırım kararı alarak idari para cezasını verir. Ayrıca cezayı artıran sebepler varsa ORK. Nun 111. Maddesinde belirtilen Milli Park veya Muhafaza Ormanlarında işlenirse, İdari para cezası (1+1 = 2) formülüyle bir misli artırılarak ceza uygulanır.

Elkoyma ve müsadere ; Devlet ormanından izinsiz ve kaçak olarak her türlü tali ürünlerin tıbbi şifalı bitki ve sınaide kullanılan, yumru, mantar ve tohumların meyvelerin toplanması halinde durumu açıklayan kabahat fiili tutanağı düzenlenir. Fiilin işlenmesinde kullanılan vasıta, alet ve ürünler yediemine teslim edilerek bunların müsaderesine sulh ceza mahkemesince TCK 54. Maddesine göre karar verilir. Orman İdaresine mal edilir.

AÇIKLAMA

Orman toprağı üzerinde ve içerisindeki, otsu ve kısmen odunsu canlı bitkiler ile bunların artıkları veya çürümesiyle meydana gelen humus dahil her biri orman örtüsü sayılır. Devlet ormanlarındaki her çeşit bitkinin yaprağı, çiçek, meyve, mazı, tohum, polen, kök, yumru ve soğanları ile mantarlar, kozalak, kabuk, genç dal, yeşil sürgün,

balzami yağ, reçine, sığla yağı, sakız, katran, ur, her çeşit bitki ot, çayır, ve benzerleri tali ürün sayılmaktadır.

Defne yaprağı, Çam fıstığı, Meşe mazısı, Meşe palamudu, Ardıç meyvesi, Ihlamur yaprağı ve çiçeği, Huş yaprağı ve kabuğu, Okaliptüs yaprağı, Keçiboynuzu meyvesi, Kestane, Cehri, Mahlep, Melengiç, Sumak yapağı ve meyvesi, Erika kökü, Kitre, Meyan kökü, ormandaki meyveler vs. Bunlar tali ürünlerdendir.

Otsu bitkilerden; Ada Çayı, kekik otu, Pelin Otu, Yaban Mersini, Aslan Pençesi, Çöven, Dağ Çayı, Eğrelti Otu, Frenk Üzümü, Güzel Avrat Otu, Güney Feneri, Hakiki Erkek Sakalı, Hatmi, Hayıt, Hint yağı bitkisi tohumları, Kedi Otu, Kekik, Kırlangıç Otu, Kokulu Yonca, Kuşdili, Laden, Lavanta, Mayıs Papatyası, Mercanköşk, Nane, Oğul Otu, Peygamber Çiçeği, Rezene, Sahtene, Şerbetçi Otu, Taflan,Yaban Mersini, Yarpuz, Yüksük Otu, Kapari, gibi bitkiler orman tali ürünü olarak sayılabilir. Daha binlerce otsu bitki ormanda yetişmektedir.

Soğanlı (yumrulu) Bitkiler; Bunların çiçek soğanları sökülerek dış ülkelere satılmaktadır. Sökülmesine izin verilecek soğanlı bitkilerin isimleri ve miktarı sökülme zamanı, her yıl Orman İşletme Şefliklerine bildirilir.

Sökülmesi yasaklanan tıbbi ve sınai bitkiler vardır. Örneğin Salep, Censiyan, Safran, Çiğdem, Yılan Ekmeği, gibi soğanlı bitkilerin sökülmesine izin verilmez. Kardelen, Sarı kokulu Karçiçeği, Yoğurt Çiçeği, Göl Soğanı, Sıklamen, Ağlayan Gelin, Adıyaman Lalesi, Varget Gülü, Beyaz Zambak, Kırmızı Zambak, Çoban Lalesi, Dana Ayağı, Yılan yastığı, Deve Tabanı, Acı Çiğdem, Yabani Sümbül, Ak yıldız, Sümbül, Sarımsak çiçeği, Gül Renkli Soğan, Glayöl, Eski Yonca, Kum Zambağı, Nergis, soğanları da izinsiz sökülemez.

Mantarlar; Ülkemizde ihracat ve iç tüketim amacıyla toplanan zehirli olmayan yenilebilir mantarlar; Kuzu Göbeği, Kum Mantarı, Çörek Mantarı, Kaypak Mantar, Öküz Mantarı, Melez Mantarı, Çintar, Koç Mantarı, Kalınca Mantarı, Borazan Mantarı, Domalan Mantarı, Çayır Mantarı, Karakız Mantarı, Kıvırcık Mantarı vs.

***Ormana zararlı ağaççık kök ve bitkilerin toplanması* ormandan çıkarılması izne tabidir. İdarenin izni ile tali ürünlerin toplanmasına izin verilerek toplanıp taşınması yasal yollardan elde olunması suç sayılmaz.**

DİNAMİT VE ZEHİR KULLANARAK AVLANMA SUÇU (ORK.Md. 14/D,)

Orman sahası içindeki göl, gölet, baraj ve derelerde dinamit patlatarak veya zehirli maddeleri suya bırakmak suretiyle su ürünlerini avlamak suçtur. Bu şekilde avlanma, su ürünlerine çok büyük zarar vererek nesillerinin azalmasına yol açabilir.

BU KABAHAT FİİLİYLE İLGİLİ TUTANAKLARA;

Suçu işleyenin hüviyet ve adresi kayıtlara göre tespit edilir. Şüpheliye kanuni hakları bildirilip açıklanır.İfadesi alınır. Fiilin işlendiği ormanın vasfı ve karakteri, suçun hangi göl gölet, baraj ve akarsu derede dinamit atılarak mı yoksa zehir bırakılarak mı avlanıldığı açıklanır. Avlanılanların cinsi, adedi, ağırlığı tespit edilir. Suçun işlenmesinde, fiilen kullanılan suç vasıtası, suç aleti ve malzemelere, ürünlere el konur. Yediemine teslim edilir. Fail kişilerin ifadesi alınarak suç tutanağı genel kurallara göre düzenlenerek imzalanıp tamamlanır.

Kabahat fiilinin cezası ; Orman Kanunun 14/D. Maddesindeki yasağa uymayıp zehir ve dinamit kullanarak göl ve derelerde avlananlar hakkında; 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu 36/e. Maddesi hükümlerine göre mahallin Orman İşletme Şefi, suç tarihinde geçerli olan idari para cezasını ve bu cezayı artıran sebepleri varsa onlarda göz önünde

tutarak, o yıl için hesaplanan idari para cezasını yaptırım kararı düzenleyerek verir. Milli park veya Muhafaza ormanlarında bu kabahat fiili işlenirse, idari para cezası bir mili fazlasıyla uygulanır.

Tazminat talep edilmesi; Zehirli madde, kireç, dinamit, bayıltıcı ve uyuşturucu maddeler elektrik şoku sulara salınarak su ürünü avlanılması bu yasaklanmış maddelerin orman içi sularda kullanılması ile meydana gelen su ürünü zararlarından ötürü faillerin genel hükümlere göre tazminat sorumluluğu vardır. . Zarar verilen göl, gölet ve derenin tekrar balıklandırılması için gereken giderler de fail kişilerden istenebilir.

Avlanılan balık ve av malzemelerine el konur. 1308 sayılı kanun hükümleri dikkate alınır. İnsan sağlığı için zararlı olduğundan, değerlendirilemeyen ürünlerin miktarı belirlenerek, bunların gerçek piyasa değeri kadar, tazminat failden talep edilir.

Müsadere :Fiilin işlenmesiyle elde edilen su ürünlerine, fiilin oluşmasında kullanılan maddelere, av malzemesi ve kullanılan vasıtalara, görevlilerce el konup yediemine teslim edilirse, o takdirde bunların hepsinin müsaderesine yetkili Sulh Ceza Mahkemesince, TCK. Nun 54. Maddesi kurallarına göre müsaderesine karar verilerek Orman İdaresine mal edilir.

DİNAMİT VEYA ZEHİR KULLANARAK SU ÜRÜNÜ AVLANMA SUÇU TUTANAĞI ÖRNEĞİ

Yukarıda adı ve açık adresi yazılı şahısları ... /...../ 2010 günü saat .... Sıralarında .... Köyünün .... Mevkiinde orman içinde bulunan .... Deresinde........... Cinsi balıkları, yasak bölgede, yasak mevsimde, Dinamit ve zehirli maddelerle yasak usulle izinsiz avlanırken tarafımızdan suçüstü görüldü.
Şüpheliye, Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesinde yazılı hakları okunup anlatıldı , suç fiilinin orman kanununa muhalefet olduğu bildirildi.
CEVABEN ; Suçu açıkladınız, burada müdafi vekil yok ,müdafi vekil istemiyorum. Susma hakkımı kullanmayacağım, kendimi savunacağım ifade vereceğim dedi.
..../..../ 2010 ile ...../..../ 2010 tarihleri arasında.......... Deresinde............ Cinsi balık avlanması yasaklandığı halde yasaklanan mevsimde ve yasaklanan şekilde niçin balık avladıkları, avlanma için izin belgesi olup olmadığı faillere soruldu.

CEVABEN: (Burada avlanmanın yasak olduğunu bilmiyorum. İzin belgemiz yok.) Dediler. Faillerin avladığı .... Adet............ Kğ. Cinsi balıklarla birlikte mevcut dinamit lokumu ve zehirli maddelere ve suçta kullanılan diğer av araçlarına yediemine teslim edilmek üzere el kondu.

Yasak usulle su ürünü avlayan kişiler hakkında 6831 sayılı Orman Kanunu ve 1380 sayılı kanunun 36/e maddesi uyarınca kanuni işlem yapılmak üzere tarafımızdan düzenlenen bu tutanak faillerin yüzüne karşı okundu, tutanağı imzalaması istendi ve birlikte imzalandı. ...../...../ 2010

Orman Muh Memuru	**Tanık**	**FAİL KİŞİ**
Adı ve Soyadı – imza	**Adı ve Soyadı –Adresi**	**Adı ve Soyadı -İmza**

++++

ORMAN EMVALİ HIRSIZLIK SUÇU (TCK. MD. 141, 142,--147.)

Her kim zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden izinsiz alan kimse hırsızlık suçu işlemiş olur. Ekonomik değer taşıyan her türlü mal taşınabilir mal sayılır.

Açıkta veya orman içinde veya orman istif yerlerinde bulunan fakat orman idaresince istihkak parası ödenmiş kamu malına dönüşmüş olan, her çeşit ağaç, fidan emval ve odun dışı ürünleri, idarenin mülkiyetindeki araç ve gereçleri kendine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla, orman idaresine bedelini ödemeden bulunduğu orman içi veya orman dışı depolardan izinsiz alan kimse TCK. 141, 142 maddesine göre hırsızlık suçunu işlemiş olur.

Suçta kullanılan araç ve gereçler eşyalarla suçun işlenmesiyle elde edilmiş el konan orman emvalleri zapt edilip bunlar yediemine teslim edildikten sonra Asliye Ceza mahkemesince müsadere edilirler. Orman idaresinin mal varlığına girer.

Devlet ormanı sayılan arazi üzerinde dikili veya enkaz halde ormanda bulunan orman idaresinin istihsal için para ödemediği, odun ve odun dışı ürünler orman idaresinden izinsiz kaçak olarak kesen toplayan ve bunlardan yararlanmak için götürenlerin işlediği suçlar 6831 sayılı orman kanununa göre hırsızlık suçu sayılmaz. Bu çeşit suçlar 6831 sayılı orman kanununda aykırılıkla işlenen suç olarak tanımlanıp sayılmış bulunmaktadır. Bu suçların cezası 6831 sayılı kanunda yazılıdır.

HIRSIZLIK SUÇUNDA BİLİNMESİ GEREKENLER

-Faillerin hüviyeti ve ikamet adresi,

-CMK. 147 md. Haklarının okunup anlatıldığı, verdiği cevaplar yazılır.

-Suçun tespit edildiği ve işlendiği yerin ili ilçesi köyü, mevkii,bölme numarası,

-Suçun tespit edildiği ve gerçekleştirildiği tarih ve saati, gece veya gündüz.

-Suçun nasıl işlenmiş olduğu, Nasıl öğrenildiği,

-Çalınanın cinsi adedi ve miktarı, ebatları ile belirgin işaret ve özellikleri.

-Bu malları yerinden almaya izni ve bir belgesi bulunup bulunmadığı,

-Emval ve ürünlerin alındığı yer ve mevkii varsa orman bölme numarası,

-Çalınanların çeşidi ölçü ve miktarı ile piyasa değeri,

-Suçun ilk işlendiği yer.

-Failin suçu ne amaçla işlediği kendisine sorularak tespit edilir.

-Failin eylemleri tarif edilip tutanağa yazılır.

-Malın mülkiyetinin kime ait olduğu belirtilir.

-Suçta kullanılan araç ve emvale el konur. Yediemine teslim edilir.

-Hırsızlık suçu tutanağı faillere huzurda okunur. Birlikte imzalanır.

HIRSIZLIK SUÇU TESPİT TUTANAĞI (Örneği)

10.10. 2010 günü gece saat 03, 45 sıralarında ……. Köyü yolunda görev yaparken köy girişinde mezarlık mevkiinde Isapartaya doğru giden hareket halindeki 32 KB. 1650 plakalı kırmızı renkli Ford marka kamyon durduruldu. Yaptığımız kontrolde yukarıda ebatları ve miktarı yazılı 14 adet 1,553 m3. Kızılçam ve karaçam tomrukların üzerlerine branda çekilerek kamyon kasası içine yüklenmiş olduğu, emvallerin baş kısmında çap ve boylarının yazılı olduğu ve ……numaralı mamul damga ile damgalı olduğu görüldü.

Nakliye tezkeresi veya izin belgesi olup olmadığı soruldu nakliye belgesi olmadığını söylediler. Sözü edilen emvallere ve suç nakil vasıtasına el konuldu.

Vasıtanın saşi numarası ……… ve motor numarası ……… tespit edildi.

Faillere, CMK. 147. Maddesinde yazılı haklar okundu anlatıldı.

Cevaben emvallere ait nakliye belgem yok bunları istihsal sahasından izinsiz olarak yükledim. Satacaktım yakaladınız dedi.

Yapılan soruşturmada; emvalleri ……….. Köyün ……..mevkiinden kamyonuna yükleyip izinsiz olarak götürülürken orman dışında gece vakti suçüstü yakalandı.

Nakledilen emvallerin orman idaresinin malvarlığına dahil olan emvallerden olduğu ve izinsiz yararlanma maksadıyla alınıp Isparta'ya götürülmekte olduğu sırada yakalandı. Suç tutanağı faile okundu. Cevaben suçumu inkar etmiyorum. Yapmamam lazımdı amma fakirlikten borçluyum bir kere yaptım. Sizde yakaladınız. Dedi.

Orman idaresine ait olan kamu malını bulunduğu yerden izinsiz ve belgesiz alıp götürmekten dolayı TCK. Göre işlem yapılmak üzere bu tutanak düzenlenip imzalandı.

Suça konu emvaller ve suçun işlemesinde kullanılan ford kamyon Sav orman deposuna götürülüp görevli memura yediemin olarak teslim edildi.

Kanuni işlem için bu tutanak düzenlenip imzalandı. 10. 10 2010 saat 4.35 gece vakti.

Orman Memuru	Orman Memuru	Fail	Fail
Adı Soyadı, İmza	imza	imza	imza

HIRSIZLIK OLAYIYLA İLGİLİ BİLİRKİŞİ RAPORU (ÖRNEĞİ)

Mahkeme Esas Numarası :
Davacı ; Isparta Orman İşletme Müdürlüğü
Davalı Sanık : Ö. Z. Ve Z Y.
Suçun işlendiği Yer; 66 numaralı orman bölme içindeki açık alan.
Suçun Çeşidi; Hırsızlık

Yukarıda tarafları ve konusu yazılı hırsızlık olayıyla yakalandığı belirtilen ve Sav deposunda yedieminde bulunan emvaller üzerinde ve emvallerin alındığı 66 numaralı istihsal bölmesinde mahkeme heyetinizle birlikte 20. 10. 2010 tarihinde yapılan keşifte bilirkişi olarak seçilmem dolayısıyla mahkemenizce istenilen hususlar hakkında inceleme ve araştırmalarım sonucunda edindiğim kanaati belirten bu rapor düzenlendi.

1-) Davanın dayanağı suç tespit tutanağı, emval yediemin tutanağında yazılı bulunanlar adet ebat ve miktar olarak bu olaya ait olduğu tespit edildi.

2-) Yedieminde bulunan 14 adet 1, 415 m3 kızılçam ve karaçam tomruklar kontrol edildi. Ölçümü yapıldı. Suç tutanağında yazılı ebat ve özelliklere sahip olduğu baş kısımlarında emvallerin çapı ve boyu ile …….. Numaralı mamul damga izi olduğu görüldü. Keşif tarihinden iki ay önce kabuklarının soyulduğu ve soymuk tabakasın kuruduğu anlaşıldı. Emvallerin standartlara uygun kesimde olduğu emvallerin 2010 yılı eylül ayı içinde kesilmiş olduğu ve istihsal ücretinin orman idaresince ödenmiş olduğu buna ait kayıtların bulunduğu tespit edildi.

3-) Bu emvallere ait izin belgesi ibraz edilmediği anlaşıldı.

4-) Emvallerin baş kısmındaki damga izinin orman idaresince 115 numaralı bölme 2010 yılı istihsal yerinde ağaç kütüğü dibinde Devlet koru ormanı içinde iken damgalandığı damga izinin bundan iki ay öncesine ait eski vurulmuş olduğu, damga izinin resmi damga izi olduğu sahte olmadığı, yapılan inceleme ve soruşturma sonucu anlaşılmıştır.

5-) Suça konu emvallerin orman içinden izinsiz alınıp takriben 5 km. Götürüldükten sonra gece vakti görevlilerce ………….. Mezarlık mevkiinde kamyonun durdurulup kontrol edildiği sırada branda ile üzerleri örtülüp gizlenmeye çalışıldığı öğrenildi.

6-) Yapılan inceleme dosya içindeki ifadelere göre sanık Ö. Z. Ve suç ortağı Z. Y. Birlikte hareket ederek devlet ormanı istihsal sahasından açık alanda orman içinde ölçümü yapılmış ebatları baş kısmına yazılmış ve idarece damgalanmış kızılçam ve karaçam tomruklar orman idaresince işçilik parası ödenmiş ve kamu malına geçmiş emvalleri izinsiz ve belgesiz olarak kendi menfatına olmak üzere hırsızlık yaparak naklederken yakalanmış olduğu sonuç ve kanaatine varıldı.

7-) Yakalanan ve yedieminde bulunan 14 adet 1,415 m3. Tomrukların 2010 yılı piyasa değerinin 1500 TL. Olduğu anlaşıldı.

8-) Emvaller üzerinde bir değişiklik yapılmadan orman içinde açık alandan izinsiz alınıp faydalanma maksadıyla nakledildiği nedenle idarenin ayrıca bir kaybı olmadığı. Bu nedenle de tazminatı gerektiren bir durumun bulunmadığı anlaşıldı. Suçun konusu olay 6831 sayılı kanunun kapsamı dışında kalan ve TCK. Kapsamına giren hırsızlık suçu niteliğinde olduğu kanaatine ulaşıldı. Bu bilirkişi raporu mahkemenizin tetkik ve takdirine sunulur. …./…/ 2010

Yeminli Bilirkişi; Serbest Orman Mühendisi

KESME SUÇU SUÇ TUTANAĞI ÖRNEĞİ

23.5.2010 günü ormanlarını gezerken 125 numaralı bölmede motorlu destere sesi istikametine gittiğimizde yukarıda açık kimliği yazılı şahsı bir adet yapacak emval veren 25 cm. Orta kurundaki karaçam ağacını kesmiş ve kestiği ağacın yanında dururken gördük. Kesilen ağaç motorlu testere ile kesilmiş olduğu kütüğü dibindeki mevcut talaşlardan ve ağacın yanında duran motorlu testereyle az önce yeni kesildiği motorunun sıcaklığından anlaşıldı.

Suç şüphesi altında bulunan şüpheliye Ceza Muhakemeleri Kanunun 147. Nci maddesinde belirtilen hakları hatırlatıldı. Suçunun Orman Kanununa muhalefet olduğu açıklandı, (müdafi Avukat istemiyorum. Susma hakkımı da kullanmıyorum ,savunmamı kendim yapacağım) dedi.

Failden sorduğumuzda cevaben; Bu karaçam ağacını ben motorlu testere ile kestim götürüp evimin inşaatında kullanacaktım yakaladınız dedi.

Kesilen ağaç dikiliden kesilmiş yaş ve damgasızdı. Kesilen ağaç taç alanına göre ormanda 25 m2 yer işgal etmektedir. Kesilen ağaç orman yoluna 10 km. Uzakta sarp arazide olduğundan orman deposuna nakledemedik, ormana terk etmek zorunda kaldık.

Devlet ormanından yapacak emval veren vasıfta ağaç kesmek suçundan kanunu muamele yapılmak üzere düzenlen bu tutanak okundu. Zaptı imzalaması istendi. İş bu tutanak suçun işlendiği yerde suç mevkiinde düzenlenip okundu birlikte imzalandı. 23.5.2010

.....Or.Muh.Me.	.......Or. Muh. Me.	Tanık	Sanıkların Adı ve soyadı.
İmza	İmza	İmza	İmza

+++

***ORMANDA İZİNSİZ VE RUHSATSIZ MADEN OCAĞI AÇIP İŞLETME SUÇU* (ORK:16, 17, 91, (92,) 93, 111, 112, 113, 114.)**

Devlet ormanı içinde ve orman içi açıklıklarda Orman ve Su İşleri Bakanlığından özel izin ve ruhsat almadan maden aranması, maden ocağı açılması işletilmesi yasak ve

suçtur. Ayrıca izin ve ruhsatlı sahanın sınırları dışındaki sahadan maden çıkarmak ve ruhsat süresi bitmiş olduğu halde aynı sahadan maden çıkarmakta suçtur.

Orman ve Su İşleri Bakanlığından izin ve ruhsat almış olanlar işe başlamadan önce çalışma sahasının kullanma bedelini ödemeden ve sahayı teslim almadan orman idaresinin belirttiği tedbirleri uygulama için noter senedi ve teminat vermeden maden ocağı açıp işletmiş olması da suç sayılır. Maden işletme için gerekli olan bina, yol, su, elektrik hattı, artıkların döküleceği yerler için izin almak zorundadırlar.

Orman Kanunun 16. Maddesi gereğince izinsiz ve ruhsatsız olarak açılmış maden ocakları mahkeme kararına gerek olmadan idarece kapatılarak işletilmesi durdurulur. Çıkarılan madenlere, alet ve edevata, ocakta çakılı orman emvaline varsa kaçak orman emvallerine, sahada bulunan her türlü tesisine kolluk görevlilerince el konularak tamamı sulh ceza mahkemece TCK. Maddesi 54. Ve ORK. 92. Maddesi uyarınca müsadere edilir. Orman idaresinin mal varlığına geçer.

Maden sahaları açma yapılarak veya işgal ve faydalanma yapılarak veya ağaç ve fidan kesilerek sökülerek suç işlenebilir. Her bir suç için ayrı ceza uygulanır.

Tazminat; Faillerin orman toprağına ve ağaçlara ve fidanlara verdikleri ve açıp işgal ettikleri sahalar için 112, 113, 114. Madde tazminatları ile bunlardan başka araziyi eski haline getirmek için ağaçlandırmak, sahayı düzeltmek, ocağı kapatmak maksadıyla yapılması gereken ek işler için ayrıca çeşitli masraf gerektiren hallerde gereken masraflar, genel hükümlere göre faillerden ayrı bir tazminat olarak hukuk mahkemesinde dava açılarak talep edilir. Tazminat; 91, 92, 93. Maddelerde açıklandığı biçimde hesaplanır.

***Müsadere;* Zapt edilip yediemine teslim edilen veya ocakta kullanılarak sarf edilmiş emvaller ve sahadaki mevcut tesisler, çıkarılmış maden cevherleri, suçların işlenmesinde fiilen kullanılan araç ve gereçlerin emvalin tamamı yediemine teslim edilerek, mahalli Sulh Ceza Mahkemesince 92. Ve TCK. 54. Maddesi uyarınca müsadere edilir. Müsaderesine karar verilmiş olan eşyaların tamamı orman idaresi malvarlığına aktarılmış olur.**

***Suçun Cezası;* Orman kanunun 91, 92, 93, maddesinde tanımlanan suçlar işlenmişse duruma göre mahkemece her bir fiil için ayrı ayrı ceza verilir. Suç ORK. 111. Madde kapsamındaki sahada işlenmiş ise cezalar iki misli olarak verilir.(1x2=2)**

***İdari Para Cezası;* İzin alarak ocak açanlar, idarenin istediği şart veya tedbirlere uymaz veya aykırı harekete devam ettiklerinde 92/ 4. Maddede yazılı cezanın o yıl için uygulanan miktar kadar idari para cezası tutarı, orman işletme şefi,tarafından idari yaptırım kararı alarak, suçtan dolayı az zarar varsa tabandaki kadar, zarar fazla ise üst seviyede bir ceza takdir olunarak verilir.**

Bu idari para cezasına karşı kararın tebliği tarihinden başlamak üzere 15 gün içinde sebep ve delillerini göstererek itiraz davası mahallin Sulh Ceza mahkemesine açılabilir. 15 gün içinde mahkemede itiraz davası açılmamışsa itiraz süre yönünden reddedilir. Böylece idari yaptırım kararı kesinleşmiş olur.

İZİNSİZ MADEN OCAĞI AÇILMASI
SUÇ TUTANAĞININ DÜZENLENMESİ;

1-) Suça iştirak edenlerin hüviyet ve adres bilgileri kendilerine sorularak nüfus kayıtlarına bakılıp nüfus idaresi kayıtlarıyla karşılaştırılarak gerçek ve doğru olarak tespit yapılır. Bu faillerin suçla ilgili ifadeleri alınarak suça ne şekilde katıldıkları suç tutanağına yazılır.

2-) Suçun niteliği ve öğrenilme şekli,

3-) Suçun işlendiği zaman dilimi, gün saat.

4-) Çevre ve Orman Bakanlığından alınmış izin belgesi olup olmadığı, izin sahası dışına çıkılıp çıkılmadığı, izin süresinin bitip bitmediği, izin ve ruhsat belgesi varsa idarenin istediği hangi tedbirlerine uymadığı ve ağaç, fidan veya diğer bir zarara sebebiyet vermişse zararın neden oluştuğu belirtilir. Miktarı yazılır.

5-) Suçun nerede milli park veya koru ormanında yani hangi özelikteki kime ait ormanlık sahada izinsiz ve ruhsatsız işlenmiş olduğu, suç işlenen yerin yanık orman alanı, tahdit görmüş orman sahası, milli park veya muhafazaya ayrılmış ya da orman rejimine alınmış yerde işlenmişse açıklanır. Maden ocağının el konularak kapatıldığı suç tespit tutanağına yazılır. Ayrıca izinsiz açılan ocağı dolayısıyla orman sahasının açılması, yol, tesis, bina, yapılması ve ağaç, fidan tahribatı yapılmış sahaların yüz ölçümünün ne kadar olduğu, tahrip edilen ağaçların, orta çapı, yaşı, hacmi, miktarı, ormanda kapladığı alanı, ölçülerek tespit edilir. Orman sayılan bir yer işgal edilmiş veya bu arazi üzeride dikli halde bulunan ağaçlar açma ve işgal suçu ile kesilmişse bu durum belirtilir.

6-) Suç işlenen yerin ili ilçesi köyü, mevkii, orman bölme numarası, ocağın işletilmesi şekli, açık alan veya galeri, kuyu şeklinde olduğu açıklanır.

7-) Faillerin işlediği fiilleri açıklanarak açma, yerleşme, ağaç ve fidan kesme, tahrip etme, kaçak emval bulundurma, orman sahasına ve bitkilere verilmiş zararlar, çıkarılan madenler ve bunların işlenmesinde taşımasında pasa atılmasında fiilen kullanılmış olan vasıta ve şoförleri hakkında ayrı ayrı suç tespit tutanağı düzenlenir.

8-) Orman sahasına ve bitkilere verilen zararların çeşidi ve miktarı ölçüsü, açılan veya işgal edilmiş sahaların yüzölçümü miktarı tespit olunur.

9-) Suç fiilinde kullanılan alet edevat ve tesislere ve çıkarılmış madenlere suç vasıtalarına ve hayatiyeti kaybolmuş ağaç ve fidanlara el konularak kanunla belirtilen kişilere yediemine teslim edilir.

10-) Ocak ve tesislerin yerleri 1/5000 ölçekli haritaya aktarılır. Konumları ve yerleri gösterilir. Bölme haritası ve kroki ölçekli olarak çizilir.

11-) Suç tutanakları ve ekleri usulünce düzenlenir. Faillere okunarak görevlilerle birlikte imzalanır. Düzenleme tarihi ve saati belirtilir.

AÇMA—İŞGAL VE FAYDALANMA SUÇLARI

(ORK. 14, 17, 56, 93, 111, 112, 113, 114. Md.)

AÇIKLAMA;

Orman Kanunun 17/1. Maddesine göre;

Devlet ormanlarında; izinsiz olarak

A) Her çeşit bina ve tesis yapılması,

B) Ağıl yapılması,

C) Hayvan barınmasına mahsus yer yapılması,

D) Yeniden tarla açılması, ormandaki tarlanın işlenmesi, ekilmesi,

E) Orman içine yerleşilmesi,

Yasak ve suçtur.

Yasak edilen fiilleri işleyenler veya izne bağlı işleri izinsiz yapanlar hakkında suç tutanağı düzenlenir., Sıralanan eylemlerden her biri, ayrı bir suç teşkil etmekte olup, birbiriyle bağlantıları yoktur.

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur.

Açma ve yerleşme suçları; Devlet ormanını sahiplenmek, kendine mal etmek, devamlı yararlanmak gayesiyle yapılmaktadır. Diğer orman suçları sadece ormandan bir defa faydalanmak maksadıyla yapılmaktadır.

İŞGAL VE FAYDALANMA SUÇLARI (93/1 Md.)

Kişilerin Devlet Ormanı arazisi ve ağaçlarını sahiplenme kendine mal etme, devamlı yararlanma maksatları işgal ve faydalanma suçunun unsurlarıdır.

İşgal ve faydalanma suçunu tespit ederken şayet failin eyleminde ormanın toprağın üretim gücünden yararlanma amacı ve kastı olmadan orman arazisini açıp, işgal edilip el altında tutulup yararlanılıyorsa işgal ve faydalanma suçu sayılır. İşgal, yerleşme el altında tutma eylemidir.

Orman arazisinde ulaşım için yol yapmak, su almak için ormanda ark kazmak, bina yapmak, baraka yapmak, hayvan barınağı yapmak, çardak yapmak, çadır kurmak, mağarayı işgal etmek, orman toprağının içinde barınak yapmak, ormana tesis yapmak, köprü, elektrik hattı ve havuz yapmak, çöp sahası yapmak, oyun sahası yapmak, ağaçları aşılayıp onları sahiplenmek ormana arı kovanlarını koymak gibi benzer şekilde faya sağlamak maksadıyla yapılan işgal eylemlerinin her biri işgal ve faydalanma suçu kapsamında değerlendirilir. Bu eylemlerin her biri Orman Kanunun 93/1. Maddesi kapsamına giren işgal ve faydalanma suçu sayılırlar.

İşgal ve faydalanma suçu aralıksız devam eden suçlardan olduğundan, suç tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren kesintiye uğrayacağı dikkate alınarak, bu durumdan sonra aynı yer işgale devam ediliyorsa, fail hakkında tekrar suç tespit tutanağı düzenlenmeli ve önceki tutanak tarih ve numarası düzenlenen tutanağa yazılarak suçun tekrarla devam ettiği açıklanmalıdır.

Suçun hangi çeşit ormanda işlendiği, Milli Park, Muhafaza Ormanı, Devlet koru ormanı, özel orman, yanmış orman sahasında ya da kadastrosu kesinleşmiş ormanda işlendiği mutlaka açıkça belirtilmelidir. Orman Kanunun 3, 23, 24, 25 maddelerinde yazılı yerlerde işlenen eylemin 93 madde ki eyleme verilen asıl ceza, orman kanunun 111. Maddesine göre iki misli olarak artırılıp verilir.

Dava konusu yerin 1/25000 ölçekli memleket haritada orman sayılan yer olarak gözüküyorsa ve tapu kaydı varsa, dava konusu parselin, hava fotoğrafları, Amenajman planı, memleket haritaları birlikte mahallinde incelenerek yerin öncesinin orman sayılan yerlerden olup olmadığı, geçmiş zaman içinde ormandan kazanılıp kazanılmadığı, ormandan kazanılmış ise bitki örtüsü tahrip edilmiş ve yok edilmiş olsa bile salt toprağın orman sayılacağı, tapunun suç konusu yere ait ve hukuki geçerliliğini koruyup korumadığı, araştırılarak sonucuna göre hukuki durumun tayini gerekir. Arazinin geçmiş

durumu ile bu günkü hali arsındaki farklılıklar ve benzerlikler, bu belgelerde görünenlerin açıklanması şarttır.

Orman kadastrosu yapılmış ve kesinleşmiş yerin orman olduğu mahalli halka askı ilanıyla bildirilmiş olduğundan, failin "bu yerin orman olduğunu bilmiyordum". Diye ifadede bulunması onun suç işleme kastının yokluğunu bildirmez. Çünkü tahdidi yapılmış bir yerin orman olduğunun ilgili yörede halka askı ilanı şeklinde ilan edilip, orman olan yerin hudutları, orman sınır taşlarıyla belirlenir. Bu sebeple orman tahdidi yapılmış yerin herkes tarafından bilinmesi gerekeceği cihetle failin suç işleme kastının olduğuna karar verilerek suç tutanağı düzenlenmesi gerekir. Ceza 93/2 maddeye göre verilir. 1x2=2 gibi .

Suçun işlendiği ormanda 6831 sayılı kanuna göre tahdit veya 3402 sayılı kanuna göre orman kadastrosu işlemlerinin yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa hangi tarih de kesinleştiği suç tutanağına yazılmalıdır. Buna ait pafta ve haritaları mahalline uygulanarak incelenmeli, tapunun geldisi kayıtlarının incelenmesi, söz konusu yerin öncesinin orman olup olmadığının tespiti ile tapu varsa tapunun geçerli sayılıp sayılmadığının nedenleri kesin şekilde tespiti gerekir. Tutanakta bunlar açıklanır.

Biri diğerine bitişik bulunan suç konusu iki parça halindeki sahanın aynı tarihte aynı kastla açılması eylemi tek suç sayılır. Fakat bir yerde açma suçu işlenmiş bu suç için o gün zabıt tutulup olay mahkemeye intikal etmiş ve bu şekilde hukuki durum kesilmişse bundan sonra failin tekrar aynı yerdeki suça devamı ayrı bir eylem olarak değerlendirilerek tekrar suç tutanağı düzenlenmesi gerekmektedir. Aynı yerde önceki zabıttan sonra tekrar yapılmış işgal eylemi ayrı bir suç olarak değerlendirilir.

Fail suçu hangi yerde ve ne yaparken görüldü ise suçun çeşidi görünen son eylem içindedir. Fail ağaç kestiğini söylüyorsa, kestiği yeri göstermesi istenir. Ağaç kestiği yerde kesilen ağaç kütükleri görevlilerce ölçülerek bu ağaçların 1,30 m yükseklikteki çapı ve bu çapa dayalı ağaç hacimleri bulunup suç zaptına yazılır. Emval bedeli tazminatı 112, 113, maddeye göre, Ağaçlandırma gideri için 114 maddeye göre hesaplanarak failden hukuk mahkemesinde açılan tazminat davası ile talep edilir. Fail ağaçları kestiği yeri göstermeden kesme eylemini ikrar edip kabul ediyorsa tazminatlar yine kendisinden talep edilir. Ormanda izinsiz olarak yol yaparken ağaç kesilmesi bu suçun bir unsuru olup eylem işgal ve faydalanma suçu olarak değerlendirilir.

Tazminat istenmesi; işgal ve faydalanmadan dolayı ormanda ağaç ağaççık, fidan zararı yoksa tazminat istenmez. Zarar varsa ORK. 112/B, 113 ve 114. Madde tazminatları zararın nedeni belirtilerek istenir. Ayrıca toprak işgali ve kullanma bedeli tazminatı olarak genel hükümlere göre istenebilir.

Özel ormanlarda işlenen; yeniden tarla açma, işgal ve faydalanma suçları 14, 16, 17 ve 93. Maddeye göre cezalandırılır.

Failin suçu ne amaçla işlediği kendisine sorularak ifadesi alınarak, delillere bakılıp incelenerek suçun çeşidi belirlenir.

Fail şayet, toprağın üretim gücünden yararlanmak maksadıyla orman sahasındaki bitki örtüsünü keserek, sökerek, sürerek, işleyerek açma fiilini yapmışsa bu amaçla hareket etmişse, failin kastı ve amacına göre bu eylem yeniden tarla açma suçuna girer.

Şayet fail toprağın üretim gücünden değil de (işgal edip sadece ondan fayda sağlamak) amacıyla el altında tutmayı amaçlayıp açma yapmış veya bir fayda sağlama amacıyla hareket etmiş veya yerleşme eylemi yapış ise işgal ve faydalanma suçunu işlemiş demektir.

Açma suçu çeşitli amaçla işlenebilir. Örneğin; fidan çukuru açılması bir açmadır. Bina temeli kazılması, suyolu yapılması, fosseptik çukuru kazılması, ev için yol yapılması, maden ocağı açılması bir açmadır. Ormandan yeniden tarla açılması birer açma fiili ve suçtur. Bu durumda, ormandaki canlı bitkiler kesilmek, toprak kazılmak suretiyle tahrip edilip açma suçu da işlenmektedir.

Yeniden tarla yapmak amacıyla ağaçlar kesilip toprak sürülerek tarla yapılmak isteniyorsa suç yeniden tarla açma suçu sayılır. Failin kastı, bilerek ve isteyerek yeniden tarla açmak mı, yoksa orman alanını el altında tutmak için işgal etmek veya ormanın bitkilerinden ve sahasından faydalanmak kastı üzerinde durularak failin ne amaçla hareket ettiği suç işlemesi sonunda ulaşmak istediği amacı incelenerek suçunun ne olduğu takdir edilmesi gerekir. Bu konuda faillere sorulur ve görünen durum incelenerek suçun niteliği belirlenir.

Orman kadastrosu kesinleşmeyen yerlerde, bir yerin orman olup olmadığının belirlenebilmesi için, en önce yapılmış Amenajman planı, memleket haritası ve hava fotoğraflarının da o yerde uygulanması ile önceki görünen durum tespiti yapılması gerekir. Tespitlere göre bu yerin orman olup olmadığı, ormansa kime ait olduğu belli edilir. Bir arazi üzerindeki bitki örtüsü tahrip edilse bile, salt toprağın orman sayılacağı cihetle geçmişteki asıl durumu da araştırmak gerekir. Araştırma sonucunda, bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığına göre failin hukuki durumunun tespiti gerekmektedir.

Tarla açılan veya işgal edilen saha yanmış orman sahasında veya orman kanunun 111. Maddesine dâhil yerlerde kaldığı veya 6831 sayılı veya 3402 kanuna göre orman kadastrosu sınırlarının kesinleştiği orman sahasında olup olmadığı açıklanır. Toprak yapısı ve bitki durumu, çevresiyle birlikte incelenmeli bunlarla ilgili suç yerine ait kroki, harita yapılıp, fotoğraf veya mümkünse kamera çekimi yapılarak suç tespit tutanağına eklenmelidir.

Failin işgal edip faydalandığı yer. Bakanlar kurulunca ilan edilip çevre halkına duyurulmuş milli park sahasında kaldığı kesin olarak anlaşılmadan orman kanunun 111. Maddesi uygulanmaz. Yeniden tarla açma suçu 111. Madde kapsamındaki yerlerde yapılması halinde kanunun 93/2 maddesindeki ceza 111. Maddeye göre iki misli olarak verilir. Yeniden tarla açma suçu yangın geçirmiş veya orman tahdidi yapılmış bir sahada yapılmış olması halinde, Orman Kanunun 93/2. Maddesine göre ceza verilir. Suç tespit tutanağı tarihinde kesintiye uğrayan işgal ve faydalanma eyleminden sonra devam eden işgal ve faydalanma, yeni bir işgal ve faydalanma suç olarak nitelendirilir.

ORMANDAN YENİDEN TARLA AÇMA SUÇU

Orman toprağının üretim gücünden ilk defa yararlanmak maksadıyla ormandan tarla açılması fiili yeniden tarla açma suçu sayılır. Tarla açma suçunun en belirgin ve önemli unsuru budur. Eğer fail orman arazisini el koyup toprağın üretim gücünden yararlanmayı amaçlayarak orman toprağını ve bitkilerini yeniden kesip tahrip ederek, toprağı kazarak veya sürerek ekmiş, işlemiş ve yeni tarla haline getirip el altında tutma amacı varsa, yeni bir tarla açma suçunu işlemiş sayılır.

Tarla açma suçu işlenirken ağaç kesilmesi, sökülmesi açma suçuna bağlı bir unsur olduğundan, ayrıca ağaç kesme ve sökme için suç tespit tutanağı düzenlenmez. Kesilen ağaçlar açma suç tutanağı içinde bir unsur olarak belirtilir.

Eylemin hangi tarihte yapıldığının failin kendisine sorularak ve arazideki toprak yapısı, rengi, humus organik madde kalıntı durumu ve kesilmiş ağaç kütük kalıntısındaki iz ve belirtilerle görülenler, mevcut bütün delillere bakarak işgal veya açma tarihi mutlaka tespit edilmeli. Açma tarihinin tespiti ile suçun zamanaşımına uğrayıp uğramadığı

anlaşılır. Açma suçu zamanaşımına uğramış olduğunun saptanması halinde, eylemin zabıt tarihinde, açma değil işgal ve faydalanma suçunu oluşturur. Burada açma eylemi zamanaşımına uğradığından suçun işlenmesine aralıksız devam edilmiş olmasından dolayı, tarla açma eylemi işgal ve faydalanma suçuna dönüşür. Suç işgal ve faydalanma suçu gibi kanunun 93/1. Maddeye göre ceza uygulanır. Çünkü artık açma suçuna ait ceza verme süresi 8 yıl dolup zamanaşımına uğradığından açma suçu için dava açma süresi geçmiştir.

Tarla açma suçu 8 yıllık zamanaşımı süresinden sonra o yeri fail kişi el altında tutmaya devam ediliyorsa eylemi işgal ve faydalanma suçuna dönüşür. İşgal ve faydalanma suçlarının cezası 93/1. Madde ile cezalandırılır.

Ormanlık yerde önceden açılmış tarla uzun yıllar terk edilip bu yerde tohum ve sürgünler fışkırarak tekrar orman bitkileri yetişmişse ve bu bitkiler yetiştikten sonra tekrar bitkiler tahrip edilip tarla yapma amacıyla yeniden kesilmesi, sökülmesi, sürülmesi, ekilmesi durumu varsa, bu eylem yeni bir tarla açma suçu olur.

Tazminat istenmesi; fidan kesme sökme suçlarında olduğu gibi 112/B ve ağaç emvali bedeli için 113. Ve açma yapılan sahanın yüzölçümüne göre 114 madde ağaçlandırma gideri tazminatları hesap edilerek talep olunur.

Elkoyma ve Müsadere; Elkonup zapt edilen suç aleti ve vasıtaları ile sahadan kesilen sökülen emvallerin cins ve vasfına göre miktarı ayrı ayrı tespit edilerek bunlar yediemine teslim edilir. Ayrıca bina ağıl ve tesis yapılmışsa bunlara el konularak yediemine teslim edilir el konulanlar mahkemece müsadere olunarak orman idaresi mal varlığına eklenir.

YENİDEN TARLA AÇMA SUÇ TUTANAĞI DÜZENLENMESİ

Faillerin hüviyet ve ikamet adresleri resmi kayıtlardan doğru olarak tespit edilir. Faillere CMK. 147. Madde hakları açıklanır ve konu ile ifadesi alınır. —Suçun nerde, kime ait ormanda, kiminle birlikte, ne zaman işlendiği, -Suçun işlendiğinin nasıl öğrenildiği, Suç işlenen yerin vasıf ve karakteri, koru ormanı, tahdit yapılmış orman sahası, yangın geçirmiş orman sahası veya milli park, muhafazaya ayrılmış orman sahası içinde kaldığı, suçun işlendiği mevkii ve orman bölme numarası, Suçun niteliğinin ve failin amacının ne olduğu, Failin ifadesi alınarak suç ne maksatla nasıl ne ile işlediği konusundaki ifadesi alınır. Verdiği cevaplar tutanağa yazılır.

Açmanın nasıl yapıldığı, ağaç ve fidanlara orman örtüsüne ne tarzda zarar verildiği, kesilen, sökülen, boğulan ağaç ve fidanların cinsi vasfı yaşı, âdeti, ölçümü miktarı tespit edilmeli. Suçta hangi çeşit araçların fiilen kullanıldığı, bunların cinsi, adı, motorlu olup olmadığı, açma tarlanın hudutları yüzölçümü bitişikteki arazi çeşitleri ve sahipleri tutanağa veya düzenlenen ölçekli krokiye yazılır.

Yeniden açılan yerin yüzölçümü teknik araçlarla doğru ölçülüp tespit edilmeli. Ölçekli ayrıntılı krokisi çizilmeli. Tarla içindeki kesilmiş ağaç kütük yerleri ve kadastro sınırındaki sınır taşı numaraları belirtilir. Sınırları ve komşu arazi çeşitleri ve ötesi belirtilmelidir. Suç işlenerek oluşturulmuş emval ve suçta fiilen kullanılmış her çeşit alet ve araçların el konup yediemine teslim edildiği belirtilmeli, Suç tutanağı faillere okunarak birlikte imza altına alınır.

YENİDEN TARLA AÇMA TUTANAĞI (ÖRNEK)

24/9/2010 günü saat 14,30 sıralarında koruma görevimiz sırasında motorlu testere sesi duyunca o yöne gittiğimizde, Kovada Milli Park sahası sınırları içinde, ormanda yapacak emval veren kızılçam ağaçları ve fidanlarla çeşitli ağaççıkları motorlu testere ile

keserek kök ve kütüklerin bir kısmını traktörle sökerek tarla haline getirdiği suçüstü görüldü.

Faile burayı ne maksatla açtığı soruldu. Cevaben; tarla yapmak için açtım. Ekip buğday ürünü alacaktım. Yakaladınız dedi. Faile CMK.147 maddesinde yazılı bütün hakları okundu.

Kesilen ağaçların miktarı ve orta çap ve hacimleri, fidanların yaşları ve orta çapları, ağaççıkların miktarı kental olarak tespitle yukarıya yazıldı.

Yeniden tarla olarak açılan saha ölçüldü yüzölçümünün (911 m2) olduğu anlaşıldı. Krokisi çizildi sınırları ve ölçüsü krokide belirtildi.

Suçta kullanılan…………..motor numaralı …. Plakalı … marka traktör, numaralı stil marka motorlu testere ile kazma, pulluk ve emvallere el konuldu.

Milli Park ormanında yeniden tarla açma suçunu işleyen şahsın yüzüne karşı bu tutanak odundu.Tutanağı imzalaması istendi. Tutanağı doğru yazmışsınız fakat tutanağı imzalamak istemiyorum dedi. 6831 sayılı orman kanunun 93/2 maddesine göre kanuni işlem yapılmak üzere düzenlenen tutanak suç yerinde düzenlenip görevlilerce imzalandı. 29/10/ 2010 Saat 15,45.

Orman Memuru	**Orman Memuru**	**Fail Kişi**
Adı Soyadı İmza	**imza**	**(İmzadan çekindi)**

AÇMA, İŞGAL VE FAYDALANMA SUÇLARIYLA EL KONULANLARIN MAHKEMECE MÜSADERESİ

Tarla açma ve işgal faydalanma suçlarının işlenmesinde kullanılan araç ve gereçler ile yapılan tesislerin suç nedeniyle görevlilerce el konulanlar, TCK. 54. Maddesine göre sulh ceza mahkemesince müsadere edilerek araç ve gereçler, ürünler, mahsuller açık artırma ile satılır. Bedeli Orman Genel Müdürlüğüne gelir olarak kaydolunur. Müsadere edilen tesisler gerekli ise ormancılık veya kamu hizmetlerinde kullanılır. Bu şekilde değerlendirilemeyenler genel zabıtanın da yardımı alınarak idarece yıkılır. Yıkılan tesise ait ekonomik değeri olan malzemeler açık artırma usulü ile satılarak bedeli Orman İdaresi kayıtlarına alınır. Bu şekilde mahkeme kararı infaz olunur.

İşgal ve faydalanma suçunda kullanılan malzemeler, yapılan tesis, bina, dikilmiş olan ağaç fidanları, yapılmış çit ve örülmüş olan duvarlar, her türlü mahsul, ekilmiş buğday, arpa ve soğan gibi ürünlere elkonup zapt edilip, taşınır durumda olanlar götürülüp yediemine teslim olunur. Mahkemece bunların müsaderesine karar verilir. Taşınamaz durumdaki tesis ve diğer sabit duran şeylere Orman idaresince el konulur ve elkonulmuş olanlar mahkemece müsadere edilir.

Orman kadastrosu yapılmış orman sahasında, ahşap baraka yaparak elektrik hattı inşa eden failin bu elektrik hattının izin aldığı saha içinde kalıp kalmadığı araştırılarak, izin sahası dışında veya izin sahası içinde kalmakla birlikte, bunlar için de ayrıca ORK. 17. Madde hükmüne göre izin alması gerektiği halde izinsiz yaptığı ahşap baraka ve elektrik tesisinin ve teferruatının TCK. 54. Maddesi uyarınca müsaderesine karar verilmesi gerekir.

İZİN VE RUHSAT VERİLMİŞ YERLERİN İZİN VERİLİŞ AMACI DIŞINDA KULLANILMASI ve BUNA MÜSAADE EDENLERİN SUÇU (ORK. MD. 93/4.)

Orman Kanunun 17 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki yerleri amaç dışı kullananlar ve amaç dışı kullanılmasına izin veren Orman Memurları bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

İzin şartname ve sözleşmesinde veya izin verilen yerleşim tesis planında veya ormanın tahsisine ait belgede ve krokisinde belirtilen duruma, tahsis ve izin amacına uymayan farklı uygulamanın yapılması veya yanlış uygulamaların yapılması veya buna

müsaade edilmesi göz yumulması izin ve ruhsat amacının dışında iş olduğundan suç sayılır.

Ormanlık saha için Orman ve Su İşleri Bakanlığından izin ve ruhsat alınıp alınmadığı, izin alınmışsa izin, ruhsat, yer tahsis belgeleri mahalline uygulanıp incelenerek kuruluşlar arasındaki sözleşme, protokol, proje belgeleri incelenerek tahsis amacına aykırı davranılıp davranılmadığı, protokol ve sözleme dışında orman arazisine tecavüz olup olmadığı, keşifle tespit edilerek, yapılan tesislerin inşaat tarihleri de tespit edilerek, proje uygulamasında kimin görevli olduğu, eylemlerin kim tarafından yapılmış olduğu tespit edildikten sonra, sonucuna göre Orman muhafaza Memuru ve Orman İşletme Şefi ile bu konuda bilgisi bulunan teknik elamanlarla birlikte incelenerek durum hakkında rapor ve kroki yapılarak, ortaya çıkan hukuki duruma göre gereken suç tutanağı ve suç duyurusu işlemleri yapılmalıdır. Örneğin, Hastane için izin verilip tahsis olunmuş Orman sahasına Ev, fabrika veya ulaşım yolu yapılamaz. Bunlar için Orman Kanunun 17. Maddesi uyarınca ayrıca orman idaresinden önceden izin alınmış olması gerekmektedir.

ORMAN KANUNUN 93. MADDESİYLE İLGİLİ BİLİRKİŞİ RAPORU (ÖRNEĞİ)

………………..SULH CEZA HAKİMLİĞİNE
Dava Esas No :
Davacı : K.H.
Müşteki :Isparta Orman İşletmesi Müdürlüğü.
Sanık : A. Y.
Suçun Çeşidi: Orman kadastrosu yapılmış orman sahasında tarla açmak
Suç Tarihi : 30.10. 2010

Mahkemece Verilen Görev : Failin eylemlerinin tahlili ile orman toprağına ve bitkilerine verdiği zararların çeşidi ve tazminat tutarlarının ilme ve fenne göre tespiti ile kroki ve raporunun düzenlenmesi istenmiştir.

Bilirkişiliğimizce Yapılan Araştırma ve İncelemeler;
Suç yeri ……. İli……. İlçesi ……..köyü ……mevkii ………orman sersi………nolu orman bölmesi dahilinde orman tahdidi kesinleşmiş yerde orman canlı bitki örtüsünü tahrip ederek yeniden tarla açmış ve bu yeri sürüp ekmiştir.
Suçun işlendiği yerde orman kadastrosu ve ……/…/ 2007 tarihinde kesinleşmiştir. Suç işlenen yer öncesi itibariyle orman yangını görmüş yerlerden değildir. Dava konusu yer Devlete ait kızılçam koru ormanı sahasındadır.

Keşifle Arazi ve Belgeler Üzerinde Yapılan İncelemeler:
Dava konusu yerin fiili hudutları ile bitişikteki komşu arazilerin çeşidi.

Doğusu; Devlet ormanı ötesi tuzlu akarsu deresi,
Batısı; Ahmet Gül açma tarlası ötesi Devlet ormanı,
Kuzey; Kızılçam Devlet koru ormanı sahası ötesi sivri kayalık.
Güneyi; Davalı Ahmet Gülün 2007/ 214 Esas numaralı davalı yer. Ötesi orman İle çevrili 5005 m2. Yüzölçümündedir.

Eşyükseltili Topoğrafik haritası ve kılizimetre aletiyle arazide ölçülen meyil % 15 -20 arasında olduğu anlaşıldı. Davalı yer bu haliyle orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan ve erozyonun şiddetli olduğu yerlerdendir.

1956 yılında yapılmış 1/25000 ölçekli memleket haritasında, dava konusu yerin orman içinde kaldığı ve yeşil renkte boyandığı ve çam ormanı olduğu görüldü.

1985 yılına ait 1/20000 ölçekli Z-4 / 4865—4866 numaralı, doğu—batı yönde uçuşlu hava fotoğraflarında da dava konusu yerin orman olduğu steroskopik aletiyle bakılarak tespit olundu.

1986 yılında düzenlenmiş …….……..Serisi 1/25 000 ölçekli Amenajman planı haritasında 75 numaralı bölme kızılçam koru ormanı içerisinde olduğu anlaşıldı

Dava konusu yerde orman tahdidi .../…/.2007 tarihinde kesinleşmiştir. Tahdit haritasının davalı yerde incelemesinde, 1323, 1325, 1326 numaralı OTS sınır noktalarının 55 metre kuzey tarafında orman tahdit sınırı içinde kaldığı anlaşılmıştır.

Suç konusu yerin coğrafi koordinatları ………………numaralı memleket haritasında ……………….. Koordinatlar arasında bulunduğu tespit edilip haritada arazi yeri kırmızıya boyandı.

Suç konusu yerin üzerinde ağaç fidanı dikilmediği gibi hiçbir tesiste yapılmamıştır. Fakat sürülerek buğday tohumu ekildiği görülmüştür.

Dava konusu yerin sınırlarına bitişik, Devlet ormanlarında davalı yerden kesilen tahrip edilen ağaç cinleriyle aynı cinsleri ihtiva ettiği, toprağın esmer humus bakiyeli killi kumlu orman topraklarından olduğu, inceleme sonucu anlaşıldı. Dava konusu taşınmaz üzerinde kızılçam ağacı kökü, kütük kalıntısı bulunmaktadır. Toprak yapısı, humus bakiyesi olduğundan esmer orman toprağı görünümündedir. Dava konusu yer orman dan ………….. Tarihinde açılmış olduğu failin ifadesi toprak incelemesinden anlaşılmıştır.

Taşınmaza ait tapu belgesi yoktur. …………tarihli vergi kaydı varsa da bu kayıt mülkiyeti ispatlayan belgelerden değildir. Vergi kaydı bu yere aittir.

Yapılan Değerlendirmeler

Dava konusu edilen yerin, harita ve belgelerin incelenmesi ile bu yerin fiili durumuna göre orman sahası olduğu görülmüştür. Orman tahdidi yapılıp kesinleşmiş orman içersinde kalması, tapusu bulunmaması, toprak muhafaza karakteri taşıması, bitki ve toprak yapısı itibariyle eskiden beri Devlet ormanı sayılan yerlerden olduğu sonucuna varılmıştır. Dava konusu yerin 4785 ve 5658 sayılı kanunlarla bir ilgisi yoktur. Devlet oranlarının zilyetlikle ve zamanaşımı ile kazanılması 1982 tarihli Anayasamızın 169 maddesine ve 6831 sayılı kanunun 17. Maddesine göre mümkün değildir.

Failin eylemi 6831 sayılı Orman Kanunun 93/2. Maddesine uyan suçun unsurları mevcuttur. Eylemin işleniş gayesine göre de fail orman toprağının üretim gücünden faydalanmak ve yeniden tarla açmak amacıyla orman bitki örtüsünü tahrip ederek sürerek buğday tohumu ekip faydalandığı kanaati hasıl olmuştur.

Tazminat Hesaplaması

2010 yılı birim fiyatlara göre ; Kesilen ve sökülen fidan bedeli tutarı; 25 adet x 1, 00 TL x 2 = 50, 00 TL.

2010 yılı için Orman Kanunun 113 maddesine kesilen ağaçların emval bedeli tazminat hesabı; Çevre ormanlar göz önünde bulundurulup emsal kabul edilerek tahrip edilen kesilen ağaçların emval değeri aşağıda gösterildiği gibidir.

Ağacın Cinsi Türü ve Vasfı	Kalite Sınıfı	Ağaç Adedi	Kütük Çapı,cm	Orta Çap cm.	Boy Mt.	Hacmi m3.
Yapacak emval veren Kızılçam ağaç	3.	20	32	16	7	2,820
Yapacak vasıfta Karaçam	3.	25	14	7	5	0,475

TOPLAM AĞAÇ HACİMİ m3.	3,295

2010 yılı için hesaplanan emval bedeli tutarı;

Üretilecek emvalin ağaç cinsi, ürün çeşidi ile kalite sınıfı	Üretilecek emval miktarı Hacmi m3.	2010 yılı 113. Md. Birim rayiç fiyatı TL./m3	Rayiç TUTARI TL.
2. Sınıf Kızılçam Normal Boy Maden Direk	1,974	300,00	592,20
2. Sınıf karaçam normal boy sırık	0,332	250,00	83,00
Kızılçam ve karaçam yakacak odun	2 kental	20,00	40,00
TOPLAM EMVAL BEDELİ TUTARI ………..………………… 715,20			

114. Maddesine göre 2010 yılı Ağaçlandırma Tutarı Hesaplaması;

Açma yapılan saha yüzölçümü 5005 m2 olduğuna göre;

Açma yapılan sahaya ormancılık tekniğine göre kızılçam ağacı fidanı dikilebilir. 2010 yılına ait Kızılçam ağacı ağaçlandırma birim fiyatı esas alınarak ağaçlandırma masrafı tutarı hesap edilmiştir.Buna göre;

Ağaçlandırma Bedeli Tutarı; 1.725. TL / Ha. X 0,5005 Ha. = 863,86 TL.

Toplam Tazminat Tutarı; 50,00 + 715,20 + 863,86 = 1629,06 TL.

Sonuç ve kanaat; yeniden tarla olarak açılan yer kesinleşmiş orman tahdidi içerisinde olup orman sayılan yerlerdendir. Suçun işlenmesiyle idarenin uğradığı zarar tutarı 1629,06 TL maddi zararı bulunduğu bu nedenle de sanığın bu tutarı tazminat olarak orman idaresine ödemesi gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmış bulunmaktadır.Görüşlerimiz mahkemenizin takdirlerine arz olunur. …../…./ 2010

.

Teknik Bilirkişi; Varlık Yalçın

++++

-İZİNSİZ FABRİKA HIZAR ŞERİT KURMAK,

-TAŞ, TOPRAK, KUM OCAĞI AÇMAK,

-İŞLETİLMESİNDE ODUN KULLANILAN OCAK AÇMAK,

-BALIK ÜRETME TESİSLERİNİ KURMAK İŞLETMEK,

-ORK. 14/C ,14/D MADDESİNE AYKIRI HAREKET ETMEK,

SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİ;

(ORK. Md. 14,18, 94,111,111/A 112, 113,114)

AÇIKLAMA;

A-) ORK. 18. Maddesine göre; Orman ve SU İşleri Bakanlığından izinsiz orman ürünlerini işleyecek her çeşit fabrika kurmak yasak ve suçtur.

B-) Devlet ormanları hudutları içinde veya bu orman sınırlarına *bir kilometreye* kadar olan yerlerde taş, kum ve toprak, *dört kilometreye* kadar olan yerlerde ise hızar, şerit kurulması ve kireç, kömür, terebentin, katran, sakız ve benzeri gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve balık üretmek üzere tesis kurulması, Orman Genel Müdürlüğünün iznine bağlı olup,bunları izinsiz kuranlar suç işlemiş olurlar.

C-) Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda ve baraj havzalarında, ocak ve tesis kurulması, açılması, işletilmesi yasak ve suçtur.

SUÇUN CEZASI;

1-) Kanunun 18.nci maddesinde belirtilen ve yapılması izne bağlı fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, terebentin, katran, sakız, taş, kömür, toprak ve buna benzer ocaklar ile balık üretim tesislerini *orman sınırları içinde izinsiz kuranlar,* 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere 94/1. Maddeye göre altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bunların işletilmesi men edilerek tesislerin Türk Ceza Kanunu 54. md. hükümlerine göre müsaderesine kara verilir.

İzin verilen ocak ve tesislerin izin verilen yer dışında kurulması suçtur. İzin veriliş amacı dışında bir tesis izinsiz yapılması yine suçtur.

2-) ORK. 18 inci maddesinde belirtilen yazılı fiilleri, orman sınırları dışında ve belirtilen mesafeler içindeki orman sayılmayan sahada işleyenlere Orman Kanunun 94/2 maddesine göre, kabahat fiilinin işlendiği yıl için geçerli olan İdari para cezasını mahalli orman işletme şefi idari yaptırım kararı alarak verir. Tesis, ocak, balık üretme tesislerinin İşletilmesi ise yasaklanır.

3-) Yukarıda (b) fıkrasında belirtilen mesafeler dışında yani orman sayılmayan yerlerde olmak üzere hızar ve şerit kurulması ocak açılması ve balık üretme tesisi kurmak için Orman Genel Müdürlüğünden izin almaya gerek olmadığı gibi suç değildir. Mesafe ölçümü dört yönden yapılır. 1/5000 ölçekli eş yükselti eğrisi bulunan topoğrafik haritalardan yararlanılarak orman sınırına olan mesafesi yatay ölçümle bulunabilir. Kesinleşmiş orman sınırlaması kadastro haritalarından da ölçülebilir.

4-) ORK. Nun 111. Maddesinde belirtilen muhafaza ve milli park ve ormanı olarak bakanlar kurulunca veya bakanlıkça ilan edilerek ayrılmış yerlerin içerisinde işlenmesi halinde kanunun 94/1. Maddede yazılı hapis ve adli para cezası iki misli olarak cezalandırılır. Fakat bu ormanların sahası dışında kanunun 18. Maddesinde yazılı mesafeler içinde kabahat fiili işlendiğinde idari para cezası için 111. Madde hükmüne göre iki misli olarak idari para cezası verilir. (1x2= 2)

5-) ORK. 14. Maddenin (C, E.) Fıkrasında belirtilmiş kabahat sayılan fiiller izinsiz ve kanuna aykırı olarak işlendiğinde, ilgili Orman İşletme Şefi tarafından orman kanunun 94/3. Maddesine göre idari yaptırım kararı alınarak fiilin işlendiği yıl için geçerli olan idari para cezasıyla cezalandırılır.

ORK. 14./ C) Palamut, ıhlamur çiçeği, her çeşit orman örtüsü, mazı kozalağı tıbbi ve sınai nebatları veya orman tohumlarını toplayıp götürmek yasaktır.

ORK. 14./ E) Ticaret kasti olmaksızın kendi ihtiyacı için toprak, kum ve çakıl çıkarmak götürmek; Yasaktır.

6-) Gelir sağlama amacı olmaksızın sadece kendi ihtiyacı için ormandan ocak açmaksızın dere yataklarından kum, çakıl alınması 94/3 maddeye göre fiilin işlendiği yılda uygulanan idari para cezası verilmesini gerektirir.

Ağaçların bulunduğu sahadan humuslu toprak alınan sahanın kime ait hangi nitelikte bir yer olduğu orman içinde veya orman dışında ocak açılıp açılmadığı açıklanmalı. Orman içinde orman içi boşluklardan ocak açıp toprak alınması veya ağaç diplerinden toplama seklinde ise bu durum açıkça belirtilir. Orman sayılan orman içi açıklık veya orman ağaçlarının altından ocak açmadan sadece yüzeyden toprak toplanıp alınmışsa eylemi 6831 sayılı kanunun 94/3 maddesine giren ve idari para cezasını gerektiren bir kabahattir.

Mahkemeler bu kabahat niteliğindeki eylemler için, idarenin işine müdahale edip, onun yerine karar vermez. Görev ayrılığına uyularak mahkeme önüne gelen bu konudaki cezalandırma talepleri hakkında görevsizlik kararı verip, evrakları idareye göndermesi gerekir.

7-) ORK. 14/D. Bendinde yazılı olan, ormandaki göl, gölet, baraj ve akarsu derelerinde dinamit kullanarak veya zehirli maddeleri suya bırakma suretiyle balıkları bayıltıp öldürerek avlanmak fiilleri, 1380 sayılı Su Ürünleri kanunun 20 maddesi ile konulan aynı konudaki Orman Kanunun 14/D maddesi yasağına aykırı hareket edenler 1380 sayılı yasanın 36/e maddesine göre idari para cezasını görevli ve yetkili orman şefi verir.

Elkoyma ve Müsadere; **Orman içinde veya orman dışında fakat kanunda belirtilen mesafe içinde suçun veya kabahat fiilinin işlenmesinde kullanılan araç ve gereçler ve suç işlenerek oluşturulan ocak ve tesislere kaçak kesilen ağaç ve fidanlara bunlardan elde edilen emvallere, ocak ve tesiste istihsal edilen ürünlere ve fiilin işlenmesinde kullanılan alet ve araçlara eşyalara yapılan ocak ve diğer tesislere orman memurlarınca el konularak yediemine teslim edilirler. Ocak ve tesislerin işletilmesi de yasaklanır.**

Elkonulmuş eşyaların tamamı mahalli Sulh Ceza Mahkemesince TCK. 54. Maddesine göre müsadere edilirler.Toprak, çakıl, kum taşıyan suç vasıtası traktöre elkonur.

Tazminat; Faillerin ormanda açma veya işgal yaparak ocak açarak ormanda, ağaç ve fidanlarının tahrip edilmesi hayatiyetini yitirmesine sebep olunması ile ocak için ormanda saha açılıp işgal edilmesi durumu varsa ,ayrı ayrı olarak ceza verilir ve tazminat istenir. Verilen zararın çeşidine göre, Devletin bütün zarar ve yapacağı ek giderlerini karşılayacak kadar 112, 113, 114, madde tazminatları yanında zararın mahiyetine göre Borçlar Kanununa göre orman sahasını eski haline getirme için ağaçlandırma gideri ve masrafları umumi hükümlere göre tazminat olarak istenir.

94. MADDE SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİNDE TUTANAKLARDA BELİRTİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Faillerin hüviyet ve ikamet adresleri sahte olmayan resmi kayıtlara bakılarak doğru olarak tespit olunur. Suçun hangi vasıftaki ve hangi karakterdeki orman içinde veya bu orman sınırı dışında kanunda yazılı mesafeler içinde ne maksatla hangi tarihte işlendiği ve hangi tesisin izinsiz yapıldığı suçun niteliğinin ne olduğu belirtilir. Bu konuda faillerin ifadesi alınır. Tesisin orman sınırına olan mesafesi doğru hat olarak dört yönden Topoğrafik haritada ölçülerek tespit edilir ve tutanağa yazılır. Ormanda kadastro sınırı geçirilmiş ise kesinleştiği tarih açıklanır. Bu sınıra göre mesafe ölçülür ve durum açıklanır.

Ormandan açılan veya işgal edilen faydalanılan sahanın yüzölçüm miktarı ölçülerek kaç metrekare olduğu açıklanır. Kaçak kesilen sökülen hayatiyeti kaybolan yapacak veya yakacak vasıftaki ağaç, fidan varsa bunların adedi, cinsi, 1,30 m. Yükseklikteki kabuklu

çapı, hacmi, odunluk vasıfta olanların ağırlığı, Fidanların cinsi, yaşı, adedi belirtilir. Bunların ormanda taç alanı ile kapladıkları alanı ve fidanlara tahsis olunan alanları tutanağa yazılır.

Suçun veya kabahat fiilinin işlenmesinde kullanılan araç, gereç ve eşyalarla emvallere çıkarılan kum, toprak ve çakıla, kirece, terebentine , balıklara yapılan tesislere el konur. Bunlar yediemine teslim edilir. Yediemine teslim edilen ve el konan tesisler mahkemece müsadere olunarak mülkiyeti orman idaresine aktarılmış olur.

Suç tutanakları usulüne göre ve suç mahallinde düzenlenir. Faillerin yüzüne karşı okunur, Tutanağı imzalamaları teklif olunur. Verilen cevaplar yazılır. Böylece tutanak imzalanarak tamamlanır.

Suç konusu yere ait 1/5000 ölçekli haritası ve ölçekli teferruatlı kroki çizilip Fotoğrafı çekilerek tutanağa eklenir. Tesisin konumu haritaya aynı ölçekle aktarılarak sınırları gösterilir.

İZİNSİZ OLARAK HIZAR KURMA FİİLİ TUTANAK (ÖRNEĞİ)

Yukarıda hüviyeti yazılı şahsı 10.10.2010 tarihinde orman sınırına 553 metre mesafede hisarlı köyü içinde bir adet hızar atölyesi açıp işlettiği suçüstü görüldü.
Orman idaresinden alınmış izin belgesi olup olmadığı soruldu olmadığını beyan etti, Hızar atölyesinin kurulduğu yerle orman sınırına olan mesafesi 553 metre olduğu birlikte ölçümde anlaşıldı.
Faile Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesindeki hakları okunup anlatıldı müdafi istemem, ifade vereceğim dedi.

İfadesinde; hızarı orman idaresinden izinsiz olarak açtım, fakat diğer kuruluşlardan alınmış izinlerim var dedi ve bunları gösterdi. İzinsiz açılan tesisin işletilmesi yasaklanıp durduruldu. Fiilin işlendiği yerin krokisi çizildi .

6831 sayılı orman kanunun 18. Maddesine aykırı olarak Orman idaresinden izin almaksızın orman sınırı dışında fakat kanundaki mesafe içinde, hızar atölyesi açıp işletmesi nedeniyle kanuni işlem yapılmak için mahallinde düzenlenen tutanak failin yüzüne karşı okundu tutanağı imzalanması istendi. Birlikte imzalandı. 10. 10. 2010 saat 10, 00
.

Orman memuru	Orman Memuru	Fail
Adı Soyadı-- İmza	imza	imza

.

ORMANDA HER TÜRDEN HAYVAN OTLATMA KABAHAT FİİLİ

(ORK. Md. 19, 67, 84, 87, 95, 103, 111, 111/a, 112/B, 114,)

Devlet ormanında izinsiz olarak hayvan otlatma veya başıboş hayvanların Devlet ormanına girmesi ve otlatılması fiilleri, Orman Kanunun 95. Maddesiyle cezalandırılır. Hayvan otlatma suçunun oluşması için hayvanların ormana izinsiz girmesiyle suç oluşur. Otlamış olması şartı aranmaz. Hayvana yedirmek üzere ağaç , fidan, dal kesilmişse 91. Maddeye göre ayrı bir suç olarak cezalandırılır.

HAYVAN OTLATMA ZARARLARI

Hayvanlar otsu bitkileri, ağaç, ağaççık ve fidanların tepe tomurcuk, sürgün, yapraklarını yiyerek, kabuklarını soyarak, köküyle birlikte sökerek, fidanları kırarak ve

ezerek zarar verirler. Ayrıca hayvanlar toprağı sıkıştırır ve ağaçlandırma sahasındaki terasları da bozarlar. Yamaç yerlerde erozyonuna sebep olurlar.

Zarar gören genç ve körpe fidanlar, aldıkları yara ve tahribat yüzünden hayatiyetlerini yitirerek kururlar. Bu tahribata uğratılmış fidanların yerine yenileri dikilir. Hayatiyetini devam ettirenlerin gelişmesi azalır ve çalı halinde kalır. Zarar görmüş fidanların artımındaki azalma kaybı idare için önemli bir zarardır. Bu nedenle Orman İdaresi istikbalde amaçladığı en yüksek kalitedeki servete kısa sürede ulaşması imkansızlaşır. Bu uzun ve verimi düşük olan fedakarlığa katlanmak ve bu şekilde beklemek zorunda değildir. Yara alan ve kısmen de olsa tahrip olan bodur halde kalıp yaşaması mümkün olan fidanların yerine yeniden fidan dikmek zorunluluğu vardır. Ağaç dikmekteki gaye en yüksek geliri en kısa sürede sağlamaktır. Hayvanların söktüğü, tomurcuklarını yediği sebeple kuruyan ve tahribatla zarar gören fidanların bedeli 112/B.ile ağaçlandırma giderini 114. maddeye göre fail kişi çoban ve mal sahiplerinin ödemesi gerekir.

Ağaç cinsi, türü, ağaçların yaşına, kapalılığına, ormanın işetme şekline, yetişme muhitine, arazi yapısına, hayvan sayısı ve cinsine, otlatma mevsimine, otlatma süresine göre zararın mahiyeti ile miktarı değişebilir.

Ağaçlandırma ve gençleştirme sahalarının tesis edildiği ve fidan dikildiğinin çevre halkına ilanla duyurulduğu tarihten başlamak üzere 15 sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılması yüzünden girmesi durumunda idari para cezası iki misli tatbik edilir. Muhafaza ormanı ve Milli park olarak ayrılan ormanların hudutları belirtilerek civar köy ve kasabalarda ilan edilerek, muhafaza müddeti civar halka duyurulur. Bu ormanlarda işlenen suçların cezası 111. Maddesi uyarınca temel ceza iki misli olarak hükmolunur.

Bakanlar kurulu kararı ile ülkemizde fevkalâde kuraklık hali ilan edildiğinde; Yangın görmüş orman alanları, gençleştirme ve ağaçlandırma sahalarında, baltalık ve seçme ormanı, av koruma ve üretme alanlarında, muhafaza ve milli park ormanlarında, tabiat parkı ve doğayı koruma alanlarında olmamak üzere, keçi, deve, at haricindeki hayvanlar için, ormanlara zarar vermeyecek şekilde, geçici bir süre için, hayvanların otlatılmasına, orman idaresince bir otlatma plana göre izin verilebilir.

Hayvan sahibi ve hayvanları otlatan çoban, tutanağı imzalarsa hayvanlar kendisine teslim edilir. Çoban, ormanda hayvan otlatırken suçüstü yakalanmışsa bu durumda suçlu çobandır. Suç tutanağı çoban hakkında düzenlenir. Hayvanların kime ait olduğu da ayrıca zapta yazılır.

Mal sahibinin emrinde çalışan çoban ve mal sahibi hayvanların ormana verdiği zarardan birlikte mesuldürler. (Kb. Ka. Md.8,11 Borçlar kanunu 41,50,51,60,m. Bk..) Temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.

15 yaşından küçük olan çocuklar hakkında idari para cezası uygulanmaz.. Akıl hastası olan kişiler suç işlemişlerse, mutlak suretle hayvan sahibi belirlendikten, mal sahibi suçu kabul ettikten sonra, zaptı ve hayvan teslim tutanağını imzalaması kaydıyla tutanak hayvan sahibi hakkında düzenlenecektir. Aksi takdirde hayvanlara el konularak yediemine teslim edilir ve satışa çıkarılır.

ORMAN KANUNUN 87. MADDE UYGULAMASI

Başıboş görülüp faili meçhul suç zaptı tutulan hayvanlar, muhtara veya belediyeye yediemin senediyle teslim edilir. Hayvanlar teslimden itibaren ilan edilen onbeş gün içinde sahibi bulunamazsa, veya teslim alınmazsa hayvanlar idarece açık artırma usulü

ile satılır. Hayvanların satış bedeli Orman idaresi veznesine emanet hesabına yatırılır. (ORK. 84. 87. Md. Bk)

Ormanda başıboş otlarken yakalanan hayvanların sahipleri, idarenin hayvanların beslenmesi için yaptığı bakım ve barındırma masraflarını ödemeye mecburdur. Hayvan sahibi ilan süresi içinde çıkar ve otlatma suç tutanağını imzalarsa hayvanlar kendisine zapt edildiği gibi tutanakla geri iade edilir. Tutanağı imzalamazsa hayvanlar teslim edilmez.

OTLATMA SUÇLARINDA TAZMİNAT
(ORK.112,113,114, Borçlar K.41 Md .Bk.)

Hayvanların orman örtüsüne verdiği zarar tam tazminat olarak alınmalıdır. Kişiler tarafından kesilen ağaç ve fidan ve hayvanların yiyerek, ezerek, kırarak hayatiyeti kaybolan fidan ve ot değerinin tespit edilerek tazminat olarak talep edilmesi gerekir. Ayrıca tahribata uğrayan fidan ve kesilen ağaçlar için bunların ormanda kapladığı alana göre hesaplanan ağaçlandırma tazminatı da talep edilir. Ormana izinsiz hayvan sokulması halinde, ormana bir zarar yapılmamış ise tazminata hüküm olunmaz, sadece idari para cezası verilir. Suçun devamını önlemek için hayvanlar ormandan çıkarılır.

Fidanların, tepe tomurcuklarının havanlar tarafından yenilerek tahribata uğratıldığı ve bu sebeple gelişimlerinin durduğu hayatiyetini kaybettiği takdirde bunların yerine yeni fidanların dikilmesi gerekir. Tahribata uğrayan fidanların maliyet bedeli yaşlarına göre tespit edilir. Orman Kanunun 112/B maddesi ile fidan bedeli tazminatı hesaplanır. Ve eski hale getirmek için 114. Maddeye göre ağaçlandırma gideri ormanda fidanlara aralık ve mesafeye göre tahsis olunan alanların toplamı için ağaçlandırma tazminatı talep edilmesi gerekir. Yaş fidan için 112/B maddeye göre fidan bedeli iki misli olarak hesaplanır.

114. Maddeye göre ağaçlandırma gideri, suçun işlendiği o yörede yetişmesi mümkün görülen ekonomik değeri yüksek olan fidan cinsi ile ağaçlandırılır.

Şayet çoban veya mal sahibi yapacak ve yakacak nitelikte emval veren yaş ağaçları kesilmişse 113. Ve 114. Maddeye göre. Tazminat talep edilir.

Hayvanların yediği ot, yaprak, sürgün tomurcuk bedeli, Orman Kanunun 112/C maddesine göre ormandaki rayiç değeri tutarı,

Bozulan terasların tamiri için gereken işçi yevmiye tutarı,
Tazminat olarak kabahat fiilini işlemiş olan ve hayvanların sahibinden müştereken talep olunur.

Kesilen dikenli tel ve kırılan, sökülen tel kazıkların iş yerinde tamiri için işçi yevmiyesi, malzeme bedeli ve taşıma ücretleri tutarı hesaplanarak bu suç fiilini işleyenlerden tazminat olarak talep edilir. Suç fiili için ayrı zabıt tutulur.

Ormanda otlayan hayvanların verdiği zarar tazminatını mal sahibi rızasıyla öderse bu nedenle dava açılmasına gerek kalmaz. Aksi halde derhal hukuk mahkemesine dava açılarak tazminat alacağı tahsil edilir.

“”Sanığın ağaçlandırma sahası etrafındaki 6 adet kazık ve 72 metre tel örgüyü tahrip ile içine otlatmak için hayvan soktuğu bu olay sebebiyle fidanlıkta bulunan 7 yaşlarında 65 adet çam fidanının da tahrip edildiği, suç saptama tutanağı ve mahallinde yapılan keşif sonucu düzenlenen 1.10.1997 T. Günlü rapor içeriğinden anlaşılmış olup, bilirkişiden tahrip edilen fidanların yapacak veya yakacak vasıfta olup olmadıkları açıklattırıldıktan

sonra sanığın hem fidan tahrip etmek, hem de fidanlık saha etrafında ki tel örgü ve kazıkları tahrip etmek eylemlerinden cezalandırılması gerekirken dosyaya uygun olmayan gerekçe ile yazılı şekilde karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.(Y.3.CD.17.12.1998 T.97/ 10837 E., 98/ 12737 K.)

MİLLİ PARK ORMANLARINDA HAYVAN OTLAMA

Milli Park sahasında işlenen suçlarda ve kabahat fiillerinde sahanın Milli park olduğu yazılır, Ancak Milli parka ait Orman Bakanlığı veya Bakanlar Kurulu kararlarının çevre köylerde ilan edildiğine dair, ilan tutanağı zapta eklenir. Milli park sınırları içindeki ormanlık sahalarda işlenen her çeşit suçun cezası, Orman Kanunun fiile ilişkin maddesi uyarınca cezalandırıldıktan başka, Orman Yassını 111. Maddesi uyarınca cezalar, (1x2=2) formülüne göre hesaplanarak iki misli olarak karar verilir.

***Müsadere;* Ormanda otlayan hayvanlar sayılarak türlerine göre yediemine teslim edilir. Suçun işlenmesinde kullanılan alet, araç, eşya varsa bunlarda yediemine teslim edilir. Hayvanlar hariç olmak üzere, yediemine teslim edilenlerin müsaderesine mahalli Sulh Ceza Mahkemesince karar verilir. Ormana izinsiz hayvan sokma fiillerinde hayvanların müsaderesine karar verilemez. Diğer suçlardan farklı olarak kanun koyucu hayvanları sahibine suç zaptı imzalatılarak verilmesini öngörmüştür. (ORK.Md.87)**

***Fiilin Cezası;* Ormanda hayvan otlatma fiilinin idari para cezasını mahalli Orman İşletme Şefi, tarafından, otlatılan ormanın vasfına, 95 ve 103, 111. Maddelerine göre tayin ve tespit eder. Fiilin işlendiği tarihte uygulanan idari para cezası verilir.**

***İdari para cezası;* Devlet ormanlarına izinsiz hayvan sokanlar, ormana başıboş hayvan girmesine sebep olanların hayvanları kıl keçi, büyükbaş veya küçükbaş hayvan olarak ayrı ayrı tespit edilir. Büyükbaş hayvanlar (At, merkep, inek, öküz, manda, dana,deve) ve küçük baş hayvanlar (Tiftik keçi, maltız keçisi, koyun, kuzu, koç,) otlatmalarında idari para cezası suç zaptında yazılı hayvan cinsi, miktarı esas alınarak orman kanunun 95. Maddesindeki kurallarına göre ceza uygulanır.**

Ceza uygulanırken kanundaki sıra esasına göre her fıkra için uygulama yapılır. Failin işlediği fiilinde cezayı artıran başka bir sebep varsa bunlarda dikkate alınarak o yıl için uygulanacak idari para cezası hesaplanır. Cezayı Orman İşletme Şefi idari para cezası kararı alarak uygular. (95. Ve 103. 111. Md. Bk.)

***Orman Kanunun 95. Maddesinin 3. Fıkrasına göre* ; ormanlara izinsiz hayvan sokma suçunu işleyenler suçun işlendiği orman içi köyü nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındaki kişi ise, 95. Maddedeki idari para cezası (1+2=3) formülü ile iki misli artırılarak uygulanır.**

***Orman Kanunun 95. Maddesinin 4. Fıkrasına göre;* yanmış orman sahaları ile gençleştirme sahalarına tefriki tarihinden itibaren 15 sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak suretiyle girmesi halinde yukarıdaki idari para cezaları 2 misli tatbik olunur. Ceza artırımında (1x2=2) formülü uygulanır.**

2873 SAYILI MİLLİ PARKLAR KANUNUN 20. MADDESİ VE
6831 SAYILI KANUNUN 111. MADDESİ

Eğer suç Milli Park içinde gerçekleşmiş ve bu parkta orman sınırları içinde ise ceza artırımı 6831 sayılı kanunun 111. Maddesi ile şayet, Milli Park orman sınırları dışında ise 2873 sayılı kanunun 20. Madde ile artırma yapılacaktır.

OTLATMA SUÇU TUTANAĞINDA AÇIKLANMASI GEREKENLER

Çobanın ve hayvan sahiplerinin hüviyet bilgileri ve ikamet adresleri muhtarlık resmi kayıtlarından karşılaştırılarak gerçek hüviyet ve ikamet adresi tespit edilerek tutanağa yazılır. Şüpheli yakalanır. Suçu bildirilir.CMK. 147. Maddesinde yazılı Kanuni hakları açıklanır.Verdiği cevaplar ve kanuni haklarının açıklandığı suç tutanağına yazılır.

Şüphelinin hüviyeti ve devamlı ikamet ettiği yer adresi, hangi köyde nüfusta kayıtlı olduğu, suçun işlendiği yer hangi ilçe veya köyün hudutları içinde kaldığı ve hangi mevkide işlendiği, orman seri adı, bölme numarası, meşçere tipi, suçun işlendiği köyün orman içi köyü olup olmadığı belirtilmelidir. Suçun işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturan kişilerden mi, yoksa başka köy halkından mı olduğu açıklanmalıdır.

Suç kime ait, hangi çeşit ormanda işlenmiştir. Örneğin ; Özel orman, Devlet koru ormanı, yangın görmüş orman sahası, muhafaza ormanı, milli park, gençleştirme veya ağaçlandırma sahası, orman rejimine ayrılmış sahada ve boşluk alanda toprak sürülüp işlenmişse veya fidan yetiştirilen veya tohum ekilen yerlere veya orman yetiştirme alanlarına hayvan sokulmuş veya girmişse belirtilmelidir.

Suçun görüldüğü tarih ve saati, suçu haber alıp öğrenilme şekli açıklanır.

Ormanda otlayan hayvanların başında çoban bunup bulunmadığı, hayvanların başında çoban varsa fail çobandır. Hayvanların başında çoban yoksa, fail hayvanların sahibidir. Hayvanlar kime aitse çobana sorularak hayvan sahiplerinin isimleri de zabıtta belirtilmelidir. Çobanla birlikte sahibine zaptı imzalamaları halinde teslim edilmelidir.

Ormanda izinsiz hayvan otlatanlar sürünün başında suçüstü yakalanmışsa, hayvanların sayısı fail kişi ile birlikte tek tek sayılmalı ve hayvanların cinsi ve türü otladığı süre belirtilecektir. Hayvan sayısı gerçeğe göre türleriyle birlikte belirtilmeli, büyük veya küçükbaş hayvan olduğu açıklanmalıdır. Keçi otluyorsa bunların kıl keçi, tiftik keçisi, malta keçisi hangisinden olduğu belirtilmelidir. Oğlak yerine kıl keçi veya maltız keçisi olduğu yazılmalıdır. Hayvan sayısı tahmine dayanarak yazılmamalı fiilen satılmalıdır. Hayvanların tahminen yazılması görevliler için görevi suiistimalle sahte evrak düzenleme suçlarını oluşturur.

Suçun devamını önlemek için hayvanlar ormandan çıkarılır. Otlayan hayvanların başında kimse yoksa, sahibi belli değilse havanlar toplanır. Yediemine götürülür ve cins ve türlerine göre sayılıp yediemine senetle teslim edilir. Sahibi çıkıp suç zaptını imzalarsa hayvanlar yedieminle birlikte, fail kişiye sayılarak teslim edilir. (ORK. 87.Md . Bk.) İdarenin yaptığı hayvan bakım masrafları varsa hayvan sahiplerinden makbuz karşılığı tahsil edilir.

Sahibi bulunamayan başı boş görülen hayvanlar için "faili meçhul "suç tutanağı düzenlenir. 15 gün süre ile çevre köy ve kasabalarda ilan edilerek mal sahibi aranır. Bu sürede mal sahibi bulunamazsa Orman Kanunun 84. Ve 87. Maddesine göre satılır ve tutarı emanet hesabına yatırılır.

Otlayan hayvanların ormanda yaptığı zararlar sahada görülüp gerçeğe göre tespit edilir. Hayvanlar fidanlara zarar vermişse, ne şekilde zarar verildiği görülerek tespit edilir. Fidanların tepe tomurcuğu, yan dal tomurcuğu, sürgünler yenmiş, kırılmış, kökten sökülmüş, kabuğu soyulmuşsa, bu durumlar ayrı ayrı belirtilerek, fidanlardan kaçının, hayatiyetini ne sebeple yitireceği açıklanır. Zarar görmüş fidanların ağaç cinsi, türü, adedi, vasfı, yaşı, çapı, gerekiyorsa çapa göre ağaç hacmi hesaplanarak zapta yazılır. Hayatiyeti kaybolan fidanların ormanda işgal ettikleri alanı zabıtta açıklanmalı, ağaçlandırma tazminatı için bilinmesi gerekmektedir.

Ormanda otlayan hayvanlar, bir günde (8 saatte) ağırlıklarının tahminen onda biri kadar yaş ot, yaprak,tomurcuk filiz yiyerek zarar verirler. Hayvanlar ormanda kaç saat otlatıldığı faillere sorularak belirtilmelidir. Faillerin ifadesi alınarak kabahat fiilini neden işlediği öğrenilerek tutanağa yazılmalıdır.

Ağaçlandırma sahasında hayvanlar otlarken terasları bozabilirler, bozulan terasların eski haline getirilmesi için kaç işçi yevmiyesiyle tamir edilebileceği tutanakta belirtilmelidir. Bu tazminat için gereklidir. Ayrıca failler, hayvanları ağaçlandırma sahsına sokabilmek için tel kazıklarını yıkmış, dikenli telleri kesmişse bunların tamiri için gereken işçi yevmiyesi ve malzeme zararı tazminat istenebilmesi için belirtilmelidir.

Failler hayvanlarını beslemek için ağaç, ayrıca fidan, dal kesmişse bu suçlarla ilgili bilgiler ağaç, fidan ve dal kesme suçlarındaki gibi tespit edilerek otlatma fiilinden başka kesme fiili içinde suç tutanağı düzenlenmelidir.

Suçun işlenmesinde kullanılan motorlu ve motorsuz her çeşit suç aleti elkonup zapt edilerek orman depolarına veya yediemine teslim edildiği suç tutanağına yazılmalıdır. Suç tutanakları kanuni usule göre gerekenler yazılıp okunarak imzalanmalıdır.

ORMAN İÇİNDEKİ KÖY NÜFUSUNA KAYITLI VE AYNI KÖYDE OTURANLARIN ORMANDA HAYVAN OTLATMA KABAHAT FİİLİ İŞLEMESİNDE CEZA UYGULAMASI

Orman Kanunun 95/3. Maddesi uygulanması kuralları;

-Köyün, orman içindeki köy olması,

-Fiilin bu orman içindeki köy sınırları içinde işlenmesi,

-Failin bu köy nüfusuna kayıtlı olması,

-Bu köyde fiilen oturması,

Hallerinde ceza artırılmayacak, bu koşullardan birinin gerçekleşmemesi halinde ise, ceza, iki kat artırılacaktır. (1+2=3), kanunun 95/3 maddesinin uygulanabilmesi için yasa koyucu suç yerini değil, ormanın içindeki köyde oturanları nazara almış, orman içi köylülerinin, kendi köylerinin sınırları içinde suç işlemeleri halinde, diğer köylülere göre daha az ceza ile cezalandırılmalarını kabul etmiştir.

ORMANDA İZİNSİZ HAYVAN OTLATMA SUÇ TUTANAĞI ÖRNEĞİ

10.10.2010 günü saat 16 sıralarında görevimizi yaparken yukarıda hüviyeti yazılı şahsı kendisinin nüfusa kayıtlı ve ikamet ettiği orman içi köyü olan …… …..Köyü mülki hudutları içinde 2005 yılında ağaçlandırılmış sahada hayvanlarını otlatırken suçüstü görüldü.

Faile, CMK. 147. Maddesinde yazılı olan hakları okunup anlatıldı. Suçunun ormanda izinsiz hayvan otlatma suçu olduğu açıklandı. Dağ başına müdafi gelmez kendimi savunabilirim dedi. Bu suçu neden işledin dediğimizde “ burada ot çok hayvanlar doysun istedim” dedi.

Ağaçlandırma sahasında otlayan hayvanlar bir araya toplanıp tek tek cins ve türlerine göre sayıldı. Bunlar 5 adet kıl keçi, 3 tiftik keçi, 8 koyun, iki adet inekten ibaretti. Hayvanlar orman sahasından çıkarılarak suçun devamı önlendi.

10 dekar otlatma sahasında yaptığım tespitte 2-3 cm. Orta çapta dört yaşında 43 adet kızılçam fidanının tepe ve yan dal tomurcukları hayvanlar tarafından tamamen yenildiği,

bu nedenle yaşama imkanını kaybettikleri, yerlerine yeni fidan dikilmesi gerektiği anlaşıldı.

Otlatma sahasının bölme krokisi çizildi. Otlatılan yer haritada işaretlendi.
Ağaçlandırma sahasında izinsiz hayvan otlatan kişi hakkında kanuni işlem yapılmak üzere suç mahallinde düzenlenen tutanak yüksek sesle okundu. Zaptı imzalaması istendi. İmzalarım dedi. Birlikte imzalanarak tamamlandı. 10.10.2010 saat 17. 00

Orman Memuru	Orman Memuru	Fail Kişi
Adı soyadı- imza		
İmza	Adı soyadı İmza	

ORMANLAR İÇİNDEKİ OTLAKLARDA HAKLARI OLANLARIN ORMAN İDARESİNİN BELİRTTİĞİ TEDBİRLERE UYMAMASI KABAHAT FİİLİ

(ORK. 20, 21, 96, 111, 111/a, 112, 113, 114,)

Devlet ormanları içindeki otlaklarda yaylak ve kışlaklarda ve sulama yerlerinde tahsis ve yararlanma hakkı olanlar, mahalli Orman idaresinden izin alıp belirtilen yollardan hayvanlarını götürmeye, ormana zarar vermemek için idarece istenen bütün tedbirlere uymak suretiyle yararlanabilirler.

İdarenin gösterdiği yollardan hayvanlarını götürmeyip ormana her hangi bir şekilde zarar verenler kabahat nevinden suç işlemiş olurlar. Ormana zarar verdiklerinde otlatma suçu gibi Orman işletme şefince idari para cezasıyla cezalandırılırlar. Ayrıca verdirdikleri zarara göre tazminat davası açılabilir.

Otlak (mera) ; hayvanların otlamasına tahsis edilmiş üzerinde otsu bitkilerin yetiştiği açık alanlardır. Orman içindeki ağaçsız yerler mera değildir. Bu yerler orman sayılan yerlerdendir.

Yaylak ve Kışlak; evveliyatı bilinmeyen kadimden beri ağaçsız otlu, orman içi ve orman dışı yerlerdir. Hayvanların yazın otladığı yerlere yaylak, kışın otladığı yerlere kışlak denir.

Mera, yaylak ve kışlakların mülkiyeti Devlete aittir. Meralar üzerinde köylülerin sadece faydalanma hakları bulunabilir. Meralar kişi adına tescil edilemez. Meralar tescile tabi değildir. Özel idare kayıtları faydalanma hakkını gösterir. Bu kayıtlar tapu sicili mahiyetinde değildir.

İzin almadan yaylada hayvan otlatılması ve hayvan barınağı yapılması eylemi 6831 sayılı Orman Kanunun 20 ve 21. Nci maddeleri yoluyla kanunun 96. Maddesi kapsamındaki kabahat fiilini oluşturur. Bu maddeyle ilgili kabahatler için mahalli orman şefince idari para cezası uygulanır.

DİKLİ DAMGALI AĞACI TAYİN EDİLEN HADDE GÖRE DAHA YÜKSEKTEN KESMEK VEYA BU AĞACA VURULAN DAMGA İZİNİ DİP KÜTÜKTE BIRAKMAMAK KABAHAT FİİLİ **(ORK.Md. 27,97/1.111/a)**

AÇIKLAMA

A-) Dikili ağaç keserken ağacın alt kısmına vurulan dikili ağaç damgasının tatbik izini her ne sebeple olursa olsun dip kütükte bırakmamak, kabahat fiilidir.

B-) Dikili ve damgalı ağaçları keserken ağacın toprak seviyesindeki çapının beşte biri kadar toprak seviyesinden yüksekte kesilmesi standarda uygundur. Bundan yüksekte kesilmesi halinde emval zayiatı artar orman idaresinin önemli miktarda emval kaybı ve emval zararı olur. TS. 1214 numaralı standarda uymayıp bu hadden daha yüksekten keserek fazla zayiata sebebiyet vermek, kabahat filidir. ORK. 27/2 ve 97/1. Maddedeki kabahat fiili cezasını orman işletme şefi tarafından fiilin işlendiği yıla ait idari para cezası kararı alınarak verilir. Yüksekten kesilen her bir ağaç için ceza uygulanır. Bu kabahat sayılan fiil ancak izin alınmış şartnamesi imzalanmış dikili yaş veya dikili kuru ağaçların ormanda kesilmesi sırasında işlenebilir.

Ağaçlara vurulan damga kaçak kesilen ağaçlarla kaçak kesilmeyenleri ayırt etmeye yarar. Damga kamuya güven verir. Damga izinin bozulmaması gerekir. Bunun için damga ağacın kesim seviyesinden alta doğru uygun bir yerine vurulması şarttır. Ağacı damgalayanlar damgayı kesim seviyesinin alt kımına tatbik etmelidir.

Bu kabahat fiili tutanağında fiilin nerede hangi numaralı ve damgalı dikli ağaç üzerinde kim tarafından nasıl işlendiği hangi kurala uyulmadığı standarda göre kaç santimetre yüksekten kesilmiş olduğu, yüksekten kesme zayiat miktarının hacminin ne kadar olduğu, bunun piyasa değerinin ne miktar olduğu yazılmalıdır. Bu fiil kasten veya ihmalen işlenebilir.

Tazminat; beher ağaç için ayrı ayrı hesaplanır. Yüksekten kesilen kısmın uzunluğu , çapı ile hacmi hesaplanır ve 112/A göre zayiat olan miktar zarar kabul edilerek bu zararın karşılanmasıda istenebilir.

RESMİ DAMGANIN TAKLİTNİ YAPMAK VEYA BU TAKLİT DAMGAYI EMVALLERE TATBİK EDİLMİŞ OLARAK KULLANMAK SUÇU (ORK.27,97,TCK.202/2 Md.)

Ağaç veya damgaya tabi orman emvallerinin kaçakçılığını önlemek, kaçak olanla olmayanı ayırt edebilmek için Orman İşletme Şefliklerinde kanunda şekilleri gösterilen aşağıdaki dört çeşit resmi damga kullanılmaktadır. Bu damgaları görevli ve yetkili Orman Memurları dışında kimse kullanamaz.

1-) Dikili Ağaç Damgası, (Dikili ağaç kesiminde kullanılır.)

2-) Devrik ağaç damgası, (Devrilmiş ağaç kesiminde kullanılır.)

3-) Usulsüz kesim damgası, (Kaçak kesimi tespit de kullanılır.)

4-) Mamul ürün damgası, (Yasal ve meşru yoldan temin edildiğinde kullanılır.)

Bu damgaları yapmaya ve kullanmaya yetkisi olmayan kişiler bunları aslına uygun olan benzerini taklit ederek sahtesini yaparak ve sahte damgaları kullanarak daha rahat ve aldatarak kaçakçılık yapabilmektedirler. Böylelikle ormanlar mahvedilmekte ve kaçakçılar bu yolla büyük ölçüde haksız kazanç sağlamaktadırlar.

TAKLİT EDİLMİŞ DAMGANIN TESPİT VE TEŞHİSİ

Taklit damgayı asıl resmi damgadan ayırt etme çok büyük dikkat ister.

Taklit sahte damga ile gerçeği arasında birçok fark vardır. Bu farkı daha çok o damgayı kullanan dikkatli kişi tespit edebilir. Hakiki resmi damga izi ile taklit arasındaki farklılıklar izler karşılaştırılarak bulunabilir. Taklit damganın harf yerleri, numara izi, tatbik edilen izlerdeki derinlik ve genişlik, harf ve rakamlardaki yazılış farkı, eğrilik, harf aralığı, harf ve numara büyüklüğü, gerçeğine uymayan bir takım hata ve yamukluk bulunabilir. Bunlar karşılaştırmalı olarak büyüteçle daha kolay tespit olunabilir.

Görünen farklar; Tomrukların baş kısmındaki damga izi tam tatbik edilmemişse, numarası okunmuyorsa, emvalin kesim tarihi ile tezkere tarihi birbirini tutmuyorsa, harfler bir hizada değilse, sahteliğinden şüphelenilerek ilgili şeflik telefonla aranarak durum sorulur. Nakliye tezkeresi bile sahte olabilir. Buna da dikkat edilir. Bazen her ikisi birlikte sahte çıkabilir. Böyle olaylar birçok yerde çokça görülmektedir.

Nakliye tezkeresi fotokopisi, sahteliğinden şüphelenilen tomruğun damga izini taşıyan 10 cm boyundaki kütüğü kesilip ilgili işletmeye acele posta ile gönderilerek bunların sahte olup olmadığı hakkında rapor istenerek tespit olunabilir.

Sahte gerçek olmayan tezkere, taklit damgalı fakat kaçak orman emvalleri hakkında bulunan maddi deliller ve bunu doğrulayan rapor ve tezkere kanıt olarak gösterilerek sahte damgayı menfaati için kullanan bundan yararlanmak için taklitçiliğe katılan ve bunu kullanan kişiler hakkında sahtecilikten tutanak düzenlenir. Olayın nasıl öğrenilip neler yapıldığı tutanakta anlatılır. Durum derhal C. Savcılığına bildirilerek hukuki yardım alınır.

El Koyma ve Müsadere ; suçun işlenmesinde kullanılan sahte nakliye tezkeresi, sahte damgalı olan kaçak sayılan emvaller, taklit damga, nakil vasıtasına el konularak orman idaresi deposuna yediemine teslim edilerek mahkeme kararı kesinleşinceye kadar yedieminde muhafaza altında tutulur. Mahkeme tarafından TCK 54. Maddesine göre bunlar müsadere edilir.

Tazminat ; Failler ağaçları kestiklerini kabul ediyorlarsa 113 ve 114 maddeye göre tazminat istenir. Aksi halde istenmez.

Suçu*n cezası;* Resmi damga çekicinin taklidini yapanlar ve bunu kullanan ve bu yolla menfaat sağlamaya çalışanlar, TCK 202/2. Maddesine göre cezalandırılırlar. Sahte tezkere için de kanuni işlem yapılır. Ele geçen sahte damga ve nakliyeye el konur. Delil olarak suç tutanağıyla birlikte mahkemeye sunulur.

ZATİ VE MÜŞTEREK İHTİYAÇ EMVALİNİ ELDEN ÇIKARMAK VEYA

VERİLİŞ AMACI DIŞINDA KULLANMAK SUÇU (ORK. Md. 31, 32, 33, 35, 36, 98)

AÇIKLAMA

Orman İdaresince ucuz tarife ile verilmiş zati yakacak ve yapacak emvalleri veya köy müşterek ihtiyaçlarını verildiği yerde ve verildiği maksada uygun olarak kullanmayıp elden çıkaranlar veya bunları veriliş gayesine uygun kullanmayanların işlediği suçlar ve ayrıca ihtiyaç emvalin yerine verilmiş olan nakit parayı veriliş amacına uygun olarak kereste almayıp başka bir yerde sarf etmek Orman kanunun 98. Maddeye göre suçtur.

Zati ve müşterek ihtiyaç olarak verilen emvalleri çatı örtüsü olarak, tek katlı yapıların toprak altında kerpiç binalarda kullanmak yani kanun 35. Maddesinde yazılı yapı sistemi dışında kalan yapılarda kullanmakta suçtur. Verilen ihtiyaç emvalleri her yıl kontrol edilir. Köy muhtarları ve ihtiyar heyeti üyeleri verilen yapacak zati ihtiyaç emvalleri veriliş maksadına uygun kullanmayanlarla elden çıkaranları orman kanunun 36. Maddesi gereğince orman idaresine bildirmekle görevlidirler.

98. Madde belirtilen suçlarla ilgili suç tutanağında; Failin hüviyet ve ikamet yer adresi tespit edilir. İhtiyaç emvalinin verildiği tarih belirtilir. Emvallerin ne kadarının elden çıkarılmış olduğu hesaplanır. Veya emvalin ne yapmak için kullanıldığı veriliş amacına uyulup uyulmadığı açıklaması yapılır.

Zati ihtiyaç emval yerine bu maksada kullanılmak üzere orman idaresince nakit para verilmiş ise bu paranın kereste alınıp kullanılması gerekir. Bu para ile ev çatı, pencere, kapı ,taban tahtası yapılmayıp arı kovanı yapılmışsa veya mermer alınmışsa suç işlenmiş olur.

ZATİ İHTİYAÇ EMVALİ ENKAZININ NAKLİ

Köyden kesin olarak ilişkisini keseceklere ait sahipli yapıların enkaz nakli esasları Bakanlık makamının 14.8.1987 tarih ve 4153 sayılı tamiminde teşkilata açıklanmıştır. Buna göre;

A-) 6831 sayılı orman kanunun 31, 32, 33. Maddelerine göre verilen zati yapacak emval ile inşa edilen yapı ve tesislerin tabii afete maruz bulunması, baraj ve gölet alanı içinde kalması veya hak sahibinin iskâna tabi olması,

B-) Köyden kesin olarak ilişkisini kesmiş veya kesecek olanlara ait sahipli yapılar ile köy müşterek yapı ve tesislerinin ahşabı 6831 sayılı Orman Kanunun 31, 32 ve .ncü maddeleri ile temin edilmiş ise ve verilen emvalin teslim tarihinden itibaren beş yıllık bir sürenin geçtiğinin tespiti,

C-) Enkazının nakli talep edilen gayrimenkulün ahşabının 6831 sayılı Orman Kanunun 31, 32 ve 33. Ncü maddeleri ile temin edilmemiş olduğunun işletme şefliklerinde tutulmakta olan zati ihtiyaç kayıt defterinin tetkikinden anlaşılması,

Hallerinde bu yapı ve tesislerin enkazının naklinde, satışında veya üçüncü şahıslara devredilmesinde kanunen bir mahzur bulunmamaktadır.

Bundan böyle hak sahiplerinin idaremize enkaz nakli konusunda müracaatı halinde; Enkazının nakli talep edilen yapının veya tesisin durumu yukarıda belirtilen hallerden herhangi birine uyuyorsa aşağıdaki işlemlerin ikmalini müteakip söz konusu yapının enkazının nakline veya satışına müsaade edecektir.

1-) Hak sahibinin müracaatı halinde, işletme şefi, Orman muhafaza memuru, köy muhtarı veya vekili, mal sahibi veya vekili ile birlikte yıkılması istenen yapıya veya tesise gidilip mal sahibi, ilçe ve köyü bulunduğu mevkii, cinsi, inşaat şekli, ebadı ve civarında bulunan yapı ve tesisler belirtilmek suretiyle, bir tutanak düzenlenerek müştereken imza edilecektir.

2-) Orman işletme şefliğince, birinci maddede belirtilen tutanak ve müracaat dilekçesi bir yazıya bağlanıp bağlı bulunduğu Orman işletme müdürlüğüne gönderilerek bina ve tesisin yıkılması ve enkazının nakliyeye bağlanması talep edilecektir.

3-) İşletme Müdürlüğünce tutanakta bir mübayenet görülmediği takdirde bina ve tesisin yıkılmasına, enkazının nakliyeye bağlanmasına dair verilecek izin ayrıca ilgiliye tebliğ edilecektir.

4-) Birinci maddede belirtilen heyetin huzurunda yapı ve tesisler enkaz haline getirildikten sonra, yapacak emvale elverişli olanlar teker teker ölçülmek suretiyle ebatlandırılacak, hacimlendirilecek ve mamul damga ile damgalanacaktır. Yakacak oduna elverişli kısımların nakledilmesi talep edildiği takdirde, ster olarak istif edilerek kaç ster olduğu belirlenecek ve yukarıdaki hususlar aynı heyet tarafından düzenlenecek ikinci bir tutanakta belirtilecektir.

5-) İşletme şefliğince, tanzim edilen tutanaklar ve işletmenin müsaade yazısı müstenit yapılmak suretiyle nakliye tezkeresi verilecektir.

Nakliye tezkeresinde emvalin enkaz kerestesi veya enkaz yakacakodun olduğu ve İşletme müdürlüğünün müsaade yazısının tarih ve numarası, damga numarası yazılacaktır.

6-) Enkaz nakil muamelesi tamamlandıktan sonra nakli söz konusu emvalin üçüncü şahıslara satışı halinde, diğer nakliyeler gibi orman ürünlerine verilecek tezkerelere ait yönetmeliğin ilgili maddesi gereğince devir ve ciro işlemi yapılacaktır.

Enkaz nakli muamelesi tamamlandıktan sonra nakline müsaade edilen emvalin 6831 sayılı Orman Kanunun 31, 32 ve 33.ncü maddelerinde belirtilen köyler haricine nakledilmesi veya her ne suretle olursa olsun elden çıkarılması halinde mal sahibine bir daha söz konusu haklardan istifade edemeyeceği hususu bildirilecek ve İşletme şefliklerinde tutulmakta olan zati ihtiyaç kayıt defterine yazılacaktır. Gereğini rica ederim.

H. Hüsnü DOĞAN—Bakan -(İmza)

VERİLEN İZİNDE TEDBİR VE ŞARTLARA UYMADAN TALİ ÜRÜN TOPLAMA

KABAHAT FİİLİ (ORK.Md.37, 99, 111/a)

AÇIKLAMA

Orman Kanunun 37.maddesinde belirtilen orman ürünlerinin izinsiz olarak orman dışına çıkarılması veya bunların kesilip toplanması için verilen izinlerde Orman İdaresince gösterilen tedbirlere ve şartlara uymayanlara idari para cezasını, Orman İşetme Şefince kanun esaslarına göre hesaplayıp verir.

Orman İdaresinin istihsal programı dışında olup istihsal için talepte bulunulan her türlü Orman tali ürünleri mahallin Orman İdaresinden izin alınmak şartıyla toplayıp kesilip tezkereli olarak taşınabilir. Orman tali ürünü toplama, kesme ve sökme, ormandan çıkarma izni alanlar; izin süresi içinde, Orman İdaresinin izin belgesinde ve şartnamesinde belirtilen yerlerde, kurallara, usullere, toplama tekniğine, tedbirlere süreye uymadıklarında yaptıkları eylemler izah edilerek tutularak düzenlenir. Bu kabahat fiilleri için Orman İşletme Şefince idari para cezası verilir.

Tayin olunan izin sahası dışında ve izin süresinden sonra yapılan tali ürün toplama ve kesme fiilleri ise yukarıdaki suç dışında kalan izinsiz usulsüz kaçak yapılan bir suçtur. Ayrıca ağaçlara, ağaççıklara fidanlara, mahsule verilmiş bir zarar varsa suç tutanağı tutularak konu mahkemeye sevk edilerek gerekiyorsa 112, 113, 114 maddeyle ilgili tazminat da talep edilir.

Elkoyma ve Müsadere ; Suçun işlenmesinde kullanılan araç, alet, malzeme, eşya, emval ve ürünlere el konur. Bunlar yediemine teslim edilir. Yediemine teslim edilenler TCK. 54. Maddesine göre müsaderesine karar verilir.

DAMGAYA TABİ EMVALİ DAMGASIZ TEZKERESİZ FATURARASIZ SEVK İRSALİYESİZ (KAÇAK) NAKLEDİLEMESİ SUÇU. **(ORK. Md. 41, 100, 108)**

Nakliye tezkeresi ; Orman ürünü taşıma izin belgesi olup, emvalin kime ait olduğunu ve kanuna uygun meşru işlemleri gösteren kıymetli evraktır. Özel şartnamesine göre basılır. Tezkere yönetmeliği esaslarına göre her hanesi karalama yapılmadan yazılarak

düzenlenir. Orman ürünü nakledenler,nakliye tezkerelerini, tüccar faturasını veya sevk irsaliyesini istendiğinde göstermek zorundadırlar.

.

Satışı yapılan orman emvalinin;

A-) Bedeli ilgili Orman İdaresine ödenmeden,

B-) Damgaya tabi olanlar damgalanmadan,

C-) Nakliye tezkeresi (taşıma izin belgesi irsaliye, fatura) alınmadan,

Nakliyat yapılamaz.

Orman Kanunun 41.maddesine göre her çeşit orman emvalinin damgaya tabi olanların damgasız ve nakliyeye tabi olanların nakliye tezkeresiz, faturaya tabi olanların faturasız, sevk irsaliyesine tabi olanların irsaliyesiz taşınması yasaktır. Orman Kanunun 27. Maddedesin de belirtildiği üzere; damgasız ve tezkeresiz, faturasız, irsaliyesiz orman emvali kaçak sayılır. Bu durumdaki emvallere ve araçlara elkonularak zapt edilip yediemine teslim edilerek, orman kanunun 84 ve 108 maddesine göre işlem yapılır.

Kaçak olmayan fakat Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara ORK. 100/4 maddesine göre idari para cezasını orman işletme şefi idari yaptırım kararı alarak verir. Ayrıca Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürenlere ORK. 100/4 maddesi ikinci cümlesine göre idari para cezası verilir.

Kaçak olmayan fakat, nakliye tezkeresini değiştirmeden, fatura ve sevk irsaliyesini almadan orman mahsullerini taşıyanların malları, kaçak olup olmadığının incelenmesi için 84. Madde hükmünce alıkonulur. İnceleme sonucunda; malların kaçak olmadığı, ancak ilk nakliye tezkeresi olmakla birlikte yenilenmediği veya temelde kaçak olmadığı anlaşılırsa, idari para cezası verilerek emvallerin nakliyesi yenilenerek mal sahibine teslim edilir.

ORK: 41/4 maddesine göre taşınan emvalin adedi, cinsi, nevi, kalitesi, ebatları, hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibariyle gösterilen nakliye tezkeresi, fatura veya sevk irsaliyesine uyduğu ve sahte damgalı olmayıp resmi damgası bulunan orman emvalinin tamamı üzerinden hacminin yüzde onu veya ölçü birimine göre veznen (ağırlık, ster, sayı gibi) miktarının yüzde on beşini geçmemek üzere veznen fazlalık varsa bu fazlalık için durum tespiti tutanağına dayanılarak tezkerede yazılı satış bedeli ile vergilerin tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır. Bu durum suç değildir. Bu miktarı aşanların tamamı kaçak ve suç sayılır. İdarece elkonularak mahkemece müsadere edilir.

Nakliye tezkereli damgalı olsa bile yukarıdaki oranları aşan miktar, fazlalığın tamamı, kaçak sayılarak mahsuller ve suç nakil vasıtası görevlilerce zapt edilir. Fazlalığın kaçak olduğu hakkında suç tutanağı düzenlenir. Fakat delil olarak bütün emvallerin yediemine mutlaka teslimi gerekir. Çünkü suçluluk hali ve bu emvaller keşifte bilirkişilerce görülüp incelenerek fazlalığın kaçak olduğu tespit olunacaktır. Bu emval ve mahsulleri taşıyan vasıtalara da el konulur. Suç delili olan orman emvalleri ve nakil vasıtası yediemine teslim edilir. 108 maddeye göre cezalandırılır.

Tezkereye uymayan ve yukarıdaki durumu geçen emvaller veya sahte damgalı veya sahte tezkereli orman emvalleri kaçak sayılır. Malların kaçak olduğu anlaşılırsa elkonur ve suç tutanağı düzenlenir..Araç ve emvaller elkonularak yediemine teslim edilir.ve fail ORK.108 maddeye göre cezalandırılır. Yargılama sonucunda suçun sabit olması durumunda kaçak emval ve nakil işinde kullanılan nakil vasıtası TCK. Nun 54. Maddesi hükümleri uyarınca mahkemece müsadere edilir.

Şehir ve kasabalardaki orman emvali ticaretiyle uğraşanlar orman emvali satışlarında damgalı olmak kaydıyla bu gibi mallar için fatura veya sevk irsaliyesi düzenlemeye mecburdurlar. Nakil vasıtalarında bu belgelerin bulunması mecburiyeti vardır.

Orman istihsal sahasından orman idaresi istif yerine idarenin izni ile kesimi yapılmış fakat mamul damgası yapılmamış olan emvali, istif yerine taşıyanlar suç işlemiş olurlar.

Yabancı ülkeden ülkemize ithal edilen orman ürünleri de tüccar faturasıyla ülkemizde taşınabilir. Bu orman ürünlerinin faturasız taşınması durumunda, emvaller kaçak sayılacağından bunları taşıyan, bulunduranlar, sarf edenler, ORK. Nun 108. Madde uyarınca cezalandırılırlar. Faturasız kaçak olarak yurda sokulduğu anlaşılan emvaller için, Kaçakçılığın Men ve Takibi Hakkındaki Kanun gereğince kanuni işlemler yapılır.

Toplanması 6831 sayılı Orman Kanununun 37.nci maddesi ile Orman İdaresinin iznine tabi tutulan orman tali ürünlerin ormandan çıkarılması ve taşınması nakliye tezkeresi alınmasına bağlıdır.

NAKLİYE TEZKERELERİNİN KONTROLU ;

Orman ürünlerinin kaçak olup olmadığını damgalı ve nakliye tezkeresi, fatura ve sevk irsaliyesi olan izin belgesine uygun mal sevk edilip edilmediğini, Orman Kanunun 100 maddesine göre orman memurları 84. Maddeye göre alıkoyup kontrol edebilir. Bu konuda araçları, sürücüsünü, mal sahibini emval kontrol işlemi bitinceye kadar, alıkoymaya Orman Memurlarının yetkisi vardır.

Orman kanununun 41. Maddesi 4 fıkrası ile tezkere yönetmeliğinin ilgili maddesine göre orman emvali adedi, cinsi, nevi, ebadı, vasfı, hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibariyle gösterilen nakliye tezkeresine, fatura veya irsaliyeye uyduğu ve damgaya tabi olanlar damgalı bulunduğu takdirde hepsi üzerinden hacmin yüzde onu ve veznen (ağırlık, ton, kilo, kental, ster) yüzde on beşine kadar çıkacak fazlalık için durum, İşletme Şefine bildirerek nakliye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır. Bu konuda durumu açıklayan 3 nüsha tutanak düzenlenir. Biri tezkereye eklenir. Birsi ait olduğu orman işletmesine gönderilir. Biriside duruma el koyan şeflikte muhafaza edilir.

Araştırma ve soruşturmada, nakliye tezkeresi, fatura veya sevk irsaliyesi ile fiili durumda emvallerde yukarıdaki sınırı aşan bütün fazlalığı kapsamak üzere kaçak sayılarak vasıtada bulunan bütün ürünler ve taşıma aracı delil olarak Orman idaresince elkonup zapt olunarak Orman Kanunun 108 maddesi uyarınca kanuni işlemler yapılır.

Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ORMAN SAYILMAYAN SAHİPLİ ARAZİDEKİ ÜRÜNLERİNİN TAŞINMASI;

A-) Orman Kanunun 116.ncı maddesinin (A) fıkrasında kayıtlı, orman sayılmayan sahipli yerlerden sahiplerince gerek zati ihtiyaçları ve gerekse pazar satışları için üretilen ürünler, damga ve tezkereye tabi değildir. Mahalli Orman İdaresinin incelemesi ile düzenlediği tutanakla taşınabilir.

B-) Orman Kanunun 116.ncı maddenin (B) fıkrasında kayıtlı sahipli yerlerden izinle kesilen ve sahiplerinin zati ihtiyacında kullanacakları emvallerin taşınmasında orman idaresince tutanak düzenlenerek sevk olunur. Nakliye tezkeresi ve damga aranmaz, Ancak izinle kesilen emvalleri satmak maksadıyla kesilip pazar yerine götürülen emvaller damga ve tezkereye tabidirler. İzne, damgaya ve tezkereye tabi yerlerdeki ağaçların

izinsiz kesilmesi veya pazar yerine damgasız ve tezkeresiz taşınması kabahat fiilidir. 116/B madde son fıkrasına göre idari para cezası uygulanır. Ayrıca kabahat fiilinde kullanılan araç ve emvallere el konularak yediemine teslim edilerek mahkemece müsaderesine karar verilir.

Devletten Başkasına ait Orman Ürünlerinin Taşınması;Kamu kuruluşlarına ait ve özel ormanlardan elde edilen ürünler damga ve tezkere, fatura, irsaliyeye tabidir.

NAKLİYE TEZKERESİYLE YAPILAN SAHTECİLİK VE

KAÇAKCILIK SUÇLARI (TCK. 204-212 Md. Bk.)

A-). Sahte tezkereyle orman ürünü taşıyanlarla suç ortakları hakkında kanuni işlemler yapılır. Bu çeşit taşınan mallar kaçak sayılarak araç ve emvaller yediemine teslim edilir. Eldeki tezkeredeki bilgiler tezkerenin verilip kesildiği ilgili orman işletmesinden araştırılıp incelenerek sahtecilik ortaya çıkarılır.

B-) Resmi olarak kesilmiş tezkere üzerindeki yazılarda silinti kazıntı yaparak veya ilaçla silerek aracın hareket saati ve tarihi ile tezkerenin düzenlenme tarihinde değiştirme yapılarak aynı tezkereyle birkaç defa kaçak orman ürünü sevk edilebilir. Tezkeredeki emvalin cinsi, miktarı, ürün çeşidi, ebatları, üretim yılı ile mevcut emvallerin cinsi, ebatları, kalitesi, kesim şekli orman idaresi uygulamasına uymuyorsa, emval taze kesimse, miktar farklıysa veya tezkere kağıdında ilacın oluşturduğu renk değişikliği veya yazılarda karalama değişiklik belirtisi varsa, nakliye tezkeresi büyüteç altında incelenir. Böyle bir tezkere ile taşınan ürünlere elkonur. Failleri hakkında kanuni işlemler yapılır.

C-) Kaçakçılardan menfaat sağlamak için görevli orman memurlarınca tezkerede kasıtlı olarak sahtecilik tahrifat yapılmış ve düzenlenmiş de olabilir. Bu konu gözden ırak tutulmamalıdır. Örneğin; Tezkerenin dip yaprağında 8 ster ibreli odun yazıp, üst yaprakta 18 ster meşe odunu yazılarak, 10 ster meşe odunu kaçak sevk olunup taşınabilir. Bu sahteciliklere sıkça rastlanmaktadır. Sahte evrak düzenleyen ve suça katılan, sahte evrakı kullananlar hakkında kanuni işlemler yapılır, taşınan kaçak orman malları ile suçta kullanılan vasıtalar zapt edilerek yediemine teslim edilir. Suça katılanlar için kaçak emval taşımaktan Orman Kanununa göre, ayrıca sahte evrak düzenlemek ve görevi kötüye kullanmaktan dolayı TCK. 202, 204, 205, 206, 207. Maddelerine göre kanuni işlemler yapılır. İki ayrı dava açılır. Menfaatcı memurlar ve menfaatçı kişiler, suç ortakları birlikte veya ayrı olarak suçu işledikleri çokça görülmektedir.

ÖZEL ORMANLARIN TAHDİT SINIRLARININ BELLİ EDİLMEMESİ KABAHAT FİİLİ

(ORK: 7. 50. 101, 111/a)

AÇIKLAMA;
Orman Kadastro komisyonunca belirlenen özel orman hudutlarına, orman sahipleri Çevre ve Orman Bakanlığınca tespit edilecek işaretleri koymaya mecburdurlar. Verilen süre içinde ormanlarının hududunu belli etmeyen özel orman sahiplerine Orman Kanunun 101. Maddesine göre idari para cezası verilerek cezalandırılırlar.

******Özel ormanlar;*** **Gerçek ve tüzel kişi adına tapuya orman vasfı ile kayıtlı bulunan tapulu ormanlara özel orman denir.**

Tapulu arazilerdeki palamut meşeleri, fıstık çamı ve yabani kestane ormanlar ile 4785 sayılı kanuna göre Devletleştirmeye tabi olmayan tapulu ormanlar ve Orman

Kanunundaki usul ve esaslara uyularak ekim ve dikim yapılmak suretiyle yeniden yetiştirilmiş ormanlar özel orman sayılmaktadır.

Özel ormanların korunması ve idaresi sahiplerine aittir. Özel ormanlar Orman İdaresinin devamlı kontrolü ve denetimine tabidir. Buralarda işlenen orman suçları hakkında Orman Memurlarınca suç tutanağı düzenlenerek mahkemeye intikalinde Orman Kanunu hükümlerine göre ceza uygulanır.

Özel ormanlardaki bütün iş ve işlemler, Orman Kanunu hükümlerine uygun olarak yapılır. Tahdit ve Kadastro, 2/B uygulaması, her çeşit İzin, suç, dava açılması ve takip işleri için yürürlükteki 6831 sayılı Orman Kanunu uygulanır. Bu konularda gereken işlemleri Orman İdaresi yapma yetkisine sahiptir.

Yargıtay kararı ;"Sanığın tahdidi yapılan özel ormanından izin almaksızın 108 m2 yerde emval kesip açma yaparak 89 m2 alana ev yaptığı keşif sonucu düzenlenen bilirkişi raporunda anlaşılmakta eyleme uyan yasanın 93 maddesi ile hüküm kurulması,gerektiği ve Müsadere edilen evin değeri üzerinden orman idaresi lehine nispi vekalet ücreti tayin edilmemesi, bozmayı gerektirmiştir".(Y.3.CD. 9.10.1995 T.- E.10293,- K. 10900)"

***ÖZEL ORMANIN SAHİPLERİNİN AMENAJMAN PLANI VE İMAR İŞLERİNİ YAPMAMASI KABAHAT FİİLİ* (ORK.Md.51,102.111/a.)**

AÇIKLAMA;

Özel ormanlar, sahipleri tarafından yaptırılan ve Orman İdaresince tasdik olunan, Amenajman planına göre, idare edilip işletilir. İdare ve işletmenin bu planlara uygun yapılıp yapılmadığı, Orman İdaresince kontrol edilir. Belirlenen süre içinde planları yaptırılıp tasdik ettirilmemesi halinde, Amenajman plan ve haritası orman idaresince yaptırılır ve masrafı orman sahibinden alınır.

Cezanın kesinleşmesinden sonra orman sahipleri kendilerine verilen sürede öngörülen işleri yine yapmaz veya gerekli tedbirleri almazsa bu işler orman idaresi tarafından yapılarak, yapılan masraflar kendilerinden alınır.

Ormanın imarı ve genişletilmesi, ağaçlandırılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi gerekli görülen işleri bir plan dairesinde ve verilen müddet içinde yapmak mecburiyetinde olduğu işleri yapmayan gerekli tedbirleri almayan özel orman sahibine 51. Maddedeki hükme uymayanlara Orman Kanununun 102. Maddesi uyarınca idari para cezasıyla cezalandırılırlar. 111/a. Maddesine göre Orman İşletme Şefince idari para cezasını verilir. Bu ceza kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde özel orman sahibi, mahalli Sulh Ceza Mahkemesinde dava açarak idari para cezasına itiraz edilebilir. Bu konuda yürürlüğe konan Kabahatler Kanunu hükümleri de göz önünde bulundurulur.

Devlet Ormanlarına uygulanan 14, 17, 18, 19, 20, 21, 41, 42. maddeleri hükümleri, tüzel kişiliği olan kamu kuruluşlarına ait ormanlar hakkında da aynen uygulanır. Orman Kanunun 14. Maddesi (A) ve (B) bendinde yazılı eylemlere ait hükümler, 15.maddesinde yer alan fidan sökme, dal kesme, orman hasılası elde etmeye ilişkin izinleri içeren hükümler,17.maddede yer alan orman alanını işgal ve faydalanmaya ilişkin hükümler, 19.Maddede yer alan ormanlara izinsiz hayvan sokulması ve otlatılmasına ilişkin hükümler, 41. Ve 42. Maddede yer alan nakliye tezkeresi, damga ve faturalara sevk irsaliyesine dair hükümler,"bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet Ziraat Bankası tahvili ile temin edilmeden" kaydı hariç olmak üzere, özel ormanlar hakkında da yukarıdaki eylem suçlarının takibi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır. Bu suçların cezası, Orman Kanunun ceza maddeleri hükümleri aynen uygulanır.

İstisnalar; Ancak 14. Maddelerin (A) ve (B) bentlerinde yer alan eylemlerin özel orman sahipleri tarafından işlenmesi halinde 91. Maddenin ilk fıkralarına göre değil, 91. Maddenin son fıkrasına göre cezalandırılır.

Özel ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvelerin tali ürünlerin sınayi şifalı b,tkilerin toplanması, Orman Kanunu hükümleri dairesinde orman sahibinin iznine bağlıdır. Özel orman sahipleri Orman Kanunun 14.maddenin (C)ve (E) bentlerinde yer alan eylemleri kendi ormanlarında kimseden izin almadan yapabilirler. Özel orman sahipleri yönünden bu eylemler suç teşkil etmez. Dikiliden ağaç kesme ve tarla açmada kanunun 112, 113, ve 114. Maddeleri uyarınca, özel orman sahipleri aleyhine tazminata da hükmolunmaz. Çünkü ağaçlar onların kendi malıdır. Ormanı tahrip etmeden pilanlı olarak işletebilir.

****DİKİLEN FİDAN İLE EKİLEN TOHUM İÇİN SETİFİKA ALMAMAK, *TOHUMLAMA ALANI VE FİDELİKLERE HAYVAN SOKULMASI VEYA GİRMESİ SURETİYLE ZARARA SEBEBİYET VERME KABAHAT FİİLİ* (ORK. Md. 67,103,111/a,112/B, 114)**

Devlete ait ve özel fidanlıklarla orman yetiştirilecek yerlerde ekilecek orman ağacı tohumları, Orman İdaresince muayene edilmiş ve menşe şahadetnamesi (sertifika) verilmiş tohumlardan olması şarttır. Bu mecburiyete uymadan fidan yetiştirenlere, ORK. 103. Md. Birinci cümledeki idari para cezasını orman şefi verir. Kabahatin oluştuğu yıla ait cezanın uygulanması gerekmektedir.

Menşe şahadetnamesi; Tohum ve fidanın yetiştiği yerle ilgili bilgilerle, tohum ve fidanın teknik özelliklerini belirten belgedir. Yurt dışından ithal edilen orman ağacı tohumları ve fidanların menşe şahadetnameleri, ilgili Orman İdaresince incelendikten sonra ithaline izin verilir. İzinsiz ithalat yapılamaz. Yurt dışına çıkarılacak fidan ve tohumlara da Orman İdaresinden menşe şahadetnamesi almak şarttır. Şayet fidan ve tohumlar yurda kaçak sokulmuşsa, Kaçakçılığın Men ve Takibi hakkındaki kanuna göre kanuni işlemler yapılır.

Devlete veya her kime ait olursa olsun yeniden orman yetiştirme veya orman boşluğu ile göçük, devrik ve heyelan gibi hâllerle meydana gelen orman sahası açıklıkları doldurmak veya satış maksadıyla hazırlanmış sahalarda geçici olmak kaydıyla yapılan tohumlama alanlarıyla fideliklere herhangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle orman yetiştirme alanlarında zarara sebebiyet verenlere üçbin, diğer alanlarda zarara sebebiyet verenlere bin Türk Lirası idarî para cezası mahalli orman şefince alınan idari yaptırım kararına göre verilir. Bu temel ceza yıllara göre değişiklik gösterir. Kabahat fiilinin işlendiği yıla ait idari para cezasının verilmesi gerekmektedir.

Orman yetiştirmek maksadıyla fidanlıklarda veya ormandaki ağaçsız boş alanların sürülüp toprağı işlenerek hazırlanmış ve üzerine orman ağacı tohumu ekimi yapılmış sahalara (Ekim Sahası)denir. Ekim sahaları aşağıdaki gibi iki çeşit görülür.

1-) Fidan oluşmuş ekim sahası, fidelik yerler.
2-) İşlenip toprağa tohum ekilmiş saha,

Bu sahalarda yetişen fidanlara hayvanla veya hayvansız olarak verilen zararlarda kişinin kastı araştırılır. Sahanın durumu izah edilir. Zararın neden dolayı meydana geldiği, mahiyeti ve zarar gören fidan yaşı, miktarı, ağaç cinsi, çapı, suç tutanağına yazılır. Fidan sökme tahrip etme hayatiyetini kaybettirme suçuna benzer şekilde suç tutanağı düzenlenir. Orman Kanununun 112/B. Ve 114. Maddelerine. Göre tazminat istenir.

Fidan çimlenip yetişmeden, tohum ekili saha tahrip edilmişse, tohum bedeli ile yeniden ağaçlandırma masrafı talep edilir.

İdari para cezası yıllık değerleme oranları kadar her yıl için artırılır. Bu artan tutarın kuruş kısmı tamamen atılır ve ceza kuruşsuz olarak uygulanır. Şayet bu cezanın artırılması sebebi varsa yani 111. Maddeye göre bunlarda ilave edilerek, cari yıl için, idari para cezası tutarı bulunur. Buna göre de İşletme şefince, idari para cezası kararı düzenlenerek ilgililere karar tebliğ edilir. Suç tutanakları olayı, zararın sebebini, suçlu kişileri belirtecek şekilde usulüne uygun olarak düzenlenir. Suçun işlenmesiyle zarar gören fidan miktarı ve tahrip edilen saha ölçülerek kroki çizilerek gerekliyse fotoğraf çekilip belirtilir.

***El Koyma ve Müsadere*; Suçta kullanılan, araç, alet, eşya, zapt edilmişse, mahkemece bunlar TCK 54 maddesi uyarınca müsadere edilir.**

***Tazminat:* Hayvanların verdiği tahribata göre ve zararı karşılayacak kadar olmak üzere; ormanda hayvan otlatma suçlarına benzer şekilde, tazminatlar talep edilir. 112/B, 114. Madde tazminatları ile tohum bedeli de, talep edilir.**

***Suçun Cezası:* 103. Maddede yazılı idari para cezasını Orman İletme Şefi verir.**

GÖRDÜĞÜ ORMAN YANGININI HABER VERMEMEK SUÇU *(ORK. Md.104/1)*

Orman içinde veya yakınında yangın belirtisi gören her vatandaş bunu derhal Orman İdaresine, en yakın muhtarlığa, jandarmaya, Kaymakamlığa, Valiliğe haber vermeye mecburdurlar. Yangınla ilgili haberleşmelerde askeri ve kamu kuruluşların haberleşme vasıtalarından parasız ve öncelikli olarak yararlanılır. Yangın ihbarı ile ilgili Mahallindeki orman idaresi 177 numaralı telefona haber ücret alınmada verilir.

Orman içinde veya yakınında gördüğü ateş ve orman yangını belirtisini ilgili yetkililere bildirmeyenler Orman Kanunun 104/1. Maddesine göre 6 ay hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

ORMAN İDARESİNE AİT HER TÜRLÜ HABERLEŞME ALET VE MALZEMESİNE ZARAR VERİLMESİ SUÇU. (ORK. 104/2--104/3. TCK. 152/-a)

Orman Teşkilatının yangın gözetleme kule ve kulübeleri ile Orman İdaresi kuruluşları arsında haberleşmeyi sağlayan telefon hatları, telsiz istasyonlarında haberleşme bina ve vasıtaları bulunmaktadır. Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince cezalandırılırlar.

Haberleşme tesis ve malzemelere zarar verme suçu; Mayıs ayı başından Kasım ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse, ceza iki katına çıkarılır. TCK. Nun mala zarar verme başlığı altındaki 152. Maddelerine göre ceza verilir. Suçlular tesbit edilerek dava açılır. Suç tutanağı düzenlenir, durum savcılığa intikal ettirilir..

Haberleşme tesis ve araçlara verilen zararın miktarına göre faillerden, genel hükümlere göre haksız fiil tazminatı ayrıca istenir. Zarar tutarı raporla tespit edilerek failden genel hükümlere göre zararları karşılayacak şekilde tazminat talep edilir. Suçun işlenmesinde kullanılan araç, eşya, vasıta, hayvan, el konup yediemine teslim edilmişse mahkemece müsadere edilir.

Yukarıdaki konularla ilgili suç tutanakları olayı tarif edecek şekilde düzenlenir. Suçun meydana geldiği tarih, suçun işlendiği yer, faillerin yaptığı eylemi ile maksadı, kastı, hangi tesislere ne şekilde zarar verdiği, zararın mahiyeti ve para olarak miktarı, açıklanarak usulüne uygun suç zaptı düzenlenir.

YANGINI SÖNDÜRMEYE GİTMEYEN, GİDİPTE ÇALIŞMAYAN VE DİĞER GÖREVLİLERİN YANGINA GİTMEMESİ YARDIMCI OLMAMASI SUÇU **(ORK.md. 69, 105, TCK. 170.Md.)**

Orman yangınlarında, yangına civar köy ve kasabalardaki 18 yaşını bitirip 50 yaşını doldurmamış erkek mükellefler yangın söndürme araçları ile yangını söndürmeye gitmeye ve yangını söndürmeye mecburdurlar. İhtiyaç duyulursa civar köyler halkındaki mükellef kişilerde yangını söndürmeye gönderilir. Durum kendilerine duyurularak onlar orman yangınını söndürmeye gitmek mecburiyetindedirler. Düzenlenen mükellef listeleri, Orman İdaresinde ve Jandarmada bulunur. Yangın söndürülmesi her işeten öncelikle yapılması gereken işlerdendir. Söndürme ve ulaşım araçlarına gerkirse el konulabilir.

Orman yangınını söndürmek için yetkililer tarafından yangın yerine gitmeleri görevlilerce bizzat ve gerekse mutat vasıtalarla ilan edilerek yangını söndürmeye gitmeleri emredilip istendiği halde, gitmeyenler veya gidip de çalışmayanlar veya verilen işi yapmayanlar hakkında, durumu açıklayan suç tutanaklarına göre, mahalli mülki amir Vali veya Kaymakamlar tarafından Orman Kanunun 105. Maddesi ve 4421 Sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verilir.

Orman Yangını çıktığında Vali, Kaymakam, Köy Muhtarı, Jandarma ve Askeri birlik kumandanları, Orman Bölge Müdürü, Orman İşletme Müdürü, Orman İşletme Şefi ve Orman teşkilatında görevli diğer her memur, yangın yerine gitmek ve istenen yardımı göndermek ve gerekli ilgi alakayı göstermekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü ihmal ve kayıtsızlıkla kasten yerine getirmeyenler hakkında düzenlenen evraklara göre, görevin gereklerine aykırı hareket eden ve görevi ihmal eden kamu görevlileri, yürürlükteki yeni *TCK. 170.* Maddesine göre cezalandırılırlar.

Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrayan zati eşya ve teçhizatını Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alakalıları tazmine mecburdurlar.-

GENEL TEHLİKE YARATAN SUÇLAR
GENEL GÜVENLİĞİN KASTEN TEHLİKEYE SOKULMASI

TCK; Madde 170 –

(1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;
A) Yangın çıkaran,
B) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,
C) Silâhla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan,
Kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
(2) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

ORMAN YANGININI HABER VERMEDE VE MÜKELLEF SEVK İŞLERİNDE PTT VE TCDD. MEMURLARININ GÖREVİ SAVSAMASI GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU **(ORK. Md.72,73,106, TCK.257 md.)**

AÇIKLAMA
Orman yangınlarına ait çekilen bütün telgrafların PTT. Ve Demiryolu istasyon memurları tarafından öncelikle çekilmesi zorunludur. Telgrafı alan memurlarda aynı şekilde bunları derhal mahalline göndermeye mecburdurlar. Bu mecburiyetleri yerine getirmeyenlerle bunu önlemeye çalışanlar hakkında Orman Kanunun 106. Maddesi yollamasıyla T.C.K.nun 257. Maddesi uyarınca görevi kötüye kullanma suçu cezası verilir.

Devlet Demir Yolları istasyon memurlarının, çıkan yangını söndürmek üzere gidecekleri trenle yangına civar mahalde indirmek şartıyla yolcu ve marşandiz katarıyla veya mümkün olan yerde hususi katarla götürüp getirmeye mecburdurlar.

Yukarıda belirtilen mecburiyetlere uymayanlar veya uyulmasını önleyenler Orman Kanunun 106. Maddesi delaletiyle TCK. 257. Maddesi ile görevi kötüye kullanmaktan dolayı cezalandırılırlar.

MÜLKİ AMİRLİKCE GİRİLMESİ YASAKLANAN ORMANLARA GİRMEK EMİRLERE AYKIRILIK (KABAHAT FİİLİ) (ORK. Md. 74,107-- Kab. Kan. 32.md.)

Orman İdaresinin göstereceği lüzum üzerine Valilik makamınca kuraklık veya büyük olasılıkla orman yangını çıkması mümkün olan yerlere girilmesini ve oralarda yapılan bütün işleri bir süre için tatil edebilir. Mülki amirce alınan bu tedbirlere uymayanlar hakkında düzenlenen suç tutanaklarına göre, Vali veya Kaymakamlar tarafından kabahat fiili işleyen kişiler hakkında idari para cezası, alakalı Kabahatler Kanunun 32. Maddesine göre fiilin işlendiği yıla ait hesaplanan idari para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu suçtan dolayı Vali ve Kaymakamın verdiği idari para cezasının ilgiliye tebliğinden itibaren 15 gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz davası açabilirler.

KAÇAK ORMAN EMVALİNI BİLEREK ALMAK- -SATMAK- TAŞIMAK – BİÇMEK –İŞLEMEK –KABUL ETMEK –KULLANMAK-- BULUNDURMAK SUÇLARI (ORK.md.108 .)

Her çeşit orman ürünlerini nakliye tezkeresiz, faturasız veya sevk irsaliyesiz, damgaya tabi olanları damgasız nakledilmesi yasak ve suçtur. Bu durumdaki emvaller kaçak sayılır.

Orman ürünlerini, Orman Kanunu hükümlerine aykırı olarak izinsiz kaçak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını *bildiği halde;* bunları taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar, bir seneye kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.(108/1. md.bk)

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar *, gelir sağlama maksadıyla* aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. (108/2. md.bk.)

Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir.

Bu Kanunda yazılı suça konu olan her türlü orman emvali, nakil vasıtaları ve suç aletleri Türk Ceza Kanunu 54. maddesi uyarınca müsadere edilir.(ORK. 108/4 md.)

K*açak olduğunu bildiği* orman mallarını temin etmek suretiyle taşımak, biçmek, işlemek, kabul etmek, kullanmak, satmak, satın almak, bulundurmak eylemleri 108/1. Maddesi kapsamına giren ayrı birer suçtur. Selin getirdiği emvali alıp taşıma 108/1 maddeye uyan suçtur.

Ücretle başkasının emvalini biçmek, Ormanda başkasının kestiği emvali ücretle nakletmek, başkasının yaptığı odun kömürünü satın almak, başkasının veya selin getirdiği emvali evinde bulundurmak eylemleri Orman Kanunun 108/1. Maddeye giren suçlardandır.

Kaçakçılar kaçak emvalin şeklini bu şekilde değiştirerek kaçaklık durumunu gizlemeye çalışmaktadırlar. Kaçak emvalin kısa boyda kesilmesi ve kuru olması kaçak olduğunu bilmemenin kanıtı olamaz.

6831 sayılı Kanunun 108. Maddesinde, belirtilen fiillerin suç sayılması için en önemli unsur emvallerin *kaçak olduğunu bildiği halde* bunları alması, satması, biçmesi, nakletmesi, bulundurması, sarf etmesi durumudur. Faile sorularak emvallerin kaçak olduğunu bilip bilmediği durumu saptanmalıdır. *Bilme unsurunun var olduğu ve gerçekleştiği ispat edilmelidir.*

Suçun oluşması için fail kişilerin emvallerin kaçak olduğunu bilmesi yeterlidir. Bazen bu durum bilinmeyebilir. Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz. Failin eylemi etraflıca incelenmeli, kaçak emvalin kaçak olup olmadığını belgesini almak gerekliliğini herkes uygulamalara göre bilir. Gerekli özeni mecburiyeti bilip bilmediği unsuru, araştırılmalı. Yakalanan orman emvallerinin kaçak olduğunu failin bildiği suç tutanağında açıkça belirtilmelidir. Kendi ihmali ve kusurlu davranışı suçu ortadan kaldırmaz.

Failin işlediği fiilin suç sayıldığını gayret edip öğrenmesi imkanı olup olmadığına bakılır. "Bu eylemin suç olduğunu bilmiyordum" demekle cezadan kurtulmaz. Herkes kanunun kurallarını öğrenip bilmesi vatandaşlık görevidir. Bu görevi ihmal ederek suçun cezasından kurtulmak mümkün değildir. Ancak elde olmayan meşru bir nedenle ve iyi niyet gösterip yanıldığı, aldatıldığı veya mecbur kaldığı gibi hukuka uygun kabul edilen bir durumda, suçu bilmeyerek yanlışlık yaparak işlemiş ise, faile suç işleme kastı bulunmadığı sebeple ceza verilmez. Örneğin ; mal sahibinden gasp edilmiş araçla kaçak emval taşınmasında kullanılmış olması halinde, araç sahibinin bu suça kasıtlı olarak karışmış olduğundan söz edip iştirakten dolayı ceza verilemez. Ancak, araç sahibinin gasp olayı ve durumunu mahkemede delilleriyle birlikte ispatlaması gerekir.

108/1. fıkrada yazılı bulunan eylemleri orman ürünü ticaretiyle uğraşan olsun olmasın kaçak emvali bilerek alan ve gelir sağlama amacıyla aldıkları orman ürünlerini işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet veya eşya haline getirip sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde marangoz, hızarcı, kereste mağazası sahibi, mahrukatçı, veya odun maddesi ticareti yapılanlarca veya diğer kişilerce kazanç sağlamak maksadıyla suçun işlemiş olması halinde 108/2 madde ile cezaları artırılarak verilir. Örneğin; *Kaşık taslağı şeklindeki emvali pazaryerinde satış yapılırken yakalanan fail kişi kaçak emvali kar ve gelir sağlama amacıyla satması eylemi nedeniyle 108/2. Maddesi suçuyla cezalandırılır. Resmi mercilerde failin orman emvali ticaretiyle uğraştığına dair kaydının bulunmaması eylemin niteliğini değiştirmez.*

Suçta kullanılmış canı, cansız, motorlu, motorsuz araç ve gereçler ile suçun işlenmesiyle meydana gelen kaçak emval ve mahsuller görevli memurlarca elkonup zapt edilir. El konulanlar yediemine teslim edilir. Yediemine teslim edilmiş olanlar 108/4, maddesi göndermesiyle TCK. Nun 54 maddesi kurallarına göre, müsaderelerini gerektiren şartların mevcut olması halinde, mahkemece müsadereye karar verilir.

Maddenin birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, gelir sağlama maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, *bir seneden yedi seneye kadar* hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır . (ORK. 108/2. Md.bk);

Bu nedenle fail kişinin orman ürünü ticaretiyle uğraşıp uğraşmadığı, orman ürününü alet veya eşya haline dönüştürüp dönüştürmediği, gelir sağlama amacı ile hareket edip etmediği, faile sorulmalı yaptığı eylemi araştırılarak bu araştırma sonucu elde edilen belge ve bilgilere göre failin orman ürünü ticaretiyle uğraşıp uğraşmadığı veya kazanç temin etmek gelir sağlamak maksadıyla aldığı orman emvalini işleyerek her ne şekilde olursa olsun bunları satanların gelir faaliyeti tutanağa yazılmalıdır. Fail ticari amaçla kaçak emval getirip bulundurursa, taşırsa, biçerse, işlerse, satarsa suçu 108/2.maddeye göre cezalandırılır.

Ormandan ticari amaçla kaçak emval temin eden odun maddesi ticaretiyle uğraşanın kaçak emvali hızarına getirip biçmesi 91. Madde ile değil, 108/2. Madde ile cezalandırılır. Marangoz, mobilyacı, odun deposu bulunan mahrukatçı, hızarında emval biçenler bu emvali işleyip araç gereç haline getirip gelir sağlamak için satanlar ve odun maddesi ticaretiyle uğraşanların faaliyeti, orman ürünü ticareti sayılır. Bu nedenle kişilerin kaçak emvali bilerek satması, bulundurması, nakletmesi eylemi 108/2. Maddedeki suçu oluşturur. Gelir sağlama amacıyla kaçak emval ticareti yapmak ağır suçtur. Fail kişilerin bu husustaki ikrarı önemli bir delildir.

***Ticaret;* Mal alışverişini gelir ve kazanç sağlama amacıyla yapmasıdır.**

ORK. Nun 108/3. Md.
Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir. Yargıtay yıllara göre hafif veya fahiş değerlerin miktarlarını belirlemektedir.

ORK. Nun 108/4. Md.;
Orman Kanununa aykırı olan suçlara konu kaçak her türlü orman emvali ve sair ürünler ile bunların taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları, suçun işlenmesinde kullanılan her nevi araç ve gereç ve aletler kime ait olursa olsun görevli memurlarca elkonur ve bunlar Sulh Ceza Mahkemelince TCK. 54. Maddesi uyarınca müsaderesine hükmolunur.

Kaçak orman mallarının taşınmasında, biçilmesinde, işlenmesinde suç işleme kastiyle bilerek kullanılan canlı ve cansız nakil vasıtaları ister fail kişiye isterse bir başkasına ait olsun orman memurlarınca zapt edilerek yediemine teslim edilen nakil vasıtaları ve biçme, işleme işinde kullanılan vasıtalar mahkemece müsaderesine karar verilir. Aracın müsaderesi için taşıdığı emvalin kaçak olması ve aracın hareket ederken yakalanmış olması gerekmektedir.

***Hareket hali;* canlıların yürümesi, araçların ise tekerlerin bir tur dönmesiyle hareket gerçekleşir. Bazen suçta kullanılan araçlar sahibinin bilgisi ve isteği dışında suçta kullanılabilir. Mal sahibi bu suçun işlenmesine emir vermemiş ve istememişse, suçta iştiraki hiçbir şekilde yoksa veya araç zorla elinden alınıp gasp edilmişse veya haberi olmaksızın çalındığını mahkemede ispatlarsa bu kişilere ait araçlar için müsadere kararı verilmemektedir.**

KAÇAK ORMAN EMVALİ TAŞIMA SUÇU- (ORK. Md.108)

6831 sayılı Orman Kanunu her çeşit orman malı ürünlerin damgasız ve nakliyesiz, faturasız, irsaliyesiz nakletmeyi yasaklamış ve suç saymıştır.

1-) Nakledilen kaçak emval fail tarafından hangi çeşit ormandan kesilerek mi veya toplanarak mı nasıl temin edilip nakledildiği, yoksa fail kişi başkasından almış olduğu kaçak emvalimi nakletmekte. Yoksa orman idaresinin istif yerlerinden çalınmış hırsızlık malımıdır. Failden sorarak ve emvallerin yüklendiği veya kesildiği yer görülüp

incelenerek tespit edilir. Failin bu emvalleri ne maksatla temin ettiği, orman ürünü ticareti ile veya gelir sağlamakla uğraşıp uğraşmadığı, ne işle uğraştığı belirtilir.

2-) Fail kaçak emval naklederken, emvaller orman içinden çıkarılmadan mı yoksa orman sayılan yerin sınırından çıkarıldıktan sonramı yakalanmıştır. Orman memurları duruma göre suç zaptına "yukarıda kimliği yazılı faili bu zabıtta yazılı kaçak orman emvalini orman içinde naklederken veya orman dışında naklederken "yakaladım. Şeklinde tutanakta bir açıklama yapmalıdır.

3-) Canlı ve cansız nakil vasıtası ile yapılan nakliyatlarda suç nakil vasıtasının hareket halinde olup olmadığı ve vasıtanın gidiş yönü, takip ettiği yol, taşıtın ve taşınan emvalin cinsi, kesim tarihi belirtilmelidir.

Örneğin; Bir kamyon orman dışında yakalanmışsa ;

Yukarıda kimliği yazılı şahsı, yine yukarıda yazılı cins, ebat ve miktarı belirtilen emvalleri yüklemiş........köyü........mevkiinde ORMAN DIŞINDA anayolda ......istikametinden........istikametine giderken, hareket halinde iken ....plakalı ...... Marka kamyon durduruldu.
Şoförden izin belgesi nakliye tezkeresi, ,fatura, irsaliye soruldu. Olmadığını söyledi. Emvaller kontrol edildi, yaş, damgasız ve kaçaktı. Bu nedenle kaçak emvaller ve suç vasıtası ......Plakalı.......Marka...........Motor ve..........Şasi numaralı, kabini kırmızı boyalı vasıta yasalar gereğince zapt olundu

Zapt olundu kısmına kadar suç tespit tutanağı yazılmadan suç nakil vasıtası suç mahallinden hareket ettirilmemeli, şayet hareket ettirilirse kaçırılabilir ve vasıtayı bulmak imkânsızlaşabilir.

Bundan sonra Orman Memurları gereken tedbirleri alarak vasıtayı emniyetli olarak nereye teslim edeceklerse oraya götürmeli, orada emval ve suç vasıtasının akıbeti suç zaptına ilave edilmelidir.

Örneğin; ("Kaçak emvaller ve suç nakil vasıtası ....orman deposuna götürülerek ..../.../2010 tarih ve......... Numaralı teslim tutanağıyla depo memuru.......... A teslim edildi. ") diyerek emval ve suç vasıtasının en son durumu tutanağa ilave edilmelidir.

4-) Takip edilen bir suç vasıtası kontrol edilir, kaçak emval taşıdığı anlaşıldıktan sonra kaçırılırsa, bu vasıta suçta kullanıldığından, Orman İdaresince ne zaman ele geçirilirse yani dava ve ceza zamanaşımı süresince zapt edilmesi gerekir. Kaçırılan vasıtanın yakalanması için vasıtanın plakası, markası ve şasi ve motor numarası, kasa ve kabin rengi ile vasıtayı teşhise yarayacak yazı, işaret varsa bunlar mahallin C. Savcılığına yazılı olarak bildirilerek kolluğun, suç vasıtasını teşhisle tanıyıp bulması için gereken bilgiler verilmelidir.

5-) Kaçak emval yüklü vasıta durmadan geçip gider ve orman memurları bu vasıtayı takip ederek emvaller boşaltılmış durumda iken, kaçak emvalleri ile birlikte yakalarlarsa; Kaçak emvallerin bu vasıta ile nakledildiğini görenlerin tanıklığına göre ve yapılan takip, suç tutanağında inandırıcı delillere dayanarak izah edildikten sonra vasıta ve emvaller bulunduğu yerde suç delili olarak el konur ve gereken kanuni işlemler tamamlanır.

6-) Suç vasıtasının yakalandığı yer gidiş istikameti mutlaka suç tutanağına yazılmalıdır.

7-) Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları (koşum ve suça katılan diğer malzemeler, traktör ile römork gibi) kime ait olursa

olsun Orman Memurlarınca elkonup zapt edilir. Zapt edilmiş mallar yedieminlere teslim edilir.

8-) Şayet suç nakil vasıtası bir ihbar ve şikâyet sonunda yakalanmışsa bu durum tutanakta belirtilir.

9-) Suç mahsulü kaçak mal yüklü olarak bir yerde dururken görülen vasıta, kaçak malları bir başka yerden buraya getirdiği, köy muhtarı veya diğer tanıklar tarafından görülmüş veya fail kişinin ikrarı ile tespit edilmesi halinde, araç suçta kullanıldığından, suça tahsis edildiğinden dolayı, zapt edilir. Tanıkların görmeye dayanan ifadeleri suç zaptına yazılmalıdır. Konuyu ispatlayan her türlü delil bulunduktan sonra suç zaptı görgü tanıklarıyla birlikte tutulmalı ve tanıklarla birlikte görevliler suç tutanağını imzalamalıdır.

10-) Suçta kullanılan nakil vasıtaları ile kullanılan her çeşit suç aleti, koşum ve malzemelerin teknik özellikleri, varsa ruhsat belgeleriyle birlikte fiilen karşılaştırıp, kontrol edilerek suç zaptına ve yediemin senetlerine tamamını yazıp, ayrıca kaçak emvallerde teslim ediliyorsa bunların ölçüleri olduğu gibi belirtilerek yediemine gösterilip yedieminlik sorumluluğu anlatıldıktan sonra eksiksiz teslimat yapılmalıdır.

11-) Orman idaresinin para ödeyip istif yerlerine taşıttığı orman mallarını buralardan çalanların tespiti halinde, emvallere el konur. Nakil vasıtası da zapt olunarak kanuni işlemler yapılır. Ancak suç kaçak orman emvali nakletmek değil, hırsızlık yaparak orman emvali taşımak suçu olur. Devlet malını çalmak, TCK. 141,142. Maddelerine giren suç olup bu hırsızlık suçu için, Asliye Ceza Mahkemesinde dava açılır.

12-) Orman memurlarının ihmal ve kusuru olmadan, faillerin olay çıkarıp memurları etkisiz hale getirip, vasıta ile kaçak emvalin kaçırılması veya emvalleri bırakıp atları kaçıran faillerin malları ele geçirilemezse bunların ölçü ve miktarına göre, mahalli gerçek rayiç değerleri,umumi hükümlere göre tazminat olarak faillerden talep edilir. Emvaller üzerinde değer düşürücü eylemler yapılmışsa gerçek zarara göre tazminat talep edilir.

Meşe ve kayın parke çıtasına ait nakliye tezkeresi ile meşe mamul parkeye ait nakliyelerde yazılı mevcut tezkerelerinin incelenerek suça konu emvalin mevcut tezkereye uyup uymadığı incelenerek nakliye fazlası emvalin menşeinin kaçak olup olmadıklarının belirlenmesi, nakliyeyi kesen memur ve emvalin yüklendiği fabrikanın görevlisi dinlenerek yüklemeye ait irsaliyelerde incelenerek yükleme esnasında ölçümün ne şekilde yapıldığının, nakliye tezkerelerine yazılı ebat ve miktarların ne şekilde tespit edildiğinin belirlenmesi, şirketin emvali mamul halde mi, işlenmiş şekilde mi alındığının; mevcut emvalin Orman İşletmesinden alınan emvale uygun olup olmadığının da araştırılması ile incelemeler sonucuna göre emvalin menşeinin kaçak olmadığının tespiti halinde orman ürünlerine verilecek Tezkerelere ait Yönetmeliği 21. Maddesine göre toplam hacmin %10 una kadar fazlalık kaçak sayılmaz. Buna göre emval ile nakliyeler arasındaki farkın tayini gerekir.

Nakledilirken yakalanan emvalle ibraz edilen faturada yazılı emvalin miktar, ebat, vasıf ve cinsi, kesim tarihi bakımından uyup uymadığı incelenerek sonucuna göre işlemler yapılmalıdır. Kaçakçılığı gizlemek maksadıyla emvaller kısa boyda kesilip işlenmekte ve taklit damga ile emvallerin baş kısmında belirsiz biçimde damgası olduğu süsü verilerek veya sahte tezkere düzenlenerek oldukça fazla kaçakçılık yapılabilmektedir.

***Suça teşebbüs;* 108.maddedeki suça teşebbüs TCK. Genel hükümlere tabidir. Nakil suçlarında, kaçak orman emvalleri vasıtaya yüklenirken, henüz yükleme tamamlanmadan suça el konmuşsa, *fiil teşebbüs halinde kalmış*, -şayet yükleme tamamlanmış henüz vasıta hareket etmeden suça el konmuşsa *eylem tam teşebbüs safhasında kaldığı kabul edilir.* Araç hareket ettikten sonra görülmüş ise suç tamamlanmış olur. Bu nedenle**

vasıtanın ne durumda ve nerede yakalandığı konusu faillere verilecek ceza ve tazminat ile müsadere konusunda farklı uygulama olacağından suç zaptında gerçek durum tarif edilip açıklanmalı.

Tazminat; **Kaçak emval nakletme suçlarında, başkasından temin edilmiş emvali sevk ederken şüpheli yakalanmışsa emvaller zapt olunup yediemine teslim edilir. Tazminat istenmez. Şayet emvali kesip parçalamışsa verilen değer kaybı kadar, gerçek zarar hesabı 112/A maddesine göre hesaplanır ve şüpheliden istenir.**

Suçun Cezası; **108 maddeye göre verilir.**

Müsadere; **Kaçak olan ve yediemine teslim edilmiş emvaller ve suç alet ve vasıtaları TCK 54. Maddesi gereğince müsaderesine mahkemece karar verilir. Çocuklara yaş küçüklüğü sebebiyle ceza verilmeyecek kişilerden yakalanan kaçak emvaller, Orman İdaresine bırakılmasına karar verilir.**

KAÇAK EMVAL TAŞIMA SUÇ TUTANAĞI ÖRNEĞİ;

01.03.2005 günü saat 13,35 sıralarında İşletmemiz müdürlüğüne telefonla yapılan ihbarı incelemek için refakate alınan trafik polisleri ile birlikte......... İlçesi........mevkiinde .... İlçeye bir kilometre mesafede asfalt yolda orman sınırları dışında nakil araçlarını kontrolümüz sırasında .....ilçeye gelmekte olan .... Plakalı......... Marka kamyonu kızıl çam yakacak odun naklederken hareket halinde gördük, durdurduk.

Suç şüphesi altında bulunan faile, Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Ncı maddesinde yazılı hakları hatırlatılıp anlatıldı ve soruldu. Kendimi savunacağım dedi.

Şoförden nakliye tezkeresi ve fatura, sevk irsaliyesi sorduk .... Tarih. Ve .... Seri........ Yaprak numaralı yakacak emval için düzenlenmiş tezkereyi gösterdi. Tezkerede yazılı emvalin ebatları ile kamyonun yüklü ebatlarını karşılaştırdığımızda çok fark görüldü. Yapılan ihbarda kamyonun kasası içinde odunlarla örtülüp gizlenmiş kaçak yeni kesilmiş sanayi odunu taşındığı ihbar edilmişti.

Bu nedenle emvaller ve kamyon Orman deposuna götürülüp kamyonun yükü boşaltıldı standart ölçüde yeniden istiflendi yakacak odunların ağaç cinsi, miktarı, kesim yılı, tezkerenin geçerlilik süresi uygun olmasına karşılık yukarıda adedi ve hacmi yazılı 15 adet kızılçam sanayi odunları nakliye tezkeresindeki emvalin çeşidine uymamakla birlikte yeni kesilmiş yaş, damgasız kaçak olduğu anlaşıldı,

Şüpheli, ifadesinde bu kaçak kızıl çam sanayi odunları ..... Köyünden geçerken adını bilmediğim birinden satın aldım. Bunların nakliyesi ve damgası yok kaçak oldukların biliyorum. Ben bu işin ticaretini yaparım, bir kere tamah ettik dedi. Bu kaçak emvaller ve suç nakil vasıtası orman depo memuruna teslim edildi.

Düzenlenen suç tutanağı sanığa okundu imzalaması istendik imzalayacağını söyleyip verdiğimiz.......... Memura ait tükenmez kalemle imzayı attıktan sonra kalemi kırarak fırlatıp attı, bu şekilde hakarette bulundu. Bu konuda ayrıca tutanak düzenlenerek kanuni işlem talep edilecektir.

Kaçak orman emvali taşıyan sanık hakkında kanuni işlem yapılmak üzere suç mahallinde düzenlenen tutanak, sanık ve tanıklarla birlikte okundu, imzalandı. ../.../.2005 saat..20,35

.

Orman Memuru	**Orman Memuru**	**Trafik Polisi**	**Fail Kişi**
Adı Soyadı İmza	**İmza**	**İmza**	**İmza**

KAÇAK ORMAN EMVALİ KULLANMA SUÇU
(ORK.md. 108, 112, 113, 114)

Kaçak orman emvalini nerede ve ne için olursa olsun kullanmak suçtur. Suç tutanağı genel kurallara uyulmak suretiyle düzenlenir.

1-) İnşaatta kaçak emval kullanılırken suçüstü görülmüşse, bu durumda ev sahibi, usta ve işçiler suç ortağı olarak ifadeleri alınıp, suç tutanağında yaptıkları eylemleri açıklanarak, şüpheli kişi olarak aynı tutanakta suçlu olarak belirtilmeli. Suçun işlenmesinde kullanılırken görülen ustanın keseri, testeresine vb. El konup yediemine teslim edilmelidir.

2-) Kullanma suçlarında, emvalin kaçak olup olmadığı ve emvalin nereden ve nasıl temin edilip kullanıldığının bilinmesi önemlidir. Failin emvallere ait teskeresi olup olmadığı ve bunlarda damga bulunup bulunmadığı açıklaması yapılmalıdır. Şüpheliden, kullandığı emvallere ait nakliye tezkeresi veya irsaliyesi, fatura belgesi olup olmadığı, emvallerin damgalı bulunup bulunmadığı araştırılır. Orman İdaresinden aldığı enkaz tespit belgesi varsa, ibraz etmesi istenir. Belgeleri ve emvaller incelenerek emvallerin kaçak sayılma nedeni, kanuna uygun olarak suç tutanağında belirtilir. İzin belgesi bulunmayan ve ebatları belgedekine uymayan Damgasız, nakliyesiz, faturasız ve sevk irsaliyesiz emval kaçak sayılır.

3-) Suç tutanağına kaçak emvalin mevcut durumları (Kereste, tomruk, sırık gibi), adedi, ağaç cinsi, kalite sınıfı, ürün çeşidi, boyu, hacmi, kesim tarihi tespit edildikten sonra, bu emvallerin nereden temin edildiği fail kişiden sorulmalı, şayet söylüyorsa söylediklerine ve etrafı tetkik ederek delillere göre bir değerlendirme yapılarak, kesin olarak ispatlamamız mümkün değilse, failin söylediğine göre durum tutanağa yazılmalıdır.

4-) Kullanılan emvaller hangi çeşit ormandan fail tarafından dikli veya devrik ağaçlardan mı kesilmiş, yoksa başkasının kestiği ve ormanda bıraktığı yatık ağaç veya yatık enkazlardan mı, toplanmış, yoksa fidan vasfındaki ağaççıklardan mı kesilerek temin edilmiş olduğu veya satın mı alınmış olduğu, satın alınmışsa kimden satın aldığı, bu şahsın hüviyeti fail kişiden öğrenilerek, satan kişinin ifadesi alınarak bu kişide fail olarak tutanakta belirtilmelidir.

5-) Kaçak emvaller inşaatın yapıldığı açılan ve işgal edilen yerin sınırı içinden mi, yoksa başka yerdeki ormandan getirilip bu inşaatta, ağılda kullanılmış olduğu failden öğrenilip zapta yazılmalıdır. Failler kaçak olduğunu bildiği emvalleri ormandan toplayıp parçalamadan mı kullanmış, bu hususlar emvaller incelenerek ve faillerden sorularak suç tutanağına yazılmalıdır.

6-) Kullanılan kaçak emvaller yuvarlak halleriyle mi inşaatta kullanılmış, yoksa yontularak mı yoksa biçildikten sonramı çakılmıştır? İnşaat eski evlerden sökülmüş enkaz emvalden mi yapılmış olduğu açıklanır.

7-) Kullanılan emvaller sökülemeyecek şekilde çakılmış durumda değilse emvallere elkonur zapt edilip yediemine teslim edilir.. Şayet sökülmesi mümkün değilse sebebi zabıtta açıklanarak" kaçak emvaller çakılı olması nedeniyle zapt edilip yediemine teslim edilemedi. "diye suç tutanağında belirtilmelidir. Şayet kaçak emvaller tuğla ocağında yakılarak sarf edilmişse ve buna engel olunamamışsa bu odunların tuğla pişirmek için tuğla ocağında yakıldığı ve kül olduğu nedenle elkoyup zapt etmek imkânsız hale gelmiştir. Diye tutanakta belirtilmelidir.

Olayın cereyan tarzına göre malumat suç tutanağına yazılmalı ve sarf edilen yakılan bu emvaller gerçek zarar üzerinden 112. Maddeye göre tazminat olarak failden talep edilmesi gerekmektedir.

8-) Kullanılan kaçak emvallerin mevcut durumlarını suç tutanağına yazmakla birlikte bu emvaller biçilmiş, yontulmuş, yarılmış vaziyette kullanılmış iseler; Zaptı tanzim eden memurlar ile İşletme Şefince, suç tutanağına ek belge düzenleyerek bu emvallerin kaç adet hangi boy ve hangi çapta, hangi kalite sınıfında kaç metreküp hacimdeki dikili yapacak veya yakacak emval veren ağaçtan temin edilmiş olabileceği faile sorularak ve biçilmiş mamul emvallerin ebatlarına biçilirken oluşan zayiat ilave edilerek, fenni usullere göre kesin olmasa da doğruya yakın olarak hesaplanıp zapta eklenmelidir.

9-) Kaçak emval bina yapımında sarf edilmişse; zamanaşımı süresi emvalin inşaatta sarf edildiği tarihten itibaren başlar. Bunun için inşaatın yapıldığı veya emvalin kullanıldığı tarihin tespiti gerekir. Zamanaşımı süresi dolan dava ortadan kaldırılır.

KULLANMA SUÇLARINDA TAZMİNAT

108/1 maddesindeki suç fiillinde orman emvalinin inşaatta çakılarak kullanıldığından dolayı el koyup zapt etme mümkün olmaması durumunda emvaller idarenin eline geçmemesi sebebiyle ORK. 112. Maddeye göre emvallerin değeri zarar miktarı olup tazminat olarak failden istenir.

1-) Fail kullandığı kaçak emvali ormandan kendisi dikiliden kesmiş, getirip biçtirerek kullanmışsa kesilen ağaç çapı, hacmi veya boylu fidan sırık kullanılmışsa bunların adedi ile hacmine göre kesmeden dolayı,112/B, 113, 114 maddelere uyarınca tazminat talep edilmelidir. Ağaç kesme suçlarındaki gibi tazminatlar hesaplanmalıdır.

2-) Başkasından satın alınan, kaçak emvaller (tomruk) hiçbir şekil değişikliğine uğratılmadan sarf edilmişse tomruğun ağaç cinsi, orta çapı, boyu, kalitesi ve hacmine göre Orman Kanununun 112/A. Maddesine göre tazminat istenir, Ağaçlandırma tazminatı istenemez.

3-) Şayet kaçak emvaller biçilip mamul hale getirildikten sonra kullanılmışsa idarenin zararı; mamul emval hacmi ile biçilirken oluşan zayiat hacminin toplamı kadardır. Bu emvallerin hağı çap, boy, hacim ve kalitedeki dikili ağaçlardan üretildiği hesaplanarak, ORK.nun 112. Maddesine göre gerçekten oluşan zarar kadar tazminat failden istenir.

4-) Başkasından satın aldığı kaçak emvali fail yakarak kül haline getirirse bu emvalin çapı, boyu, hacmi, kalite sınıfı biliniyorsa bu miktara göre gerçek değerini, Orman İdaresine Orman Kanununun 112. Maddesine göre tazminat olarak ödemesi gerekir.

***Gerçek zarar;* sadece mal varlığındaki azalmayı ve zayiatı ifade eder.**

***Suçun Cezası ;* 108/1 , 108/2 . Maddeleri uyarınca ceza uygulanır.**

***El Koyma-- Müsadere :* el konup zapt edilen emvallerin müsaderesine mahkemece karar verilir. Başkasından temin edilmiş kaçak emvaller sarf edilerek zaptı ve müsaderesi imkânsız hale gelmişse, zapt edilemeyen emvallerin bedeli için duruma göre 112/A, 112/B, 112/C. Maddesi tazminatı istenmesi gerekir. Sarf edilmiş emvaller biçilmiş durumda ise bunların biçilmeden önceki yuvarlak emval miktarına biçme zayiatı ilave edilerek yuvarlak tomruk hacmi hesaplanır. Şüpheliden bu yuvarlak emval değeri tazminat olarak talep edilir. Bunun hesabı bir rapor düzenlenerek bulunur.**

KULLANMA (SARF) SUÇU ÖRNEK TUTANAĞI

..........İlçesi......... Köyünde yukarıda hüviyeti yazılı.......... Adındaki şahsın köy içindeki arsasına yeniden ev inşaatı yaparlarken suçüstü gördük. İnşaatta kullanılan emvaller kontrol edildi. Bir kısmının zati ihtiyaç damgası ile damgalı olduğu bir kısmının ise damgasız yuvarlak direk ve fidan vasfında sırık olduğu görüldü,

Suç şüphesi altında bulunan kişiye Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Nci Maddesinde yazılı hakları okunup anlatıldı Savunma yapması istendi. İnşaat sahibinden soruldu;

Cevaben. Emvallerin bir kısmının damgası ve nakliyesi var. Bir kısmı kaçak, yeterince ihtiyaç verilmiyor mecburen kaçak emvalleri ben ormandan kestim evin çatısında kullandım dedi. Failin ibraz ettiği ...... Tarih ve ....seri ve ....yaprak numaralı zati ihtiyaç emvali nakliye tezkeresinde yazılı damgalı olan emvaller bu zapta dahil edilmedi.

Söz konusu bu nakliye tezkeresi haricinde kalan yukarıda orta kutur ve boyları yazılan sırıklar ve direkler damgasız ve nakliye tezkeresiz olup kaçaktı. Bu günkü tarihten bir ay önce kesildikleri sızan reçine kalıntıları, odunun parlak rengi ve soyulan kabuk kalıntılarından anlaşıldı.

Kaçak olup çatıda çakılarak sarf edilen sırık ve direklerin zapt edilmesi imkânsızdı. Yediemine bu yüzden teslim edilemedi.

İnşaatta çalışan ve yukarıda isimleri yazılı kişilerden soruldu. Cevaben; ikimiz usta, olarak çatıdaki ağaçları çaktık, ikimizde işçi olarak emvalleri çatıya taşıdık. Yevmiye ile çatı yapıyoruz. Zapta yazdığınız emvallerin kaçak olduğunu biliyoruz. Bizim emvallerle ilgimiz yoktur. Dediler. Ustaların çatı inşaatındaki kaçak emvalleri keserken kullanıldığını gördüğümüz bir adet keser ve bir adet küçük motorlu testere zapt edilerek yukarıya yazıldı. Bunlar bilahare Orman deposunda görevli memura teslim edilecektir.

Kaçak orman emvali ile inşaat yaptıran ve bu inşaatta kaçak emvali işleyip kullanan sanıkların işlediği müşterek suçtan dolayı tutulan bu tutanak kendilerine seslice okundu. Doğru yazmışsınız dediler. Zaptı imzalayacaklarını beyan edip imzalarını attılar. İş bu tutanak suç mahallinde .... Köyünde inşaat yerinde düzenlendi. İmzalandı ...../...../2010 saat 11,35

.Orman Memuru	**Orman Memuru**	**Fail Kişi**
Adı soyadı İmza	**İmza**	**İmza**

KAÇAK ORMAN EMVALİ BULUNDURMA SUÇU
(ORK. Md.108,112,113, 114)

Orman ürünlerini izin belgesiz, (nakliye tezkeresiz, faturasız, sevk irsaliyesiz) damgasız bulundurmak suçtur.

1-) Bir yerde orman emvali ve orman malı görüldüğünde bunların kaçak olup olmadığı araştırılır. Kaçak emvallerin bulunduğu yerle, bu yerin sahibinin emvalle olan ilişkisi incelenir. Soruşturma yapılarak sonuca göre kanuni işlemler yapılır.

2-) Suç tespit tutanaklarına bulunan kaçak orman malının evin, iş yerinin, atölyenin neresinde, ne vaziyette, ne miktar ve ne durumda oldukları, ağaç cinsi ve türü, adedi, kalite sınıfı, ürün çeşidi, ebatları (çap, boy, en, kalınlık), ölçülerek ölçü birimine göre miktarı tutanağa kaydedilir. Ayrıca kaçak emvallerin bu yere failin haberi olmadan konulup konulamayacağı, haberinin olup olmadığı, orman idaresine niçin bildirmediği, bunlardan bir menfaat sağlamış veya sağlayacağı konularında kastının olup olmadığı,

ayrıntılı olarak incelenip, failler sorguya çekilerek suç halini belirten deliller tutanakta açıklanmalıdır. failin ifadesi ve savunması alınarak kişinin kastı, kusuru, kabahati ve maksadı delileri ile birlikte tutanakta açıklanmalıdır.

(Örneğin; Kendi denetimi altındaki özel mülküne konan ve atölyesinin kapısının önüne 2 metre mesafede bulunan kaçak tomrukları atölyeye girip çıkarken, bu kaçak emvalleri görebileceği ve orman idaresine ihbar etmemekle de bunlardan yararlanma maksadı olduğu, kanuna uygun ve dürüst davranmadığından dolayı kendi mülkü içindeki kaçak mallardan sorumlu olduğu)

3-) Bulundurma suçlarında önemli olan hususlardan biride faillerin teşhis ve tespitinde yapılmaktadır. Çok kere hızar atölyelerinde kaçak emval yakalandığından orada bulunan işçilerden biri öne çıkarak kaçak emvalin sahibi olduğunu söyleyerek suç tutanağının kendi hakkında düzenlenmesini istemekte ve bu şahıs hakkında tutanak tutulmakta, Halbuki bu durum eksik soruşturmadır. Bu suça katılan o atölyeyi işleten veya sahibi ve işçileri ile birlikte suçu işlemişlerdir. Şayet atölye sahibi, atölyesi önüne kaçak emval bırakıldığını ve failini Orman İdaresine ihbar edip bildirmişse, o zaman sadece kaçak emval sahibi suçlu durumundadır.

4-) 6831 sayılı Orman Kanunun 108. Nci maddesi, kaçak orman emvali sahiplerini ve bu emvali evinde, atölyesinde, atölye bahçesi ve müştemilatı sınırları içinde bulunduran yer sahiplerini de suçlu kabul etmektedir. O halde atölye veya işyerinde, bahçede kaçak emval bulunduğunda suçun faili öncelikle kaçak emvalin bulunduğu yerin sahibi veya işleten kiracıdır. Ayrıca, bulunan kaçak emvalin sahibi ve bu emvali biçerken çalışmış işçiler de fail durumundadır. Suçun oluşmasına hepsi katılıp iştirakleri bulunmaktadır. Hepsi için müşterek bir tutanak düzenlenmelidir. Böyle bir durumda suçta ortaklık söz konusudur.

5-) Kaçak emvallerin , orman ürünü işleyip kar maksadıyla satan ve bundan kazanç sağlayan kişilerin atölyesinde bulunması halinde faillere, ORK.nun 108 /2. Gereğince daha ağır ceza verilecektir. Bu sebeple failin bu suçu gelir sağlamak maksadıyla yaptığının araştırılıp soruşturularak suç tutanağında fail kişinin orman emvalini alıp kar amacıyla satarak bundan kazanç temin ettiğinin, emval ticaretiyle uğraştığının açıklanması çok önemlidir. Failin bu konudaki ikrarının tutanağa yazılması önemli bir delildir.

6-) Tutanaklarda, kaçak orman emvalinin evin veya atölyenin, fabrikanın neresinde, bahçede ne vaziyette ve ne durumda bulunduğu açıklandıktan sonra, ayrıca suç yeri krokisinde kaçak emvallerin bulunduğu yeri ölçerek ölçekli krokide gösterilmesi gerekmektedir. Keşif yapılırken bu kroki çok önemli bir delil olur. Tutanağı düzenleyenlerin olayı ve suç eşyası yerini göstermede ve suçluluk durumunu tespitte, olayı hatırlamada krokiden yaralanılır. Krokinin önemi büyüktür. Kroki bir fotoğraf gibi teferruatlı çizilmelidir. Gerekirse birkaç yönden fotoğraf çekilmeli, Emvallerin atölyeye uzaklığı ölçülerek ölçekli krokide mesafesi belirtilmelidir

.

““Bir atölye sahibinin, atölyesi önünde yığılan önemli hacimdeki emvalin farkında olmaması ve durumu ilgililere bildirmemesi olayları, suç kastına delalet eden hususlardır. (Y.CGK. 1964 T. 3/427 E. 398 K.)””

Bulundurma Suçlarında Tazminat; **Bulundurma suçlarında başkasından temin edilen kaçak emvaller üzerinde bir şekil değişikliği (parçalama, biçme, kömür yakma v.s.) Yapılmadan yakalanmışsa yediemine teslim edilen emvaller için tazminat istenmez. Fakat, elkonup zapt edilen emvaller fail tarafından iptidai usullerle biçilmek, yontulmak suretiyle kıymetinde bir kayıp ve zayiata sebep olunmuş, ya da yapacak emval oduna parçalanmışsa, bu fiillerden dolayı, Orman İdaresinin uğradığı gerçek zarar için, ORK. 112/A. Maddesine göre tazminat talep olunacaktır.**

Bu durumda gerçek zarar emvalin biçilmeden önceki tomruk halindeki yuvarlak emval değerinden, biçildikten sonraki değeri arasındaki fark, geçek zarar olup tazminat olarak istenir. Bu tazminatı alabilmek için şekil değiştirme işini failin yaptığını ikrar etmesi veya bir başka tanık tarafından görülmüş ve suç tutanağına bu durumun yazılmış olması gerekmektedir.

Bulundurma suçunda, tespit edilip ölçülen kaçak orman emvali memurun bütün gayretine rağmen yediemine teslimini failler imkânsız hale getirmiş ve kaçırmışlarsa, emvalin biçilmeden önceki değeri, fail kişilerden ORK. Nun 112. maddesine göre tazminat olarak talep edilecek ve bu şekilde tazminat gerektiren hallerin suç tutanağında açıkça anlatılması şarttır. Orman Memuru yukarıdaki olayı ve durumu zapta dâhil etmezse, fail lehine ve idare aleyhine vazifesini ihmal etmek suretiyle suç işlemiş olur ve hakkında adli ve idari yönden soruşturma açılabilir.

Şüphelinin ormandan kaçak olarak dikili yaş ağaçlardan kestiğini ifade ettiği, kaçak emvalleri bulundurduğu yerde, yakalanması halinde, emvaller zapt edilip yediemine de teslim edilmiş olsa bile, ayrıca ORK. Nun 113. Ve 114. Maddesine göre tazminat talep edilecektir.

Kaçak emvalin sarf edilmiş olması, sökülemiyecek durumda bulunması, yakılması, kaçırılmış olması, ölçülen emvalin zaptı ve müsaderesi böylelikle mümkün olamamışsa emvalin gerçek değeri 112. md. göre tazminat olarak talep olunur. Şayet emval üzerinde şekil değiştirilerek, parçalara bölünmüş biçilmiş fire, ve zayiat ile değeri düşürümüş değerinin azalmasına sebebiyet verilmiş olması hallerinde, Orman Kanunun 112. Madde uyarınca hesaplanan gerçek değere göre tazminata hükmolunur.

Suçun Cezası; 108/1, 108/2 maddesine göre ceza verilir.

***El Koyma-- Müsadere ;* El konulup yediemine teslim edilen kaçak emval ve biçilmesi sırasında kullanılan araç ve gereçlerin müsaderesine mahkemece karar verilir. *-Kaçak emval biçmede hızar tesisinin tamamı değil, sadece kaçak orman emvalinin biçilmesinde fiilen kullanılan tomruk arabası, planya veya hızar makinesi motoruyla birlikte zapt edilerek yediemine teslim edildiğinde, mahkemece bunların müsaderesine karar verilir. Sabit tesis durumunda bulunan hızar atölyesi ve suçun işlenmesinde kullanılmamış malzeme ve aletler zapt ve müsadere konusu edilemezler.**

BULUNDURMA SUÇU TUTANAĞI ÖRNEĞİ

.../.../.2010 günü........saat sıralarında ....ilçesi..........köyündeki .... Nah ait hızar atölyesini kontrolümüz sırasında, atölyenin kuzeyinde sanığa ait bahçe sınırları içinde, yukarıda ebatları yazılı yaş, damgasız ve nakliyesiz kaçak henüz biçilmiş tahtalar istiflenmiş ve üzerleri ot ve kilimle örtülüp gizlenmiş durumda görüldü.

Atölye sahibi çağrılarak kaçak emvallerin kime ait olduğu, damga ve nakliyesi, irsaliyesi veya faturası olup olmadığı soruldu.

Suç şüphesi altında bulunan sanığa Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesindeki hakları okundu anlatıldı. Suçu bildirildi. Soruldu.

(Cevaben; Müdafi istemiyorum, kendimi savunacağım, suçumu anlattınız. Yakaladığınız emvaller köyümüzden......oğlu......na ait emvalleri para alarak kazanç için biçiyorum işim budur. Emvallerin sahibi burada ona da sorun dedi ....na kanuni hakları hatırlatıldıktan sonra soruldu.

Belirtilen suçla ilgili savunmasını yapacağını söyledi, yakaladığınız tahtalar bana aittir. Damga ve nakliyesi yoktur. İsmini bilmediğim birinden tomruk olarak satın aldım. Köydeki evimde kullanacaktım yakaladınız) Dedi. Ormana 350 metre uzakta olan hızar atölyesi için sahibinin orman idaresinden alınmış çalışma izni olup olmadığı soruldu. Olmadığını söyledi.

Ölçüleri alınan kaçak emvaller ve suçun işlenmesinde kullanılan hızar makinesine el kondu ve köy muhtarına yediemine teslim edildi. Kaçak orman emvalin sahibi ve atölye sahibi hakkında suç yerinde düzenlenen bu suç tutanağı sanıklara okundu.

Gerçekleri yazmışsınız dediler. İzinsiz çalıştırdığı hızar atölyesinde kaçak orman emvali bulundurmak suçlarını işleyen sanıklar hakkında kanuni işlem yapılmak üzere düzenlenen suç tutanağı okundu, müştereken imzalandı ve suç yeri krokisi düzenlendi. ...../...../2005

Orman Memuru- imza　　Tanık -imza　　Fail Kişi Adı sayadı- imza

.

KAÇAK EMVAL BİÇME SUÇU ÖRNEK TUTANAĞI

..........ilçesi.........köyünde......... Ait hızar atölyesi içinde .../..../....2005 günü saat..... Sıralarında yaptığımız kontrol da yukarıda ebatları yazılı tahtaları biçerken suçüstü gördük.

Yine yukarıda orta çapı ve boyu yazılı kaçak damgasız ve nakliyesiz takriben 10-15 gün önce kesilmiş karaçam tomrukları da atölyenin içinde bulundu, suça el kondu.

Failden bu emvalleri nereden nasıl temin ettiği ne için biçtiği soruldu.

Cevaben; Bu biçtiğim tahtaların tomruklarını ve atölyemde bulduğunuz tomrukları Gökova Milli Parkı ormanından dikili durumdaki kızılçam ağaçlarından kestim. Tomruklarını hızarıma getirdim hızarımda biçtikten sonra tahtaları satacaktım. Ben orman ürünü alır satarım bu işi geçimim için yapmaktayım. Yakaladığınız emvallerin damgası, nakliyesi, sevk irsaliyesi yoktur. Bunların kaçak olduğunu biliyorum dedi.

Kaçak tomrukları biçerken gördüğümüz 70 lik şerit testere makinesi motoruyla ve biçme işinde kullanılan tomruk rabası ile birlikte .... Köyü muhtarına yediemine teslim edildi.

Ormandan kaçak ağaç kesip, şerit testere makinesinde biçen ve kaçak orman emvali bulunduran, şahıslar hakkında kanuni işlem yapılmak üzere, suç yerinde düzenlenen tutanak faillere okundu. Doğru yazmışsınız dediler. Suç zaptı müştereken imzalandı. ..../..../ 2010

.

Orman Memuru　　Orman Memuru　　Fail Kişi
Adı soyadı – İmza　　İmza　　Adı Soyadı—İmza

AÇIKLAMA

Kaçak olan ve tezkeresi faturası veya sevk irsaliyesi bulunmayan veya sahte tezkeresi olan taklit damgalı bulunan emvalleri naklederken yakalanan şahıs kaçak emval taşımaktan ve taklit damga kullanmaktan dolayı, suça iştirak edenlerle birlikte iki çeşit suç işlemiş sayılırlar.

Yukarıdaki suçta kullanılan vasıta ve emvaller elkonup zapt olunur ve görevini kötüye kullanan memurlarlar varsa bunlara iştirak edip kaçakçılık yapan şahıslar hakkında, ayrıca kanuni işlemler yapılır.

Suçun işlenmesini ve tamamlanması için öncülük, gözcülük ve yardım hizmetinde kullanılan vasıtalarda zapt edilir. Bunlar suçun oluşmasına iştirak ettirildiklerinden dolayı aracın sürücüsü hakkında ceza uygulanır. Ve suça iştiraki tespit edilen bu aracın zoralımına mahkemece karar verilir.

Suçta kullanılan motorlu vasıtaların motor sıcaklığı, tekerlerinde orman toprağı bulaşığı, kabuk, humus bakiyesi, vasıta üzerinde taşınan ağaçlardan dökülen ağaç kabuğu, reçine akıntısı, emvale ait küçük lif parçaları bulunabilir. Bunlar aracın ormanda suçta kullanıldığına delil teşkil ederler.

Vasıtanın motoru çalıştığı için bir sıcaklık ısısı vardır. Fail vasıtayı bir kuytu yere gizleyebilir. Üzerine bir şey örterek saklamaya çalışabilir. Görevli memurların yakalamasını engellemek için çabalayabilir. Aracın suçta kullanıldığını ispatlamaya yarayan bu görünen izler emareler, durum ve davranışlar suç tutanağında açıkça anlatılırsa, bu maddi bulgular failin suç işlediğini ve aracın bu suçta kullanıldığının ispatında ve faillerin cezalandırılmasında önemli bir delil teşkil ederler. Failin suç delillerini gizlemesi, suçu gizleyici tedbirleri alması, failin suçu işlediğini belirten hareketlerdir. Fail kişinin yaptığı davranışlar suç tutanağında mutlaka belirtilmelidir.

***Orman malı deyimi;* (Orman Mahsulü); Orman sahası içinde bulunan her şey orman malı sayılır. Bunlar, otsu ve odunsu bitkiler ile bunlardan istihsal edilen ürünler, taş, toprak, madenler, av hayvanları, su ürünleri. Bunları kanununa aykırı olarak izinsiz ve usulsüz kesmek, toplamak, taşımak, bulundurmak, avlamak suçtur. Suç mahsulü malları taşıyan vasıtalarla orman mahsulleri elkonup zapt olunur. Bunlar mahkemece müsaderelerine karar verilir.**

108. MADDEDEKİ SUÇLARDA MÜSADERE ŞARTLARI

Suç konusu kaçak emvali taşıyan vasıtaların orman suçunda kullanılması halinde ORK.108/4.Maddesi yollaması ile TCK. 54. Maddesine göre mahkemece müsadere olunur.

Kendi isteği hür iradesiyle verdiği aracıyla kaçak emval nakledilmesi halinde TCK. 54 maddesinde belirtilen şartlar gerçekleşmişse araç müsadere edilir.

Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suç işlenmesine tahsis edilen, ya da suçtan meydana gelen eşyanın, müsaderesine hükmolunur. Suça konu olan eşyanın ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir suretle imkânsız kılınması halinde, bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine Mahkemece TCK. 54. . Maddesine göre karar verilir.

Suç konusu emval ve mahsuller ile suçta kullanılan araç ve gereçler mahkeme kararından önce idarece satılmışsa mahkemece bunların müsaderesi yerine satış bedelinin Orman İdaresine gelir olarak kaydına karar verilir. İkinci kez kaçak emval naklederken tekrar yakalanan vasıta fiyat takdiri bedelinin veya teminat bedelinin Orman Kanunun 84. Maddesi uyarınca Orman İdaresi adına irat kaydına karar verilir. Birinci müsadere kararı verilmişse aynı vasıta için İkinci defa müsadere kararı yerine rayiç değer tutarının müsaderesine karar verilebilir.

Kaçak emval taşıyan aracın plakası şasi ve motor numarası belirlenmişse ele geçmemiş kaçırılmış olsa da aracın müsaderesine TCK 54. Maddesi ve 108/ son. Maddesi gereğince karar verilir. Suçta kullanılan aracın yediemine alınmama keyfiyeti zoralıma engel teşkil etmez.

Sanığın ölümü halinde, kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibariyle müsadereye tabi eşya veya maddi menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsaderesine hükmolunabilir.

Suç konusu kaçak orman emvali sabit tesislerde bina inşaatında bir yerde sarf edilip kullanılmışsa çakılmış sökülmesi imkânsız ise bunların yerinden sökülüp müsaderesine karar verilmez. Bir yere çakılarak kullanılmış sökülmesi imkânsız olan veya yakılarak sarf

edilmiş emvallerin müsaderesi imkânsızdır. Bu durumlarda emval bedeli Orman Kanunun 112. maddesine göre failden tazminat olarak alınır.

Kaçak emval zapt edilememiş yediemine teslim edilememiş kaçırılmış, ormana terk edilmiş ise bunlarında müsaderesine mahkemece karar verilemez. Ancak bu kaçırılan emvalin ve aracın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilebilir. (TCK Md.54)

Suç konusu emvalin biçilmesinde kullanılan hızar, planya ve her türlü makine, yediemine teslim edilmemiş ve suç aleti sabit tesis niteliğinde ise, yani yerinden sökülüp bir yere taşınması mümkün değilse, yerinden sökülemeyecek halde ise, tesisin sadece suçun işlenmesinde kullanılan bölümün parçaları ve el konulmuş araçlar ve gereçler müsadere olunur. Sökülemeyecek haldeyse bunların rayiç değeri paranın müsaderesine karar verilebilir.

Suç tarihinde kaçak orman emvali naklinde kullanılan plakası belirlenen traktörün trafik sicilinde kimin mal sahibi olarak üzerinde kayıtlı olduğu araştırılıp gereken bilgilerin Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünden bir yazı ile sorulması gerekir. Traktör için ayrıca Orman suçundan yakalanmıştır. Satılamaz şerhi trafik dosyası kaydına yazdırılır.

Suçta kullanılan araç ve gereçler mal sahiplerine mahkemece iadesine karar verilip de bu karar kesinleşmiş ise, o takdirde bunların kayıtlarda kimin mülkiyetinde kayıtlı ise, o kişilere tutanak düzenlendikten sonra iade edilerek teslim edilmesi gerekmektedir. Ruhsatta yazılı mal sahibi dışındaki kişilere araç teslimi yapılamaz.

MÜSADERE KARARI VERİLMEYEN HALLER

Suçta kullanılan araç gerçekten hırsızlık, gasp, cebir, şiddet, tehdit önemli derecede aldatma uygulanıp zorla sahibinin serbest iradesi dışında, başkaları tarafından ele geçirildikten sonra kaçak emval nakil suçunda kullanılmışsa, durum suç tarihinden önce, Savcılığa, Polise, Jandarmaya başvurarak durumu resmi belge ile ispatlayan mal sahibinin vasıtası mahkemece müsadere edilmez. Sahibine mahkemece iade edilir. Aksi halde TCK. 54.cü. Maddesi ve Orman Kanunun 108/4.maddesi uyarınca zoralımına hükmolunur.

***Resmi araçla veya şirkete ait araçla,* orman suçu işlendiğinde, o dairenin en yüksek düzeyde yetkili ve sorumlu kişinin veya şirketin sahibi yetkili yöneticisi, aracın suçta kullanılması için, emir vermemiş, onun bilgisi dışında, orman suçunda kullanılmışsa, resmi veya şirkete ait araç mahkemece müsadere edilmez. O zaman araç, ruhsatında yazılı olan sahibine iadesine karar verilir.**

Orman sayılmayan tapulu yerden orman idaresinden izin almadan kesilmiş veya kadim köy mezarlığından kesilmiş olduğu ispatlanan kaçak izinsiz orman emvalinin nakledilmesinde kullanılan araç ile suç delili emvaller zapt edilir. Suçta kullanılan araç ve emvaller mahkemece müsadere edilir. Nakil suçunda kullanılan at, katır, merkep, deve vs. Trafikte kayıtsız plakasız araçlar, yediemine teslim edilmemişse, bunların müsaderesine mahkemece karar verilemez. Müsadere için bunların yediemine teslimi şarttır.

Orman suçu işleyen tek sanığın dava sonuçlanmadan ölümü halinde, davanın ortadan kaldırılmasıyla birlikte, yediemindeki ve suçta kullanılan nakil vasıtasının müsaderesine karar verilebilir. Araçla nakledilen emval kaçak değilse, aracın ve emvalin müsaderesine karar verilemez.

Kaçak emvalin bir yerden başka bir yere nakledilmesinde henüz kullanılmamış araç müsadere olunamaz. Aracın kaçak emvali hareket ederek taşımış olması durumunda müsadere olunur. Kaçak emval yüklü eşek, at, katır, öküz arabası, bisiklet, el arabası gibi suçta kullanılan araç hareket ettikten sonra taşıma suçu o an oluşur. Ve mahkemece

müsadere edilir. Acak sırtında, suça konu orman malı emvali taşıyan insan mahkemece müsadere edilemez. Türkiye Cunhuriyeti kanunlarında böyle bir ceza yötemi yoktur.

108. MADDEDEKİ SUÇLARDA ZAMANAŞIMI

108. Maddedeki suçlarda dava zamanaşımı, TCK. 66, 67. Maddelere göre, ceza zamanaşımı ise 68. Maddeye göre hesaplanır. Zamanaşımı süresi dolduğunda, davanın ortadan kaldırılmasına karar verilir.

Kaçak orman emvali sarfında, zamanaşımı bina yapımı tarihinden veya emvalin sarf tarihinden başlar. Bina yapım tarihi köy muhtarına, bilirkişilere veya sanığa sorularak tespit edilir. Kaçak emval bulundurma suçu devam eden suçlardan olduğundan, zamanaşımı suçun tespit edildiği zabıt tarihi, ya da dava iddianamesi tarihinde başlar.

108. MADDE SUÇLARINDA TAZMİNAT HESABI

Tazminat istenebilmesi için orman emvallerinin sarf edilmiş, kullanılmış, kaçırılmış, parçalanmış, şekil değişikliğine uğratılarak zarara ziyana, kayba uğratılmış ve değerinin düşürülmüş olması gerekmektedir.

Şayet emvaller fail kişi tarafından biçilmiş, yakacak oduna dönüştürülüp parçalanmış, bölünmüş, bu sebeple zayiat olmuş ve piyasadaki satış değeri düşmüşse, parçalanmadan önceki değeriyle parçalandığı haldeki değeri arasındaki fark gerçekten oluşan zarar demektir. Zarar, faillerden, gerçek değer esasına göre 112. madde uyarınca tazminat olarak Orman İdaresine ödenmesine mahkemece karar verilir.

Diğer bir hususta kaçak emval tespit edilip ölçüsü alındıktan sonra failler tarafından olay çıkarılıp zorla kaçırılmışsa veya kömür ve tuğla ocağında yakılmak suretiyle sarf edilmişse bunların gerçek miktar ve değeri 112. Maddeye göre fail kişilerden tazminat olarak talep edilir. Çünkü emvaller orman idaresinin eline geçmemiş yediemine teslim edilememiştir. Böyle bir durumda orman idaresinin mal kaybı vardır . Tazmini gereklidir.

Kaçak emval zap edilip failin elinden alınmış ve yediemine teslim edilmiş ve emval üzerinde değeri azaltıcı işlemler yapmamışsa, failden tazminat talep olunmaz. Örneğin, kerestelik tomruk yakacak odun haline getirilmişse veya %50 zayiat verdirilerek hartama tahta yapılmışsa bu azalan değerler kadar 112/A. Maddesine göre tazminata hükmolunur. fail kişi emvali parçalamışsa, değerini düşürtmüşse, bir yerde çakıp sarf etmişse, şekil değişikliği yapmışsa veya yakmışsa o takdirde 112/A. Maddeye göre oluşan gerçek zararı da ödemesi için tazminat talebinde bulunulması gerekir.

Ancak yakalanan emvalleri fail kişi ormandan dikili yaş veya kuru ağaçlardan kesip evinde bulundurduğunu ikrar ettiyse; o takdirde, yakalanan kaçak emvallerin hangi çap ve hangi vasıftaki, kaç ağaçtan temin edilmiş olduğu, teknik yönden düşünülerek, en makul şekilde fennen belirlenip tutanağa yazılması gerekir. Ağaçlar belirlendikten sonra bunlardan istihsal edilebilecek emval çeşidine göre tutarları 113. Madde birim cetvellerine göre hesap edilir. Bu konu bir raporla fennen açıkça belirlenir. Bu rapora dayanılarak, tazminat istenir, Mahkemede bu raporun ispatlanması durumunda, mahkeme kararını tazminatın ödenmesi şeklinde verir. Yakalanan emvale el konmuş olsa bile 113, 114, madde tazminatları istenecektir. Şayet fail kişinin kestiği ağaçlardan temin ettiği emvalleri evinde kullanmış ve çakılı halde görülmüşse, bu durumda 113 ve 114. Maddeye göre tazminat istenecektir.

MÜSADERE İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

Ceza Genel Kurulu 2004/8–175 E.N, 2004/198 K.N.

Suçta Kullanılan Aracın Zoralımı;””Suçta kullanılan, kullanmak üzere hazırlanan veya suçun işlenmesinden husule gelen eşyanın bu genel hüküm doğrultusunda zoralımına karar verilebilmesi için, eşyanın suçu işleyene ait olması, eşya başkasına ait bulunduğu takdirde ise, o kişinin eşyanın kullanılmasında rızasının olması gerekir. Sahibinin iyi niyet rızası ve haberi olmadan suçta kullanılan eşyanın zoralımına karar verilemez.

Ceza Hukukunda failin ancak kendi fiilinden sorumlu tutulması ve bunun için de en az taksir derecesinde kusurlu olması gerekmektedir. Dolayısıyla bu hükmün uygulanmasında da, üçüncü kişilerin, failin eyleminden en az taksir derecesinde kusurlu olmasını aramak zorunludur. Böyle bir kimsenin kusuru, yükümlü olduğu dikkati ve özeni göstererek kendi taşıtıyla yasak eylemin işlenmesine engel olmamaktan doğmakta; böylece sorumlu tutulan kimsenin davranışı ve ortaya çıkan sonuç arasında nedensellik bağı oluşmaktadır.

O halde burada üçüncü kişinin, kendisine ait taşıtın, en azından genel kullanıma yönelik olarak, rızası dâhilinde failin zilyetliğinde olduğunu bilmesi veya bilebilecek durumda olması gerekir. Yerleşmiş yargısal kararlarda vurgulandığı üzere, iradeyi sakatlayan hallerin varlığı durumunda, örneğin taşıtın *failce çalınma, gasp veya esaslı bir hataya düşürülme sonucu ele geçirilmiş olması durumunda*, taksir derecesinde dahi sorumluluk var olmayacağından, taşıtın müsaderesi de düşünülemez.

Yapılan açıklamalar ışığında somut olayı değerlendirecek olursak; Sanık Abbas K..'ın, Salim Ö....... Adına kayıtlı bulunan 73 SL 682 plakalı DAF marka TIR'ı adı geçenle aralarında gerçekleştirdikleri sözleşme sonrasında tescil maliki olan Salim'in bilgi ve rızası dahilinde teslim alarak, göçmen kaçakçılığı suçunda nakil aracı olarak kullandığı sabit olduğundan, TCK'nun 201/a maddesinin 2'nci fıkrası hükmü uyarınca taşıtın zoralımına karar verilmesi isabetlidir. “”

“ “Başkasına ait aracın müsaderesi için sahibinin serbest iradesi ile vermesi yeterlidir.”(Y.3.CD, 25.3.1987 T. 2885 E. 4279 K.) “”

““Yaş küçüklüğü sebebiyle ceza tertibine yer olmadığına karar verilse dahi suçta kullanılan araç, gerecin müsaderesi gerekir.(Y.3:CD .8.12.1989 T. 5796 E. 13265 K.)

““Kamu davası zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılmışsa araç sahibine iade olunur” (Y.3.CD. 10.4.1990 T. 10921 E. 4056 K.)””

““Suçun birlikte işlenmesi halinde sanığın birisinin ölümü, nakilde kullanılan aracın iadesini gerektirmez. Diğer sanık yönünden müsadere konusu düşünülmelidir. (Y.3.CD. 13.11.1990 T. 3943 E. 11225 K.)””

““Suçta kullanılan traktörün, henüz hareket etmeden yakalanması halinde nakilde kullanılmadığından Orman Kanunun 108/4 maddesi gereğince müsaderesine karar verilemez. Sahibine iade edilir. (Y.3.CD. 2.12.1996T. E.10329, K. 10811)”

“”Kaçak orman emvalini taşımak kastiyle hareket eden sanık, yükleme işini tamamlanmadan yakalanmışsa eylem; Eksik teşebbüs derecesinde kaldığının gözetilmemesi bozmayı gerektirmiştir. (Y.3.CD. 14.2.1990 T.-E..8015, K.1330)

“”Ormandan temin edilmiş kaçak ceviz tomruklarını nakleden vasıtanın sahibi şirkete ait olmasına şirket yetkilisinin bilgi ve müsaadesi çerçevesinde nakilde kullanılmasına göre aracın müsaderesi gerekir. (Y.3.CD. 21.10.1997 T. E.9811, K.10852)””

“”Gözcülük yapan aracın zoralımı için asıl suça ait dosya ile birleştirilip birlikte delillerin değerlendirilip takdiri gerekir. (Y.3.CD. 8.7.1997 T. E.7523, K. 8750)””

“”Renault marka otomobil ile geriden gelmekte olan ve kaçak emval yüklü kamyona öncülük yaptığı bu suretle kaçak emvalin nakline yardım ve destekleyip müzaherette bulunarak suça iştirak ettiği anlaşılmasına, mahkemenin kabulü de bu doğrultuda olup bu sanık hakkında Orman Kanununun 108/1 maddesine göre ceza tayin edilmesine göre aracın aynı maddenin 108/son maddesi ile zoralımının gerektiği gözetilmeden iadesine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.(Y.3CD. 17.2.1997 T., E.381, K.1530)””

“”Nakdi teminatla teslim satış sayılmaz. Nakdi teminat karşılığı sanığa teslim edilip satıldığı hususunda bir kayıt bulunmayan nakil aracının Orman Kanunun 108/ son. Maddesi uyarınca müsaderesi yerine satış bedelinin irat kaydına karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir. (Y.3.CD. 15.10.1997 T. E.8695, K.10625

““Orman toprağını nakleden araç müsadere olunur. ””

“Resmi aracın müsadere edilebilmesi için sorumlu yöneticinin bu iş için bilgisi ve emrinin olması gerekir. Orman İdaresinin mal varlığına dahil olan emvalin alınması hırsızlık suçunu oluşturur.”(Y.3.CD. 27.11.1987 T.14241 E.15869 K)””

“Suç failinin belli olmamasından dolayı beraat kararı verilmesi halinde, araç T.C.K..110. Maddesine göre istirdadı kabil olarak Orman idaresine bırakılır. (Y.3.CD. 9.3.1989 T. 9073 E. 2500 K.)””

““Mesleği nakliyeci olan sanığın aracına yüklenen emvalin nakliyesi olup olmadığını denetlemek zorunluluğu vardır. Sanık 108/1 maddesine göre cezalandırılır. (Y.3CD. 16.5.1989T. 12015 E. 5339 K)”

108 MADDE İLE İLGİLİ BİLİRKİŞİ RAPORUNDA AÇIKLANACAK HUSUSLAR

Bilirkişi raporu düzenlenirken genel olarak; Suçun işlendiği yerin ili, ilçesi, köyü, mevki, orman serisi ve bölme numarası, ormanın vasfı ve karakteri, mülkiyetinin kime ait olduğu, suçun işleniş tarihi ve biçimi, emvalin çeşidi ve miktarı, kaçak olup olmadığı, niçin kaçak sayıldığı, damga ve nakliye tezkeresi veya faturası sevk irsaliyesi bulunup bulunmadığı bunlar varsa ebat ve ölçümü kesim şekli ve tarihi, tezkereye aynen uyup uymadığı, hacmen fazlalık varsa %10 u veznen fazlalık varsa %15 geçip geçmediği, ibraz edilmiş tezkerenin sahte evraklardan olup olmadığı, damgası varsa sahte olup olmadığı, emvalin kesilip toplandığı yerin ormanın kime ait hangi vasıftaki orman olduğu,

Suç işlenen yerin tahdit içinde kalıp kalmadığı, memleket ve Amenajman planı haritasındaki ve hava fotoğraflarındaki yeri ve durumu, kullanılıp sarf edilen emvallerin sabit çakılı olup olmadığı, el konup failden alınıp yediemine alınamama sebebinin izahı, emvallerin ölçümünün ve kesim tarihinin tespiti, İdarenin eline geçmeyen orman emvallerinden dolayı uğradığı zararı tazminat tutarı belirlenir. Kaçak emval naklinin hangi cins araçla yapıldığı, varsa plakası, motor ve şasi numarası, özelliği, kaçak emvali bir yerden başka bir yere taşıyıp taşımadığı, hareket halinde görülüp görülmediği, nakliye tezkeresi, fatura veya irsaliye gibi taşıma izin belgesi olup olmadığı, bunların sahte ve geçersiz olup olmadığı, emval ebatlarıyla izin belgesinde bir farklılık tespit edilip edilmediği, farklılık varsa hacmen %10 veznen %15 den fazla olup olmadığı, damgaya

tabi olanların damgasının olup olmadığı ve bu damganın taklit ve sahte damgalardan sayılıp sayılmadığı,

Nakil suçunun ne maksatla yapıldığı, ticaret ve gelir amacıyla yapılıp yapılmadığı, ne durumda yakalandığı, failin emvallerin kaçaklık durumunu bilip bilemeyeceği, iyi niyetli olup olmadığı, suçu örtme ve gizleme, gereken itinayı göstermeme gibi yapması gerekeni özeni kasten yapmama şeklinde bir kusurlu hareketi bulunup bulunmadığı, İzin belgesi ve ruhsat olup olmadığı, emvalin dikili yaş veya kuru, yatık, devrik, enkaz olduğu, izin sahası içinde veya dışında damgasız ağaç kesilip kesilmediği, kesilen veya ormandan toplanan emval ve diğer tali ürünlerin kaçak olup olmadığı, neden kaçak sayıldığı açıklanmalıdır.

Ürünlerin yapacak veya yakacak vasıfta olduğu, tahdit yapılıp yapılmadığı, sahanın özelliği Milli Park ise belirtilir. Kaçak emvalin nereden, kimden, nasıl temin edildiği, kullanılan emvalin el konup yediemine tesliminin mümkün olup olmadığı bunun nedenleri, emvallerin parçalanarak biçilerek hangi ürün haline dönüştürülmüş olduğu, bunların kesim tarihi, İnşaatta kullanılmışsa inşaat tarihi, gibi çok çeşitli yönleriyle birlikte açıklamalar yapılır. Yukarıda yazılı olan hususlardan başka gereken açıklamalarda yapılmalıdır. Neticede failin suçu işleyip işlemediği tespit olunarak hesabadilen zarar ve ziyan miktarına göre gerçekleşmiş zararların giderilmesi için lazım gelen tazminat hesapları Orman Kanunu ve Yargıtay görüşlerine uygun olarak tespit olunup mahkemeye net, açık ve kesin olarak çelişkiye düşmeden gerekli bilgiler açıklanarak denetlenebilir tarzda bildirilmesi gerekmektedir. Suçun ilmi ve maddi unsurları açıklanarak gerçek durum görüş ve kanaat olarak mahkemenin bilgisine sunulmalıdır.

ORMAN KANUNUN 108 MADDE İLE İLGİLİ

BİLİRKİŞİ RAPOR (ÖRNEĞİ)

………………SULH CEZA MAHKEMESİNE HAKİMLİĞİNE
Dava Esas No:
Davacı : K.H.
Müşteki ; Isparta Orman İletmesi Müdürlüğü
Suç ; Orman Kanuna aykırılık (Bina inşaatına kaçak orman emvali sarf etmek)
Suçun Tarihi : 02.12. 2007
Keşif Tarihi : 30.12. 2007

Mahkemece bilirkişiliğimizden istenilen görev :
…./…/ 2010 günü mahkeme heyetiyle birlikte dava konusu ………köyünde inşa edilmiş sanığa ait olan bina inşaatında yapılan keşif incelemesi sırasında, dava dosyası içeriği, davacı iddiaları ile sanığın savunmasına ve tanıkların olayla ilgili anlatımlarına göre konu ile ilgili olarak bina inşaatının yapım tarihi, binada kullanılan emvallerin kaçak olup olmadığı, nakliye tezkeresi veya faturası, damgası bulunup bulunmadığı ve şayet varsa bu emvallerin nakliye tezkeresine, faturaya uyup uymadığı, resmi damga izinin bulunup bulunmadığı, saf edilen emvallerin suç tarihindeki değerinin tespiti, ormancılık ilmi ve Orman Kanunu hukukuna göre fiil hakkında bilirkişiliğimizden teknik görüş bildirilmesi istenilmiştir.

Yapılan araştırma sonucu tespit olunanlar ;
Orman memurlarının 02 / 12 / 2010 tarihinde düzenlenen 1253 numaralı suç tutanağına, sanığın ifadesine ve binada yapılan incelemede edinilen kanaate göre ; Bina inşaatının 15 /12/ 2007 tarihinde inşaatın Bitirildiği sırada suçüstü görülüp tutanak düzenlendiği anlaşıldı.

Binada çakılarak sarf edilen emvaller çatı inşaatına saf edilmiş olup sökülme imkanı olmayacak şekilde çakılarak çivilenerek kullanılmış olduğu görüldü. Bu nedenle de zaptı mümkün görülmemektedir. Sarf edilen emvallerin ebatları suç tutanağında yazılı olduğu ölçülerdedir. Bunların kesim tarihleri de suç tutanağında belirtildiği gibidir.

Suç tutanağında yazılı olduğu ve keşif sırasında sanığın ifadesinden anlaşıldığı üzere binada sarf edilmiş olan emvallere ait tezkere ve fatura irsaliye belgesi bulunmadığı, damgaya tabi yuvarlak kızılçam yapacak sırık ve tomruk vasfında emval oldukları halde baş kısımlarında mamul damga izine rastlanmamıştır. Emvaller bu haliyle kaçak sayılan orman emvali niteliğindedirler.

İnşaatta kullanılan emvallerin keşif tarihinden 2 ay önce dikili ve yaş olan ağaçlardan kesilip biçilmeden yuvarlak halde kabukları soyulmuş durumda çatı kısmında kullanıldığı, emvallerin odun renginin açık renkte oluşu, üzerlerinde yeni reçine sızıntısı bulunması, kabuklarının yeni soyulmuş olmasından anlaşılmıştır.

Sanığın kaçak orman emvalini bilerek ve isteyerek inşaatında kullanmayı kast ederek işlediği fiilin 6831 sayılı Orman Kanunun 108/1. Maddesi kapsamında olduğu anlaşılmıştır. Failin emvalleri satıp kar sağlama kasti bulunmamaktadır. Şahsi bina ihtiyacına kullanmıştır.

Orman İdaresinin Zararı;

Binada sarf edilen ve suç tutanağında ebatları yazılı bulunan emvallerin inşaatta aynen kullanıldıkları tarafımızdan yapılan ölçme sonucunda anlaşılmıştır.

Aşağıdaki çizelgede sanık tarafından Devlet ormanından yatık ve düşüklerden kesilip nakledilerek bina inşaatında saf edilmiş emvallerin hangi tür kaç ağaçtan temin olunduğu teknik ve ilmi yönden orta çapı ve orta çapa göre hacim miktarı ağaç cinsi itibariyle tespit olundu.

Sarf Edilmiş Emvalin Ağaç cinsi ve vasfı	Ağaç Adedi	Orta Çapı cm.	Boyu Mt.	Hacim Miktarı. M3.	Ağaç Vasfı	Kesim Tarihi
Kızılçam 3.Sınıf normal.boy tomruk	4	20	4,50	0,564	Yapacak Emval	Ekim - 2010
Kızılçam maden direk	16	12	4,00	0,720	Yapacak Emval	Kasım-2010
Kızılçam sırık	25	7	5.00	0,475	Yapacak fidan	Kasım-2010
TOPLAM	45			1,759		

Orman İdaresinin yukarıda belirtilen yapacak emval veren ağaçların ve fidanların kesilmesiyle uğradığı zarar ve tazminat hesaplaması 2010 yılı birim fiyatlarına göre 112/A madde kuralları göz önünde bulundurularak hesaplandı.

Fail kestiği ağaçları ihtiyacında kullandığından ve bu emvallerin sabit olarak çakılıp zaptı imkansız hale getirildiğinden dolayı, kesilen emvaller idarenin eline geçmemiş, failin elinde kalmış olmakla birlikte emvaller kullanırken kısmen balta ve testere ile bir kısmını çatıya direk olarak, bir kısmı da çatı inşaatına uygun boyutlarda kesilip boyutları kısaltılarak zayiat verdirmiştir. Bu açıklamalara göre tazminat hesabı;

Yukarıda belirtilen dikili ağaç ve fidanların kesilmesiyle normal şartlarda standart teknik ve mahalli uygulama esaslarına göre Orman İdaresinin gerçek kayıp ve zararları aşağıdaki cetvelde hesaplanıp tazminat miktarı tespit olunup belirtilmiştir.

Sarf Edilen Emval Kalitesi, Ürün Çeşidi	Kullanılan Emval Hacmi Miktarı, m3	2010 yılı 112/A Birim Fiyatı m3/TL	Orman İdare si zararı Tazminat Tutarı TL.
3.S.N.B.İ.K..Çz. Tom.	0,564	410	213,24
2.S. N.B. Çz.Mad. Di.	0,720	325	234,00
2. S. N.B.Çz. Sırık	0,475	250	118,75
TOPLAM	1,759		583,99

Sanık, kullandığı emvalleri Devlet ormanından devrik ve düşük orman emvalinden temin etmiş olduğundun dolayı, ağaçlandırma tazminatını gerektirir bir durum olmadığından 114. Madde tazminatı tutarı hesap edilmemiştir.

Sonuç Ve Kanaat ; Sanığın ormanda düşük ve yatık olarak temin edip bina inşaatında sarf ettiği kaçak emvallerin miktarı ve ölçüleri suç tutanağında yazılı olduğu gibidir. Orman İşletme Şefince düzenlenip imzalanan zarar ve ziyanı belirten raporda hatalı yanlış görüşle tazminat hesaplanmış olduğu tetkik neticesinde anlaşılmış bulunmaktadır.

İdare zararı tarafımızdan ormancılık ilmi teknik esaslar ve hukuki kurallara göre gerçek durum zararı ve kayıplar dikkate alınarak hesaplanmış bulunmaktadır. Çakılı durumda kullanılmış sarf edilmiş emvalin gerçek zarar tutarı toplamı 583,99 TL.olup Başkaca tazminatı gerektirir bir durum yoktur.

Mahkemenizin keşifte belirtip bilirkişiliğimizden istenilen hususlarda gereken açıklamalarla açık ve net görüşümüz ortaya konulmuştur. Bilgi ve takdirlerinize arz olunur. …/…/2010

Yeminli Bilirkişi ; Or. Müh.

+++

++++++++++++++

AĞAÇLARDAKİ RESMİ DAMGA İZİ VE NUMARALARI BOZANLAR- SINIR İŞARET VE LEVHALARI- KADASTRO SINIR TAŞLARINI KIRAN KALDIRAN YERLERİNİ DEĞİŞTİRENLERİN İŞLEDİĞİ KABAHAT FİİLİ **(ORK. Md. 109 – Kab. Ka. 17 Md.)**

Yukarıdaki kabahat nevindeki eylemleri (suçları) her ne sebeple olursa olsun işleyenler hakkında yaptıkları eylemler açıklanarak kabahat fiili suç tutanağı düzenlenerek failler hakkında hapis veya suçu kasten işlememişse kabahat fiilinden dolayı idari para cezası verilir.

İdari para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur. (Kab.Ka. Md.17.)

A-) Orman Kanunun 109. Maddesin de yazılı fiilleri kast veya ihmalle işlenebilir. Fail kendisi veya başkası için bir yarar veya menfaat sağlama amacıyla kamuyu yanıltmak için kasten bu fiili menfaatlanma amacıyla yapılmışsa fiil suç sayılır. Fail kendisine menfaat sağlamak maksadıyla bu eylemi kasten işlemişse idari para cezası uygulanmaz. TCK. göre cezalandırılması için hakkında tutanak düzenlenerek failin amacı tespit olunduktan sonra suçuyla ilgili dava açılarak cezalandırılması sağlanır.

B-) Şayet kabahat ihmali davranıştan taksirle işlenmiş ise yani bir menfaat gözetmeden bu fiili işlenmişse idari para cezası orman işletme şefince, zararın azlığı ve fazlalığına, failin ekonomik durumu dikkate alınarak cezanın alt veya üst sınırı arasında bir ceza takdir edilir. Kabahat Kanunun 17./1. Maddesi uyarıca cezanın alt sınırı veya üst sınırı arasında olmak üzere kabahat fiilinin ceza miktarı takdir olunur. Neden alt veya

üst sınır arasında ceza verilecekse bunun kanuni sebeplerinin kararda gerekçe olarak açıklanması gerekir.

Suç tutanaklarında eylemin nerede, kadastrosu yapılmış hangi ormanda, ne yapılarak ve ne maksatla yapıldığı failden sorularak ve mevcut durum incelenerek tutanakta belirtilir. Suçun kasıtlı olarak işlenip işlenmediği sebepleriyle birlikte açıklanmalıdır.

Failin bozduğu, kırdığı, yerini değiştirdiği işaret ve levhaların yeniden yapılıp yerlerine konulması için gereken her türlü giderler, failin verdiği zarar Borçlar Kanunu umumi hükümlerine göre tazminat olarak talep edilerek istenir.

Orman sahasına hayvan sokup otlatmak maksadıyla orman sınır işaretlerinden sayılan beton, ahşat kazık ve dikenli kafes telleri kesip kaldıran tahrip eden, bozan, zarar veren kişinin eylemi Orman Kanunun 109. Maddesindeki kabahat fiilini oluşturur. Zarar tutarı hesapşanıp, eski hale getirme gidrleri, fail kişilerden tazminat olarak mahkeme yoluyla veya rızaen ödemeyi kabul ederse, kabul isteğini belirten dilekçe alınarak, para makbuzu kesilipte idarece resmen alınailınabilir. Dosyasında kayıtları muhafaza edilir.

ORMAN YANGINI SUÇLARI

(ORK. Md. 76, 110 111. 111/a . 112. 114)

Ormanların büyük ölçüde yok olmasına yol açan, orman yangınlarının yüzde doksan beşi insanların kasıtlı veya kusurlu davranışları sonucu yaktıkları ateşten oluşmaktadır.

ÜLKEMİZDE RASTLANAN ORMAN YANGINI TÜRLERİ

Minarel madde , humus toprağı , yanardağ lavları. Doğal gaz sızıntısı gibi oluşumuş yangınlar ülkemizde genelde görülmemekte. Ancak yıldırım, kuvvetli rüzgarla kopan elektik hattı arkı sebepli ve insan davranışları kaynaklı yangınlar sıkça görülmektedir.

1-) ÖRTÜ YANGINI;

Bu çeşit yangınlar genelde örtü yanmasıyla başlamaktadır. Orman toprağını örten ölü ve canlı örtüyü yakan yangın çeşidine örtü yangını denir.

Örtü yangınıyla ot, yaprak, humus, kuru dal, kütük, kesim artıkları, devrik ve yatık ağaçlar, enkazlar, istihsal edilmiş orman ürünleri, çalılar, genç fidanlar yanarlar.

Örtü yangınıyla ormandaki boylu ağaçlar genellikle zarar görmez, ancak yanıcı maddelerin çok olduğu yerlerde boylu ağaçların dip kısmındaki kabuk tamamen yandığında ağacın canlı kambiyom tabakası yüksek ısı etkisi ile zarar görerek tabii yapısı bozularak yaşama imkanını bu yüzden kaybeden ağaç ve fidanlar kururlar. Yangınla küçük boylu fidanlar tamamen yanarak kül haline gelirler. Örtü yangınları insanlar tarafından kasıtlı veya ihmalkar davranışları nedeniyle veya yıldırım düşmesiyle meydana gelebilir.

2-) TEPE YANGINI ;

Ormandaki, uzun boylu ve kısa boylu ağaçlarla ağaççıkların, fidanların tepelerini dallarını, yapraklarını yakarak ilerleyen en tahripkar yangın çeşididir. Tepe yangınıyla, ormandaki ölü ve diri örtü ile ağaçların gövdesi, tepeleri, dalları, yaprakları ekseriyetle yanar. Ağaçlar, ağaççıklar, fidanlar ateş ve yüksek ısı etkisi ile yaprak, ibre ve kambiyom tabakası zarar görerek canlılığını yaşama gücünü ve hayatiyetini tamamen kaybederek yanıp kurur veya tamamen yanarak yok olabilir. Bu durum yangının seyrine ve devam süresine göre oluşabilir.

Tepe yangınlarıyla ağaçlandırma ve gençleştirme sahalarındaki fidanlar tamamen yanarak kül haline gelebilir. Bu yangınla ormandaki diğer ürün ve mallar tesisler de zara uğrar. Ormandaki ağaçlar sık, canlı ve cansız örtü kesif, arazi meyli fazla, esen rüzgar şiddetli ise, arazi yapısı düzgün değilse, meyil fazla ise yangını söndürmek oldukça zordur. Zorluk arttıkça södürme süresi uzayıp, yangın kısa zamanda geniş sahalara yayılabilir ve zararda o nispette çoğalır.

3-) Gövde Yangını; çürük, kovuk, kuru tek halde bulunan ağaçlara yıldırım düşmesi sonucu oluşabilen yangın çeşididir. İnsan eliyle tütsü yalıkarak da oluşabilir.

YANGIN AMİRİNİN ORMAN YANGINI SÖDÜRME GÖREVİ

Orman yangınını olduğu mıntıkada görevli Orman İşletme Şefi yangını sevk ve idare edecek yol ve yöntem gösterecek ilk amirdir.Yangın sahasına müdür muavini gelince yangını söndürmeyi sevk ve idare eden görev amirliğini devralır. İşletme Müdürü yangın sahasına gelmişse İşletme Müdürü yangın amirliği görevini üstlenir.

Yangın amiri, orman ve arazi yapısını çok iyi tanıyan bilen yangının söndürülmesi çalışmalarını sevk ve idare eden, konusunda yeterli bilgiye sahip yetkili kişidir.

Orman yangını ihbarı alınınca yangın amiri, Yanan yere ait topoğrafik harita ile meşçere haritası, el telsizi, cep telefonu, el feneri ve diğer yardımcı malzemelerini yanına alarak, yangının etrafını dolaşarak en iyi gördüğü hakim noktadan yangını söndürme çalışmalarını planlayıp sevk ve idare eder.

Yangında çalışan işçi, ekip, mükellef, askerlere, nerede ne yapacaklarını anlatarak gereken emirleri vererek söndürme işini kısa sürede etkili bir şekilde acele olarak başarabilmek için paniğe kapılmadan soğuk kanlılıkla aklını ve mantığını kullanarak bilinçli bir şekilde hareket ederek kendini ve diğer canlıların hayatını koruyacak yön ve yöntemleri uygulayarak yangını söndürmeye gayretle çalışır.

Arazi yapısına göre yangının ilerlemesini engelleyecek tarla, tarım arazisi, açıklık, kayalık, kuru ve sulu dere, yolların bulunduğu yerleri, arazinin eğim durumu, sırtlar, su kaynakları, orman içi ağaçsız açıklıklar, Göz önünde bulundurularak, çalışmaya yangının kolaylıkla ilerleyebileceği düşünülen en tehlikeli yerden önlem almaya başlanmalıdır.

Yangın amiri, orman yangını söndürenlerin hayatının tehlikeye sokulmaması bakımından, ani ve kaçınılmaz bir tehlike anında, işci ve diğer görevlilerin hayatlarını kurtarabilmek için, kaçıp kurtulacakları yön ve yolları, emniyetl, açıklık yerleri önceden keşfedip mükelleflere askerlere, işçilere, görevli memurlara bildirip gösterilmeli. Bu hayat kurtarış görevidir. Kaçış kurtuluş yolunu önceden tarif edip bildirerek uyarılarını yapmalıdır. Herkes arazi yapısı konusunda bilgilendirilmelidir.

Yangın amiri hava halleri hakkında sürekli bilgi edinmeli ve nem, sıcaklık , rüzgar hızı ile yönü, rüzgarın ne zaman yön ve hızını değiştireceği tahmin ederek ve meteoroloji istasyonlarından, akıllı cep telefonlarından veya yangın yerinde elde mevcut diğer aletlerle ölçme ve değerlendirme yapmalı.

Yangının ilerlemesine müsait ölü ve diri yanıcı maddelerin fazla bulunduğu genç ve sıklığın fazla olduğu yangının rüzgara göre yönlendiği genç meşcere sahalarında söndürme işine öncelikle buradan başlanılmalıdır. Tehlike büyümeden müdahale edilmesi söndürme işini kolaylaştırır. Yangın zararı azalır. Mükellefler ve onların başındaki görevliler bu konularda bilgilendirilmelidir. Dumandan uzak durulmalı duman zehirli ve boğucu, öldürücü karbon monoksit gazı içerir.

Yangın genişleyip sahaya yayılmadan küçük bir sahada söndürülmesi kolaydır. Rüzgarı arkamıza alarak yangın ateşinin kenarından ona dik veya paralel olacak şekilde emniyet mesafeside düşünülerek yangın söndürülmeye çalışılmalıdır.

Yangının ilerlediği yönde yangına karşı ön cephede madeni toprağı çıkarıp yangın durdurma şeriti açarken, yangın esen rüzgarın etkisiyle kısa sürede açılmak istenen şeride ulaşabilir. Bu durum büyük tehlike yaratır. İnsanlar ve hayvanlar dumandan boğulup karbon monoksit gazından zehirlenerek veya kaçamayıp bayılıp ateşin içinde kalarak ölüm olayı meydana gelmektedir. İnsan zayiatı bu şekilde kişinin kendi kusurlu davranışı sonucu oluşmaktadır. Herkes çok tehlikeli bu işte çalışırken hayatını koruyacak tedbirleri zamanında kendisi almayı bilmeli ve bu bilinçle hareket etmelidir. Yangın söndürme işinde çalışacak görevliler ve yangın söndürme ekibinde çalışan işçiler ile yangının çok çıktığı bölgelerde orman yangını söndürme çalışmasına katılacak askerlere de bu konularda tatbikat yapılarak sürekli eğitime tabi tutularak hayatta kalma prensip yöntemleri önceden bilgilendirilerek öğretilmelidir.

Yangının ilerlediği yönün karşısında çalışma mecburiyeti varsa çalışırken çok dikkatli olunmalı ve yangının ilerleme durumu gözetlenerek tehlikeye düşmemek için çalışanlar birbirlerini uyarmalıdırlar. Tehlike geliyorsa o sahadan emniyetli bir yöne kaçmalıdır. Yön değiştiren rüzgarla tehlikeli ateş karşısında kalınca nasıl davranılacağını ve kaçmak için en uygun yeri önceden belirlenmesi gerekir. Yanma veya boğulma tehlikesinden en erken kaçıp kurtulmak lazımdır. Bu konuda ihmalkarlık tahminde hata edenlerin hayatı tehlikeye girer. Dumandan boğulur veya yanan materyalin oluşturduğu aşırı sıcaklıkla yanıcı gazların birden alevlenip korkunç bir fırtına ateşi içinde kalındığında yanarak ölürler. İşte bu acınacak en büyük felakettir.

Yoğun dumandan etkilenmemek için rüzgarı arkamıza alarak yangının ilerlediği istikamette ve ona yan taraftan paralel olarak ilerlenerek söndürme işi emniyetle yerine getirilir. Yamaç meyli fazla olan yerlerde ön cephede asla çalışılmamalı, çünkü ağaçların birbirini tutuşturması daha kolay hızlı olmaktadır. Yoğun duman çalışanları boğabileceği gibi yüksek ısı etkisiyle oluşan yanıcı gazlar birden alev alıp yangını çok ileri noktalara kısa zamanda sürükleyebilmektedir. Meyilli arazilerde yürüme kaçıp kurtulmada büyük zorluk vardır. Böyle bir orman arazisinde yangın önünde asla çalışılmamalıdır.

Yangının yayılmaması ve kontrolden çıkmaması bakımından yanan yerin çevresinde veya yangının henüz ulaşmadığı ormanlık sahada ileride yanan ateşten 50—100 metre üzakta bir metre genişlikte kazma kürek çapa ile madeni toprak çıkıncaya kadar kazılarak yangın çevresinde yangını durdurma şeridi açılır. Mümkünse dozer, kepçe gibi motorlu araçlarla yangının ilerlemesini önleme şeridi kısa sürede açılır. Mevcut yanıcı maddeler şeritten temizlenerek uzaklaştırılır. Topragın humus kısmı kazılarak humus olmayan madeni kısmı meydana çıkarılmalıdır.

Yangın açılan şeridi geçerek ormana tekrar yayılmasını önlemek bakımından açılan şeritler sürekli gezilerek gözetlenir. Çevrede rüzgarın körükleyici etkisiyle yeniden tutuşan yanıcı maddeler yangın tarafına atılır.Yanıcı maddelerin üzerlerine su sıkılarak veya madeni toprak atılarak yangın bastırılıp boğularak söndürülür. Yangın alanında duman görülmeyinceye kadar soğutma çalışmalarına aralıksız devam edilir. Yeniden yangının oluşmaması için yangın sahasında birkaç saat nöbet tutulmalıdır.

ORMAN YANGINLARININ ÇIKIŞ SEBEPLERİ

Yangının çıkış sebebi araştırılmalı, tabii olay, insan ihmali veya insanların menfaatleri sebebiyle kastlı davranışlarla oluşan yangınlara ait deliller toplanır ve değerlendirme yapılır. Şüphelileri araştırılır. Suçlusu bulunursa kanuni işlemler yapılır.

Orman yangınları tabiat olayları yıldırım düşmesi veya insanların kasıtlı, dikkatsiz ve tedbirsiz davranışları sonucu çıkmaktadır. Orman içinde ve yakınında yaşayan insanlardan çobanlar, işçiler, yolcular, turistler, avcılar, çocuklar, akıl hastaları, kaçakçılar, ormandan yararlanmak isteyenler, görevli memurlar, piknik ve kamp yapanlar, çiftçi ve köylülerin, teröristlerin çeşitli maksatla yaktıkları ateşle kasten veya ihmalkar davranışları sonucu orman yangını çıkmaktadır.

İnsanlar, orman arazisini sahiplenmek, iş ve kazanç sağlamak, ihtiyaç için piknik ateşi yakmak, enerji hatlarının yapım hataları yıpranması sebebiyle kopması, yolcuların yakıp bıraktığı ateşle, ormana yanar halde sığara izmariti ve diğer yanıcı madde atılması, tedbirsiz anız yakılması, Tren, fabrika, çeşitli ocaklardan çıkan kıvılcımlardan, otlak alanı sağlamak, domuz zararından kurtulmak, davarlara musallat olan keneleri yoketmek, intikam almak, fenalık yapmak, tatbikatlarda top ve roket atışları, trafik kazası yapmak, arazi ihtilafları sebebiyle, kanuna aykırı olarak yapacağı eylemine zemin hazırlamak, işlenen suçları gizlemeyi delilleri yok etmeyi sağlamak , kırık cam veya mercek düzeneği yaparak ormanda bırakmak suretiyle veya avcı fişek tapalarından, tütsü yakılmasından veya daha başka nedenle, insanların kasıtlı veya ihmalkar davranışlarıyla orman yangını çıkmaktadır. Teröristlerin millete devlete ormanlara zarar verip kin garezen hareketl etmeleri gibi çok çeşitli nedenlerle orman yangını çıkarılmaktadır.

TABİAT OLAYLARININ ETKİSİ İLE MEYDANA GELEN YANGINLAR

a-) Yıldırım düşmesi sonucu çıkan yangınlar.
b-) Enerji nakil hatlarının şiddetli esen rüzgarla kopması sonucu çıkan yangınlar.
c-)Büyük kuşların elektrik tellerine takılıp yanarken zemine düşmesiyle çıkan yangınlar.

KASITLI OLARAK ÇIKARILAN ORMAN YANGINLARI

İnsanlar, orman toprağından, ağaçlarından ve ürünlerinden menfaat sağlamak veya kin, intikam, garez, terör amacıyla Devleti zarara uğratmak veya bir şekilde faydalanmak maksadıyla *isteyerek ve bilerek ormanı ateşlemişse*, çıkarılan yangınlar kasıtlı olarak çıkarılmış orman yangını olarak nitelendirilir.

TEDBİRSİZLİK SONUCU ÇIKAN ORMAN YANGINLARI

İnsanların, yemek pişirmek, su ısıtmak, ısınma ihtiyacını gidermek, söndürmeden sigarayı orman sahasına atmak, avlanırken tütsü yapmak, anız, ot, ekin yakmak, yaptığı kaza sonucu ormanın yanması, yaktığı ateşi söndürmeden mahalli terk etmek, avlanırken dolma tüfek kullanmak, gibi nedenlerle *ormanı yakmayı istemediği halde, tedbirsizlik ve dikkatsizlik yaparak, yaktığı ateşin rüzgar ve yanıcı maddelerin etkisi ile ormana geçmesi şeklinde meydana gelen yangınlar,* dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu çıkan yangın olarak nitelendirilir.

Örnekler ;

A-) Kopan elektrik tellerinden çıkan kıvılcımlarla çıkan yangın,

B-) Önlem almadan ormanda ateş yakmak,

C-) Piknik, kamp ateşi yakmak veya iyice söndürmeden mahalli terk etmek,

Ç-) Ekin tarlası kıyısında yakılan ateşin ekinleri yakıp ormana geçmesi,

D-) Orman yakınında gereken tedbirleri almadan anız, ot, çayır yakmak,

E-) Çocukların ormanda ateş ile oynaması,

F-) Arıcıların yaktığı tütsü malzemesini söndürmeden bırakılması,

G-) Çobanların ormanda ateş yakması,söndürmeden mahalli terk etmesi,

H-) Orman içi yoldan geçenlerin sönmemiş sigarayı, ormana atması,

I-) Ormandaki şişe, cam parçalarının mercek gibi ot ve ibreleri yakması,

J-) Ormanda yakılan ocaklardan çıkan kıvılcımla ormanın yanması,

K-) Ormandan geçer araçların eksozundan çıkan alevlerin ormanı yakması,

L-) Dolma av tüfeğinden fırlayan fişek tapalarının ormanı yakması,

M-) Kara ve hava taşıtlarının kaza ile yanması sonucu ormanı yakması,

N-) Askeri tatbikatlarda atılan bomba ve maynı patlamasıyla ormanın yanması,

O-) Aydınlatma amacıyla çıra vs. İle gece ormanda dolaşılması,

Ö-) Orman içi köylerde ev, ahır samanlık yangınlarının ormana sıçraması,

P-) Yerli ve yabancı turistlerin ormanda ateş yakmaları, havai fişek atması, yemek veya çay pişirmesi,

R-) Koylardan turistlerin ormana attıkları havai fişeklerden yangın çıkması,

Ş-) Ormancılık faaliyetleri nedeniyle ormanda bulunanların tedbirsizliği.

Gibi sebeplerin dışındaki bir çok sebeple de orman yangını çıkarılabilir.

YANGIN SEBEBİ VE ÇIKARANLARIN BULUNMASI

Orman yangını haberi alınınca yangın yerine çok çabuk gidilerek yangının sebebi ve suçlusu araştırılır. Yangın yerine geç gidilirse suçluyu bulmak zorlaşır ve zarar büyür. Yangın sahasına varıldığında bir taraftan yangını söndürmeye çalışırken diğer taraftan ilk iş olarak yangının nereden başladığı, ne sebepten meydana geldiği, nasıl ilerlediği incelenerek yangının tabiat olayı veya insanlar tarafından mı? çıkarılmış olduğu, yangının başladığı yerdeki mevcut iz, emare, kalıntı ve durum ile görgü tanıklarının beyanlarına göre tespit edilebilir.

Yangın yerinde yapılan araştırma ve incelemede; Yangının tabiat olaylarından olduğu anlaşılırsa suçlu insan aranmaz, durumu izah eden olay yeri inceleme tutanağı, kroki ve hasar raporu düzenlenmekle yetinilir. Yangının başladığı yerdeki durum, iz, emare, kalıntılara göre, yangının insanlar tarafından çıkarılmış olabileceği görüş ve kanaatinde isek, suçu kimin işleyebileceğini araştırmak, suçun kasten mi yoksa, ihmal sonucumu olabileceği, yakın çevredeki delillere bakarak ve görgü tanıklarından sorularak bulmaya çalışılır.

Çevrede faili ele verecek yaptığı işlerin kalıntısı, kişiyi bulmamıza yarayacak çeşitli iz, emare, eşya, araç, piknik artıkları, kap, sigara izmariti, giysi, hayvan sürüsü, arı kovanları, anız yakılan tarla, açma yapılan saha, kesilen dal ve ağaç gibi suçun işleniş nedenini gösteren şüphe çeken kalıntılar deliller bulunabilir. En ufak bir delil faili bulmakta çok yardımcı olabilir. İyi bir araştırmacı bu bulgulardan yararlanarak kişiyi bir dedektif gibi bulabilir. Soruşturmayı yakın çevrededen başlayarak halkla konuşarak araştırmayı devamlı yaparak gizli tanık ajan kullanarak söz ve sohbetten yaralanara ip ucu bularak,

Yangın çıkarma ihtimali olanlardan, yörenin insanlarından, yabancılardan ve teröristlerden şüphelenilerek araştırma çok yönlü yapılmalı, ihbarlar ve duyumlar derhal incelenerek Fail kişileri bulmaya çalışılmalıdır. Çoğu zaman gerekli yeterli inceleme ve sürekli ve özenle araştırma yapılmadığından yangın suçu işleyenleri bulmak mümkün olmamaktadır. Ormanı yakan suçlular TCK. göre dava ve ceza zaman aşımı süresince devamlı aranmalıdır. En ufak bir delil, fiili işleyeni ele verebilir. Yangını çıkaranı suçüstü

gören varsa hüviyeti ve adresi tespit edilerek ifadesi tutanakla tespit edilir. Ormanı yaktığı öğrenilen kişi sorgulanarak yangını niçin, ne maksatla, nasıl çıkarttığı sorularak söylediği sözler, görgü tanıklarının ifadeleri, suç yerinde elde edilen delillere ve edinilen kanaate göre suçun çeşidi belirlenerek, kasten ormanı yakmak veya dikkatsiz ve tedbirsizlik sebebiyle ormanın yanmasına sebebiyet vermekten suç tutanağı düzenlenir. Fail yangını söndürme ve haber verime, söndürme işinde çevreden yardım isteme gibi pişmanlık belirten davranışları olmuşsa lehte, alehte ne varsa bunlarda tutanağa yazılır.

Yangını çıkaranı gören tanıkların ifadesine dayanarak veya kişinin suçu üzerine alan sözleri ile mevcut delillerle, suçu faile yükleme nedenleri bulunduktan sonra suç tutanağı düzenlenir. Delilsiz suç olmaz. Tahmin üzerine kimse suçlanamaz. İnceleme ve araştırma doğru yapılmalıdır. Fail kişinin suçluluğu delillerle ispatlanmalıdır. Aleyhine ve lehine olan hususlar davranışlar tutanakta açıklanmalıdır.

Yangını çıkaran bulunamamışsa faili meçhul (Faili bilinmeyen) suç tutanağı düzenlenir. Dava ve ceza zamanaşımı süresince suçlu devamlı aranır. Düzenlenen hasar raporu, kroki, yangın sicil fişi ve yangınla ilgili diğer tespit evrakları muhafaza edilerek suçlusu bulunduğunda kullanılır. O zaman kanuni gereği yapılır.

Terör amacıyla orman yangını çıkarmak ; Siyasi, ekonomik, sosyal yapımıza, ülkemiz zenginlik kaynağı ormanlara zarar vermek gayesiyle girişilen kasıtlı eylemler terör sayılır. Terör olayları halkı yıldırma, korkutma ve dehşet salarak sindirmek yakıp yıkmak zarar vermek suretiyle amaçlarına ulaşma maksadıyla çeşitli örgüt mensuplarınca ormanlar kasten yakılmaktadır. Kasten ormanı yakanlar yakalanırsa kaçmaması için gereken tedbirler alınır. Kelepçe takılarak, suça ait evraklarıyla birlikte, en kısa sürede mahalli Cumhuriyet savcılığına götürülerek kanuni işlemleri tamamlanır.

ORMAN YANGINI SUÇ ÇEŞİTLERİ (ORK.md. 76, 110 , 111/a, 112,114,)

1-) Devlet ormanlarında orman idaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerde gecelemek (KONAKLAMA YERLERİ DIŞINDA KONAKLAMAK),
(Kanuni tedbir ve emirlere uymama suçu.)(76/a, 110) İdari para cezası uygulanır.

2-) ORMANDA ATEŞ YAKIP SÖNDÜRMEMEK (76/b, 110) 1-3 yıl hapis ve adli para cezası verilir.(Kontrolsüz yakılan söndürülmeden bırakılan ateşin ormanı yakması suçu)

3-) ORMANA SIGARA VE YANGINA SEBEP OLACAK MADDE ATMAK,
(Yanan sığara veya yanıcı bir maddeyi ormana bırakmak) (76/c, 110) 1-3 yıl hapis ve adli para cezası verilir.

4-) ORMANLARA 4 Km. MESAFEDE VEYA MÜLKİ HUDUTLARI İÇİNDE ORMAN BULUNAN KÖYLERDE ANIZ veya BİTKİ ÖRTÜSÜ YAKMAK, (76/d, 110) 1-3 yıl hapis ve adli para cezası verilir.

(Ormana 4 km. uzak mesafe içinde veya mülki hududunda orman bulunan köylerde: Anız, ot, çalı, gibi artıkları ve canlı bitki örtüsünü isteyerek kasten yakmak suretiyle ormana geçerek yangın çok çıkmaktadır. Bu nedenle bu eylemler suç olarak sayılmıştır. Yangının ilk çıktığı yerin orman sayılan yerin sınırına olan mesafesi, kuş uçuşu yatay doğru hat olarak haritada ölçülerek tespit edilir.) Anız yakmada yangının başladığı yerin ormana mesafesi, orman içi veya kenarı köy olup olmadığı araştırılmalıdır. Anız yakma kastı ile ürün artıklarının isteyerek yakılmış olması hali anız yakma suçu sayılır.

5-) DİKKATSİZLİK VE TEDBİRSİZLİKLE
ORMAN YANGININA SEBEP OLMA SUÇU, (ORK.110/3 md.)

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

6-) ORMANI KASTEN ATEŞLEYİP YAKMA SUÇU (ORK.110/4. md.)

Kasten orman yakan kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

7-) TERÖR AMACIYLA ORMANI KASTEN ATEŞLEYİP YAKMA SUÇU (ORK.110/6. md)

Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde, devlet ormanlarını yakan kişi müebbet hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.Terör (yıldırma, korkutma ve dehşet salarak halkı sindirme suretiyle amaca ulaşmak istenmesi maksadıyla örgüt mensubu kişilerin örgütü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleri ile birlikte veya tek başına suç işleyenlerin ormanı kasten yakması suçu. (110/5 Md.)

110. Ncu maddede yazılı suçların işlenmesiyle, ölüm veya yaralanma meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.(ORK.Md. 110/6)

YANGIN SUÇU TUTANAĞINDA BELİRTİLECEK HUSUSLAR

1-) Yangın çıkmasına sebep olanların hüviyeti ve adresi, suç şüphesi altında bulunan faile, Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesindeki hakları kendisine okunup anlatılarak. Verdiği cevapları çok kısa olarak tutanağa yazılır.

2-) Suç işlenen yerin ilçesi, köyü, mevkii, bölmesi, Anız yakılan köyün orman köyü olup olmadığı, yangının başladığı yerin ormana olan yatay mesafesinin kaç metre olduğu, haritadan doğru hat şeklinde ölçülerek suç tutanağına yazılır, (ilk ateş yakılan yer ormana 4 km. Den yakın ise veya orman içi veya orman kenarı köy sınırları içinde yangın çıkmışsa suç oluşur.)

3-) Yangının başlama noktasının nerede olduğu, (Tarla, Bağ, Bahçe, Orman İçi, Yol Kenarı gibi), hangi tarih ve saatte çıktığı, yangının başlama şekli ve sebebi, sönüş tarihi ve saati, faillerin suçunun suçüstü görülüp görülmediği, suçu fail kişilere yükleme sebepleri, suç tutanağına yazılır.

4-) Yanan ormanın vasfı, karakteri (koru ormanı, milli park, muhafaza ormanı, ağaçlandırma sahası, orman içi dinlenme yeri, Orman içi av üretme sahası, Devlet iyi koru ormanı, Bozuk baltalık Devlet ormanı, maki sahası, özel orman gibi, özellikler ve mülkiyetinin kime ait olduğu belirtilir.)

5-) Yangının oluş sebebi, ateş yakılan yede ateş yakılmasına izin verilip verilmediği, Faillerin hangi yasağa uymadığı. Kişilerin ifadesi alınarak olayla ilgili kusurunun ne olduğu, araştırılarak tutanağa yazılmalıdır.

Failin ifadesindeki anlatımına ve duruma göre, suçu işlemedeki gayesi ve yaptığı eylemlere göre yangın suçunun çeşidi tespit edilir. (Terör açmacıyla kasten ormanı yakmak veya tarla açmak maksadıyla kasten ormanı yakmak veya Dikkatsizlik ve

tedbirsizlikle ormanın yanmasına sebep olmak veya Orman Kanununun 76. Maddesinin (a) bendinde yazılı yasaklara kasten uymamak suretiyle anız yakmak, ormana sönmemiş sığara atmak, piknik ateşi yakmak, yaktığı ateşi söndürmeden ayrılmak gibi) yangın suçunun çeşidi suç Tutanağında açıklanır.

6-) Yangının çeşidi (örtü, tepe veya gövde yangını olduğu), yangının genişlemesine etki eden rüzgarın hızı ve yönü, yanan bitki ve süceyratın, fidanın çeşidi ve sıklığı, yüksekliği, yanma olayının artma ve hızlı yayılma nedenleri belirtilir. Failin yangını söndürme için bir gayreti olup olmadığı araştırılıp soruşturularak tutanakta açıklanır.

7-) Yangınla tahrip olan hayatiyetini yitiren ağaç, ağaççık ve fidanlarla, otsu bitkilerin zeminde kapladığı alanlar ağaç cinsleri ve vasıflarına göre ayrı ayrı ölçülüp, kaç metrekare olduğu veya kaç hektar olduğu tutanağa yazılır.

8-)Yanan Orman sahasında hayatiyetini yitiren fidanların, yaşı, yapacak ve yakacak emval veren ağaçların, cins ve türü, adedi, kalite sınıfı, boyu, 1,30 m çapı, buna göre ağaç hacmi ile yakacak vasıftakilerin kaç kental, kaç ster olduğu çap sınıflarına göre ayrı ayrı tespit edilir.

Tamamen yanıp kül olan, emvali tamamen yok olan veya kısmen yanıp kuruyan ağaç ve fidanlar cins ve türüne, yaşlarına göre ayrı ayrı belirtilir.

Yanan fidanların cinsi ve türü, boyları 1,30 m. çapı, adedi. Yaşı belirtilir. Şayet fidanlar tamamen yanıp kül olmuşsa bu durum açıklanır. Hayatiyetini kaybetmiş sırıklık çağındaki fidanlardan ve diğer yanmış tahrip olmuş ağaçlardan, orman idaresince istihsal edilip değerlendirilmesi mümkün olan emval olup olmadığı tespit edilerek tutanakta açıklanır.

Ağaçlandırma projesine veya silvikültür kayıtlarına bakılarak orada fiilen yapılmış uygulamaya ve sayımlara göre hektarda bulunan dikilmiş fidan sayısından istifade ile yanan sahada yangından önce dikildiği veya yetiştiği bilinen fidan sayısı suç tespit tutanağına yazılır. Bir fidana tahsis edilen saha fidan adediyle çarpılarak ağaçlama alanı bulunur. Ağaçların ise dal boyu ile taç alanının kapladığı saha hesabedilir.

Amenajman Planındaki o meşçere tipi serveti verileri göz önüne alınarak veya bitişikte aynı yapıdaki orman emsal alınarak geçeğe uygun olarak, yanan yerde yangınla tahrip olan hayatiyetini yitiren ve yok olan yakacak ve yapacak vasıftaki ağaççık ve ağaçların kaç kental ve kaç metreküp olduğu suç tutanağına yazılır. Yanan bu ağaçlardan istihsalle değerlendirilmesi mümkün olan emval varsa miktarı kental ve metreküp olarak belirtilir. Yanan yakacak ve yapacak emval veren ağaç ve fidanlardan istihsalle değerlendirilecek emval yoksa bu durum tutanakta ayrıca mutlaka açıklanmalıdır.

9-) Tespit edilen ağaçlardan yanmadan önceki haliyle istihsal edilebilecek ürün çeşitleri, yanan ağaçlara ait emval zararı hasar raporunda belirtilir. Yanarak hayatiyetini yitiren ağaçların miktarı çok fazla ise ölçme ve miktar tespiti uzun zaman alacaksa durum suç zaptında açıklanarak, en kısa zamanda gerekli ölçme ve tespitler yapılarak hasar raporu zapta eklenir. Yangında *meydana gelen zararların* ve *ek masraf tutarının* yangın hasar raporunda hesaplanacağı ve hasar raporunun suç tutanağına ekleneceği de yazılır.

10-) Yangın yerinde, önceden istihsal olmuş ve parası orman idaresince ödenmiş emval varsa ve bunlar yanmışsa bunların ağaç cinsi, türü, ürün çeşidi, orta çapı, boyu, kalite sınıfı ve miktarı, orman tali ürünleri zarar görmüşse bunların miktarı ağırlığı ayrıca tutanakta belirtilir.

11-) Yangın sahasında yanarak ölen, sakatlanan insan ve yaban hayvanları ile yanan orman binaları, tesisler, araç ve gereçler, eşyalar zarara uğramışsa bunların cinsi ve miktarı değerleri suç zaptında belirtilir.

12-) Yangın yerinde çalışan işçi, asker, mükellef ve görevlilerden yangın yerinde yangını söndürürken hastalanan, yaralanan, ölen insan varsa bunların adedi, adı soyadı suç tutanağında belirtilir.

13-)Yanan hasar gören araç ve eşyaların miktarı ve değeri belirtilir. Yangın söndürme işinde çalışanların ve mükellef adedi, söndürme işçi sayısı açıklanır.

Tutanağa, suçu ispatlamaya yarayacak diğer bütün deliller yazılır. Düzenlenen tutanak faillere okunur. Zaptı imzalaması söylenir. Verdiği cevap tutanağa yazılır. Suç tutanağı fail, tanık ve görevlilerce imzalanır.

Bilahare, yangından etkilenen kişiler için, doktorların verdiği ölüm, hastalık ve sakatlık rapor suretleri , suç yerini gösteren bölme ve eşyükselti eğrili harita çizilip hasar raporuyla birlikte suç tutanağına eklenerek mahkemeye gönderilir. Gerektiğinde yanan sahanın ve yangının başlangıç yerinin fotoğrafları, vidosu çekilerek mahkemeye delil olarak sunulur.

YANGINDAN SONRA YAPILACAK İŞLER ;

Yangından sonra yangınla ilgili olay tutanağı, kroki, fail varsa suç zaptı, zarar ve ziyanı belirten hasar raporu, söndürme işinde sakatlanan ve ölenlerin kimlikleri ve hasara uğrayan malzemelerin ve eşyaların cinsi, miktarı, değeri tespit edilir. Yangın yerindeki yangın söndürme malzemeleri toplanır, yangınla ilgili masraflar için belge alınarak ödenir. Kayıtlar tutulur. Yangınla ilgili evraklar C.Savcılığına 10 gün içinde gönderilir. Suçlular hakkında dava açılması sağlanır.

Yangının başlangıç saati ve çıkış noktasının nazara alınarak, yangının hangi sebepten veya yoldan atılan sigaradan mı yoksa tarla kenarında yakılan ateşten mi yangının başladığı, tarlayı açma genişletme eylemi olup olmadığı, yanan bitki örtüsünün nelerden ibaret olduğu, suçu fail kişilere yükleme sebepleri araştırılır.

YANGINLA OLUŞAN GERÇEK ZARARIN HESAPLANMASI

Orman yangınıyla ormanda çeşitli zarar meydana gelir. Yangınla yanan ormandaki mevcut yapacak, yapacak emval veren ağaçların ve bunların fidanlarının hayatini yitirip kuruması ve bir kısmının tamamen yanarak yok olması, bir kısmının değerlendirilmesi imkanı bulunması, değerinin düşmüş azalmış olması mümkün olabilir.

1-) Yapacak, yakaca, ağaç, fidan, ağaççık yanması yok olması, değeri düşmesi,

2-) Odun ve odun dışı ürünlerin tamamen yanıp kül olup yok olması.

3-) İstihsal parası ödenmiş emvalin, kısmen veya tamamen yanması,

4-) Yanan yeri yeniden ağaçlandırma giderleri masrafı,

5-)Toprak veriminin azalmasından doğan gelir kaybı zararı,

6-) Ormandaki yaban hayvanlarının yanarak ölmesi, yaralanması

7-) Hasar gören yanan araç, gereç, alet, eşya, tesis, bina zararları,

8-) Yangın söndürme giderleri, işçi, araç, helikopter, uçak ve akaryakıt masrafı,

9-) Gerekli olduğunda, Amenajmaman planı yenilenmesi masrafları,

10-) İnsanların ölümü ve sakatlanma tazminatı, hastalananların tedavi giderleri,

Gerçek zarar ; Yangından önce ormanda bulunan yapacak veya yakacak emval veren ağaç, ağaççıklardan üretilecek emval çeşidinin değerinden, yangından sonra değişen, azalan ve kalitesi düşen emval çeşidi miktarına göre, hesaplanan değeri düşülerek, arada meydana gelmiş kayıp, fark emvallerin gerçek zararını belirtir. Yanmadan önce tomruk üretilecek ağaçtan yangından sonra yanma sebebiyle yakacak odun istihsal edilebilir. Bu iki emval arasındaki fark gerçekte oluşan zararı ifade eder.

YANGIN HASAR RAPORU

Yangın olmadan önce ormanda bulunan yapacak ve yakacak emval veren ağaçların fidanların Orman yangınıyla yanarak hayatiyetini kaybetmiş zarar ve ziyana uğrayan orman ağacı, ağaççığı, fidan ve diğer bitkilerle ormanda istihsal parası ödenmiş emval, diğer bütün, eşya, vasıta, tesislerin, insan ve yaban hayvanların uğradığı zararın, ziyanların, kayıpların oluş nedenini, bu olayla meydana gelen her türlü ek zararların şeklini, çeşidini, miktarını, parasal tutarını ve bunların hesaplanış şeklini denetlenecek şekilde anlaşılır biçimde, ilmi ve teknik yönden usulüne uygun bir biçimde açıklayan, raporlara hasar raporu denir.

Hasar raporunda, yangın olan sahada fiilen yapılan inceleme, ölçme, tespit ve değerlendirme sonucunda; Ormanda yangından önce var olan ve yangın sonucu yok olan ağaç, fidan, yaban hayvanı, istihsal edilmiş emval miktarının, oluşan diğer zararlar, yangın söndürmede araç alet ve işçi giderleri, fidan ve ağaçlandırma masrafı, diğer ek masrafların gerçek değerleri ayrı ayrı hesaplanır. Yangınla gerçekten oluşan tüm zararlar ve yangını söndürmek için yapılan ek masraf tutarları failden tazminat olarak talep edilir.

Orman idaresinin Orman Kanununun 71. Maddesi uyarınca kanunen ödemek zorunda kaldığı ölüm ve sakatlık tazminatı, hastalık tedavi masrafları, yangında hasar gören araç ve eşyaların rayiç bedelleri, iaşe, yakıt, kira, işçi tazminatı, işçi ücreti, helikopter, uçak, motorlu testere, arozöz kirası, yangın için yangın sebebiyle yapılan diğer bütün giderler ek gider zararı olarak fail kişilerden tazminat olarak istenir. Bu giderleri Orman İdaresi yangını söndürebilmek ve ormanı eski hale getirebilmek için gereken ağaçlandırma giderleri sarf etme durumunda bırakılmıştır. İdarenin yapmak zorunda kaldığı giderler, faillerin sebep olduğu yangın için harcanmıştır. Tüm masraflar faillerden talep edilir. Zararların çeşidi ve tutarı hasar raporunda açıkça denetlemeye imkan verecek şekilde raporda açıklanarak belirtilir.

1-) *TAMAMEN YANAN YAPACAK-YAPACAK AĞAÇ VE FİDAN ZARARI :*

Şayet yangın ormanda mevcut bütün ağaçları yok etmiş yani kül haline getirmiş ise Amenajman planında o Meşçere tipi için verilen tanıtım tablosu kayıtlarına dayanarak servet ve olay tarihine kadarki artım dahil olmak üzere toplam servetten, o güne kadar ormandan çıkarılmış servet ve azalan artımı, Amenajman planının veri hata payı da dikkate alınarak ağaç adedi, çap sınıfı hacmi ağaçların teknik kalitesi, çap sınıfının ağaç orta boyuna göre yaklaşık olarak dikili kabuklu hacmi bulunur. İstihsal sonucu denemeyle bulunmuş çap sınıflarına ait verim yüzdesine göre kabuklu gövde hacminden üretilebilecek yarı mamul yapacak emval çeşidinin miktarı ile yakacak emval ağırlığı miktarı hesaplanır. Hesaplanan bu yarı mamul emvallerin ürün çeşidi, kalite sınıfı, boy gurubu, ince ve kalın çaplı oluşuna göre, Orman Kanunun 112/A. Maddesine uygun olarak hesaplanmış olay yılına ait birim fiyatı ile yarı mamul emval çeşidinin miktarı çarpılarak yangından önce mevcut ağaçların yapacak ve yakacak emval değeri hesabı yapılabilir. Önceki kayıtlarla uygulama sonuçları da dikkate alınarak gerçeğe yakın zarar ve tazminat hesabı yapılır.

Fidanlar yangınla yanarak kül olur veya kuruyup hayatiyetlerini yitirirler. Hayatiyetini yitirerek kül olan bu nedenle değerlendirilecek emvali olmayan ve sadece kurumuş fidanların ağaç cinsi ve türü, fidan yaşları, adedi, miktarı ve türlere göre adetleri, yangın sahasında fiilen sayılarak tespit edilir. Fidanlar tamamen yanıp kül olmuşsa bu yüzden

fidanları fiilen saymak imkansızlaşır. Bu durumda ağaçlandırma planı uygulaması veya silvikültür kayıtlarından istifade ile yangın olmadan önce bir hektara dikilmiş olan fidan sayısı ve cinsi belirlenir. Buna göre yanan sahada olması gereken fidan cinsi, sayısı ve fidan yaşı bulunur. Bunların adedi ve yaşına göre maliyet fiyatı 112/B maddesi uyarınca bir misli fazlası olan birim fiyatıyla çarpılarak yangın yılındaki fidan maliyet bedeli tutarı hesaplanır.

Tamamen yanan ağaçlarla fidanların ormanda taç alanlarıyla kapladıkları saha ölçülerek bulunur ve yangın yılındaki 114. Maddeye göre birim fiyatıyla çarpılarak ağaçlandırma gideri hesap edilir.

Tamamen yok olduğu hesaplanan ağaç emval bedeli ve fidan maliyet bedeli ile ağaçlandırma gideri failden tazminat olarak talep edilir.

2-) KISMEN YANAN ENKAZI DEĞERLENDİRİLEN AĞAÇ VE FİDANLAR;

Yangın sahasında mevcut olup da, yangınla kısmen yanmış hayatiyetini yitirmiş bu yüzden kurumuş yapacak veya yakacak emval veren ağaç ve ağaççıkların çap guruplarına göre yerden 1,30 mt. Yüksekten göğüs hizasında, gövdede çapları ölçülerek vasfına göre yapacak emval veren dikili ağaç hacmi bulunur. Bu dikili hacimdeki ağaçlardan normal üretime göre istihsali mümkün olan yarı mamul emval çeşitleri tespit edilir. Daha sonra yangından etkilenmiş ağaçların hacminden istihsalle değerlendirilebilen emval çeşidi ve değeri bulunur. Bu iki durum arasındaki değer farkı veya emval farkı idarenin ağaç emvali yönünden uğramış olduğu gerçek kaybı ve zararını gösterir. Tazminat; 112/A. Maddeye göre hesaplanır.

Yangın büyük tahribata sebep olmuşsa bu ağaçlardan normal üretimdeki gibi emval çeşitleri ve miktarlarını istihsal etmek imkansızlaşabilir. Bu nedenle emval miktarında ve istihsal edilecek emval çeşidinde ve değerinde değişme olması mümkündür. Yangında ince çaplı kısa boylu ağaçlarda tahribat oranı fazla olmakta, kalın çaplı uzun boylu ağaçlarda yangın zararı daha azalmakta yanan ağaç zayiatı miktarı da buna göre değişebilir. Yangından zarar görmüş ağaçlardan yangın sonrası oluşan enkazından, hangi çeşit ne miktar emval üretilebileceği ve bunların değerleri de 112/A. Maddesine göre hesaplanır

Yakacak emval veren ağaçların hacminden, kaç kental veya ster yakacak odun elde olunabileceği, önceden yapılmış denemelerle bulunmuş yüzdesi oranı miktarlara göre çevrilerek ağaç cinsine göre yakacak odunu miktarı tespit edilir.

Bir ağaçtan, uzun, normal, kısa boy tomruk yerine hepsini kısa boy üretilmiş gibi kabul ve takdir edilirse, emval fiyatı farkından zarar tutarı da değişir. Ağaçların hepsi aynı boy ve kalitede değildir. Ağaçların kıymeti istihsal olunacak emvale göre tespit olunur. Bu nedenlerle tazminat tutarı takdire göre azalır veya çoğalabilir. Aynı bölmede aynı çaptaki taban arazide bulunanla, dağın zirvesindeki yapacak emval veren ağaç aynı boyda olmadığı gibi emval hacimleri farklıdır.

Yangın sahasındaki ağaçlardan üretilecek emval çeşidi ve miktarı ile tutarını tespit ederken ; Bir ağaçtan, piyasanın isteklerine ve talebine uygun emval boyu dikkate alınarak, o ağaç gövdesinden ne miktar, hangi boyda ve çapta, hangi kalitede, ne kadar tomruk, direk, sanayi odunu, yakacak odun üretilebileceği hesaplanır ve bunların 112/A maddesine göre para olarak tutar değeri bulunur. Sırıklık çağındaki bir ağaçtan tomruk üretildi diye hesap yapılırsa bu gerçeğe uymayan bir hesap olur. Ve ilmen yanlış olduğu için bilirkişi bu yanlışı düzeltir. Fail ve mahkeme gerçekle alakası olmayan hususları kabul etmez ve kararına dayanak yapamaz.

Yangın sebebiyle kuruyan ağaçlara kabuk böcekleri hücum eder ve bunların yiyinti tahribatı hızla yayılır. Aşırı bir şekilde saldırıya maruz kalan dikili kabuklu ağaçların ürün kalitesi, ürün çeşidi, satış değeri normal üretime göre düşer ve farklılık oluşur. Önce ağacın yanmadan önceki halde normal üretimle elde edilebilecek emval kıymeti tespit olunarak, bundan yangınla tahribata uğradıktan sonraki anormal istihsalle elde edilecek emval kıymeti düşülerek aradaki fark gerçekte orman idaresinin emval yönünden uğradığı kayıplar zarar ve tazminat olarak talep edilir.

Yangın yerinden istihsal edilmiş emvaller üzerinde mahkemece keşifle bilirkişi incelemesi yapılabilir. Yangın sahasından istihsal edilen emvaller için ayrı istihkak kesilir ve depoda ayrı istiflenir. Bu emvaller gerektiğinde mahkemeden karar alınarak açık artırma ile satılabilir. İdarenin zararı tazminat raporunda belirtilerek evraklar yangınla ilgili dosyasında muhafaza edilir. Gerektiğinde bu bilgilerden daha sonra yararlanılır.

Kurumuş fakat emvali değerlendirilecek sırıklık çağındaki 5- (7,9) cm. Orta çaplı yapacak veya yakacak emval veren ağaç fidanlarının ağaç cinsi ve türü, 1,30 m. yüksekteki çapı, fidanların yaşı, adedi, çapa göre hacmi veya ağırlığı bulunur. Bunların normal istihsalle elde olunacak emval çeşidinin değerinden, yangından sonraki emval çeşidinin değeri arasında oluşan fark ORK:112/A maddesine göre idarenin gerçek zararı olup tazminat olarak fail kişilerden mahkeme yoluyla istenir.

İstihsal sonucu denemeyle bulunmuş çap sınıflarına ait verim yüzdesine göre kabuklu gövde hacminden üretilebilecek yarı mamul yapacak emval çeşidinin miktarı ile yakacak emval ağırlığı miktarı hesaplanabilir. Ağaçlardan % 5-10 gibi eksilme ile yapacak ve yakacak emval üretme durumu söz konusu ise, bu durumda kaybolan % 5-10. emval çeşidinin miktarının değeri kadar gerçek zarar var demektir. Bu miktar emvalin değeri aynı zamanda istenecek tazminat tutarını gösterir.

Bazen yangın sonrası kuruyan ağaçların kesildiğinde, emval miktarında, kalitesinde, değerinde bir kayıp ve değişme olmayabilir. Böyle bir kayıp zararı yoksa, Orman İdaresi bu ağaçları istihsal edip, piyasadaki normal fiyatıyla satabilecekse, emvallerin değerinde bir eksilme kayıp olmamış demektir. Bu durumda bu ağaçların emval değeri failden zarar olarak talep edilemez. Çünkü emvalin piyasa değeri idarenin gelirine dahil olmaktadır. Emval miktarı ile değerinde bir kaybı yoktur. Ancak yanan saha için ağaçlandırma gideri 114. Madde uyarınca faillerden talep edilir. Ayrıca diğer masraflar tazminat olarak istenir.

AMENAJMAN PLANI VERİLERİYLE YANAN AĞAÇ SERVETİNİN ÇAPLARA GÖRE KABUKLU GÖVDE HACMİ MİKTARI HESABI

Yanan Çkbc2 Meşçere Tipindeki 5 Hektar Sahada Yangından Önce Var Olan ağaç Serveti										
Ağaç Cinsi	1.Çap Sınıfı 8-18 Cm.		2.Çap Snf. 20-34 Cm.		3.Çap Sınıfı 36- 50 Cm.		4. Çap Sınıfı 50 Cm. + + +.		TOPLAM Miktar	
	Ad	M3.	Ad	M3.	Adet	M3.	Adet	M3.	Ad	M3.
ÇK	1	0,100	1	0,310	1	0,980	1	2,500	4	3,890
ÇZ										
TOP	1	0,100	1	0,310	1	0,980	1	2,500	4	3,890

YANAN AGAÇ SERVETİNİN ÇAP GURUBUNA GÖRE ELDE EDİLECEK YARI MAMUL EMVAL ÇEŞİDİ VE MİKTARINI GÖSTERİR ÇİZELGE

Ağaç Cinsi	K.G.H. M3	1,30 Çap Cm.	Tomruk Snf- By-Çp= M3	Tel Direk By-ÇP= M3	Maden Direk M3.	Sanayi. Odunu M3.	Yak Od. Kent.
ÇK	0,100	18			0,041		

ÇK	0,310	26		=0,162		0,018	
ÇK	0,980	4	.=0,654			0,032	
ÇK	2,500	54	=1,800			0,075	
TOP	3,890		2,454	0,162	0,040	0,125	

DİKİLİ KABUKLU GÖVDE HACMİNDEN ÜRETİMLE
ELDE EDİLECEK YAPACAK VE YAKACAK EMVAL MİKTARI

Ağaç Cinsi Ve Türü	Çap Sınıf	D:K:G Hacmi M3.	K.G.H. Elde edilecek ürün çeşidi hacim oranları										
			2.sınıf Tomruk		3.sınıf Tomruk		Tel direk Nor. Boy		2.Sınıf Mad. D.		San. Od Miktarı		Yak odu
			%	M3.		M3.		M3		M3.		M3	Kğ.
ÇK	1		-										
Çk	2		-	-									
Çk	3												
Çk	4												

……….YILI BİRİM FİYATLARINA GÖRE
YANAN KURUYAN AĞAÇ ZARAR TUTARI

Normal Üretim Emvali (M3)		Yangın sonrası miktar (m3)	Emvalfarkı Miktarı (m3)	112/A md. Birim fiyatı TL.	112/A. Md geçek zarar Tutarı TL.
Tomruk					
Direk					
Sanayi od.					
Kağıtlık od.					
Lif yon. Od.					
Yakacak odun, (kental)					
Emvallerin gerçek zarar tutarı toplamı TL.=					

Yukarıdaki cetvellerde görüldüğü gibi her ağaç tek tek ele alınarak, ormanda o çap ve boydaki ağaçtan hangi kalite sınıfında, hangi boy ve çapta ne miktar, hangi çeşit yarı mamul emval üretileceği normal istihsallerdeki gibi yuvarlak ağaç ölçü tutanağına benzer şekilde tespit edilmesi gerekir. Ayrıca, yukarıda belirtilen emval çeşitleri kalite sınıfı, uzun boy, normal boy, kısa boy, ince çap, kalın çap olarak ayrılarak hesaplanır. Örneğin: (2.S.N.B .Çk. Kalın çaplı Tomruk) ve (3.S.KB.İnce çaplı Çk.Tomruk.) Gibi ayrılabilir.

Amenajman planında o yöre için denemelerle her ağaç cinsi için ayrı ayrı belirtilmiş çap sınıfları için, dikili kabuklu hacimden üretilebilecek gayri mamul emval çeşidi verim yüzdeleri belirtilmiş olabilir. Çap sınıfının dikili kabuklu gövde hacmi, verim yüzdesi oranıyla çarpılarak o çap sınıflarındaki yarı mamul emval çeşitlerinin miktarı yaklaşık olarak hesaplanır.

Yapacak emval veren bir ağacın dikili kabuklu hacmi içinde; gövdesinin hacmi + dal hacmi + kabuk hacmi bulunmaktadır. Ağacın dikili kabuklu hacminden, üretilen yarı mamul yapacak emvallerin hacmi düşülürse, geriye kalan hacim ise yakacak odun ve kabuk hacmidir. Yakacak odun hacmi ster veya kentale çevrilebilir.

1 Ster Kabuklu Kağıtlık odun yaklaşık = 0,750 M3

1 Ster kabuklu Lif Yonga odunu yaklaşık = 0,700 M3
1 Ster kabuklu Yakacak odun yaklaşık = 0,600 M3.

3-) İstihsal edilmiş ürünlerin uğradığı zararların hesabı ;

Yangın yerinde, Orman idaresince önceden istihsal edilip üretim gideri ödenen emvaller veya tali ürünler kısmen yanmışsa, yananların miktarı tespit edilir. Sonra bunlardan kalan yanık enkazından yeniden değerlendirilecek, değişikliğe uğramış emval çeşidi varsa, bu çeşit emvalin değeri hesaplanır. Yangın enkazı emvaller için sonradan yapılan ek üretim masraflarının tümü yangından oluşan gerçek zarar tazminatı olarak failden mahkeme yoluyla talep edilir. Şayet emvaller tamamen kül olup yok olmuşsa bunlar için yapılmış her türlü üretim masrafları ile birlikte Orman Kanunun 112/A. Maddesine göre hesaplanan gerçek zarar tutarı, idarenin gerçekten oluşmuş her şeyin zararının tamamı tazminat olarak istenir.

4-) Yanan sahanın yüzölçümü ve Ağaçlandırma gideri hesabı ;

Yanan sahada bulunan orman yolu ve kayalık, dere yatakları, gölet gibi yangından önce bitkisiz, ağaçsız olan alanları toplamı, yanan sahaya ve tazminat hesabına ilave edilemez. Hasar raporunda hesaba katılmayan bu alanların cinsi açıklanır.

Ağaçlandırma masrafı, **Orman yangınıyla yanıp yok olmuş ve kurumuş olan, ağaç, ağaççık ve fidanların, ormanda işgal ettikleri saha fiilen ölçülerek hesaplanır. Tek bir ağaç yanıp kurumuşsa, bu ağacın ormanda tepe tacıyla işgal ettiği saha için olmak üzere, suç tarihinde geçerli olan ağaçlandırma bedeli 114. Maddeye göre talep edilir. Ağaçlandırılacak sahaya dikilecek fidanların cinsi ve türü yetişme muhiti şartlarına göre verimi uygun olan ağaç fidanları dikileceği kabul edilerek, ona göre 114 madde ağaçlandırma tutarının hesap edilmesi gerekmektedir. Örneğin pırnal meşe tahribatı olan sahaya yetişme muhitine göre kızçam fidanı dikilmesi ilmen uygunsa. Başka ifade ile, Ağaçlandırma projesinde belirtilen ağaç fidanı cinsi ve türü seçilip bu fidanla ağaçlandırma yapılacağı kabul edimesi gerekir.**

Fidanlar yanarak yok olmuş veya kurumuşsa ormanda, ağaçlandırma sahasında o cins fidana aralık ve mesafeye göre tahsis edilmiş saha için, suç tarihinde geçerli olan ağaçlandırma gideri ORK.nun 114. Maddesine göre hesaplanıp sanıktan talep edilir.

Örneğin; kızılçam fidanı yanmış ise hektarda 1660 fidan olduğuna göre, bir fidana (6,03) m2 saha tahsis olunmakta. (Yanan fidan adedi x 6,30 = Ağaçlandırma sahası M2.)

Şayet ağaççıklar yangınla yanıp kurumuşsa ve otsu bitki örtüsünün yanması suretiyle canlı bitkilerin hayatiyetini yitirip kuruması halinde, bunların yerine yeniden dikilebilmesi için ağaçlandırma masrafı hesap edilerek failden tazminat istenir.

$$\text{Fidana tahsis olunan saha (Ha)} = \frac{(\text{1 hektar x tahrip olan fidan sayısı})}{(\text{1 Ha. Sahaya dikilen fidan sayısı})}$$

Yukarıdaki formülüyle yanarak yok olan fidanların ağaç cinsine göre ormanda kapladığı saha bulunur.

Örnek : 1 Ha. X 112 Adet Karaçam fidan / 3100 adet karaçam = 36,13 m2.
Yanarak kuruyan veya tamamen yanıp kül olan ağaç ile fidanların ağaç cinsine göre ve diğer bitkilerin zeminde işgal ettikleri, yanan saha (m2)veya hektar olarak ağaç cinsleri itibariyle ayrı ayrı tespit edilir.

Yanan sahadaki ölü örtü yanmış ve ağaçlar yangın sebebiyle hayatiyetini yitirmemiş kurumamışsa ve ağaçlandırmayı gerektiren bir tahribat olmamışsa, ağaçlandırma tazminatı istenmez.

Yangın sahasındaki boylu ağaçların alt kısmında ki otlar, örtü yangınıyla yanmış ve bu yangın sahası üzerindeki mevcut ağaçlar kurumamışsa, ağaçlandırmayı gerektirecek bir ağaç tahribatı olmadığı kabul edilip açıklanarak, yangın sahası için ağaçlandırma masrafı hesabı yapılmaz. Bu durum hasar raporunda nedenleriyle birlikte açıklanır. Ancak, yanan sahadaki bir fidan veya bir ağaç bile olsa hayatiyetini kaybedip kurumuşsa bu ağacın taç alanı ile fidan için ormanda bir fidana tahsis edilen alan miktarı toplamları kadar saha için, ağaçlandırma gideri hesaplanarak failden tazminat olarak talep edilir.

AĞAÇLANDIRMA SAHASINDA ARALIK VE MESAFEYE GÖRE ORMAN TEŞKİLATINCA BİR HEKTARA DİKİLECE FİDAN SAYISI:

Fidan Türü	Ha. Dikilen fidan adedi	Bir Fidana Tahsis edilen saha M2.	Bir Hektardaki teras uzunluğu M.
Kararçam – Sarıçam	3100	3,22	3860
Kızılçam- Halepçamı-Toros Sediri	1660	6,03	3217
Fıstık çamı--Radiata-- Duglaz	555--277--100	18,01,-36,10,-100,00	Çukur
Doğu ladin ve Köknar	2660	3,76	3860
Kayın	3300 veya 5000	3,03,--2,00	4825
Meşe	3300	3,03	4825
Ceviz veya Kestane	100--150	100,00—66,66	Çukur.
Okaliptüs—Kızılağaç—Ihlamur —Orman Kirazı,--Akçaağaç—Dişbudak—Diğer yapraklılar.	1100	9,09	Çukur.

5-) Yanan Ağaçların (İstikbal Değeri, Beklenen Değer):

Yanan ağacın, fidanın istikbalde idare müddeti sonunda ulaşacağı değerler zarar olarak tazminat hesabına katılamaz. Yangın tarihindeki hali hazır değerleri hesaplanır. Ormandaki her çeşit mal için manevi tazminat istenemez.

6-) Toprak Verim Kaybı Değeri ;

Yanan sahadaki toprağın doğal yapısı (fiziksel, kimyasal ve mekanik yapıları) bozularak toprak sıkılaşır, ot ve çalı oluşarak yabanlaşır, asitleşir ve fakirleşir. Meyilli arazilerde toprak erozyonu oluşur, verim gücü azalır. Azalan bu gelir kaybı toprak gelir bedeli olarak failden tazminat olarak talep edilebilir. Arazinin verim gücü getirisi, artım hasılası değeri, verimlilik derecesi bir zaman dilimi içerisinde bir hektar sahadan elde edilen odun ve tali ürün hasılasının miktarıyla tespit olunur. Parasal değeri bu miktarlara göre hesap edilir.

Yangın görmüş sahada bonitet bir derece aşağı düşer ve normalde oluşan artım oranında ¼ oranında düşme ve verim gücü azalması olur. Beklenen hasılat da 5 yıl süre ile az oluşabilir. Ormanda yanan ağaçların, yanmadan önceki yıllık artımları ile yangından sonraki artımı arasındaki fark ormanın verim gücündeki azalmayı ifade eder. Amenajman planı verilerine göre, yanan ağaçların miktarına göre hesaplanan artıma ait emvalin piyasa tutarı belirlenir.

Yangından hemen sonra yanan büyük bir sahayı hemen ağaçlandırma imkanı yoktur. Arazinin işlenip hazırlanması gerekmekte. Arazi hazırlığı bir veya iki yılda yapılabilir. Bu sürede boş kalan saha İdareye artım geliri sağlamaz. Yanan sahanın odun artımı verim kaybı, yanan sahada yangından önce bulunan ağaç ve fidanların yıllık artımı kadar bir hacim kaybı söz konusu olur. Yanan saha için hesaplanan artım kaybı tazminat olarak faillerden istenebilir.

7-)Ormandaki Bina,Tesis, Mineral Madde Zararları;

Ormanın yanmasıyla, orada bulunan bina, turistik tesis ve mesire yeri tahrip olup zarara uğramışsa bunların o tarihteki değerleri rayiç değeri hesaplanarak Umumi hükümlere göre tazminat olarak istenir. Mineral maddelerden, örneğin taş kömürü yanmışsa, bunun miktarına göre piyasa değeri hesaplanır. Bu kayıplarda zarar olarak failden tazminat olarak talep edilebilir.

8-) Av ve Yaban Hayvanı Zararları ;

Yangından önce ormanda var olan, av ve yaban hayvanlarından yanarak telef olup ölen ve yaralanıp sakatlananlar, fiilen görülüp tespit edilirse, bunların Merkez av komisyonu kararında belirtilen rayiç değeri zarar olarak faillerden tedavi masrafları ile istenir. Ayrıca, yangın sebebiyle av üretme sahası ormanından kaçıp yok olan hayvan sayısı kesin olarak belli ise, hayvanların cinsi, sayısı tespit edilerek bedelleri, Merkez av komisyonu kararına göre bulunur. Yangında ölen hayvanların bedelleri de tazminat olarak istenebilir.

9-) İşçi Masrafları ;

Orman idaresinin mevsimlik olarak işe aldığı ve yangın ekibi işçisi olarak çalışanların yangını söndürmek için o yangın sahasında fiilen çalıştıkları gün sayısına göre, kendilerine işçi toplu sözleşmesi uyarınca yangın söndürme mücadele pirimi ödenmektedir.

Örneğin: (İşçi sayısı X çalıştığı gün sayısı X bir günlük yangın söndürme pirimi) = İşçi pirimi gideri TL.) Tutarı hesaplanır. Vergiler dahil ödenen para miktarı işçi gideri olarak hasar raporunda, işçi ücretlerinin ve işçi pirimi ödenmesine ait bordro tarihi ve numarası ve tutarı belirtilir. Bu ek zararlarda tazminat olarak ayrıca istenebilir.

10-) Yangında Sarf Edilen İaşe Gideri Masrafı ;

Yangında sarf edilen Orman Kanunun 70. Maddesinde açıklanan iaşe (Ekmek, helva, reçel, bal, peynir, su) giderleri tutarları hasar raporunda iaşe masrafı olarak belirtilir. Bunlara ait ödeme evrakı fatura tarih ve numarası hasar raporunda belirtilmelidir. İaşe giderleri toplamı, İdarenin yapmış olduğu ek masraf zararı olarak talep edilir,

11-) Araçlar İçin Yapılan Giderler :

Orman idaresine ait araçlarla, yangın mevsimi süresince Orman İdaresince kiralanıp hazır kuvvet ekipleri emrinde, hazır tutulan araçlar, yangın söndürmek için gittiğinde bunlardan kira bedeli alınmamakta. Ancak, sadece o yangında çalıştırılmak üzere başka kişilerden kiralanan diğer araçlar için, kira bedeli hesaplanır. Bu kira ücretleri ek zarar olarak tazminat olarak talep edilir. Ayrıca, gerek Orman idaresinin, gerekse kiralanan araçların ve diğer kuruluş araçlarının, yangını söndürmede çalışırken, sarf ettikleri akaryakıt gideri, kat ettikleri kilometreye göre hesaplanarak, yaktıkları akaryakıtın miktarı, akaryakıtın cinsine göre, akaryakıt ve yağ bedelleri, masraf olarak hesaplanarak tazminat olarak talep edilir.

Yangında söndürme işinde çalıştırılan araçların çalıştığı saat süresinin tamamı için, kira bedeli tahakkuk ettirilecektir. Bu ek masraf zarardır. Faillerden tazminat olarak talep edilir. Araçların yangına gidiş ve dönüş için yaptığı (km.) İle (km.) Çalışma saat fiyatı çarpılarak hesaplanır. Sadece o yangın için kiralananların kira bedeli hesaplanarak ek zarar tazminatı olarak istenir.

[Aracın cinsi; Bir saatlik kira ücreti X Yangın da çalıştığı saat süresi = Dozer,loder, greyder kira ücreti tutarı]

12-) Motorlu Testere Giderleri ;

Orman idaresine ait motorlu testerelerin sadece o yangında yaktığı akaryakıt ve yağ sarfiyatı gideri hesaplanır. (Orman idaresine ait testere adedi ; Saf edilen akaryakıtın cinsi ve miktarı X Akaryakıt birimi fiyatı = Motorlu testere akaryakıt gideri tutarı. TL), Ayrıca, sadece o yangın için kiralanan motorlu testerelerin kira bedelleri de hesap edilir. (Kiralanan motorlu testere adedi X kira bedeli,TL.= Motorlu testere kira bedeli tutarı TL.)

13- Uçak ve Helikopter Kira Giderleri ;

Uçağın yangın söndürmek için uçtuğu saat karşılığı bulunan ücretten bekleme için tespit edilen ücret düşüldükten sonra, bulunan miktar masraf olarak hesaplanır. Hesaplanan bu ek gider de zarar olarak failden istenir.

Helikopter firmasıyla yapılan sözleşmeye göre, yangında uçtuğu saat kadar, saat ücreti, döviz karşılığı kira bedeli, Türk lirasına çevrilerek, tutarı bedeli hesap edilir. Bu ek zarar da talep edilir.

YANGIN SÖNDÜRME UÇAK VE HELİKOPTER ÇALIŞMA MASRAFI				
Aracın Cinsi	Yangında Çalıştığı Saat Toplamı	Bir saatlik Üct. $	Dolar Efek Değeri (TL.)	Masraf Tutarı (TL)
UÇAK				
Helikopter				

14-Arozöz Giderleri ;

Yangın süresince çalıştığı saatin tamamı, arozöz'ün markasına göre bir saatlik akaryakıt dahil çalışma ücreti, çalışmış olduğu toplam süre çarpılarak arozöz masrafı hesap edilir. Masraf tutarı ek gider zararı olarak sanıktan talep edilir.

ARAZÖZ KİRA GİDERLERİ				
Markası	Adedi	Çalıştığı Saat	Saat Ücreti (TL)	Tutarı (TL)
Renault	1	121	22, 50	2 722, 50-

15-) Amenajman Planı Revizyonu Gideri ;

Yangın sahası 3 hektardan büyükse plan değişikliği zorunlu hale gelebilir. Planı değiştirmek zorunlu hale gelmişse, Amenajman planı değişikliği masrafları da idarenin yangın sonucu yapmak zorunda kaldığı ek giderdir. Bu giderlerde zarar olarak talep edilir.

16-) Orman Kanunun 71. Maddesine Göre Ödenen Diğer Giderler ;

Yangını söndürürken yaralanan, sakatlanan, hastalanan, ölen insan olursa yangın sahasında bir tutanak, otopsi raporu düzenlenerek ölümün sebebi ve idarenin tedbirde kusuru olup olmadığı durumu ve kusur oranına göre yetkililerce bilirkişilerce tespit edilerek, Orman Kanunu 71.maddesi uyarınca ölüm tazminatı ödemesi yapılır. Yapılan bu ödemeler, ek zarar olarak ayrıca talep edilir.

Hasar raporunda; yangınla meydana gelen ağaç ve fidan diğer zararların ve yangını söndürmek gayesiyle yapılan ek giderlerin tamamı tek tek belirtilerek oluşan zarar tutarları, tazminat olarak hukuk mahkemesi yoluyla faillerden talep edilir.

Mahkemeye gönderilen yangın hasar raporu, yangın sicil fişi, suç tutanağı ve yangınla ilgili tazminat raporundaki miktarlar hesaplar birbiriyle çelişmemeli. Bunlar incelendiğinde neyin nasıl olduğu anlaşılır ve denetlenebilir şekilde açık olmalıdır.

Faili bilinmeyen yangın sahaları için, faili meçhul suç tutanağı, kroki, hasar raporu vb. Evraklar dosya halinde düzenlenip, yeni Türk Ceza Kanunun 66, 68 maddelerinde belirtilen, dava açma ve ceza verme zaman aşımı süresince muhafaza altında bulundurulur. Fail tespit edildiğinde bunlar delil olarak kullanılır.

ORMAN YANGINI TUTANAĞI DÜZENLENMESİ

Yanan yerin bağlı olduğu ilçesi, köyü, mevkii, orman serisi, bölme numarası, Meşçere tipi, ölü ve diri örtü durumu, yangının çıkış tarihi ve saati, çıkış sebebi, ilk müdahale saati, devam süresi. Yanıcı madde türü ve katmanları, yangının yayılma sebepleri, arazinin yapısı, eğimi, çevresel durum, yangının şiddeti ve davranışı, hava halleri, rüzgar hızı, nem, sıcaklık, yangının türü, yanan saha büyüklüğü dekar veya (Ha) yangını söndürme çalışmaları. Yangını söndürmede çalışan kişi sayısı. Yanan kuruyan ağaç ve emval miktarı, Ölüm ve yaralanma olayı varsa ilgili kişilerin kimlikleri ile olayın oluş şekli. Tutanakla tespit olunur.

Yangının çıkış yeri, yanan orman sahasını gösteren harita, kroki ve fotoğraf eklenir.

Yangın suçunu işleyen kişi belli ise, yangınla ilgili olarak düzenlenen suç tutanağı, hasar raporu ve diğer evraklar, en geç 10 gün içinde mahalli C.Savcılığına gönderilerek kamu davası açılması sağlanır.

YANGINLA ALAKALI DİĞER KONULAR ;

Orman yangını söndürülürken insan ölümü olmuşsa, ölüm sebebi ile idarenin ve görevlilerin tedbirde bir eksikliği veya kusuru bulunup bulunmadığı, kusuru varsa oranının yüzdesinin ne kadar olduğu, Savcılıkça bilirkişilere sorularak araştırılır.

Savcılıkça sağlık görevlilerine ölüm ve otopsi raporu düzenletilir. Olay mahkemeye intikal ettiğinde olayın oluşunda, kasıtlı ve kusurlu hareket eden kişilerle, İdarenin kusurlu olup olmadığı, araştırılarak kanun, tüzük, yönetmeliklere göre ihmali, tedbirsizliği, dikkatsizliği, kaçınılmazlık kusuru olup olmadığı, kusurlu bir durum varsa kusurlu kişi veya idarenin kusurunun yüdesinin kaç olduğu ve kusur oranı tespit edilir.

Bu hususlarında bilirkişi heyeti görüş ve kanaatlerini açıklar. Mahkemede Dava konusu edilen ölüm tazminatına karar vererek Orman İdaresini tazminat ödemekle sorumlu tutar.

ORMAN YANGINI HASAR RAPORU (ÖRNEK)

Orman İşletmesi : İlçesi :
Şefliği : Köyü :
Bölme numarası : Mevkii :
Yangını çıkış tarihi : Yangının şekli :
Yangının devam süresi (Saat) :
Yangının çıkış sebebi ;
Varsa fail kişilerin adı soyadı; :

Devlet ormanında .... Tarihide meydana gelen orman yangını ilk olarak başladığı yer .... Adındaki şahısın. Devlet ormanına doğru hat olarak 154 metre uzakta ......mevkiindeki tarlasının kenarında buğday ekinini biçerken dikkatsiz ve tedbirsiz olarak yaktığı ateşin esen şiddetli rüzgarın etkisiyle ekinleri tutuşturmuş ve tutuşan ekinlerin yamasıyla ilerleyen yangın ormana geçmiş ve yapılan söndürme çalışmalarına rağmen yangın .... Saat süre devamla toplam olarak .... Hektar orman sahasında bulunan ve aşağıda açıklanan canlı yaş ağaç ve fidanlar, örtü ve tepe yangını etkisiyle tamamen yanmış hayatiyetlerini yitirerek tahribata uğradıkları mahallinde yapılan inceleme sonucu görüldü, zarar ve kayıplar ölçülüp sayılarak aşağıda açıklandığı gibi zarar tutarları tespit edilmiştir.

A-) Orman Ağacı ve Fidan zararları Tutarı ;

1) Yanarak yok olan ve kuruyan fidan zararları ;

Yanan sahada yangından önce bulunan ve yangın sebebiyle tamamen yanıp kül olup yok olan ve tamamen kuruyup hayatiyetini kaybetmiş fidanların; ağaç cinsi ve türü, fidan yaşı, adedi, çapı, ormanda işgal ettiği saha miktarı tespit edildi. Fidanların ağaç türüne ve yaşına göre değeri, yangının olduğu yılda uygulanan fidan birim fiyatına göre, Orman Kanununun 112/B. Maddesi uyarınca;
Yaşına göre fidan maliyet bedeli tutarı aşağıdaki gibi hesaplanır.

5 yaşında 3 - 4 Cm. Orta kuturda 501 adet kızıl çam fidanı tamamen yanarak kül olup yok olmuşlardır. Bunların tutarı aşağıda hesaplandı. 5 Yaşındaki Kızıl Çam fidanların bedeli = 501 Adet x (1 TL x 2) = 1002 TL.

6 yaşında 4 - 5 Cm orta çapta 123 adet akasya fidanı yanarak dikili kuru hale gelmiş olup bunların emvallerini istihsal edip değerlendirmek mümkün değildir. Akasya fidanlarının değeri:123 Ad.x (2 TL.x 2) =492. TL.

Orta çapı 5 - 7 cm. Olan 9 yaşındaki kızılçam fidanlarından 12 adet yanarak hayatiyeti kaybolmuş ve dikili kuru hale gelmiş olup bunların enkazından 50 kilo yakacak odun istihsal edilerek orman idaresince değerlendirilmesi mümkündür. Kızılçam fidan bedeli : 12 X 7 X 2 = 168 TL.
Değerlendirilen yakacak odun bedeli . 50 X 0.50 = 30 TL.

Fidan Zararı Tutarı Toplamı ; 1002 + 492 + 168 = 1662 –30= 1632 TL.

2-) Yanarak Yok Olan, Kuruyan Yapacak ve Yakacak Emval Veren Ağaçlarda Oluşan Emval Zararları Tutarı:

Yangın sahasında yanarak kuruyan ağaçlar çap sınıflarına göre fiili ölçmeye göre aşağıdaki gibi tespit olundu .

A) Kurumuş Ağaçların ölçümü ;

Ağaç Cinsi	Çap Gurubu Cm.	Adet	(D.K.G.H) Ağaç Hacmi M3.	
Kızılçam	1(8- 19 Cm.)			
	2. (20- 35 Cm.)			
	3. (36- 51 Cm)			
	4. (52 - + Cm.)			
TOPLAM				

Amenajman Planı verileri ve uygulama sonuçlarına göre hesaplanan Kurumuş ağaçlardan elde edilebilir emval çeşidi ve miktarı;

Çap Sınıfında ölçülen …………. M3. Dikli Kabuklu Hacmi için

DKGH.den üretilecek emval kalitesi emval çeşidi	Normal İstihsal Miktarı M3.	Yangın Sonucu Üretilen Ürün M3	Emval Kaybı Miktarı M3.	ORK.112/A Emval Birim Fiyatı M3/TL.	Zarara göre Tazminat Tutarı TL.
3.S.N.B.ÇZ T					
ÇZ.San Odun					
Çz.Yak Odun					

B -) Ağaç Cinsi için 2010 yılı Ağaçlandırma Masrafı Tutarı ;

Yanan Saha 29 Hektar olup bezart pusulası ile ölçülerek tespit edildi. Kayalıklar, yol, tarla, gölet alanları yanan sahaya ilave edilmemiştir.

1) Kızıl çam ağaçlandırma masrafı : 28,75 X 990 = 28 710,- TL.
2) Akasya ağaçlandırma masrafı 0,25 X 1 000 = 250,- TL
Ağaçlandırma Gideri Tutarı = 29,00 Ha. = 28 960 TL.

YANGIN SÖNDÜRME GİDERİ VE ZARARI TUTARLARI TOPLAMI

Sıra No	Söndürme Giderinin Mahiyeti	Zarar Tutarı TL:
1	Yangın iaşe gideri : (ekmek, bal, helva, peynir. Su)	
2	İşçi pirim masrafı : (15 yangın işçisi)	
3	Araç akaryakıt masrafı (Askeri araç ve diğer Kuruluş Araçları)	
4	-Greyder kirası :	
5	-Motorlu testere gideri	
6	-Arozöz gideri (Renault):	
7	-Helikopter gideri :	
8	Yanarak yok olan ve kuruyan fidan	

	bedelleri toplamı	
9	**Yanan ağaçların emval kaybı tutarı**	
10	**Yanan ……… hektar saha için Ağaçlandırma masrafı tutarı**	
11	**Yangında ölene sakatlananlara tazminat ve yaralanan, hastalananların tedavi masrafları tutarı**	
	TOPLAM ZARAR TUTARI	

Yangın hasar raporu kayıtlara ve fiili duruma göre düzenlendi. 2-08-2010

Orman İşletme Şefi   Adı Soyadı – İmza

++++

ORMAN YANGINLARINA GENEL BAKIŞ

GENEL OLARAK YANGINLARIN ÇIKIŞ SEBEPLERİ :

Orman yangınları genel olarak aşağıdaki sebeplerle meydana gelmektedir.

1-) Yangını önleyici tedbirlerin ve tertibatın yanlış, eksik veya hiç alınmamış olması,

2-) Bilgisizlik; **Kullanılan madde ve malzemenin özelliklerinin bilinmemesi, yangın önlemini almayı bilmemek ve öğrenmemek, Orman içinden geçen vasıtalardan yanar halde sigara atılması, yagın çıkmasına ormanların yok olmasına sebep olmaktadır.**

3-) İhmal ve dikkatsizlik, **Kullanılan maddenin ve malzemenin yangına sebebiyet verebileceği bilindiği halde, yangın önleyici tedbirlerin alınmaması halinde, yakılan ateş ve yapılan işler yangına sebep olur. Yananken kibrit ve sigaranın ormana veya ev içine atılması sonucu, yanıcı maddeleri yakarak yangına sebep olur.**

Elektrik tesisatının hatalı, yanlış yapılması, hatalı olarak kullanılması, malzeme bozukluğu, tekniğine uygun kalitedeki iletkenlerin kullanılmaması, teknik şartnameye uyulmadan yapılan tesislerin ve yıpranmadan dolayı bozulan malzemelerin yerine yenilerinin kullanılmaması ve denetim kontrol eksikliği gibi çeşitli nedenler sonucu kısa devre ve kontak sonucu yangınlar çıkmaktadır.

4-) Kaza olayları sonucu, İsteğimiz **dışında meydana gelen bazı kaza olayları sonucunda yangın olur. Trafik kazasıyla araç yanması, uçak veya helikopter düşmesi, iş kazaları, makine ve bina yangınları, kaza sonucunda çıkarlar. Ayrıca soba ve cihazlar da yangın oluşumuna sebebiyet verirler.**

5-) Sıçrama. Yanan **cisimlerden koparak etrafa sıçrayan yanmakta olan madde parçalarının başka yerlere sıçraması sonucu çıkan yangın etkenine sıçrama denir. Ormanda yanan ağaçların üzerindeki kozalak ve gövde kabuklarının korları fırlayarak uçarak, yeni başka bir yerde yangınların çıkmasına neden olmaktadır.**

6-) Sabotaj olayı, **Çeşitli amaçlar için bilerek ve isteyerek kasten yangın çıkarılmasıdır. Teröristlerin ormanları ateşlemesi, bina, işyeri, tesislerin kundaklaması sonucu oluşan yangınlar.**

7-) Tabiat olaylarıyla ; **Güneş ışınları, yıldırım düşmesi, yanardağ faaliyeti, fırtına, deprem, gibi olaylarla yangın oluşabilir. İnsanların etki etmediği olaylardır.**

Güneş ışığı; **Doğrudan yangın çıkarabildiği gibi, yangın oluşumuna yardım eden bir etkendir. Boş cam şişeleri, gözlük camı, büyüteç gibi malzemeler güneş ışınlarını bir**

araya toplar ve ısı artışı sağlarlar. Cam malzeme güneş ışınlarını topladığı yerde, kuru yanıcı madde varsa onları yakar ve kolaylıkla yangın oluşur. Ayrıca benzin dolu bidonun ve şişenin güneş ışınları altında uzun süre bırakılmasından patlayıp yangın çıkar. Güneşte kurumuş saman, ot, keten, yün, pamuk gibi malzemenin güneş ışınlarıyla yeterince ve devamlı ısı almasıyla tutuşup yangın çıkar. Bu şekilde de yangın oluşmaktadır.

Yıldırım: **Bulutların taşıdıkları elektrik, bir buluttan toprağa boşalması hadisesine yıldırım denir. Yıldırım, isabet ettiği cisimleri yakar ve yangına sebep olur. Yıldırım ağaçların kabuğunu soyarak ağaç üzerinde toprağa ulaştığı yolu gösteren iz yapar, ağacı parçalar veya kırar. Bu iz ve belirtilerden yangının yıldırımdan oluştuğu anlaşılır. Tepelerdeki kuru ve kovuk ağaçlara yıldırım düştüğünde yangın tek ağaç yangını şeklinde de çıkar ve yangın sonra gelişerek ormana yayılabilir.**

GENEL OLARAK YANGINLARIN YAYILMA SEBEPLERİ

Yangın aşağıda belirtilen beş yolla çevreye yayılmaktadır.

a-) Temas ; **Yanıcı maddenin, ısı kaynağındaki ısıyı, ısı ileten maddelerle teması sonucu yangın oluşur. Örneğin; yanan ocağa konan demir çubuk halıya temas etmekteyse zamanla ısınan kızgın demir halıyı yakar. Elektrik ütüsü çalışır durumda iken bez parsçı üzerinde uzun süre kalırsa yangın çıkar. Çıplak elektrik telleri birbirine temas ettiğinde kısa devre yaparak orman veya ev yangını oluşur.**

b-) Çevrim ;**Gaz ve sıvılar ısınca hacimleri genişleyip hafifleyerek yukarı doğru ısınmış halde yükselirler. Yükselen sıcak gazlar daha yukarıda bulunan kısımlardaki cisimleri de ısıtır. Isı kaynağının kuvvetine etki süresine göre, uzak mesafedeki yanıcı maddeleri kurutup bir süre sonra alevlenme derecesine kadar ısıtır ve nihayetinde tutuşmasını sağlar.** Örneğin**: Ormanda, önce örtü yangını çıkar, sonra örtü yangınının ısısı arttıkça alevler ağaçların alt dallarına ulaşarak ibreleri kurutup onların içindeki yanıcı gazlarını dışarı bıraktırır. Yükselen ısı ve alevle tutuşan bu gazlar ibreleri kolayca yakar ve tepe yangınına dönüşerek ağacı tamamen yakar.**

c-) Işınım ; **Isı, ışın halinde yayılmaktadır. Her ısı kaynağının gücüne göre, Örneğin, Gündüz güneş ışınları yeryüzüne dik olarak gelerek cisimleri ısıtır ve nemini azaltır. Devamlı ısı ışınları, ısı kaynağından uzakta bulunan ısınmış yanıcı maddeleri bir müddet sonra alevlenme derecesine kadar ısıtarak tutuşmasını sağlar.**

ç-) Akma – Sıçrama : **Akma sıvılar için, sıçrama ise katı ve korlaşabilen maddelerle ısının veya yangının yayılma şeklidir. Ormanda yanan ağaçlar üzerinde kor haline gelen kozalaklar ısınma etkisiyle genleşerek fırlayıp yangının muhtelif yerlere yayılmasına neden olur.**

d-) Elektrik Akımı : **Elektrik akımı telleri, kısa devre veya kontak yaptığında yangın çıkar. Ormanlık sahalardan geçen yüksek gerilim hatları büyük tehlike yaratmaktadır.**

Ormanlık sahalardan geçen Elektrik yüksek gerilim hattı tellerinin **tekniğine uygun yapılmaması, malzemenin kalitesizliği ve inşa hatası sebebiyle veya deprem veya rüzgar etkisiyle kopması suretiyle, tellerin birbiriyle teması sonucunda kontak ve kısa devre yapar. Yüksek gerilim hattına rüzgarın etkisiyle yaklaşıp tellere temas ettiği ağaçları veya tellerin altındaki fidanların büyüyüp tellere temas etmesiyle ağaçları yakar ve orman yangını çıkar. Bu nedenle Yüksek gerilim hatlarının altındaki ve çok yakınındaki ağaçlar idarece kesilmelidir.**

Mesken ve işyerlerindeki elektrik tesisatındaki kablolarının zaman içinde ısınıp yalıtım kısmının bozulmasıyla çıplak haldeki tellerin birbirine temasıyla kısa devre ve kontak oluşur ve yangın çıkar.

Yangın en büyük felaketlerden biridir. Yangınlar mal ve can kayıplarına sebep olmaktadır. Orman İdaresinin aldığı tedbirlerle orman yangınlarını önlemek imkansız görülmektedir. Ormanlara insan girdiği sürece, her zaman orman yangını görülebilir.

Yangınlar genel olarak insanların kendi hatası, bilgisizlik, tedbir almadan yanıcı ve tutuşturucu maddeler uzaklaştırılmadan ateş yakılması, yaktığı ateşi tamamen söndürmeden oranın terk edilmesi veya kasten ormanın ateşlenmesi sonucu veya doğal olaylarla çıkmaktadır.

Halkın, orman yangınlarının çıkış nedenleri konusunda bilgisizliği ve ateş yakarken kontrol eksikliği, ilgisizlik, yanlış değerlendirmelerle yakılan ateşin rüzgarın etkisiyle yanıcı maddeleri yakıp tutuşturmasıyla, atreş sıçramasıyla yangın çıkmaktadır.

Genellikle orman yangınlarının %20 kasten, % 75 ihmal ve tedbirsizlikle, %5 tabiat olaylarıyla çıktığı görülmektedir.

Ormanda tarla açmak ev yapmak, kinini uygulamak, başkalarına suç yüklemek, ağaç gövdelerine tütsü yapılması, çobanların taze ot yetiştirmek hayvanları beslemek bakımından orman yangınları çıkarılmakta. Zararlı yaban hayvanlarını öldürme arzusu, yıldırım düşmesi, güneş ısısı, rüzgar etkisiyle yüksek gerilim hattının kopması, büyük kuşların elektrik hattına takılıp yanması gibi tabiat olaylarıyla yangın çıkmaktadır. Bunları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1-) Yangından korunma önlemlerinin yeterince alınmaması,

Tedbir almadan ateş yakılması,

2-) Elektrik yüksek gerilim hatlarının dayanıklı malzemelerle tekniğine uygun olarak yapılmaması, **bakımlarının uzun süre yapılmamış olması, rüzgar etkisiyle kopması veya hattın yakınındaki ağaçların büyüyüp hatta değmesi sonucu, ağaçları yakarak yangın çıkmakta.**

3) İhmalkar davranılması **ve yeterli tedbir almadan ateş yakılması. Yanar haldeki sigara ve kibriti söndürmeden ormana atılması veya ot, saman, çayır, çalı çırpı, anız ve artıkların kontrolsüz ve tedbir almadan yakılması,**

4) Bilgisizlik, **ihmal, kazalar, sabotaj, terör ve diğer kasıtlı davranışlar, askeri tatbikat ve savaş sırasında yangın çıkaran çeşitli bombalar, mayın, uçaklardan atılan bomba, el bombası, savaş sırasında roket ve füzelerin atılması ile yangın oluşur.**

Çocuk ve akıl hastalarının ateşle oynaması, kazanç ve fayda sağlama, siyasi veya şahsi kini giderme maksadıyla, kasıtlı olarak yangın çıkarılmaktadır.

5) Doğa olaylarından; **yıldırım, lav akıntısı, büyük kuşların elektrik hatlarına takılıp yanması, yanıcı doğal gazların tutuşması, kuru ağaç dallarının rüzgarla sürtünerek oluşan ısı ile yanması. Yer kayması ve deprem olması, Güneş ışınlarıyla maddelerin aşırı ısınması, Ormada bulunan camların mercek gibi ışığı toplayıp maddeleri tutuşturması gibi sebeplerle yangınlar çıkmaktadır.**

Orman ağaç ve fidanları yanarken orman içindeki hayvanlar telef olur. tesisler zarar görür. Ateş düştüğü yeri yakar gider. Zarar ve kayıplar çok büyüktür. Sadece maddi değil manevi ve kolektif zararlarda sözkonusu olmaktadır.

Orman Yangınlarının Artış Sebepleri

Orman yangınları bilgisizlik, tedbirsizlik ve kast sonucu oluşmaktadır. Kontrol altındaki bir ateşin rüzgarın körükleyip sıçratmasıyla bu ihmal veya tahmindeki hata, bilgisizlik, ilgisiz davranışlar sonucunda da yangın oluşabilir.

--Kaza ile istem dışı olaylarla da yangın çıkabilir.

-- Orman Köylerinde okuma yazma oranın düşük olması,

--Gelir eksikliği, ekonomik nedenler,

--Halkın yarısının tarım ve hayvancılıkla uğraşması,

--Ormandan faydalanma baskısı bulunması,

--Nüfus hareketleri ekonomik nedenler,

--İklim değişikliği, iş imkanı, nüfus artışı, doğal afetler,

--İnsanımızın dikkatsiz, bilgisiz, kasıtlı davranması.

--Yanlış anlayışla tarım alanlarında anız, ot, artıklarının, tedbir alınmadan tutuşturulup yakılması, Bu yanlış uygulamayla faydalı mikro organizmaların ve zararlı böcekleri yiyen faydalı böceklerde yok edilmektedir. Anız yakılan tarlada toprağın verimi azalır. Yangınlar çevredeki ormanların tutuşmasına sebebiyet verilmekte ve ekinler, ağaçlar, bağlar, bahçeler büyük zarara uğramaktadır.

--Mera ve ahır hayvancılığının yaygın olmaması, ormanlarda hayvan otlatılmasına devam edilmesi, çobanların ormana sigara izmariti ve yanar şekilde kibrit atılması, ısınmak, yemek pişirmek, turistik maksatla yeterli ve gerekli tedbirleri almadan piknik ateşi yakılması, yakılan ateşin söndürülmeden uzaklaşılması sebebiyle, iyice sönmemiş ateşin tekrar büyüyüp ormanı yakması ormana maytap gibi yanocı maddelerin atılması gösteri eğlence maksatlı sebeplerle yangınlar oluşmaktadır. Orman yangınının oluşmaması için, nasıl davranmak gerektiğini herkesin bilmesi gerekir.

Yemek ve çay pişirirken, su ısıtırken, yangın oluşacağını hesaba katmadan bilgisizlikle ve yangın oluşmaz diye, tedbir alınmadan, yanıcı maddeleri iyice temizlemeden yakılan ateş, etraftaki yanmaya ve tutuşmaya hazır kuru ot ve ekinlerin tutuşması sonucunda, yangın önlenemez hale gelmekte, ekinler yanıp ormana geçmektedir.

Bazı insanlar, çeşitli çıkar amacıyla, kolay kazanç elde edebilmek, menfaat sağlamak uğruna kasıtlı olarak yangın çıkarırlar. Bu çeşit yangınlar sabotaj olarak nitelendirilir.

Yıldırım düşmesi ve rüzgarlı havalarda kuru dalların birbiriyle sürtünmesi sonucu yangın çıkabilir. Ayrıca, Güneş ışınlarının dik gelmesi ile devamlı ısınan çeşitli maddeler tutuşarak doğal olaylarla da yangın çıkabilir.

Ormanlık sahalardaki elektrik hatlarının tekniğine uygun, dayanıklı malzemeden yapılmaması, rüzgar ve fırtına sebebiyle tellerin koparak kısa devre yapması sonucunda veya hatların yakınında ve altındaki ağaçların büyüyüp tellere dokunmasından dolayı da yangın çıkmaktadır.

İKLİM VE HAVA HALLERİNİN YANGIN ÇIKMASINDAKİ ROLÜ

Bir yerin atmosferde bulunan sıcaklık, yağış, nem, basınç, rüzgar yönü ve rüzgar hızı, bulutlanma durumunun zamanı ve ortalama değerlerini gösteren bilgilere “”hava durumu”” denir. Yükseklik, bakı, eğim, basınç, nem oranı, yağış durumu, rüzgar yönü ve hızı, hava hallerinde farklılık meydana getirir.

Akdeniz İklimi : **Yazın sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bu iklim Akdeniz, Eğe, Marmara ve Güneydoğu Anadolu da görülür. Akdeniz iklim hüküm süren bölgelerde sıcaklık ocak ayından itibaren artar. Temmuz ve Ağustos aylarında en yüksek seviyeye ulaşır ve diğer aylarda azalan bir şekilde Aralık ayına doğru en düşük seviyeye ulaşır. İlkbaharda %20, sonbaharda % 25 seviyesinde yağış olurken yaz aylarında ise % 3 oranında kış aylarında ise % 55 oranında yağış oluşmaktadır.**

Karadeniz İklimi : **Kıyı şeridinde bu iklim daha etkilidir. Karadeniz iklimi hüküm süren yerlerde yaz ayları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlıdır. Yılda ortalama olarak İlkbaharda % 17, Yazın % 19, Sonbaharda % 36, Kışın % 28 oranında yağışlı gün**

bulunmaktadır. Orta Karadeniz bölgesinde yağışlar azalmaktadır. Sıcaklıklar kıyı kesiminde batıdan doğuya doğru gidildikçe artar.

Karasal İklim : **Deniz etkisinden uzak iç bölgelerde etkili olmaktadır. Sıcaklık farkları çoktur. Yağış miktarı azdır. Yağışlar en çok ilkbahar ve yaz aylarında görülür. Yıllık yağış ortalaması 300-500 mm. olmaktadır. Sıcaklık diğer bölgelere nazaran daha düşüktür. Yağışlar İç Anadolu bölgesinde fazladır.**

Sıcaklık: **Sıcaklıklar deniz kıyılarından iç kesimlere ve batıdan doğuya gidildikçe yükseltinin artmasıyla ısı azalır. Sıcaklık; Bölgeye göre değişir. Gün içinde güneş ışınlarının yer yüzüne dik olarak geldiği zamanlarda yer kabuğu fazla ısınır. Havadaki nem oranı düşer.**

Sıcaklık değişimi; **yükseklik, bakı, denizellik, karasallık, rüzgar, denizlerdeki sıcak ve soğuk su akıntısıyla sıcaklık değişmektedir. Arazinin bakı etkisiyle, dağların güney yamacı, kuzey yamaca göre daha sıcaktır.**

Güneş ışınlarının yeryüzüne geliş açışı ; **Enlemler, mevsimler bakı ve eğim, yeryüzü şekli, günün saati gibi faktörlerle aynı enlem bölgelerinde sıcaklık farkı görülebilir. Güneş ışınları öğlen vakti yeryüzüne dik olarak sabah ve akşam olunca eğik bir tarzda gelir. Işınlar bir arazinin kuzeyine eğik, güneyine daha dik olarak gelir. Bu sebeple ısı kuzeyde daha düşüktür. Yüksek yerlerde ısı azalır.**

Bir yamacın güneşe dönük olup olmamasına “”bakı”” **denir. Kuzeye bakan araziler, güneye bakan yamaçtan az ısınır. Karalar denizlerden daha çabuk ve çok ısınır, daha çabuk ve çok soğur. Rüzgarlar, denizden karaya doğru esince karada da ısı azalır. Kuzeyden esen rüzgarlar hava sıcaklığını düşürürken güneyden esenler ise sıcaklığı artırırlar.**

Nem; **Havada sürekli var olan nem miktarı, sıcaklığı kontrol eder. Isı farkı azalır. Karasal iklim bölgelerinde nem daha azdır, Çöller, nemin en az olduğu yerlerdir.**

Basınç ; **Atmosferde bulunan gazların ağırlığı toplamına ”basınç” denir. (0) metrede 1013 milibar basınca alçak basınç, bundan yukarısına yüksek basınç denir. Basınç, yükseklik arttıkça düşer. Sıcaklık ve yükselti sebebiyle basınç azalır. Güneş ışınları eğik açılardan gelirse hava soğur. Soğuyan havanın hacmi daralarak ağırlaşır ve aşağı çökerek yüksek basınç alanı oluşur.**

Sıcak hava yükselir. Soğuk hava sıcak havanın altına girerek onu yükseltir. Ve basınç azalır. Yaz aylarında, alçak basınç alanlarından gelen hava akımları, hava sıcaklığını artırır. Sıcak hava akımları bitkileri ve diğer maddeleri kurutur. Kuru maddeler çabuk tutuşur ve çabuk yanarlar.

Rüzgarlar ; **Yüksek basınç alanlarından alçak basınç alanına doğru hareket eden hava hareketine rüzgar denir. Basınç farkı arttıkça rüzgarın hızı da artar. Rüzgarın oluştuğu alçak ve yüksek basınç merkezleri arası mesafe ne kadar yakında olursa rüzgar da o nispette hızlı eser. Rüzgarın yönü, alçak ve yüksek basınç merkezlerinin yerleri, yer yüzü şekilleri, dünyanın günlük hareketi etkili olmaktadır. Rüzgarlar geldikleri bölgelerin ısısını taşırlar. Ülkemizde, kuzey rüzgarları sıcaklığı azaltırken, güneyden esenler ise sıcaklığı yükseltirler.**

Meltem rüzgarları ; **Gün içindeki sıcaklık ve basınç farkı sonucu oluşur. Gündüz karalar denizlerden daha çabuk ısınarak alçak basınç alanını oluştururlar. Denizler ise serin olduğundan yüksek basınç alanı olurlar. Sonuçta Denizlerden karaya doğru Deniz meltemi rüzgarı eser. Bu rüzgarın serinletici etkisi vardır. Akşama doğru ise karalar hızlı olarak soğurlar ve yüksek basınç alanı olurlar. Denizler ise yavaş soğurlar ve alçak basınç alanı olurlar. Bu seferde karadan denize doğru kara meltemi rüzgarı eser. Karalardaki sıcaklık ve basınç farklılaşması sonucu dağ ve vadi meltemi rüzgarları da oluşmaktadır.**

Sıcak yerel rüzgarlar ; **Bir dağ yamacını aşarak diğer yamaçtan aşağı doğru alçalan hava akımı ile oluşan bu rüzgarlar yamaçtan aşağı doğru alçalırken her yüz metrede sıcaklıkları bir derece artar. Bu şekilde hareket eden rüzgarın etkisiyle, estiği yerde hava sıcaklığı artar ve nem oranı ise azalır. Sıcak rüzgarlar yağış getirmezler.**

Ülkemizdeki yerel rüzgarların isimleri ; **kuzeyden esenler, kara yel, yıldız, poyraz denir. Güney yönden esenler ise lodos, kıble, keşişleme ismiyle belirtilir. Rüzgarın hareket hızı çok artığında fırtına, hortum veya tayfun oluşur.**

Nemlilik ve Yağış ; **Atmosferde sürekli nem vardır. Bu nem'in kaynağı sıcaklık etkisiyle yeryüzündeki suların buharlaşmasından oluşur. Sıcaklık arttıkça havanın hacmi genişler ve bünyesine daha fazla nem alır. Sıcaklık azaldıkça havanın hacmi daralır ve belli bir noktadan sonra içindeki fazla nemi taşıyamaz hale gelince yağış olarak yeryüzüne bırakır. Denizden karalara doğru gittikçe ve atmosferde yükseldikçe nem azalır. Nem oranı deniz kenarında en çok, iç bölgelerde ise en az bulunur.**

Mutlak ve Maksimum nem ; **Bir metreküp havadaki nemin gram cinsinden ağırlığına mutlak nem denir. Havanın belli bir sıcaklık ve basınçla doyum noktasına ulaşabildiği taşıyabileceği en fazla nem miktarına maksimum nem denir. Sıcaklıkla ters orantılı olarak değişim gösterir.**

Bağıl (nispi - oransal) nem ; Mutlak nem'in maksimum neme oranına denir. Havanın neme doyma oranını ifade eder.

$$\text{Bağıl nem} = \frac{\text{Mutlak nem}}{\text{Maksimum nem}} \times 100$$

YANMA OLAYI VE ORMAN YANGINI DAVRANIŞLARI

Yanma Olayı; Yanma, **(yanıcı madde, yanma ısısı, havadaki oksijen) üçü bir araya gelirse ve bir arada bulunmasıyla oluşan kimyasal bir olaydır.** Denetlenemeyen yanma olaylarına yangın denir**. Ormanlık sahada oluşan yanma olayına ise Orman yangını denir.**

Yangının tarifi ; **Kontrol altında yanan faydalı ateş dışında kalan ve kontrolü elden çıkmış yanma olayına yangın denir. Örneğin; Ormanlardaki ağaç, bitki ve onların artıklarının yanma olayı yangın sayılır. Doğalgaz borusunun tahrip edilip gazın tutuşturulmasıyla yangın meydana gelir. Akaryakıt boru hattının tahribi sonucu yangın çıkar.**

Yanma hadisesi meydana gelebilmesi için**; yanıcı madde, ısı ve oksijenin bir arada bulunması gerekir. Bunlardan herhangi birisinin ortamda bulunmaması veya yeterli miktarda olmaması halinde yanma olayı meydana gelmez.**

Yanıcı Madde **; Belirli şartlar oluşturulduğunda bütün maddeler yanabilir. Yanıcı madde sözünden ısı karşısında yanıcı buhar veya yanıcı gaz çıkarabilen yada kolaylıkla korlaşabilen maddeler anlaşılır. Isı ile temas eden yanıcı maddeler, çeşitli birleşikler halinde gaz ortaya çıkarmaktadırlar. Bu gazlar buhar halindedirler.Tabiatta maddeler üç şekilde yani katı, sıvı ve gaz halinde bulunurlar.**

Katı yanıcı maddeler; **Bunlar ısı etkisi ile yanıcı buhar veya gaz çıkarmakta ve oksijenle birleşince yanma olayı oluşmaktadır. Ağaçların ibre ve yapraklarından, gövde ve dal odunlarından yüksek ısı etkisiyle uçucu ve buhar halinde yanıcı gazlar ortamda meydana gelir. Yanıcı gazın yoğun olduğu ibre ve yapraklarda odun maddesine nazaran daha hızlı yanma olayı görülür. Çok çabuk ateş alır ve hızlı yanar.**

Ormandaki ölü örtü önce yanar**. Ölü örtü kalınlığı fazla ise yanma ısısı da o oranda artar. Uzun süre yüksek ısıya maruz kalan ağaçların ibre yaprakları kurumaya başlar. Alt**

tabakaya yakın bulunan genç fidanları tutuşturur. Rüzgarın körüklemesiyle bolca ve sürekli oksijen yanıcı ortama karışır. Çevrede ısı iyice artar. Ortamda yağlı yanıcı gaz buharı da çoğalır. Yanıcı gaz buharı, yüksek ısı ve rüzgarın sürekli getirdiği fazla oksijen etkisinde kalan ve kuruyan dallardaki ibre ve yapraklar büyük bir hışırtıyla tutuşur ve alevler ağacı tamamen sarar ve tepe yangını oluşur.

Yangının en tehlikeli zamanı tepe yangının devam ettiği süredir**. Bu dönemde yangına yaklaşmak mümkün olamaz. Arazi yapısı eğimli ise yangın dereden tepeye doğru olanca süratiyle rüzgarın itici etkisiyle zirveye çok kısa zamanda ulaşır. Bu sırada söndürme işçileri yangına asla yaklaşamazlar. Hayati tehlike riski oldukça fazladır. Yangın rüzgarın itici gücü oranında diğer bitişikteki ağaçları aynı şekilde tutuşturarak yakar. Yangın bu şekilde her yöne yayılır ve genişler, büyür kontrol imkanı kalmaz. İşte yangın felaketi boyutu arazi yapısı ve ağaç cinsine göre tahmin edilenden de fazla yayılma, yanma hızlı olabilir.**

Rüzgar hızı azalıp akşam olunca yangın şiddeti azalır. Yayılma hızı yavaşlar. işte bu dönemde yangın alevleri ağaçların üstünden aşağıya toprağa indirilebilir. Bunun için yanan ağaçlara havadan ve yerden su sıkılır. Yanan cisimlerle oksijen arasına su buharı girer ve orada bir tabaka oluşturur. Aynı zamanda ısısı yüksek olan yanıcı madde, su buhar haline gelirken yanıcı maddedeki ısısını emer, ısısını su buharına bırakan yanıcı madde soğur. Soğumuş yanıcı maddenin yanma şiddeti de azalır. Yanıcı madde ile oksijenin arasına su buharı bir örtü gibi kapladığından yanıcı madde ile oksijenin irtibatı azalır ve kesilir. İşte bu durumda sönme olayı gerçekleşir.

Yanıcı madde, **yoğunluğu fazla olan genç ve sık gençleştirme ve ağaçlandırma sahalarında, ağaç boyu kısa olan sahalarda yangın şiddeti ve zararı fazla olur. Söndürülmesi de son derece zor ve risklidir. boylu meşçerelerde yangının yayılma şiddeti genç meşçerelere nazaran azdır. Seyrek ormanlarda yangın zararı sıklık sahalara nazaran daha az olur. Yanıcı maddelerin miktarı çok ve yanma ısısının arttığı yerde, can ve mal güvenliği açısından oldukça riskli ve önlenemez durumlarla karşılaşılabilir.**

Gaz halindeki maddeler, **çeşitli gazların birleşmesinden meydana gelir ve daha hızlı yanarlar. örneğin tüp gazı gibi. Hava gazı, doğal gaz, Sıvı yanıcı maddelerden örneğin benzin buharlaştıktan sonra yanar.**

Oksijen ; **Yakıcı bir maddedir. Yanmayı sağlayan, havanın içindeki oksijendir. Hava bir gaz karışımından ibarettir. Hava içinde % 14-16 oranında oksijen olduğunda, yanma olayı oluşabilmektedir. Havanın içinde %20,9 oranında oksijen bulunmaktadır.**

ısı : **Cisimlerin fiziki yapılarının katı, sıvı, gaz halinde taşıdıkları ısı ile yakın ilişkisi vardır. Yani yanma olayı için maddelerin ısısını değiştirmekle cisimlerin fiziki yapısı değiştirilebilir. Örneğin; odunun yanıp kül olması gibi . Yanma sırasında ısınan hava yukarı çıkmakta, onun yerine yanlardan oksijen taşıyan yeni hava akımı, yükselen hava sebebiyle oluşan boşluğu doldurmakta, yanma olayı, yanıcı madde olduğu sürece yanmaya devan etmekte, Şayet hava akımı durdurulursa yanmanın önüne geçilir.**

Alevlenme ve yanma ısısı**; Cisimlerin yanabilecek hararette buharlaşması veya gaz çıkarması için dışardan verilmesi gereken ısıya alevlenme ısısı denir. Havadaki Oksijenle birleşmiş cismin yanmasının devamı için, dışardan ilave olarak verilen ısıya ise yanma ısısı denir.**

Isının kaynakları ; **Doğal ve suni ısı kaynakları vardır. Doğal ısı kaynakları; güneş, yıldırım, volkanlardır. Suni (yapma) kaynaklar ise ; Elde edilmiş katı, sıvı, gaz yakacaklı ısı kaynakları, elektrik, patlayıcı maddeler ve sürtünme ile ısı meydana gelmesi, yapma ısı kaynaklarıdır.**

Yanma Olayı Çeşitleri;

a-) Yavaş yanma; **Yanıcı maddenin yapısı itibariyle, ısı yetersizliği nedeniyle yanıcı buhar veya gaz meydana getiremediğinde yavaş yanma olur.. Yavaş yanma sonradan zamanla artan ısı etkisiyle alevlenme derecesine ulaşarak madde kendiliğinden hızlı**

yanmaya geçer. Örneğin bezir yağına batırılmış bez parçası önce yavaş sonra alevli yanar. Odunun yaması da önce yavaş, sonra ısı artıkça hızlanır.

b-) Hızlı yanma; **Yanmanın bütün belirtileri ve yanma sebeplerinin oluştuğu bir olaydır. Alev, ısı, ışık ve korlaşma ile belli olur. Odun ve maden kömürü gibi maddeler doğrudan doğruya yanabilen gazlar çıkarırlar. Meydana gelen bu yanıcı buhar veya yanıcı gazlar havadaki oksijenle birleşince yanma olayı meydana gelir. Odun kömürü ve gazı alınmış kok kömürü, gazı alındığından, korlaşma halinde yanarlar. Korlaşarak yanan maddelerin ısısı ve ışıkları görülür ve hissedilir.**

c-) Parlama ile yanma, **kolayca ateş alan benzin, tiner gibi maddelerde görülen olaydır. Patlama ile yanmada, Bir kıvılcımla bir anda parlayıp yanan maddeler çeşitli gaz haline gelmekte ve hacim genişlemesiyle, etrafını zorlayıp patlama meydana gelmektedir. Hava gazı, doğal gaz, tüp gaz, tiner patlama ile yanarlar.**

d-) Kendi kendine yanma **; Yavaş yanmanın zamanla hızlı yanmaya dönüşmesine kendi kendine yanma olayı denir. Bitkisel kökenli yağlı maddeler, normal hava ısısı ve havadaki oksijenle oksitlenmekte bu oksitlenme sırasında gittikçe artan oranda ısı çıkarmaktadır. Zaman ilerledikçe ısı artmakta, bir süre sonra alevlenmeye yetecek dereceye ulaşarak kendiliğinden tutuşmaya neden olmaktadır. Örneğin; Bezir yağına batırılmış bez parçası devamlı olarak güneş ısısıyla aşırı derecede ısındığında yukarıda açıklandığı gibi bir sure sonra kendiliğinden alev alıp yanmaya başlamaktadır. Çöp depolama yerlerindede kendiliğinden yanma olayı olabilir.**

Genel olarak yangın çeşitleri, 4 gurup halinde sınıflandırılmıştır.

1-) A sınıfı: Katı madde yangını; **Odun, kereste, kağıt, ağaç, çeşitli bitki artıkları yangını basınçlı su sıkılarak veya kuru kimyevi tozla söndürülür. Ayrıca orman yangınının söndürülmesinde, yanıcı maddeler toprakla örtülerek boğulup söndürülür.**

2-) B sınıfı : **Sıvı madde yangını; Petrolden elde edilen benzin, mazot, madeni yağ, alkol, tiner, vernik, yağlı boya maddeleriyle oluşan yangınlarda, söndürme cihazıyla, kuru kimyevi toz, karbondioksitli veya köpük sıkılarak söndürülür.**

3-) C Sınıfı **; Gaz halinde yanıcı madde yangını; Likit petrol gazı, havagazı, doğal gaz, hidrojen gibi madde yangınları, söndürme cihazıyla, kuru kimyevi tozla veya karbondioksit püskürtülüp söndürülür.**

4-) D Sınıfı ; **Yanabilen hafif madde yangını ; Magnezyum, Alüminyum vb. madde yangınları, kuru metal tozlu söndürme cihazlarıyla söndürülür.**

Orman Yangınlarına En Çok Maruz Kalan Ağaçlar ;

Yangın bilhassa iğne yapraklı ağaçların çok sık ve gençlik çağındaki sahalarda hızla yayılırken yaşlı ve boylu meşçerelerde yayılma hızı yavaştır. Yaşlı meşçerelerde yangını söndürmek kolaydır. Genç meşçerelerde oldukça zor ve tehlikelidir.

Yangınların ilerlemesi ve genişlemesi mevcut meşceredeki ağaç cins ve türlerine, arazi yapısı ve meyil durumuna, göre farlılıklar göstermektedir. Ormanın alt tabakasından başlayan yangın yükselerek orta tabakaya oradan ağaçların tepesine kadar yüselebilir. Yanıcı maddeler birbirini yanmaya hazırlar. Ormanın alt takasında sık vaziyette süceyrat yoğunsa böyle bir yerde yangını söndürmek oldukça zordur. Yanma olayı yakın çevrede oluşan rüzğarla birlikte zamanla şiddetini artırır önüne geçilemez hal alır.

a-) Ağaç türü ; **Reçineli ağaçlar, iğne yapraklı türler, geniş yapraklı ağaçlar. Bunlar sırası ile; Çam, sedir, ladin, köknar meşe, kestane, kayın ağaçlarıdır.**

b-) Ağacın yaşı **; Genç ormanlarda daha çok yangın çıkar ve zarar fazla olur. Çünkü ölü örtü tabakası fazladır. Yaşlı ormanlarda diri ve ölü örtü tabakası az olur, Çam**

ormanlarında 40 yaşına kadar % 35, -- ağaçların yaşı 40 yaşından fazla ise o yerlerde takriben %10 oranında orman yangını olmaktadır.

c-) Ağaçların ve ağaççıkların sıklığı **arttıkça yangının yayılması artması daha kolay ve çabuk olmaktadır. Bu sebeple Ağaçlandırılmış yerlerde sık fidan dikildiğinden yangın yayılması çok kolay olmakta ve zarar büyümektedir.**

Yetişme muhiti kurak bölge çam ormanlarında yangın fazla olur. Nemli, yağışlı yerlerde dağ ormanlarında yangın ihtimali azdır. Yanabilen madde miktarının bol olan , güneş ışınlarını uzun süre alan ormanlarla, rüzgarın çok estiği ormanlarda yangın ihtimali fazladır.

Bakı durumu ; Güney yamaçta fazla kuzeyde az yangın olur. Meyilli yerlerde yangın aşağıdan tepeye doğru çok hızlı yayılır. Yangının sirayeti daha kolaydır. Söndürme güçlüğü vardır. Hatta imkansızdır.

Orman ağaçlarının seyrek veya sık oluşu ile saf ve karışık oluşu, seyrek ormanlarda ve karışık ormanlarda az yangın çıkar. Kapalılığı fazla sık ormanlarda daha çok yangın çıkar. Zarar büyük olur. Söndürmede güçlük çekilir.

Mevsim ve hava durumları, sıcakların fazla olduğu yaz aylarında yangın ihtimali fazlalaşır. Orman alanları yangın şeritleri ile bölümlere ayrılmalı, bu sayede yangın zararı ve sahası azaltılmış olur.

d-) Mevsim ve hava durumu; Sıcaklar arttıkça yangınlarda artar. Çünkü ölü örtünün nem oranı azdır, kuru cisimler kolay tutuşarak hızlı yanarlar. Rüzgarın şiddetli esmesi, nem oranının düşmesi, ağaçta buharlaşmanın fazla olması halinde yangınlar artar. Yangınların %70 gündüz 12- 15 saatleri arası çıkmaktadır. Güneş ışınlarının dik geldiği ve ısınmanın arttığı saatlerdir.

Yangın gündüz saatlerinde daha çok büyür ve yayılır, gece saatlerinde yavaşlar ve küçülür. Gündüz vakti tepe yangının olduğu halde gece havanın soğuması rüzgarın azalmasıyla yanıcı maddelerin yanması için daha fazla ısı lazımdır. Isının yakma şiddeti azaldığında, örtü yangınına dönüşür. Yangını söndürme işi bu sırada kolaylaşır. Yanma hızı ve duman azalır. Sabahnamazı ile kuşluk vakti arasında rüzgar azalır. havadaki nem oranı yükselir ve yangının yayılması oldukça yavaşlar, bu dönemde havadan ve yerden yapılan söndürme işine hız verilmesi gerekir. Bu dönemde söndürme kolaylaşır.

Orman yangınını söndürürken; yanıcı maddelerin hava ile temasını kesmek, yanan maddeleri birbirinden ayrıştırarak uzaklaştırmak, seyrekleştirmek, toprakla örtüp, su ile soğutup yanma hızını yavaşlatmak, yangının ilerlediği ön kısımda bir metre genişliğinde madeni toprak meydana çıkıncaya kadar yangın durdurma şeridi açmak gerekir.

ORMAN YANGINLARINI AZALTMA VE ÖNLEME TEDBİRLERİ

Ormanlar iş, turizm, sağlıklı yaşam, savaşta koruyuculuk imkanı sağlayan en önemli güzellik ve zenginlik kaynağı olarak her türlü tahribata ve yok edilmesine karşı, her yurttaşın ormanları ve bitkileri, av hayvanlarını orman teşkilatıyla birlikte, yangın, kaçak kesim, tarla açmacılığı, hayvan otlatması, usulsüz nizamsız avlanma zararlarından, sürekli korunması, çevrenin kirletilmemesine ve doğal güzelliklerin bozulmamasına önem verilmelidir

Yangınları önleyici ve söndürücü tedbirlerin bütün görevliler ile vatandaşlar tarafından bilinmesi lazımdır. Askeri birliklerde komutan ve erlere yangın söndürme ile olabilecek riskler konusunda büroşur ve konferanslar verilmelidir. Bu tedbirler televizyonlarla görgü ve bilgi açıklamasıyla ve cep telefonlarına orman idaresince mesaj gönderilerek veya meteoroloji radyo kanalıyla uyarılar yapılmalıdır.

Orman teşkilatınc yagın mevsimi boyunca her ay birkaç defa olmak üzere kayıtlı tüm cep telefonlarına mesaj göndermeli ve mesajda; (Vatandaş; Yangınla yok olan senin geleceğindir. Orman Yangınını haber vermede ve söndürmede kayıtsız kalma, ormanları koruyunuz, yagın çıktığında enyakın yetkili makamlarla birlikte (177) numaralı telefona acele olarak bildiriniz.) gibi, Her ay en az bir defa olmak üzere, tüm televizyon kanallarında açıklamalı mesajlar verilmeli. Herkes bilgilendirilmeli.

Herhangi bir yangın görüldüğünüzde, kimsenin emrini beklemeden derhal eldeki imkanlarla söndürmeye çalışınız. Geç kalırsanız orman yanar, ocaklar söner. Güzellikler bozulup yok olur gider. Ormanı sev ve koru, ağaç dik, çoğalt. Ona zarar verenleri bildir. Bunlar senin vatanseverlik görevindir. Unutma. Gibi uyarıcı mesajlar sürekli verilmelidir.

Geniş insan kitleleri sürekli uyarıldıkça yangınların çıkarılma ihtimali de o nispette azalmış olacaktır. **Yangına erken müdahale yapılırsa yangın hasarı o nispette azalır. Meydana gelen yangın kısa zamanda uçak, helikopter arozöz, işçi müdahalesiyle yangın büyümeden hemen kolaylıkla söndürülmesi mümkündür. Bunu sağlayabilmek için yangın yerine en kısa zamanda en kestirme yoldan ulaşılıp en etkili bir şekilde uygun araçlarla (helikopter, uçak, arazöz, yangın söndürme mühimatı ve diğer çeşitli araçlarla ve gereçlerle elden geldiğince erken müdahale edilmesi gereklidir. Yangın başladığında küçük bir alanda iken söndürmek kolay olduğu gibi zarar ziyan az oluşur. Geç müdahale felaket oluşturabilir. Onun için yangın ihbarı alındığında hemen helikopter, uçak, arazöz istenmelidir.**

Ormanlar yangın mevsimi süresince, (Mayıs – Kasam) ayları arasında gece ve gündüz sürekli olarak gözetleme kulelerindeki görevlilerce gözetlenerek, yangın dumanı görülünce, yangın yerini, ormanın arazi yapısını, olay yeri yolu ve adresini, derhal gerekli bilgi verilerek, yetkililere duyurulmalıdır. Yangınlarlar oluştuğunda çok acele olarak ilk mücadele yapılması çok önemlidir. Küçük ve yeni oluşmuş bir yangın azbir emekle kolaylıkla söndürülebilir. Yangın büyüyüp genişledikçe sönmesi zorlaşır, zarar büyür. Mevcut olan en hızlı müdahale araçları derhal yangını söndürmeye sevk edilmelidir.

Orman alanları mümkün oldukça yanıcı, tutuşturucu maddelerden temizlenmeli, çalı çırpı ağaç parçaları köylülere tarifeyle veya bedava verilmeli, Orman yolları sürekli açık tutulmalı ve tamiratları yangın mevsimi girmeden yapılmalıdır. . Orman içi ve orman kenarındaki köy ve yerleşim yerleri yakınında, kolayca yanabilen anız, ot, saman, çalı çırpı, çayır otları kesinlikle yakılmamalı.

Büyük orman alanlarındaki ağaç bitki örtüsünün birbirlerinden irtibatını kesebilmek için yangın önleme şeritleri tesis edilerek, ormanlar 100- 200 hektar gibi küçük parçalara ayrılmalıdır. Yangın durdurucu tedbirler, yangın çıkmadan önce alınmalı, böylelikle yanan orman parçası azalır ve dolayısıyla da zarar azalmış olur.

Orman sahasından geçen elektrik yüksek gerilim hatları şiddetli rüzgarla kopup ark yapması halinde; orman yangını oluşumunda büyük tehlike yaratır. Bu hatların her yıl ilgili elektrik idaresi ve orman teşkilatınca kontrolü bakımı yapılmalıdır. Hattın altında ve çok yakındaki boylu ağaçlar mutlaka kesilip temizlenmelidir. İlgili kuruluşlar arası işbirliği esasları oluşturulmalı.

Piknik yerlerinde, orman içi ve kenarında bulunan köylerin, köy meydanlarına estetik görünümde, dikkat çekici yangınla ilgili uyarıcı bilgilendirici levhalar yazılıp dikilmeli. Gereken tedbirlerle öğütler kısa olarak yazılmalıdır. Köy muhtarlarıyla işbirliği yapılmalıdır. Aşağıda birkaç örnek verilmiştir.

Yangın mevsimi süresince ormanlar gezici ekiplerle piknik yerleri, köyler, kontrol edilerek, uyarıcı bilgilendirici levha dikilip büroşür dağıtılmalı. Yayın yapılmalı.

-YANGIN BÜYÜK FELAKETTİR. VAR OLANI YOK EDER.

--ORMANDA ATEŞ YAKMAK YASAK VE ÇOK TEHLİKELİDİR.

--ORMAN YANGININI YETKİLİLERE ERKEN HABER VERİNİZ,

--YANAN ATEŞİ SU VE TOPRAKLA İYİCE SÖNDÜRÜNÜZ

--*ÇEVREMİZİ VE ORMANLARI BİRLİKTE KORUYALIM.*

Yangın söndürme araç ve gereçleri, yangın mevsiminde bakımlı ve her an çalışır durumda kullanıma hazır halde bulundurulması gerekir. Arızalar kısa sürede giderilmeli, eksiklikler tamamlanmalıdır. Yangın söndürme araç ve gereçleri hizmetin özelliğine ve teknik gelişmelere göre lüzum görülecek, her türlü malzeme araç ve gereçler, koruyucu ekipmanlar, orman idaresince alınmakta. Yangın mevsimi gelmeden işe uygun malzeme ve araç gereç, çeşitli ekipman ihtiyacı, işçiler için koruyucu giysi ihtiyaçları zamanında giderilmelidir . Orman yolları sürekli açık tutulmalı ve tamiratları yapılmalıdır.

Yangın olmadan önce “”yangın söndürme planı”” **yapılmalı ve yangın çıktığında bu plana göre yardım talep edilip, gerekli tedbirler acele olarak alınmalıdır. Kamu kuruluş ve Askeri birliklerle işbirliği ve karşılıklı yardım konuları önceden protokol ve yangın planlarında belirtilmelidir.**

Ormanda çalışan ve ormanda bulunanlara görevlilerce yazılı, sözlü olarak yangın önleme uyarıları yapılmalı. Bu konuların bütün televizyon kanallarınca, yerel, ulusal radyo ve gazetelerce, ormanları yangınlara karşı koruma ve yangın söndürme hizmetleri konusunda eğitici, öğretici yayın yapılması mecbur kılınmalıdır.

Ayrıca ülkemiz ormanlarının her yıl karşılaştığı yangın zararlarının boyutları ile çevremize olan etkileri, yangınları önleme çareleri, yangınları söndürmenin yurdu koruma görevi olduğu, iletişim araçlarıyla okullarda eğitim yoluyla duyurulup öğretilmelidir.

Orman idaresince çeşitli uyarı levhaları, piknik yerlerine ve orman içi, orman kenarı köylerin okul bahçesi veya köy meydanına uygun bir yere dikilerek**, oraya gelenlere; yapılması gerekenler ile ormanda ateş yakmanın doğuracağı tehlikeler ve zararlar, uygulanacak kanuni cezalar, zarar tazminatları açıklanmalı. Vatandaş bilgilendirilmelidir.**

Ormanların korunmasında halkın katkısının sağlanması, ormanda piknik yaparken yeterli ve gerekli tedbirleri almadan, **hiçbir şekilde ateş yakılmaması. Yakılan ateşin mutlaka su ve madeni toprakla tamamen iyice söndürüldükten ve söndüğüne emin olduktan sonra oradan ayrılmalı. Bunlar levhalara yazılıp belirtilmeli.**

Köy muhtarlarınca köydeki çobanlara, ormanda ateş yakmamaları konusunda tebligat yapılmalı. **Çocuk ve akıl hastası kişilerin ateşle oynamamaları, velileri tarafından öğretilmeli, bunlar sürekli takip edilmeli, aksi halde çocuğun veya hastanın velisi, vasisi gözetim ve denetim, öğretim görevini yapmamaktan kusurlu görülerek oluşan her türlü zararı ödemek zorunda kalırlar.**

Yanar haldeki sigara izmariti kibrit çöpünü tamamen söndürmeden ormana atılmamalı, kene, zehirli örümcek, domuz, gibi yaban hayvanlarını yok etmek veya avlayabilmek, yeni taze ot çıkıp havan beslemek için ormanın kasten yakılarak yangın

çıkarılması çok yanlış ve tehlikeli olduğu cezasının ağır olduğu köylerde ilan edilip halka duyrulmalıdır.

Teknik olarak Elektrik hatlarındaki direklerin yüksekliği artırılmalı. **Tellerin yüksekliği o yörede yetişen en boylu ağaçtan iki metre daha fazla yüksekten geçirilmelidir. Esen rüzgarla ağaçlar sallandıkça yüksek gerilim hattı telleriyle ağaç dalları temas etmemelidir.**

Bir başka tedbir olarak, Elektrik nakil hatlarının alt kısmındaki ve yan tarafta çok yakın bulunan ağaçlar, yangın çıkmadan önce kesilip ormandan çıkarımalı, Orman İdaresi görevlileri ve Elekrik İdaresi tarafından müşterek çalışma ile bu konuda yılda bir defa hat kontrolden geçirilmesi hususu taahütname ve şözleşmeye ilave edilmeli. Ağaçlar kesilirken elektrik akımı durdurulmalıdır. Karşılıklı anlayış ve yardımlaşma ile bu sorun iki kuruluşun gayretiyle çözülüp zarasız duruma getirilmelidir. Aksi durumda Yangın çıkar. Zarar olur. davalar uzargider.

Orman İdaresince yangın söndürme malzemeleri ve teçhizat ve araçlar kullanıma hazır halde bulundurulur. Gerekli malzemeler noksansız olarak hazır tutulur. Şahsi teçhizatlar personele dağıtılarak, yanlarında bulundurulması istenir.

Kanuni Tedbirler :

6831 Sayılı Orman Kanunu, tüzük ve sair mevzuatla yangınları önleme ve yangın söndürme işleri düzenlenmiştir. Yasal tedbirlere uyulması gerekmektedir. Uymayanlar hakkında kanuni işlemler yapılır. Yangın çıkaran kişiler, yangın belirtisi gördüğü halde orman teşkilatına veya diğer yetkililere ihbar etmeyenlerle, ilan edildiği halde yangını söndürmeye gitmeyen gidip de çalışmayanlar cezalandırılırlar.

Çevrede ormanların yanıp yok olması, bilhassa yöre insanında moral çöküntüsüne, turizm ve iş imkanlarından mahrum kalmalarına sebep olur.

Orman yangını belirtisi duman görüldüğünde, her vatandaş ücret ödemeksizin, derhal 177 numarayı çevrilerek orman yangınını gördüğü yeri tarif edip bildirmesi kanuni zorunluluktur. İhbarın doğruluğu raştırılır. Ev ve işyeri yangınları yetkili teşkilata vatandaşlar tarafından 112 numara çevrilip telefonla veya telsizle ücretsiz olarak bildirilmesi de bir zorunluluktur. İhbarın doğruluğu yine araştırılmalıdır.

Yangını söndürmekle görevlendirilmiş kuruluşların yetkilileri ve Orman Teşkilatı memurları orman yangınlarının söndürülmesi çalışmasına katılması tebliğ edildiği halde yangın söndürmeye gitmeyip ve gereken yardımı göndermezse görevi suiistimalden hakkında dava açılır. 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre hapis ve para cezası verilir.

Yangınlar konusundaki mevzuat ; **6831,7126, 7269, 1580, 442, Türk Ceza Kanunu, 2918, 5442, sayılı kanun ve bunlara göre yayınlanan tüzük ve yönetmeliklerde yazılıdır.**

Teknik Tedbirler;

Elektrik yüksek gerilim hatları altında ve çok yakınındaki ağaçların tellere temasını önlemek için kesilip hatların çevresinden temizlenmelidir. Tesisteki Elektrik direkleri mümkünse o yörede yetişen ağaç boyundan yüksek yapılmalı. Bu şekilde yapılmış tesisata ağaçların değmesi imkansızlaşır. Tesisatlar elektrik idaresince her yıl kontroldan geçirilmelidir.

Ormanlarda gölet yapılıp helikoptere su temini kolaylaştırılmalıdır. Aynı zamanda gölet suyu buharlaşarak bulunduğu yerin nispi nem miktarını artırarak yangın oluşumunu ve yayılma hızını da azaltır.

Büyük orman sahaları, 100-200 hektarlık küçük parçalara ayrılmalı, **Ayrılan sahaların uygun yerlerinden bilhassa sırtlardan geçecek şekilde, bir ağaç boyu genişlikte yangın emniyet şeritleri yapılarak, şeritlerdeki yanıcı maddelerinin her yıl temizlenmesi ve şeritten uzaklaştırılmalıdır.**

Yangın İhbar tesislerinin, Gözetleme Kulelerinin Yapılması : **Orman yangını gözetleme kulelerinin ormanları gören tepelerde inşa edilip yangın mevsimi süresince Haziran—Kasım ayları arasında 24 saat süre ile kesintisiz olarak ormanlık alanlarla çevresinin teknik alet ve sistemlerle gözetlenmesinin sağlanması ve sayılarının artırılması gerekmektedir.**

Halkımız genelde yangın çıkmaması için uyması gereken kurallara uymamakta, bilgisizlik ve ihmalkarlık yapmaktadır. Yangınlar insanların kasıtlı, ihmal, tedbirsizlik, bilgisizlik, tekniğine uygun tesis yamamak, hatalı malzeme kullanmak, kontrol eksiliği, denetimsizlik gibi davranışlarından dolayı çıkmaktadır.

Orman teşkilatı yetkililerinin görevlerinden biriside, halkı bilgilendirip konuları ve yangın söndürülmesi için haber verme, yangına gitme, çalışmalara yardımcı olma konularında halkı bilgilendirme sohbetleri televizyon kanallarında ve yayın yoluyla gazete, broşür dağıtarak ve yüz yüze konuşarak, uyarı ve ikaz levhalarıyla gereken bilgi verilip, halkın uyarılması ve katkılarına ihtiyaç olduğu anlatılmalıdır. Ormana yakın köy ve kasabalara bilgilendirme levhaları ve ikaz levhaları yazılıp dikilmeli bilgi aktarılmalıdır.

Yangın söndürülmesi konusunda konferans verilerek, broşürler dağıtılmalı. Ormanda yangın söndürürken karşılaşılacak tehlikelerden riskli ortamdan kaçınılması, hayatta kalma yolları öğretilmelidir. Gerekirse tatbikatlar yapılmalıdır. Yangın söndürürken ölüm ve dumandan boğulup zehirlenme olaylarının nedenleri, yapılan hata ve yanlışlıklar eğitim sırasında açıklanmalı.

Okullarda Eğitim: **Yangınlara karşı nasıl tedbir alınacağı, yangını oluşturan etkenlerin nelerden ibaret olduğu, yangının nasıl söndürüleceği, meydana gelen kayıp ve zararların nelerden ibaret olduğu konularında öğrencilere bilgi verilmesi, ders kitaplarına bu konuların alınması çok yararlı olur.**

ORMAN YANGINLARINA KARŞI ALINACAK TEDBİRLER :

--Kanunlarda orman yangını çıkaranlara ağır ceza verilmesi. (6831 sayılı Orman Kanunu)

--Halkın bu konuda eğitilmesi, birlikte ormanların korunması.(Televizyon, radyo, Cep telefonlarına uyarıcı mesaj gönderilmesi. gazete,vb.)

--Yangın gözetleme kulelerinin görüş sahası büyük olan yüksek tepelere inşası. (Sayılarını artırmak)

--Motorlu ve seyyar söndürme ekiplerinin artırılması, (Piknik yapanların ve çobanların uyarılması)

--Yangın emniyet yol ve şeritlerinin açılarak Ormanların (100-200 Ha. sahalara bölünmesi.)

--Ormanda kesimler sonucu oluşan artıklar sahadan uzaklaştırılmalı, (Tarifeli satışla veya bedelsiz olarak halka verilmeli)

--Piknik Yeri—Orman Köyü Meydanına—Yol kenarlarına, yazılarla insanların dikkati çekilmeli.

--Ormandaki yangın yeri adresinin, gözetleme kulelerden kısa sürede verilmesinin sağlanması,

--Çıkan yangına yarım saat içinde, Helikopterle ilk müdahale ile, söndürülmesi tedbirlerinin alınması,

--En kısa zamanda yangın kontrol altına alınarak söndürülmeli, yangın büyürse uçak ve diğer yardım araçları hemen istenmeli,

-Söndürme ekipleri yangın anında nasıl davranacakları konusunda iyi eğitilmeli tatbikatla gösterilmelidir.

--Görevli memur ve işçilere görevlerini açıklayan görev talimatı hazırlanmalı.

--Personel, işçi, asker, halk, öğrenciler eğitim çalışmalarıyla yangınları önleme konusunda bilğilenmeli

--Ormanlardan geçen elektrik yüksek gerilim hatlarının tekniğine uygun şekilde inşa edilip, her yıl hat altındaki ve yakınındaki ağaç ve yanıcı maddelerin temizlenmesi gereklidir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN Orman Yangını Çeşitleri :

Örtü, tepe ve gövde yangını.

Örtü Yangını **: Örtü yangınıyla ormanın zeminindeki canlı bitklerle bunların artıklarının yamasıyla oluşur. Yangınların %80 örtü yangını şeklindedir.**

Tepe yangını; **örtü yangınında meydana gelen yüksek ısı neticesi ağaçların ibre ve yaprakları iyice kuruyarak yanıcı gaz çıkarırlar. Öncelikle alt dallar tutuşunca, üst kısımlarki ibreler çabuk kurur ve tutuşur. Ağaçlar tepelerine kadar yanar. Sık ve genç ormanlarda bu şekilde yangın olmaktadır. Tepe yangınlarını söndürmek çok zordur. Yangınların %10 civarında olanı tepe yangını şeklinde meydana gelir.**

Gövde Yangını: **Ağaçlara yıldırım düşmesi, ağaçtaki balları almak için tütsü yakılması ile veya yüksek ısı etkisi altında kalan çıralı ve reçinesi fazla olan ağaçların gövdesinde yanma olur. Yanma olayı devam ederse tepe veya örtü yangınına sebebiyet verebilir. Yangınların % 5 bu tip yangınlardandır.**

Orman Teşkilatının Yangınla İlgili Görevleri;

Yangın gözetleme kulesindeki görevliler 24 saat ormanları gözetlemek suretiyle yangın belirtisi olan duman çıktığı görüldüğünde, ilgili orman teşkilatı yangın nöbetçi amir veya memuruna yangın yerini, bölme numarasını, köyü, mevkii, ormanın bitki çeşidi ve arazi yapısını, en kestirme yolu, yangın yakınındaki mevcut önemli tesisleri, telsiz veya cep telefonuyla görevlilere bilgi verilir.

Doğacak zararı azaltmak maksadıyla, çalışmaya hazır bulundurulan yangın söndürme araç, gereçleri ve yangın söndürme ekipleriyle birlikte, en kısa yoldan yangın çıkış yerine varılarak ormandaki yangını mümkün olan en kısa zamanda ilk müdahale ile söndürmeye gayret gösterilir. Yangın geniş alana yayılmadan bastırılıp söndürülmeye çalışılır. Yangın başlangıçta önlenmezse çabuk büyüyerek bütün ormanı yok edebilir.

Büyüyeceği tehlikesi bulunan yangına müdahale için önceden görev verilmiş askeri birliğe ve ihtiyaç duyulan kamu kurum ve kuruluşlarından, özel sektörün belediyelerin, insan, alet, gereç, vasıta, uçak, helikopter imkanlarından da istifade için araç gereç ve personel yardımları talep edilir.

Yangından etkilenip zarar göreceği muhtemel olan köy ve yerleşim yerleri Valilik emri alınarak boşaltılır. İnsan ve hayvanlar, araç ve gereçler, emniyetli bir yere nakledilir. Orman içindeki ve yakınındaki tesis, çeşitli binaların yanmaması için elden geldiğince önlemler alınmaya çalışılır. Önemli tesislerin zarar görmemesi için o yönde gereken yangın önleyici tedbirlere öncelik verilir. Geniş yollarla çevrede yanıcı maddeler uaklaştırılır. Su ve kimyasal söndürücü maddeler kullanıma hazır tutulur.

Yangını söndürmeye giderken, dönerken veya yangın yerinde hastalanan veya yaralananlar, yagın yerinde bulunan askeri ve sivil sağlık görevlilerince ilk tedavileri yapılarak, hazır bulundurulan Ambulansla en yakın Hastaneye sevkedilir. Meydana gelen olaylarla ilgili olarak; **olayın oluş nedeni, yeri, saati, tarihi belirtilerek yangın amiri ve diğer bilgi sahibi şahitlerle birlikte tutanak düzenlenerek, dosyasında muhafaza edilir. Ölüm olayı olmuşsa durum savcılığa bildirilir, Ceset, olayın olduğu yerde Cumhuriyet Savcısı**

gelinceye kadar bekletilir. Cumhuriyet Savcısı keşifte bulunur. Doktorlardan otopsi raporu alır.

Orman memurlarına ve ekip işçilerine ilk yardım egitimi her yıl verilmelidir. Bu konudaki bilgi ve becerileri artırılması gereklidir.

Yangın yerinde çalışanların yiyecek, içecek ve barınma ihtiyaçları sivil savunma servisleriyle birlikte görevlendirilmiş orman memurlarıyla yapılır.

ORMAN YANGINLARINI SÖNDÜRME USULLERİ

Orman yangınlarını söndürürken bazı bilgileri önceden edinmek ve bilmek çok faydalıdır. Rüzgar istikametini ve rüzgar hızını bilmek , uygulanacak söndürmeye etkili olacak, orman çeşidi, arazi yapısını, hava hallerini bilmekte söndürmede yaralı olur.

Örtü yangınını söndürülmesi**: orman yangınını başlangıçta söndürmek kolaydır. Yeni çıkmış bir örtü yangını üç beş kişi tarafından kolayca söndürülebilir. Yangının önündeki yanıcı maddeler yangının içerisine doğru süpürülür. Yangının üzerine kazılan toprak kürekle atılır. Yangın söndürmeye yarayan su, yanan ateş üzerine arozözlerden püskürtülür. Yangın önleme şeridi açılır. Boşluk oluşturularak yangının yayılıp büyümesi önlenir. Yangın yerine helikopter ve gereken diğer araçlar istenir ve söndürme işinde çalıştırılır.**

Örtü yangını küçük çapta ise her yönden söndürülebilir. **Fakat örtü yangını büyümüşse her yönden müdahale yapılmaz. Yanlardan yapılan müdahale ile kama şeklinde yangın daraltılarak şiddeti azaltılıp söndürülür. Yandan müdahale yaparken söndürücüler yangının her iki tarafında 5-10 adım ara ile dizilerek örtü yangınını çırpmak, süpürmek suretiyle ateş daraltarak söndürülür. Böylece ateşin yanlara doğru ilerlemesi engellenmiş olur. Aynı zamanda etrafına en az bir metre genişlikte yangın durdurma şeridi madeni toprağı kazarak şerit açmak suretiyle söndürülür. Yangın durdurma şeridinin toprağı yangının üzerine serpilir. Yanıcı maddelerden temizlenmiş şeritte yangın durdurulup söndürülür.**

Büyümüş yangınlarda cepheden de müdahale edilir. Cepheden müdahale edecek söndürücüler, ateşin önünde bir hat oluştururlar , 5-10 adım ara ile dizilirler. Yangının ilerlediği yönde, ön kısmında bir metre genişliğinde toprak kazılarak yangın durdurma şeridi açarak, yangının yayılmasını ve ilerlemesi durdururlar. Yandan yapılan müdahale daraltılan yangın, önden müdahale ile tamamen söndürülür.

Şayet yangın söndürme ekibinin arozözü varsa, yanan alevlerin dip kısmına doğru su püskürtülerek yangın söndürülür. Ağaçların tepe dalları yanıyorsa yanan yer üzerine su püskürtülür.

Tepe yangınının söndürülmesi : **tepe yangını çok tehlikeli bir yangındır. Zemindeki örtü yangını ile tepe yangını bir arada söndürülür. Tepe yangınını söndürmek için rüzgar ın estiği yönün istikametinde ateşin ilerlediği taraftaki örtü yangınını söndürebilmek için bir metre genişliğinde yangın durdurma şeridi ilerideki ormanlık saha içinde yangın durdurma şeridi açılır. Açılan şeritte durdurulan yangın soğutma işlemleri yapılıp söndürülür.**

Tepe yangınını söndürme için iki ağaç boyu genişlikte şeritler açılır. Emniyet şeridinin arkasında yangın söndürücüler hazır bekler, sıçrayan ateş ve kıvılcımlar söndürülür. Arozöz varsa yanan ağaçlara su püskürtülerek soğutarak yangın söndürülür.

Gövde Yangının Söndürülmesi : Tek halde yanan ağaçların kovuklarına su tutulur veya buralara madeni toprakla doldurulur. Ateşin hava ile teması kesilir ve yangın söndürülür. Veya tek ağaç kesilerek ağaç gövdesi yerde söndürülür.

Yangın amiri;

Yangın çıktığı haberi alındıktan sonra, Yangın amiri durumundaki Orman işletme şefi, Topoğrafik harita ve diğer gerekli malzemeler alınır. Yangın söndürme ekibiyle birlikte en kısa yoldan en seri şekilde yangın yerine gidilerek ilk müdahale yapılır. Yangın yerine mümkün olduğu kadar erken varılmalıdır. Yangına ilk müdahale ne kadar erken yapılırsa, kısa zamanda ve kolayca yangın söndürülebilir. Aksi halde yangın büyür. Söndürme işi de o nispette zorlaşır. Zarar ve kayıplar artar.

Yangına ilk müdahalede, yanıcı maddelerin üzerine köpük, havadan uçak helikopterle su dökerek veya arozözle yanıcı maddenin dip kısmına su fışkırtarak, hava ile temasını kesmek, kazma, çapa, küreklerle toprak kazıp yanan maddelerin üzerine atarak ve toprakla örterek, boğmak, yanıcı maddeleri ayrıştırarak veya ortamdan uzaklaştırıp kaldırarak veya şerit açıp yanıcı maddeler arasında irtibat engeli boşluk oluşturarak söndürülür.

Petrol ve elektrik yangınları hariç olmak üzere diğer yangınlar genellikle su sıkılmak suretiyle veya alevlerin üzerine toprak atarak söndürülür.

Yangını söndürürken rüzgarı daima arkamıza alarak çalışmalıyız. **Öncelikle kendimizi koruyarak, yangının ilerlediği yönün yan tarafından, alevlere detarjan karışımlı su püskürterek söndürülmeli. Şayet rüzgar şiddetli esmiyorsa yani duman az, yangın küçükse ve alevler tepe yangını gibi yükselmemişse, yangına ilerlediği yönde, ön cepheden de müdahale edilebilir.**

Yangını önleme şeridi bir metre genişliğinde madeni toprak çıkıncaya kadar kazılarak açılmalıdır. Bunun için iki işçi bir arada çalışmalı, biri toprağı kazarken öteki kazılan toprağı yangına doğru atmalıdır.

Yangında, su, yanan maddelerin alt kısmına doğru fışkırtılmalıdır. Evvela ön taraf sonra da ileriye su sıkarak yanan odunlar soğutulup yanma ısısı ve oksijeni kesilmeli veya madeni toprak atarak yanan maddeleri örterek, hava ile teması kesip, söndürme işini yapmalıyız. Yanan maddeler yangının içine doğru dağıtılıp seyrekleştirilir. Isı kaynağı küçültülür. Böylelikle yangın kolaylıkla söndürülebilir.

Yangın söndürürken ateşe fazla yaklaşmadan, su hortumu duman çıkan yere değil, daima yanmakta olan, yükselen alevlerin olduğu yere alt kısma doğru yanıcı madde üzerine öncelikle su fışkırmak gerekir. Tamamen söndürülünce yangının yayıldığı tarafta yakındaki yanan diğer ateşler söndürülür. Şayet yükselen alev ağacın tepesine doğru yükselmiş ise ağacın yukarısına yanan yere doğru su fışkırtılır.

Reçineli ağaçlar yanarken ve bilhassa genç ince olanların ibreleri ısındıkça yanıcı ve uçucu yağ buharı gaz salarlar. Yükselen ısı etkisiyle kurur ve havaya fazla miktarda yanıcı yağ buharı gaz dolar. Bu sebeple ağaçların, hızlı ve kolayca tutuştuğunu görürüz. Alevler onları hızla yakarak rüzgarın estiği yönde yanmamış orman tarafına doğru önü alınmaz bir canavar gibi hızlanıp hücum ederek ilerler. Böyle bir yerde ön cepheden söndürme çalışması yapılmamalıdır. Ancak yanlardan yangına su sıkılarak ve toprak serpilerek, havadan uçak ve helikopterlerle su dökerek yanmayı yavaşlatarak yangının şiddetini azaltarak, söndürmeye çalışılmalıdır.

Çalışırken çok dikkatli olunmalı ateşe fazla yaklaşılmamalıdır. Kendinizi ve yanınızdakileri tehlikeli yön ve yerde çalışmasına müsaade edilmemelidir. Tehlikelerden uzak durulmalıdır. Yangına yakın çalışırken ısıya dayanıklı gözlük, eldiven, kask ve ıslak filitreli maske takılmalıdır.

Tehlike sezildiğinde, tehlike olmayacak taraftan kaçılmalıdır. Kaçış yönündeki yol, patika ve bitkisiz alanlardan geçilmelidir. ormanda ön cephede alevlere yakın çalışanların hayatı risk altındadır. Ekseri ölüm olayı dumandan boğuma, kalp kırızı geçirerek olabilir.

Alevlerin yangını söndürenlerin yüzünü yakmaması için yere çömelerek ve ateşe fazla yaklaşmadan çalışılmalı, yere yakın kısımlardaki hava kısmen temizdir. Yere diz

çökerek, ağız ve burun ıslatılmış bir mendille veya özel olarak yapılmış ıslak bez maskelerle kapatılarak dumanlı bir ortamda kısa bir süre çalışılabilir. Her çalışana maske verilmelidir. Dumanda artış olduğu gözlenirse derhal oradan hızla emniyetli yan tarafa dumansız yere doğru acele olarak uzaklaşılması gerekir.

Yangın çevresine yangını durdurucu bir metre genişliğinde madeni toprağı kazarak şerit açılmalı. Humus tabakasını yangının içine doğru atınız. Sahada duman tütmeyinceye kadar soğutma işlerine devam edilmelidir. Yangın tamamen sönmeden yangın yerinden ayrılmayınız. Bir müddet orada nöbetçi bırakılmalıdır. Yangın sahası bu müddet içinde sürekli gözetim altında bulundurulmalı, yangının çevresi aralıklarla dolaşılmalı. Duman tüten kök kalıntılarına su sıkılarak, rüzgarla yeniden yanan közler tamamen söndürülmelidir. Bu konuda tedbirler alınmalı, şeritlerde çalışan işçi sayısı gerekli ise artırılmalıdır. İki veya beş metre ara ile çalışılmalı.

Yangının çevresini kontrol etmeden, soğutma, örtme, boğma, ayrıştırma işlemi yapmadan, yangın yerinden uzaklaşılmamalı. Söndüğü sanılan yangın, esen rüzgarın etkisiyle toprak içindeki kuru kök artıklarının zamanla yeniden alevlendiğinde yangın tekrar ilerleyebilir. Bu nedenle yangın yerinde duman görülmeyinceye kadar, su sıkılarak soğutma işleri yapılmalı, Yangın sahasında bir müddet nöbet tutup, yangın şeridinden yürüyerek, yangın sahası gözetim altında tutulmalıdır. Saha son bir kere daha gezilip kontrol edilerek tamamen söndüğüne kanaat getirilince sahadan gidilmelidir. Aksi halde soğutma, boğma, közleri dağıtma çalışmalarına devam edilmelidir. Yandığı görülen közlerin üzerine madeni toprak atarak üzerleri iyice örtülmelidir.

Eğer yangın genç ve sıklığı fazla, yangına hassas ağaç türü ise ve esen rüzgarın etkisi ve arazi meyilin fazlalığı sebebi ile büyüyorsa ve söndürme işinde çalışan işçi sayısı, alet, vasıta az ise, yetersiz kalınıyorsa, yangının yayılması önleyemiyorlarsa, mahallin orman teşkilatı ve jandarmadan, en yakın köy muhtarından, sahaya mükellef göndermesi, yangın yerine gelinmesi talep edilmelidir. Ayrıca helikopter ve uçak istenmelidir. Bu konuda yangın amiri karar vermelidir.

Çalışan işçilere koruyucu malzeme verilmeli, yanmaz giysi giymeleri sağlanmalı, tecrübeli ve eğitimli bu işçiler öncü çalışma gurubu olarak görevlendirilmeli.

Yangın söndürürken yakın mesafede sıcak su buharı oluştuğunda, söndürme işçileri solunum güçlüğü çekerler ve sıcak su buharı arttıkça boğucu dumanla birlikte rahatsızlık verir. Boğulma veya kalp kırızi geçirme ihtimali görülebilir. Bu nedenle alevlere çok yakında uzun süre çalışmamalıdır. Emniyetli ve rahat çalışılacak mesafeden diz çökerek ateşin dip kısmına su sıkarak söndürmeye çalışılmalı

Yangın söndürürken işçi emniyeti için rüzgar daima sırtımıza doğru esecek tazda çalışmalıdır. yangın yerindeki alevlerin adeta sizinle kavga ettiğini sönmemek için direnç gösterdiğini görürsünüz. Alevlerin söndürücüye direndiği ve karşılık verip, atağa geçebilen canavara dönüştüğü, söndürücülere adeta ateş püskürttüğünü hayretle görürsünüz. Bu canavarı yok ederken, yangın yüzeyindeki havayı keserek, yanma ısısını düşürerek ve yanıcı maddeleri su ve toprakla örterek ve şerit açıp boşluk yaratılıp, yangının ilerlediği kısımla yanmayan kısım arasındaki boşluğu geçemeyen alevler orada durdurulabilir. Ateşle teması kesilen ve yanıcı maddesi bulunmayan şeritte durdurup söndürmek mümkün olur.

Söndürme sırasında önce yakındaki alev söndürülmelidir. Sonra uzaktakileri söndürünüz. Yangın söndürürken olası tehlikelerden uzak durulmalıdır. Ağaçtan önce kendi can güvenliğinizi düşününüz. Gereken önlem ve tedbirler önceden alınmalıdır. Yaşamını riske atanlar ve gerekli tedbirleri zamanında almayanlar, geç kalanlar vicdanen ve kanunen sorumlu tutulurlar. Bu acemiliğin, bilgisizliğin, tecrübesizliğin veya risk değerlendirme hatasının cezasını canlarıyla öderler.

Yangın söndürürken yangını yönetim merkezinde, yörenin arazi yapısını ve ulaşım şartlarını iyi bilen, araziyi yakinen tanıyan, keşifle yerinde inceleme yaparak öğrenen görevli amir. Şef, Muavin, İşletme Müdürü, bunlardan en kıdemli ve tecrübelisi yangın

amiri sorumluluğunu üstlenmelidir. Başka görevliler yangın söndürme yönetimine, sevk ve idareye katılmadan, tavsiyelerini amire bildirip, istişare edilip, karar verildikten sonra, amir tarafından uygulamaya konulmalı. Sevk ve idarede yönetim kargaşası yaratılmamalıdır. Yetkililer gelinceye kadar bu görevleri Orman Muhafaza Memurları üstlenmelidirler.

Yangın söndürmesini yöneten sorumlu kişi önce, yangını yerden veya helikopterle havadan inceler. Çevrenin durumunu tanır, öğrenir. Sonra yangının seyrini görebileceği hakim bir yerde yönetim sevk ve idare merkezini emniyetli bir yerde kurar. Oradan ekipleri ve söndürme işini sevk ve idare eder.

Yangın amiri dışındaki kişiler, yangını söndürürken emir yağdırarak yönetime müdahale edilmesi durumunda, kargaşaya sebep olur. Ekipler kimin emrine uyulacağını şaşırır ve karıştırırlar. Tecrübeyle görülmüştür bu tarz yönetimde, risk faktörü artmaktadır. Yangın söndürme işi yerel görevlilerin İşletme Şefinin sorumluluğunda sevk ve idare edilmesi tek elden emirlerin verilmesi, tüm sahada daha pratik, çabuk ve etkili sonuç verdiği görülmüştür. Tek elden, yangın amiri tarafından yapılan sevk ve idarede söndürme faaliyetlerinde faydalı sonuçları görülmekte, bu sayede zarar ve ziyan can ve mal kaybı asgari seviyede kalmaktadır.

Görev dağılımı, yangın amiri tarafından kimin nerede çalıştığı ne yaptıkları bilinmeli, Yangın amiri sahadaki söndürme ekip işçilerinin nerde çalıştıklarını ekip başı memurla birlikte isimlerini belirler. not alır, krokide işaretler. Yangın yerinde bulunanların bilinmesinde çok fayda vardır. Eksik ve kayıp olan kişiler derhal bulunmaya çalışılır.

Emir ve komuta zincirinde boşluk olduğunda, yangın hiç beklenmeyen zamanda büyüyerek önlenemez duruma gelebilir. Onun için yangın mahallindeki bütün değişiklik ve hareket tarzının bizzat yangın amiri tarafından emredilmesi lazımdır.

Yangın Yerinde Haberleşme; **Emirler nezaket kuralları içinde olmalı, konuşma hitap şekli, moral bozmadan yapılmalıdır. Görevliler ve işçilere zaman zaman takdir ve teşekkür edilmesi, çalışma şevkini olumlu yönde etkiler. Yorulan zor ve tehlikeli işte çalışanların buna ihtiyaçları vardır. Unutulmamalıdır ki bu husus aynı zamanda insani bir görevdir. Yapılan yanlışlara kızgınlık ifade etmeden giderilmelidir.**

Yangın yerinde lüzumsuz yere telsiz haber kanalları meşgul edilmemeli. Lüzumlu bir istek olacaksa, amire durum hakkında açık ve net bilgi sunulmalı. Alınacak talimata uyulmalı, şayet verilen emir hatalı görülüyorsa sebebi ilgili amire derhal anlatılmalıdır. Yangın mahallindeki haberleşme iki kanaldan telsizle yapılmalı, bir kanal yangın yerindeki ekip çalışmalarında kullanılmalı öteki kanal ise üst makamlarla Bölge Müdürlüğüyle haberleşmede kullanılmalıdır.

Yangın sahasındaki haberleşme, belli bir disiplin içinde olmak üzere, yangın ekibi başkanı ile Amirin kendisi arasındaki haberleşmeler sağlanmalı, yangın amirinin emirlerine uyulmakla birlikte gelişen durumla işçiler arasında yapılmalı.

Değişen durumu yakından gören ekip başları, hatalı yanlış ve tehlikeli gördüğü emirin, uygulanmasının riski artıracağı konusunda sebepleriyle birlikte amire bildirilmelidir. Konuşmalar normal tonda, kızgınlık göstermeden anlayışlı olunarak çalışanları incitilmeden haberleşilmeli ve emirler bagırmadan verilmelidir. Sorunsuz haberleşme sağlanmalı, aksayan taraflar varsa hemen giderilmeli, yangın amiri telsizle iki kanaldan haberleşmeyi sağlamalı. Birinci kanal yangın ekipleri baş görevlileriyle yapılmalı. Ekip başlarıyla konuşmalar kısa anlaşılır olmalı. Konuşma bitince diğer kişiler sıra ile kısa konuşmalıdırlar. Konuşma engellenmemeli. Görevliler iş bölümü ile görevlendirilmelidir. Kendilerine sorumlulukları ve karşılaşabilecekleri riskler anlatılmalı.

İkinci telsiz kanalı ise, Bölge Müdürlüğüyle haberleşmede kullanılmalıdır. Haberleşme, düzgün ve disiplin içinde sağlanmalı. Yangın Amiri haberleşmeyi yönlendirmelidir.

Yangın Amirince, karar alma sürecinin, yönetim yapısının, iyi organize edilmesi lazımdır. Çalışanların su, yiyecek ve dilenme, araç ve gereç ihtiyaçları bir görevli tarafından zamanında karşılanmalıdır. İşçi ve ekip başlarının moralleri bozulmamalıdır.

Yangın amiri yumuşak ses tonuyla emirlerini vermeli. Olumsuzlara asla kızgınlık göstermemeli, hoş görü ile düzeltme yapmalıdır. Böyle bir yaklaşım çalışanların moralini düzeltir ve çalışma şevkini olumlu yönde artırır. Yangın felaketini görüp cehennemi ateşin yaptığını hayret ve koku ile hissedip olayın vahametini görenler üzeride oluşan psikolojik hasarların moral bozukluğunun tamirine çalışmalıdır.

Yangın söndürürken panik yapmayınız, kargaşaya neden olmayınız. Neyi, nasıl, ne zaman yapılacağına kendiniz mantıklı olarak düşünüp karar verip, sakin ve kararlı davranınız. Gereken müdahaleyi doğru ve zamanlamasını iyi yapmalı, can ve mal emniyeti sağlanmalıdır. Her şeyden önce insan ve diğer canlıları yangından koruyup kurtarınız. Kendinizi ve çevredekileri riske atmayınız. Yangının hızla yaklaştığı. tehlikeli bölgedeki çalışma ortamından bir an evvel en emniyetli kolayca kaçabileceğiniz dumansız yöne doru gidip yaşamınızı koruyunuz. Yanan ağaçların yerine yenileri konabilir. İnsanların diriltilip yerine konması Allaha kalmış bir iştir.

Yangın söndürme aracının kullanım talimatı araçta hazır bulundurulmalı, eğitim ve uygulamalı tatbikatlarla, İşletme Şeflerine, bölüm Orman Muhafaza Memurlarına, işçi ekibindekilere bu ekipmanları kullanabilme bilgisi ve becerisi kazandırılmalıdır. Bu konuda eğitimsiz işçi ekibi kalmamalıdır.

Coğrafi durum iklim özellikleri, arazi yapısı, ormanın bitki çeşidi, nispi nem oranı, işçi beceri ve bilgisi, dikkatli davranışıyla, araçların ekipmanlarının ulaşacağı mesafelerde yangını boğma, ısıyı azaltma ve oksijeni önleme ile yangın söndürülür.

Yangına müdahalede zaman çok önemli bir unsurdur. Gözetleme kulesinden alınan haber hemen haritadaki yeri mevkii bölme numarası belirlenmeli yangına ulaşım yolu, bir kağıda yazılmalı ve en kısa yoldan, nasıl gidileceği tespit edilmeli, ulaşım durumu öğrenilmeli, oraya en yakın yangın söndürme ekibi araç ve gereçleriyle birlikte gönderilmelidir.

Çıkan yangına erken ulaşıp söndürmek lazımdır. Geç kalınırsa yangın yayılarak büyür söndürme işi zorlaşır ve söndürme için daha çok araç, gereç ve işçi gerekir. Bunun için yangından önce yangın önleyici ve söndürme işlerinin yapılışını tatbiki olarak öğrenmek lazımdır. Ormanların korunması ve devamlılığının sağlanması gerekmektedir. Çıkan yangına erken ulaşıp söndürmek lazımdır. Bunun için yangından önce yangın önleyici ve söndürme işlerinin yapılışını tatbiki olarak görevlilere ve işçilere öğretip göstermek lazımdır.

Şayet ormanın bitki yapısı hızla yanabilen ağaç ve ağaççıklardan oluşuyorsa, rüzgar şiddeti fazla, havadaki nem oranı çok düşükse, arazi gençlik ve ağaçlandırma sahası ise, ulaşım imkanı yoksa, arazi sarpsa, meyil durumu fazla ise, hiç tereddüt etmeden yetkili amire bu durumları anlatıp, helikopter veya uçak talep edilmeli ve yangın mahalline gönderilmelidir. Çünkü yangında erken müdahale büyük facia ve zararları kayıpları önler. Yangına müdahale erken yapılırsa, yangın kolaylıkla söndürülebilir.

Devletin askeri ve sivil kuruluş imkanlarına ihtiyaç duyuldukça başvurulmalı. Bütün kamu kuruluşlarından özel sektör imkanlarından yararlanılmalı. Yangınla savaşa toplum olarak katılmalı, milli servet olan ormanlarımızı yangın felaketine karşı milletçe koruma çalışması yapılmalıdır. Her kamu ve özel kuruluş ve teşekküller iletişim araçlarıyla eğitim ve öğretim yaparak halkımızın bilinçlendirilmesi sağlanmalı, bu konuda onların katkısına ihtiyaç duyulmaktadır. Gerekiyorsa bunu sağlamak için kanuni düzenlemeler yapılmalıdır.

Yangınlar toplumun refahını, huzurunu, mutluluğunu bozar. Çevreye zararlı olur. Yangın söndürmede, Devletin tüm güç ve kaynakları kullanılır. Askeri birlikler, kamu ve özel kuruluşlar ve mükelleflerden faydalanılır. Ülkemizde, geç kalınan ve yanlış

müdahaleler sonucunda, birçok ormanın yanarak yok olduğu bilinmektedir. Geç ve yanlış müdahalelerin sebebi araştırılarak sorumlular cezalandırılmalıdır.

Yangın sıcaklık, rüzgar hızı ve yönü, nem durumu, bitki örtüsünün cinsi ve kapalılık miktarı hakkında bilgi toplanır. Yangın, sıcaklık ve rüzgar hızına bağlı olarak artar. Yangının ilerlediği yöne karşı durup yani yangının ilerlediği cephe önünde rüzgara karşı gelecek tarzda ateşe çok yakın olarak çalışmak çok tehlikelidir. Bir tehlike olacağı gözlendiğinde, telsiz veya telefonla yakındakilerden yardım isteyiniz. Yerinizi tarif ediniz. Paniğe kapılmayınız, sakin olunuz. Mantıklı olarak kurtulma yollarını düşünüp kısa mesafede kurtulabileceğiniz emniyetli yöne kaçınız. Riski göze alarak, yanlış yerde ve yanlış zamandaki davranışlar ölüm getirir.Bunu unutmayınız.

Yangın yerinde çalışırken, yangına yanlardan ve arka taraftan müdahale ile yangın daraltılıp boğarak söndürülmeli, yangının ilerlediği yönün karşısından yangına doğru yaklaşıp çalışanların araç gereç mal, personel, işçi, mükellef can kaybına uğraması olasıdır. Böyle bir yerde çalışılır ve araçlar bekletilirse, o halde yangın rüzgarın etkisiyle hızla gelerek mal ve can kaybına sebep olur. Yangınlarda yanan ve yoğun dumandan boğulup ölen şehitlerimizin hepsi bu hatalı yerden yangını söndürürken gereken tedbiri almadıkları, kendi hatalı düşünce ve davranışlarının olduğu veya kendilerini korumasını olayın etkisiyle psikolojikman çöküntü sonucu düşünemediklerinden şehit olmuşlardır.

Ağaçlar yanmasın diye ilerleyen ateş ve alevlerin yakınında çalışıp hayatını yakmayınız. Yangının davranışlarını bilmemek ve olacağı kestirememek ölüme sebep olur. Yangına yakın çalışma yüzünden yorgunluk, yüksek ısı, yanmadan dolayı oluşan boğucu gaz ve duman etkisi ile çok süratli hareket eden ateş topu çok yakındakilere mutlak ölüm tehlikesi yaratır. Yüz ve ellerde vücutta yanıklara yaralanmalara da sebep olabilir. Ağız ve burun yoluyla sürekli alınan duman solunum yolları ile karaciğeri tahrip ederek, yutulan duman zehirlenme etkisi gösterir. Uzun süre böyle bir ortamda kalınırsa ölüm gerçekleşir.

Zehirlenme belirtileri halsizlik, uyuşukluk, mide bulantısı, baş dönmesi, baş ağrısı, kusma, nefes alırken boğazda yanma, öksürük. göğüs darlığı ve boğulma belirtisi, boğazda ve nefes borusunda şiddetli acı duyma, gözlerde yaşarma görülür. Önlem olarak yoğun dumanlı yerlerde çalışılırken filtreli koruyucu maske ile oksijen tüpüyle çalışılmalıdır. Maske yoksa, ıslatılmış birkaç kat halinde katlanmış ıslak mendille ağzı ve burnunuzu kapatarak oradan emniyetli yere kısa zamanda uzaklaşıp gidiniz.

Boğulma tehlikesi bulunan hastalara ilk yardım olarak oksijen cihazıyla solunum sağlanmalı, yüz ve gözler su ve sabunla iyice yıkanmalı, dumansız bir yere taşınmalı, Ambulans çağrılıp hastaneye sevk edilmelidir.

Hasta veya yaralı kişi süratli ve dikkatli bir şekilde üç kişi tarafından yani birisi baş kısmından biri ayaklardan biride bunların ortasından belden tutarak emniyetli bir yere sedye ile taşıyıp, ilk yardım eğitimi almış bir kişi tarafından ilk yardım müdahalesi yangın sahası dışında emniyetli uygun bir yerde yapılmalıdır. Telaşlanmadan soğukkanlı davranarak, hastanın bilinci yerindeyse hastaya iyi olduğu, korkulacak bir durumun olmadığı konusunda moral düzeltici yönde onun elini tutarak sevecen bir tarzda teselli edilmeli, sağlık görevlileri gelinceye kadar durumunu takip ederek tedaviye devam edilmeli, kazazedeye yaraları asla gösterilmemeli. Sağlık kuruluşundan hasta sevki için ambulans istenmeli. Şayet ölüm olayı olmuşsa bunun açıklanmasını sağlık görevlilerine bırakmalıdır. Kırık, çıkık, yanık, zehirlenme ile hastalananlar hastaneye ambulansla sevk edilir.

Bulunduğunuz yere. tehlike geliyorsa yardım isteyip haberleşiniz. Hayatta kalma çaresini mantığınızla hareket ederek yamaç arazide yangının yan tarafından kolaylıkla emniyetli yöne doğru kaçınız. Duman içinden ve dağın zirvesine doğru kesinlikle gitmeyiniz. Dere varsa dereyi takiple eğilerek yürüyüp aşağıya doğru yol alınız.

Yangın söndürme araç ve gereçleri, yangın mevsiminde bakımlı ve her an çalışır durumda kullanıma hazır halde bulundurulması gerekir. Arızalar kısa sürede giderilmeli,

eksiklikler tamamlanmalıdır. Yangın söndürme araç ve gereçleri hizmetin özelliğine ve teknik gelişmelere göre lüzum görülecek her türlü malzeme araç ve gereçler, koruyucu ekipmanlar orman idaresince alınmakta. Yangında zarar gören kullanılmayacak duruma gelenlerin yerine yenileri alınmalıdır. Yangın mevsimi gelmeden işe uygun malzeme ve araç gereç, ekipman ihtiyacı ve işçiler için koruyucu giysi ihtiyaçları zamanında giderilmelidir. Yangın araç ve gereçlerine zarar vermek bunları kullanılamayacak hale getirmek veya bozmak, yangın tesis ve araçları ile vasıtaları amacı dışında kullanmak yasaktır.

Ferdi korunma ; İşçilere süzgeçli gaz maskesi, koruyucu yangına dayanıklı elbise, eldiven, bot, ferdi eğitimle, bilgi verilmeli. İşçiler yangın yerinde çalıştıkları sırada sık ve kısa süreli 10-15 dakika kadar dinlendirilmeli, bu dinlendirme onların performansını sürekli kılar. Çalışma verimini artırır.

ORMAN YANGINLARINI SÖNDÜRMEDE

ASKERİ BİRLİK VE KURULUŞLAR ARASI YARDIMLAŞMA

Ülkemiz ormanlarının yangın felaketine karşı korunması ve yangınların söndürülmesine yardımcı olunması her kuruluşun ve vatandaşın görevidir. Belediyeler, kamu kurumu ve kuruluşlar ile silahlı kuvvetler, meydana gelecek orman yangınlarını söndürmede karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği yaparlar bunun için protokol düzenlerler. Yardımlaşma konuları açıklanır.

Kuruluşlar, **Valiliğin emriyle bir ihtiyaç halinde, imkan ve kaynaklarına göre yardım planlaması yapılır. Ne gibi yardım yapılacağı protokol düzenlenerek karşılıklı işbirliği tespit edilir. Yangınla savaşta ihtiyaç varsa kuruluşların personel ve araçlarını vererek yardımlaşmak zorundadırlar.**

Orman yangınından mutlaka zarar göreceği kanaati kuvvetlenince, o takdirde Valiliğe durum bildirilerek, Valilik emri ile yerleşim yerlerinde bulunan insan, hayvan, eşya, ham ve mamul mallar, gerektiğinde yerleşim yerlerinden Sivil Savunma Kurtarma ekiplerince emniyetli bir bölgeye sevk edilirler.

Protokolde ; personelin eğitimi, bilgi değişimi, kullanılacak araç, gereç ve malzemenin standardı, müşterek tatbikatların yapılması ve muhtemel yangınlara müdahalenin hangi şartlarda ne gibi yardım yapılabileceği ve konuları yer alır.

Yardım gerektiren büyüklükte bir orman yangını meydana gelirse, yardım talebini alan teşkilatlar, kendi bölgesinde diğer yangınlarda ve hizmetlerde kullanılmak üzere ihtiyat olarak kendisi için lüzumlu vasıtaların haricindeki, itfaiye araçlarını ve personeli, ambulansı yardım isteyen teşkilata, gerekli ve yeterli desteği göndermek zorundadırlar.

Yangın söndürme yönetmeliğine aykırı hareket edenler hakkında, idari emirlere riayet etmemek fiilinden, verilen görevi zamanında yapmayanlar hakkında, fiilin derecesine göre, görevi ihmal veya suiistimalden soruşturma açılarak kanuni gereği yapılır.

Yardım gerekiyorsa en yakın, ilgili teşkilat yetkilisinden talepte bulunulur. Yardım talep edilen teşkilat, mevcut imkanı ve kuvvetine göre, ekiplerin yarsını yardım istenen o yöreye gönderebilir. Ekiplerin tamamı gönderilmez. Kendi sahasında çıkacak yangında kullanılmak üzere tedbir olarak yarısı bekletilir. Yangının komşu ormanlara geçmesi durumu varsa, o bölge görevlileri de durumdan hemen haberdar edilir. Birbirine yakın olan şeflikler yangını söndürmede talep edilirse, yardımcı olmak durumundadırlar.

Yangın büyürse, Askeri birliklerden, komşu Orman Bölge Müdürlüklerinden teknik elaman, ekip, araç ve söndürme uçak veya helikopter, arozöz, gibi çeşitli malzeme ve araçlar ve teknik elaman, işçi talep edilmelidir. Valilik makamından, sivil savunma ekibi,

Sağlık Müdürlüğünden Ambulans ve sağlık görevlileri ve diğer kamu kuruluşlarından araç gereç yardımı istenir. Sivil ve askeri araç veya kamu hizmetlerine ait araçlardan yararlanılır. Belediye araçları da istenebilir. Bu hizmet için gereken araçlara gerekirse el konularak yangına mükellef sevk edilebilir. Ücreti bilahare ödenebilir. Teslim edildiğinde tutanak düzenlenir. Sarf edilen akaryakıt miktarı faturalara göre tespit edilir.

Yangın yerleşme yerlerine, tesis veya köylere ulaşma ihtimali varsa, bu yerlerin insandan arındırılması, hayvanların uzaklaştırılması, araç ve gereçlerin emniyetli yere nakli için, yerleşim yerleri Valilik emri ile boşaltılır. Bu konularla ilgilenecek personellerin adı ve soyadı unvanları önceden belirlenir. Bu durumdaki halkın yiyecek ve barınma imkanları paniğe kapılmamaları için yapılmak istenen kendilerine açıklanarak bilgilendirilir. Sivil savunma ekipleri bu işte çalışırlar. Halkın sağlık, iaşe, içecek, barınma ihtiyaçları sivil savunma teşkilatınca karşılanır. Yiyecek ve İçecek maddelerinin ikmali, ihtiyaç duyulan günlük miktar, ekmek helva, peynir, zeytin, Yangın yerindeki kişi sayısına göre temin edilir. Yiyecek ve içecek maddeleri orman görevlilerince yangın yerine hemen ulaştırılmalıdır.

Yangınları söndürmede kolaylık sağlamak, görevlilerin ne yapacaklarını önceden detaylı belirtmek için, yardım sağlayacak kuruluş yetkilileri ve Askeri Birlik Komutanlığıyla protokoller düzenlenerek yekililerince imzalanır. Bu konudaki planlamalar yangın mevsimi girmeden önce yapılmalıdır. Askeri Ambulans ve sağlık görevlileri birlikle beraber talep edilmelidir.

Askeri birliklerin yangın söndürme konusundaki bilgilendirme talepleri, konferanslar düzenlenerek gereken açıklamalar yapılır. Yangın söndürme ile ilgili broşür bastırılarak Subay ve Astsubaylara dağıtılır. Ekiplerin oluşturulması, yangın söndürme usulü, yangında meydana gelmesi muhtemel kaza ve tehlikelere karşı alınacak tedbirler anlatılır.

Yangın yerinde yangını söndürülmesini bilen İşletme Şefinin Askerlerin sevk ve idare sözleri, yangın idare amirinin uzmanlık dalı olduğundan askeri Komutanlarla karşılıklı anlayış içinde maksada uygun nasıl davranılacağı konusunda bilgi verilmelidir.

Yangın amirinin maksadı, yangını söndürme konusunda, söndürücü kişilere teknik bilgi vermekten ibarettir. Yangın idare amiri Orman İşletme Şefi Komutanlara yapılması gerekenleri açıklar, bunların uygulamasını Komutanlar askerlere emir vererek yaptırırlar. Uyum içinde yardımlaşarak çalışılır. Yangın amiri sıfatını taşıyan bilirkişilerin bilgisini uygularken söylediği sözler emir değil, gerekli uyarı ve yol gösterme olarak değer verilmelidir. Askerlerin risklerden uzak tutulması için bu bilgiler işe başlarken bildirilmelidir. Yangın ancak bu şekilde alınacak tedbirlerle söndülebilir.

YANGIN BELİRTİSİ HABERİNİN VERİLMESİ

Orman yanangını gözetleme kulelerinde görevlendirilen işçilerin, eğitimi, her yıl yapılmalı ve görevin önemi belirtilmelidir. Görevlinin yapacağı görevler talimat halinde çalışma yerinde bulundurulmalıdır.

Yangın gözetleme kulesindeki gözetleme işçisi tarafından dürbünle yangın belirtisi duman gördüğü yerin adresini, köyü ve mevkii, bölme numarası, arazi yapısı meyil durumu, rüzgar hızı, ulaşılacak en kestirme yol güzergahı ve dumanın görüldüğü saati, dumanın görünüşü hakkında bilgi toplar. Bunları görevlilere yazılı olarak bildirir.

Ormanın özelliği, meşcere tipi, ağaç veya fidanların cinsi, yaşı, kapalılığı, ağaçların boyu, yangının ilk çıktığı arazinin çeşidi, tarla, ağaçlandırma sahası, arazinin topoğrafik yapısı ve arazi zorlukları, yangının etkili olduğu alanın yüzölçümü, yangının yayılma ve büyüme ihtimali varsa bildirilir. Yangına en kestirme varış yol güzergahı isimleri telsizle tarif edilir. Bu bilgileri yetkililere yangın çıkış haberi olarak telsizle veya telefonla veya kurye ile yazılı olarak derhal bildirilir.

Ayrıca, ön bilgi olarak yangın sahası içi ve civarındaki köyler, yerleşim yerleri, fabrika, tesis, akaryakıt ve doğal gaz boru hattı, elektrik enerji nakil hattı, patlayıcı madde deposu vb. tarla, bahçe, açıklık saha, gölet ve akarsu, kayalıklar, arazinin eğim derecesi bildirilir. Yerleri tarif edilir.

Dumanın yayılış durumu, rüzgarın hızı, hava sıcaklık derecesi bildirilir. Yukarıdaki bilgiler tespit edilerek telsizle ilgili görevliye yazdırılarak, yetkili amirlere ulaştırılması sağlanır. Bunun için yangın çıkış bildirimi düzenlenerek görevli tarafından imzalanmalı ve orman yangını haberleri ile bilgilendirme formu yetkili görevlilere bildirilmelidir.

Bazen askeri ve sivil uçaklar uçuşları sırasında havadan, ormanda duman görürlerse yangın yerinin koordinatlarını Topoğrafik haritalarından okuyarak telsizle koordinatları komutanlığına bildirirler. Komutanlıkta ilgili Orman İşletmesine yangın haberini bildirir. Haritada verilen koordinatlara göre yangının yeri ve köyü tespit edilerek söndürülür.

YANGIN İDARE AMİRİ İLE İŞÇİLERİN YANGIN YERİNE HAREKETİ

Yangın belirtisi duman görüldüğünde derhal ilgili yetkililere kulelerdeki görevlilerce haber verilir. Haberi alan yetkili görevliler, her işeten önce yangını söndürmeye gitmek zorundadır. Yangın yerine en kısa yoldan gidilerek ilk müdahale yapılması gerekir. Söndürme ekipleri araç ve malzemelerle birlikte gidilerek, ilk müdahaleyi ve söndürme işini yaparlar. Kısa zamanda yapılan ilk müdahale, yangın felaketinin büyümeden önlenmesinde en büyük etkendir. Erken yapılan ilk müdahale can mal zararı ile kayıpları önler veya azaltır.

Yangın çıktı diye telaşlanmayın, soğukkanlı olunuz. Mantıklı düşünerek yangını en etkili yöntemle büyümeden acele davranarak kısa sürede nasıl söndürebileceğinizi planlayınız. Yangın yeriyle ilgili koordinatlı harita ve meşçere haritası ile yollara ait harita, koordinat tespiti aleti, (GPH) , Bezard pusulası, kağıt kalem, yangın çıkış, ilerleyiş ve sönüş formları yanına alınarak yangın yerine gidilmelidir.

En etkili söndürme erken yapılan ilk müdahale ile sağlanır.

Yangın haberini alan yangın söndürme ekipleri, kendilerine tahsisli arozözle birlikte derhal olay yerine hareket ederler. En kestirme yoldan gidilir. Acele edip yangın arazöz ve araçların kaza yapmamasına ayrıca özen gösterilmelidir.

Yangın yerine yangın söndürme ekibiyle birlikte en kestirme yoldan, en erken zamanda gidilerek, mevcut arozöz, kazma, kürek, tırmık, balta, motorlu testere ve gereken diğer araç ve gereçlerle derhal söndürme işine acele olarak başlanır. Yangın yerine gitmek ve mükellef sevk etmek için yakın köylerden araç kiralanabilir. Kamu kuruluşlarının araçlarından da istifade edilir. Bu felaketin önlenmesinde herkesin yardımcı olması esastır. Gerekirse el konarak o araçlardan yararlanılabilir. Orman kanununa göre araçların akaryakıt masrafları karşılanır. Mükellef sevkinde, köy muhtarları da görevli olarak, Orman İdaresine yardıma mecburdurlar.

Yangın büyümekteyse görevli Askeri birliklerden de yardım talep edilir. **Orman İdaresinin kiraladığı helikopter veya uçak istenir. Orman yangınlarıyla can mal kaybı olmakta, zararları azaltabilmek için orman teşkilatı olanca imkanlarıyla bu felaketi önlemeye, zarar ve ziyanı azaltmaya özveri ile gece ve gündüz çalışmaktadırlar.**

Olay yerinde; söndürme ekipleri **; yangın yerinde gereken tedbirleri alır, yangını söndürmeye ve genişlemesini önlemeye çalışırlar. Kurtarılması gereken varsa öncelikle canlılar kurtarılır. Koruma ekibi olarak, yangın yerindeki malzemeleri muhafaza altına alıp, ilgililere yardım ederler. Yangında yaralanan veya hastalananlara ilk yardım hizmeti verirler.**

YANGIN İDARE AMİRİNİN YETKİ VE GÖREVLERİ

Yangın sahasının arazi yapısını **ve eğim durumunu, ormanın ağaç cinsi ve kuruluşunu bilen, karar verme yetki ve yeteneğinde, sevk ve idare kabiliyetinde olan Orman İşletme Şefi, İşletme Müdür Muavini ve Orman İşletme Müdürü yangın söndürme amiri olarak gereken tedbirleri alırlar. Söndürme yöntemini belirleyip ona uygun çalışmayla yangının sönmesini sağlarlar.**

Yangın amiri, **yangın sahasındaki İşçi, asker ve söndürme ekiplerini yangını söndürmeyi en iyi bilen kişi olarak onları yönlendirip sevk ve idare eder. Gereken çalışmaları anlatarak uygulanmasını sağlar.**

Yangın söndürme sevk ve idare amiri öncelikle mahallin Orman İşletme Şefidir. **Yapılan çalışmaların yangın sahasında izlenmesi ve kontrol edilmesi, muhabere ile gereken irtibat, yardım taleplerini bildirmek, gereken talimatları vermek, yangınla ilgili çıkış, gelişme, sönme raporlarını vermek. Gerektiğinde komşu kuruluşlardan ve yangın söndürme planında yazılı bulunan yardımla görevli idari kademelerin yardımını talep etmek, Askeri birlik, uçak, helikopter istemek, bunun için yetkili amirlerle görüşmek, işbirliği sağlamak. Yangın hakkında gerçek bilgileri doğru vermek, haberleşmeyi sağlamak. Gereken tutanak, kroki ve haritaları ve raporları en kısa zamanda Orman İşletmesine noksansız vermek. Orman işletme şefinin görevleri arasındadır.**

Yangın amiri, **yangın yerinde yerden ve havadan keşif yapar. Yangın söndürme işinde görevli personeli işbölümü yapmak ve buna göre yangın yerinde yerleştirmek. Krokide ekip başının ismiyle birlikte işçilerin isimleri tespit etmek, kimin nerde çalıştığını not etmek. Yangını nasıl, nerede durdurulacağının muhakemesini yapıp, daha sonra söndürme ekiplerini o yönde dağıtımını sağlar. Söndürücü işçileri 2-3-5 metre ara ile şerit açtırmak için dizdirir. En uygun yerden risk almadan yangın önleme şeritlerini açtırır ve yangınla mücadeleyi yönlendirir. Can ve mal emniyetini sağlar.**

Personel ve işçileri verimli bir şekilde organize etmelidir. **Hızlı bir şekilde gayretle söndürme işi için çalışılmalı, zaman geçtikçe işin zorlaşacağı zararın ve risklerin artacağı unutulmamalıdır.** İşçiler sakin olmalı, pratik ve dengeli çalışmalı, kargaşa yaratılmamalı, olgun, yardım sever, girişken olmalıdırlar. **Davranışları hızlı fakat birlikte hareket etmelidirler. Sıralı ve ölçülü olmalı, her uygulamadan sonra yapılanların doğru ve yanlışları usulca tartışılıp sorgulanmalı. Söndürme ekibi çalışmaları gözlenmeli. Yanlışlar hemen düzeltilmelidir. İhtiyaç olan insan ve makineler yangın yönetimi merkezine telsizle. bildirmeli. Yardım talebi geciktirilmeden yapmalıdır. Devletin bütün imkanlarından yaralanılmalıdır. Böyle bir yardımı yapmayanlar sorumlu tutulurlar.**

Coğrafi özellikler, arazi meyli ve engebeleri, yürüyüş ve hedefe ulaşım imkanları, zorluklar göz önünde bulundurulmalı. Yangın sahasındaki bitki çeşidi ve sıklığı, ısı artış durumu, arazinin meyilli olması sebebiyle mükelleflerin yangın yerine ulaşması zor ise ve yangının yayılarak büyüme durumu varsa, orman geçleştirme sahası ise, hiç vakit kaybedilmeden helikopter- uçak istenmelidir.

Yangın amiri sevk ve idareyi eline alıp tek elden emirlerini ekip başına ulaştırmalıdır. İşçileri takdir ederek iyi organize etmelidir. Çevrede tehlike kaynağı olup olmadığını araştırıp öğrenmeli, ekipleri uyarıp gerekli önlemleri önceden almalıdır. Coğrafi özellikler, arazi yapısı yangın amiri ve orman muhafaza memurlarınca bilinmelidir. iklim ve arazi yapısı, bitkilerin yanmaya karşı dirençleri öğrenilmeli, Ararazideki durum ve tesislere göre, müdahaleyi yönlendirmeli. Yangın sönünceye kadar gözetime devam etmeli. Yaralanan, hastalanan ve ölen kişiler hakkında bilgi edinmeli. İnsan sağlığına zarar veren duman, sıcaklık, ateş ve aleve dikkat edilmeli.

Yangının büyümesi nedenleri, **yapılan söndürme faaliyeti, yangın amiri tarafından üst makamlara rapor düzenlenmeli. Yaşanmış olay ve tecrübelerden yaralanmak eksiklikleri gidermek, insanları korumak, ölüm olmuşsa nedenlerini araştırıp, bütün teşkilata duyurmak hayatta kalma tedbirlerini öğretmek açısından yaralı sonuçlar alınması mümkün olur. Bu raporlar muhafaza edilmelidir. Arazinin konumu, eğim şartları,**

bireysel tutum, ulaşım yollarının açık tutulması, ulaşım güçlüklerinin giderilmesi, sorunları tespit edip çare aramak, konuşup istişare ederek, uygun kararları uyum içinde alınmalıdır.

Yangın amiri Riski Kestirmek, Olası Riskleri Azaltmak, **Olabilecek risklere karşı güvenlik önlemleri almak, tehlike ve hasar görülebilirlikle yangın riski değerlendirmesi yapmalıdır. Daima risk almaktan uzak durulmalıdır. Yangın ekip işçileri, yangın amiri emir vermedikçe bulunduğu sahayı terk etmemeli. Şayet terk edilmediğinde risk varsa, tehlike yaklaşıyorsa, yangın amirine bildirmek suretiyle, oradan süratli bir şekilde en kestirme emniyetli yönden uzaklaşmak can kaybını önler. Geç kalınırsa ölüm olayı kaçınılmaz hale gelebilir.**

Her ekip bir ekip başı ile birlikte 5-10 kişiden oluşturur. Bunlarla **yangının etrafında yangını durdurma şeridi açtırarak, yangının yayılıp büyümesini önlemek, kontrolü sağlayıp yangını söndürmek, yangın sahasında korları seyrekleştirip birbirinden uzaklaştırarak yanma tutuşma ısısını azaltıp, su sıkarak veya madeni toprak serperek yanıcı maddeleri oksijensiz bırakıp boğmak suretiyle, sönmeyi sağlatmak. Görevleri arasındadır.**

Yangın yerinde bulunan Orman İşletme Şefi yangın yerindeki rüzgar hızının artması, yönünün değişmesi, ısının fazlalaşması, kayalık ve meyilli arazide çalışılması hallerinde mükellef ve ekip başlarını arayarak çalışanların tehlikeden uzak tutulması talimatını, kısa aralıklarla vererek ekip başını ikaz edip, uyarması gerekir. Yangın söndürme amiri olarak gereken hizmetleri cesaretle ve orman memurlarıyla iştişare toplantısı yaparak tecrübeli memurların görüşlerini de ön bilgi olarak öğrenip, son kararı verir. Yangının söndürülmesini sağlar.

Yangın sahası içinde veya yakınında bulunan araç ve malzemeler, akaryakıt, LPG gazları, doğal gaz ve akaryakıt borularının vanaları ve elektrik gerilim hattı iletimi derhal kapattırılır. kolay tutuşan kimyevi maddeler, barut ve dinamit gibi parlayıcı ve patlayıcı maddeler varsa, bunlar ilgili kuruluşca saha dışına emniyetli bir yere taşıtırılır. Önemli tesisler varsa, ilgili kuruluşa askeri birlik komutanlıklarına yangın olduğu haberi verilerek, tedbir almaları istenir.

Yangın yerine gidişi kolaylaştırmak için uygun görülen yol kavşaklarına yangın yerine gidilecek yolu gösteren levhalar diktirir.

Yangın amiri yangın yerinde söndürme işinde görevli personel ile iletişim kurarak durumu denetler. Alınması gereken tedbirleri belirtir ve ikazda bulunur. Ayrıca Orman İşletme Müdürlüğü arasındaki haberleşmeyi ve ihtiyaçları belirleyip talep eder. Alınacak emniyet tedbirlerini zamanında alır. Telsiz, cep telefonu, motorlu ve motorsuz araçlarla yazılı olarak her türlü haberleşmeyi yapar. İrtibat ve haberleşmenin önemi büyüktür. Haberleşme usullerine uyularak gereken bilgiler eksiksiz verilmelidir. Düzenlenen evrakların bütün haneleri mutlaka doğru olarak doldurulmalı eksik bırakılmamalıdır. bilgilendirme doğru yapılmalıdır. DURUM RAPORU; Yangın başlama anında derhal üst kademeye verilir. Ara durum raporu ise 6 saatte bir verilmelidir. Yangın sonucu meydana gelen hasar durumu zayiat miktarı, tespitleri fiilen ölçme ve değerlendirme sonucu raporda belirtilir.

Yancı maddeleri soğutma, yangın yerini takip, kontrol, nöbet tutulması, yangın yerinde parlayan ateşlerin yeniden orman yangın çıkarmasını önlemek için yangın yerinde nöbet tutturarak parlayan ateşleri derhal, su veya toprakla tamamen söndürülmesini sağlar. Tehlike geçip yangın sönünce sahadan hemen gidilmez takriben 4 – 6 saat daha sahada nöbetçi bekletilir. Soğutma işlerine devam edilir. Böylece yeniden yangın oluşması engellenir.

Yangını söndürmek son derece tehlikeli bir iştir. **Bu sebeple herkes kendi, kişisel önlemlerini zamanında alması konusunda uyarılır. Tehlikeden uzak durmalarını ve tehlike geliyorsa çalışma yerinden emniyetli bir yöne kaçarak uzaklaşılmasını tembih edip ister.**

Yangınla yanan sahayı ölçer, harita üzerinde yanan yerin sınılarını belirler. Yanan sahadaki zarar ve ziyanı yangın hasar raporu olarak ilgili makamlara bildirir.

Yangın yerinde gereken inceleme ve araştırma, soruşturma yaparak yangınla ilgi suçlu kişilerin bulunmasına yardımcı olur. Suçluların bulunması için delilleri toplar ve muhafaza altına alır.

Tehlikeden daima uzak kalınması ve Hastalanan veya zehirlenme belirtisi gösterenlerle, yaralananlar, kaza geçirenler, yangın yerinden emniyetli bir yere üç kişi yardımıyla sevk edilir. Acil olarak ilk yardım tedavisi yapılır. Ölüm olayı olursa, durum İlgililere şef tarafından hemen bildirilir, Olayı anlatan tutanak düzenlenir. Ölüm sebebi için sağlık personelinin ve C. Savcısının gelmesi beklenir. Kimlik tespiti yapılır. Defnedilmesi, eşyalarının yakınlarına teslimi sağlanır. Bu konuda gereken ve istenen hizmetler mutlaka yapılmalıdır.

Yangının olduğu köyde, **megafonla halktan araç ve gereçleriyle mükelleflerin söndürme işine katılmaları vatana hizmet görevi olduğu, bundan kaçanların çağrıya uymayanlara para cezası verileceği halka duyurulur.**

Toplanma yeri köy camisi veya muhtarlık binası, köy meydanı olarak bildirilir. Sonra muhtar veya azalar köylülerinin çalışması ve sağlığından sorumlu olarak, kendisi ekip başı yetkilisi ile görev verilir. işin tehlikesi ve önemi açıklanır. Herkesin yanındakini koruması gerekliliği açıklanır.

Mükellefler kendi traktör ve kamyon, su tankeri gibi araçlarıyla ve kazma, çapa, tahra, balta, tırmık ve kürekleriyle birlikte yangın mahalline gönderilir. Ekip halinde çalışmaları istenir.

ORMAN YANGINI SÖNDÜRME RİZKLERİ;

***Arazi yapısı ve meyil durumu*; Bitki çeşidi ve sıklığı, ağaç veya ağaçcık boyu; yangının yayılmasında çok önemli bir etkendir. Arazi meyli %25 den fazla ve yanması kolay olan ince yapılı bitkilerin kapalılığı arttıkça yangının alevlenme, sıçrama ve yayılma durumu artar. İlerler ve büyür. Bu durumdaki yerlerde, yangını durdurma ve söndürme güçlüğü yaşanır. Sönmdürme işi zor ve oldukça tehlikelidir. Ön cephede çalışma imkanı yoktur. Yangına müdahale yanlardan ya da havadan uçak yada helikopterle yapılması gerekir.**

Yangın söndürme işi çok riskli ve tehlikesi oldukça fazladır. Bilinçli ve mantıkla davranmak gerekir. Yangın söndürmede öncelik, çalışanların can güvenliğinin sağlanmasıdır. Çevrenizdeki kişileri riskten uzak tutunuz. Çalışma yerinde birlikte çalışılmalı, yalnız başına bir yerde bir işçi çalışmamalıdır. Yanan fidanların yerine yenileri dikilebilir. Fakat ölen insanları geri getirmek mümkün değildir.

Yangın yerinde çalışırken tehlike geldiğinde kaçış yolu ve istikametini önceden yangın ekip başı tarafında işçilere anlatılarak gösterilmeli. Tehlike Yaklaşınca o yönden kaçılmalıdır. Yangının ilerleyişi ve ortamın tehlike yaratacağını önceden kestirmek gerekir. En emin ve kısa kaçış yönü ekip başı görevlisi tarafından işçilere, askerlere gösterilip öğretilmelidir.

Risk'in kelime olarak anlamı ; **tehlike, zarar, etki, olasılık, çekinceyi ifade eder. Belli bir amaca ulaşmada etkisi olacak bir olayın meydana gelme ihtimaline risk denir. Zarara uğrama durumu, Risk, söz konusu olan etki ve olasılık cinsinden hesaplanır. Makul bir güvence sağlamak amacıyla durumu belirtmek, değerlendirmek, yönetmek ve kontrol etmek sürecine ise** risk yönetimi **denir.**

Yangın sahasında çalışırken; rüzgar daima arkandan gelecek şekilde çalışılmalıdır. Bilhassa %25 , %45- meyilli arazide insanların yürüyüşü yavaşlar ve zorlaşır. Yangın ise böyle meyilli arazide hızla ilerler. Bir ağacın tepesinden alevi alır ve ötekine yanaştırır. Zaten ortamda yüksek ısı etkisiyle yanıcı reçine gazı çoktur. Ortam yüksek ısı etkisiyle yanmaya hazır olduğundan, tutuşma hemen oluşur.

Tepe ve gövde yangınıyla yanan kabuklar gövdeden koparak rüzgarında etkisiyle gökyüzüne uçup giderek yangını başka yerlere taşırlar. Aniden yüksek ısıya maruz kalan kozalakların bir kısmı genleşip fırlayarak yamaç yönünde aşağı yuvarlanır ve yangını başka kısımlara taşırlar. Böyle bir hal görüldüğünde bunlarda derhal söndürülmelidir.

Yangın, tepe yangını olarak devam ediyorsa çok dikkatli olunmalıdır. Bu durumda rüzgara karşı çalışmak oldukça tehlikelidir. Rüzgara karşı çalışılmamalıdır. Risk alınmamalıdır. Bu durumda hava araçları havadan su ile müdahale etmelidirler.

Yangın sahası içindeki toplu halde yanan ve fazla ısı yayan, yükselen alevle yanmakta olan yanıcı maddeler, birbirinden uzaklaştırılıp dağıtılarak, birbiriyle olan irtibatı kesilerek, bunların tekrar yanıcı maddeleri tutuşturması önlenmelidir. Bu şekilde yanma ısısı azaltılarak ve yükselen alevle yanan ağaçlara su sıkılıp veya toprak atılarak, veya havadan su atılarak yanma ısısı azaltılır. Yanan maddeler dağıtılıp seyrekleştirilince, ısı azaltıldığında yanma imkanı azalacağından, yangın kolayca söndürülür.

Arozözle yangın alevinin aşağı kısmına doğru hortumla ilerden su fışkırtılarak ateş söndürülür. Su, oksijeni keser ve yanıcı maddeyi soğutur. Yanıcı madde üzerine fışkırtılan su yanıcı maddenin ısısını emer buhar halinde iken havayı yukarı iter ve oksijenle yanıcı madde arasında bir tabaka halinde kalarak, oksijenle yancı maddenin irtibatını keser. Yanıcı madde havadaki oksijeni alamayınca yanan ateş söner.

Yangın risklerini azaltabilmek için rüzgarı arkamıza alarak yangına yan taraftan arkasından müdahale edilmelidir. Şayet boylu ağaçların bulunduğu sahada örtü yangının ilerlediği yönde ön cephede çalışmak isteniyorsa o zaman ; Şerit açılmak istenen yere ilerleyen yangın, şerit açılacak yere ulaşıncaya kadar, yangın durdurma şeridi açma imkanı ve yeterli gerekli zamanın bulunduğuna kanaat getiriliyorsa, uygun bulunan bir yerden orman içinde, yangından uzakta makul bir mesafeden, yanmamış ormanlık sahada, zamanı iyi kullanarak tahmin edilerek, yeterli araç ve insan gücüyle, yangını durdurma şeritleri açılır. Şeritteki yancı maddeler tamamen temizlenerek şeridin ötesindeki yanıcı maddelerle ateşin teması kesilmelidir. Başarısız olunduğunda tekrar durum değerlendirmesi yapılarak aynı mücadeleye biraz daha geriden orman tarafında yine ikinci bir şerit daha açılır. Yangın durduruluncaya kadar yanan kısmın önünden ve geriden şerit açmaya devam edilerek neticede yangın durdurularak söndürülür.

Yangın alevleri yükselip çevresinde büyük bir ısınma olduğunda, ağaç ve odunlardan, yerdeki ölü tabakadan, bunların içindeki uçucu, yanıcı yağ gazları havaya karışır. Yangın yerinde bu yanıcı gazların ısı derecesi ve yoğunluğu artarak, yukarı kısımları ısıtarak, önce ibreleri ve yaprakları kurutup tutuşmaya hazır hale getirirler. Kurumuş, yanmaya hazır olan yanıcı maddelerden odun ve ağaçlara doğru esen rüzgar, bolca ve sürekli olarak oksijen sağlar. Yangın bu sebepten dolayı rüzgar estikçe daha hızla itilerek yayılır. Genişler. Büyür.

Yanıcı madde miktarının birbirine yakın ve fazla miktarda olduğu genç meşçerelerde ve ağaçlandırma sahalarında, ağaçların birbirini tutuşturmasıyla yangın kolayca yayılır ve durdurulamaz hale gelir. Bu durumda alevlere çok yakın çalışan kişiler için hayati tehlike riski oluşur. Ölüm riski olacağı tahmin edildiğinde söndürme işi bırakarak, insan ve araçlar, hayvanlar kaçış yolundan hep birlikte acele olarak emniyetli bir yere gitmelidirler.

Yanan ateşin dip kısmına doğru su sıkarak veya helikopterden havadan su bırakarak soğutma işlemi yapılır. Böyle yaparak yangın alevini yere doğru indirip, yanıcı maddeleri de dağıtarak seyrekleştirildiğinde sönme kolaylaşır.

Yangın üzerine tutuşmayı geciktiren kimyasal maddeli su, köpük, detarjanlı su, toprak atarak oksijen kesildğinde, Oksijenle irtibatı kalmayan yanıcı maddeler söneceklerdir. Yanma olayı bu durumda gerçekleşemez.

Ormanlık arazilerde yangını söndürmek için, arazi müsaitse orman ile yanan yerin arasındaki irtibatını kesmek yangının diğer sahaya yayılmasını önleyebilmek bakımından İş makineleri, kepçe, dozer, traktör, çapası bulunan motorlu el koprasörleriyle kazma ve küreklerle toprağı kazarak yol şeklinde en az bir metre genişlikte yangın önleme şeridi açılır. yanıcı maddelerden tamamen temizlenir. Açılan bu boşlukla yanmayan kısımla yanan kısım arasındaki yanıcı maddelerin birbiriyle irtibatı kesilir. Böylelikle yangının yayılması ilerlemesine engel olunarak södürülür. Yapılan yangın durdurucu şerit sayesinde, yangın durdurularak, o sırada yangın bastırılarak boğulur. Açılan şeritle kuşatma altındaki yangının yakacak maddesi tükenince, söndürücülere teslim olur. Bu şekilde yangın canavarı savaşı kaybeder. Esir düşen kızgın ve azgın canavarın üstüne arozözlerle soğuk su fışkırtılır. Helikopterle havadan bolca su dökülür. Kızgınlığı geçsin diye üstü iyice soğutularak, söndürme işi, işçiler sayesinde bitirilir.

İşçiler, yangın savaşını kazanmanın sevinci ve huzuru ile İşletme Şefince verilen bir teşekkürle yorgunluğu gider. Yorulan bedenleri dinlendirmek için savaş meydanın kenarında toprağa oturup felaket yerine bakarak " vicdansızlar keşke yakmasaydı" deyip vatanını seven herkes acıyı iliklerinde ve kalbinde hisseder. Kendine gelmek için soğuk bir tas su içip, oh çeker. Dinlendikten sonra savaşı kazanmanın, sağ salim olarak eve dönmenin huzuruyla, güzelim ormanlardan geçerken yorgunluğuna aldırmaz, bir sonraki savaşa tekrar hazır olur.

Yangından korunma, önlem ve tedbirlerinin alınması bakımından, yangın söndürme prensiplerini, tehlikeden uzak kalınması gerektiğinin personele ve halka aşkerlere, çalışan tüm kişilere anlatılıp bilgi verilip öğretilmelidir.

Ferdi korunma ; İşçilere süzgeçli gaz maskesi, koruyucu gözlük ve elbise, eldiven, bot, ferdi eğitimle, bilgi verilmeli. İşçiler yangın yerinde çalıştıkları sırada sık ve kısa süreli 5-10 dakika kadar dinlendirilmeli, bu dinlendirme onların performansını sürekli kılar. İçecek su ve yiyecekleri iaşeler zamanında karşılanmalıdır.

Yangın anında sevk ve idare orman yangını söndürme amirine aittir. **Yangını en tehlikesiz ve kısa sürede söndürme prensiplerini bilen kişi olarak yangın söndürme amirinin bilirkişi olarak tavsiyelerinin uygulanması gerekir. Tavsiyelere uyulması yangının söndürülmesini sağlar. Yapılması gerekenler istenirken, çalışanların ve askerlerin sağlığını riske atmadan, komutanlarına yapılması ve uygulanması gereken hususlar izah edilerek, söndürmede yardımlaşarak, uyumlu çalışmaya özen gösterip, yangını birlikte söndürülmelidir. İşi bilen görevli kişi olan şefin sözleri emir değil, işin gereği uyulması gerekli söz olarak algılanması uygun olur.**

Yangın sahasında herkes kendi davranışından sorumludur**. Rizkten uzak durumalıdır. Önce kendini ve başkalarını koru, tedbirini tehlike gelmeden al ki işe yarasın.**

Yangın söndürme ekiplerinin görev ve sorumlulukları hayatta kalma ve işçi sağlığını tehlikeye sokan sebepler, doğru ve yanlış davranışların nelerden ibaret olduğunu bilmelidirler. Bu hususta bilgilendirilmelidir. Ayrıca İlk yardım uygulamasını öğrenip, gerektiğinde yardımda bulunmak, kalp kriz geçiren hasta ve yaralı, ölüleri ambulansla en yakın hastanelere sevk etmek için hastayı sevke hazırlamalıdırlar.

Örneğin ; **Genç meşçerelerde ve ağaç sıklığı fazla olan yerlerde, yangının ilerlediği yönün ön tarafında mümkün oldukça çalışmayıp yanlardan yangına müdahale edilmeli, rüzgarı daima arkamıza alarak dumanının etkisinden uzak kalınmalı. İnsan sağliği ve can emniyeti daima ön planda tutulmalıdır.**

Yangın söndürmede çalışanlara iaşe temin edip dağıtmak su ihtiyacını karşılamak. Kaybolanları, ölenleri arayıp bulmak, çalışanları ve personeli münavebeli olarak üç guruba ayırtıp sıra ile personel ve işçileri dinlendirmek, Yangın söndürme araçlarını doğru kullanmak, Yangın söndürürken, hayati tehlike olacak bir durumun sezilmesi halinde, yangın yerinden kaçış patika yolları ekip başı tarafından önceden tespit edilmelidir. Kaçış yolu, işçilere gösterilerek bildirilmelidir.

Çalışanların tehlike gelmeden birbirini ikaz etmesi, yardımda bulunması çok önemli olup, hayat kurtarır. Böyle yardımlaşmakla paniğe kapılmadan doğru yönü ve kurtuluş yolunu bulup, hemen beklemeden oradan kaçış mümkün olur. Heyecan, ölme korkusu, duman ve sıcaklığın yoğun etkisiyle şaşırma, yanlış yöne gitme önlenerek hayatta kalma sağlanır.

Tehlike gelmekte ise hemen yangın söndürme işi bırakılır. Can ve malların kurtuluş yönü ve yoluna doğru panik yapmadan birlikte kaçarak, herkes kendi hayatını canını malını, eşyasını kurtarmalıdır. Yanlış karar, ihmal, tedbirsizlik, bilgisizlik, umursamazlık ölüme davetiye çıkarır. Can ve mal kaybına sebep olur.

Yangın söndürürken soğukkanlı ve mantıklı davranılması, tehlikeden uzak durulması, duman ve ilerleyen yüksek ateşten uzaklaşmak gerektiği, en emin ve kısa kaçış yönü ile kaçış yolları öğretilmelidir. Herkes canını ve eşyasını korumalı bu konuda gereken tedbirlerini zamanında almalıdır. Tehlikeyi geç fark eden, çabuk ölür. Yoğun dumanın yayıldığı yerlerden uzak durulmalıdır.

Orman İşletme Şefleri, Orman Muhafaza Memurları, yangın söndürme işçileri, askeri birlikler ve mükellefler bu felaketi önleme ve söndürme işinde elden geleni yaparlar.

Yangının yayılma hızı rüzgar hızına ve yanıcı madde yoğunluğuna göre değişir. Rüzgar hızı arttıkça yangında o nispette şiddetini artırarak hızla yayılır. Bu riskli ortamda yangını söndürmek imkansızdır.

Yangın insanların bulunduğu yere yakaşıyorsa bir an evvel oradan uzaklaşmak gerekir. Yangının süretle ilerleyişini önemsememek ölüme davetiye çıkarmak demektir. Ağaçları yanmaktan kurtarayım derken insan hayatı yanabilir. Yanlış emir verilip personelin hayatının tehlikeye atılması halinde emri veren yangın amiri ve işçilerin başında görev yapanlar sorumlu tutulurlar. Görevlilerin ve çalışanların tedbirsizliği, bilgisizliği ve ihmalleri, haberleşme eksikliği gibi sebeplerle her yıl görev şehidi verilmektedir. Yangın yerinde ilk önce, insan sağlığına önem verilmesi gerekmektedir.

Yanan maddelerden artarak yayılan yoğun ısının genişleyerek soğuk havayı itmesi, ağaçlardaki yanıcı uçucu yağ ve gazlar buharlaşarak yakın çevreye havaya karışır. Bu gazlar tutuşmayı ve yanmayı kolayca sağlar. Yangın yerinde meydana gelen basınç farkı arttıkça rüzgarın şiddetide artar. Yüksek ısı etkisi ve ortamda bulunan yanıcı gazların etkisiyle aniden kuruyan ibre ve yapraklar hemen kolayca tutuşur yanar. Rüzgarın yönüne göre önce ağaçların alt dalları tutuşur. Sonra ağacın yukarısındaki ibre ve yaprakları yanar.

Duman içinde asla çalışılmamalıdır. Dumandan zehirlenip kalp krizi geçirmek veya hastalanmak mümkündür. Duman içinde kaldıysanız, **Tehlikeli bir durumun oluşacağını tahmin ediliyorsanız, oradan derhal kısa sürede yan tarafa emniyetli yöne doğru kaçılmalıdır. Maske veya ıslak mendille ağız ve burnunuzu kapatınız. Isınan hava içindeki duman yukarı doğru yükselir, soğuk ve temiz hava aşağıda toprak yüzeyine yakın bulunur. Bu nedenle, dumanlı yerden derhal kurtulmak için maskeniz varsa maske takınız. Rüzgarın ilerlediği yöne karşı çukur yerlerden, dere içlerinden aşağı yöne veya yan tarafa doğru eğilerek dumanlı yerden dumansız yere doğru kaçınız. Dağın yukarısına doğru asla gitmeyiniz. Aksi halde yoğun dumandan zehirlenirsiniz veya yangın size ulaşır ve yanabilirsiniz. Panik yapmadan mantıklı düşünerek yadım için durumunuzu telsiz veya telefonunuzla gaz maskesi isteyiniz veya helikopterle alınmanız için yardım isteyiniz. Yeterli zaman yoksa tehlikeli yerden kendi imkan ve gayretinizle yanınızdakilerle birlikte**

hemen en emniyetli riski az olan yerden gidiniz. Kayalık yerlerde kayanın arkasına çömeliniz. Yanıcı madde bulunmayan açık alan ve nadas edilmiş tarlaların ortasında toplanınız. Her zaman, tedbirli davranınız.

Yangın, sıcaklık ve rüzgar hızına ve yanıcı madde miktarının fazlalığına bağlı olarak artar. Yangının ilerlediği yöne karşı durup yani yangının ilerlediği genç meşcerelerde cephe önünde rüzgara karşı gelecek tarzda ateşe çok yakın olarak çalışmak çok tehlikelidir. Bir tehlike olacağı gözlendiğinde, telsiz veya telefonla yakındakilerden yardım istenmesi. Paniğe kapılmaması, sakin olması. Mantıklı olarak kurtulma yollarını düşünüp en kısa süred, kısa mesafeden kurtulabileceği yöne kaçılması gerekir. Böyle bir yerde çalışılır ve araçlar bekletilirse, o halde yangın rüzgarın etkisiyle hızla gelerek mal ve can kaybına sebep olur.

Yangınlarda yanan ve yoğun dumandan boğulup ölen şehitlerimizin hepsi bu hatalı yerden yangını söndürürken gereken tedbiri zamanından önce almadıkları, kendi hatalı davranışlarının ve ormanı kurtarma düşüncelerinin ağır bastığı veya kendilerini korumasını olayın etkisiyle psikolojikman çöküntü sonucu düşünemediklerinden şehit olmuşlardır. Ağaçlar yanmasın diye ilerleyen ateş ve alevlerin yakınında çalışıp hayatınızı yakmayınız. Yangının davranışlarını bilmemek ve olacağı kestirememek ölüme sebep olur. Orman her zaman yetiştirilebilir. Ölenler geri gelmezki.

Yüksek ve devamlı ısı altında, yakın çalışma yüzünden yorgunluk, yanmadan dolayı oluşan boğucu gaz ve duman etkisi ile çok süratli hareket eden ateş topu çok yakındakilere mutlak ölüm tehlikesi yaratır. Yüz ve ellerde vücutta yanıklara yaralanmalara da sebep olabilir. Ağız ve burun yoluyla sürekli alınan duman solunum yolları ile karaciğeri tahrip ederek, yutulan duman zehirlenme etkisi gösterir. Uzun süre böyle bir ortamda kalınırsa ölüm gerçekleşir.

Zehirlenme belirtileri halsizlik, uyuşukluk, mide bulantısı, baş dönmesi, baş ağrısı, kusma, nefes alırken boğazda yanma, öksürük. göğüs darlığı ve boğulma belirtisi, boğazda ve nefes borusunda şiddetli acı duyma, gözlerde yaşarma görülür. Önlem olarak yoğun dumanlı yerlerde çalışılırken filtreli koruyucu maske ile oksijen tüpüyle çalışılmalıdır. Maske yoksa, ıslatılmış birkaç kat halinde katlanmış ıslak mendille ağzı ve burunu kapatarak oradan kısa zamanda emniyetli dumansız yöne gidilmelidir.

Boğulma tehlikesi bulunan hastalara ilk yardım olarak oksijen cihazıyla solunum sağlanmalı, yüz ve gözler su ile iyice sabunla yıkanmalı, dumansız bir yere taşınmalı, Ambulans çağrılıp hastaneye sevk edilmelidir.

Hasta veya yaralı kişi süratli ve dikkatli bir şekilde üç kişi tarafından yani birisi baş kısmından biri ayaklardan biride bunların ortasından belden tutarak emniyetli bir yere taşıyıp, ilk yardım eğitimi almış bir kişi tarafından ilk yardım müdahalesi yangın sahası dışında emniyetli uygun bir yerde yapılmalı, telaşlanmadan soğukkanlı davranarak, hastanın bilinci yerindeyse hastaya iyi olduğu, korkulacak bir durumun olmadığı konusunda moral düzeltici yönde onun elini tutarak sevecen bir tarzda teselli edilmeli, sağlık görevlileri gelinceye kadar durumu takip edilerek tedaviye devam edilmeli, kazazedeye yaraları asla gösterilmemeli. Sağlık kuruluşundan hasta sevki için ambulans istenmeli. Şayet ölüm olayı olmuşsa bunun açıklanmasını sağlık görevlilerine bırakmalı.

Kırık, çıkık, yanık, zehirlenme, hastalananlar hastaneye ambulansla sevk edilir. Yerleşim yerleri boşaltılan halkın yiyecek, içecek ve barınma ihtiyaçları sivil savunma servisleriyle birlikte yapılır. Bu hizmetlere gerektiğinde işçilerde katılır.

Yangın söndürürken yapılan hata ve yanlışlıklar ölüm, hastalanma yaralanma boğulma sebepleri görevlilere açıklanmalı ve bu tecrübelerden daha sonraları eğitim sırasında yararlanılmalıdır.

Yangın Yüksek gerilim hattı koparak oluşmuşsa, elektrik akımının kesilmesi, hatta elektrik verilmemesinin temini sağlanır. Hiçbir kimsenin elektrik hattına yaklaşmasına müsaade edilmez. Yetkililer gelinceye kadar tesisat ellenmemelidir. Aksi halde elektrik akımına kapılan olursa ölüm hadisesi meydana gelir.

ORMAN YANGINLARI KONUSUNDA

BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ

Yangın söndürme işi, son derece riskli ve tehlikeli bir iştir.

Yangın söndürürken yanlış ve riskli davranış hayat söndürür.

Can ve mal kaybını azaltmak için, kısa zamanda yangın yerine gidilmesi, eldeki imkanların kullanılması , bütün görevlilerin iş bölümü ile yardımcı olmaları gerekir.

Yangın gözetleme, diğer haberleşme işçi ve memurlarına, **yangın belirtisi duman gördüğünde, yapacağı işler ve toplayacağı ön bilgiler, talimat olarak kule ve işletme şefliklerinde asılarak personel bilinçlendirilmeli.**

Yangın gözetleme kulelerinde, Ormanın özelliğini, bitki örtüsü çeşidini ve kapalılığı, büyüklüğü, hakkında bilgi verecek kişilere görev verilmeli. Ormanlara ait meşcere haritası ve yol şebeke planı haritası bulundurulmalı. haritayı kullanmayı, özel işaretleri öğrenmeli, bu konuları yapabilecek kabiliyette çevreyi tanıyan ve bilen o yöre insanlarından işçiler, gözetleme kulelerinde çalıştırılmalıdır.

Yangın sahasının gençleştirme veya ağaçlandırma sahası olup olmadığı, yakındaki köy ve yerleşim yerlerinin, diğer çeşitli askeri ve sivil tesislerin bulunup bulunmadığı, varsa bunların isimleri, yangının oraya ulaşıp ulaşmadığı, dumanın görünüşü ve yangının yayılma durumu, yangına engel teşkil edecek tarla, açık alan, sulu dere, gölet, olup olmadığı, yangının etkili olduğu alanlar ve hasar derecesi, tahmini, arazi yapısı, düzlük, kayalık, eğim durumu, ulaşım yolu hakkında doğru bilgi verilmelidir.

Yukarıdaki bilgiler yangın gözetleme kulesi görevlisince ilgili amir ve görevlilere telsizle veya cep telefonuyla 177 numaraya ücretsiz olarak bildirilir. Yangının seyri takip edilir.Yangının başlama, devamı, sönmesi örnek formlar kullanılarak yetkililere bildirilir.

Hizmet ve faaliyetler talimatlara yazılır. **Kimin ne yapacağı görevin özelliğine göre yapacağı işler belirlenip yazılı olarak memurlara tebliğ edilir.**

İşletme Şefleri, işçi ve diğer personel yangın söndürme işleri konusunda eğitilmelidir. **Yapılacak işler kendilerine, direktif olarak özel talimatla bildirilir. Ayrıca sözlü olarak ta açıklama yapılarak işin esası öğretilir.**

Yangın haberleşmesi telsiz, telefon, kurye ile yazılı veya sözlü yapılabilir.

Personelin yangın çıktığında yapması gerekenleri önceden bilmesi, kendini tehlikelere karşı koruması, gerekli olan korunma usulleri konusunda tatbikatlarla, konferanslarla, talimatlarla bilgi sahibi olması ve eğitimi sağlanır.

Görevlilerin yapacağı işler tarif edilerek, iş talimatları hazırlanıp kendilerine görev olarak verilir. İşbölümü yapılır. İş talimatı bütün memur, görevli işçilere imzaları karşılığı verilir. Deneme ve denetlemelerle eksiklikler giderilir. Yenilik ve değişiklikler ilave edilir.

Yangınları önleyici, caydırıcı faaliyetlerle ilgili eğitim verilmesi, sorumluluk bilincinin yerleştirilmesi, kişilerin yardıma hazır hale getirilmesi, çıkan bir yangın orada bulunan kişilerce hemen söndürülmesi, Her görevli, mükellef ve işçinin kendi hayatını öncelikle korumasının gerekliliği öğretilmeli. Koruyucu ve kurtarıcı tebirler anlatılıp örneklerle açıklanmalıdır. Halka yapacakları öğretilirse ihtiyaç olduğunda bu bilgilerden yaralanarak maksada uygun iş yapabilir. Ormanı yanmaktan kurtarabilir.

Orman ve Su İşleri Bakanlığının İnternet sayfasında; **Orman yangınlarının çıkş nedenleri, alınması gereken tebirler, çıkan yangını söndürme yolları ile yapılası gerekenler, yangına sebep olanlara verilen hapis, adli ve idari para cezası miktarları, ayrıca oluşan zararın karşılanması ve eski hale getirme masrafları ve diğer ek giderler açıklanmalıdır.- Bu konularda bilgi deposu oluşturulmalıdır.**

İlk yardım bilgisi ve kurallarını öğrenilmeli. Kullanılacak ilaç ve malzemelerini önceden tedarik ederek, yangın yerinde bulundurulmalı. Öncelikle kendinizi ve çevredekileri koruyunuz. Yangında dumandan zehirlenme ve boğulma, yorgunluktan kalp krizi geçirme, alev ve ateşle yüz ve ellerde yanma, vücutta yaralanma, düşme suretiyle ayak ve kollarda kırılma, ruhsal bozukluk, kene, kırkayak, akrep, yılan zehirlenmesi görülebilir. Böyle bir olayla karşılaşıldığında yapılacak ilk müdahale tedbirleri önceden bilinmelidir. Yangın yerinde görevli olarak çağrılan, Ambulansta ve yangın ekibi vasıtalarında ilk tedavi malzemesi ve ilaçlardan bulundurulması gerekir.

Yangın söndürmek üzere ilan edilip duyurulduğu halde, **yangın yerine gitmeyen ve orada söndürme işinde çalışmayanlar hakkında, tutanak düzenlenerek, mülki amirce idari para cezası verilmesi sağlanmalıdır. Herkes devlete ait milli serveti korumak ve kollamakla yükümlüdür. *Orman yangınları herkesin ortak çabasıyla önlenebilir.* Orman Teşkilatı, Kamu ve özel sektör imkanlarında da yararlanılarak yangınlar söndürülür.**

Yangın yerine gider levhasını yol ayrımlarına koyulmalı.

Yangın söndürme amirinin tavsiyelerine uyunuz. Bunlar yanlışsa amiri uyarınız. Tüm çalışmaları işbirliği içinde yapınız. Yangın söndürme çalışmaları gözetim altında bulundurulur. Yangın söndürmede alınacak tedbirler çalışanlara anlatılır.

Yangın söndürme malzemeleri işe hazır halde bulundurulur.

Yangın sahasında bulunan görevlilerin, işçilerin ilk işi kendini ve çevresindekileri tehlikeden uzat tutmaktır. **Tehlikeyi umursamayanlar hayatlarını tehlikeye atmış olurlar. Orman yangınlarında Şehit düşen Asker, İşçi, Bölge Şefi ve Bölge Müdürleri bu hatalı davranışlarının kurbanı olmuşlardır. Orman yanabilir, yanan ormanı yeniden tesis edebilirsiniz fakat insan zayiatı geriye getirilemez.**

Yangın ekip işçileri, Orman İşletme Şefi, Orman Muhafaza memurları her yıl mevsimi gelince hizmet içi eğitimden geçirilip ilk yardım yapılması, yangında hayatta kalabilme, yangın riskleri, yangın yönetimi sevk ve idare konularında eğitim verilmelidir.

Orman yangınları söndürürken rastlanan ölüm, yaralanma, sakatlanma olaylarının sebepleri bunları önleyebilme çareleri, bu konuda bilirkişilerden konferans alınmalı, işçi ve personel eğitilmeli. Bilenle bilmeyen aynı davranışı gösteremez.

Orman Yangınlarıyla mücadele edilmesi, yangın olayını öğrenme ve hazırlıklı, bilgili olmak bakımından, Orman yangınlarını söndürme hizmetine hazırlanma ve müdahale sırasında izlenecek yollar, hakkında bir rehber kitapçık yapılıp, resimlerle açıklanmalı, Askeri birlik subaylarına, orman memurlarına ve yangın ekibi işçilerine, köy muhtarlıklarına, sivil savunma teşkilatına dağıtılmalı, konu hakkında vatandaşlara bilgilendirme yayınları yapılmalıdır. Böyle yayına ihtiyaç vardır.

Halkın eğitimine çok önem verilmeli, Halkta, ormanları koruma, ormanda ve yakın arazilerde ateş yakılmaması konusunda bilgilendirilmeli ve okullarda, camilerde, yerel gazete, radyo ve televizyonların yarım saat bu konuda yayın yapmaları için kanuni mecburiyet getirilmeli. Uymayanlara idari para cezası verilmeli. Eğitim ve tatbikatlar yapılmalı, personele ve işçilere kurtarma, ilk yardım, iaşe temini, barındırma ve tedavi yapabilmeleri için yetiştirilmeli. Tatbikatlar yapılarak, edinilen bilgi ve beceriler geliştirilmeli, Cep telefonlarına mesaj gönderilerek halk biliçlendirilmelidir.

Bunun için önceden işçi ve memurlar orman teşkilatı görevlilerince ilk yardım ve kurtarma yöntemleri konularında eğitilir. Yapılan tatbikatlar ile bilgi ve becerileri artırılır. Ayrıca bütün görevlilere telsizle haberleşme konusunda tatbiki eğitimle konuşma tarzı konusunda bilgilendirilirler. Yangın söndürme işçilerinin her yıl teknik elamanlarla birlikte uygulamalı olarak tatbikatlarla, yangın söndürme işinin zor ve tehlikeli yanları, hayatta kalabilme yolları konusunda, eğitimden geçirilip bilgi ve beceri kazandırılmalıdır.

Yangın söndürmede karşılaşılan sorunlar ile çözüm önerileri, her yıl Aralık ayında Orman Genel Müdürlüğü koruma dairesine bildirilmeli. Şehit ve yaralanma olayı olmuşsa,

bunun sebebi, şehit kişinin davranış hatası, kişilerin, yönetimin tutumu ve davranışları, örnek olarak tatbikatlarda, personel ve işçilere anlatılmalıdır. Bu şekilde sınama ve yanılma yoluyla hatalar tespit edilmeli, o hatalar bir daha tekrarlanmamalıdır.

Görevlilerin hangi nedenle şehit düştüklerinin, yangın seminerlerinde açıkça görevlilere anlatılmalıdır. Onların düştüğü hatanın ne olduğu, nasıl davranılması gerektiği, anlatılıp teşkilata duyurulmalıdır. Bu konuda araştırma yapılmalı. Ne yazık ki hiçbir mühendis bu konuları incelememekte,""ölen ölür kalan sağlar bize yeter"" zihniyeti sürdürülmekte, personele işe uygun gerekli bilgi verilmemekte, yetiştirilmesi yeterince yapılmamaktadır. Eğitimsiz toplumlar cahil kalır. Orman Fakültesi örencilerine uygulamaya yönelik bilgiler fakültede ders olarak verilmelidir.

Orman Mühendislerine, yangınların söndürülmesi tekniği konusunda bilgi verip personeli eğitmelidir. Orman Fakülteleri uygulamaya yönelik eğitim ve öğretim yapmalı. Yangınla savaş, hayatta kalma yolları, yangının davranışları, ders olarak öğretilmelidir.

Yayın yolu ile halkın bilgilendirilmesi, bu maksatla bütün televizyon kanalları işbirliği yaparak hazırlanacak tanıtıcı filimler, yangın mevsimi süresince Haziran—Kasım ayları arasında ayda bir göstermeleri için yasal düzenleme yapılmalı. Radyo ve televizyonlarda ve gazetelerde halkın bu konuda yaptığı hatalar ve bunların sonucu meydana gelen yangınlar, alınması ve bilinmesi gereken hususlar açıklanmalı, halk ve görevliler bilinçlendirilmelidir.

Görevlilerin sorumluluğu ve rolleri açıkça tanımlanmalıdır. Koordinasyon mekanizması kurmak, hasar görme değerlendirmesi yapmak suretiyle insanların riski algılaması ve zarları azaltmak için eğitim, öğretim ve tatbikatlarla işçiler, askerler, görevli bütün memurlar bilgilendirme konferanslarla bilinçlendirilmelidir.

Yangın söndürme konusunda eğitici doküman kitapçık hazırlayıp, en temel bilgiler verilmeli, bilgi birikimi tecrübeler örnek olarak kısaca açıklanmalı. Yapılan hata ve yanlışlıklar ortaya konup belirtilmeli. Tecrübeli kişilerin bilgilerine başvurulmalı, kitapçıkları görevli subaylara, şeflere, orman muhafaza memurlarına yangın ekip işçilerine, orman köyü muhtarlarına verilmelidir. Ayrıca ilk yardım kuralları memur ve işçilere öğretilmelidir. Tatbikatlarla fiilen uygulamalı olarak öğretilip gösterilmelidir. Bu hususta sivil savunma birliklerinden, sağlık kuruluşundan eğitim ve öğretim yardımı alınmalıdır. Görevli memurların bir kısmı ilk yardımın ne zaman, nasıl yapılacağını kurtarma şekillerini, koruyucu malzemeleri, yaralı taşıma usullerini bilmemekte, rastgele yapılacak ilk yardım, insanı felç ererek sakat bırakır. Hatta ölüme sebep olur.

Görülen eksiklikler giderilmelidir.

ORMAN İÇİ VE KENARI KÖYLERDE YANGIN MÜKELLEFİ EĞİTİMİ

Yangını sevk ve idare eden yangın amiri olan Orman İşletme Şefince verilen görevler mükellef, işçi ve askerler tarafından yerine getirilir. Orman İşletme Şefi yangın söndürme işinde bilirkişi olarak, yapılması gerekenleri ekip başlarına ileterek uygulanmasını denetler.

Yangın nasıl söndürülür**, bunu sağlama yöntemleri, erken davranmanın faydaları, yangın etrafında yangını durdurucu şerit açma tekniği ve bunun önemi, yanar haldeki kütlelerin dağıtılarak söndürmeyi kolaylaştırma yöntemi, ateşi dağıtma, seyrekleştirme yöntemi, yangının nasıl yayıldığı, rüzgarın bu konudaki yanmayı hızlandırma ve kolaylaştırma körükleme etkisi,**

Yangın sahasında oluşabilecek tehlikelerin nedenleri, korunma çareleri**, kaçış yolunun önceden tespit edilmesi, kaçış yönünün önemi, dumanın yayılma yönü, dumandan kaçma yolları, tehlikeli davranışlar, arazi meylinin yangının süratli bir şekilde yayılma sebepleri, Yangının genç ve boylu ormanlardaki seyri, bunun nedenleri, Geçmiş yangın söndürme**

olaylarında ölüm, boğulma, yaralanma, yanma olaylarının sebepleri, bu konuda yapılan yanlışların nelerden ibaret olduğu önceden bilinmelidir.

Orman içinde veya yakınında bulunan yerleşim yerlerinin bir tedbir olarak Valilik emri ile Sivil Savunma görevlilerince boşaltmaya tabi tutulması, onların emniyetli bir bölgede barınması için çadır kurulması, nakil işlerinin yapılması, iaşe verilmesi sağlanmalıdır. Boşaltılan köy ve yerleşim yerlerindeki emniyet tedbirlerinin alınması, sivil savunma ekiplerince yapılmalıdır.

Çağrı ve ilan yapıldığı halde yangın söndürme görevine gelmeyen mükelleflerle, görev yerine çalışmak istemeyenler hakkında yapılacak kanuni işlemler ve verilecek para cezalarının miktarı, yangını söndürmeye giderken veya söndürme sırasında veya dönerken hastalanan, kaza geçiren, yaralanan, ölen kişilerle ilgili olarak yapılması gereken ilk yardım bilgileri verilmeli. Yaralılara, baygın ve kalp krizi geçirenlere nasıl ilk yardım uygulanacağı açıklanmalı, sevk ve idare sırasında görevlilerin emir ve tavsiye veya talimatlarına uyulması gerektiği hatırlatılmalı,

Mükellef ve işçi sağlığı için yangın konusunda tecrübeli kişilerin ve Orman Muhafaza memurlarının işçilerin başında görevlendirilmesi, işçilerin sağlığının riske atılmaması, tehlikeden kaçış planının önceden yapılması, tehlike geliyorsa işi bırakıp kaçmanın doğru bir yönden yapılması, arkadaşı ikaz ederek, onu tehlikeden kurtarma için, birbirini gözetlemenin önemi, yardım gerektiğinde, derhal yardıma koşulmasının hayat kurtaracağı, tek başına tehlikeli bir yerde çalışmanın çok sakıncalı olduğu, tehlikeden uzaklaşırken paniğe kapılmadan, hangi yöne gitmek emniyeti sağlıyorsa o yöne doğru hızla uzaklaşmalı, dumanın yayıldığı yöne ve tepeye doğru kaçılması tehlikelidir. Yan tarafa doğru kolayca yürünebilecek patika yollardan emniyetin olduğu, yanıcı maddelerin az bulunduğu tarafa doğru kaçılmalıdır.

Yukarıdaki açıklanan konuda talimat ve bilgilendirme yazıları bastırılarak köy odasına, köy kahvelerine asılmalıdır. Orman içi ve orman kenarı köyler halkı bilgilendirilmelidir. Köy meydanlarına, Orman yangınlarını önleme ve halkı bilgilendirme ikaz levhaları dikilmelidir**. Orman İdaresi bunu yaparsa yangınlar büyük ölçüde azalabilir.**

Kendi köy veya komşu köy hudutları içindeki orman yangını için çağrı yapılmadan köy muhtarı ile birlikte mevcut söndürme araç ve gereçleriyle yangın yerine gidip söndürme işine başlanması gerektiği köylülere ve muhtara anlatılmalı, valilikçe muhtara yazı yazılıp görev verilmesi önemli bulunmaktadır.

Yangın, yakıcı, yok edici etkisiyle bu korkunç afetten, felaketten bir an önce kurtulmak için, çok erken müdahalenin önemi büyüktür. Mekanik ve motorlu araç ve gereçler yangın söndürmede kullanır. Yangın söndürme araç ve gereçleri her an kullanılmaya hazır halde bulundurulmalıdır. Orman yangınlarının söndürülmesinde kullanılan malzemelerden kazma, kürek, nacak, tahra, balta, baltalı kazma, kazmalı kürek, testere, dirgen, tırmık, şaplak, sırt pompası, seyyar su tankları, motopomplar, motorlu testere, arozözler, uçaklar, helikopterler, kepçe, dozer, traktör, arazöz, çapası bulunan portatif komrasörler. kullanılarak orman yangını söndürülür.

YANGIN YERİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR

Yangın söndürme sırasında veya yangın yerine gidiş ve dönüşte hastalanma, yaralanma veya ölüm olayı olduğunda, ilgili kişinin hüviyeti tespit edilir. Olay tarihi ve saati, mevkii, işin sebebi ve mahiyeti, hadisenin oluş nedenlerini açıklayan bir olay tutanağı düzenlenir. Durum derhal savcılığa bildirilmeli ve ölüm sebebinin anlaşılması için mutlaka otopsi yapılması, doktorlar tarafından otopsi raporu verilmesi sağlanmalıdır.

Hastaların tedavi masrafları ve ölenlerin cenaze nakili ile defin masrafları idarece ödenir. Gereken ilgi ve alaka ölen kişi toprağa verildikten sonrada idare yetkililerince devam edilir. Ölünün mirasçılarına gereken kanuni hakları verilir.

Yangın sırasında en çok görülen olaylardan biri dumandan boğulmadır. Uzun süre zehirli karbonmonoksit gazı soluma sonucu kişi zehirlenir. Akciğerlere yeterli oksjen girememesi, hayati merkezlerede işlev bozukluğuna ve ölüme sebep olur. Böyle bir dumanlı ortamdan uzaklaşmak lazımdır. Dumanın etkisinde kalanlar hemen yanıdakilerden yardım istemeldir. Böyle dumanlı bir ortamda çalışanlar gaz maskesi kullanması gerekir.

--Yangını söndürmeye giderken veya dönerken veya işyerinde çalışırken meydana gelen ve kişiyi bedenen arızaya uğratan olaylara iş kazası **denir.**

--İşin niteliğinden kaynaklanan şartlar sebebiyle uğranılan geçici veya sürekli bedensel veya ruhsal arızalara hastalık **denir.**

İŞÇİLERİNİN YANINDA BULUNMASI GEREKEN MALZEMELER

İşçi Koruma Malzemesi	Söndürme Malzemeleri	İhtiyaç Malzemesi
Çelik başlık, Deri eldiven, keten ve pamuklu yanğına dayanıklı özel elbise.	**Baltalı kazma,- - Kazı küreği,- Demir tırmık, şaplak**	**Sırt çantası, Battaniye, Kauçuk yataklık, Matara, Elektrikli el feneri,**
Kauçuk tabanlı arazi ayakkabısı (bot). Isıya Dayanıklı Koruyucu özel gözlük,	**Balta,-Tahra,-Motorlu testere,-**	**İmdat düdüğü,- Telsiz, --Telefon, İlk yardım malzemesi ve ilaçlar**
Özel filtreli gaz maskesi, Oksijen sırt tüpü.	**Portatif toprak kazıcı çapalı el komprasörü, Halat, Kemer, Sedye,**	**-Bir günlük yiyecek, Kişi başına 5 litre içme suyu.**

--Yangın söndürme işi çok tehlikeli bir iştir. Tehlikeler bilinmeli ve işçiler kedilerini korumalıdır. İş güvenliği ve insan sağlığına önem verilmelidir.

--Sürekli ısı karşısında, dumanlı ortamdan etkileme, boğulma, zehirlenme, yorgunluk belirtisi ve moral bozukluğu görüldüğünde, yaralı ve hasta kişi emniyetli bir yere götürülerek ilk tedavisi orada yapılır.

--Tehlikeli bölgede çalışanlar, derhal tehlike sahasından emniyetli bir yere uzaklaşmalıdır.

--İşçilerin başında sorumlu bir ekip başı olmalı**. İşçiler onun gözetiminde çalıştırılmalıdır.**

--Ekip elamanları birbirini gözetleyip irtibatı kesmeden arkadaşının çalıştığı yeri takip ederek tehlike anında arkadaşını uyarmalıdır. En az iki kişi bir arada çalışması şarttır.

--Ekip işçileri, iki veya üç metre ara ile sıralanıp yangın sahası etrafında şerit açmalıdırlar. Tek başına kesinlikle çalışılmamalıdır. Arozözle su fışkırtmada üç – dört kişi birlikte çalışmalıdır.

--Yangın söndürme amiri, emirlerini ekip başına bildirmelidir**. Ekip başı da kendi önerisi varsa isteğini yangın amirine ulaştırmalıdır. Emirler ve istekler insan moralini bozucu olmamalı, hoş görülyle hareket edilmeli, Etkili ve uyumlu, bir çalışma ve haberleşme sağlanmalıdır. Bu şekilde başarı artar.**

--İşçilerin tehlikeli bir yerde büyük risk altında ve tedbirsiz bir şekilde ateşe yakın çalıştıran, emri veren ve uygulatan, sorumlu tutulurlar. Asıl olan, öncelikle insan

hayatını, sonra ormanı korumaktır.

YANGINA MÜDAHALE EDERKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Yangınları mutlak önleyici tedbir düşünülemez. Çünkü, yanıcı madde, oksijen, ısı yaşamın içinde dünyada her zaman bulunan ve insanlara ihtiyaç olan cisimlerdir. Öyleyse yangınların oluşumunu kolaylaştıran etkenleri ve önleyici tedbirleri bilip öğrenip ona göre dikkatli ve tedbirli hareket etmek zorundayız.

Orman yangınlarının söndürülmesinde, ilk müdahalenin erken yapılması yangının genişlemesini önleyeceği ve yangını söndürmenin kolaylıkla yapılabileceği sebeple çok önemlidir. Yangını oldukça küçükken söndürmek daha kolaydır.Yangın büyüdükçe söndürme zorlaşır. Zarar ve ziyan o derece artar.

Yeni oluşmuş bir yangına ne kadar erken ve en kısa yoldan ulaşıp ilk müdahale ile söndürmeye başlanırsa, yangın o oranda kolaylıkla ve büyümeden söndürülebilir. Büyümeden söndürülen yangınla zararın az olacağı halde, geç yapılan müdahale ile yangının o sürede büyümesi ve çeşitli yönlerde yayılması sebebiyle, zarların artacağı ve söndürme işlerinde de büyük çaba gösterilmesine, imkanların seferber edilmesine, çok miktarda mükellef, yangın söndürme ekibi ile araç ve asker teminini ile ek masraflara sebep olur.

--Yangın söndürme amirinin emirleri uygulanır.

--Yangına soğukkanlı ve atak hareket edilmelidir.

--Yangına müdahale edenlerin can güvenliğinin sağlanmasına önem verilmeli.

--Yangının yayılma noktasından müdahale edilmeli,

--Rüzgar yönüne dikkat edilmelidir. Daima rüzgarı arkamıza alarak yangını yanlardan söndürünüz.

--Dumandan korunmak için maske ve oksijen tüpü veya ıslatılmış mendil üzerine pamuk koyup ağız ve burun kapatılmalı, Gazlar havadan hafif olduğundan yükselir. Bir dizinizi yere koyup o şekilde destek alıp geriden su fışkırtınız. Yangın yerinin alt kısmında kısmen dumansız temiz hava bulunur.

--Yangının kenar uçlarından merkeze doğru müdahale etmeli. Tıpkı kamaya benzer şekilde yapınız.

--Yanıcı maddeyi dağıtmak ve eşelemek veya bol miktarda söndürücü ile yangını söndürmek,

--Yangına yakın yerler ıslatılarak soğutulmalı, bilhassa uçlardan başlanıp su sıkılmalı,

--Su boşa israf edilmemeli, yanan alevin dip kısmına suyu fışkırtınız. Önce size yakın alevi söndürünüz.

--Yangın mahallinde mahsur kalan yaralanan varsa kurtarılarak acil ilk yardım tedavisinden sonra hastaneye gönderilmelidir.

Yangın söndükten sonra yeniden başlamaması için **olay yerinde nöbet tutulmalı, sahada duman tamamen yok oluncaya kadar su sıkılmalı. Soğutma işlemi tamamlanmadan ayrılmamalı ve. 4-6 saat nöbet tutulup işçi bekletilmelidir.**

YANGIN SÖNDÜRME USULLERİ

Meydana gelmiş bir yangını söndürebilmek için yanma olayına engel olunması, yani yanıcı madde, ısı kaynağı ve havadaki oksijenden herhangi birinin yanan maddelerden, uzaklaştırılarak, engellenerek, soğutularak yangın söndürülür.

Yangın söndürme çareleri aşağıda belirtilmiştir.

A-) Soğutarak Söndürme : (Isıyı azaltma veya ortadan kaldırma)

1-) Su ile soğutma ;

2-) Yanıcı maddeyi dağıtma.

B-) Havayı kesme ; (Oksijeni yok etme veya oranının düşürme)

1-) Örtme,(Yanan maddenin üzeri toprakla veya ıslak bir malzemeyle örteme)

2-) Boğmak suretiyle,

3-) Oksijeni azaltma,

C-) Yanıcı maddeyi dağıtma veya ortadan kaldırma:

1-) Yanıcı maddeyi ısıdan ayırmak,

2-) Şerit açıp yanıcı maddeyle teması kesmek, geniş bir boşluk yapma.

Yukarıda belirtilen yangın söndürme usul ve çarelerini açıklayalım.

A-) Sogutarak Söndürme

Önce keşif yapılır. Yanıcı maddenin çeşidine göre söndürme çalışması yapılır. Ormandan geçen enerji nakil hatlarından oluşan yangınlarla bina yangınlarında elektrik kesilir. Bina ve Orman yangınlarında yanan odun ve ağaç maddenin üzerine su sıkılarak yanma ısısı düşürülerek yanma olayına engel olunur.

Su ile yangın söndürürken, su yanıcı maddeden ısı alarak yanma ısısını önemli ölçüde düşürür. Sıvı halde bulunan su ısı ile buharlaşır. Bu devrede yanan maddeden ısı alır. Yanan madde ısısının emilmesiyle yanma ve alevlenme ısısı düşer. Yanan cismin ısısı buharlaşan suya aktarılmış olur. Bu şekilde gerçekleşen soğutma uygulaması sonucu yangın kolaylıkla söndürülür.

1-) Su İle Söndürme : **Ağaç yangınları su ile ısı düşürülerek söndürülür. Su aynı zamanda oksijeni de keser . Akaryakıt ve elektrik yangınları su ile söndürülemez.**

Ahşap yangınıyla, orman yangınlarının söndürülmesinde en çok su kullanılmaktadır**. Su yangını söndürmekle birlikte yangının çevreye yayılmasını da önler. Su genellikle (A) sınıfı yangınların yani ağaç ve odun, kereste yangınlarının söndürülmesinde kullanılır. Yangının yayılması muhtemel bölgelerdeki yanmaya müsait maddeler su ile ıslatılmak suretiyle de yanma ısısı yükseltilir. Böylece yanıcı maddeler geç tutuşur veya hiç tutuşmazlar. Şayet ahşap veya ağaç yangını elektrik kısa devresi sonucu çıkmışsa, elektrik kesilmeden yangına su sıkılmamalıdır. Aksi halde iletken olan su buharı ile elektrik çarpması olayı oluşur.**

2-) Yanıcı Maddeleri Dağıtmak ; **Soğutarak söndürmenin bir başka yolu da, yanıcı maddeyi dağıtmaktır. Yanmakta olan maddeler yanıcı madde bulunmayan bir yere bırakıp dağıtıldığında, yanma ısısı bölünüp, ısı kaynağı küçülecek az ısı verebilecek, ısısı düşecek ve bu sayede de yangın kolaylıkla söndürebilecektir.**

Yanıcı maddeleri dağıtma yöntemi, (A) sınıfı yangınların söndürülmesinde kullanılır. Yanan maddeler dağıtılmakla hemen sönmez fakat söndürülmesi kolaylaşır. Ormanlardaki yangınlarda yanan kor halindeki kütleler önceden yanmış tarafa doğru yayılmalıdır. Aksi yöne yanmamış sahaya doğru savurursak, yangını kendi elimizle yeniden yaymış genişletmiş oluruz. Bu hususa bilhassa dikkat edilmesi lazımdır.

Akaryakıt yangınlarında yanıcı maddeyi dağıtma yöntemi hiç bir zaman kullanılamaz.. Aksi halde yangın sönmediği gibi çok genişletilmiş olur.

Kuvvetli Üfleme : **Yanan madde üzerine kuvvetle üflenerek yanan küçük alevler soğutulup söndürülebilir. Yangının ilk çıktığı küçük olduğu sıra şiddetli bir tazda üfleme yapılmali. Büyük yangınları söndürmede bu metot asla kullanılamaz. Mum, gazyağı lambası, çakmak, kibrit, kağıt parçası gibi küçük madde alevleri, kuvvetli üflenerek söndürülür. Bina ve orman yangınlarını söndürmede bu metot asla kullanılamaz. Çünkü hava akımı rüzgarla yangın üzerine geldiğinde yanma olayı hızlanarak, yangının büyümesine genişlemesine sebep olur.**

Ormandaki örtü yangını şaplak denen kavucuk parçasını, yanan maddelerin üzerine kuvvetlice vurularak, oksijen kesilerek, sönme olayı sağlanabilmektedir. Bu şekilde yanan madde ile oksijenin teması kesilerek, yanma olayı boğma suretiyle sönme sağlanmaktadır.

B-) Hava Kesme Metodu

Yanma olayı için gerekli olan oksijen yanma esnasında ortadan kaldırılır veya azaltılırsa, yanma olayı gerçekleşmez, Oksijeni azaltıp ortamdan kaldırmak suretiyle yapılan yangın söndürme usulüne hava kesme metodu denir. Yanıcı maddelerin üzerini örtme, boğma, oksijeni azaltma yoluyla yangın söndürülür. Bunları açılayalım.

1-) Örtme : **Kuru ve katı madde yangınlarında, yanan maddenin üzerini örtmek suretiyle oksijeni engelleyip ortadan kaldırmak için örtülen veya yayılan maddelerle yapılan söndürme işine örtme denir. Yeni başlanmış küçük çaptaki yangınlarda örtü olarak ıslatılmış halı, kilim, branda, battaniye, kum ve toprak gibi maddeler kullanılarak yanan maddeler söndürülür.**

Akaryakıt yangınlarında örtü olarak köpük, klor, azot, karbon, amonyak gibi maddeler kullanılıp oksijen kesilerek yangın söndürülür. Örtü olarak kullanılan malzemeler yanan cismin üzerinde örtü ve bir tabaka oluşturarak yangının hava ile temasını keser. Hava ile teması kalmayan yangın oksijen olmayınca söner. Orman yangınlarını söndürürken yanan madde üzerini toprakla örtersek oksijen kesildiğinden dolayı yangın söner.

2-) Boğma : **Oluşmuş yangının oksijenini önlemek ve azaltmak amacıyla boğma işlemi yapılır. Bu usul kapalı yerlerde örneğin bir odada çıkan yangınları söndürmede uygulanır. Bilhassa kapalı yerlerdeki yangınların oksijenini kesmek için hava giren yerler kapatılarak yangına yeni oksijen gelmesi engellenirse yangın söndürülür.**

3-) Oksijeni Azaltmak : **Havada %21 oranında oksijen bulunduğundan her yerde yanma olayı oluşur. Şayet bu oran % 14 ün altına düşürülürse yangın söner. Bu prensibe oksijeni azaltma yöntemi denir. Oksijeni azaltıcı maddeler, kimyevi tozlar, karbondioksit gazı gibi maddelerdir. Bunlar yanıcı madde üzerinde bir örtü oluşturarak oksijeninin yanıcı maddeye ulaşmasına mani teşkil ederek ve oksijeni azaltarak yangının söndürülmesine yardımcı olurlar. Orman yangınlarında, yanan maddenin üzeri toprakla örtüldüğünde ve su fışkırtıldığında oksijen azaltılarak ve oksijenle teması engellenerek yanma olayı durdurulur ve yangın söndürülür.**

C-) Yanıcı Maddeyi Ortadan Kaldırmak

Yanmayı oluşturan maddelerden yanıcı maddeler, yangın ortamından uzaklaştırılıp ortadan kaldırılırsa, yanma olayı da ortadan kalkar. Yanıcı maddeleri ortadan kaldırmak, yanıcı maddeyi ısıdan ayırmak, yanıcı maddeler arasında ara boşluğu temas ayırımı meydana getirmek suretiyle uygulanır.

1-) Yanıcı Maddeyi Ortadan Kaldırmak : **Yanan maddeleri ortadan kaldırılarak yani kesip yangının devamı önlenir. Örneğin: Hava gazı veya tüp gazının vanası kapatılarak gaz kesilerek yanma olayına son verilir. Bu yapılan işlemle yanıcı madde ortadan kaldırılmış olur. Orman yangınlarını söndürürken yanan küçük kor halindeki yanıcı**

maddeler bulundukları yerden alınıp kaldırılarak yangının yeniden oluşamayacağı yanmış saha içine doğru atılarak parçalanıp ortadan kaldırılarak yangın söndürülmesine yardımcı olunur.

2-) Yanıcı Maddeyi Isıdan Ayırmak : **Katı yanıcı maddenin yanan kütleden ayrılması suretiyle yapılan söndürme işidir. Bu konuda yanıcı maddeyi dağıtma yöntemindeki gibi işler yapılarak yangın söndürülür.**

3-Ara Boşluğu Meydana Getirmek: **Bilhassa orman yangınlarının söndürülmesinde bu yöntem uygulanır. Yangının olduğu yerle, yangının ilerlediği yönde yangın ulaşmayacağı mesafe geride yanmayan tarafta yanıcı maddelerin bir metre genişlikte şerit halinde kaldırılıp temizlenerek bir yangın önleme boşluğu yani yangın önleme şeridi açılır. Yangın bu şeridin madeni topraklı boşluğuna geldiğinde orada yakacak madde bulunmadığından, yangının ilerlemesi durdurularak yangın söndürülür. Büyük mahalle yangınlarını önlemek için çevredeki yanması muhakkak gibi görülen binalar yıkılarak bir boşluk oluşturularak yangının ilerlemesi boşlukta durdurulup söndürülür. Orman yangınlarını önlemedede, sırtlarda bir ağaç boyu genişlikte, yangın durdurma şeridi açılarak, bitişikteki yanabilecek maddeye temasla tutuşma, yanma irtibatı , ara boşlukla kesilir. Orman arzasisi 100-250 hektar büyüklüğünde, orman parçaları yangın emniyet şeritleriyle bibirinden ayrılıp yanan yangın sahasını küçültme imkanı elde etme maksadıyla düşünülmüş ve ağaçlandırma sahalarında uygulanmaktadır.**

YANGIN SÖNDÜRMEDE MADDELERİN ÖZELLİKLERİ

Yangınları söndürmek için aşağıdaki maddeleri kullanmak gerekir.

a-) Su : **Su, yangın söndürmede çok kullanılır. Ateşin yayılmasını önleyebilmek için maddeler henüz yanmaya başlamadan su ile ıslatılıp serinletilerek tutuşması kısmen veya devamlı önlenir. Bir ateşi söndürebilmek için yeteri kadar su buharı meydan getirilerek yanan bölgeden havayı kovmak yani ateşi oksijensiz bırakmak suyun kaplama ve boğma özelliğidir. Fuel-Oil üzerine ince damlalar halinde su serpilirse, bir süre sonra yanıcı sıvının üzerini kaplar, yanmayı durdurup yayılmasını önler.**

Suyun soğutucu, serinletici, kapatıcı, boğucu, akıcı, karışıcı ve yayılıcı özelikleri vardır.

Su kendi ısısını artırırken önemli miktarda maddeden sıcaklık emer. **Su temas ettiği yanan maddelerin ısısını emerek onları soğutur. Yanan maddelerin üzerine su püskürtüldüğünde veya helikopterden atıldığında su ısı emerek buharlaşır ve hacimce genişler. Yoğunluğu oksijenden ağır olduğundan dolayı yanıcı maddelerin üstünü ve yakın çevresini su buharı kaplar, böylece oksijenin yanan cisimlerle temasını keserek, yanma elamanı olan oksijeni ortamdan uzaklaştırır. Bu şekilde yanma olayı engellenir ve yangın söndürülür.**

b-) Karbondioksit (CO_2) : **Akaryakıt ve Elektrik yangınlarını söndürmede kullanılır. Yanıcı olmaya bu madde gaz halinde olduğundan ateşin üzerine kolayca dağılarak yanıcı maddenin üzerini kaplar. Gaz halinde bulunur. Yüksek basınca dayanıklı tüpler içinde saklanır. Ancak tüpten çıkınca gaz haline gelir. Karbondioksit gazı boğucu bir gazdır. Kapalı yerlerde kullanılmaz.**

Yangın söndürme cihazı ile karbondioksit, yanan ateş üzerine püskürtüldüğünde aniden sıvı halden gaz haline geçerek soğur. Beyaz bulut gibi görünür, havadan ağır olduğu için yangının üstünü kaplar. Hava ile yangının temasını keserek ateşi boğar.

c—Kuru kimyevi toz.: **Sodyum bikarbonat B, C, sınıfı yangınlarda kullanılır. Amonyak Fosfatlı kimyevi tozlar ise A, B, C, sınıfı yangınları söndürmede kullanılır. Kuru kimyevi tozlar, ateşin üzerine tatbik edildiklerinde sodyum bikarbonat, karbondioksit ve su şekline dönüşerek ayrışır. ve yangını söndürür.**

Kuru kimyevi tozlar yangını boğarak, soğutarak, yanma olayını kesintiye uğratarak söndürürler.

Köpük : **Foam kimyasal bileşiktir. Basınçlı su ile karıştığında , karışım köpük yapıcıdan tazikle geçerken hava ile karışır ve köpük meydana gelir. Köpük, yangın yüzeyini tamamen kaplar hava ile teması keser ayrıca soğutma özelliği de vardır. LPG yangınları, ağır yağ ve elektrik yangınlarında kullanılmamalıdır.**

YANGIN SÖNDÜRMEDE KULLANILAN MADDELER ;

Orman yangınları katı madde yangınları A sınıfına girer. **Bu yangınlar arozöz veya uçak, helikopterlerle yanıcı maddeleri su ile soğutma yaparak ve oksijenle teması keserek ve dağıtma, seyrekleştirme ,su sıkma, toprakla örtüp bastırma, boğma, yanmayı önleyici kimyasal maddelerin fışkırtılıp serpilmesiyle ateşin havadaki oksijenle irtibatını kesip, bastırarak alevlerin boğulmasıyla, ara boşluk yapmak serit açmak suretiyle, sönme olayı gerçekleştirilmektedir.**

Ormandaki yanıcı madde olan odunları söndürmek için su, toprak, kum, yanan ağaçların üzerlerine bu maddeler atılıp serpilerek. Toprakla örtülüp boğarak, bu şekilde yanıcı maddelerin oksijenle teması kesilerek ve yanma ısısı düşürülerek sönme sağlanır.

Kimyevi toz ve köpük veya sıvı haldeki yanmayı azaltıcı, tutuşmayı önleyici maddeler kullanılarak orman yangını söndürülür. Yanma olayı yavaşlatılarak, yanma ısısı düşürülmek suretiyle, yanan odun maddesi kolaylıkla söndürülebilir. Orman yangınlarını söndürmede; Aşağıdaki gibi yangın söndürücü maddeler kullanılarak yangın söndürülür.

1-) Su ve Madeni Toprak ; **Orman yangınlarının ve ahşap madde yangının söndürülmesinde en çok su ve madeni toprak kullanılır. Su ve toprak her yerde bedel ödenmeden bulunabilir.**

2-) Kimyasal Sıvılar ; **Sıvı haldeki kimyasal maddelerin suya ilave edilerek, arozözlerle püskürtülerek kullanılıp yangın söndürülür. Yangını söndürmek için yanar maddelerin üzerine kimyasal sıvı püskürtüldüğünde yanıcı maddelerin yanması geciktirilir. Yangının genişlemesi durdurularak söndürülür.**

3- Köpükle Söndürme; **Köpük yapıcı kimyasal maddeler, basınçlı su ile birleştirilerek köpük oluşturulur. Akaryakıt yangınlarında yanan sıvının yüzeyini köpük kaplar. Oksijen kesilir, yanıcı madde köpükle boğulup yangın söndürülür.**

4-Kuru Tozlu Maddelerle Söndürme; **Kuru kimyasal tozlardan, genellikle azot veya CO2 gazı ile çalışan yangın söndürme cihazı kullanılarak, yanan maddenin altına doğru kuru kimyevi toz püskürtülerek yangın daha kısa zamanda söndürülür**

5-) Yangın söndürme topu kullanılarak yangınlar söndürülebilir. Ancak orman yangınlarını söndürmede uygun değildir.

YANGINLARIN ÇEŞİTLERİ, ve SÖNDÜRME USULLERİ

Yangının Çeşidi	Söndürülme Yöntemi	Söndürmede Kullanılan Maddeler ve Cihazlar.
A-Sınıfı Yangınlar; **Ağaç, odun, kağıt, tekstil ve benzerleri**	**Soğutma ve boğma**	**--Su esaslı cihazlar, Arazöz , Helikopter,Uçak.** **--Kuru kimyevi toz cihazlar.** **--Su ,toprak, kum,**
B-Sınıfı Yangınlar: **Yanabilir sıvı ve sıvılaşabilir katı maddeler**.	**Boğma**	**Kum, toprak, köpük, karbonhidratlı ve kuru kimyasal tozlu cihazlarla yangın söndürülür.**
C-Sınıfı Yangınlar;	**Yanıcı maddeyi ortadan kaldırma ve**	**Kuru toz, Kimyasal buhar oluşturan sıvılar**

Gazlar ve sıvılaştırılmış gazlar	**Boğma**	**CO_2** **--Önce gaz vanadan kapatılır. Sonra yanan malzemeyi söndürecek söndürücü maddeler kullanılır. Örneğin: soğutma, boğma gibi.**
D-Sınıfı Yangınlar	**Kimyasal reaksiyon sonucu söndürme, Boğma**	**Yanan metalın cinsine uygun kimyasal söndürme maddesi kullanılmalıdır.**

YANGIN SONUNDA YAPILACAKLAR

İşçi ve personelin yoklaması yapılır. Teslim edilen malzeme ve teçhizatlar geri alınıp toplanır. Sayımı yapılır. Saha civarındaki yabancı ve şüpheli görülenlerin hüviyeti tespit edilerek ifadesi alınır. Burada bulunmasının sebebi, nereden geldiği neleri yaptığı, ateş yakıp yakmadığı araştırılır. Bulunan delil olacak eşya varsa kendisine gösterilerek kendisine ait olup olmadığı sorulup öğrenilir. Suçla alakalı deliller kaybolmadan toplanır.

Yangın sahasının koordinatları, yanan ağaç servetinin zarar miktarının tespiti yapılarak oluşan zarar ve ziyan raporu düzenlenir. Yanan sahanın yeniden ormanlaştırma çalışması yapılarak eski hale getirilmeye çalışılır.

YANGINLA OLUŞAN HASAR, ZARAR, ZİYANIN TESPİTİ

Orman yangınları bir felakettir. **Yangın sahasında rüzgar sert eser. Yangın yerindeki hava sıcaklığının ani değişimi ile yükselen havanın yerini soğuk hava alır. Bu esnada rüzgarın hızı ve şiddeti artar. İşte bu dönemde yangını kontrol altında tutmak imkansızdır. Çok tehlike arzeder. Önüne geçilemez. Yakar gider, yanan saha büyür. Genişler kontrol edilemez , güç ve kuvvet yetmez bir hal alır. Masraflar da büyür zararda.**

Yangın yerinde inceleme yapılarak, meydana gelen zarar ve ziyan ile ek giderler tutarı, hakkaniyetle, adaletle, hukuka uygun olarak, gerçeleşen zarar kadar makul ölçülerde fenne tekniğe hukuka adalete uygun miktarda tazminat tutarı tespit edilir.

Yangın yerinde zayi olan ve hayatiyetini kaybetmiş yani kurumuş ağaçların tespiti fiilen yapılır. Miktarı bulunur. Bu hacimden hangi sınıf ve cinsteki emval istihsal edilebileceği hesaplanır. Yangın sahasında ölçme tespit çalışması ile yangın yerindeki, yanıp kuruyan ağaçların dikili hacmi, istihsali mümkün olabilecek ürün çeşidi hesap edilir:

Yangından önce ormanda bulunan ağaçlardan normal şartlarda istihsal edilseydi kaç metreküp emval üretileceği, önceki uygulamalardan ve Amenajman planı uygulama sonuçlarından yararlanılarak, yangından önceki miktarın tutarı bulunur. Sonra yangın sonunda fiilen istihsal edilen emval miktarı hesaplanır. Bu iki durum arasındaki emval çeşidine göre ararında bulunan fark idarenin yangındaki emval kaybı ve zararı demektir.

Orman Kanunun 112. maddesine göre ağaç ve fidan bedeli hesaplanır. Yanan orman sahası genel olarak yüzölçümü teknik ölçme aletleriyle ölçülerek tespit edilir. Orman ağacı bulunmayan gölet, sulu dere, som kayalık alan, yol, tarla, bağ, bahçe, bina, gibi mülkiyeti kişilere ait olan sahipli araziler düşülür.

Mülkiyeti Devlete ait olan arazilerdeki bitki örtüsü yanan tahrip olan kısımlarının alanı hesaplanır. Yanan kısmın yüzölçümü kadar Orman Kanunun 114. maddesine göre Ağaçlandırma masrafı tutarı bulunur.

Ayrıca yangın söndürme için harcanan tüm ek giderlerde ilave edilerek faillerden tazminat olarak tüm bedeller mahkeme yoluyla talepte bulunulur. Tazminat alacağı,

Hukuk mahkemesinde dava açılarak, Orman ve Borçlar Kanunu kuralları uyarınca talepte bulunulur.

YANGIN HASAR RAPORU

Yangın söndükten sonra, yangındaki zararı ve ziyanı görevliler bir raporla açıklar. Bu rapor hukuki konulara mesnet olacağından doğru ve gerçeği aksettirir olmalıdır. Takibat ve tazminata konu olduğundan rapor titizlikle ilmi teknik esaslara, hak, adalete ve kanunlara uygun makul ve mantıklı olarak düzenlenmelidir. Tamamen tarafsız ve objektif davranılmalıdır. Tahmini ve garez mahsülü yapılamaz. Adil hareket edilir.

Yangın yerinde keşif yapılır, arazi incelenir. Yanan ağaçların ve yanan sahanın yüzölçümü tespitleri yapılır. Yangınla kuruyan fidan ve ağaçların sayımı, ölçümü yapılır. Sahanın krokisi ve haritası düzenlenir. Arazideki ölçümlere göre yanan orman alanındaki ağaçlardan elde olunabilecek emval çeşidi ve miktarı bulunur. kaybolan, değeri azalan emvallerin miktarı Orman Kanunun. 112 ve 114. maddesine göre tazminat hesabı yapılır.

Yangının çıkış nedeni, yangının türü, yangın yeri adresi, ormanın cinsi, yangın nedeni ve türü, yangın haber alındığı tarih ve saati, olay yerine gelindiği ilk müdahale tarihi ve saati, olay yerindeki araç ve mükellef, görevli memur, asker sayısı, yangında hastalanan, yaralanan ve ölen kişi varsa sayısı ve hüviyetleri, telef olan diğer canlılarla ilgili bilgiler tam ve sağlıklı bir şekilde düzenlenerek gereken işlem mutlaka yapılmalıdır.

Olay tarihi ve saati, yangın yeri adresi tarifi, yangının türü, söndürülme çalışmaları türü, söndürme tarih ve saati, hasar durumu tutarı tespitleri fiili olarak görerek ve belgelere dayanmalı, Yangının çıkış nedeni, araç ve gereç zararları, varsa ölü ve yaralı sayısı ve hüviyetleri, raporu düzenleyenin adı soyadı ve imzası bulunmalıdır.

Yangın yerinin sınırları Amenajman planı, ağaçlandırma projesi, hava fotoğrafları, topoğrafik haritalar ve orman kadastro haritaları yardımıyla Devlete ait arazilerin hudutları tespit edilebilir. Yangın hasar raporunda sadece Devlete ait olan arazilerin miktarı tespit edilecektir.

KONU İLE İLGİLİ YARGITAY GÖRÜŞLERİ

Y.C.G.K. 2002 / 3 E. 2002 / 228 K.
“”Sanığın orman yangınını kasten mi yoksa taksirle mi işlediğinin belirlenmesi; Fail eyleminin oluşturduğu sonuçtan sorumlu tutulması için kastin, ihmalin, tedbirsizliğin (suçun manevi unsurun) bulunması zorunludur.
Yasalarımızda kast; yasanın suç saydığı bir eylemi ve onu meydana getirecek hareketin sonuçlarını bilerek ve öngörerek, isteyerek işleme iradesidir. Kastın iki unsuru vardır. Bunlar düşünme ve öngörme (bilme) unsuru ile irade (isteme) unsurudur.
Failin kasten hareket etmiş sayılabilmesi için, tipe uygun hareketi, önceden düşünüp öngörmüş, zihninde canlandırmış olması gerektiği gibi, sonucu da bilmiş ve öngörmüş olması gerekmektedir.
Fail hareketinden doğacak sonuçları bilerek ve isteyerek hareket etmişse kast gerçekleşir. Fail belli bir sonucu gerçekleştirmek üzere hareket ederken, bunun yanında başka sonuçların meydana gelmesini de göze almış ve bu sonuçlar da gerçekleşmişse, failin bu sonuçlar arasında da kasten hareket ettiği kabul olunur. Buna *dolaylı kast* denilir.””

Y.C.G.K. 2001 /3 10, 2001 / 18 K.
“”Yangın nedeniyle idarenin uğradığı zarar, 112, 113. Maddelerinde belirtilen tazminat, 114. Maddesindeki ağaçlandırma giderini ve yangın nedeniyle doğan her türlü gideri kapsamasına rağmen, yangın sonucu hasıl olan zarar daha farklı olup yanan ağaçlar, süceyrat, tohumlar, bitki örtüsü, yangın nedeniyle yanan alandaki yararlı

organik maddeler, mikroorganizmalar ve minarelerin yok olması, toprağın biyolojik dengesinin bozulması sonucu toprağın verim gücünün azalması, canlı varlıkların yok olması bir daha geri dönmemek üzere kaçması gibi unsurları içermektedir. Orman alanında yukarıda değinilen hususlar da nazara alınarak yangın sonucu doğan gerçek zararın saptanmasında zorunluluk bulunmaktadır.""

Y.3.C.D. 1999 / 2104—1999 / 3790

"Mahalli meteoroloji müdürlüğünden suç tarihinde rüzgârın esiş istikameti ve şiddeti sorulduktan sonra, yangın çıkış sebebi araştırılıp, yangının kömür ocağından çıkan kıvılcımla meydana gelip gelmeyeceği de araştırılmalı araştırma sonucuna göre karar verilmelidir."

Y.3.C.D. 2000 / 8755—2000 / 10072

"Yanan sahadaki hasar gören ağaç ve ağaççıklarla bitki örtüsüne göre oluşan zarar, ağaç ve ağaççıkların cinsi, hayatiyetlerini kaybedip kaybetmedikleri, miktarı, yok olan canlı varlıklar ve toprağın verim gücündeki azalmalar nazara alınmak suretiyle gerçek zarar belirlenecektir."

Y. 3. C. D. 2001/ 2594,E. K; 2001 / 3138

Orman Kanunun 76. Maddesini (a) bendinde belirtilen Ormanlarda izinsiz gecelemek suçunu oluşturduğu cihetle idari para cezasını gerektiren bu suçtan görevsizlik kararı verilmesi gerekir. Yangın çıkış noktası tespit edilmeli, suç yerinin konumu ve mevsim şartları dikkate alınmalıdır.

ORMAN SUÇLARI VE KABAHAT FİİLLERİNDE TAZMİNAT İSTENMESİ

(ORK. Md. 112, 113, 114,)

Tazminatın Tanımı; Hukuka aykırı fiil ile meydana gelen zarardan önceki durum ile zarardan sonraki durum arasında doğan farkı ortadan kaldırmaya yarayan para giderimidir. Haksız fiil ile bir kimsenin maddi varlığında meydana gelen eksilmeyi, haksız fiili yapanın para ile ödemesi ve bütün zararı gidermesi gerekir. Tazminat miktarı, zararı karşılayacak ölçüyü aşmaması lazımdır. Tazminat, zarar miktarı kadar olabilir. Bu miktarı asla geçemez. Haksız ve gereksiz olarak istenen tazminat mahkemece reddedilir.

Maddi tazminat istemek için; zararın oluşmuş olması gerekir. Zarar yoksa tazminat verilmez. Tazminat miktarını, zararın meydana geldiği gündeki duruma ve değerine göre gerçek değeri tutarı gözetilerek zararın tamamen giderilmesi istenebilir. Zararın taleple ispatlanması halinde tazminata hükmolunur. Tazminatın amacı zarar görenin mal varlığında meydana gelen eksilmeyi karşılamaktır. Tazminat talebine esas olan olaylara, tazminatı isteyen kişi veya idare kendi ihmali veya kendi kusurlu hareketiyle veya zarara rıza göstererek sebep olmuşsa idareye tazminat verilmez.

Faillerin açık kabulü olmadıkça tazminat talebi mahkemede sonradan genişletilip artırılamaz. Tazminat gerçekten oluşmuş zarar durumuna göre önceden noksansız olarak talep olunmalıdır Mahkeme kendiliğinden bu tazminata hükmetmez. Orman idaresi talep ederse mahkeme tazminatla birlikte suç tarihinden itibaren kanuni faize ve ayrıca tazminat toplamına göre Avukatlık vekâlet ücretine de hükmeder.

Orman Kanunundaki tazminatlar özel hüküm olarak 112, 113, 114. Maddede belirtilmiştir. Orman kanununda bulunmayan tazminat için Borçlar Kanunun tazminatla ilgili genel hükümleri uyarınca tam bir tazminat olarak hesaplanması gerekmektedir. Suç işlenerek verilen zararlar ile haksız fiil arasında gerçek bir sebep ve sonuç bağlantısı

vardır. Haksız fiile maruz kalan bir kimsenin bazı ek masrafları yapmak zorunluluğu olabilir. İşte bu zorunlulukla Orman suçlarındaki tazminat maddi tazminattır. Orman suçlarında manevi zarar söz konusu değildir. Manevi tazminat istenemez.

Zarar; **kişinin isteği ve iradesi dışında mal varlığında haksız fiille meydana gelen eksilme, kıymeti olan bir şeyin yok olması, kıymetinin düşmesi, zarar doğmadan önceki hale getirmek için yapılan tüm masrafı, zararı gidermek için katlanılan ek giderleri, gelirin azalması veya yok olması hallerini bir bütün halinde ifade eder. Suçun işlenmesinden önceki değeri ile suçtan sonraki değeri arasındaki fark ve eski hale getirme ek masrafların toplamı olarak gerçekten oluşan zararları ifade eder.**

Gerçek zarar; Yalnız mal varlığındaki azalmayı gelir yoksunluğunu ifade eder. Fail kişinin istenilen gerçek tazminatı ödemeyi açıkça kabul etmesi durumunda kendisini bu konuda bağlar. Suçun işlenmesi nedeniyle gerçekten tazminat ödenmesini gerektiriyorsa o zaman mahkeme talebe göre tazminata hükmetmek durumunda kalır.

***Orman suçlarından doğan zararların hesaplanmasında mahkemeler, Orman İşletme Müdürlüklerince ürün çeşitlerine göre düzenleyip ilan edilen tasdik olmuş o yıla ait birim değer cetvellerine göre tazminatlara hükmetmek zorundadır*. Birim değerleri belirten cetvellerdeki fiyatlara göre tazminatlar hesaplanır. Bu cetvellerin örnekleri dava dosyalarına konmalıdır. Orman idaresinin talebinden fazla tazminata mahkeme karar vermez. Bu nedenle gerçekten oluşan zararlar eksiksiz tam olarak talep edilmelidir. Davaya katılma dilekçesinde fazlaya ilişkin tazminat hakkının saklı tutulmasının belirtilmesi idare lehinedir. İlerde bu miktar için ek dava açılabilir.**

Tazminatı gerektiren zararın ispatı iddia sahibine aittir. Hâkim durumu inceleyerek zarar görenin kanuna, hakka, adalete uygun olarak tazminat miktarını kararında belirler ve hükmünü açıklar. Suçtan zarar gören Orman İdaresi, tazminat zararını ispatlamakla yükümlüdür. Tazminat davaları Hukuk Mahkemesinde karara bağlanır. Tazminat isteyen idare, gerçek ve net zarara sebep olan olayları, zararın dayanağını ve sebeplerini, istenen tazminatın zararın neden ibaret olduğunu, ispat delilleri ile birlikte açıkça bildirmek suretiyle tazminat talebinde bulunması gerekir. Mahkemeden talep edilmemiş ise tazminat verilmez. İstenirse yasal faize de karar verilir.

Ancak Kanuni faiz ve temerrüt faizine ilişkin 3095 sayılı kanunun 4489 sayılı Kanunla değişik 2. Maddesi uyarınca Türkiye Merkez Bankasınca her yıl uygulanacak faiz oranları açıklanır. Faiz oranlarının takibi Merkez Bankasından yapılmalıdır. İnternetten bakılabilir.

$$\text{Faiz tutarı} = \frac{(\text{Ödenecek ana para}) \times (\text{Geç ödenen gün sayısı}) \times (\text{faiz oranı})}{(\text{Bir yıl} = 365\text{gün}) \times 100}$$

$$\text{Faiz Tutarı} = \frac{25\,000 \times 74 \times 0{,}60}{365 \times 100} = 30{,}41 \text{ TL. Faiz tutarı}$$

112/A. MADDEYE GÖRE TAZMİNATIN HESAPLANIŞI

1-) Dikiliden ağaç kesme dışındaki orman suçlarında; kaçak orman emvali ormandaki hali ile yuvarlak olarak ele geçirilmişse failler bu emval üzerinde biçme yontma kesme, parçalara bölme, kömür yapma gibi zayiat oluşturan işlemleri yapmadan yakalanmışsa bunlar el konlarak zapt edilir. Emvaller zapt edilip orman idaresinin eline geçmesi ve idarenin uğradığı zarar konusu emvalin tamamı faillerin elinden alınmış olması sebebiyle bu durumda idarenin emval zararı oluşmadığından dolayı hiçbir tazminat talep edilemez. Emvallerin müsaderesine mahkemece karar verilir.

2-) Kaçak temin edilmiş yuvarlak durumdaki emvaller bir inşaatta çakılarak kullanılmış sökülmesi imkânsız durumda sarf edilmiş ise veya yakılarak yok edilmişse veya gasp edilmişse; başka bir anlatımla ölçümü yapılmış kaçak emvaller Orman idaresinin eline geçmemişse bu emvallerin zaptı imkânsız hale gelir. Bunlar el konup zapt edilemez. Zaptı imkânsız hale sokulmuş emvallerin müsaderesi imkânsız durumdadır. Bu nedenle emvaller faillerin elinde zilyedinde kalır. Orman İdaresinin zararı bu emvallerin miktarı kadar oluşur. İşte oluşan bu zararı gidermek için failler emvallerin bedellerini 112. Maddesindeki birim fiyatlarına göre idareye ödemesi gerekir. Bunu temin için emvallerin miktarına göre tazminat raporu düzenlenerek fail kişilerden mahkeme yoluyla talepte bulunulur. Emvallerin fiili ölçümünün yapılmış değerinin hesabedilmiş olması gerekir.

3-) İnşaatta kullanılan biçilmiş kaçak emvale rastlandığında bu emval çakılı olduğu sökülmesinin imkânsızlığı sebebiyle elkonup zaptı mümkün olmadığından biçilmiş emvallere, biçme zayiatı ilave edilerek gayri mamul yuvarlak tomruk miktarı bulunacak, Bu bulunan yuvarlak emval miktarı ile 112. Maddeye göre birim fiyatı çarpılarak sarf edilmiş olması sebebiyle faillerin elinde kalan yani orman idaresinin eline geçmeyen yuvarlak emvalin tutar bedeli bulunur. Bu bedel Orman idaresinin gerçekten oluşan emvale ait mal varlığı zararıdır.

Bu zararı ödemesi için suçun işlenmiş olduğu tarihte geçerli olan 112. Maddeye göre tazminat raporu düzenlenerek talep edilir.

4-) Kaçak emval zapt edilmiş olsa bile, teknik olmayan usullerle emvalin biçilmesi, parçalanması, işlenmesi yüzünden zayiat ve değer kaybına uğratılması halinde; Orman İdaresinin zararı, yuvarlak emvalin biçilmeden önceki değeriyle, biçildikten sonraki değeri arasındaki fark kadar gerçekten zarar oluşur. Bunun hesabı için zayiata ve zarara uğrayan emval miktarı bulunur. Zayiat miktarı olarak hesap edilerek bulunan zarar konusu olan emvalin miktarı, 112. Maddedeki birim fiyatıyla çarpılarak tazminata esas tutarı hesaplanır. Hesaplanan bu tazminat tutarı istenir.

5-) Kaçak emvalin, ormandan izinsiz toplandığı ve taşındığı görülüp ispatlandığı halde, emvallerin tespit edildikten sonra fail kişilerce kaçırıldığında, elkonup zapt edilememiş bu emvalin cinsi, ebatları ve miktarı önceden tespit edilmiş ise; yukarıda açıklandığı gibi aynı şekilde tazminat hesaplanacak, suç tutanağındaki emval cinsi, çeşidi ve miktarı esas alınarak tazminat 112 maddesine göre hesaplanacak ve faillerden tazminat talep edilecektir. Kaçırılan emvallerin nasıl, neden dolayı, kimler tarafından nasıl kaçırıldığı olayı suç tutanağında da açıklanmalıdır.

6-) Kömür yapma suçlarında; kömür yapılmasında kullanılan kaçak orman emvalinin, önce yapacak veya yakacak vasıftaki ağaçların emvalinden hangisi olduğu tespiti ile, gayrı mamul miktarı bulunacak, gayrı mamul miktarı bulunan yapacak emval ve yakacak emvalin ölçü birimine göre belirlenen miktarıyla,

112 maddeye göre düzenlenen o yıl için geçerli olan tasdikli cetveldeki, o gayri mamul emval karşılığı olan birim fiyatıyla çarpılarak bulunan bu tutardan, el konularak müsadere kararına konu olacak kömürün piyasadaki satış bedeli düşülerek, aradaki fark idarenin emval karşılığı isteyeceği gerçek zarar tazminat tutarı olacaktır.

7-) Yapacak yuvarlak haldeki tomruk sobaya girecek şekilde çok kısa parçalara bölünerek yakacak odun şekline dönüştürülmüşse; Bu durumda idarenin zararı ne kadardır. Hesaplanması nasıl yapılacaktır.?

Yuvarlak durumdaki yapacak emvalin parçalanmadan önceki tutarından, yakacak emval tutarı düşülerek aradaki fark gerçekten oluşan zarar olarak faillerden 112. Maddeye göre tazminat hesaplanıp istenecektir. Bunun için soba boyu çok kısa kesilmiş yakacak odun durumuna sokulmuş emvalin parçalara bölünmeden önceki halinin maden direk,

tomruk, sanayi odunu, sırık şeklinde olduğu faile sorulup öğrenilir. Veya emval durumuna göre fiili olması uygun bulunan tespit olunur. Bu bilgi ve mevcut emvallerin durumundan yaralanılarak emvalin cinsi, ürün çeşidi, miktarı tahmini ve takdir edilerek makul bir miktar hesabedilir. Bulunan emval çeşidi miktarıyla 112/A maddesindeki emval birim fiyatı çarpılarak tutarı hesaplanır. Sonra yakacak odunların birim fiyatıyla ağırlığı çarpılarak tutarı hesaplanır. Tomruk tutarı ile yakacak odun bedeli arasındaki fark idarenin gerçek zararıdır. Bu zarar tazminat olarak istenmesi gerekmektedir.

8-) Orman yangını suçlarında tazminatı; Orman yangını ile kuruyan veya yanıp yok olan ve emval değeri düşen bu şekilde oluşan zararlar tazminat olarak hesaplanacaktır. Orman idaresinin, yangından önce sahip olduğu dikili ağaç servetinden normal istihsalle elde olunabilecek ürün çeşitleri toplam tutarından, yangın sonrası değerlendirilerek üretilen emvallerin ürün çeşidi değerleri ve miktarları arasındaki fark idarenin uğradığı gerçek zarardır. Yangın hasar raporuyla zarar tutarı hesaplanır. Zararın karşılanması için, Orman Kanunun 112. Maddesi uyarınca hesaplanan tazminat tutarından, şayet Orman İdaresince istihsal edilip değerlendirilen emval varsa, bunların değeri düşülür. Aradaki fark fail kişilerin ödeyeceği gerçek zarar tazminat miktarı olur.

Ancak, yanan ağaçlardan, normal istihsalle üretilebilecek ürün çeşidinden farklı ve kalitesi düşük, dolayısıyla satış fiyatı daha düşük emval istihsal etmek durumu oluşmuşsa, idarenin bu durumda uğradığı zarar karşılığı parayı faillerin ödemesi gerekir. (Örneğin Tomruk üretilecek ağaçtan yanmadan dolayı yakacak odun üretilebilmiş ise) bunların değerleri arasındaki fark gerçekten oluşan enval kaybı miktarı, gerçek zarar tazminatı olarak, faillerden talep edilecektir. Kayıp olan emval miktarı bulunur. Bunun için yangından önce sahada bulunan mevcut ağaçlardan vasıflarına göre normal istihsalle elde olunabilecek ürün çeşidi miktardan yangından sonra anormal olarak elde edilen emval çeşidi miktarı düşülür aradaki emval farkının 112. Madde uyarınca tazminat tutarı hesap edilir.

Yangın sahasındaki yana ağaçlardan normal üretime nazaran daha az ve kalitesi ve satış değeri düşük emval üretilebilecekse, meydana gelen emval kaybı miktarı zarar durumu göz önünde bulundurularak, zarar oranı yüzdesi tespit edilecek, Bu orana göre (kaybolan, azalan ve değeri düşen) emval çeşidi ve miktarı ağaçların mevcut haline duruma göre yukarıda anlatıldığı gibi tespit edilerek, bu miktar emval için, 112/A. Maddeye göre idare zararı hesaplanacaktır.

9-) 112.maddeye göre gerçek zarar tazminatına hükmolunabilmesi için, Orman İdaresi zararının neden ve nasıl oluştuğunun, zararı doğuran nedenlerin de ilmen teknik olarak doğru olarak adil bir şekilde ispatlanması gerekmektedir.

Bunu temin için, Orman İşletme Şefi ile suç tutanağını düzenleyen memurlar, suç tutanağına Orman İdaresinin emval kaybı miktarı ve zararının tutarını gösterir ek bir rapor düzenlenir. Raporda idare zararının nedeni açıklanır ve miktarı bulunur..Orman idaresinin eline geçmeyen zarar gören kayıp olan emvalin miktarı ile 112. Maddesine göre birim fiyatı çarpılarak tazminat tutarı hesaplanır. Mahkeme de bu esasa göre tazminata hükmedecektir.

Failler, Orman İaresinin istediği tazminatı ödemeyi kabul ettiği halde, mahkemenin bu tazminatları reddetmesi kanuna aykırı olup, bu karar temyiz edilirse bozulur. Mahkemeler kendiliğinden tazminata hükmetmez. İstek halinde Kanuni faize de hükmolunur. Hükmolunacak tazminat tutarı üzerinden Avukatlık vekâlet ücretine de hükmolunması gerekir.

Failler ağaçlardan tahta biçmişse bunların kalite sınıfı, eni, boyu, kalınlığı, adedi ve hacmi tutanağa yazılır. Sonra bunların hangi kuturdaki kaç adet hangi vasıftaki dikili ağaç hacminden elde edilebileceği tespit edilir.

Bu ağaçlardan normal üretimle elde edilebilecek emvallerin cinsine kalitesine ve boylarına göre miktarı bulunarak tazminat hesabı bu miktarlar esas kabul edilerek hesaplanarak, tazminat buna göre faillerden talep edilir.

Ağaç emvallerinin bir kısmı yanıp kül olmuşsa bu miktar için normal üretimle elde olunacak emval çeşidi ve miktarına göre bulunan değerden yangın sonu üretilmiş emvallerin değeri düşülür aradaki fark gerçek zararı ifade eder. Ve 112. Madde tazminatı olur.

Ağacın hayatiyetini etkilemeden sadece yan dalları kesilen yaş ağaç hayatiyetini devam ettirecekse, yani kurumayacaksa ve emvale elkonup zapt edilip yediemine teslim edilmişse, dal emval bedeli failden tazminat talep edilmediği gibi kuru fidan ve kuru devrik ağaçlar için ağaçlandırma bedeli istenemez. Fail kişi tarafından kesilmeden ormanda olduğu gibi toplanmış ve elkonulmuş emval için tazminat istenmez. Parçalanma veya şekil değişikliği yapılmışsa o takdirde zayiat miktarı kadar azalan değer tutarı 112. Maddeye uyularak tazminat olarak hesap edilir.

“”Oduna doğranan emvalin bu işlem nedeniyle değerinde azalma olup olmadığı hususunda uzman orman mühendisi bilirkişilerden müteala alınması; azalma varsa, azalan değer karşılığı gerçek zararın yasanın 112. Maddesi gereğince tazminat olarak hükmolunması gerekir. Zoralınan emvalin değeri üzerinden katılan idareye nispi avukatlık ücreti tayin edilmemesi, maktu avukatlık ücretinin katılma gününe göre eksik tayini, yasaya aykırıdır. (Y.3. CD. 30.10.1997 T. E.97/10210, K. 97/11279) “”

FİDANLA İLGİLİ 112/B. MADDESİ GEREĞİNCE TAZMİNAT

112/B maddeye göre tazminat fidanla ilgilidir. Fidan, orta çapı 8 Cm. Den az olan (7,9 Cm) olan ağaç ve ağaççıkların fidelik, çırpılık, çubukluk sırıklık safhalarındaki halidir. Orman Kanununa göre, bir odunsu bitkinin fidan sayılması için yaşı değil, onun orta kabuklu çapı esas alınır. Kabuklu orta çapı 7,9 Cm. Olanlar fidan diye nitelendirilir. Ağaç fidan boyunun orta yerinden ölçülen kabuklu çapı 8 Cm. Ve daha yukarı olanlar, ağaç vasfına girer ve ağaç olarak nitelendirilir.

Fidan için tazminat hesaplanması, tahrip olan (kuruyan ve yanarak kül olan) hayatiyetini yitiren fidanların ağaç cinsi ve türü, sayısı, orta çapı, bunların yaşları ve adetleri tespit edilir. O cins ve o yaştaki bir fidanın tahribata uğratıldığı tarihteki fidan maliyet bedeli, tasdikli birim fiyat cetvelindeki, o yaştaki fidan maliyet bedelinin iki misli olarak talepte bulunulur.(1x2)=2 gibi

Yaşayan canlı olan fidan kesilmesi, sökülmesi, tomurcuklarının havanlara yedirilmesi, zehirli gaz ve ilaçla veya yangın nedeniyle kuruması, hayatiyetini yaşama imkânını yitirmesi gibi fiillerle yaşam imkânını kaybeden tahrip edilen ve kurutulan fidan için 112/B madde uyarınca o yıla ait olan fidan birim cetvelindeki fidan yaşı ve cinsine göre bedeli iki ile çarpılarak hayatiyeti kaybettirilmiş bir adet fidanın maliyet bedeli zararı bulunur.

Orman yangınıyla sahadaki fidanlar tamamen yanıp yok olmuşsa veya kurumuşsa fidan sayısı ağaçlandırma projesinde belirtilen sahaya önceden dikilmiş olan fidanların sayısına göre yanan sahada bulunan fidan sayısı bulunur. Veya kültür ve gençlik bakımı yapılmış sahada silvikültür planındaki kayıtlarındaki bilgilerden yararlanılarak hektarda ortalama 2500 -- 3000 adet fidan bulunduğu kabul edilerek tahrip olan fidan sayısı ve fidan türü, yaşı bulunur. Bu kayıtlara göre tespit edilir. Yanıp kül olan fidanların tamamı için yaşına göre olayın gerçekleştiği tarihte geçerli bulunan 112/B. Madde tazminatı hesaplanacaktır.

112/C. MADDESİ GEREGİNCE TAZMİNAT

Odun dışı tali ürün tazminatı, Devlet Ormanından izinsiz kaçak olarak temin edilen ve değeri para ile ölçülebilen diğer her türlü (orman hâsılası tali ürünlerinin) gerçek zarar birim fiyatı ORK.112/A. Maddesi hükümlerine kıyaslayarak benzer şekilde hesaplanır. 112/A. Maddeye benzer şekilde hesaplanan cetvellere dayanılarak tazminat talep edilir. Mahkemeler bu cetvellere göre tazminata hükmederler.

Ürünler faillerin elinden zapt edilerek orman idaresince alınmışsa idarenin mal varlığı faillerin elinde kalmadığından bu durumda hiçbir tazminat istenmez. Ormandan sökülen tali ürün yerine yeniden yumrulu bitki ekimi yapılacaksa sökülen miktar kadar olmak üzere, dikim giderlerini karşılayacak kadar, işçi ücreti ile tohum masrafı gerçek zarar tazminatı olarak talep edilebilir.

Kaçak olarak devlet ormanından temin edilmiş ürünleri failleri tarafından sarf edilmiş veya zayi edilmiş veya kaçırıldığından ele geçirilememiş ise ağırlığı tespit edilmiş ve ölçümü yapılmış olan tali ürünün birim rayiç değeri ile ağırlık miktarı çarpılarak o yıla ait gerçek zarar tutarı bulunur. Bu miktar faillerden tazminat olarak istenir.

113. MADDEYE GÖRE RAYİÇ DEĞER TAZMİNATI

Ağaç kesme eylemi, ağacın kesmeden dolayı hayatiyetini yitirmesi, Ağaçların köküyle birlikte sökülmesi, gövdenin toprak seviyesinden tamamen kesilmesi, ağaçların kurumasına sebebiyet veren tarzda tamamen boğulması ve yaralanması ve yalamuk çıkarma, ilaçla veya zehirli gazlarla ağacı fiilen kasten kurutulmuş olması gibi ağacın hayatiyetini yaşama imkânını ortadan kaldıran kurumasına sebebiyet veren tüm eylemler ağaç kesme gibi fiil sayılırlar,

Fakat dal kesme, koparma, yaralama gibi ağacın kurumasına. Hayatiyetini yaşama gücünü yitirmesine sebebiyet vermeyen fiiller ağaç kesme sayılmaz ağac kurutmaksızın faydalanma maksadıyla zarar verme olarak nitelendirilir.

Yukarıdaki şekilde tahrip edilen ve kurumasına sebebiyet verildiğinde, ağaçlara ait ürünler faillerin elinden alınıp yediemine teslim edilmiş olsa bile, Orman İdaresi bu ağaçtan üretilebilecek, ürün çeşidi, kalitesi ve emval miktarı için tazminat talep edebilir. Bulunan bu emval miktarı olayın olduğu yılki birim fiyat cetvelindeki aynı kalite sınıfındaki emval çeşidine ait birim rayiç fiyatıyla çarpılarak 113. Maddeye göre tazminat tutarı bulunur.

Kesilen ağaç emvalinin niteliği (Yapacak veya yakacak emval veren ağaç veya yapacak emval veren fidan oluşu açıklanarak), orta kutru, kesim tarihi, ağaçların dip kütükleri ile yakalanan emval üzerinde keşif yapılarak belirlenecek ağacın vasıf tayinine göre ağaç için bir ceza verilmesi gerekir.

Kaçak kesilen ağaçlar, ormanda kütüğü dibinde ele geçirilmişse, orta kutur bu ağaçlar üzerinde fiilen ölçülüp tespit edilebilir. Gövdesi ortada bulunmayan, yalnız kütüğü bulunanlar için, ağacın zeminde 1,30 m. Yükseklikteki kutru ve ağaç hacmi hesap edilir. Yakacak emval veren ağaçlar için, kental üzerinden hesaplar yapılacaktır. 113 maddeye göre emvalin ağaç hacminden normal istihsalle idarenin istihsal edeceği emval çeşidine, kalitesine, boyuna, olayın olduğu, mahalli birim rayiç değerine göre hesaplanmış tazminata hükmedilmesi gerekmektedir.

Ağaç kesme niteliğindeki eylemlerde, failin kestiği, ağacın dikili kabuklu hacmi ve vasfı bulunur. Bu boy ve kalitedeki ağaçtan normal üretimle hangi çeşit emval elde edilmesi mümkünse, yarı mamul emval çeşidinin hacmi ve yakacak odun ağırlığı, olay tarihindeki 113 maddede birim fiyatı ile çarpılarak caza ve tazminat verilmesinde esas alınır. Bunu sağlamanın en uygun yolu;

Önce failde yakalanan emvallerin ürün çeşidi ve ebatları, kalite sınıfları tespiti yapılır. Suç tutanağına yazılır. Sonra bunlar tomruk halinde ise, tomruklar kalın baş

kısımlarından başlanarak çap uyumlarına göre sıralanır, ağaçların ormandaki boyu da dikkate alınarak 1,30 m deki çap bulunur. Sonra buna dayalı ağaç hacimleri tek tek hesaplanarak çizelgeye yazılır. çapı hesaplanan ağaçlardan normal olarak istihsalle elde olunabilir ürün çeşitleri kalitesiyle birlikte tespit edilerek ürün çeşidi hacmi orta kutruna göre bulunursa 113. Maddedeki aynı cins ve kalitedeki ürün olayın olduğu yıla ait birim fiyatıyla çarpılarak tazminat değeri bulunup failden istenir. Bu şekildeki bir uygulama yasaya daha uygun daha gerçekçi bir tazminat tutarı hesaplanmış olur.

Mahkeme artık orta çapa göre ceza tayin etmeyecek ağacın yapacak emval veren veya yakacak veya fidan niteliğinde olduğuna göre ceza uygulayacaktır.

Failin kestiği ve ebatları tutanakta yazılı mamul haldeki kalasların kaç metre boyunda kaç yapacak emval veren ağaçtan normal istihsalle elde edilebileceği ve 1,30 m. Deki kutra dayalı hacmi hesabı yapılması gerekir. Kesilerek veya boğularak hayatiyetini kaybeden ağaçlar için tazminatın, dikli gayri mamul hacim üzerinden hesaplanması yerine, bu ağaç hacminden normal üretimle elde edilebilecek emval için tazminat istenecektir.

Orman Kanunun 91. Maddesine göre dikili yaş veya dikili kuru ağaçların kesilmesi halinde; kesilen ağaç emvaline elkonup zapt edilmiş yediemine teslim edilmiş olsa bile bu ağacın emval değeri için 113. Maddeye göre olay tarihde geçerli olan tazminat istenir ve Orman Kanunun 113.maddesi uyarınca mahalli rayice göre tazminata mahkemenin hükmetmesi gerekecektir. Tazminat hesabı ise bu bir ağaçtan normal istihsalle üretilmesi mümkün olacak ürün çeşidi miktarına kalitesi ve boyuna göre hesaplanır. Ürün çeşidinin miktarı birim fiyatla çarpılır ve ağacın emval tutarı 113. madde uyarınca bulunur. Ayrıca 114. Madde tazminatı talep edilir.

-İzinsiz olarak dikli yaş veya dikli kuru ağacın tamamen kesilmesi,

-Yaş ağaçların kesici aletle boğulması sonucu hayatiyetini kaybetmesi,

-Yaş dikili ağaçların bulunduğu yerden sökülmüş olması,

-Ağaçların çeşitli zehirli kimyasal maddelerle fiilen kasten kurutulması,

-Ağaçların dallarının tamamen kesilip kurumasına sebebiyet verilmesi,

-Ağacın kabuklarının gövde çevresince tamamen soyulup kurutulması,

-Ağacın çapının 2/3 ünün kesilerek kurumasına sebebiyet verilmesi durumunda,

Kaç orta kuturda, hangi vasıfta, kaç dikili ağaçtan elde edildiği hesaplanır.

Yakalanan emval biçilmiş halde ise bunların zayiatı da dikkate alınarak hangi orta çapta, boyda, vasıftaki ağaç emvalinden elde edildiği bir raporla orman işletmesi şefince teknik ve fenni yönden tespit edilmesi gerekir.

****

Ağacın hacmi; kütük çapı yada orta çapa göre ağaç hacmi hesap edilir.

Dip kütük çapı X 0,8 = 1,30 mt. Yükseklikteki çapı verir.
Dip kütük çapı X 0,5 = Orta çapı verir.
Orta Kutur X 1,6 = 1,30 mt. Yükseklikteki gövde çapıdır.
Orta kutur X 2 = 0,30 m. Yükseklikteki dip kütük çapını verir.

Yakacak emval veren ağaçlar için, 1,30. m deki ölçülen çapa göre ağaç hacmi bulunur. Bu hacimden üretimle elde olunan emvalinin ağırlığı veya ster miktarı bulunur. Ster veya ağırlığa göre yakacak emvale ait tazminat hesabı yapılır.

114. MADDEYE GÖRE AĞAÇLANDIRMA GİDERİ TAZMİNATI

Orman sahasında, yangın sebebiyle ağaç veya fidan yanmışsa bu sebeple yok olmuş veya kurumuşsa, yeniden açma yapılmışsa, bina veya tesis yapılıp, yerleşilmiş ise, fail tarafından yaşayan fidan, yaşayan ağaççık veya ağaç otsu bitkiler kesilerek, sökülerek, boğularak, yakılarak yanarak, tahrip edilerek hayatiyetini kaybedip kurutulmuşsa bunlar zehirli gaz veya ilaçla yapılmışsa veya orman sahasında hayvan otlatılıp fidanların tomurcuk, sürgün tahribatı yapılıp gelişmesi durmuş veya kuruyacaksa,hale getirilmişse bunalara sebebiyet veren failler hakkında eylem konusu saha ölçülerek, faillerden olay yılındaki değerlere göre 114. madde uyarınca ağaçlandırma gideri istenir.

Yukarıdaki eylemlerden herhangi birisiyle zarar gören hayatiyetini kaybeden ağaçların dal boyuna göre ormanda taç alanıyla kapladıkları saha ile birim cetvelindeki mahalli ağaçlandırma birim fiyatı çarpılarak, suç tarihi itibariyle ağaçlandırma gideri tutarı hesaplanır.

Fidan için ara mesafe ile bir fidana ormanda teknik olarak tahsis edilen alan miktarı esas alınır. Ancak suçun işlendiği tarihi ile suçun tespit edildiği tarih arasında fark varsa, suçun ilk işlendiği tarihteki birim fiyata göre ağaçlandırma gideri tutarı hesap edilir. Suç zaptı, 2007 tarihinde düzenlenmiş fakat açma fiili 4 yıl önce yapılmışsa 4 yıl önceki 2003 yılı birim fiyat esasa alınarak ağaçlandırma gideri tazminatı hesaplanır.

Tahrip edilen fidan ve ağaçların ağaççıkların otsu bitkilerin yerine orman idaresinin ilmen o muhitteki sahaya dikilmesi uygun bulunan ağaç cinsindeki fidanla ağaçlandırma yapılacağı kabul edilir. Dikilecek ağaç fidanının cinsine göre ağaçlandırma birim fiyatı ile tahrip edilen ağaçlandırılması gereken saha miktarı çarpılarak ağaçlandırma bedeli tutarı 114. Maddeye göre tazminat hesaplanır. Ağaçlandırma gideri tazminatı suçun işlediği tarihi itibariyle bulunur.

YAŞAYAN FİDAN VE AĞAÇ İÇİN AĞAÇLANDIRMA TAZMİNATI

Her türlü orman suçlarıyla yaşayan ağaç, ağaççık ve fidanların kesilerek, sökülerek tahrip olunarak veya yakılarak veya yanarak hayatiyetini kaybettiğinde bu ağaçların yanan ormanda dal uzunluna göre taç alanları ile kapladıkları sahaları için 6831 sayılı kanunun 112, 113. Maddelerinde belirtilen tazminatlardan başka tahrip olan, hayatiyeti ile yaşama gücünü kaybederek kuruyan ağaçların orman toprağı zemininde taç alanlarıyla kapladığı alanın miktarı ile suçun işlendiği tarihte geçerli mahalli birim ağaçlandırma bedeliyle çarpılıp ağaçlandırma gideri suç tarihi itibariyle hesaplanır.

Ağaçlandırma gideri, ağaç cinsine göre suçun işlendiği yıl içinde, o yetişme yerinde, idarece ağaçlandırma tekniğine göre, hangi ağaç türünde ağaç dikilmesi ilmen daha uygun ve verimi yüksek görülüyorsa o ağaç cinslerinin mahallin birim saha ağaçlandırma fiyatları esas kabul edilerek ağaçlandırma masrafı 114. Madde ye göre hesap edilir. Örneğin pırnal meşe çalısı kesilen sahaya kızılçam ağacı fidanı dikilmesi daha uygun olduğundan ağaçlandırma gideri kızılçam birim fiyatına göre talep edilmesi gerekir.

Yargıtay bir kararında “”Açılan yerlerden kesilmiş olan ağaç cinslerine göre ağaçlandırma gideri gösterilmemiş ise, civar orman ağaçları göz önünde bulundurulup buraya hangi cins ağaç dikildiği takdirde tekrar orman haline getirilebileceği hususunda orman İdaresinden ve bilirkişiden sorularak sonucuna nazaran ağaçlandırma giderine hükmolunması gerekeceği ‘’’belirtilmiştir.

Fidan tahribi halinde kaç adet olduğu ve bunların ne kadar sahada olabileceğini hesaplamak gerekir. Bu da bir hektarda tahrip olan fidan adedi ile çarpılıp sonra bir hektarda dikli bulunan fidan adedine bölünerek ağaçlandırma giderine esas olacak saha bulunacaktır. Açıklamamızı formüle edersek;

Tahrip olan fidanların sahası (Hektar) = $\dfrac{\text{1(hektar) x tahrip edilen fidan adedi}}{\text{Hektara dikilen toplam fidan sayısı}}$

Tahrip edilen fidan sahası (M2) = $\dfrac{\text{10 000 m2 x 124 adet fidan}}{\text{1660 adet Kızılçam}}$ = 46,98 M2

Ağaçlandırma tazminatı istenmesi için canlı ağaç yada yaşayan fidanın hayatiyetinin kaybettirilmiş olması gerekmektedir. Kesilen ağacın dallarıyla orman toprağı üzerinde kapladığı saha yüzölçümü, dal boyu yarıçap olarak ölçülüp daire alan formülü ile bir ağacın ağaçlandırılacak saha miktarı (ağaç taç alanı) hesaplanarak bu saha alanı ile 114. Madde birim fiyatı çarpılarak, kesilen bir ağaç cinsi için, ağaçlandırma gideri tazminatı tayin edilir.

.

***Ağaçlandırma tazminatı istenebilmesi için;* yaşayan canlı ve ölü orman bitki örtüsünün işlenen fiille ve yapılan tahribatla bozulmuş olmas,ı hayatiyetini yitirmesi veya sahanın bitki ve doğal yapısının bozulup tahribata uğraması gerekmektedir. Dikili kuru ağaç veya dikili kuru fidan tahribatında ağaçlandırma gideri istenmez. Ağaçlandırma giderinin maksadı canlı yaşayan ağaç, ağaççık, fidanların, ve otsu yada çalı formundaki bitkilerin yeniden orman yapılıp eski haline getirilmesi için talep edilir.**

Orman suçun işlendiği tarihte geçerli olan birim cetvelinde belirtilen mahalli birim ağaçlandırma birim gideri esas alınarak hayatiyeti kaybolanların ormanda işgal ettikleri saha için ağaçlandırma giderine orman kanunun 114. Maddede belirtilmektedir. Fidan tahribatında, teknik icaplara göre uygulamada bir fidana verilen aralık ve mesafeye göre planlanıp tahsis edilen alan esas alınır.

Örneğin; orman sahasında çukur kazılarak su arkı yapılmışsa yada çukur açılıp aralıklarla fidan dikilmişse, çayır otlara kazılıp tahrip edildiğinde bunların işgal ettiği yani doğal yapısı bozulan saha için ağaçlandırma tazminatı istenmelidir.

ORMAN ÖRTÜSÜ TAHRİBATI

Toprağın orman yetiştirme kudret ve kuvveti ile korunması için gerekli olan otsu ve odunsu yaşayan canlı bitkilerin, yaprak, ibre, dal, gövde, kabuk ve benzeri cansız döküntülerinin kesim artıklarının ve bunların henüz ayrışmamış olan kısımlarının. Humus tabakasının oluşturduğu örtüye orman örtüsü denir. Canlı ve ölü örtü diye ayrılır. Bütün odunsu bitkilerle ağaç ve ağaççıkların. Diğer kısa ömürlü odunsu ve otsu bitkilerin hâsıl ettiği örtüye orman canlı örtüsü denir. Bunların tahribatı tazminatı gerektirir. 8 yıl önce açılmış bulunan tarlayı ekip sürmede ağaçlandırma giderine hükmedilmez. Fakat Borçlar Kanunun umumi hükümlerine göre toprak kullanma bedeli tazminat olarak alınabilir.

Orman örtüsü tahribatı sonucu verilen tazminatlar idarenin kişisel hakkı olduğundan bir mahkûmiyet neticesinde tazminata hükmolunur. Yeniden açma suçunda örtü tahribatı yapılmışsa 112/B, 113 114. Madde ile ilgili tazminatlara hükmolunur.

Ağaç kesilmeden yalnız yan dallarının bir kısmının kesilmesi, ağacın hayatiyetine bir zarar verilmemesi halinde ağaçlandırma tazminatı istenemez. Ağaç aldığı yara sebebiyle mantar hastalığına yakalanması mutlaksa o takdirde 112/A maddeye göre veya hayatiyetini kaybedip kuruyacaksa 113. Ve 114. Maddeye göre tazminat istenebilir.

TAZMİNATLAR İÇİN HUKUK MAHKEMESİNE DAVA AÇILMASI

Gerek kasten, gerekse ihmalle, haksız bir şekilde diğer kimseye bir zarar veren kişi, o zararı tazmine mecburdur. (BK. Md.41) Kasten veya ihmalle bir kişinin malına, canına yahut kişiliğine zarar verilmesine haksız fiil (haksız eylem) denir.

Haksız fiilden dolayı zarara uğrayan Orman İdaresi, bu zararının giderilmesini haksız fiili yapanlardan isteyebilir. Şayet haksız fiili yapan küçük veya vesayet altında ise velisi veya vasisine, haksız fiili yapan ölmüşse, husumet mirasçılarına, haksız fiili yapan bir iş sahibinin yanında çalışan işçi kişi ise,veya kurum memuru ise husumet yanında işçiyi çalıştırana işverene ve o kuruma yöneltilerek haksız fiilin işlendiği yerin Hukuk Mahkemesinde fazlaya ait hak saklıdır istemiyle dava açılır.

Dava zarar görenin zararı ve onu yapanı öğrendiği tarihten başlayarak 1 yıl ve her halde zararı doğuran eylemden başlayarak 10 yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Tazminat davası, Türk. Ceza Kanunu gereğince daha uzun süreli zamanaşımına bağlı cezayı gerektiren bir eylemden doğmuş olursa, şahsi davaya da o zaman aşımı süresi uygulanır. (BK.Md.60)

Tazminat miktarı, Orman Kanunun 112.113.114, maddelerine ve Borçlar Kanununa göre uğranılan gerçekten oluşmuş zarara göredir. Haksız fiilin meydana geldiği andaki durum ve değer esas alınarak 112 ve 113. 114. Maddelerle ilgili olarak suç olayı gününden itibaren tazminat miktarı üzerinden yasal faiz yürütülür. Tazminat hesabı Orman Kanunu hükümlerine göre doğru, gerçek zararı karşılayacak kadar adil ve objektif olarak hesaplanmalıdır. Tazminat kişisel hakla ilgilidir.

Ceza davasının düşmesi, idarenin şahsi hak, tazminat yönünden Hukuk Mahkemesinde dava açmasına engel değildir. Tazminata hükmedildiğinde istek üzerine kanuni faize de karar verilir. Orman İdaresi zararı öğrendiği ve suçu tespit ettiği tarihten itibaren Borçlar Kanunun 66.maddesi uyarınca bir yıl içerisinde idarenin şahsi hakkı için Hukuk Mahkemesinde dava açabilir.

Ceza davası açılıp sanık cezalandırılmışsa, tazminat talebi ceza zamanaşımı süresine tabi olarak, bu bir yıllık süre içinde, tazminat için Hukuk Mahkemesinde dava açılacaktır. Ceza davasının zamanaşımı, ön ödeme, ölüm gibi bir nedenle düşüp ortadan kaldırılması hallerinde, Ceza Mahkemesi kararından itibaren, bir yıl içinde Hukuk Mahkemesinde tazminat için dava açılır. Ölüm halinde sanığın mirasçıları aleyhine dava açılacaktır.

Yaş küçüklüğü, tam akıl hastalığı nedeniyle ceza verilemediği hallerde, Orman İdaresi şahsi hakkı tazminat yönünden, Ceza Mahkemesinin kararı tarihinden itibaren bir yıl içinde veli, vasi, kayyım aleyhine mahallin Hukuk Mahkemesinde dava açabilir. Dava dilekçesinde fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması istemi varsa, tazminat talebindeki zarar tutarı daha sonra dava açılarak muhatap kişiden alınabilir.

TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI

Tazminat istemi bir zarar sonucunda söz konusu olduğunda kanunda belirtilen bir yıllık zaman süresi içinde dava açılıp istenmesi gerekir. Kanunla belirlenen süre geçmekle bu hakkın kullanılmaması halinde hak süresi yani alacağın belirtilen süre sonunda dava yolu ile isteme imkânı ortadan kalkar. Zamanaşımına uğrayan bir alacağın ödenmesi halinde, geri istenmesi Borçlar Kanununa 62 maddesine göre mümkün değildir.

CEZA DAVALARININ TAKİBİ VE İDARENİN TEMSİL EDİLMESİ

3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanuna Göre;

Madde 37 - Genel Müdürlük avukatı bulunmayan yerlerde veya zamanlarda Genel Müdürlüğün yargı mercilerindeki temsilini ve bunlara ait görevleri o yerin en yüksek

dereceli orman memuru veya bu memur tarafından görevlendirilecek diğer herhangi bir orman memuru yapar.

Orman müdürlükleri ve orman şeflikleri genel müdürlük adına yargı mercilerinde dava açmak yetkisine sahiptir. Orman teşkilatı bulunmayan yerlerde genel müdürlükçe takibi gereken bütün davalar idareyi temsilen hazine avukatınca, bu avukat yoksa mahalli mal memurunca takip edilir.

Davayı takip eden orman işletme şefi bir dilekçe ile davayı takip için mahkemeye dilekçe verir. Duruşmada davaya müdahil olmak istediğini belirtir. Suçtan zarar gören Orman idaresini temsilen davaya katılır.

Davaya katılma isteği, CMK. 237. Maddesi uyarınca kamu davası açıldıktan sonra ve davanın her safhasında yapılabilir. Kamu davasına katılmasına mahkemece karar verilmesiyle kanuni yollara (itiraz, istinaf, temyize) başvurma hakkı elde edilmiş olur.

Başka bir mercide halli gereken davanın sonucunun beklenmesine karar verildiğinde bu bekletici sorun kararı, TCK. 67. Maddesine göre zamanaşımını durdurur. Zamanaşımını durduran nedenler ortadan kalkınca dava zamanaşımı tekrar yürür.

(Ceza Mahkemesinde Davaya Katılma Dilekçesi Örneği)

…SULH CEZA MAHKEMESİNE –ISPARTA

Esas No;
Katılmak isteyen; Orman Genel Müdürlüğü adına… Orman İşletme Şefi

Vekili; / Temsilcisi Adı ve soyadı Adresi;
Sanık Kişiler ; 1)-
2)-
Talep Konusu; Orman Kanununa aykırı hareketleri nedeniyle orman idaresi suçtan zarar gördüğünden dolayı;
1-) Açılan kamu davasına Orman idaresinin müdahil olarak kabulüne,
2-) Ekli vekâletname / Yetki belgesi gereğince Orman İdaresinin vekili/ temsilcisi olarak duruşmaya kabulümüze,
3-) İddialar sabit görüldüğünde suçluların cezalandırılmasına,
4-) Suç konusu olan emvalin, suç alet ve vasıtaların, mahsulün ve her türlü tesislerin müsaderesine karar verilmesini,
5)-Her türlü dava gideri ve delil tespiti giderinin sanıklardan tahsiline,
6)-Maktu ücreti vekâlet ile müsaderesine karar verilen suç aleti ve suç vasıtaları ile her türlü tesisin değeri üzerinden nispi vekalet ücretine hükmedilmesine,
Orman idaresi adına davaya katılma isteğimizin kabulü ile gereken işlemin yapılmasına karar verilmesini, Orman idaresi adına vekaleten/ temsilcisi olarak arz ve talep olunur. / / 2010

Dilekçe Eki; Vekâletname / Yetki belgesi, **Orman İdaresi; *Vekili / temsilcisi***

***

CEZA DAVASI OLAĞAN KANUN YOLLARI (İtiraz-İstinaf-Temyiz) (CMK. 260, 307)

Hüküm; bir uyuşmazlığın yargılanması sonucu varılan karar, sonuç, emir.

Ara Kararı; mahkemelerde son karardan önce verilen kararları.ifade eder.

Mahkemece verilen karara karşı Cumhuriyet Savcısı, şüpheli/sanık, davaya katılan, katılma isteği reddedilmiş olan, katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görenlerin kanun yollarına başvurma hakları vardır. Mahkemece verilen kararın hukuk kurallarına ve kanuna aykırı olarak verildiğini davanın bütün yönleriyle gözden geçirilip incelenmesini talep ediyoruz. Diye talepte bulunulmalıdır.

Kamu davası, zamanaşımı, ölüm, ön ödeme, gibi nedenle, dava ortadan kaldırılmışsa, o takdirde mahkeme müsadere ve avukatlık vekâlet ücretine de karar vermesi gerekmektedir. Bunlar hakkında karar verilmemişse kanun yoluna başvurulur.

İTİRAZ; Bir fikri veya bir hükmü kabul etmemek. Hukukta itiraz savunma yollarından biridir. Bir işleme temelden karşı çıkma. Ceza hukukunda itiraz ise mahkemece verilen bir hükme karşı, üst makamlarda itirazda bulunma, verilen kararı reddetmedir. (CMK md. 297, 304)

Aleyhe verilmiş mahkeme kararına karşı kararın tebliği ve yüze karşı açıklanmasından itibaren kararını veren mahkemeye *yedi gün içinde* gerekçeler belirtilerek bir dilekçe ile itiraz yoluna başvurulur. İtiraz haklı ise mahkeme kararını düzeltir. Aksi halde üç gün içinde itirazı incelemeye yetkili olan menciye dilekçeyi gönderir. Üst merci tarafından verilen kararlar kesindir.

İSTİNAF;

İstinaf, ilk derece mahkeme kararlarının ikinci derece mahkemelerde denetlenip görülmesidir. İlk derece mahkemesinin kararında kanuni veya hukuki hata saptanırsa istinaf yoluyla bu verilen kararın düzeltilmesi istenebilir.(CMK. 272, HUMK. 426/B md.)

Hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmeyen mahkeme kararlarına karşı tebliğden itibaren *yedi gün* içinde kararı veren mahkemeye bir dilekçe ile istinaf kanun yoluna gidilebilir.

Yedi günlük süre içinde istinaf yoluna gidilmişse karar kesinleşmez. İstinaf istemi, *yedi günlük kanuni* süre geçtikten sonra yapılmış ise veya aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir hükme karşı yapılmışsa ya da başvuranın buna hakkı yoksa hüküm veren mahkeme bir kararla istinaf dilekçesini sebep göstererek reddeder.

İlk derece mahkemesinin kararında, CMK. 289 maddesinde belirtilen bir hukuka aykırılık nedeninin bulunması halinde, hükmün bozulmasına ve dosyanın yeniden incelenmek ve hükm olunmak üzere hükmü bozulan ilk derece mahkemesine veya uygun göreceği bir ilk derece mahkemesine gönderilmesine, diğer hallerde, gerekli tedbirleri aldıktan sonra ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak, davanın yeniden görülmesine ve duruşma hazırlığı işlemlerine başlar.

Bölge Adliye Mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin ilk derece mahkemelerinin karar ve hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulur. İstinaf yoluyla beğenilmeyen kararın düzeltilmesini verilen kararın hukuka ve usule aykırı bulunduğu gerekçesi yazılarak istinaf incelemesi yapılır.

İSTİNAF DİLEKÇESİ

İstinaf yoluna başvurma, dilekçeyle yapılır ve dilekçeye karşı tarafın sayısı kadar örnek eklenir. İstinaf dilekçesinde aşağıdaki hususlar bulunur:

1. **Başvuran ile karşı tarafın davadaki sıfatları, adı, soyadı ve adresleri.**
2. **Varsa yasal temsilci ve vekillerinin adı, soyadı ve adresleri.**
3. **Kararın hangi mahkemeden verilmiş olduğu ve tarihi ile sayısı.**
4. **Kararın başvurana tebliğ edildiği tarih.**
5. **Kararın özeti.**

6. Başvuru sebepleri ve gerekçesi.
7. İstem sonucu.
8. Başvuranın veya varsa yasal temsilci yahut vekilinin imzası.

İstinaf dilekçesi, başvuranın kimliği ve imzasıyla, başvurulan kararı yeteri kadar belli edecek kayıtları taşıması durumunda diğer hususlar bulunmasa bile reddolunmayıp, HMUK. 426/ …maddesi çerçevesinde gerekli inceleme yapılır

TEMYİZ;

İlk derece mahkemelerince verilen yargı kararlarının esas ve usûl açısından denetime tabi tutulduğu üst derece mahkemesi. Bu denetim isteme işine de temyiz işlemi denilir. (CMK. Md. 305, 326.) Bölge Adliye Mahkemesi ceza dairelerinin bozma dışında kalan hükümleri temyiz edilebilir. (CMK. Md. 286, 307)

Temyiz ancak hükmün kanuna aykırı olması sebebine dayanmalıdır. Hukuki bir kaidenin tatbik edilmemesi yahut yanlış tatbik edilmesi, kanuna muhalefet sayılır.

Ceza davasında, zamanaşımı veya delil yetersizliği sebebiyle sanığın beraatına karar verilmesi veya kaçak emvallerin mahsullerin suç aleti ve suçta kullanılan nakil vasıtalarının müsaderesine karar verilmemesi halinde temyiz edilmelidir. Kanuna kesin aykırılık halleri CMK. 289, 308 maddesinde açıklanmıştır.

Temyiz talebi gerekçeli hükmün tebliğinden itibaren bir hafta içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe ile sebepler açıklanarak temyiz edilir. Dilekçeyi hakimin havale etmesi ve defter kaydına işlenmesi şarttır.

Yargıtay; temyiz mahkemesi, bir üst derece mahkemesidir. Hukuk ve ceza mahkemelerinden verilen kararların denetim mercii. Hukuk ve ceza dairelerinden oluşur. Her daire bir başkan ve en az dört üyeden ibarettir.

TEMYİZ DİLEKÇESİ

Temyiz, dilekçeyle yapılır ve dilekçeye karşı tarafın sayısı kadar örnek eklenir. Temyiz dilekçesinde aşağıdaki hususlar bulunur:

1. Temyiz eden ile karşı tarafın davadaki sıfatları, adı, soyadı ve adresleri.
2. Bunların varsa yasal temsilci ve vekillerinin adı, soyadı ve adresleri.
3. Temyiz edilen kararın hangi bölge adliye mahkemesi ceza veya hukuk dairesinden verilmiş olduğu, tarihi ve sayısı.
4. Yargıtay'ın bozma kararı üzerine, bozmaya uygun olarak ilk derece mahkemesince verilen yeni kararın veya direnme kararına karşı temyizde direnme kararının, hangi mahkemeye ait olduğu, tarihi ve sayısı.
5. İlâmın temyiz edene tebliğ edildiği tarih.
6. Kararın özeti.
7. Temyiz sebepleri ve gerekçesi.
8. Duruşma istenmesi hâlinde bu istek.
9. Temyiz edenin veya varsa yasal temsilci yahut vekilinin imzası.

Temyiz dilekçesi, temyiz edenin kimliği ve imzasıyla temyiz olunan kararı yeteri kadar belli edecek kayıtları taşıması hâlinde, diğer şartlar bulunmasa bile reddolunmayıp temyiz incelemesi yapılır.

CEZA DAVALARINDA İTİRAZ-İSTİNAF- TEMYİZ NEDENLERİ ÖRNEK

Temyiz ve denetim mahkemelerine başvurularak, aleyhe verilmiş İlk mahkeme kararlarının yeniden incelenip denetlenmesi ile esas ve usul yönünden kanuna uygun hale getirilmesi istenebilir. Mahkemece verilen son kararların gerekçeli olarak verilmesi şarttır. Kararlar açık anlaşılır çelişkisiz ve kanunlara uygun olması gerekmektedir. Kanun yoluna başvururken HUMK. 426/B ve devamı maddelerden yararlanılabilir.

Temyiz sebepleri;

Bölge Adliye Mahkemesi hükmüne karşı temyiz yoluna gidilir.

Kararın kanun hükmüne ve hukuk kurallarına aykırı olması,

Hukukun yanlış uygulanmış olması,

Dava şartlarına aykırılık bulunması,

İspat delillerinin reddedilmiş veya incelenmemiş olması,

Yargılama hatası veya eksiklerin bulunması.

Usul hükümlerinin ihlal edilmiş olması,

Lehteki hukuk kuralının aleyhte kullanılmış olması,

CMK 147 maddesinin uygulanmamış olması

CMK. 148. Md. Hukuka aykırı elde edilmiş delillere göre karar verilmesi,

Kararlarda hakimin veya zabıt katibin imza eksikliği olması,

Belgelendirmeyi bozucu olarak tutanak ve raporların kopyalı yazılması,

Nüfus kaydı getirilmeden mahkumiyet kararı verilmiş olması,

İddianamenin sanığa yüzüne karşı duruşmada okunmaması,

Bilirkişi raporlarının taraflara tebliğ edilmemesi, diyeceklerinin sorulmaması.

Bilirkişiye yemin verilmemiş olması,

Bilirkişi raporunun yetersiz ve eksikliklerinin bulunması.

Bilirkişinin kasten taraflı rapor vermiş olması,

Bilirkişi raporunda imza eksikliği olması,

Bilirkişi raporları arasındaki görüş farklılıklarının giderilmemesi,

Bilirkişi raporunda kendi içinde çelişkili beyanların giderilmemesi,

Aynı Bakanlık ki kişilerin bakanlıkla ilgili davada bilirkişilik yapması,

Değişen ve ağırlaşan suç vasfına göre ek savunma hakkı verilmemesi,

Dava konusu edilmeyen suç için ceza verilmesi,

Kanunda yazılı cezadan eksik veya fazla ceza uygulanmış olması,

Noksan veya fazla nispi harca hükmolunması, karalarda fark olması,

Tarafların ileri sürdükleri delillerin incelenmemiş olması,

Savunma hakkının kısıtlanmış olması,

Elkonup zapt edilenlerin müsaderesine karar verilmemiş olması,

Ara kararı veya kısa kararla son kararın çelişkili olması,

Talepten fazlaya karar verilmiş olması,

Davada taraf olmayanların lehine karar verilmiş olması,

Aynı yer ve aynı konu için farklı iki mahkeme kararı olması,

Önceki mahkeme kararının kesinlik kazanan hükmünün dikkate alınmaması,

Çelişkili olarak karar verilmiş olması,

Hukuk mahkemesince tazminatın reddi veya eksik karar verilmesi hallerinde,

V.S. gibi.

OLAĞANÜSTÜ KANUN YOLLARI

1-) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İtiraz Yetkisi,

Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet baş savcısı, resen veya istem üzerine, ilamın kendisine verildiği tarihten itibaren 30 gün içinde Ceza Genel Kuruluna itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. (CMK. 308 md.)

2-) Kanun Yararına Bozma;

Hakim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen karar veya hükümde hukuka aykırılık bulunduğunu öğrenen Adalet Bakanı, o karar veya hükmün Yargıtay'ca bozulması istemini, yasal nedenlerini belirterek Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına yazılı olarak bildirir. (CMK.309, 310)

3-) Yargılamanın Yenilenmesi;

Kesinleşmiş bir hükümle sonuçlanmış bir dava CMK. Nun 311, 314. Maddesinde yazılı sebeplerden birinin bulunması halinde yargılamanın yenilenmesi yoluyla dava tekrar görülür.Yargılama lehe veya aleyhe olmak üzere yenilenebilir.(CMK. 232,311.)

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDEKİ AĞAÇLARDAN SAHİPLERİNİN YARARLANMASI USULÜNE AYKIRI HAREKET KABAHAT FİİLİ (ORK. 116 md.)

Kişilerin mülkiyetinde bulunan ve orman sayılmayan yerlerdeki ağaç ağaççıklardan veotsu bitkilerden sahipleri Orman Kanunun 116. Maddesi ile bu konudaki yönetmelik esas ve kurallarına uygun olarak yararlanabilirler. Bu kurallara aykırı olarak izinsiz ve usulsüz faydalanmalar, kabahat fiilidir.

116 madde hükümlerine aykırı hareket edenlere mahallin Orman İşletme Şefince kabahatin işlendiği yıla ait idarî para cezası verilir. İdari para cezaları kabahatler kanununa göre her yıl değerleme oranına göre artmaktadır. Fiilin işlendiği yıl için geçerli olan idari para ceza miktarı uygulanır.

Orman sınırları içinde ve bitişiğinde tapu belgesi ile orman sınırları dışında ise her türlü zilyetlik belgeleri ile kişilere ait tapulu ziraat arazileri üzerinde bulunan her nevi ağaç ve ağaççıklardan, köy, kasaba ve şehir kadim mezarlıklardan palamut meşesi, fıstık çamı, ceviz ve kestane ağacı bulunan yerlerden sahipleri kendi ihtiyacı için damga ve nakliye tezkeresine ihtiyaç olmadan sadece orman idaresinden alacağı bir tutanakla kesme ve taşıma yapabilirken,

emvaller pazara götürülüp satılacaksa bu maksatla ağaç kesimi yapılacaksa, o takdirde ağaçların damgalanması ve nakliye tezkeresi alınması için gerekli keşif işlemlerinin raporlarının tasdik olup mahallin orman idaresinden izin alınmış olması gerekmektedir. Pazarda satım için kesim izni raporu bulunmadan tapulu arazilerden ağaç

ve ağaççık kesilip pazarda satılması bunun izinsiz yapılmış olması kabahat fiili işlenmiş olur. İdari para cezasını mahallin orman işletme şefi verir.

116/B maddedeki cezanın verilebilmesi için öncelikle kesim yapılan yerin tapulu ve orman sayılmayan yerlerden olup olmadığı ve kime ait bulunduğu, Tapu sicil müdürlüğünden tapu kayıtlarının ilk tesis ve tedavülleri ve varsa krokisinin temin edilerek, tapu belgesinin geçerli belgelerden olup olmadığı, tapu sınırları sabit noktadan başlanarak arazide tespit edilir.

Tapulu bu yerde arazi ve orman kadastrosunun yapılıp yapılmadığı, tahdit, memleket haritası Amenajman planı haritaları ile varsa hava fotoğrafları mahallinde uygulanarak yerin evveliyatının hangi vasıftaki arazilerden olduğu suça konu ağaçların kesim yerinin tapu kapsamında kalıp kalmadığı, yerin halen ziraat arazisi görünümünde olup olmadığı, ormandan kazanılmış ve tapu kapsamına haksız olarak alınmış olup olmadığı, 4785 sayılı kanun ve 5658 sayılı kanunlara göre tapunun ilk tesis tarihi itibariyle hukuki değerini koruyup korumadığının, iadeye tabi yerlerden bulunup bulunmadığının tespitinden sonra, ağaç kesimi için izin alınıp alınmadığı, damgaya tabi ise damgalanıp damgalanmadığı, ağaçları ne maksatla kestiği, failin sorgulaması yapılıp gereken araştırmalar ve incelemeler ışığında durum değerlendirmesi yapılıp, olayın ve durumun suç veya kabahat fiili olup olmadığı, failin hukuki durumun ne olduğu anlaşıldıktan sonra tutanak düzenlenir.

Fıstık çamlıkları, palamut meşeliklerinden sahiplerinin her türlü yapacak ve yakacak ihtiyaçları mahalli orman idaresine haber vermek ve bir tutanakla tevsik edilmek suretiyle karşılanabilir. Bu durumda damga ve nakliye tezkeresi aranmaz. Bu yerlerden sahiplerinin pazar satışları için yapacakları her türlü kesimler, keşif, damga ve nakliye işlemlerine tabidir. Orman idaresinin yapacağı masraflar arazi sahiplerinden peşin olarak idarece tahsil edilir.

Orman idaresine haber vermeden tutanak düzenletmeden. İzinsiz olarak tapulu yerlerden ormanlarda yetişen fıstık çamı, palamut meşesi, kızılağaç kestane, ceviz ağacı kesilmesi kabahat fiili olup; idari para cezasıyla cezalandırılır.

Şüphelinin nerede yakalandığı, ifadesi alınarak, kesim yerinin orman olup olmadığı, tapusu bulunup bulunmadığı, tapunun geçerli olup olmadığı, kesilen emvallerle kesim yerindeki kalıntıların kesim tarihi, ağaç cinsi, dip kütük çapı, miktarı ile uygunluk sağlayıp sağlamadığı, izin belgesi olup olmadığı, kesimin nereden ne masatla (*kendi ihtiyacı veya pazarda satmak için mi)* yapıldığı, kesimi kimin yaptığı açıklığa kavuşturulacak şekilde tutanakta açıklamalar bulunmalıdır.

İzinsiz kesilip pazara satış için nakledilen emval, ürünler, araç, aletler ve suç vasıtası delil olarak yediemine teslim edilmelir. Bunların müsaderesine Sulh Ceza Mahkemesince TCK 54. Maddesi kurallarına göre karar verilir.

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDEKİ AĞAÇ, AĞAÇÇIKLARDAN SAHİPLERİNİN FAYDALANMASI –TAPULU KESİM İŞLERİ (ORK. 1 ve 116. Md.)

Tapulu kesimler, kişilere fayda sağladığından haksız bir işlem yapmamak, Devlet malına zarar vermemek, suçlu duruma düşülmemek için tapulu kesimle ilgili iş ve işlem yapan görevlilerin bu konuları çok iyi incelemesi ve bilmesi gerekmektedir. Tapulu kesim işlemlerini yapanların, en çok suçlandığı,mahkemelik olup sıkıntıya girdiği konulardan biride tapulu kesimlerdir.

Üzerinde ağaç ve ağaççık bulunan bir arazinin orman sayılan veya orman sayılmayan yerlerden olduğu, şayet varsa daha önce yapılmış ve sınırları kesinleşmiş orman kadastro tutanak ve haritalarının mahalline uygulanması ile tahdit yapılmamışsa

mahallinde arazide yapılacak gözlem ve inceleme ile elde edilecek teknik bulguların İdari ve hukuki belgelerin 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi istisna bentlerine göre değerlendirilmesi suretiyle tapulu kesime müsaade edilip edilmeyeceğine karar verilmesi gerekir.

Tapulu kesimlerde öncelikle kesime konu edilmek istenen ağaçlık alan veya ağaç topluluğunun vasıf tayini yapılmakta, sahiplilik konusu incelenmekte ve yerin orman sayılan veya orman sayılmayan yerlerden olduğu yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine göre açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda, sahanın Devlet Ormanı olduğu veya Devlet Ormanlarıyla ilişkisi bulunan yerler ile özel orman olduğu anlaşılan bu yerlerde, tapulu kesim izni verilmez. Ancak; İncelenen ağaçlık alan veya ağaç topluluğunun 6831 Sayılı Orman Kanunun 1. Maddesinin istisna bentlerine giren ve halen Orman Sayılmayan yerlerden olduğu anlaşıldığında, damga, nakliye vb. Üretim ve nakil hizmetleri yapılacaktır. Tapulu kesim izni raporu, Orman Bölge Müdürlüğünce tasdik edilmeden ağaçlar damgalanmaz ve kestirilmez. Ağaçlar önce tespit edilir, yağlı tebeşirle numaralanır. İzin raporu tasdik edildikten sonra dikli ağaçlara kesim izin damgası yapılır.

ARAZİDE İNCELENECEK KONULAR

Nitelik araştırması yaparken ilgili mevzuat göz önünde bulundurularak inceleme yapılır. Buna bağlı olarak sahiplilik konusunu incelerken ve ibraz edilen mülkiyet belgesinin idare açısından kabul edilebilir ve hukuken geçerli bir belge olup olmadığını saptarken ana prensip; Kesime konu edilmek istenen ağaçlık alanın ve mülkiyet belgesinin kapsadığı arazi parçasının Devlet Ormanları ile herhangi bir ilişkisi var mı, bu yer Devlet Ormanından kazanılmış mı? Tapu alanının öncesinin orman olup olmadığı sorusuna çok açık ve net biçimde cevap vermek gerekir.

Çünkü Anayasanın 169 ve 3402 Sayılı Kadastro Kanunun 18 / 2. Maddesine 6831 sayılı kanunun 1, 17, maddesine göre, Devlet Ormanlarının özel mülke dönüştürülmesi ve zilyetlikle zamanaşımı kuralı ile kazanılması mümkün değildir. Bu tür yerler hakkında kişiler adına hukuka aykırı haksız ve yolsuz olarak tapu sicili oluşturulması da taşınmazın özde kamu malı orman olma niteliğini değiştirmeye sebep olamaz. Orman arazisinden haksız alınmış tapuların iptal edilmesi gerekir. Böyle bir durum tespit olunduğunda o yer için tapu iptal davası açılması gerekir.

SAHİPLİLİK KONUSU İNCELENİRKEN;

Özellikle 1945 yılında fiilen var olan ormanları Devletleştiren, 4785 sayılı kanun göz önünde bulundurulmalı, taşınmaz üzerindeki ağaçlık alanın 1945 yılındaki durumu belirlenmeye çalışılmalı ve o tarihten bu yana taşınmaz mülkiyetinde meydana gelen değişiklikler dikkatle izlenmelidir.

Özellikle ibraz edilen mevcut tapu kaydına dayanarak ve kaynak belge durumunda olan temel tapu kaydındaki hudut türüne, yüzölçümüne nazaran mevcut belgedeki veya belgelerdeki hudutlar ve yüzölçümleri incelenmeli. Şayet hudutlarda değişiklik olmuş veya yüzölçümünde bir artma meydana gelmiş ise ve buna karşılık tapu kaydındaki hudut türü değişebilir ve genişlemeye elverişli hudut türünde ise, hudutta orman, çalılık, fundalık ve benzeri bu anlama gelen başka bir hudut türünde ise mevcut tapu belgesindeki veya belgelerindeki yüzölçümü artırımının Devlet Ormanına el atmak suretiyle kazanılmış olması ihtimalinin çok kuvvetli olduğu tapu hududunda ve alandaki artmanın farklılığın bundan kaynaklandığı kabul edilmelidir.

Üzerinde ağaç topluluğu bulunan veya bunların sonradan kaldırıldığı anlaşılan yerlerin Devlet Ormanından açma olduğu veya Devlet Ormanının devamı niteliğinde olması büyük bir ihtimal dâhilinde olduğundan bu gibi yerlerde ibraz edilen tapu kaydı veya diğer tasarruf belgelerinin mevzuatına uygun olarak tesis edilmiş bulunmalarının yanında, Devlet Ormanları yönünden de ilişkisi bulunmayan geçerli kayıtlar olmaları gerekmektedir.

Yukarıda izah edildiği üzere mevcut tapu belgesi düzeltme görmüş değişmiş veya ifraz yolu ile oluşmuş veya dönüm artırımı davasıyla yüzölçümü artırılmışsa; Bu belge ile temel tapu kaydı arasındaki ilişki mutlaka incelenmeli ve artışın sebebi çok iyi bir biçimde ortaya konmalıdır. Söz konusu yerin Orman İdaresinin taraf olmadığı dava sonucu yüzölçümü artmış olmasının veya İdarenin tapulama tespitine itiraz etmemesi sonucu oluşmuş bu tür yeni revize kayıtların İdareyi bağlayıcı hiçbir yönü yoktur. Bu tür kayıtların iptali yoluna gidilmesi zamanaşımı kuralı ile bağlı olmaksızın her zaman mümkündür.

Öncesi Orman veya ormandan açılmış olan bir taşınmazın 2/B madde uygulaması yapılmasıyla mal sahipliği durumu maliye hazinesine geçip hak sahibi sıfatıyla bedelini ilgili kanuna dayanarak hazine maliyesinden satın alıp bedelini ödemişse böyle bir yer artık kanun uyarınca orman sayılan yerlerden sayılmaz. Kişiye ait tarım arazisi mülk sayılır. Satış yapılmayıpda, tapusu kişiye ait değilse, bu arazi maliye hazinesine ait orman sayılmayan arzilerden sayılır. 6292 SAYILI HAZİNE ADINA ORMAN SINIRLARI DIŞINA ÇIKARILAN 2/B ARAZİLERİN SATIŞI HAKKINDA KANUN 'a bakınız.

+++++++++++++++++++++++++

Belirli bir sınır yönünden taşınmaza bitişik olan başka bir taşınmazdan o taşınmaza toprak kazandırılması olanak içinde ise bu sınır değişebilir ve genişlemeye elverişli hudut türü sayılır. Sabit hudut sayılmaz. Buna karşılık sınır niteliği gereği, değişmeye elverişli değilse sabitse, yani komşu taşınmazdan o taşınmaza toprak kazandırmak olanak dışında ise bu sınır türü değişmez sınır niteliğindedir.

İnceleme sırasında temel tapu kaydı hakkında Tapu Sicil Müdürlüklerinden kayıt temin edilmesi için kesime konu taşınmazın kadastro görmemiş olmaları halinde ilk tesis tarihinden itibaren bütün tedavüllerini gösterir kayıt örneklerinin verilmesi gerekmektedir.

Üzerinde ağaç ve ağaççık bulunan bir arazinin orman sayılan veya orman sayılmayan yerlerden olduğu, şayet varsa daha önce yapılmış ve sınırları kesinleşmiş orman kadastro tutanak ve haritalarının mahalline uygulanması ile, tahdit yapılmamışsa mahallinde arazide yapılacak imceleme ve gözlemlerle hava fotoğraflarının incelenmesiyle elde edilecek teknik bulguların İdari ve hukuki belgelerin 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi istisna bentlerine göre çok yönlü değerlendirilmesi suretiyle tapulu kesime müsaade edilip edilmeyeceğine karar verilmesi gerekir.

Yargıtay ilamlarında aşağıdaki gibi açıklama yapmaktadır.

“” Mahkemece en eski tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları, Amenajman planı ilgili yerlerden getirilip, çekişmeli taşınmaz ile birlikte çevre araziye de uygulanmak suretiyle taşınmazın öncesinin bu belgelerde ne şekilde nitelendirildiği belirlenmeli, 3116, 4785, 5658 ve 6831 sayılı Kanunlar karşısındaki durumu saptanmalı tapu ve zilyetlikle ormandan toprak kazanma olanağı sağlayan 3402 sayılı Kanunun 45. Maddesinin ilgili fıkralarının Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edildiği bilinmeli, bu yollarla ormandan yer kazanılamayacağı öncesi orman olan bir yerin üzerindeki bitki örtüsü yok edilmiş olsa bile salt orman toprağının orman sayılan yer olduğu düşünülmeli, toprak yapısı, bitki örtüsü ve çevresi incelenmeli kesinleşmiş tahdit söz konusu olmadığından çekişmeli taşınmazın memleket haritasına konumu saptanıp bu harita ile irtibatını duraksamaya yer vermeyecek biçimde gösterilmelidir. Orman sınırlandırması yapılmayan veya

sınırlandırmanın ilk olarak yapıldığı yerlerde bir yerin orman niteliğinin ve hukuki durumunun 3116, 4785, 5658 ve 6831 sayılı Kanun hükümlerine göre çözümlenmesi gerekir””

ORMAN KADASTROSU YAPILMIŞ OLAN YERLERDE İNCELEME ;

Ülkemizde ilk defa 1937 yılında 3116 sayılı Orman Kanunun yürürlüğe girmesi ile başlayan tahdit çalışmaları Orman Kanununda yapılan değişikliklerle birbirinden farklılık göstermekte. Bu nedenle yapılacak aplikasyon işlerinde bu farklı özelliklerin dikkate alınması gerekmektedir.

ORMAN KADASTROSU 3116 SAYILI KANUNA GÖRE YAPILMIŞSA;

3116 sayılı Kanun yürürlükte iken yalnız, Devlet Ormanı sınırları seri sınırları esas alınarak tespit çalışması yapılmıştır. Sahipli ormanların sınırlaması yapılmamıştır. 1945 yılında tüm ormanların Devletleştirilmesi hakkındaki 4785 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği göz önüne alındığında 3116 sayılı Kanuna göre yapılmış olan sınırlandırmaların 1945 yılından önce yapılanlarla 1945 yılından sonra yapılanlar farklı özellikler taşımaktadır. 1945 yılından önce yapılan kadastro sırasında özel mülkiyette bulunan ormanlar kadastro yapılmadan bırakılmış olduğundan söz konusu bu tahdide kesin orman tahdit gözü ile bakılmamalıdır. Ancak 1945 yılından sonra yapılan ve 4785 sayılı kanunun uygulandığı tutanaklarında yer veren 3116 Sayılı Kanuna göre yapılmış tahditlere kesin orman tahdidi olarak bakmak lazımdır.

6831 SAYILI KANUNA GÖRE
ORMAN KADASTROSU YAPILAN YERLER;

1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanunu Devlet Ormanları ile kişilerin sahip olduğu özel ormanların sınırlandırılmasını ön görmektedir. 6831 Sayılı Kanuna göre yapılmış ve tahdidi kesinleşmiş bulunan yerlerde bir yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı çok özel durumlar dışında o yere ait Orman kadastro tutanak ve haritalarının arazide aplikasyon yapılarak tayin edilecektir.

Kesinleşmiş Orman Kadastrosu sonuçlarına göre, kısmen devlet ormanı, kısmen 2 / B madde uygulama sahası ve kısmen de orman sayılmayan yerleri ihtiva eden tapulu alanların bu farklı arazi çeşitlerinin revize ve parçalara ayrılmadan tapulu kesime konu edilmemeli. Zira Böyle bir durumla karşılaşıldığında izlenecek yol orman sınırı içinde kalan hukuken geçersiz hale gelen tapunun iptali için derhal dava açılmalıdır*. Dava açılırken miktar belirtmeksizin kesinleşen orman sınırı içinde kalan kısımların iptali için talepte bulunulmalı* ve neticede Mahkemece verilecek karar sonucuna göre tahdit içinde kalan kısmın ana parselden bölünerek ayrı bir parsel numarası alması aynı şekilde orman sayılmayan kısmın da müstakil bir parsel numarası alması sağlanmalı ve bu işlemler gerçekleştirilmeden böyle bir parsel üzerindeki ağaçların tapulu kesim işlemi yapılmamalıdır.

Kesinleşmiş Orman Tahdidinin bulunduğu yerlerde tahditten önceki tarihte verilmiş mahkeme kararlarına itibar edilerek hatalı bir işleme sebebiyet verilmemelidir. Çünkü Kesinleşmiş orman tahdidi karşısında bu tür mahkeme kararı hükümsüzdür ve ancak süresi içinde yapılacak itiraz yolu ile işlerlik kazandırılması ancak yargı yerinde mümkündür. Değerlendirme yaparken, orman kadastro hattının ormandan ayırıcı unsurlardan olmadığı bilinmelidir. *Bu nedenle zilyetlik belgeleriyle, orman kadastro hattına bitişik olan yerlerde tapulu kesim izni verilmez.*

Kesinleşmiş orman kadastro hattı sınırları dışında kalmış olmakla beraber halen orman vasfını koruyan veya sonradan kazanmış olan ve kişiler adına tapuda kayıtlı olan

taşınmazların tapulu kesim işlemine konu edilmesi durumunda; Taşınmazın 3116, 4785, 5658 ve 6831 sayılı Kanunların ve bu kanunlarda değişiklik yapan diğer kanunlardaki durum irdelenmeli, inceleme konusu ağaçlık alanın iktisabı yani geçmişten bu güne kadar geçirdiği değişim safhaları araştırılmalı ve taşınmazın orman tanımı ve yukarıda belirtilen kanunlar karşısındaki durumu belirlenmelidir.

YAPILAN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME NETİCESİNDE;

A-) *Tapu belgesinin haksız iktisabından elde edildiği sonuç ve kanaatine varılmışsa;* Karşımızda kesinleşmiş orman kadastrosunun var oluşu sebebiyle Orman İdaresinin açacağı orman kadastrosu iptali davasının dinlenme olanağı bulunmayacağı nedenle, durum Maliye hazinesine duyurularak tapunun iptali davasının Hazinece açılması yoluna gidilmeli ve bu davaya müdahil olunmalıdır.

Yargıtay'ın 12.07.1993 T. 1992 / 11625 E. 1993 / 6200 kararında; ""Kadastroca özel mülk olarak tespit edilen taşınmazın kesinleşmiş orman tahdidinin dışında kaldığı saptandığına göre, Orman Yönetiminin davasının dinlenme olanağı yoktur. Ancak kesinleşmiş tahdit sınırları dışında kalmış olsa dahi eylemli durumda halen orman niteliğini koruması halinde taşınmazın Devletin Hüküm ve Tasarrufu altındaki yerlerden bulunduğunu ve özel mülke dönüştürülemeyeceğinin kabulü gerekir. Hazinenin dava hakkının varlığının kabulü zorunludur. Taşınmazın orman olarak Hazine adına tesciline karar verilmelidir. "denmektedir."

Öte yandan orman vasfındaki taşınmazın özel mülke dönüşmesine yapılmış olan usulsüz orman kadastrosu işleminin sebep olduğunun anlaşılması halinde ise; Bu tür suçlarda ön görülen 8 yıllık zamanaşımı süresi henüz dolmamışsa, usulsüz işlemi yapan Orman Kadastro Komisyon üyeleri hakkında görevi su istimalden dava açılması için gereken suç duyurusu yapılmalıdır.

B-) *Tapu belgesinin haklı iktisaba dayalı olarak tesis veya temin edildiği sonucuna varılmışsa;* İnceleme konusu taşınmazın komşu taşınmazlarla birlikte üç hektardan büyük bir alanı kapsaması durumunda, sahipli arazi üzerinde bulunan birbirinin devamı niteliğinde ve gerçek bir bütünlük teşkil eden, yüzölçümü bir bütün olarak 3 hektarı geçen ağaç ve ağaççık topluluklarının bulundukları yerler, özel orman olarak değerlendirilecek ve katiyetle kesinleşmiş orman kadastro hattının dışında kalıyor diye tapulu kesim işlemine konu edilmeyecektir.

İnceleme konusu taşınmazın komşu taşınmazlarla birlikte 3 hektardan küçük bir ağaçlık alanı kapsaması veya diğer özellikleri itibariyle Orman Kanunun 1. Madde istisna bentlerinden herhangi birine girmesi durumunda ise söz konusu ağaçlık alan, orman sayılmayan yer olarak değerlendirilerek tapulu kesim işlemine konu edilmelidir.

C-) *Kesinleşmiş orman kadastro sınırları dışında bulunan ağaçlık alanlar hakkında vergi kaydı ve benzeri zilyetlik belgesi ibraz edilmesi durumunda;* 3116, 4785, 5658 ve 6831 sayılı kanun ile bu kanunda değişiklik yapan diğer kanunlar karşısındaki konumu en eski tarihte yapılmış olan memleket haritası, hava fotoğrafları ve Amenajman planı verileri dikkate alınarak araştırılmalı ve neticede inceleme konusu ağaçlık alanın orman vasfında olduğu kanaatine varılması durumunda veya üzerindeki orman örtüsünün sonradan kaldırılmış olduğunun anlaşılması durumunda, öncesi orman olan taşınmaz üzerindeki orman örtüsü kaldırılmış olsa dahi salt toprağının bile orman sayılan yerlerden olacağı ve bu tür yerlerin zilyetlik ve zamanaşımı kuralı ile sahiplenilmesi yolunun Anayasamızın 169. Maddesi, 3402 sayılı Kanunun 18/2 maddesi ve diğer yasal mevzuat hükümleri karşısında tapulu kesime kapalı olduğu, göz önünde bulundurulmalı ve bu tür yerler için *öne sürülen zilyetlik türü belgelerine katiyen itibar edilmemelidir*. Bu tür yerler özde Kamu malı niteliğinde olan, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve bu nedenle

de her zaman tahsisle orman olarak kazanılmaları mümkün olan yerler olarak göz önünde tutulmalıdır.

Söz konusu yukarıda belirtilen kanunlar karşısındaki konumları incelendiğinde taşınmaz vasfının, orman sayılan yerlerden olmadığı, Devlet Ormanlarından kazanılmış olmadığı, yani öncesinin Devlet Ormanına dayanmadığı, bu hususta ilişkisinin bulunmadığı tespit edilen ağaçlık alanlar ise, yürürlükteki Orman Kanunun istisna hükümleri çerçevesinde, Orman sayılmayan yer olarak değerlendirilerek tapulu kesim işlemine konu edilmelidir.

Ancak bu arada zilyetlik belgesinin kapsama alanında olduğu ileri sürülen ağaçlık alanla ilgili olarak biraz önce bahsedilen inceleme ve değerlendirmeden ayrı olarak dikkat edilmesi gereken çok önemli bir hususta ileri sürülen zilyetlik belgesinin özellikleridir. Bu özellikleri şöyle özetlenebilir;

Eski harflerle yazılı tapu ve zilyetlik belgeleri, yeminli bilirkişilerce tercüme edilip Türkçeleştirilmesi noterlikten tasdikli olacaktır.

Zilyetlik belgesinin araziye tatbik edilebilmesi için hudutları, yüzölçümü ve arazinin vasfını fiili duruma uygun olarak belirtmelidir. Sadece mahalli bilirkişilerin beyanı ile araziye tatbik edilen hudutlara itibar edilmemelidir. Özellikle değişebilir ve genişletilebilir hudut türünü belirten belgeler dikkatle incelenmelidir. Bilirkişiden ziyade mevcut belgeye değer verilir. Zilyetlik belgesi mutlaka 1981 ve daha önceki tarihlere ait olmalıdır.

Zilyetlik belgesi hudutlarının mahalline tatbikinde tereddütle karşılandığında veya hiç tatbik edilemediğinde ve yüzölçümün fazla gelmesi veya arazi vasfının uygun olmaması hallerinde tapulu kesim izni verilmemeli ve müracaat sahibinden *Orman İdaresi ile Maliye Hazinesinin de taraf olduğu tescil davası sonucu zilyetlik belgesini tapu türünde bir belgeye dönüştürmesi istenmeli.* Zira usulsüzlük yaparak haksız menfaat sağlanmasına sebep olanlar suçlu duruma düşebilirler.

D-) ORMAN KADASTROSU YAPILMAMIŞ OLAN YERLERDE İNCELEME;

Orman Kadastrosu Komisyonlarının çalışmadığı yerlerde, Sınırlamasının 3116 sayılı Kanuna göre 1945 yılından önce yapılmış yerlerde, Sınırlaması 3116 sayılı Kanuna göre 1945 yılından sonra yapılmış olmakla beraber tutanaklarında 4785 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alındığı belirtilmemiş olan yerlerde, sınırlaması 6831 sayılı Kanuna göre 1973 yılı öncesi *seri bütünlüğü* esassında yapılmış olan köylerde seri sınır dışında kalan yerlerde kadastro yapılmamış sayılır. Bu gibi yerlerde ve Orman Kadastrosunun yapıldığı ancak tekrar vasıf tayini ve sahiplilik konusunda incelemenin yapılması icap eden yerlerde; Bir yerin Orman Sayılan Yerlerden olup olmadığı, mahallinde yapılacak gözlem ve en eski tarihte yapılmış olan haritaların incelenmesiyle elde edilecek teknik bulgular ile idari ve hukuki belgelerin 6831 sayılı Kanunun 1. Maddesinin istisna bentleri ve konu ile yakından ilgili olan 3116, 4785 ve 5658 sayılı Kanunlar göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılacak olan değerlendirme sonucunda tayin ve tespit edilmelidir.

ORMAN NİTELİĞİNİ TAYİNDE ETKİLİ OLAN HUSUSLAR;

A-) Teknik bulgular :

Taşınmaz üzerinde mevcut olan ağaç veya ağaççıkların cinsi ve nevilerin kapladığı yer, arazinin meyil durumu, toprak muhafaza karakteri bulunup bulunmadığı, ağaç dip kütükleri, orman refakat florası, müşir bitkileri, toprak kesitindeki ağaç ve ağaççık

çürüntüleri, humus bakiyesi, ağaçların bulunduğu yerin orman sınırına göre konumu ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde olması veya 3 hektardan küçük veya büyük bulunması gibi konumunun ve yüzölçümünü belirten özellikler teknik bulgu sayılır.

B-) İdari Belgeler;

Ağaç ve ağaççık topluluklarının yangın, böcek tahribatı veya bitki hastalığı gibi etkenlerle kaldırıldığını gösterir suç tutanağı, kroki ve raporlar, işletmece o yerde yapılan kesimlere ait dikili ağaç zabıtnamesi, çeşitli belgeler, en eski tarihli hava fotoğrafları ve bunlara dayanılarak yapılan 1 / 25 000 ölçekli veya daha büyük ölçekli memleket haritaları, Amenajman planları gibi belgelerdir. Eski tarihli memleket haritası, Hava fotoğrafları, eski tarihli Amenajman planı haritaları yapıldıkları tarihteki orman durumunu belirtirler. Memleket haritalarının ve hava fotoğraflarının önemi büyüktür. Arazinin önceki durumunu belirten değişmez kaynaklardandır.

Bu hususta Yargıtay 14. Hukuk Dairesince verilmiş 15.02.1991 tarih ve 1991/606 Esas, 1991/1516 Karar sayılı ilamı aşağıya alınmıştır.

“” Bir taşınmazın orman olup olmadığının belirlenmesi için uygulamada en önemli hukuki dayanak bu belgelerdir. Haritaların ve Hava Fotoğraflarının kişisel düşüncelerle yok sayılması veya bu belgelerde var olan bulguların bir tarafa itilmesi olayı dayanaksız bırakmaktır. Ve asla kabul edilemez. Hava Fotoğrafları ve memleket haritaları gerçeğin ifadesidir. Taşınmazların bu gün var olan fiili durumu önemli değildir. Orman bitki örtüsü tahrip edilmiş olması o taşınmazı orman olmaktan çıkarmaz. Bu sebeple taşınmazın öncesi araştırılmalıdır.””

4785 sayılı Kanun ile tüm ormanlar devletleştirilmiştir. 1945 yılında yürürlüğe giren bu yasaya göre anılan tarihli bir taşınmaz orman ise veya 3116 sayılı Kanun gereği tahdit edilmişse bu taşınmazın bitki örtüsü kaldırılsa dahi salt toprağı yine orman sayılan yerdir. Taşınmazın orman olup olmadığı hava fotoğrafları, memleket haritası ve Amenajman planları ile saptanabilir. Bu belgeler bilirkişilerce tartışma konusu yapılamaz, kaldı ki ormanlardan zilyetlikle yer kazanılması olanağını sağlayan 3402 sayılı Kanunun 45. Maddesinin ilgili fıkraları Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir. İptalden önce alınmış tapuların iptal edilmesi gerekmektedir. O halde bu yollarla ormandan toprak kazanılamaz.

Hava fotoğrafları, memleket haritası ve Amenajman planları uygulanarak taşınmazlar bu belgelerde orman olarak gözüküyorsa ormanların zilyetlikle kazanılamayacağı ve bu belgelerin tartışılamayacağı göz önüne alınıp taşınmazın öncesi toprak yapısı, bitki örtüsü, çevresi ile birlikte yerinde incelenip evveliyatı orman ise, bu taşınmaz üzerindeki haksız ve kanunlara aykırı olarak tesis edilmiş tapunun hukuki değerinin olamayacağı ve zilyetlikle kazanılamayacağı düşünülmelidir.

C-) Hukuki belgeler;

Orman İdaresinin taraf olduğu ve ihtilaf konusu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığının incelendiği davalar sonucunda verilmiş olan uygulanabilir nitelikteki Mahkeme kararları bağlayıcı niteliktedir. Uygulanabilir niteliği bulunmayan Mahkeme kararları bağlayıcı nitelikte değildir. Orman İdaresinin taraf olmadığı veya taraf olsa bile konusu itibari ile ihtilaflı taşınmazın orman sayılan yerlerden olup olmadığının incelenmediği, (Sınır tespiti veya alan düzeltme davaları gibi) bir dava sonucunda verilmiş bulunan Mahkeme kararları konusu itibariyle bağlayıcı ise de, taşınmazın orman sayılan yerlerden olup olmadığı konusunda bağlayıcı nitelikte değildir.

Mahkeme Kararları konusu incelenirken tespit davası ile tespit işlemleri çoğu zaman birbiriyle karıştırılmaktadır. Konunun açıklığa kavuşturulması için aşağıdaki açıklama yapılmıştır; *Tespit davası ile tespit işlemleri arasında fark vardır.* Mahkeme kararı ile

tespit işi HUMK. 368. Maddesindeki yer alan delil tespiti işi değildir. İbraz edilen mülkiyet belgesinin mevkii, sınırları ve yüzölçümünün araziye uyup uymadığını belirleyecek tespit davası şeklinde düşünülmesi gerekir. Zira delil tespiti tespit davasından farklıdır. Mahkemelerce değişik işler başlığı altında günübirlik gerçekleştirilen ve sadece teknik ve mahalli bilirkişi beyan ve raporunun doğrudan karara bağlanmasında yardımcı olacak delillerin kaybolmasını önleyecek bir özelliği vardır. Halbuki tespit davası başlı başına çekişmeli bir dava türüdür.

ORMAN SAYILDIĞI ANLAŞILAN BİR YERİN TAPUSU

Zaman aşımı söz konusu olmadan her zaman dava açılarak tapu belgesi ve kayıtları iptal ettirilebilir. **Bir inceleme sonucu veya tapulu kesim talebi sırasında Orman sahası olduğu anlaşılan bir yere ait tapunun iptali için tapu iptal davası açılması gerekir. Ayrıca bu haksız tapuyu verenlerin hakkında da suç duyurusunda bulunularak haklarında dava açılması gerekmektedir.**

TAPULU KESİM İZNİ VERİLMEYECEK YERLER;

6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi (1. Fıkrasındaki) orman tanımı kapsamına giren bütün ormanlık alanlarda,

Orman tahdit ve kadastrosu yapılarak sınırlaması kesinleşmiş Devlet Ormanı, Amme müesseselerine ait ormanlar ve diğer gerçek kişilerin mülkiyetinde bulunan özel orman alanlarında,

Kesinleşmiş mahkeme kararı ile orman sayılan yerlerde,

Mülkiyet anlaşmazlığı Mahkemeye intikal etmiş ancak henüz çözüme kavuşmamış ihtilaflı yerlerde,

4785 sayılı Kanunla Devletleştirilen, 5658 sayılı kanun uyarınca iade ye tabi olan veya iade edilmemiş bulunan ormanlık alanlarda,

Orman İdaresinin taraf olmadığı bir Mahkeme kararı sonucu alınmış veya idarenin taraf olmakla birlikte niza konusu taşınmazın Orman Sayılan yerlerden olup olmadığının incelenmediği ormanlık alanlarda,

Orman Genel Müdürlüğünce izin irtifak hakkı tesisine konu edilen ormanlık alanlarda,

Amme müesseseleri ile gerçek ve tüzel kişilere ait ormanların tapularının parçalanarak küçültülmesi suretiyle meydana getirilmiş kısımlarda,

Mülkiyet halinin ipotek ve benzeri nedenlerle kısıtlı olduğu kayıtlarda yazılı bulunduğu durumlarda,

Kesimi talep edilen ağaç veya ağaççık alanların ibraz edilen mülkiyet belgesi sınırları içerisinde kalmadığı durumlarda,

Orman İdaresinin taraf olmadığı davalar sonucu yüzölçümü artıran veya hudutları değiştirilen tapular kapsamında kalmakla birlikte yerlerinin ormandan kazanıldığının tespit edildiği durumlarda,

Orman İdaresi taraf gösterilmiş olsa dahi HUMK. Nun 368. Maddesine göre yapılan tespit sonucu sınırları ve yüzölçümü krokiye bağlanan ancak muhtevasının orman veya Devlet Ormanından kazanılmış yer olduğu belirlenen tapulu alanlarda,

3116 sayılı Kanuna göre yapılmış ancak, 4785 sayılı Kanunun dikkate alınmaması sebebiyle orman tahdidi dışında bulunan ancak orman olduğu anlaşılan yerlerde,

Her hangi bir tapu belgesi olmaksızın zilyetlik belgeleri adı altında sayılan diğer tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette olduğu iddia edilen ancak öncesinin ve aslının Devlet Ormanı olduğu bildirilen yerlerde,

Yürürlükteki Kadastro Yönetmeliğinde ve gerekse Tapulu Kesim yönetmeliklerinde bahsedilen ve birbirinin devamı niteliğinde bir bütün olarak 3 hektarı geçen ve özel orman tanımına giren ormanlık alanlarda,

İbraz edilen tapu belgesinin geçerli bir belge olarak kabulünün mümkün olmadığı hallerde, (Temel tapu kaydının yüzölçümü, hudut ve vasıf özellikleri ile bugünkü belge verilerindeki karışıklıklarının mukayese edilmesi sonucu var olduğu anlaşılan değişikliklerin haklı bir nedene dayanmadığının özelliklede yüzölçümündeki büyümenin Devlet Ormanından yer kazanılarak yani Devlet Ormanına el atarak kazanıldığının tespit edildiği durumlarda,)

Usulsüz ve hatalı uygulama ile orman kadastro hattı sınırları dışında bırakıldığı belirlenen ormanlık alanlarda,

Milli Park içinde yer alan tapulu alanlarda ağaç kesimi talep edilen yerlerde, Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları, Tabiatı Koruma Alanları olarak belirlenen yerlerde hiçbir surette, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunun 3. Maddesine göre Milli Park ilan edilen yerlerde ise Gelişme – Mastır Planı tamamlana kadar tapulu kesim izni verilmemesi, ancak gelişme planları tamamlanan Milli Park alanlarında planın öngörüsü doğrultusunda Milli Parklar ve Av- Yaban Hayatı Genel Müdürlüğünden izin alındıktan sonra tapulu kesime izin verilebileceği,

Tapulu kesim işlemlerinin SİT alanı içerisinde yapılması durumunda 2863 ve 3386 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Koruma Kanunu gereği olarak müracaat alanına yapılacak her türlü fiziksel müdahale için ilgili koruma kurulunun onayının önceden alınması zorunludur.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde yer alan ağaç ve ağaççıklardan sahiplerinin faydalanmasında kurumlarınca geliştirilmiş bir düzenleyici hüküm bulunmaması sebebi ile bu yerlerde tapulu kesim işlemi yapılmasının herhangi bir mahsur yoktur.

ORMAN SAYILMAYAN YERLERDE TAPULU KESİM İŞLERİ

Orman sayılmayan yerlerden kesim yapmak isteyenler, Pazar satışı maksadıyla yapacakları kesim için ilgili Orman İşletme Müdürlüğüne bir dilekçe ile müracaat ederler. Müracaatlar; resmi gazetelerde yayınlanan aşağıda belirtilen yönetmelik ve ek değişikliklerine göre inceleme yapılır.

6831 sayılı Orman Kanunun 116. Maddenin (A) fıkrasında belirtilen yani orman sayılmayan yerlerden ve üzerindeki ağaçlar Devlet ormanında yetişmeyen ağaç türlerinden ise sahipleri bu ağaçları hiçbir kayıt ve şarta tabi olmadan kesip taşıyabilirler.

Şayet kesilecek ağaçlar Devlet ormanlarında bulunan ağaç türlerinden olması halinde, sahipleri zati ihtiyaçları için bu ağaçların kesimi ve naklini mahalli Orman

İdaresine bildirerek, bunların ağaç cinsi ve ürün çeşidi, miktarını belirten bir tutanak belgesi düzenlettirip faydalanabilirler. Ayrıca bunun için damga ve nakliye tezkeresi aranmaz.

Orman Kanunun 116. Maddesinin (B) fıkrası kapsamına giren yerlerden ise sahiplerinin her türlü yapacak ve yakacak ihtiyaçları mahalli Orman İdaresine haber vererek ve Orman idaresince tutanak düzenlenir ve ayrıca damga ve nakliye tezkeresi aranmaz. *Bu yerlerden sahiplerinin Pazar satışı maksadıyla yapacakları kesim talepleri ise inceleme raporuna bağlanır İzin verilmediyse inceleme raporuna gerekçeleri ile belirtilir.*

Orman Kanunun birinci maddesinin (F) , (G), bentlerinde yazılı yerlerden sahiplerinin pazar satışları için yapacakları kesimler; yerinde inceleme ile keşif, damga ve nakliye işlemlerine tabi olup, bu yerlerden pazar satışı için faydalanacak arazi sahiplerinden idarenin yapacağı masraflar peşin olarak tahsil edilir.

TAPULU YERDEN İZİNSİZ AĞAÇ KESİLMESİ

Yapılan incelemede, tapunun kapsadığı sınırları belirlendikten sonra, kesilen ağaçların ormandan mı yoksa tapulu ziraat arazisinden mi kesildiği dip kütüklerin çapları ile kesimde kullanılan kesim aleti izlerine göre tespit edilir. Sonra ağaçların nitelikleri, cinsleri, kesim günleri, itibariyle Kişiye ait tarladan kesilip kesilmediği araştırması arazide yapılıp, emvaller tapulu orman sayılmayan ormana bitişik olmayan tarladan izinsiz kesilip elde edilmiş ise, 6831 sayılı Kanunun 116/B maddenin son fıkrasına göre idari para cezasını orman işletme şefi idari yaptırım kararı alarak verir. *Şayet emvalin kesildiği yer orman sayılan yerden ise 91. Madde uyarınca ağaç kesme suçunun oluştuğu kabul edilmelidir. İzinsiz kesilen ağaç emvallerine, suçta kullanılan araç ve gereçlere el konulur ve yediemine götürülüp teslim edilir.* Emval ve suçta fiilen kullanılan araçlar gereçler emvaller malzemeler mahkemece, TCK 54. Maddesi uyarınca müsaderelerine karar verilir. Kesim yapılan yer Devlet ormanı ise 113 ve 114. Madde tazminatları failden dava yoluyla istenir.

TAPULU KESİM İÇİN ARAZİ İNCELEME GÜNDELİKLERİ;

Görevlilerin 6831 sayılı Orman Kanunun 116. Maddesi uyarınca yerine getirecekleri hizmetler için Orman İdaresinin yapacağı her türlü masraflarının (keşfe giden elaman gündelikleri, damga ve nakliye kesecekler için gerekli giderleri, Devlete ait aracın kullanılması halinde akaryakıt giderleri, arazi çalışmasına katılacak muhtar, ihtiyar heyeti üyesi, bilirkişi ve gerektiğinde çalıştırılacak işçi ücretleri, teknik elaman, araç şoförü v.b.) İçin, 6831 sayılı Kanunun 116/ B ve Tapulama kesimi ile ilgili yönetmeliğin 27- 28. Maddeleri hükümleri uyarınca masraflar müracaat sahipleri tarafından karşılanacaktır.

İlgili yönetmeliği 29. Ncu maddesinde belirtildiği üzere hizmet giderlerinin her parsel için ayrı hesaplanması ve tahsil edilmesi uygulamasına devam edilmekle birlikte aynı gün birden fazla dosyanın incelenmesi durumunda, beher dosya için ayrı ayrı ücret ödenmesinin 6245 sayılı harcırah Kanunu hükümleri karşısında, harcırahın her dosya için alınması mümkün olamaz.

Memuriyet mahalli dışına çıkılması halinde ilgililere 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre tapulu kesim işi için harcırah ödemesi, Orman İşletmesi veznesine yatırılacak paradan, yapılması Kanuna uygundur. Paranın İdarenin dışında mal sahibinden anlaşarak elden alınması rüşvet suçuna girer. Bu konudaki harcırahın Devlet veznesinden Harcırah Kanununa uygun olarak düzenlenen resmi evraklara dayanılarak yapılan hizmet süresine göre hak edilen karşılığı kadar alınması gerekir.

CEVİZ VE AŞILI KESTANE AĞAÇLARININ KESİM VE NAKİL İŞLERİ

Orman sayılmayan yerlerdeki ağaç ve ağaççıklardan sahiplerinin faydalanma şekil ve esaslarını düzenleyen yönetmelik hükümlerine göre yürütülecek olan ceviz ve aşılı kestane kesimi işlemleri 6831 sayılı Orman Kanunun 116. Maddesi hükümlerine göre Orman İdaresince yürütülür.

Ormanlarda tabii olarak yetişen fakat tapulu arazilerde de bulunan ağaçlardan olan ceviz ve aşılı kestane ağaçlarının pazar satışı için kesim talepleri Orman İdaresince yapılacak kesim izin raporu, damga, nakliye tezkeresine tabidir. Kesim izni yönetmeliğe göre verilir.

1945 yılında var olan aşısız kestane ormanları tapu ile sahipli değilse doğrudan Devlet malıdır. Bunların zilyetlikle özel mülke dönüştürülmesi yolu başta mevcut Anayasanın 169 maddesi ve konu ile alakalı olan diğer Kanun hükümleri karşısında mümkün bulunmamaktadır. Bu hukuki duruma aykırı olarak senetsizden, kanunlara aykırı, haksız ve usulsüz olarak verilmiş tapuların her zaman iptali mümkündür. Orman sayılan yerden tapulu kesim izni verilmez.

ORMANLIK ALAN İÇİNDEKİ ZEYTİNLİKLER;

3573 Sayılı Zeytinliğin ıslahı ve yabanilerinin aşılattırılması hakkındaki kanunun 1. Ve bunu takip eden maddelerine göre ormanlık sahalardaki yabani zeytinliklerin bu yolla iktisap edilebilmesi için İdarece ıslah edecek kimseye tahsis edilmesi ve kanunda yazılı süreler içinde tahsis edilen kimse tarafından ıslah edilmiş olduğu idarece görülüp takdir edildiğinde, ıslahı yapan kimse adına tapuya tescili mümkün olmaktadır. Böyle bir tapulu sahada tapulu kesim yapılabilir.

Orman sayılan yerlerin içindeki yabani zeytinlikleri resmen tahsis olmadan kişinin kendi menfaatine olmak üzere izinsiz aşı yapması özel Kanun olan 3573 sayılı kanunun amacına uygun ihya sayılmaz. Kişi bu şekilde suç işlemiş olur. Bu gibi yerler devlet ormanı sayılır. Tapulu kesim izni verilmez.

KIZILAĞAÇ KESİMLERİ;

4785 Sayılı ormanların Devletleştirilmesi ile ilgili Kanunun 2. Maddesi (C) fıkrasında; kızılağaç ile ilgili olarak Devlet Ormanları ve bu kanunla devletleştirilen ormanların içinde olmayan topraklarda ekim ve dikim yoluyla özel emekle yetiştirilmiş kızılağaç ormanları Devletleştirme kapsamı dışında bırakılmıştır.

Anayasanın 169. Maddesi, 4785, 5658, 6831 sayılı Kanunlara göre kendiliğinden yetişmiş Devlet ormanı veya Devletleştirilmiş orman sınırları içinde bulunan kızılağaçla kaplı yerlerin 1945 yılında sahipli olsa dahi iade şartlarını taşımayan kızılağaçlıkların özel mülke dönüştürülmeleri veya orman sayılmamaları mümkün değildir. Bu yerler orman sayılır.

Kendi kendine yetişmiş bulunan ve 1945 yılında var olan ve dolayısıyla Devlet ormanı içerisinde kalan kızılağaççıkların daha sonraki yıllarda çeşitli tapulama kanunları ile özel mülke dönüştürülmelerini kabul etmek mümkün değildir. Zira Orman İdaresinin tapulama tespitine itiraz etmemesi sonucu oluşan hukuka aykırı ve haksız olarak verilmiş bu tür tapu kayıtlarına itibar edilmemesi gerektiği hususu çok sayıda Yargıtay kararında belirtilmektedir.

FISTIK ÇAMLIKLARI

Fıstık çamı (Pinus pinea) 4785 Sayılı Devletleştirme Kanunun 2. Maddesi (B) fıkrasında sahipli fıstık çamlılığı Ormanlarının Devletleştirme Kanunun kapsamı dışında bırakıldığı ifade edilmektedir. 6831 Sayılı Orman Kanunun (H) bendinde yer alan ve sahipli arazide muhitin hususiyetine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olması koşulu ile fıstık çamlıkları orman sayılmamıştır. Kestanelikler ve palamut meşelikleri için söylenenler fıstık çamlıkları için de geçerlidir. Orman içerisinde yer alan sahipsiz fıstık çamlıklarının sonradan özel mülke dönüştürülmesi başta Anayasanın 169, 6831 sayılı Kanunun (1.) Maddesi, 4785 sayılı kanun ve 3402 sayılı kanunun 18 / 2 maddesi karşısında mümkün değildir. Böyle yerler Devlet ormanı sayılır.

MERALARDAKİ TAPULU KESİMLER

Mera; Hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerlerdir. Orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırında mera, yaylak ve kışlak bulunabilir.

Tapu müdürlüklerinde meraların sicil kayıtları vardır. Mera, yaylak ve kışlaklar Devletin hüküm ve tasarrufunda veya Hazinenin mülkiyetindedir.

4342 sayılı Mera Kanununda belirtildiği üzere, mera, yaylak ve kışlaklar Özel mülkiyete geçirilemez. Tahsis amacı dışında kullanılamaz. Zaman aşımı uygulanamaz. Sınırları daraltılamaz. Ancak kullanma hakkı kiralanabilir. 3402 SK. Nun 16. Maddesinde açıklandığı üzere, meralar Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan Kamu mallarındandır. Mera hangi köy veya kasabaya tahsis edilmiş ise ancak o köy tahsis amacına uygun bir şekilde yaralanabilir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kamu mallarından olan meralardan, mera vasfı sürdüğü sürece, faydalanmak maksadıyla tapulu kesime konu edilmesi mümkün değildir. Köy veya belediye halkı 4342 sayılı Mera kanunun 28. Maddesinde belirtildiği şekilde meranın otundan suyundan yararlanabilir.

FISTIKLIK, SAKIZLIK, HARNUPLUKLARDA TAPULU KESİM

6831 Sayılı Kanunun 1. Maddesi (J) bendinde sahipli arazideki 6777 sayılı Kanunda belirtilen yabani veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar orman sayılmazlar.

17.07.1956 tarihinde yayınlanan 6777 Sayılı Kanunla, 3573 Sayılı Kanun hükümlerinin sakız vb. Ağaçlara da uygulanmasını öngörmüştür. Antep fıstığı ve harnupluk tesisi için sakız nevileri olan menenğiç, buttun, yabani sakız, vadi sakız ve Filistin sakızı ağaçlarını idareden ruhsat alınarak resmen aşılamak suretiyle istifade etmek isteyenler hakkında Zeytinciliğin ıslahı ve yabanilerinin aşılattırılmasına dair 3573 sayılı Kanunun aynen uygulanmasını 6777 sayılı Kanun da belirtilmiştir.

3573 sayılı Kanun ile Antep fıstığı, harnupluklar, sakız türü ağaçlar yabani zeytinliklerle birlikte orman içinde veya orman dışında Devletin Hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde bulunabilir. Bu yerlere ait tapular, hukuken geçerli sayılan tapulardır.

PALAMUT MEŞESİ KESİMLERİ;

3116 Sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre hâsılat veren ağaç türlerinden olması sebebiyle orman sayılan palamut meşelikleri 1945 yılında yürürlüğe konan 4785 sayılı Kanunun 2. Maddesi (B) bendine göre sahipli olmaları koşulu ile Devletleştirme dışında bırakılmıştır. 6831 Sayılı Kanunun 1. Maddesi (H) bendin de palamut meşelikleri orman sayılmamıştır.

Palamut meşesi ağacı Devlet ormanları içerisinde de bulunmaktadır. Bu gibi yerler Devlet orman sayılırlar. Orman içindeki palamut meşesi bulunan saha için haksız ve senetsizden verilmiş tapular geçersiz olup tapunun iptali gerekir.

MEZARLIKTAKİ AĞAÇLARIN KESİMLERİ

Mezarlık kesimleri, 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesinin (D) bendi hükümleri ile Mezarlıkta bulunan kurumuş, çürük ve hastalıklı olan ağaçların kesimine izin verilir. Anıt ağaçların kesimine izin verilmez.

6831 sayılı Kanunun 1. Maddesi (H) fıkrasına dâhil yerlerden Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dâhil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar; Orman sayılmazlar

6831 sayılı kanunun (Ç) ve (E) bentlerinde yazılı yerlerden, (D) bendindeki şehir mezarlıklarından, (H) bendindeki her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerlerden (fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri hariç), sahipleri her türlü zati ihtiyaçları için orman idaresinden tutanak almak suretiyle kesim ve taşıma yapabilirler.

Orman Kanunun 116. Maddesine göre, tapulu ve sahipli arazilerde üretilen fakat ormanlarda tabii olarak yetişen, odun dışı tali orman ürün çeşitlerini sahiplerinin faydalanabilmesi için, tapulu yerin orman olup olmadığı ve tali ürünün tapulu yerde üretilip üretilmediği, mal sahibinin müracaatı üzerine, Orman İşletme Şefince incelenerek, yerin mülkiyet tespiti yapıldıktan sonra, yapılan keşif ve düzenlenen tutanağa ürün cinsi ve miktarına göre tapulu kesim işlemlerine dayanılarak, nakliye tezkeresi verilip, ürünün taşınmasına müsaade edilir.

Nakliye tezkeresiz ürünler, kaçak sayıldığından, izinsiz kesilen toplanan ve pazar yerine sevk edilen, tali orman ürünleri *ORK. 116 maddesi uyarınca, ürünler zapt olunarak, yediemine teslim edilmişlerse bunların mahkemece müsadere karar verilir. İzinsiz tali ürünü taşıyan nakil vasıtası, memurlarca suç delili olarak zapt olunur. Yediemine teslim edilir. Mahkemece müsaderesine karar verilir.*

116.maddeye göre Pazar satışı için ormanda tabii olarak yetişen ağaçların izinsiz ve belgesiz kesilip satışı için nakliye tezkeresiz taşınması halinde emvalin ve taşıma aracının elkonup zaptı gerekir. Zapt edilmiş emvalin müsaderesi gerekir. Fiilin cezası kabahat nevinden olup idari para cezası verilir. Elkonulanlar Sulh Ceza Mahkemesince müsaderesin karar verilir.

***Düzenlenen Kabahat fiili tutanağında;* şüphelinin nerede yakalandığı, ifadesi alınarak, kesim yerinin orman olup olmadığı, tapusu bulunup bulunmadığı, tapunun geçerli olup olmadığı, kesilen emvallerle kesim yerindeki kalıntıların kesim tarihi, ağaç cinsi, dip kütük çapı, miktarı ile uygunluk sağlayıp sağlamadığı, izin belgesi olup olmadığı, kesimin nereden ne masatla (kendi ihtiyacı veya pazarda satmak için mi) yapıldığı, kesimi kimin yaptığı açıklığa kavuşturulacak şekilde açıklamalar bulunmalı. İzinsiz kesilen veya nakledilen emval ve tali ürünler, araç, aletler ve suç vasıtası yediemine teslim edilmelidir. Yediemine teslim edilenler mahkemece müsaderesine karar verilir.**

TAPULU KESİME AİT ARAZİ İNCELEME RAPORU ÖRNEĞİ

1-) Raporun Tarihi ve Numarası :
2-) Başvuru Sahibinin
a) Adı ve Soyadı
b)Dilekçe Tarihi;
c)Talebi; Pazar satışı için tapulu tarım arazisinden ağaç kesimi
3-) Tapulu Kesim İstenilen Yerin;
a) İli, İlçesi, köyü ve mevkii
b) Orman İşletme Şefliği;
c)Orman İşletme Müdürlüğü;
d)Orman Bölge Müdürlüğü;
4-) Tapu Belgesinin Cinsi ;
a) Sahibi ;
b) İli; İlçesi;köyü,mevkii;
c) Arazinin Vasfı ;
d) Tabunun iktisap şekli;
e) Tarih, yevmiye, cilt, sayfa ve parsel numarası;
f) Tapu belgesindeki yüzölçümü ;
g) Belgedeki Hudutları(Komşu arazi sahipleri ve arazi çeşitleri;
Doğusu ;
Batısı ;
Kuzeyi;
Güneyi;
h) Mülkiyet belgesinin bu yere ait olup olmadığı;
I) Belgenin hukuken geçerli belge sayılıp sayılmadığı;
5-) İncelenen Taşınmazın;
A)Arazideki Fiili hudutları (Bitişikteki arazi sahipleri ve arazi vasıfları)
Doğusu;
Batısı;
Kuzeyi;
Güneyi;
B) Arazide ölçülen yüzölçüm (m2);
6-) Komşu arazi sahipleriyle ihtilaf olup olmadığı;
İhtilaflı İse;
a)Mahkemeye intikal etmiş ise son durum;
b)Aksi halde ihtilafın muhtarlıkça belgelenmesi;
c)Şahit ve mahalli bilirkişi ifadeleri ile tespiti;
7-) Taşınmazın Fiili Durumu;
a) Üzerindeki ağaçların cinsi, yaşı, adedi, dağılış şekli;
b)Arazinin toprak yapısı;
c)Arazinin kullanım Şekli
d)Arazinin yamaç meyil derecesi;
8) Kesilmesi istenen ağaçların cinsi ve türü, adedi ve dikli hacmi;
9-) İncelenen Yerin evveliyatının orman sayılan yerlerden olup olmadığı ;
10-) Tapulu kesime izin verilmediyse sebepleri;
11-) İncelenen yerde tapulu kesim izninin verilmesi nedeni;

Tapulu kesim iznine esas olmak üzere düzenlenen bu rapor okundu ve imzalandı. / / 2010

Orman İşletme Şefi—İmza	Teknik Eleman Adı Soyadı—İmza

.

ORMAN KANUNUNDAKİ KABAHAT SAYILAN FİİLLERE VERİLECEK İDARİ PARA CEZASI UYGULAMASI

6831 sayılı Orman Kanununda yapılan değişiklikle Orman Kanunundaki idari para cezalarına uygulanacak temel ceza miktarları kanun maddelerini yürürlüğe girdiği tarihi tibariyle belirtilmiştir.

İDARİ PARA CEZASINI VERECEK GÖREVLİ KİŞİLER

Orman Kanununda mercii belirtilmemiş idari para cezası yaptırım kararını, kabahatin işlendiği yerde görevli olan Orman İşletme Şefince verileceği ORK.111/a maddesinde belirtilmiştir. Cezayı verecek makam kanunda yazılı ise o yetkili kişi veya makam idari para cezası kararını verir. Kanunda bu husus belirtilmemiş ise orman şefi verir.

KABAHAT FİİLLERİNDE UYGULAMA

Orman Kanununda belirtilen kabahat fiillerinin cezalandırılmasında bu kanununda belirtilmeyen usul hükümleri, 5326 sayılı Kabahatler Kanununda belirtilmiştir. Kabahatler Kanunu kabahat fiilleri için genel nitelikli bir kanundur. Bu kanundaki usule ilişkin kurallar ormanda işlenen tüm kabahatfiillerinde uygulanır. Kabahatler suç sayılmaz. Suçlar için hapis ve adli para cezası verildiği halde kabahat fiilleri için sadece idari para cezası ve idari yaptırımlar uygulanır.

YILLARA GÖRE İDARİ CEZALARININ TESPİT EDİLMESİ

6831 sayılı Orman Kanunundaki kanunun maddelerindeki değişme tarihleri dikkate alınarak kanunda yazılı olan temel ceza miktarına her yıl için bakanlar kurulunca tespit edilip belirtilen yıllık değerleme oranı kadar artırılarak bulunan miktar o yıl için uygulanacak idari para cezalarıdır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunun. 17 / 7 md. İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Bakanlar Kurulunca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranı kadar kanundaki ceza artar. Bu suretle idari para cezasının hesabındaki bir Türk Lirasından az olan kuruş kısmı tamamen atılır. Dikkate alınmaz.

Örneğin; 2008 yılına ait ve kanunda yazılı olan temel idari para cezası 50 TL ise ve idari para cezası 2009 yılı için % 13 artırılacağı Bakanlar kurulunca ilan edilmiş ise 6,50 TL artış olur fakat bu artış tutarının kuruş kısmı tamamen atılır (50 +6= 56) TL 2009 yılı için idari para cezası olur. Bu şekilde her yıl için değerleme oranı tutarının kuruş kısmı tamamen atılır ve kuruşsuz olarak bir önceki yılın idari para cezasına artış miktarı kuruşsuz olarak eklenir. Böyle her yıl için zincirleme devam eder. Kanunda idari para cezasını artırma nedeni varsa (örneğin fiilin işlendiği yer Milli Park ormanı ise, otlatma fiilini yapan kişi suçun işlendiği köyde oturmayan veya o orman içi köyün nüfusuna kayıtlı değilse, ceza miktarı kanunda tarif edildiği tarzda artırılır. (Olay yılına ait ceza + milli parkla ilgili cez a= o yıl için verilece ceza tutarı TL.)

İDARİ PARA CEZASININ ALT VE ÜST SIRINDAKİ CEZANIN VERİLMESİ

İdari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği, zararın azlığı veya çokluğu ile failin kusuru ihmal ya da kasten işlemiş olması ve failin ekonomik durumu fakir veya zengin kişi olması gibi durumları birlikte göz önünde bulundurulur. Buna göre idari para cezasının alt veya üst sınırı arasındaki ceza miktarı orman işletme şefince takdir edilerek verilir. Cezanın artırılış sebebi idari yaptırım kararında açıklanır. (.Kab. Ka. Md. 17/2 .bk.)

KABAHAT FİLİNİ KİŞİNİN EMRİNDE ÇALIŞAN İŞLEDİĞİNDE

İşin sahibi özen yükümlülüğünü yerine getirmediği, fiilin işlenmesini önlemediği ve gerekli tedbirleri almakta kusurlu bulunması sebebiyle kabahat fiili işlemiş olan işçi ile birlikte organ veya organ temsilcisi hakkında da idari para cezası uygulanması gerekir. Örneğin; Ormanda izinsiz olarak hayvan otlatan çoban, mal sahibinin hizmetinde çalıştığı için, çobanla birlikte mal sahibi de ormana verilen ceza ve zarar tutarından birlikte sorumludurlar. Bu nedenle, idari para cezası yaptırım kararındaki para cezası tutarını çoban ve hayvan sahibi birlikte ödemek zorundadırlar.

Ormandaki maden ocağını izin alarak işleten kişilerin emrinde işçi sıfatıyla çalışan kişiler, ocakta maden çıkardıkları sırada orman sahasında bir kabahat fiili işlerse işçi ile birlikte ocak sahibi de idari para cezasını birlikte ödemek zorundadırlar. (5326 sayılı Kab. Ka. Md. 8, 9. Bk .)

KABAHAT FİİLLERİNDE ZAMANAŞIMI SÜRELERİ

***Orman Kanununda kabahat sayılan fiiller;* Kabahatler Kanunun 20. Maddesi hükmüne göre soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezası kararı verilemez. İdari para cezası yaptırım kararını imzalayanlar, soruşturma zamanaşımının geçip geçmediğine daima dikkat ederek kabahat fiili tespit tutanağına göre, kanun uygulamasının hemen çok acele en geç 7 iş günü içerisinde yapılması gerekir. Kabahatler Kanunun 21. Maddesine göre, yerine getirme zamanaşımının dolması halinde ise idari para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.**

İşlenmiş kabahat fiillerinin soruşturma zamanaşımı dolmadan her zaman her durumda idari para cezası ve yaptırım kararı verilebilir. İtiraz davası açılıp itirazın haklılığına ve idari yaptırım kararının hatalı olduğu mahkemece tespit edildiğinde mahkeme kararına uyarak aynı fiil için zamanaşımı süresi içinde yeniden idari para cezası uygulanabilir. (K. K. Md. 20 Bk.).

İDARİ PARA CEZASI KARARININ TEBLİĞİ

Kabahat fiili işleyenlere idari para cezası yaptırım kararı 7201 sayılı Tebligat Kanunu 20 ve 21 maddesi hükümleri uyarınca tarih belirtilerek el ürünü imzası karar belgesine alınarak faile huzurda tebliğ edilir. Ya da tebligat zarfına idari karar konularak posta ile adresine tebligat yapılabilir. (Tüzük md.28)

İDARİYAPTIRIM KARARINA KARŞI
KANUN YOLUNA BAŞVURMA İTİRAZ DAVASI AÇILMASI;

İdari yaptırım kararına karşı yapılan itirazların hangi mercide hangi süre içinde yapılacağı özel konulu kanunda hüküm varsa o hükme uyarak, şayet hüküm yoksa genel nitelikte olan Kabahatler Kanunu hükmüne göre itiraz süresi ve itiraz mercii gösterilir. Bu yerlere belirtilen süre içinde itiraz nedenleri gösterilerek dava açılabilir.

İdarece verilen orman kanunuyla ilgili idari yaptırım kararına karşı hukuka aykırı ve yanlış, fazla, haksız uygulandığı ileri sürülerek faile idari kararın tefhim veya tebliğ

tarihinden başlamak üzere Kabahatler Kanunun 27, maddesinde belirtildiği gibi 15 gün içinde mahalli Sulh Ceza Mahkemesinde 2 nüsha dilekçe ile itiraz davası açılabilir. Bu hak düşürücü süre geçtikten sonra açılmış itiraz davası reddedilir ve idari para cezası kesinleşir.

Mahkeme idari kararda Hukuka ve kanunlara aykırılık görülürse veya yanlış uygulama varsa, söz konusu idari karar iptal edilebilir. Bu mahkeme kararının taraflara tebliğinden itibaren aleyhe verilen bu kararlara karşı yedi gün içinde, fail kişi veya idare bir dilekçe ile itiraz sebeplerini belirterek görevli en yakın Ağır Ceza Mahkemesine itirazın yeniden incelenmesini talepte bulunur.

Mahkeme idari yaptırım kararını hukuka aykırı yanlış veya fazla görürse, idari kararın düzeltilmesini veya idari kararın kaldırılmasına karar verebilir. Verilen bu karar kesindir. Bu karar doğrultusunda idari yaptırım kararı yeniden tekrar düzenlenmesi mümkündür. Kabahat işleyen cezasını mutlaka alır.Bu yeni idari yaptırım kararı faillere tekrar tebliğ edilir. Kanuni süresi içinde tahsilâta geçilir. (K.K.md. 28. 29. Bk.)

İDARİ CEZALARIN KİMLERE UYGULANMAYACAĞI

Kabahatler Kanunu 11. Maddesi hükmüne göre 15 yaşından küçük çocuklarla tam akıl hastası olanlar hakkında idari para cezası uygulanmaz. Bu durumdakilerin velisi veya vasisi hakkında idari yaptırım kararı verilir. Kararda gereken açıklama yapılır.

KABAHAT FİİLLERİNE İŞTİRAK

Kab. Ka 14. Maddesine göre kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir. Failler kanundaki suç veya kabahat fiilinin işlenmesine katılmışsa, yardımcı olmuşsa, suça iştirakten dolayı bu kişiler hakkında kanuni işlemler yapılır.

SUÇ FİİLİ İLE KABAHAT FİİLİNİN BİRLİKTE İŞLENMESİ

Aynı zamanda hem suç hem de kabahat fiili işlenmiş ise suçla ilgili fiil mahkemece karara bağlanır. Kabahat fiili ise idarece verilen idari para cezası yaptırım kararıyla cezalandırma yoluna gidilmesi gerekir. (Kab. Ka. Md. 15 k.)

KABAHAT FİİLLERİNDE YAPTIRIM TÜRLERİ

Kabahat fiili karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir. İdari tedbirler ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan ruhsatların iptali, süreli olarak geri alınması, faaliyetin durdurulması gibi diğer tedbirler uygulanır. Bu idari tedbirler kabahat fiiliyle alakalı kanununun ilgili maddesinde belirtilmiştir. (K.K. md. 16 bk.)

KABAHAT FİİLİNDE KULLANILAN ARAÇ GEREÇ VE EMVALİN ÜRÜNLERİN MÜSADERESİ

Orman Kanunuyla ilgili kabahatlerde kanunda hüküm varsa el konulan emval, ürün, suç nakil aracı ve suçta kullanılan her türlü malzeme ile diğer eşyalar, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre görevlilerce el konur ve müsadere kararı, fiilin işlendiği mahalde görevli Sulh Ceza Mahkemesince, duruşma keşif ve bilirkişi incelemesinden sonra müsadere gerekiyorsa TCK. Nun 54, maddeleri uyarınca müsadere kararı verilir.

ORMAN ÜRÜNLERİNE VERİLEN ZARAR VE ZİYANIN TAZMİNİ

Kabahat fiilleri ile orman ürünlerine ağaç ve fidanlara, otsu bitkilere, orman toprağına ve tesislere verilen zarar ve ziyan miktarı gerçek duruma göre tespit olunarak hukuk mahkemesinde tazminat davası açılarak faillerden tazminat istenir. Veya fail rıza en tazminatı dilekçe vererek mahkemeye gitmeden önce idareye ödemek isterse o takdirde dava açılmayabilir. Alacak normal yoldan tahsil edilir.

TERİMLER

Hukuk; Kişilerin birbiri ile ve toplumla olan ilişkilerini düzenleyen ve yaptırım gücünü Devletten alan uyulması zorunlu olan düzenleyici kuralların tümüne hukuk denir.

Yaptırım; Devlet tarafından, kanunlara uyarak cezalandırmak veya bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya zorlamaktır.

Kabahat; kanunun karşılığında idari para cezası ve diğer yaptırımların uygulamasını emrettiği haksızlıktır.

İdari yaptırım; Kanunda yazılı bulunan idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir.

Fail; kanunda yazılı fiili işleyen kişiye fail denir.

Taksir; bir şeyi eksik yapma veya bir şeyi yapabilir iken yapmama hali ve hukukça beğenilmeyen hareketlerdir.

ORMAN KANUYLA İLGİLİ KABAHAT FİİLLERİNE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI LİSTESİ

6831 sayılı orman kanunu ceza maddesi ve kabahat fiili açıklaması	2008 yılı için kanunda yazılı temel ceza miktarı (TL:)	2011 ceza TL. De.oranı %....	2012 ceza TL. De.Oranı %......
91/5 . göre; 14/A ve 14/B maddedeki fiillerden olup 91/1. maddede yazılı olan fillerin dışındaki fiiller için; idari para cezası uygulanır. Ayrıca ; Fiilde kullanılan araç ve eşyalarla, fiilden elde edilmiş emvalin, kamuya aktarılması na ilgili Orman İşletme Şefince karar verilir.	250—2000 TL. Arası İd. Pa. Ce. verilir. Ancak Ceza; 3, 23, 24, 25 maddeki. yerlerde işlenirse, id. pa. ce. 500 TL. den az olamaz. Kabahat fiilinde kullanılan araç ve gereç ile elde edilen yediemindeki emval kamuya aktarılır.	250 TL. ile 2000 TL Arası İd.Pa.Ce. Verilir. 3,23,24,25 madde kapsamındaki yerlerde; İd. Pa.Ce. 500 TL. den az olamaz.	
94 / 2. ORK. 18. Maddesine aykırı olarak Balık üretme tesisi ve odun maddesi işleyen fabrika, hızar ve her çeşit ocakları, orman sınırları dışında izinsiz kuranlara	1000 TL: den 10000 TL. Ye kadar İd. Pa. Ceza verilir. Tesis ve ocaklara el konur ve müsadere olunur.		
94 / 3.—ORK. 14. Md. (	100 TL id. Pa.		

C ve E) bendindeki fiilleri izinsiz işleyenler için	Ce. Verilir. Eşyalar mahkemece müsadere edilir..		
95 / 1 - ORK 19. Md. Göre ormana izinsiz hayvan sokan veya başıboş bırakan Mal sahibi ile çobana İd. Pa. Cezası verilir. Havanlara müsadere edilemez	*Bir keçi için (6 TL)		
	*Bir Büyük baş hayvan için (3 TL.),		
	*Bir Küçükbaş hayvan için (1 TL.),		
95 / 2 - 95 / 1 madde göre ormanda havan otlatanlar ormana başıboş olarak hayvan girmesine sebep olanların toplam cezası	İdari para cezası toplamı 20 TL. Den az ise 20 TL İd. Pa. Ce. Verilir.		
95 / 3.—Ormanlara izinsiz hayvan sokma fiilini, fiilin işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi hâlinde, yukarıdaki 95/1 cezalar iki kat artırılır.	O orman içindeki köyde oturmayan veya o köyde nüfusa kayıtlı olmayan kişi çobanla Mal sahipleri için ceza formülü (1+2=3)		
95/4.-Yanan orman sahası,gençleştirme, ağaçlandırma sahasında bunarın tesisine başlandığı tarihten itibaren 15 yıl içinde kasten hayvan sokanlarla girmesine sebebiyet verenlere.	95/1, 95/2, 95/3 maddesinde yazılı olan cezalar iki kat tatbik edilir. Formül (1x2=2) olur		
96/1 -ORK. 20 ve 21 maddelerine aykırı hareketle, yayla, kışlak ve sulama yerlerinde hakları olup da idarenin belirttiği yollardan hayvanlarını götürmeyen ve bu yüzden ormana zarar verenlerle otlatma planına uymayanlara	Bu fiilleri işleyen çoban ve mal sahiplerine, birlikte 120 TL idari para cezası verilir.		
97/1 -Ormanda dikili ağacı keserken vurulmuş damga izini dip kütükte bırakmamak veya ağaçları zeminden 5 Cm. Yüksekten değil de daha yüksekten kesenlere kesilen her ağaç için ceza.	Ağacı kesen işçiye ceza; Beher ağaç için 60 TL. İdari para cezası verilir.		
99--ORK. 37. Md. Göre	Fiili işleyen		

verilmiş izinlerde; idarece istenen şatlara riayet etmemek, izin yeri dışına çıkarak ve belirtilen türler dışındaki bitki ve ürün artıklarını toplamak,	kişilere , 200 TL. İdari para cezası verilir.		
100/4.- 41. Maddesinde yazılı 1) Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapana idari pa. Ce.verilir. 2) Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin depo veya istif yerlerine götürenlere idarî para cezası verilir.	1)-Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara 1000 TL. İdari para cezası verilir. 2)—Damgaya ve belgeye tabi orman emvalini damgasız olarak istif yerine taşıyanlara 500 TL. İdari pa. Ce. Verilir.		
101 / 1 -Yazılı olarak yapılan tebligat tarihinden itibaren iki yıl içinde 50 nci maddede yazılı işaretlerle ormanların hudutlarını belli etmeyen özel orman sahibine	Özel orman sahibine 5000 TL. İdari para cezası verilir.		
101 / 2.—Özel orman sahipleri bu 101/1 md. Deki cezanın kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmeyene	Özel orman sahibine 10000 TL. İdarî para cezası verilir.		
102 / 1 -ORK. 51. Mad. Özel ormanının imarını ağaçlandırmasını böcek zararlısı ve hastalıklarıyla mücadele etmeyen ve verilen müddet içinde gerekli tedbirleri almayan hususi orman sahibine	Özel orman sahiplerine 5 000 TL. İdari para cezası verilir.		
103 / 1. –ORK. 67 nci mad. Aykırı hareket edenlere yani fidanlıklarda ve orman sahasında sertifikalı tohum kullanmayanlara Fidanlıklarından yurt dışına sevk edilecek fidanlara ve tohumlara sertifika almadan sevk edenlere ceza verilir.	Fidanlıklarda ve ormanlık sahalarda sertifikasız tohum ve fidan kullanan ve sevk edenlere 1 000 TL. İdari para cezası verilir.		

103 / 1. Devlet ve öze kişilerin tohumlanmış alanlarına ve fideliklere hayvan sokulması veya girmesi suretiyle bu alanlara zarar verenlere üçbin, Diğer alanlarda zarar verenlere Bin TL. İdarî para cezası verilir	Fideliklere ve tohumlanmış sahalara havan sokup zarar verenlere 3 000 TL.		
	Diğer sahalarda ise; 1 000 TL. İdari para cezası verilir.		
105 / 1. –ORK. 69. Md. Göre, orman yangınlarını söndürmeye gitmeleri ilanla emredildiği halde söndürmeye gitmeyen, gidip de çalışmayan mükelleflere idari para. Cezası verilir.	Yangını söndürmeye gitmeyen ve bu işte çalışmayan mükellef kişilere 200 TL. İdari para cezası Mülki amir tarafından verilir.		
107 /1 f. -ORK. 74 göre, ormanlara girilmesi valilikçe men edildiği halde buna uymayan kişilere mahallin en büyük mülkî amiri tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre idarî para cezası verilir.	Yetkili makamca verilmiş emirlere aykırı davranışı olan kişiye 1000 TL idari para cezasını mülki amir verilir.		
109 / 1- Ağaçlara vurulan Resmi damga izini ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki işaretleri ve levhaları ve orman kadastro sınırını gösteren sabit taş veya beton kazıkları, ormanlardaki otlak, yaylak ve kışlakların sınır işaretlerini kasten olmaksızın kıran, kaldıran, belirsiz hâle getiren, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç değilse o zaman İdari Para. Cezası. Verilir.	Kabahat fiillerinden her birini işleyen kişiye 500 TL den 4000 TL ye kadar İdari Para Cezası Takdir edilerek verilir.		
110 / 1 –ORK. 76 /a maddesine . Göre Devlet ormanlarında; Orman İdaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde geceleyenlere id. Pa. Ce.	Konaklama yeri dışında ormanda konaklayan kişiye 50 TL. İdari para cezası verilir.		
111 ORK. 3. 23, 24, 25. Maddesine göre	Buralarda işlenen fiil için		

muhafaza ormanı ve milli park ormanı olarak ayrılmış ormanlarda, suç ve kabahat fiillerini işleyenlere ceza	cezalar iki misli olarak hükmolunur. Formül (1x 2 = 2)		
116/A—B sahipli arazilerde ağaçlardan faydalanmak isteyenlerin orman idaresinden izin belgesi olan tutanak almadan kesme ve götürme fiilini yapan sahipleri hakkında,	100 TL. İdari para cezası verilir.		

ORMAN SUÇU VE KABAHAT FİİLLERİ HAKKINDA TUTANAK DÜZENLEME

Tutanakta Bulunması Gerekenler suç tutanaklarına benzer şekilde düzenlenir.

Kolluk görevlisi sayılan vazifeli orman memurlar tutanakları düzenlerken kanuna aykırılık teşkil eden fiili, gördüğünü, yaptığı incelemeleri, faile suçla ilgili sorduğu soruları ve aldığı cevapları, inceleme sonucunda failin suçu nasıl, hangi tür suç işlediği hakkında edindiği görüş ve kanaatini adil ve doğru olarak, durumu, delilleri aydınlatıcı bir tutanak düzenleyerek hazır bulunan tanık ve fail kişilere imzalatır. Kendiside imzalar. Düzenlediği tutanak ve diğer evrakları birlikte en geç üç gün içerisinde incelenmek üzere ilgili amirine imzası karşılığı zimmetle teslim eder.

Fiilin işlenmesinde kullanılan ve fiilin işlenmesi neticesi meydana gelmiş olan el konulan, delil sayılan ağaç, tomruk, kereste ve yakacak sair mahsuller ile suçta fiilen kullanılan nakil vasıtası ve suç aletleri vazifeli orman memurlarınca muhafaza edilmek üzere yediemin senedi mukabilinde öncelikle orman depolarına götürülerek teslim edilir. Orman deposu yoksa ve fiilin işlendiği yer belediye hudutlarında ise o yer belediyesine, köy hudutları içinde ise o köy muhtarına, yokluğunda vekiline, onun da yokluğunda ihtiyar heyeti üyelerinden birine yediemin senedi mukabilinde teslim olunur. Bunların nerede kime teslim edildiği tutanağa ve yediemin senedine ayrıca yazılır.

Tutanakta suçu yada kabahati kimlerin işlediğini, suça katılan ortak varsa bunların da TC: kimlik numarası ile kimlik bilgilerini, devamlı oturmakta oldukları ikamet yeri olan ev ve iş yeri adreslerini, failin fiili nüfusuna kayıtlı olduğu veya o ormanın içindeki köy hudutları içerisinde devamlı oturan kişilerden olup olmadığını, ne işle meşgul olduğunu, ekonomik durumunu, suç veya kabahat fiilinin görüldüğü ormanın kime ait ve hangi vasıfta olduğunu, bölme numarası, kabahat veya suçun hangi tür suç yada kabahat olduğunu belirtir.

Failin kimlik bilgileri ile oturduğu yer adresini resmi kayıtlara göre doğru bir şekilde tespit edilir. Fiilin hangi tarih ve saatte, nasıl, nerede, ne yaparken rastlanıp görüldüğü, bu konuda bir ihbar varsa ihbarın nasıl, kim tarafından yapılmış olduğunu, Zarar varsa zararın türü ve miktarı belirlenir Tutanak imzalanır ve kanuni gereği yapılmak üzere aynı gün en geç üç gün içinde ilgili tüm evrakları ile birlikte Orman İşletme Şefine zimmetle teslim eder. Bu konularda gecikme olursa tutanağı düzenleyen vazifeli memurlar ihmalleri sebebiyle sorumlu tutulurlar.

Orman İşletme Şefi tutanakta hukuki hata veya noksanlık olup olmadığını denetler düzeltilmesi mümkün olan hatalar eksiklik için ek tutanak düzenlenir. Tutanağı düzenleyenlerce noksanlar giderilerek düzeltilir. Evraklar tamamlanarak en kısa zamanda idari para cezası verilir. Aynı zamanda Suç işlenmişse en geç 10 gün içinde mahalli

Cumhuriyet Savcılığına tutanak ve ekleri evraklar gönderilerek Ceza mahkemesinde dava açılması sağlanır.

Orman işletme şefi idari para cezası için tutanakta belirtilen duruma uyarak idari yaptırım kararını bir savcı ve hakim gibi düşünerek adil ve doğru bir yaptırım kararı alarak kanun kurallarını uygulayarak vermekle yükümlüdür.

Savcılık suç tutanaklarını esaslı bir şekilde hukuki yönünden inceler. Tutanakta suç ve suçlusunu ispatlamaya yeterli deliller yoksa takipsizlik ve failin suçu işlendiğine dair kanaat oluştuğunda, iddianame düzenleyerek davayı Sulh Ceza Mahkemesine açar. Mahkemece iddianamenin kabul edilmesinden sonra duruşma günü ve saati taraflara bildirilir. Kovuşturma evresi sonunda hâkim hükmünü verilir. Hükümde fail suçlu görülürse cezalandırılır. Suçta kullanılan araç ve gereçlerle suç işlenmesiyle meydana gelmiş emvallerin müsaderesine karar verir müsaade olunanların değerleri orman idaresine gelir olur.

6831 SAYILI ORMAN KANUNUYLA İLGİLİ
İDARİ YAPTIRIM KARARI ÖRNEĞİ

Kararı veren kuruluş;
Karar numarası ; 2010 /5
Failin kimlik ve adres bilgileri;
Kabahat fiilinin mahiyeti; Milli park ormanında hayvan otlatma
Fiilin işlendiği Yer; Kovada milli Park ormanı
Fiilin işlendiği zaman dilimi;
Mevcut deliler ve açıklaması; 1/02/2010 Tarih ve 3241 sayılı suç tutanağı ve ekleri.
Yaptırım karar tarihi;
Soruşturma evrakları ;
İlgili Kanun maddeleri; 6831 sayılı kanunun 95/1, md. Ve 111. Madde hükümleri
İdari para cezasının hesaplanması; 1x 6X2= 12 TL.
Ödenecek idari para cezası tutarı 95/2 md. Göre ; 20 TL.

Açıklama; 5326 sayılı Kanunun 27. Maddesine göre ;Bu idari yatırım kararının tarafınıza tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde bu karara karşı mahalli Sulh Ceza Mahkemesine itiraz davası açmadan önce cezayı orman idaresine ödemek istediğinizde ¼ oranında peşin ödeme indirimi yapılacaktır. Geri kalan 3 / 4 kısmın ödenmesiyle borcunuz ödenmiş sayılacaktır. 15 gün içinde peşin ödeme yapmadığınızda bu haktan yararlanılamaz.

Kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde borcunuzu ödemediğinizde veya dört eşit taksitle ödemeyi kabul etmediğinizde Amme Alacaklarının Tahsili hakkındaki Kanun uyarınca icra yoluyla gecikme faizi de eklenerek tahsilat yapılacaktır. Kanun yolu açık olmak üzere karar verildi. / / 2010

Kararı veren yetkili ve görevli; Adı Soyadı Unvanı ve imzası

Kararın Faile Tebliği Tarihi ve İmzası;

Kararın Kesinleşme Tarihi ;

YAKALAMA VE GÖZALTINA ALMA TUTANAĞI ŞÜPHELİ VE SANIK HAKLARI FORMU*

<u>Şahsın Kimlik Bilgileri</u>

T.C. Kimlik Numarası;

Soyadı : .... Doğum Tarihi: ....../....../....
Adı : .... Doğum Yeri;
Ana Adı : .... Cinsiyeti;
Baba Adı : ....
Nüf.Kay.Old.Yer (İl/İlçe/Köy) Yer(Cadde,Sokak vs.);
Şahsın Yakalandığı Tarih/Saat Yakalamanın Hangi Koşullarda Yapıldığı

Yakalamaya Neden Olan Suç ;
Yakalamayı Yapan Görevli Orman Muhafaza Memurları /Kişiler:
Gözaltına Alınmanın Tarih ve Saati:

Olayı ile ilgili olarak .... Suçu şüphesi/Cumhuriyet savcısının talimatı ile yakalandınız/gözaltına alındınız. Başka suçlara karışmış olma ihtimaliniz de aynı zamanda soruşturma kapsamındadır.

Yürürlükteki mevzuata göre, aşağıda belirtilen haklarınız bulunmaktadır:

I- Kimliğinizle ilgili sorulara doğru cevap vermek zorundasınız.

Kimliğinizle ilgili bilgileri vermemeniz veya yanlış bilgi vermeniz suç teşkil edecektir.

II- İsnat edilen suç hakkında açıklamada bulunmama, yani susma hakkına sahipsiniz.

III- Yakalandığınızı ve/veya gözaltına alındığınızı yakınlarınıza haber verme hakkınız vardır. Haber vermek istediğiniz yakınınıza veya belirlediğiniz bir kişiye veya yazılı olarak karşı çıkmadığınız takdirde Büyükelçiliğinize /Konsolosluğunuza durum derhâl bildirilecektir.

IV- Aleyhinize var olan şüpheleri ortadan kaldırmak için lehinize olan hususları öne sürebilirsiniz.

V- Müdafi tayin hakkınız vardır. Müdafi tayin edebilecek durumunuz yoksa, baro tarafından tayin edilecek bir müdafiîn hukukî yardımından yararlanabilirsiniz. Müdafi ile görüşme ve konuşma hakkınız vardır. Müdafiîniz, ifade alma esnasında hazır bulunabilir.

VI- Yakalama, gözaltına alma işlemine veya gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, hemen serbest bırakılmanızı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilirsiniz.

İsnat olunan suçla ilgili olarak tarafıma okunan ve form olarak bir nüshası verilen haklarımın neler olduğunu anladım.

Yakalanan veya Gözaltına Alınan Şahsın İmzası

Yukarıda adı ve açık kimliği yazılı şüpheli/sanığa isnat olunan suçla ilgili haklarını açıkladım ve kendisi tam anlamıyla anlayarak imzaladı / imzadan imtina etti, formun bir nüshası kendisine verildi.

Görevlinin sicil numarası, birimi , adı ve soyadı adresi-imzası

Yakalama, gözaltına alma ve ifade alma yönetmeliği'nin ekidir.

1-) Bu form tüm suçlardan dolayı yakalanan ve/veya gözaltına alınan şüpheli/sanıklara verilecektir.

2-) Bu form, gözaltına alınan her şahıs için üç nüsha doldurulacak, bir nüshası şahsın kendisine, bir nüshası Cumhuriyet başsavcılığına verilecek, diğer nüshası ise dosyasına konulacaktır.

DÜZENLENMİŞ DİLEKÇE VE RAPOR ÖRNEKLERİ

BİLİRKİŞİ RAPORU
SULH CEZA HAKİMLİĞİNE-KEÇİBORLU
Mahkeme esas No : 1994 / 7
Davacı : Keçiborlu Orman İşletme Şefliği
Sanık : M. Doğancı
Suçun Konusu : Damgasız ve nakliyesiz kaçak orman emvali bulundurmak.

Yukarıda tarafları ve konusu yazılı kamu davasına konu yerde 3.3.1994 günü yapılan keşifte, teknik bilirkişi olarak hazır bulunduğumdan keşfinizi izledim. Beyanları dinledim. Tarafların birlikte, huzurunuzda gösterdikleri suç konusu emvalleri gördüm. Mahkemenizce istenilen hususlar hakkında kanaatim aşağıda belirtilmiştir.

Dava dosyası, suç tespit tutanağı, tanık anlatımları ve sanığın karşı savunması kapsamı doğrultusunda suç konusu emvallerde yaptığım tetkik ve tespitte:

1-) Davanın dayanağını oluşturan 4.1.1994 tarih ve 1913 nolu suç tespit tutanağı ile eki tazminat raporunun keşif yapılan emvallere ait olduğu, cinsi, miktar ve vasıfları itibariyle aynen uyduğu ;

2-)Suça konu orman emvalleri, sanığa ait olup inşa halinde olan 15,00 X 9,00 metre ebadında bulunan kagir besi hanesinin çatısında dikme ve dilme şeklinde kullanılmış olduğu, hiçbirinde damga izi işaretine rastlanılmadığı, dava dosyasında da nakliye tezkeresi veya herhangi bir izin belgesinin bulunmadığı, emvallerin kabuklu ve kuru olduğu, enkaz özellikleri taşımadığı, üzerinde inşaattan söküldüğüne dair bir belirtiye, çivi izlerine rastlanılmadığı, balta ve el testeresi kesimi olduğu, emvallerin kuruluğundan, renginden ve üzerindeki böcek yiyinti durumundan bunların suç tarihinden iki sene öncesi kesimi olduğu tespit edilmiştir.

(Ahırda) kullanılmış olan emvallerin cins ve miktarlar itibariyle :

Cinsi	Orta kutru Cm.	Boyu Mt.	Adedi	Hacmi M3.
Ardıç maden direk	8	2,50	3	0,039
	9	3,00	9	0,171
		TOPLAM	12	0,210

Tanıkların suç zabıtlarını doğrulayıcı anlatımlarından ve sanığın ikrarından suç konusu emvallerin Saracık Köyünden ismini bilmediği birinden satın almış olduğu, emvallere ait nakliye tezkeresi olmadığı sebeple de suçunun sabit olduğu, 6831 sayılı kanunun değişik 108. Nci maddesinde yazılı suçu oluşturduğu, emvallerin besi hanede sarf edilmiş olmaları sebebiyle ve müsaderenin imkansızlığı nedeniyle tazminata gerek bulunduğu, tazminata esas 1992 yılı orman emvali birim fiyatlarına göre müdahil Orman İdaresinin zararı :

2.S.K.B. Ardıç maden direği 0,039 m3.X 430 000 Tl ./ m3 = 17 770 TL.2.S:N:B.Ardıç maden direği 0,171 m3 X 430 000 TL / m3 = 73 530 TL. Olmak üzere toplam 91 300 TL. Olduğu, başkaca tazminatı gerektirir hususun bulunmadığı, müdahil idarece tanzim edilen tazminat raporunda ağaçlandırma gideri hesap edilmişse de suç kaçak emval bulundurma suçu olduğundan failin fiilinin ağaç kesme eylemine ait bir delil olmadığından ağaçlandırma giderini gerektirmeyeceği sonuç ve kanaatine varılmıştır.Bilgilerinize saygı ile arz olunur.07.3.1999

Teknik Bilirkişi Serbest Orman Yüksek Mühendisi

. .

BİLİRKİŞİ RAPORU
ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE
ISPARTA

Dosya Esas No : 2001/566
Davacı : Isparta Orman İşletme Müdürlüğü
Davalı : İ. Tatlıcan
Dava Konusu : Tapu iptali - Tescil - Müdahaleni önlenmesi

Yukarıda belirtilen dava ile ilgili arazide yapılan kesifte Mahkemenizce bilirkişi seçilmiş bulunduğumuzdan 8.03.2002 günü mahkeme heyetiyle beraber dava konusu taşınmazın bulunduğu Büyük gökçeli kasabasına gittik. Burada taşınmaz ve dosya üzerinde gerekli inceleme ve ölçümleri yaparak aşağıda arz olunan sonuca vardık.

İNCELEME :

1-) Dava konusu Taşınmazın Yeri : Dava konusu taşınmaz Büyük gökçeli kasabası Kızıl kuyu yolu mevkiindedir.Burasının dava konusu yer olduğunu saptadık. Buraya ait orman Amenajman meşçere haritasını, orman tahdit tutanak ve haritasını,arazi kadastro paftasını inceledik. Beraberce zemine uyguladık. Zemine aynen uyduğunu gördük. Bu uygulama sonucunda taşınmazın krokide (B) harfi ile gösterilen 6550 m2 kısmının 89-90 ve 91 nolu orman tahdit sınır (O T S) noktalarını birleştiren kesinleşmiş orman tahdit hattının dışında kalarak (ORMAN SAYILMAYAN YARLERDEN) olduğu.Krokide (A) harfi ile gösterilen 410 m2 lik kısmının ise 89 90,91 nolu O.T.S. noktalarını birleştiren kesinleşmiş orman tahdit hattının İÇİNDE kalarak (ORMAN SAYILAN YERLERDEN OLDUĞU) anlaşılmıştır.

2-) Dava konusu yer ve civarının orman örtüsü ile toprak yapısı :

Taşınmazın civarında bulunan ormanda ardıç, pırnal meşesi orman bitkileri bulunmaktadır. Taşınmazın (A) harfi ile belirtilen kısmında bu orman ağaçlarının türlerine, toprak profilinde bunların kök çürüntülerine ve humus artıklarına rastlanılmaktadır. Taşınmazda eğim % 20 civarında olup toprak sığ ,taşlı ve kumlu killidir.Toprak yapısı renk ve organik maddeler bakımından çevre orman toprağının özelliklerini aynen göstermektedir. Buraya ait orman Amenajman meşçere haritası ile eski tarihli memleket haritasının incelenmesinde; Bu yerin orman kadastrosu yapılmadan önce de orman olduğu anlaşılmıştır. Taşınmaz bu haliyle de orman bütünlüğünü bozmaktadır.

Taşınmaz 3302 sayılı yasa ile kazanılmış bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş yerlerden değildir.4785 sayılı yasa ile devletleştirilmiş yerlerden olup 5658 sayılı yasa ile iadeye tabi yerlerden değildir. Taşınmaz 6831 sayılı Orman Yasasının 2/B maddesi uygulaması sonucu orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerden değildir. Taşınmaz bu haliyle 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesine göre ORMAN SAYILAN YERLERDENDİR:

Taşınmaz; otlak, yaylak, kışlak, mera, harman yeri, köy orta malı, hazine arazisi gibi yerlerden de değildir. Taşınmaz, tapulama paftasında pafta 31 ve 8844 nolu parsel olarak gösterilmekte yüzölçümü 6960 m2. Olup değeri 700 000 000 TL dir. Yüzölçümü 6960 m2 olan taşınmazın ; A= 410 m2 lik kısmının 89,90 ve 91 nolu O.T.S. noktalarını birleştiren kesinleşmiş orman tahdit hattının İÇİNDE kalarak ORMAN SAYILAN YERLERDEN OLDUĞU anlaşılmıştır.

Büyük Gökçeli kasabası sınırları içinde bulunan Devlet Ormanlarında tahdit çalışmalarına 1968 yılında başlanmış ve 1973 yılında bitirilmiş olup tahdit 5.9.1974

tarihinde kesinleşmiştir. Davraz serisi Devlet Ormanı 11814 nolu parsel olarak 1146,88 hektar olarak tapu sicilinin 11855 sayfasında kayıtlıdır. Dava konusu 8844 nolu parselin A= 410 m2 lik kısmı 11814 nolu parsel olarak tapuda kayıtlı bulunan 1146,88 hektarlık Davraz serisi Devlet Ormanı içerisinde kaldığından, mükerrer tapu oluşmaması için dava konusu 31 pafta 8844 nolu parselin 6960 m2 olan yüzölçümünün A= 410 M2 LİK KISMININ KESİNLEŞMİŞ Orman tahdit sınırı içerisinde kaldığından önceki tapunun iptali ile B= 6550 m2. Olarak tescilinin yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Bununla ilgili 1 / 2000 ölçekli kadastro durumunu gösterir harita örneği ile 1 / 10 000 ölçekli orman tahdit haritası ekte sunulmuştur.

SONUÇ VE KANAAT :

Taşınmazın A= 410 m2 lik kısmın toprağının yapı ve içerdiği organik maddeler bakımından çevredeki orman toprağının özelliklerini aynen göstermekte esmer renkli orman toprağı olduğu, Taşınmazın bu bölümünde çevre ormanda bulunan orman ağaçlarının türlerine, toprak profilinde kök çürüntülerine ve humus artıklarına rastlanıldığı,

Yukarıda belirtilen nedenlerle, yapılan orman tahdidi çalışması sonucu taşınmazın A= 410 m2.lik kısmının 89 , 90, 91nolu (O.T.S.) noktalarını birleştiren kesinleşmiş orman tahdit hattının içinde kalarak ORMAN SAYILAN YERLERDEN OLDUĞU anlaşılmıştır. Bilgilerinize saygıyla arz olunur. 11.03.2002

Serbest Orman Yüksek Mühendisi   Fen Memuru
(İmza)   (İmza)

....

(BİLİRKİŞİ RAPORUNA İTİRAZ DİLEKÇESİ)
KADASTROSU MAHKEMESİNE
ISPARTA
Dosya No : 1992 / 24
Duruşma günü : 30.6.1993
Konusu : 06.05.1993 tarihli Bilirkişi raporuna karşı itiraz ve iddialarımız.

1-) Bilirkişi raporunun inceleme ve bulgular kısmında, dava konusu taşınmazın durumu ve vasfı incelenmekte ve tarif edilmektedir.

Dava konusu taşınmazda, arazide eğim % 10-30 arasında değiştiği, mevcut bitki örtüsünün 1-1,5 mt. Boyunda kermes meşesi ve az sayıda ardıç gibi maki elamanlarından oluştuğu, maki örtüsünün 0,1-0,70 kapalılıkta olduğu ve mahalli bilirkişinin de bu bitki örtüsünün en az 50 yıldır aynı yapıda olduğunu beyan ettiğini ifade etmektedir.

Bilirkişi bu ifadeyle dava konusu yerin orman niteliğini taşıdığını kabul ve beyan etmesine rağmen, hemen altında “”parsellerin 1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybettiğini “” belirtmekte kendi kendini tenakuza düşürmüştür.

Doçent unvanı taşıyan orman bilirkişisinin bu beyanı bir talihsizlik olup, bu konulardan anlaması ve objektif olması gereken öğretim görevlisi sıfatına haiz kişinin konuyu çözmek isterken dahada karıştırdığı ve beyanlarının ilim ve yasalar karşısında tamamen ters düştüğü ortaya çıkmıştır. Yanlı bir tutum sergilemiştir.

2-) Bilirkişi bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı hakkında açık ve yeterli beyanda bulunmamıştır. Zira”” 1981 yılından önce orman niteliğini kaybetmiştir.””İfadesi ile “” 50 yıldır işlenmeyen ve aynı yapıda pırnal meşesiyle kaplı bu yer”” ifadeleri tam bir çelişki örneğidir. Bu yer 50 yıldır işlenmemiş, hiç insan eli değmemiş ve içinde kermes meşesi ve ardıç ağaçları ile kaplı olduğu için tarım arazisi olarak kullanılmamış olduğu da

kabul edilmelidir. 1981 yılından beri tarım arazisi olarak kullanılsaydı sahada mevcut orman bitkileri olmazdı.

3-) Raporda toprağın kumlu, taşlı bir yapıda olduğu ve yer yer ana kaya gözüktüğü belirtilmekte, buna rağmen erozyonun görülmediğini belirtmişdir. Ana kayanın ortaya çıkması erozyon sonucudur. Arazi meyli sebebiyle arazi orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan yerlerdendir. Arazi meyli eşyükseltili haritadan ölçülmemiş eş yükselti eğrisine paralel olarak ölçme yapılarak meyil ölçmesinde hata yapılmış bulunmaktadır. Meyil % 20 civarındadır. Orman ve toprak muhafaza karakteri taşımaktadır.

4-) Herhangi bir saha üzerinden üst tabakadaki ağaçların kesilmesi ve yine ormanın karakteristik bitki örtüsü olan sekonder çalı, pırnal meşesi gibi maki topluluklarının sahayı kaplaması orman niteliğini kaybetmiştir. Denilmesini gerektirmez. Bu kasten yazılmış ve tarafsız görüş bildirilmediğinin kanıtıdır.

5-) Dava konusu arazinin Güneykent kasabasına bitişik olması veya imar planı içerisine alınması, bu yerin orman dışına çıkarılması için gerekçe olamaz. Orman yasasını 2/B maddesine göre yapılacak işlem idari bir işlemdir.

6-) Raporun sonuç ve kanaat bölümünde, bu yer Orman Yasasının 1.nci maddesinin (J) fıkrasına sokularak (ORMAN SAYILMAYAN YERLERDENDİR) sonucuna varılmıştır. Halbuki bir yerin orman sayılıp sayılmayacağının münakaşası bu yere ait en esi tarihli memleket haritası, hava fotoğrafları, amenajman planları meşçere haritası getirtilerek 3116, 4785 ve 5658 sayılı kanunlar göz önünde bulundurularak yapılmalı ve ona göre karar verilmelidir. Bu konular incelenmemiş kasten eksik bırakılmıştır.

SONUÇ VE İSTEK : Yukarıda sunulan nedenlerle yetersiz, eksik , ilimden uzak, yasalara aykırı, yanlı bilirkişi incelemesi ve raporunu kabul etmiyoruz.

Bu kere Orman Yüksek Mühendisi veya Orman Mühendislerinden kurulacak üçlü bilirkişi heyeti marifetiyle yeniden keşif yapılmasını arz ve talep ederiz. 30.6.1993

.

Orman Avukatı Orman İşletme Şefi

::::::::

(Bilirkişi Raporu Örneği)

ANKARA ONBİRİNCİ İŞ MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİNE
BİLİRKİŞİ RAPORUDUR
DOSYA NO : 1997 / 553
DAVACI : Münüre Uzunkaya
VEKİLİ : Av. Ekrem Şevket YÜCESOY
DAVALI : Orman Genel Müdürlüğü
VEKİLİ : Av. Nalan AYDIN
DAVA KONUSU : Tazminat.

Yukarıda dosya no sı ve tarafları yazılı davada, sayın Mahkemenizin 7.7.1998 tarihli ara kararıyla resen bilirkişi seçildiğimizden dava dosyası, mahkemeniz kaleminden teslim alınarak, dosya kapsamındaki tüm belge, tanık ifadeleri, olay yeri tespit tutanağı, Sos. Güv. Bak. İş Müf. Raporu Vs. Üzerinden heyetimizce inceleme yapılarak, ilgili yasa, tüzük ve yönetmelik hükümleri de göz önünde bulundurularak görüş ve kanaatimiz, aşağıya yazılmıştır.

OLAY 26.6.1996 T.nde Antalya / Kumluca Belen köyü civarındaki Belenkırı mevkiinde saat 10,00 civarında çıkan yangını söndürmek üzere görevli yangın söndürme işçilerinden Yusuf UZUNKAYA ve arkadaşları yangını söndürme çalışması yaparken yanmakta olan ağaçlardan sıçrayan kozalaklarla yangının, arkalarına sıçraması sonucu yangının ortasında kalmış, arkadaşları kaçarken kendisinin kaçmaması nedeniyle 3-.4. Metre yükseklikteki bir kaya üzerine çıkmış ancak, aşırı dumandan solunum ve dolaşım durması nedeniyle kaya üzerine düşmüş başı ve yüzü yanmış ve sonucunda hayatını kaybetmiştir. (Otopsi raporu ve olay yeri tespit tutanağındaki tespitlerden) Kesin ölüm

nedeni, dumandan boğulma ve kısmi yanık olarak tespit edilmiştir. (Üçüncü derecede yanık)

DİGER TESPİTLERİMİZ:

1-) Kazazede müteveffa Yusuf UZUNKAYA, 1954 doğumlu olup kaza tarihinde 42 yaşındadır. 1.1.1976 tarihinden beri 20 yıllık bir süre içinde muhtelif tarihlerde mevsimlik işçi olarak davalı Orman Genel Müdürlüğünce işe alınıp muhtelif işlerde (Yangın söndürme işçiliği dahil) görevlendirilmiş ve 26.6.1996 günü yine, yukarıda belirtildiği üzere Belenkırı mevkiinde çıkan yangının söndürülmesi için ekip olarak diğer arkadaşları ile beraber görevlendirilmiştir.

2-) Anılan yangının söndürülmesi için şerit açarken, sıçrayan kozalaklardan yangın, şeridin ve dolayısıyla işçilerinde arkasına sıçramış, arada kalan işçiler kendilerini kurtarmak üzere kaçmalarına rağmen müteveffa Yusuf UZUNKAYA, belki de yaşının 42 dolaylarında olması nedeniyle hızlı hareket edememiş, 3-4 metre yüksekliğindeki bir kayanın üzerine çıkıp kendini korumak istemiş ise de, yoğun dumandan solunumunun durması ve gaz zehirlenmesi sonucu hayatını kaybetmiştir.

3-) Kumluca C. Savcılığının 11. 7.1996 T.li " Takipsizlik Kararı" ile, müteveffanın dumandan boğulma sonucu ölmüş olmasıyla ilgili olayda, başka herhangi bir kimsenin kusurunun, ihmalinin, kabahatinin ve kasıtlı bir tutum ve davranışının söz konusu olmadığı, adı geçenin yangın söndürme sırasında kendi dikkatsizliği sonucu öldüğünün kabulü ile suç ve suçluda bulunmadığından takipsizlik kararını vermiştir.

4-) Çalışma ve Sos.Güv.Bak. İş müfettişinin 27. 8. 1996 T. Ve 77 sayılı raporunda, orman yangını söndürme çalışması sırasında müteveffa işçinin, bir kısım işçinin sarp yamacın yukarı Kuzey batı yönünden kaçarak buraya sığınıp kurtulmasına rağmen kazazede kaçamayarak , sarp bir kayanın üzerine çıkmışsa da dumandan boğularak öldüğünden C. Savcılığınca takipsizlik kararı verildiğini tespit etmiştir.

5-) Olay yeri tespit tutanağındaki bilgilere göre cesedin üzerinde çizgili bir gömlek ve yandığında bir pantolon olduğu , elbisede yanma olmadığı ancak göz ve el bölgesinde yanmadan mütevellit kararma, gözlerinin yuvalarından fırlamış, gömleğinin önünde ve çenesinde kan izinin bulunduğu tespit edilmiş ancak, yangında gaz maskesi ve diğer kişisel koruyucu (Yanmaz elbise) vs. Malzeme tespit edilmemiştir.

İlgili Yasa Ve Tüzük Hükümleri İle Alınacak Güvenlik Önlemleri Ve Değerlendirmelerimiz

İş yasasının 73. Ve işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünün 2. 3. 4. Maddelerine göre her işveren; işyerinde işçilerinin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak, araçları noksansız bulundurmak ve bu husustaki şartları yerine getirmekle yükümlüdür. İşveren işçilerine yapmakta oldukları işlerinde uymaları gerekli sağlık ve güvenlik tedbirlerini öğretmek, işyerinde teknik ilerlemelerin getirdiği daha uygun çalışma ve sağlık şartlarını sağlamak ve alınacak diğer iş güvenliği tedbirlerini devamlı surette izlemek zorundadır.

İşçilerde bu yoldaki usullere uymak zorundadır.

Davalı işveren, mevsimlik olarak işe alıp, orman yangınını söndürmek üzere teşkil edilip görevlendirilmiş olduğu onbir işçiden müteşekkil söndürme ekibini, aralarında davacının murisi Yusuf Uzunkayanın da bulunmasıyla, belenkırı mevkiindeki orman yangınını söndürmek üzere yanmakta olan ormana göndermiş, işçilerde bunu sağlamak üzere şerit açmakta iken, rüzgar etkisiyle de şiddetlenen ve kozalak sıçramasıyla da arkalarına yayılan yangın arasında kaldıklarından ve oluşan yoğun duman dolayısıyla kaçmışlar ve daha ileri bir yerden yangını kontrol altına alıp söndürmeye çalışmışlar ancak, beraberlerindeki Yusuf Uzunkayanın beraberinde olup olmadığını izlememişler ve onu kaldığı yerden arayıp kurtarma çalışması yapmışlardır. İşveren davalı idarenin, bu nedenle ihmal, dikkatsizlik ve tedbirsizliği vardır.

Kazazedenin yanında, durumunu bildireceği bir telsiz cihazı olmadığı gibi, dumanla boğulmasını önleyebilecek bir gaz maskeside bulunmadığından, kaçamadığı ve arasında kaldığı yangın yerinde ancak yüksekçe bir kayanın üzerine çıkabilmiş ise de dumanla boğulmaktan kurtulamamış ve hayatını kaybetmiştir. Bu nedenle davalı kişisel koruyucuları ve gerekli cihazları vermediğinden ve elamanını da eğitmediğinden dolayı kusurludur.

Kazazede ise her nasılsa arkadaşları ile beraber kaçamamış, beklide yoğun duman ve sıcaklık etkisi ile arkadaşlarını, 42 yaşında olması nedeniylede ilerleyememiş ancak yakındaki bir kaya üzerine çıkarak kendisini korumaya çalışmış, telsizi de olmadığından görevlilere durumu bildirememiş ve boğulmaktan kendini kurtaramamıştır. Kendisine her hangi bir kusur izafesi mümkün görülmemiştir.

6831 sayılı yasanın 69. Maddesi ve bakanlık kuruluşunun 10.09.1976 tarihinde çıkardığı orman yangınlarının önlenme ve söndürülmesindeki görevlendirileceklerin çalışmaları hakkındaki yönetmeliğin 8, 11 ve 17. Maddeleri hükümlerini de yerine getirilmesinde davalı idarenin ihmali vardır ve kusurludur.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünün 522. Maddesi gereğince işçilere verilip kullanmalarında sağlamaları gereken “” kişisel koruma”” araçlarından 2, 3, 6, 7. Şıklarında belirtilenler, davalı işverence verilmediğinden kusurludur.

Sonuç ve Kanaat;

26.6.1996 günü Antalya Kumluca Belen Köyü civarındaki bolurkırı mevkiinde çıkan orman yangınını söndürmek üzere görevlendirilen ekip elamanlarından davacının varisi Yusuf Uzunkayanın yangından çıkan dumandan boğularak hayatını kaybetmiş olduğu olayın;

1-) 506 sayılı yasanın 11. Maddesine göre , çalışma saatleri ve görev sahası içinde bulunması nedeniyle bir iş kazası olduğu,

2-) her nekadar Cumhuriyet savcılığı ve iş müfettişinin 27.04.1998 tarihi bir olay kabul edip, her hangi birine kusur izafe edilmemiş ise de heyetimizce, her ne kadar olayda kaçınılmazlığı kabul etmesine rağmen, yukarıdaki tespit bölümünde ve sonrada yasa ve tüzük değerlendirmelerimizdeki açıklamalarımız nedeniyle iş müfettişinin ve sayın bilirkişinin raporlarındaki görüş ve kanaatlere iştirakimizin mümkün olamayacağı,

3-)Dava konusu olayın,belen kırı mevkiinde çıkan orman yangınını söndürmeye çalışırken,rüzgar etkisiyle söndürme çalışmaları ve dolaşım durması sonucu işçi Yusuf Uzunkayanın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan bir olay olduğu,

4-) olayın vukuunda davalı Orman Genel Müdürlüğünün; Raporumuzun yukarıdaki değerlendirmelerimizde açıklanan yasa ve tüzük hükümlerini yerine getirmedeki ihmali, tedbirsizliği ve dikkatsizliği ve gerekli kişisel koruyucuları işçisine vermemiş olması gibi nedenlerle % 60 oranında kusurlu olduğu,

Müteveffa Yusuf Uzunkayanın yangının ortasında tek başına kalıp kendi canını kurtarabilmesi hususunda yapabileceği bir şey olmadığından kendisine izafe edilebilecek bir kusuru olmadığı,

6-) olayın, olay yerinde yoğun bir yangın ve duman içerisinde vuku bulması nedeniyle ölümün vukuunda % 40 oranında kaçınılmazlık kusurunun bulunduğu,

7-) olayın vukuunda her hangi bir kast ve başkaca bir kusurun bulunmadığı, görüş ve kanaatinde olduğumuzu, sayın mahkemenizin bilgi ve takdirine saygılarımızla arz ederiz.21.11. 1998

Bilirkişi Heyeti (İş Güvenliği Uzmanları)

M. Fahri Öteker	Yücel Çağlar	Molla Mahmutoğlu
Elektrik Yük. Müh.	Orman Yük. Müh.	Hukukçu Prof. Dr.

+++

ORMAN SUÇLARINDA KROKİ ÇİZİLMESİ

KROKİ NEDİR NE İŞE YARAR ?

Arazi yüzey şekli ile arazi üzerindeki delillerin belli bir oran dahilinde küçültülerek kağıt üzerine çizilmiş benzerine kroki denir. Kroki, genellikle ölçekli veya bazen de ölçeksiz çizilebilir. Krokinin ölçeli çizilmesi daha doğru bir fikir vermeyi sağlar. Kroki olay yerinin ve neslelerin yerini, şeklini ve boyutlarının ölçüsünü gösterir.

Kroki, suçun işlendiği yeri, sınırlarını, alanını, arazi üzerindeki suç izlerini, çeşitli kalıntı ve delillerin, tesislerin bulundukları yerleri, olayın meydana geliş şeklini tespitte, tarifte, tanıtmada anlamayı kolaylaştırmak için krokiden geniş ölçüde yaralanılır. Kroki, zemindeki durumu gerçekleri özlü ve amaca uygun olarak belirten bir belgedir.

Kroki delillerin yerlerinin kaybolmasını önler.Suçla ilgili olayın tespit edildiği tarihteki durumu ve daha sonraki değişmeleri açıklar. Suç tutanağında gösterilmesi mümkün olmayan hususlar kroki sayesinde gösterilir. Her suç ve olayı aydınlatmak için kroki çizilmesinde yarar vardır.

Kroki öyle çizilmeli ki, krokiyi çizen olmadan da o yeri herkes bulup tespit etmeli. Bunun için suç yerinde geniş ve teferruatlı bir inceleme yapılarak, teknik ölçü aletleriyle ölçülüp ölçekli olarak çizilmesi, delilerin yerlerini belirtmesi ve diğer gerekli bilgileri taşıması gerekmektedir. Yuvarlak veya dört çizgiden ibaret basit ve dilsiz krokilerden beklenen yarar sağlanamaz.

Bazı sanıklar Mahkeme heyetini yanıltarak suçtan kurtulmak, suç izlerini saklamak için, suçla alakası bulunmayan yerleri keşifte göstermekte veya suç yerinde suçun işlenmesiyle oluşan delillerin yerlerini değiştirerek veya kalıntılarını sökmek, yakmak, kesmek, derinden sürmek, belirsiz hale getirmek suretiyle ortadan kaldırarak yok edip gizlemeye çalıştıkları sıkça görülmekte. Sanıkların bu şekilde sonradan yaptıkları değişiklikleri tespit etme,son durumla çizildiği tarihteki durumu karşılaştırma imkanı veren kroki önemli bir delil ve ispat belgesi olarak kullanılır. Bu nedenle kroki maksada uygun olarak gerekli bilgilerle detayları belirtmeli, delillerin durumu ve yerleri teknik aletlerle ölçülüp, ölçülen mesafeler ölçü birimiyle birlikte belirtilmeli, hesaplama ve çizimde hata yanlışlık yapılıp yuvarlak veya dört çizgiden ibaret ve basit çizilip olay yerini ve gerekli bilgileri taşımayan,ölçüleri adımla veya tahmini ölçmeye dayanarak yapılmış krokilerden beklenen fayda sağlanamaz.

Her olayı ve suçu aydınlatmak için maksada uygun detaylı bilgileri taşıyan kroki çizilip, mümkünse suç yerinin fotoğrafı da çekilerek tutanağa eklenmesinde fayda vardır. Krokinin doğru ve gerçek duruma uygun olarak çizilmesi; Meydana gelen zararın ziyanın tespiti ile hak ve adaletin tam tecelli etmesine yardımcı olacaktır.

KROKİDE BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR

1-)Kroki Başlığı ;
Krokide başlıkta krokinin ne maksatla çizildiği, kimle ilgili, neye ait olduğu belirtilmeli. Ayrıca suç yerinin ili. İlçesi, köyü, mevkii, Orman seri adı, bölme numarası,suç tutanağı tarihi ve numarası , arazi yüzölçümü belirtilmeli.

2-) Kuzey yön İşareti;
Krokide kuzey yön bir ok işareti ile gösterilir. Kağıdın üst kenarı daima kuzeyi,sağ kenarı doğuyu gösterecek şekilde çizilmeli. Böylece krokiyi araziye kolayca tatbik etmek mümkün olur. Arazi ile karşılaştırmada krokideki detay arazideki ile aynı doğrultuya getirilerek incelenir.Yön tayin edilirken pusula aleti kullanılır.PUSLA daima kuzeyi gösterir. Güneşin doğduğu yere sağımızı çevirirsek yüzümüz kuzeye dönecektir.

3-) Kroki ölçeği;
Kroki ölçekli çiziliyorsa, Ölçek küçültme oranını ifade eder. Küçültme hesaplarının kolaylıkla yapılabilmesi için ölçek örneğin : 1 / 100 , 1/200, 1 / 500, 1/ 1000, 1/2000, 1/10 000 gibi ölçekler seçilmeli. Ölçekteki payda büyüdükçe kroki deki uzunluk ve alan küçülür. Payda küçüldükçe krokideki uzunluk ve alan büyür. Kroki ölçeği, çizildiği kağıda göre serbestçe seçilir. Amaca uygun ölçek seçilir. Krokinin uygun bir yerinde belirtilir. Ölçek küçüldükçe kroki üzerindeki ayrıntılar büyür.

1 Cm. (Krokideki uzunluk.)

Ölçek = ---

1000 Cm. (Arazide ölçülen uzunluk .)

Yukarıdaki ölçekle arazide ölçülen uzunluk bin defa küçültülerek krokiye çizildiğini ifade etmektedir. Arazide ölçülen 10 metre krokide (1Cm.) Olarak gösterilmiştir.

4-) Krokide Hudutların Belirtilmesi ;

Suç yerinin bitişiğinde sınırda bulunan komşu arazilerin sahibi ve işgal edenlerin adı, komşu arazilerin cinsi, vasfı, özelliği belirtilir. İlerideki arazi çeşitleri de ayrıca yazılabilir.

Doğusu : Hamza Telli açma tarlası ve tapulu üzüm bağı.
Batısı : Devlete ait Karaçam koru ormanı.
Kuzeyi : Afşar Köyü kadim kara yolu.
Güneyi : Kolan kuru deresi ve ötesi Devlet bozuk koru ormanı.

Krokisi çizilen yer cepheye alınarak veya ortasında durularak yüzümüz kuzey yöne sağ kolumuz doğuyu gösterecek şekilde durarak sınır komşuları tespit edilirse yönlerde hata yapılmaz.

5-) Köşe Açılarının Ölçülmesi ;

Arazide köşe açılarını ölçerken açı ölçebilen aletlerden Bezart Pusulası, Teodolit veya şerit metre kullanılarak açı ölçülür. Şerit metre ile açı ölçme aşağıda kısaca açıklanmıştır. 180 dereceden küçük açılar şerit metre ile de ölçülebilir. Köşede birleşen kenarlar üzerinde ikişer metre uzunluk ölçülür. Bu noktalara kazık çakılır. Sonra çakılan iki kazık arası yani köşe açısı karşısındaki uzunluk ölçülür. Oluşan ikizkenar üçgen yardımı ile köşenin açısını yaklaşık olarak bulmak mümkün olur. Diğer köşe açıları da aynı şekilde ölçülerek kroki küçültme oranına göre kenar uzunlukları ile köşegen uzunlukları krokiye aktarılır. Böylece arazinin benzeri kroki çizilebilir.

6-) Kenar uzunluklarının Ölçülmesi ;

Hudutları belli arazi parçasının sınır hattında kırıldığı her köşeye kazık çakılır. Kazıklar arası mesafe çelik şerit metre ile yere paralel olarak aynı doğrultuda ölçülür. Bu ölçülen uzunluklar krokide ait olduğu kenar üzerine ölçü birimiyle birlikte belirtilerek kenara paralel olarak krokiye yazılır.

7-) Delillerin Yerleri ve Önemli Noktaların Belirtilmesi ;

Suç yeri içinde kesilmiş ağaç kütüğü, izinsiz yapılmış bina ve ağıl, suç konusu emval, dikili ağaç gibi delilerin bulunduğu yerin, arazinin köşe noktalarıyla olan ara mesafesi veya karşılıklı iki kenara olan ara mesafesi arazide ölçülerek, krokide isabet ettiği yerleri dağılışı ölçeğe göre çizilip, ara mesafelerde yazılarak yerleri krokide gösterilir. Veya krokisi çizilen saha karelere bölünerek delillerin yerleri hangi kare içinde kalıyorsa krokide de ona göre o kare içinde gösterilmelidir. Komşu arazilerle ilgili bilgiler belirtilmelidir. Ayrıca suç yerini tanıtmaya yarayan çevredeki veya suç yererindeki tepe, sırt, yol, kayalık, kuyu, çeşme, dere, duvar, köprü, çit, gibi önemli olan nesneler krokide gösterilmesi gerekmektedir.

Orman Tahdit veya Orman Kadastrosu yapılmış yerler için yapılan krokilerde suç yerinin tahdit hattına göre konumu krokide gösterilmeli .Suç yerinin iki köşe noktası ile en yakın poligon noktası arasındaki mesafe ölçülüp, poligon hattı noktalarıyla birlikte krokide yazılmalı. Suç yeri kadastro hattından çok uzakta ise bu hatla olan ara mesafe ölçülerek, krokide aynı yönde bir okla gösterilip okun üzerine ara mesafe yazılarak belirtilmeli. Orman Kadastrosu yapılmış yerlerdeki suç yeri, kadastro haritasına aynı ölçekle aktarılarak, kadastro haritasındaki yeri ve konumu gösterilmeli. Orman Kadastrosu yapılmamış yerlerde,suç yerinin, 1 / 25 000 ölçekli Amenajman Planı bölme haritasındaki yeri ayrıca belirtilebilir.

8-Krokide özel işaretler ;

Anlamayı kolaylaştırmada, önemli ayrıntıları belirtmede kullanılan özel işaret, renk ve sembollerin ne anlama geldiği özel işaretler adı altında açıklanır. Orman (yeşil),Tarım arazisi (sarı),Suç yeri (kırmızı) renkle boyanmalı.Suç yeri, dikili ağaç, dip kütük, ocak ve bina yeri sembolle krokide gösterilir. Semboller mümkün olduğu kadar gerçekleri yansıtan onu hatırlatan bir şekilde olmalıdır. Bu konuda Amenajman ve Kadastro haritalarındaki işaretlerden yararlanılmalıdır.

9-) Krokide Yüzölçüm Hesabının Yapılması ;

Ölçekli kroki çizildikten sonra, Kroki sahası kare, dikdörtgen, yamuk, üçgen, çokgen gibi geometrik şekillere bölünerek, bunların geometriden bilinen alan formülleri yardımı ile yüzölçümleri bulunur. Yüzölçümü krokiye metre kare (m2) olarak yazılır.

10-)Kroki Tarihi, Çizen ve İmza ;

Krokiye, çizildiği tarih mutlaka yazılmalıdır. Krokiyi tanzim eden, Adını soyadını görev unvanını, sicil numarasını ,görev yeri adresini sağ alt köşeye yazıp doğruluğunu imzasıyla tasdik etmek suretiyle kroki çizimi tamamlanmalıdır.

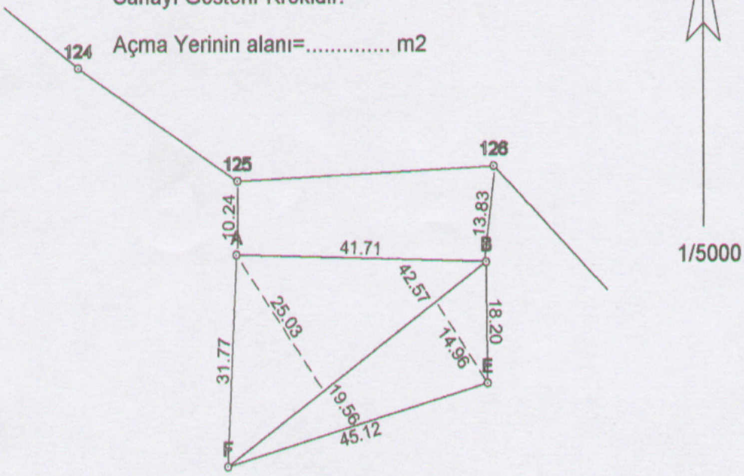
KÜÇÜK ARAZİLERİN ÇELİK METRE İLE BASİT USULLE ÖLÇÜLMESİ

Ölçümü yapılacak arazi tamamen gezilir. İncelenir. Her köşe noktasına kazık çakılır. Sonra bu araziye benzer taslak bir kroki kağıda çizilir. Arazide şerit metre ile aynı doğrultuda yere paralel olarak ölçülen kenar uzunlukları taslak krokide ait olduğu kenar üzerine ölçü birimi ile birlikte yazılır. Köşeler arasındaki köşegen uzunlukları da ayrıca ölçülür. Çizilecek krokiye arazide ölçülen uzunluklar kroki ölçeğine göre belli bir oranda küçültülerek aktarılır. Çizilen Krokide, arazide ölçülen uzunluk miktarı ölçü birimi ile birlikte kenarlara paralel olarak yazılır. Köşe açılarını tespit için köşenin sağ ve solundaki kenarlar üzerinde arazide iki metre uzunluk ölçülür bu noktalara kazık çakılır. İki kazık arasına ip çekilerek köşenin karşısındaki açıklık ölçülür. Böylece ikiz kenar üçgen oluşturulur. Bilahare ölçekli kroki bu uzunluk ölçülerine göre küçültülerek kroki tamamlanır. Kroki sahası içindeki deliller ve çevresi tanıtılır ve suça ait delil ile tesislerin bulunduğu yerler krokideki yerleri ölçüme dayanarak bulunduklar yerler belirtilir. Böylece arazideki duruma uygun doğru bir kroki çizilmiş olur

Zeminde tespit edilen çekişmeli sınırlar kırmızı renkte gösterilir. Arazi üzerinde görülen ağaç, ağaççık, kesilmiş ağaç kütükleri , bina ağıl ve diğer tesisler dere, göl, tepe, yol, kayalık gibi yer ve tesisler varsa ölçeğe göre küçültülerek arazide bulundukları yeri krokide aynı durumda gösterilir. Bunun için arazinin zeminde oluşturduğu köşe noktaları ve sınır kenar çizgilerinden yararlanır. Bunlar arasındaki mesafeler krokiye yazılır. Mevcut dere tepe ve köprü kuyu gibi değişmez yerlerin bulunduğu taraftaki sınıra olan mesafeleri belirtilmelidir. Arazinin benzeri krokiye aktarılır. Köşe noktaları arazinin konumuna göre yönleriyle birlikte gösterilir. Her sınıra bitişik arazi çeşidi ve varsa işgal edenlerin isimleri ve arazi vasfı ve kullanılış amacı belirtilir Ölçülen sınırlara göre hesaplanan arazinin zemindeki yüzölçümü kroki üzerine yazılır. Ayrıca sınırda bitişikteki arazinin kullanım şekli, vasfı belirtilir. Düzenlenen kroki orman memurları tarafından imzalanır. Arazinin hangi aletle nasıl ölçüldüğü sınırların değişme ihtimali bulunup bulunmadı tutanağa yazılır.

........İlçesi........Köyü..........Mevkii.......... Orman Serisi.........Nolu bölmede.........Köyünden............Oğlu ....nun Devlet Koru Ormanından açtığı yere ait .... Tarih ve ....Sayılı Suç Tutanağına Konu Sahayı Gösterir Krokidir.

Açma Yerinin alanı=.............. m2

ÖZEL İŞARETLER

- Açma sahası
- Devlet Ormanı
- Tarım arazisi
- Tahdit hattı
- Poligon Noktası
- Orman Yolu
- Çam Ağacı
- Meşe Ağacı

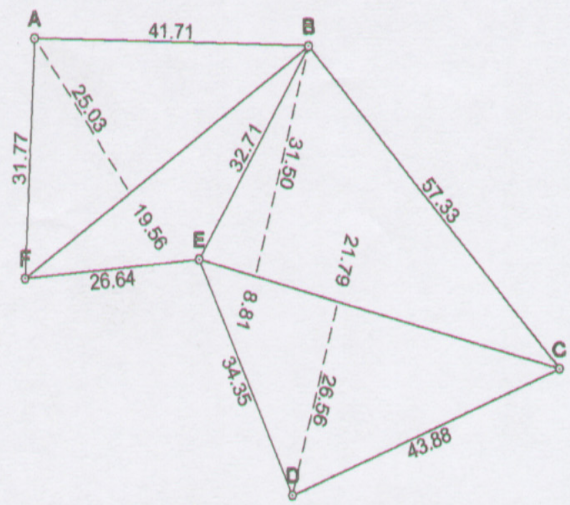
03.04.2003
ÇİZEN
Adı Soyadı, Ünvanı
(İMZA)

........İlçesi........Köyü..........Mevkii.......... Orman Serisi.........Nolu bölmede.........Köyünden............Oğlu ....nun Devlet Koru Ormanından açtığı yere ait .... Tarih ve ....Sayılı Suç Tutanağına Konu Sahayı Gösterir Krokidir.

1/100

Suç yerinin alanı=.............. m2

03.08.2002

ÇİZEN
Varlık YALÇIN
.....Orman İşletme Şefi
(İmza)

ÖZEL İŞARETLER

- Suç yeri
- Devlet Ormanı
- Tarım arazisi
- Çam ağacı dip kütüğü yeri
- Kuru dere

HARİTA BİLGİSİ

Yeryüzü şekillerinin kuşbakışı görünümünün belli bir ölçek dahilinde küçültülmüş benzerinin kağıt üzerine aktarılmasıyla elde edilmiş çizimlere harita denir. Haritalar toplu bir bilgi kaynağıdır. Tarif edilecek bir yeri söz ve yazıdan daha iyi anlatır. Uygar bir insanın en faydalı araçlarındandır. Çeşitli maksatlara hizmet için hartalar çizilebilir.

TOPOĞRAFİK HARİTALAR

Topoğrafik haritalar, koordinat taksimatlı ve eşyükselti eğrisi bulunan haritalardandır. Yeryüzü şekillerinin yatay konumlarını ve ölçülebilir bir şekilde gösteren haritalardandır. Düzlükler, yükseklikler ve çukurluklar arazilerin eğim durumu normal olarak eşyükselti eğrileriyle gösterilir. Bunlar çeşitli maksat için bilgi verebilirler.

Genellikle 1/25000 ölçekli olarak yapılırlar. Askeri ve bilimsel bilgi edinme amacıyla yapılmaktadırlar. Bir yerin koordinatına göre orman sayılan yerlerden olup olmadığı konusunda yapıldığı tarihteki durumu bitki örtüsünü gösterirler. Mülkiyet işlerinde başvuru kaynaklarıdır. Haritayı kullanırken kenar bilgilerinden yaralanılır. Özel işaretler haritanın kullanılmasını tetkik edilmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırır. Koordinatlar ise arazinin bulunduğu koordinat şebekesi karesindeki bir yeri bulmak için kullanılır. Haritalarda pafta adı, pafta numarası, baskı numarası, baskı yılı, pusula sapma göstergesi , pafta seri numarası, özel işaretler, tabii suni yerleri kullanılan işaret ve sembollerin anlamını gösterir. Coğrafi koordinatlar haritanın dört köşesinde derece veya grat cinsinden oluşturulan karelajın değerleri yazılı bulunmaktadır.

ÖLÇEK

Haritada yeryüzü şekillerini küçülterek kağıt üzerinde gösterebilmek için ölçekli yapılırlar. Arazide ölçülen gerçek uzunluk haritaya aktarılırken, pafta boyutuna uygun yapılabilmesi için daima belli bir orana göre küçültülerek kağıt üzerine çizilirler. Küçültme oranına ölçek denir. Ölçeklerdeki pay ve payda aynı birime çevrilmesi gerekir. 1/25000 ölçekli haritada bir santimetre uzunluk arazide 25000 Cm gösterir. Ölçeğin payı haritadaki uzunluğu, paydası ise arazideki uzunluğu gösterir. Haritadaki ölçek , arazide ölçülenin küçültme oranını gösterir. Ölçeğin paydasındaki rakam küçüldükçe haritanın ölçeği büyür. Payda büyüdükçe ölçek küçülür.

Ölçekler kesirli olarak veya çizgi şeklinde haritada gösterilebilir. Çizgi ölçeğiyle iki nokta arasındaki uzunluk hesap yapmadan bulunabilir. Haritadaki uzunluk arazide ölçülen uzunluğa bölünürse kesirli ölçek bulunur. Gerçek uzunluk hesaplanırken haritadaki uzunluk ölçeğin paydasıyla çarpılırsa arazideki gerçek uzunluk bulunur. Haritadaki uzunluk bulunmak isteniyorsa arazide ölçülen gerçek uzunluk harita ölçeğinin paydasındaki sayıya bölünerek bulunur.

Haritada ölçülen uzunluk ve arazide ölçülen uzunluklar santim (Cm) ölçü birimine çevrilmesi gerekir. Eğer birimler eşitlenmezse aynı birimde olmazsa sonuç yanlış olur.

Haritada ölçülen uzunluk (Cm.)
Ölçek: --
Arazide ölçülen uzunluk (cm)

Gerçek alan (Cm.2)
Haritada Alan hesaplaması:---
Ölçek paydasını karesi (Cm.2)

Haritada ölçülen uzunluk haritanın ölçeğiyle çarpılarak arazideki gerçek uzunluk bulunur. 1/25000 ölçekli haritada ölçülen bir cm. Uzunluk ölçeğin paydasındaki rakamla

çarpılırsa arazideki uzunluk 25000 cm. Olur. Bunu metreye çevirirsek 250 metre arazideki uzunluk bulunmuş olur.

YER ŞEKİLLERİNİN HARİTADA GÖSTERİLMESİ;

Yer şekilleri ve yükseklikler , eşyükselti eğrileri yardımıyla yeryüzü şekillerinin durumu gösterilir. Eş yükselti eğrileri yer yüzünde yükseklikleri aynı olan noktaların birleştirilmesiyle meydana gelen çizgilerdir. Eşyükselti eğrileri yer şekillerinin biçimini canlandırdığı gibi yüksekliklerini de gösterir. Eşyükselti eğrileri arasındaki aralıklar yer şekillerinin eğimini belirler. 1/25000 ölçekli topoğrafik haritalarda eş yükselti eğrileri on metrede bir geçer. Yükseklikler belli olan tepelerde yükseklik yazılıdır. Bunlardan yararlanılarak yükseklik bulunur. Harita üzerinde eş yükselti eğrilerini kullanarak her hangi bir noktanın yüksekliği bulunabilir.

EŞYÜKSELTİ EĞRİLERİ YARDIMIYLA ARAZİ EĞİMİNİN HESAPLANMASI

Yeryüzündeki iki nokta arasındaki yükseklik farkının açı birimi veya yüzde oranı cinsinden tanımına eğim denir. Düşey ve yatay birimin aynı birimde olması gerekir. Eğim yüzde olarak ölçülebildiği gibi açı cinsinden de ölçülebilir. Yamaç eğik yeryüzü parçasıdır. Eş yükseltileri eğrileri birbirine yakın geçtiği yerlerde eğim fazla olur. Seyrekleştiği yerlerde eğim oranı azalır arazi düzleşir.

EĞİM HESAPLAMASI

Eğimi hesaplanacak istikametin iki ucu haritada işaretlenir. Bu iki nokta arası bir çizgi ile birleştirilir. Harita üzerinde cetvel ile yatay uzunluk ölçülür. Ölçülen bu uzunluk harita ölçeğine göre arazi uzunluğuna çevrilir. Böylelikle arazideki yatay uzunluk bulunmuş olur. Her iki noktanın yükseklikleri , eşyükselti eğrileri yardımı ile metre olarak Bu iki nokta arasındaki yükseklik farkı bulunur. Bu şekilde düşey uzunluk bulunur. Yükseklik farkının düşey uzaklığın yatay uzunluğuna oranı eğimi verir. Sonuç kesir olarak elde edildiği için basit bir orantı ile yüzdeye çevrilir. Eğimi yüzde cinsinden bulmak için aşağıdaki formül kullanılır.

$$\text{EĞİM YÜZDESİ} = \frac{\text{Düşey uzunluk}}{\text{Yatay uzunluk}} \times 100$$

Harita yazılarının doğru okunabilecek şekilde tutulduğu zaman, haritanın üst kenarı kuzeyi alt kenarı güneyi, sağ kenar doğuyu, sol kenarı ise batıyı gösterir. Harita yönüne konarak yön bulunur.

HARİTANIN PUSULA YARDIMIYLA YÖNÜNE KONULMASI

1-) pusula kutusu kenarını haritanın kuzeyini gösteren kenarına tatbik edilerek ibrenin mavi ucu pusula kadranındaki (N) kuzey noktasına gelinceye kadar harita ile birlikte çevrilerek haritanın kuzey yönü bulunur.

2-) Harita, pusula ibresinin mavi ucu pusulada taksimat kadranındaki kuzeyi belirten işaretli noktaya gelinceye kadar sağa sola çevrilerek pusulanın ibresi durduktan sonra harita gerçek yönüne konmuş olur..

3-) Haritada ve arazide bulunan çizgi şeklinde gösterilen yol, enerji nakil hattı, dere ve benzeri ayrıntılar yönlerine göre birbirine paralel hale getirilirse, harita yönüne konulmuş olur.

HARİTADAKİ KOORDİNAT SİSTEMİ

Arazideki bir noktanın kolayca tarif edilmesini ve tarifin kolaylıkla anlaşılmasını sağlayan haritadaki bir noktayı tarif etmek ve herhangi bir noktanın haritadaki yerini bulmak için kullanılan yönteme koordinat sistemi denir.

Bir noktanın birbirine dik eksene nazaran ölçülen değerlere o noktanın koordinatı denir. Bir (A) noktasının koordinatını tarif etmek istersek önce (A) noktadan Y Y' apsis eksenine indirilen dikeyin uzunluğu, yani sağ değeri, sonra (A) noktasının ordinat eksenine indirilen dikeyin uzunluğu yukarı değeri ifade eder.

Araziyi haritada doğru olarak gösterebilmek ancak, arazi üzerindeki belli noktaların koordinatları vasıtasıyla mümkün olabilir.

1-)Yeryüzündeki bir noktanın veya bir bölgenin yerini belirtmekte,
2-) harita üzerinde bir noktanın yerini belirtmekte,
3-) Koordinat değerleri hesaplanmış noktaları haritaya koymakta,
4-) Koordinat değerleri belli noktalar arasında mesafeleri hesaplamada kullanılır.

HARİTADA KOORDİNAT ŞEBEKESİ Ve KOORDİNAT KARELERİ

Birbirine dik , düz ve paralel iki seri hatlar şebekesidir. Serilerden biri , Doğu—Batı diğeri ise Kuzey --Güney istikametinde uzanır. Bu iki hatlar serisi haritada birbirini kare teşkil edecek şekilde keserler. Koordinatlar genelde 1/25ooo ve daha büyük ölçekli haritalarda bulunur. 1/25ooo den daha küçük ölçekli haritalarda noktaların tarifi coğrafi koordinat sistemine göredir. 1/25ooo ölçekli haritalarda koordinat değerleri (1000) metrede bir (4 Cm. De bir)

KOORDİNAT ÇİZGİLERİNİN NUMARALANMASI

Haritadaki koordinat hattı harita kitabesinde yazılı olan belirli bir rakam aracıyla tanınır. Yatay koordinat değerleri (DOGU—BATI) pafta kitabesi içinde
Dikey koordinat çizgilerinin değeri ise (KUZEY—GÜNEY) pafta kitabesi içinde ve yine hemen hattın uzantısında bulunur. Haritada koordinat değerleri pafta içinde koordinat hatlarının hemen üzerinde yazılmış bulunmaktadır.

Koordinat değerleri virgülsüz ve noktasız olarak okunduğu sıra ile yazılabilir. Tek devamlı rakam gurubundan ibarettir. Koordinat değerleri çifttir. Bir nokta 4-6-8 haneli olarak da bildirilir.

Koordinat çizgilerinden herhangi birisi üzerinde bulunan bir noktanın değeri sıfırdır. Harita üzerindeki noktaların bildirimi o harita üzerindeki koordinat sistemi yardımıyla sağlanır. Dik açılı koordinat sistemi ile bir noktanın koordinatı , sağ ve yukarı değer olmak üzere iki terimle ifade edilir.

COĞRAFİ KOORDİNAT SİSTEMİ

Yeryüzü üzerindeki herhangi bir noktanın yerini "meridyen" ve "paraleller" yardımı ile tarif etme yöntemine " coğrafi koordinat sistemi" denir.

PARALEL DAİRELER

Yer küre üzerinde bir derece aralıklarla , Ekvatora paralel olarak çizildiği varsayılan çemberlerin her birine "*paralel*" denir. Ekvator başlangıç veya sıfır paraleli sayılar. 90 adedi kuzey yarım kürede , 90 adedi ise güney yarım kürededir. Bunlar sadece haritanın üzerinde çizili bulunur. Bir yerin enlemini göstermeye yararlar.

MERİDYEN DAİRELER

Yerküre üzerinde bir derece aralıkla , paralelleri dik açı ile keserek bir kutuptan ötekine uzandığı varsayılan çemberlere *"meridyen"* daire denir. Başlangıç meridyeni olarak, GRENWICH rasathanesi üzerinden geçen meridyen alınmıştır. Buna baş meridyen veya sıfır derece meridyeni denir. Bu meridyenin doğusunda kalanlara doğu , batısında kalanlara ise batı meridyen denir. 180 adedi doğuda, 180 adedi batıda olmak üzere 360 adet meridyen dairesi vardır. Bunlar bir yerin boylamını göstermeye yararlar. Yerküre üzerinde bu suretle geçtiği düşünülen paraleller ve meridyenler coğrafi koordinatları meydana getirirler. Coğrafi koordinattan biri "enlem" diğeri "boylam" olmak üzere iki değer vardır.

ENLEM

Bir nokta ile Ekvator arasındaki uzaklığın açı cinsinden değerine enlem denir. Her iki yarımküredekilerin koordinatların yazarken karıştırılmaması için Ekvatorun kuzeyinde bulunan noktaların enlem değerlerinin yanına KUZEY = N, Ekvatorun güneyinde bulunan noktaların değerinin yanına GÜNEY= S işareti konur. Türkiye topraklarının tamamı kuzey yarımkürede bulunduğundan enlem değerinin işareti KUZEY dir.

BOYLAM

Bir nokta ile baş meridyen Grenwıch arasındaki uzaklığın açı cinsinde değerine boylam denir. Yer yüzündeki nokta baş meridyenin doğusunda bulunuyorsa bu noktanın boylam değerinin yanına BATI = W işareti konur. Coğrafi koordinat sisteminde daha çok derece ve daha az olarak da grad açı ölçü birimi kullanılır.

HARİTADA KOORDİNAT HATLARI

Haritalarda (grad = koordinat şebekesi) koordinat hatları ile coğrafi koordinat hatlarının birbirine karışmaması için coğrafi koordinat hatları bazı haritalarda (1/25ooo gibi) coğrafi koordinatlar çizilmeyip yalnız haritanın kenarında derece, grad dakikalık taksimatlar çizilir. İcap ettiğinde bu bölüntüler karşılıklı olarak uzun bir cetvelle birleştirilirse , coğrafi koordinat hatları meydana gelir.

İç kitabeler, siyah ve beyaz hatlara bölünmüştür. Her siyah veya beyaz kısımların uzunluğu bir dakika (1' = 60 ") dır. Ankara başlangıç paftalarda birer dakikalık enlem kısımlarının uzunluğu 74 mm. Dir. Birer dakikalık boylam kısımlarının uzunluğu 56 mm. Dir.

COĞRAFİ KOORDİNATIN YAZILMA ŞEKLİ

Bir coğrafi koordinatta üç terim vardır. Bu terimler sırasına göre aşağıdaki şekilde yazılır ve okunur.
1-) Enlem (Arz) ; 39º 52' 40" Kuzey (N) (39 derece 52 dakika 40 saniye kuzey)
2-) Boylam (Tul), 39º 45' 00" Doğu (E)
3-) Okunan haritanın tam pafta ismi yazılır.Örnek:(ANKARA–L 29- b1) gibi.

COĞRAFİ KOORDİNAT SİSTEMİ İLE NOKTA TAYİNİ

Bir harita içindeki nokta veya mevkilerin tayini, paftanın coğrafi koordinatları yardımı ile de sağlanabilir. Bunun için ;

1-) Bildirilen noktadan geçmek ve pafta kitabesine veya pafta kitabesi içindeki enlem ve boylam taksimatlarına paralel olmak üzere geçirilen çizgilerin ,BATI—DOĞU ve GÜNEY-- KUZEY kitabe çizgilerini kestiği noktalar tespit edilir.

2-) Haritanın batı güney köşesinin koordinat değerleri alınır. K;38º 00’ 00” ve Doğu ; 35º 37’ 30” gibi.

3-) Noktadan geçen paralellerin kitabe kenarlarını kestikleri yerlerdeki derece, dakikası okunur. K; 01’ 00” ve D; 00’ 30” gibi.

4-) Dakika kesirleri küçük bir hesapla saniye olarak bulunur. ANKARA paftasında, Enlemde 1’= 74 mm.) Boylam (boylamda 1’= 58,5 mm.)

A: 3,3 mm. B: 20,5 mm olduğuna göre ;

Enlemde Saniye; 74 mm. 60’
3,3 mm. X

3,3 x 60
X= ------------- =02”,7 orantı ile bulunur.
74

Boylamda Saniye ;

2,5 x 60
58,5 mm. 60” X= -------------------- = 02”,1,(orantı ile bulunur)
2,5 mm. X 58,5

5-) Önce noktanın enlemi (Arzı) K. Harfi ile birlikte , sonra Boylamı (Tulü) D. Harfi ile birlikte yazılarak gösterilir.

KUZEY	**GÜNEY**
38º 00’00”	**35º 37’ 30” (Pafta köşesi coğrafi koordinat)**
01’ 00”	**37’ 30” (Noktaya kadar dakika değeri)**
02’.7	**02’1 (Noktaya kadar saniye değeri)**
38º 01’ 02” 7	**35º 38’ 02” 1 (Noktaların koordinat bildirimi.)**

COĞRAFİ KOORDİNATI BELLİ BİR NOKTANIN HARİTADA BULUNMASI

Verilen Coğrafi Koordinat
ENLEM (Arzı) 39º 59’ 22” KUZEY
BOYLAM (Tulü) 32º 45 48 DOGU
İLGİLİ HARİTA ; Ankara L 29- b1

Bunun için;
1)Söz konusu harita açılır.

2) Enlem terimlerindeki dakika değerlerine göre bulunacak noktayı kapsayan dakika kısmı bulunur. Güneyden itibaren 8. Nci dakika kısmının başlangıcıdır.

3)Nokta,kendisi kapsayan dakika kısmı başlangıcından 60 saniye için kısım uzunluğu 73 mm. Dir. 22 saniye için kısım başlangıcından kam (mm.) Kuzeydedir.
Orantısı kurularak bulunur.

22 x 73
------------ = 26,7 yaklaşık olarak 27 mm. Kuzeyde olduğu bulunur.
60

4) Boylam terimindeki dakika değerine göre, bulunacak noktayı kapsayan dakika kısmının başlangıcıdır.

5) ARANAN NOKTA : kendisini kapsayan dakika kısmı başlangıcından :
60 saniye için kısım uzunluğu 56 mm. Dir.
48 saniye için kısım başlangıcından kaç mm. Doğudadır. Orantı kurulur.

48 x 56
-------------- = 44,8 yaklaşık olarak 45 mm. Doğuda olduğu bulunur.
60

Tarif edilen noktanın yerini bulmak için:

Noktayı kapsayan *boylam* dakika kısmının başlangıcından 45 mm. Doğusu cetvel kullanıp işaretlenir. Ve buradan bir dik çizgi çizilir. Aranan nokta bu çizgi üzerindedir.
Noktayı kapsayan *enlem* dakika kısmının başlangıcından itibaren bu çizgi üzerinde cetvel kullanıp 27 mm. Lik uzunluk alınırsa noktanın kesin yeri bulunmuş olur.

HARİTA İŞARETLERİ VE KULLANILMASI

Harita kullanılmadan önce, haritanın üstündeki renklerin ve işaretlerin sembollerin neyi ifade ettiklerine anlamına bakılır. Bu işaretler haritayı okunabilir kılar. Anlaşılmasını sağlar.

SUÇTA KULLANILAN ARAÇ VE ALETLERİN MAHKEME SONUCUNA KADAR SAHİPLERİNE KEFALET SENEDİ ALINARAK İADE EDİLMESİ;

Suçta kullanılan nakil vasıtaları ve aletleri trafik sicilinde kayıtlı ise, bunların kayıtlı olduğu trafik bürosundaki trafik siciline ve ruhsatnamesine, motorlu aracın “”*orman suçundan el konup zapt olunduğu için satılamaz ve devredilemez ””* kaydı mutlaka yazdırılır.
Orman Kanunun 84. Maddesinde açıklandığı gibi, Orman İdaresi yetkililerince tespit edilen rayiç fiyat değeri karşılığı parayı, Orman İşlemesine nakit olarak yatırarak veya süresiz banka teminat mektubu vererek veya noterlikten muteber müteselsil kefilli kefalet senedi karşılığında, suçta kullanılan araç ve aletlerin mal sahipleri, isterlerse CMK 132 maddesi uyarınca vasıtanın müsaderesine mahkemece karar verilip bu karar kesinleşinceye kadar, geçici bir süre için mal sahiplerine iade edilebilir.

Trafik sicil dosyasında ve ruhsatında, Orman suçunda kullanıldığından satılamaz ve devredilemez kaydı bulunan aracı, bu kaydı dikkate almadan satın alan, üçüncü kişilerin, aracı iyi niyetle satın aldıkları iddiaları geçersiz sayılır. Böyle bir durumda müsaderesine karar verilmiş araç, kime satılmışsa ve kimin elinde ise o kişiden, polis, jandarma, Orman Memuru görevlilerince, gerekirse, zor kullanılıp alınarak, en yakın orman idaresine teslim edilir.

KEFALET SENETLERİ

Kefalet senedinde, imzası bulunan mal sahibi ile müteselsil kefiller, taahhüt ve kefilliğinden dolayı, kefalet senedinde belirtilen alet ve aracın, senette belirtilen bedelinin tamamının ödenmesinden, aracın Orman İdaresine geri iadesinden, satış bedeli ile kefalet senedinde yazılı bedel farkı olursa, bu farkı ödemeye birlikte ve müteselsilen sorumlu tutulurlar. Kefaletten doğan borçlar, 10 yıllık zamanaşımına tabidir.

CMK. Madde 132 - (1) Elkonulan eşya, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı halinde, hükmün kesinleşmesinden önce elden çıkarılabilir.
(2) Elden çıkarma kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından verilir.

(3) Karar verilmeden önce eşyanın sahibi olan şüpheli, sanık veya ilgili diğer kişiler dinlenir; elden çıkarma kararı, kendilerine bildirilir.

(4) Elkonulan eşyanın değerinin muhafazası ve zarar görmemesi için gerekli tedbirler alınır.

(5) Elkonulan eşya, soruşturma evresinde Cumhuriyet Başsavcılığı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından, bakım ve gözetimiyle ilgili tedbirleri almak ve istendiğinde derhâl iade edilmek koşuluyla, muhafaza edilmek üzere, şüpheliye, sanığa veya diğer bir kişiye teslim edilebilir. Bu bırakma, teminat gösterilmesi koşuluna da bağlanabilir.

(6) Elkonulan eşya, delil olarak saklanmasına gerek kalmaması halinde, rayiç değerinin derhâl ödenmesi karşılığında, ilgiliye teslim edilebilir. Bu durumda müsadere kararının konusunu, ödenen rayiç değer oluşturur.

ELKONULANLARIN SATIŞI

Elkonulan ve yediemine teslim edilen, kaçak orman emvalleri ve diğer mahsuller, zamanla çürüyüp bozulup değeri düşecek nitelikte ve olumsuz şartlarda bulunduklarından, canlı nakil vasıtası hayvanların barınma ve bakımlarının masraflı olduğundan, bunlar orman idaresince, dava sonucu beklenmeden, mahalli Sulh Ceza Mahkemesi hakiminden, bunların kaçak sayılma nedenleri ve niçin satılması gerektiğini açıklayan, bir yazı ile bildirilerek, hakim veya Sulh Ceza Mahkeme kararı alınıp, Orman İşletme Müdürlüklerindeki müsadereli mallar satış komisyonunca bunların fiyat takdirleri yapılıp açık artırma usulü ile mahallinde veya Pazar yerinde derhal satılır.(ORK.84. CMK. Md. 132.)

Kaçak emval, suçta kullanılan araç ve aletlerin rayiç değeri takdir yetkisi, Devlet Orman İşletmesi Döner Sermaye Yönetmeliğinin 34/D. Maddesi ve ORK. Nun 84. Maddesi uyarınca, Orman İşletmesi Müdürü, muhasebeci, Orman İşletme Şefi ve bilirkişiden oluşturulan komisyon marifetiyle, eşyaların hali hazır durumlarına göre,rayiç fiyat takdiri yapılır.

İşletme Şefliklerinde ise, İşletme Müdürünün izni ile, İşletme Şefi, Mutemet ve bir Memurdan oluşturulan üç kişilik komisyon marifetiyle emvallerin bu günkü durumlarına, kalitesi ve boyuna çapına göre, taşıt aracının cinsi, modeli, motor, kaporta, kasa, dingil ve lastiklerin ekonomik ömrünü doldurup doldurmadığı, eski veya yeni oluşuna göre, canlı nakil vasıtaların piyasada geçerli değerleri, kıymet takdir tutanağı ile belirlenir.

KAÇAK EMVAL TAŞIMADA KULLANILAN ARAÇLARIN GEÇİCİ OLARAK SAHİBİNE İADESİ

Suçta kullanılan araç ve gereçlerin sahibi tarafından mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geri almayı talepte bulunması halinde, trafik kaydına orman suçundan yakalanmış satılamaz devredilemez kaydı siciline yazdırıldıktan sonra Orman İşletmesi fiyat takdir komisyonunca takdir edilen bedeli karşılığında noterden tasdikli, örneğine uygun muteber teminat veya muteber müteselsil kefil gösterilmesi, Aracın müsaderesine orman idaresi lehinde karar kesinleşmesi halinde, geçici bir süre için aldığı aracı aynen iade edileceğini peşinen kabul edilmesi, aynen teslimi imkânsız hale gelmiş ise takdir olunan toplam bedelin idareye ödenmemesi durumunda, söz konusu alacağın takibinin icra yoluyla kanun hükümlerine göre ve hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte takip ve tahsil edileceği hususlarını içeren taahhütname alınarak ruhsatta adı geçen mal sahibine mahkeme kararı kesinleşinceye kadar iade edilebilir. İade işlemi, trafik kaydına şerh koydurulduktan sonra yapılabilir.

Aynı motorlu vasıtayla birden fazla orman kanununa muhalefet suçu veya av kabahatinin işlenmesi ve bu motorlu vasıtanın suç veya kabahatin konusunu oluşturması suçun işlenmesinde fiilen kullanılmış olması halinde, her defasında işlenilen yeni suç ve kabahat için trafiğe şerh koydurulması zorunludur.

VERGİ BORCU VE BORÇ TAKYİDİNİN SORULMASI

Motorlu vasıtanın bulunduğu yer vergi dairesine yazı yazılarak plaka ve evsafı motor ve şasi numaraları belirtilen aracın vergi borcu olup olmadığı var ise bu yazının ihbar kabul edilerek mükelleften tahsil edilmesi istenir ve orman suçundan veya avlanma kabahatinde kullanıldığı nedeniyle araca el konulduğu bildirilir.

Motorlu araç sahibinin aracını orman idaresinden kefaletle geri almak istemesi halinde, geçmiş yıllara ait vergi borcunun bulunması durumunda bu borcun ödenmesi istenir. Aynı zamanda aracın kayıtlı olduğu trafik şubesine yazı yazılarak araç üzerinde borç takyidinin bulunup bulunmadığı varsa mahiyeti sorulur, bir borcun varlığı halinde araç sahibince geri istendiğinde ya borcun kaldırılması ya da bu borç için ayrı bir teminat vermesi istenir. Aksi takdirde araç kefaletle sahibine iade edilmez.

Vergi borcu ve borç takyitleri sahibince kaldırılmamış ve mülkiyeti kamuya geçirilme kararı kesinleşmiş halde orman idaresinde bulunan araçlar için, 18/7/1997 tarihli ve 23053 sayılı (mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 73 üncü maddesi gereğince aracın trafik kaydının silinmesi istenir. Kayıt silindikten sonra durum vergi dairesine bildirilir ve araç satışa çıkarılır.

BEDEL TAKDİRİ

El konulan motorlu vasıtaların rayiç bedel takdiri; vasıtasının motor ve şasi numarası, kaporta, kasa, dingil ve lastiklerinin durumunun ayrıntılı belirtilmesi ve ayrı ayrı değerlendirilmesi suretiyle yapılır. Mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı kesinleşmeden yeniden Orman veya av kabahati işlenmesi halinde El konulan motorlu vasıtasının sahibine iadesinden sonra ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin mahkeme kararının veya idari yaptırım kararının henüz kesinleşmediği hallerde, aynı vasıtayla yeniden orman suçu veya av kabahati işlenmesi durumunda, yeni orman suçu veya av kabahat fiili için vasıtanın o günkü rayiç değeri yeniden takdir edilir. Motorlu vasıtanın sahibine iadesinde, takdir edilen bedel karşılığında nakit, Devlet tahvili veya limit dâhili süresiz banka teminat mektubu alınır.

KAÇIRILMA VEYA ÇALINMA

Orman Kanununa ilgili suç veya Av kabahati sebebiyle görevlilerce el konulduktan sonra kaçırılan veya çalınan vasıtanın plaka numarası, modeli, rengi, cinsi, motor ve şasi numarası ile kolayca teşhisini sağlayacak özeliklerinden tespit edilebilenleri bir yazıyla mahalli polis, jandarma, belediye ve trafik teşkilatına bildirilir. Yakalanan bu vasıtalar için anlatılan hususlar aynen uygulanır.

MOTORLU VASITALAR HAKKINDA YAPILACAK İŞLEMLER

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı kesinleştikten sonra satış ve iade

Müsadere veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararının orman idaresi lehinde kesinleşmesinden sonra, orman idaresi deposunda veya garajında bekletilen, sahiplerine iade edilmeyen araç ve gereçlerden avda kullanılması yasak olmayanlar ile motorlu vasıtalar, Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği hükümlerine göre orman idaresince satılır. Satış bedeli her türlü masraflar düşüldükten sonra döner sermaye işletmesinin ilgili gelir hesabına alınır. Orman Kanununa göre suç ve kabahat fiilinden dolayı el konulmuş olanlar ise Orman İşletmesi Müdürlüğü müsadereli mallar satış komisyonunca açık artırma ile satılarak masraflar düşüldükten sonra Orman Genel Müdürlüğüne gelir olarak kaydedilir.

İlgili Kanun ve yönetmelik hükümlerine göre sahiplerine iade edilen araç ve gereçler ile motorlu vasıtalardan mahkeme kararı veya idari yaptırım kararı orman idaresi lehinde kesinleşenler ise iade işlemi yapılan sahiplerinden geri alınarak yukarıdaki aynı usul ve esaslarla açık artırma suretiyle satılır.

Avda kullanılması yasaklanan ses, manyetik dalga ve ışık yayan araç ve gereçler; tuzak ve kapanlar ile diğer benzeri araç, gereçlerden orman idaresinde kullanım yeri ve imkânı olmayanlar ve eğitim amaçlı olarak kullanılacakların haricindekiler imha edilir. İmha orman idaresi yetkililerince oluşturulan komisyon marifetiyle gerçekleştirilir ve tutanağa bağlanarak muhafaza edilir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına, yetkili Sulh Ceza Mahkemelerine itiraz edilmiş, mahkemece idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verilmiş ve bu karara karşı orman idaresince yetkili mahkemeye yapılan itirazın da kabahatli lehinde kesinleşmiş olması durumunda, el konulan araç ve gereçler ile motorlu vasıtalar sahiplerine iade edilmemiş ve mevcut ise aynen; bu Kara Avcılığı Kanunu Yönetmelik hükümlerine göre sahiplerine iade edilmişse verdikleri teminat veya kefalet senetleri iade edilir.

***İDARECE ARAÇ VE GERECİN GERİ ALINMASI, YAKALAMA**

6831 sayılı kanun ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa göre sahiplerine iade edilen ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin mahkeme veya idari yaptırım kararı orman idaresi lehinde kesinleşen iade işlemine konu olmuş araç ve gereçler ile motorlu vasıtalar sahiplerinden geri alınır. İdarenin talebine rağmen sahiplerince teslim edilmeyenlerin yakalanmaları veya sahiplerinden geri alınmaları için mahalli polis, jandarma, belediye veya trafik teşkilatına bildirilir ve orman idaresine teslim edilmesi istenir.

Motorlu vasıtaların yanmış olması, hurda haline gelmesi veya başka bir sebeple tesliminin veya değerlendirilmesinin imkânsızlığı hallerinde, bu durumlar belgelendirilerek Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünden izin alınmak kaydıyla, iadeleri esnasında tayin ve tespit edilmiş bedelleri tahsil edilir.

Bir mülkiyetin kamuya geçirilmesine dair karar varken
Motorlu vasıtanın tekrar yakalanması;

Araç hakkında daha önceden verilmiş bir müsadere veyahut mülkiyeti kamuya geçirme kararı varsa, bu kararın kesinleşme sürecinde araç şahsa iade edilmiş ve karar kesinleşmeden aynı araç ikinci defa Orman suçu veya av kabahatinde kullanılmışsa; ilk işlenen fiilden dolayı verilen mülkiyeti kamuya geçirme kararının kesinleşmesine kadar ikinci kararın bekletilmesi mahkeme veya mahalli mülki amirden talep edilir. İlk fiilden dolayı mülkiyetin kamuya geçirilme kararının itiraz üzerine mahkemece kaldırılmasına karar verildiği takdirde, ikinci fiilden dolayı mülkiyetin kamuya geçirilmesi mülki amirden istenir. Ancak ilk fiilden dolayı verilen mülkiyeti kamuya geçirme kararı kesinleşmişse bu durumda ikinci fiilden dolayı Kabahatler Kanununun 18 inci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca, Aracın müsaderesi yerine onun yerine takdir olunan rayiç değerinin (kaim değerin) mülkiyetinin kamuya geçirilmesi, mülki amirden, veya orman kanunuyla ilgili suçlarda ise Sulh Ceza Mahkemesinden aracın kaim değeri talep edilir.

SATIŞIN MÜMKÜN OLMAMASI HALİNDE GELİR KAYDETME

Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin mahkeme veya idari yaptırım kararı kesinleşen motorlu vasıta hakkında başka bir suçundan veya kabahatten ötürü daha önce verilmiş müsadere kararı veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı sebebiyle

satışın mümkün olamaması halinde, alınmış teminat orman idaresince gelir kaydedilir veya el koyma sırasında tespit edilmiş değeri sahibinden veya kefilinden, tahsil edilir.

YABANCI PLAKALI ARAÇLARA EL KONULMASI VE SATILMASI

6831 sayılı Orman Kanunu veya Kara Avcılığı Kanununa göre suç veya kabahatin konusunu oluşturan yabancı plakalı vasıtalara ilgili mevzuatına göre el konulur. İlgili idareler nezdinde girişimde bulunularak, aracın Orman Kanunu veya Kara Avcılığı Kanununa muhalefetten dolayı el konulduğu, mülkiyetinin kamuya geçirildiği, kararın kesinleştiği ve satılması gerektiği belirtilip, vasıtanın plakası, motor ve şasi numarası, yaşı, markası belirtilerek vasıtanın satılabilmesi için gerekli izinler alınır. Bu iznin alınmasından sonra motorlu vasıtanın satışı yapılır. Kara Avcılığı Kanunla İlgili Yönetmeliğin altıncı bölümünün ilgili hükümleri kıyasen uygulanır.

PLAKASIZ VASITALARA EL KONULMASI VE SATILMASI

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 28 inci maddesine göre motorlu araçların yetkili tescil kuruluşuna tescil ettirilmesi ve tescil belgesi alması zorunlu kılındığından, el konulan plakasız vasıtaların araç sahibi tarafından geri alınmasının istenmesi durumunda, öncelikle sahiplerince vasıtanın trafiğe tescil işlemlerinin ikmal ettirilmesi sağlanır. Trafik tescilinin yapılmasından sonra araçların sahiplerine iadesinde Kara avcılığıyla ilgili Yönetmeliğin üçüncü ve altıncı bölümünün ilgili hükümleri kıyasen uygulanır.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı kesinleşen motorlu vasıtalar, bu Yönetmeliğin 22 nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanıp satılır. Satışa ilişkin vasıtanın motor ve şasi numarası, yaşı, markası belirtilerek fatura düzenlenir. Satış sonrası Karayolları Trafik Yönetmeliğinin ilgili hükümleri alıcı tarafından yerine getirilir.

KEFALET SENEDİ ÖRNEĞİ

(ORG.Müd. 4139 Nolu tamimi ekidir.)

Orman suçu iddiasıyla ...... Nolu suç zaptı ile .... Tarihinde el konan ve idarece .... TL. Fiyat takdiri yapılan........... Plakalı ve ....motor ve şasi numaralı.............. Evsafındaki ....adına kayıtlı..................... İçin takdir edilen fiyatı aynen kabul ediyoruz.

Suçta kullanıldığı iddiasıyla el konulan............... Dava sonucunda mahkemelerce müsaderesine karar verilmesi halinde yukarda tespit olunduğu şekilde .... Orman İşletme Müdürlüğüne aynen teslim etmeyi, her hangi bir sebeple aynen teslimi imkansız hale gelmişse takdir olunan toplam .... TL. Bedelini hiçbir ihtara ve hükme gerek kalmaksızın borçlu ve müşterek ve müteselsil kefil sıfatıyla nakden ve bir defada ....müdürlüğüne ödemeyi, aracın müsaderesine karar verilip satışa çıkarıldığı tarihte fiyat tutanağındaki evsafa göre belirlenecek değeri takdir edilen değerinden fazla olduğu takdirde ise aradaki farkı da ödemeyi, Suç aletinin iadesi halinde her ne sebeple olursa olsun takdir olunan ....TL. Değerden daha düşük değerle satılması halinde de aradaki farkı tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük süre içinde nakden ve defaten borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla ödemeyi gecikme halinde yasal faiz ödemeyi tebligatın aşağıda bildireceğim adresime yapılmasını, adres değişikliği olup ta bildirmediğim takdirde bu senette yazılı adresime yapılan tebligatın geçerli olacağını ihtilaf halinde.............. İcra daireleri ve mahkemelerin yetkili olduğunu borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla kabul ve taahhüt ederiz. ..../..../ 2005

ARAÇ SAHİBİ	**MÜŞTEREK KEFİL**	**MÜŞTEREK KEFİL**
Adı, soyadı-İmza	**Adı, soyadı**	**Adı, soyadı**

TAAHHÜT VE KEFALETNAME ÖRNEĞİ

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa muhalefetten kabahatin konusunu oluşturması nedeniyle el konulan ve idarece .... TL fiyat takdiri yapılan .... Evsaftaki .... Adına kayıtlı ....araç/……………….……… için takdir edilen fiyatı aynen kabul ediyoruz.
Kabahatin konusunu oluşturduğu iddiasıyla el konulan .... Nın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararının kesinleşmesi halinde;
Yukarıda tespit olunduğu şekilde ....İl müdürlüğü veya bağlı birimine aynen teslim etmeyi,
Herhangi bir sebeple aynen teslimi imkansız hale gelmiş ise takdir olunan toplam .... TL bedelini hiçbir ihtara ve hükme gerek kalmaksızın borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla nakden ve bir defada ....Müdürlüğüne ödemeyi,
Gecikme halinde yasal faiziyle ödemeyi, tebligatın aşağıda bildireceğim adresime yapılmasını, adres değişikliğini bildirmediğim takdirde bu senette yazılı adresime yapılmasını, adres tebligatın geçerli olacağını, ihtilaf halinde ....İcra Daireleri ve Mahkemelerin yetkili olduğunu borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla kabul ve taahhüt ederiz.

KEFALET SENEDİNDE MUTEBER KEFİL;

Araç ve aletlerle ilgili kefalet senedini kabul eden Orman İdaresi yetkilisi, kefillerin senetteki bedeli rızaen ödeme gücünün olup olmadığını araştırması gerekir. Ödeme gücü olmayanlara, vasıta ve aletleri teslim etme mecburiyeti yoktur. Bu konuda ihmali görülen görevliler sorumlu tutulabilir.

Kefiller, ticaret odasına kayıtlı 1. Sınıf tüccarlardan olması tercih edilmelidir. Kefalet senedinin arkasına, Orman İdaresi yetkili amiri tarafından yapılan araştırma ve soruşturmada kefillerin ödeme gücünün yeterli olduğu yazılarak, görevli amirce tasdik edilip imzalanmalıdır.

Sahibi bulunamayan ve sahiplerince geri alınmak istenmeyen canlı ve cansız suç araç ve aletleri, 15 gün süre ile ilan edilip sahibi aranır. Bu süre geçtikten sonra, açık artırma usulü ile derhal satılır. Bedelleri emanet hesabına kaydedilir. Bunlar yedieminlerde çürütülüp bekletilmez. Dava devam ediyorsa, aracın, aletlerin satıldığı mahkemeye yazılı olarak bildirilir. Bu durumda mahkeme, aracın müsaderesi yerine, satış bedelinin Orman İdaresine gelir olarak kaydına karar verecektir.

Nakit para veya kefalet senedi ile sahiplerine iade edilen alet ve vasıtaların müsaderesine ait, mahkeme kararları kesinleştikten sonra satış için bunların, Orman İdaresine iadesi mal sahibi ve kefillerden yazı ile istenir. İadeden sonra, yeniden fiyat takdiri yapılarak, açık artırma ile satılır.

Kefalet senedinde belirtilen aracın, satışa çıkarıldığı tarihteki değeri, kefalet senedindeki değerden, düşük bir fiyatla satılması durumunda, aradaki eksilen fark, teminattan veya sahibi ile kefillerden mutlaka tahsil edilmelidir. Suç aleti ve araçları ile emvallerin satışından elde edilen gelir, hazineye değil, Orman İdaresine gelir olarak kaydına mahkemece karar verilir.

EL KONUP ZAPT EDİLEN MOTORLU TAŞIT ARACI

RAYİÇ DEĞER TAKDİR TUTANAĞI ÖRNEĞİ

Orman İşletme Şefliği :
Suç tutanağı tarihi ve numarası :
Failin (MAL SAHİBİNİN) Adı ve Soyadı:
Aracın Plakası,
Aracın Markası ve Modeli Yaşı :
Şasi numarası :
Motor Numarası :
Silindir adedi :
Tekerlek Adedi ve Ebatları :
Motor Aksamı durumu ve değeri:
Şanzıman ,Diferansiyel durumu ve değeri :
Ana şasi ,makas durumu ve değeri :
Elektrik donanımı, marş ile şarj dinamosu durumu ve değeri :
Karoseri, kasa durumu ve değeri :
Lastik ,tekerlek aksamı durumu ve değeri:
Kaporta ve boya durumu ile değeri :

Aracın bu günkü rayiç değeri toplamı : ....TL.
Yukarıda durumu belirtilen aracın, Maliye Bakanlığının Harçlar Kanunu ile ilgili 17 numaralı genel tebliği esasları ile bu günkü kasko değeri dikkate alınarak yukarıdaki rayiç değeri tespit edildi. Kasko değerinden daha yüksek değer etmeyeceği anlaşıldı. Tespit ve takdir edilen bu fiyatın uygun olduğuna karar verildi.
İş bu fiyat takdir tutanağı .... İşletmesi müdürlüğünün ....tarih ve ......sayılı görevlendirme emri üzerine düzenlendi...../...../ 2002

Komisyon Başkanı	**Üye**	**Üye**	**Teknik Bilirkişi**
(imza)	**(İmza)**	**(İmza)**	**(İmza)**

Fiyat takdir komisyonunca tespit edilen rayiç değerden ihaleye çıkarılması uygundur. ..../...../ 2005
Orman İşletme Müdürü (İmza)

ELKONUP ZAPT OLULANLARIN MAHKEMECE MÜSADERESİ

Müsadere = (Zoralım), Kanuni bir sebebe dayanarak, bir kimsenin taşınır veya taşınmaz malının, kazancının, mülkiyetinin onun rızasına bakılmaksızın, mahkemece hâkim kararı ile elinden alınıp, Devlete mal edilmesidir. Müsadere için, bir suçun işlenmesi zorunlu olmakla birlikte, bu suçtan dolayı bir kimsenin cezaya mahkûm edilmesi gerekmemektedir. Örneğin; suçu işleyen çocuk veya tam akıl hastası ise, cezalandırılmazlar, ancak bunların suçta kullandıkları suç eşyası, alet, araç ve emvallerin müsaderesine mahkemece karar verilir. Yeni Türk Ceza Kanunun 54. Maddesine göre, suç eşyasının müsaderesi için, eşyanın iyi niyetli üçüncü kişiye ait olmaması gerekir. Gerektiğinde yediemine teslim edilmemiş taşıtın değeri müsadere edilebilir. (CMK: 256 Md. Bk)

ARAÇ - ALET VE EMVALLERİN MÜSADERESİ

Kaçak orman emvali ve mahsulleri, bir yerden başka bir yere taşınmasında kullanılan suç vasıta ve aletleri ile her türlü canlı ve cansız araçlar, hareket edip yürütülmüşse, bu motorlu ve motorsuz vasıtalar ile canlı nakil vasıtaları, kime ait olursa olsun, Orman memurlarınca elkoyup zapt edilerek mahkemece TCK.nun 54 . Maddesi uyarınca müsaderesine karar verilir.

Araç hareket edip kısa bir mesafe yol gitmişse, nakil işinde kullanılmış sayılarak, aracın müsaderesine karar verilir. Hareket müsadere için gerekli şarttır. Canlıların yürümesi ve vasıtanın tekerinin bir tur dönmesi, hareket sayılır. Görevliler, şüphelinin kaçak emvalleri nakil vasıtasıyla nakil işine başladıktan, hareket ettiğini gördükten sonra, yakalama işlemini yapıp, araca ve emvallere el konulmalıdır.

Kaçak orman emvalini veya Devlete ait orman ürünlerini, hırsızlıkla ele geçiren sanıkların, bu emvalleri araçla taşırken, hareket ettikten sonra, orman içinde görülürse, bu araç ve canlı hayvanlar ile emvallere elkoyup zapt edilir. Suçu ispatta delil olan ve suçun işlenmesinde kullanıldığı tespit edilen bu araç ve canlı nakil vasıtaları ile kaçak veya hırsızlıkta kullanılan vasıtaların müsaderesine ve emvallerin orman idaresine verilmesine, mahkemece karar verilir.

Ancak, kaçak orman emvali yüklenmiş fakat nakil vasıtası hiç hareket etmeden, durduğu yerde yakalanmışsa, henüz nakil suç fiili başlamadan nakil suçuna teşebbüs edilmeden elkonulmuşsa, vasıta bu durumda zapt edilmiş olsa bile, mahkemece müsaderesine karar verilmez. Sahibine iade edilir.

Yargıtay bir kararında; “” Aracın müsaderesi için, suç işleme kastiyle, suç ürününün bu araçlarla bir yerden alınıp oradan hareket ettirilip bir başka yere taşımış olması germektedir. Orman memurlarının gelmesi üzerine yüklemesi tamamlanmayan kamyonun hareket ettirilerek kaçırılmasında, kastın kaçak emvali nakletmeye yönelik olmayıp, kamyona el konmasını önlemeye ilişkin bulunması ve ilk yakalandığında kamyonun henüz hareket halinde olmaması sebebiyle araç müsadere edilemez.””Denmiştir.

Kaçak orman emvalini naklederken kullanıldığı görülüp plakası tespit edilen, nakil vasıtası kaçırılmışsa, o sırada zapt edilememiş ve yediemine teslim edilememişse, durumu açıklayan tutanak hemen düzenlenir. Bilahare bu plakalı motor ve şasi numaralı vasıta,dava ve ceza zamanaşımı süresi içinde, bulunup teşhis edilip, yediemine teslim edildiğinde, Savcılığa ilk suç tutanağıyla birlikte, bu durum bildirilirse, Sulh Ceza mahkemesince aracın müsaderense CMK. Uyarınca karar verilir. Müsadere için bunların yedieminde el altında bulundurulması gerekmektedir.

Orman Kanunundaki suçlar sebebiyle, zapt edilerek yediemine teslim edilmiş suç aleti, suç nakil vasıtası, asli ve tali orman ürünleri, silah, av ürünleri ve malzemeleri vs. İçin TCK. Nun 54. Maddesi uyarınca müsaderesine kara verildiği gibi mülkiyetin kamuya aktarılması kararı da TCK. 54. Maddesi hükümlerine uyularak karar verilir.

Faili bilinen veya faili meçhul olup da orman suçunun işlenmesinde kullanıldığı, görülerek tespit edilen alet, vasıta, suç mahsulü emval ve ürünler, izinsiz yapılmış bina ve tesisler, el konup zapt edilip yediemine teslim edilmiş ise, bunların müsaderesine karar verilir.

Suç işlenirken yakılan veya çakılı olduğu için sökülemeyen veya kaçırıldığından veya bir başka sebeple yediemine teslimi imkansız hale getirilmiş eşya ve mallar hakkında mahkeme müsadere kararı vermez. Müsadere yerine bunların rayiç değerinin orman idaresine tazminat olarak ödenmesine karar verilir.

Ayrıca sanığın dava devam ederken ölmesiyle, dava düştüğünde de, orman malları ve suç eşyaları için müsadere kararı verilebilir. Suç işleyen sanık karardan önce ölürse, dava ortadan kalkacağından, suçta kullanılmış nakil vasıtası ve aletler ile emvaller mirasçılarına iade edilmez, müsaderesi gerekiyorsa o takdirde, müsadere edilebilir. Ancak aynı suçu birlikte işleyen diğer sanık ölmemişse, bunun eylemine dayanılarak bu vasıta mahkemece müsadere edilir. (TCK.Md.64)

Görevlilerce suç delili olarak zapt edilen vasıta veya aletler; mal sahibi olan kişi veya şirketin, resmi kuruluş yetkilisinin, suçun işlenmesine emir ve direktifiyle iştirak etmemiş ise, bu durumunda, suça iştirak etmemiş kişi ve şirket veya resmi kuruluşlara ait araç, orman suçunun işlenmesinde kullanılmış olsa bile, bu araç ve eşya suçun işlenmesinde, sahibinin veya kuruluş yetkilisinin, izni ve haberi olmadan kullanıldığı veya çalınıp, gasp veya önemli derecede aldatılarak elde edildikten sonra orman suçunun işlenmesinde kullanılmış olduğu, mahkemeye bildirilip, bu durumun ispatlanması halinde, araç ve eşyanın müsaderesine mahkemece karar verilemez. Vasıtalar ruhsat kaydında yazılı olan sahiplerine iadesine mahkemece karar verilir.

Sanığın orman suçunun işlenmesinde kullandığı araç, başka birine aitse, asıl sahibinin hür iradesi dışında çalınmak, zorla elinden alınmak, iyi niyeti ve güveni kötüye kullanılarak aldatılarak suçun işlenmesinde kullanılmışsa, araç sahibi suçun işlenmesine bilerek ve isteyerek katılmayıp, sahibinin bilgisi ve izni dışında bunlar başka kişiler tarafından orman suçunda kullanılmışsa, araç sahibi aracını suçta kullanılması için talimat vermemiş ve suça iştirak etmemişse, suçla illiyet bağı yoksa ve bunları belgelendirip ispatladığında, bu şekilde suçta kullanılan vasıtanın, sahibinin suç işleme kasti bulunmadığı sebeple mahkemece sahibine iade edilmektedir.

Suçun işlenmesine kasıtlı kusurlu olarak iştirak eden mal sahibi veya mal sahibinin rızası üzerine hatır için bir başkasına verilmiş araçla, kaçak orman emvali taşınmışsa, bu mal sahibi arcının suçta kullanılmaması için, yeterli ve gerekli denetim ve gözetim görevini ihmal ettiğinden, kusurlu sayılarak, aracın ve suç eşyasının müsaderesine mahkemece karar verilir.

Kaçak orman emvali, nakil vasıtasına yüklenmiş, fakat araç bulunduğu yerden hareket etmeden, yani nakil suçu gerçekleşmeden, görülüp yakalanmışsa, bu durumda nakil vasıtası zapt edilemeyeceği gibi, mahkeme bu durumda, yakalanan aracın müsaderesine de karar vermemektedir. Kaçak orman emvali yüklü araç, hareket ettikten sonra yakalanmışsa, bu araç zapt olunur ve mahkemece de müsaderesine karar verilir. Suçun bizzat mal sahibi tarafından kasten işlenmesi ve kendisine ait vasıtasının suçta kullandığının anlaşılması halinde veya aracın başkaları tarafından suçta kullanılması için teşvik ederek suçun işlenmesine iştirak etmiş olması halinde, zapt edilen aracın müsaderesine mahkemece karar verilir.

Suçta kullanılan araç sahibi ile suçu işleyen kişi arasında, özel bir şekilde anlaşarak, emaneten aracını başkasına vermiş ve bu araçla kaçak orman ürünü taşınıp suçta kullanılmışsa, araç sahibi aracının kaçakçılıkta kullanılmasını önleyici, gerekli tedbirleri almaması sebebiyle, kusurlu ve sorumlu sayılarak, bu araç kime ait olursa olsun müsadere edilmektedir.

Yargıtay'ın görüşüne göre ; ""Kusursuz sorumluluğu kaynağı, sorumlu kişinin belirli kişi veya kişiler ya da bir eşya üzerindeki egemenlik ilişkisidir. Özen göstermeme, denetim ve gözetim yükümlülüğündeki sakatlık, zarar giderimini zorunlu kılar. Genel kusur, gerekse kusursuz sorumluluk için, uygun illiyet (nedensellik) bağının bulunması zorunludur. Olayın ortaya çıkması, görünüşteki öteki oluşumu kolaylaştırmış bulunursa ilk olay, uygun neden ve sonuç ölçüsüne göre ikincisinin nedeni sayılır.""

Kamu davası ön ödeme ile ortadan kaldırılmış olsa bile, suçta kullanılan vasıtalar, emval ve aletler müsadere edilir. Ön ödeme müsadereye engel değildir.

Kaçak emval naklinde kullanılırken görülüp yakalanan ve suç faili bulunamayan bu nedenle failine ceza uygulanamayan hallerde de, suçta kullanıldığı için yakalanan araç, aletler ve emvallerin müsaderesine karar verilir. Aynı aracın ikinci kez suçta kullanılmasında; birinci suç için mahkeme hükmünde aracın müsaderesine karar verilir, ikinci suç için ise aynı vasıtanın takdir edilen bedelinin, orman idaresine gelir olarak

kaydına karar verilir. İkinci suç için artık müsadere kararı verilmesi imkansız hale gelir. Araç ilk suçtan müsadere edilip, satıldıktan sonra, yeniden yeni bir orman suçunda tekrar kullanılması halinde ise, aracın tekrar müsaderesine karar verilir.

Dava devam ederken, araç hurda hale gelmişse ve bu durum trafik kaydına da yazıldığı tespit edildiğinde, aracın bu haliyle müsaderesi imkansız hale geldiği sebeple, aracın takdir edilen ve kefalet senedinde yazılı bulunan, rayiç değerinin müsaderesine ve Orman İdaresine araç bedelinin irat (gelir) olarak kaydına mahkemece karar verilir.

Orman suçundan el konulmuş araçların, müsadere kararından önce satılmış olması hainde, aracın müsaderesi yerine satış bedelinin müsaderesi ve bu bedelin Orman İdaresine irat kaydına mahkemece karar verilir. Ormandan izinsiz kum, toprak, maden, ürün nakledilirken görülüp zapt edilen araçlar, TCK 54 maddesine göre müsadere edilirler.

Sahibi olduğu zati ve müşterek ihtiyaç emvalini izinsiz taşıyan kişilerin mülkiyetindeki, kaçak olmayan emvali ve bunu taşıyan vasıta, suç delili olarak zapt edilir.

Kaçak orman emvalinin ölçüsü ve miktarı tespit edildikten sonra, fail kişiler tarafından kaçırılan, yakılan, çakılıp sarf edilen, gizlendiğinden veya çeşitli sebeplerle, emvallerin yeniden ele geçirilip zapt edilememesi durumunda, bu emvallerin müsaderesi yerine, rayiç tutar bedellerinin, tazminat olarak, sanıklardan alınıp, Orman idaresine verilmesine, mahkemesince karar verilir.

Ruhsatsız ve izinsiz kaçak olarak sahiplenilen her çeşit eşyadan Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşyalar elkonup zapt edildiğinde, bunların müsaderesine mahkemece karar verilir. Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsaderesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin, bir kısmını ayırmak mümkün ise, suçun işlenmesi için kullanılmış olan kısmına el konmuşsa, sadece bu kısmın müsaderesine mahkemece karar verilir. Bazı kişilerin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suça iştirak eden kişinin payı müsadere edilebilecektir. (TCK. Md. 54)

SUÇLA İLGİLİ EŞYA MÜSADERESİ

(CMK. 123, 127, 128, (256) , 257, 258, 259 Bk.)

Müsadere kararı verilmesi gereken hallerde, kamu davası açılmamış veya kamu davası açılmış olup da esasla beraber müsadere kararı verilmemişse, Orman İdaresi, Savcılığa bir yazı ile başvurarak, emval, suç aleti, suç nakil vasıtasının müsaderesine karar verilmesini isteyebilir. Yetkili Sulh Ceza Mahkemesi konuyu incelemek için, tarafları çağrılıp duruşma yapılarak bir sonuca varılır. Tanıklar sorguya çekilir. Müsadere olunacak eşya sahipleri de, haklarını savunmak için davaya katılabilirler. Müsadereyi gerektiren şartlar varsa müsadere kararı verilir.

Müsadere için verilen hükümler aleyhe ise, Cumhuriyet Savcısı, veya katılan sıfatını almış Orman İdaresi yetkilisi ve mal sahiplerinin olağan kanun yolu İSTİNAF yolu ile, kararın kaldırılmasını veya düzeltilmesini, davaya bakan aynı mahkemeden talep ederler.

AVUKATLIK VEKÂLET ÜCRETİ;

Suçta kullanılan araç ve suç aleti ile emvallerin müsaderesine mahkemece karar verildiğinde, bunların rayiç değeri üzerinden nispi vekalet ücretine de karar verilir. Nispi vekalet ücretine karar verilmediğinde, söz konusu mahkeme kararı kanun yollarından olan itiraz, istinaf veya temyiz yoluna gidilirse, yetkili mahkemece bu karar bozularak, tarifeye uygun nispi vekalet ücretini suçlunun ödenmesine karar verilir.

YARGITAY KARARLARI

“‘’Nakil aracı sahibi veya sürücüsü, aracına yüklenen orman mahsullerinin kaçak olup olmadığını (Nakliye tezkeresi ve damgasını) araştırarak, yüklemeye nezaret etmek

zorundadır. (Kaçak olduğunu bilmiyordum) şeklindeki mücerret bir savunma aracın zoralımına engel olmaz (Y.CGK. 25.6.1973 T. 3/236 E . 508 K.) ‘’

“‘’Bizatihi taşınması ve bulundurulması suç teşkil etmeyen ve beraat eden, sanık tarafından da suçta kullanıldığı anlaşılmayan av tüfeğinin müsaderesine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir. (Y.4.CD. 4.4.1980, 2066/ 2319)’’”

“’”Teminat karşılığı sanığa iade olunan aracın ikinci suç nedeniyle müsaderesi mümkün olmazsa tespit edilen değerinin tahsiline karar verilir. (Y.3.CD.6.4.1990 T. 11097 E., 3888 K.)”’’”

YAKACAK ODUNLARIN BİR STERİNİN AĞIRLIĞI :

Ağaç Cinsi	Orman Kurusu Halinde Kğ/ Ster
Meşe	528
Kayın	443
Gürgen	565
Çam	353
Ladin	360
Dişbudak	496

KURUMA DURUMUNA GÖRE YUVARLAK ODUNLARIN (YAPACAK EMVALİN) BİR METRE KÜPÜNÜN AĞIRLIĞI :

Ağaç Cinsi	Taze kesilmiş Kğ / m3.	Hava Kurusu Kğ / m3.
Kara çam	900	670
Sarı çam	700	520
Kızıl çam	750	570
Ladin	740	470
Köknar	1000	460
Sedir	700	520
Kayın	990	720
Meşe	1080	760
Gürgen	1080	920
Dişbudak	930	720
Kestane	1000	650
Çınar	900	580
Karaağaç	950	700
Akçaağaç	940	700
Kavak	840	450
Kızı ağaç	690	520
Ceviz	990	720

YUVARLAK ODUN VE KERESTELERİN ZAYİATLARI GAYRİMAMUL VE MAMUL MİKTARININ BULUNMASI :

1-) Zayiat miktarının bulunması :

Gayrı mamul ve mamul miktarı belli olduğuna göre 58,640 m3. Tomruktan, 37,350 m3. Kereste elde ediliş ise, zayiat miktarı 58,640 – 37,350 = 21,290 m3. Dür.

2-) Zayiat yüzdesinin bulunması :

58,640 m3. Tomruğun biçilmesi ile 37,350 m3. Kereste elde edilmiş olduğuna göre;

Zayiat % = $\frac{21,290 \times 100}{58,640}$ = 36 yani % 36 dır.

3-) Gayri mamul Tomruk Miktarının bulunması :

Biçilmiş (mamul) kereste miktarı ve zayiat yüzdesi belli olduğuna göre % 35 zayiatla 72,475 m3. Kereste elde edilmiş ise mamul % si 100-35= 65 olup

Tomruk Miktarı = - = $\frac{72,475 \times 100}{65}$ = 111,500 m3. Dür.

4-) Mamul Miktarının bulunması :

Tomruk miktarı ve zayiat % si belli olduğuna göre, 72,560 m3. Tomruk % 38 zayiatla biçilmiş ise, Mamul % si = 100 – 38 = 62 olup

Mamul miktarı = $\frac{72,560 \times 62}{100}$ = 44,987 m3. Dür.

YUVARLAK YAPACAK ODUNLARIN VE KERESTELERİN HACİMLERİNİN BULUNMASI

A-) Tomruk, Tel direk, Maden direği, Sanayi odunu hacmi:

Yuvarlak odun hacmi: V= $\frac{3,14}{4}$ x d2 x L.

Formüldeki ;

V= hacim (m3)
D= Kabuksuz orta çap (Cm.)
L= boy (M.)
Pi sayısı= 3.14

Hacim= 6 metre (yuvarlak yumuşak ağaçlarda 4 metre) boya kadar hesaplanır. 6. Metreden fazla olanlar dört metre olarak kısımlara ayrılarak her kısmın ayrı ayrı hesaplaması yapılarak hacim bulunur.

Çap= Yuvarlak odunun boy ortasından kompasla birbirine dik ölçülen çaptır.

Boy= Yuvarlak odunun iki başı arasındaki en kısa uzunluktur. Boy bir santimetre duyarlılıkla ölçülür, baş kesme payı boya dahil edilmez.

A.) Orta çapa göre hacim : V= 3,14 /4 x çap x çap x boy
V= 0,785 x Çap x Çap x boy

B.) Orta çevreye göre hacim: V= $\frac{\text{Çevre x Çevre x boy}}{4 \times 3,14}$

B-) Biçilmiş (kerestelerin) hacmi V= Genişlik x Kalınlık x Boy = …. M3.

STANDARDİZOSYANA GÖRE YUVARLAK ORMAN EMVALİ BOYUTLARI

Ürün Çeşidi	Çap Gurubu	Orta Çap (cm.)	Boy Gurubu	İğne yaprak Emval boyu (M)	Ge.yapraklı Emval boyu (M.) (10 cm aralıklı)	Boy Farkı (Cm.)
Kerestelik Tomruk	İnce Orta Kalın Ç. Kalın	19—29 30—39 40—49 50-- ++	Kısa Normal Uzun Ç.uzun	1,50-2,75 3,00-5,25 5,50-8,25 8,50--++	1,50--2,90 3,00—5,40 5,50—7,90 8,00-- ++	En az + 3 En çok + 5
Maden Direği	İnce Orta Kalın	8—12 13—16 17—20	Kısa Normal Uzun	(50 cm. Basamakla) 1,50—2,00 2,50—4,00 4,50—6,00		+ 3 --3
Tel Direği		(Tepe). 11 12 13	Normal Normal Uzun	(50 Cm. Basamakla) 6,50—7,50 8,00—8,50 9,00—11		-7 +15
Sanayi odunu	İnce Kalın	5—15 15 ++		(10 Cm. Basamakla) 0,50—1,40 0,50—1,40		
Lif, Yon. Odunu	Yuvarlak	4—20 Uç.Çap.		0,50—2,00 (50 Cm. Basamakla		
Sırık	İnce Kalın	Kabuklu 5—6 7-8	Kısa Norml Uzun	2,00—3,00 (50 Cm. Bsklı. 3,50—6,00 6,50—10,00		+ 10 -10
Çubuk	Kabuklu	1—4	Kısa Normal Uzun	1,00—2,00 (50 Cm. Bsklı. 2,50—4,00 4,50—6,00		+ 20

ORMAN EMVALİ STANDARDİZASYONUNA GÖRE ORMAN EMVALERİNİN ÇAP VE BOYUTLARI

Emvalin Ürün	Çap Gurubu	Kabuksuz	Boy Gurubu	İgneYap. Tom.Boy uzunluğu	Yapraklı Tomruk 10 Cm.	Boy Farkı

Çeşidi Adı		Orta Çap Cm.		(25 Cm. basamak ile) Mt.	basamak Uzn.luğu Mt.	Olabilir Cm.
Kereste-lik Tomruk	İnce Orta Kalın Çok kalın	19-29 30-39 40-49 50- +	Kısa Normal Uzun Ç. Uzun	1,50- 2,75 3,00- 5,25 5,50- 8,25 8,50 - + .	1,50-2,90 3,00-5,40 5,50-7,90 8,00- ++	En Az + 3 En Çok +5
Maden Direği	İnce Orta Kalın	8- 12 13-16 17-20	Kısa Normal Uzun	1,50- 2,00 (50 Cm. bask 2,50- 4,00 “ 4,50- 6,00 “		+ 3 -- 3
Tel Direği		Tepe 11 12 13	Normal Normal Uzun	6,50-7,50 (50 Cm.bask) 8,00-8,50 “ 9,00- 11,00 “		_ 7,5 + 15
Sanayı Odunu	İnce Kalın	5-15 15- +		0,50- 1,40 (10 Cm.bask) 0,50- 1,40 “”		
Lif yonga Odunu	Yuvarlak	4-20 Uç Çap.		0,50-2,00 (50 cm. Bask)		
Sırık	İnce Kalın	5-6 7-8 Kabk l	Kısa Normal Uzun	2,00-3,00 (50 Cm. Bsk) 3,50-6,00 “ 6,50-10,00 “		+ 10 - 10
Çubuk		1-4 Kabk l	Kısa Normal Uzun	1,00-2,00 (50 Cm. Bsk) 2,50-4,00 “ 4,50-6,00 “		+ 20

STANDADİZASYON ESASLARINA GÖRE İĞNE YAPRAKLI AĞAÇ TOMRUKLARININ KUSURLARI VE KALİTE SINIFININ TESPİTİ

KUSURLAR	1. SINIF TOMRUK	2. SINIF TOMRUK	3. SINIF TOMRUK
1)- ÇÜRÜKLÜK VE KOVUKLUK (Başlarda öz odun ve diri odunda)	Alanı veya alanları toplamı bulunduğu baş alanın bir yerde bulunmak koşulu ile % 5 ini geçemez.	Alanı veya alanları toplamı bulunduğu baş alanın bir yerde bulunmak koşulu ile % 10 unu Geçemez	Alanı veya alanları toplamı bulunduğu baş alanın bir yerde bulunmak koşulu ile % 20 sini Geçemez.
2) RENKLENME	Mavi renklenme bulunabilir. Diğer renklenmelerin alanı yada alanları toplamı bulunduğu baş alanının % 10 unu Geçemez.	Bulunabilir	Bulunabilir.
3) –BUDAKLAR	Çapı 3 Cm. den	Çapı 3 Cm. den	Sınırsızdır.

(Yanal yüzeyin her metre uzunluğunda) **a)Sağlam Budaklar**	küçük budaklar Dikkate alınmaz. Çapı 10 CM. yi geçen budak bulunmaz.	küçük budaklar Dikkate alınmaz. Çapı 15 Cm yi geçen budak bulunmaz.	
b) Çürük ve özürlü Budak	Çapları toplamı 15 Cm. yi Geçemez	Çapları toplamı 30 Cm. yi geçemez.	Çapları toplamı 60 Cm. Geçemez
	1 Cm. den küçük budaklar dikkate alınmaz. 1 Cm. den büyük budak bulunmaz.	1 Cm. den küçük budaklar dikkate alınmaz. Çapları toplamı 10 Cm. yi geçmeyen bir yada birden çok budaklar bulunur	1 Cm. den küçük budaklar dikkate alınmaz. Çapları toplamı 20 Cm. yi geçmeyen bir yada birden çok budaklar bulunabilir.
c)- Sağlam budaklarla birlikte çürük ve özürlü budaklar	Sağlam budaklarda 3 Cm. den küçük ve özürlülerde 1 Cm. den küçük çaplı budaklar dikkate alınmaz.	Sağlam budaklarda 3 Cm. den küçük ve özürlülerde 1 Cm. den küçük çaplı budaklar dikkate alınmaz.	Sağlam budaklarda 3 Cm. den küçük ve özürlülerde 1 Cm. den küçük çaplı budaklar dikkate alınmaz.
	Çürük ve özürlü bulunmaz Sağlam, 3/a. Maddesinde belirtilen ölçülerde olmak koşuluyla bulunabilir.	Çapları toplamı 12 Cm yı Geçemez.	Çapları toplamı 25 Cm. yi Geçemez.
4)- ÇATLAKLAR			
a) Yanal Yüzey Çatlakları	Yanal yüzey çatlakları dikkate alınmaz. Başlarda görülen derin çatlaklar çevre çatlağı olarak değerlendirilir.	Yanal yüzey çatlakları dikkate alınmaz. Başlarda görülen derin çatlaklar çevre çatlağı olarak değerlendirilir.	Yanal yüzey çatlakları dikkate alınmaz. Başlarda görülen derin çatlaklar çevre çatlağı olarak değerlendirilir.
b)-Çevre Çatlağı (Kuruma Çatlağı	Çatlak boyları toplanmaz.en uzun çatlak uzunluğunun tomruk boyuna oranları % 20 yi geçemez.	Çatlak boyları toplanmaz.en uzun çatlak uzunluğunun tomruk boyuna oranları % 25 yi geçemez.	Çatlak boyları toplanmaz.en uzun çatlak uzunluğunun tomruk boyuna oranları % 50 yi geçemez.
	Baştaki en derin çatlak derinliği tomruk çapının % 20 sini Geçemez.	Baştaki en derin çatlak derinliği tomruk çapının % 50 sini Geçemez.	Baştaki en derin çatlak derinliği tomruk çapının bulunduğu baştaki çap kadar
c)- Öz Çatlağı	Genişliği 1 Cm yi Geçemez.	Bulunabilir.	Bulunabilir.
d)- Halka Çatlağı	Bulunmaz.	Bulunabilir.	Bulunabilir.
e)-Don Çatlağı	Bulunmaz	Bulunabilir	Bulunabilir.
5)- EĞRİLİK a) Basit Eğrilik	% 2 yi Geçemez.	% 4 ü Geçemez.	% 6 yı Geçemez.

b)-Birleşik Eğrilik (Tek Düzlemde)…	Bulunmaz	Eğriliklerden biri % 3 ü diğeri % 1 i geçemez.	Eğriliklerden her ikiside ayrı ayrı % 6 yı geçemez.
(Farklı Düzlemde).	Bulunmaz	Bulunmaz	Bulunmaz
6)- LİF KIVRIKLIĞI	% 5 i geçemez.	% 10 u geçemez.	% 20 yi geçemez.
7)-DELİKLER (Yüzün her metre uzunluğunda)			
a)-Yüzeysel ve sığ böcek deliği	Bulunabilir.	Bulunabilir.	Bulunabilir.
b) Derin küçük böcek deliği	En çok üç tane bulunabilir.	En çok altı tane bulunabilir	Sınırsızdır.
c)-Derin büyük böcek deliği	Bulunmaz.	En çok 5 tane bulunabilir	Sınırsızdır.
8)- YARALAR	Genişlikler dikkate alınmaz derinliği bulundukları yerdeki tomruk çapının % 5 ini	Genişlikler dikkate alınmaz derinliği bulundukları yerdeki tomruk çapının % 10 unu	Genişlikler dikkate alınmaz derinliği bulundukları yerdeki tomruk çapının % 20 sini
a)-Yara izi	Uzunluğu tomruk boyunun % 10 unu geçemez.	Uzunluğu tomruk boyunun % 20 sini geçemez.	Uzunluğu tomruk boyunun % 50 sini geçemez
b)-Kapalı yara	Bulunmaz	Bulunabilir	Bulunabilir
9) İÇ KABUK	Genişliği bulunduğu baştaki tomruk çapının % 5 ini Geçemez.	Genişliği bulunduğu baştaki tomruk çapının % 10 unu Geçemez	Genişliği bulunduğu baştaki tomruk çapının Bulunabilir

İGNE YAPRAKLI AĞAÇ EMVALLERİNE AİT KUSURLAR
(TEL DİREK—MADEN DİREK—SANAYİ ODUNU İÇİN)

Kusurlar	Tel Direk	Maden Direk		Sanayi Odunu
		1. Sınıf	2. Sınıf	
1)-Çürük Kovuk		Bulunmaz	Ardak başlangıcı bulunabilir.	
2)-Renk-lenme		Kırmızı ve beyaz renklenme bulunmaz. Mavi renklenme olabilir.		

3) Budak-lar **(Her metre de çevre alanında)**		8-12,Cm.çap gurubunda 4 Cm 13-16 Cm çap gurubunda 5 Cm. 17-20 Çap gurubunda 6 Cm. ye kadar çaplı olan budaklar kusur sayılmaz.	8-12,Cm.çap gurubunda 4 Cm 13-16 Cm çap gurubunda 5 Cm. 17-20 Çap gurubunda 6 Cm. ye kadar çaplı olan budaklar kusur sayılmaz.	Sağlam budaklar da ; 3 Cm.den- Düşen budaklar da ; 2 Cm. den küçük çaplı budaklar kusur sayılmaz.
a) Sağ -lam Budaklar	Çapı 7,5 Cm. den büyük budak olmamalı En yoğun olan 1. Mt. De toplam 65 Cm. Geçmez.	Çapları toplamı 30 Cm yi geçemez. Bir çevre etrafında toplanmış budakların çapları toplamı Bulundukları yerlerdeki çevrenin 1/ 3 ünü geçemez.	Çapları toplamı 40 Cm yi geçemez. Bir çevre etrafında toplanmış budakların çapları toplamı budakların bulundukları yerdeki çevrenin ½ sini Geçemez	15 Cm Çapta sanyilerde 6 Cm. Daha kalınlarda 12 Cm. den büyük budak bulunmaz. Çapları toplamı 30 Cm. geçemez. Yarma Sanyide Budak çapları toplamı 15 Cm. yi Geçemez.
b)-Çürük ve özürlü budaklar	Çapları bulunduk-ları yerdeki çapın % 20 sini Geçemez.	Çapı 1 Cm. yi geçen dağınık budak bulunmaz.	Çapı 1 Cm. yi geçen dağınık budak bulunmaz.	Çapı 4 Cm. yi geçemez. Çapları toplamı 8 Cm. yi geçemez. Yarma odunlarda budak çapı 4 Cm yi Geçemez.
4) Çatlak lar		<u>**a) Çevre ve Öz Çatlağı**</u> ; Genişliği 1 Cm yi uzunluğu ise direk boyunun % 3 ünü geçmeyen çevre çatlağı, o baştaki çapın !/4 ünü geçmeyen öz çatlağı bulunabilir.	<u>**a) Çevre ve Öz Çatlağı**</u> Genişliği 1,5 Cm yi uzunluğu ise direk boyunun % 5 ünü geçmeyen çevre çatlağı, o baştaki çapın !/3 ünü geçmeyen öz çatlağı bulunabilir	
b)Yüz eysel Çaklak		Derinliği 2 Cm. yi geçemez.	Bulunabilir.	
c)- Halka, yıldırım, don çatlağı		Bulunmaz.	Halka çatlağının çapı bulunduğu baştaki direk çapının ¼ ünü geçemez. Yıldırım ve don çatlağı bulunmaz.	

5)-EĞRİLİK a) Basit Eğrilik	Bir taraflı eğrilikte direğin 1,50 Mt. Deki çapı ile ince ucu birleştirn doğrunun direk gövdesiy le olan en büyük açıklık 15Cm. yi Geçemez.	İki taraflı eğrilik bulunmaz. Bir taraflı eğrilik direk boyunun % 2 sini geçemez.	İki taraflı eğrilik bulunabilir. Ancak beher eğrilik boyun % 2 sini geçemez. Bir taraflı eğrilik boyun % 4 ünü Geçemez.	İki taraflı eğrilik olamaz. Bir taraflı eğrilik boyun % 5 ini Geçemez.
b)- Birleşik Eğrilik (Tek düzlemde)				
(Farklı Düzlemde)	İki tarflı eğrilik halinde, direk 1,50 mt.kesitinin ortası ile tepe kesitinin ortasını birleştiren doğru tamamen direk içinde kalmalıdır.			
6)- LİF KIVRIKLIĞI	% 15 i Geçemez.	Her metrede 8 Cm. yi geçemez.	Her metrede 10 Cm. yi geçemez.	Yuvarlaklar da % 15 i, Yarmalarda % 10 u Geçemez.
7)- KONİKLİK	% 1,5 i Geçemez	Kamçı kuyruk, iki baş arasındaki çap farkı, her metrede 1 Cm. den çok olamaz.	Kamçı kuyruk, iki baş arasındaki çap farkı, her metrede 1,5 Cm. den çok olamaz	
8) İKİZ ÖZLÜLÜK		Bulunmaz.	Bulunabilir.	

Lif yonga odunu kabuksuz orta çapı 6- 20 Cm., Eğriliği 5 10 u geçmeyen budakları tam ve gövde ile silme kesilen çürük olmayan odunlardan elde edilir.

Yarma sanayi odunu, boyunun orta yerinden ölçülünce en az kalınlık 12 Cm. ve daha yukarı alnının orta yerinden ölçülünce en az 5 Cm. kalınlıkta olmalı.

Orta çapın ölçülmesi : Yuvarlak odunun boyunun ortasından iki defa çap ölçümü yapılır. Ortalaması alınır.O çapın santimetreden küçüp kesiri hesaba katılmaz.

Budak çapının ölçülmesi : Açık budağın gövde odunundan ayıt edilebilen en küçük çapı ölçülür. Santimetreden küçük kesirler dikkate alınmaz. Budakların en çok olduğu bir metre kısmında ölçüm yapılır.

Lif kıvrıklığının ölçülmesi ; Yanal yüzeyin, en çok kıvrıklığı olan bir metrelik kısımda, lif gidiş yönünün uzunluk eksenine paralek doğrudan sapması ölçülür. Ve yüzde olarak verilir.

Kabuksuz Kağıtlık Odun : 0,50 – 6,00 mt. Boy arasında, orta çapı 8- 100 Cm. dahilindedir. Baş kısmında bulunan çürük bulunduğu yerdeki çapın 1/3 ünü geçemez. Gövde yüzeyindeki çürükler ise sağlam olan kısmına kadar temizlenir.

Kabuklu Kağıtlık Odunlar : Maden direk ve Sanayi odunu olmayacak vasıfta, çürüğü bulunmayan, orta çapı 10- 15 Cm. olan , eğriliği % 5 i geçmeyen kabuklu odunlardır.

Lif Yonga Odunu : Kabuksuz orta çapı 6- 20 Cm., eğriliği % 10 u geçmeyen ve budakları dipten gövde yüzeyiyle aynı seviyede temizlenmiş, çürüğü bulunmayan odunlardan üretilir.

Yakacak Odun : Yapacak emval vasfında olmayıp en az 4 Cm orta çapta veya daha yukarı çaplarda çürük olmayan orman emvalidir.

Standizasyona esaslarına göre Emvallerin Boylarının Kusurlarının Çeşidi ve bunların Ölçülmesi :

Çap : Yuvarlak odunun orta yerinden kompasla birbirine dik olarak iki defa ölçülür ortalaması alınır.veya yuvarlak emvalin ortasından ölçülen çapın çevre uzunluğunun yaklaşık olarak 1/3 ü çapı verir. Veya emvalin kalın baş tarafındaki kesilmiş alın kısmın çapı ile ince uçtaki alın çapı taplamının yarası orta çapı verir.

Boy ; Yuvarlak odunun iki başı arasındaki en kısa uzunluktur. Yuvarlak odunun boyu bir santimetre duyarlılıkla ölçülür, Boy ölçümünde baş keme payı hesaba katılmaz.

Budak :Oduna gömülü olan dal kısmındır.Açık budağın gövde odunundan ayırt edilen en küçük çap ölçülür. Cm. olarak belirlenir. Santimden küçük kesirler dikkate alınmaz. Atılır.

Çatlak : Odun liflerinin yuvarlak odunun uzunluk ekseni doğrultusunda birbirinden ayrılma ile oluşan aralıktır. Don çatlağının başta görünen en geniş yeri işaretlenerek ölçülür.ve bulunduğu baştaki çapa oranı verilir

Kuruma çatlağının yanal yüzeydeki boyu ve başta görünen derinliği ölçülür. Bu değerler Cm. olarak verilebileceği gibi, çatlak boyunun yuvarlak odun boyuna, çatlak derinliğinin bulunduğu başta tomruk çapına oranı olarakta verilebilir. Başta görülmeyen yanal yüzey çatlakları ölçüye dahil edilmez.

Öz çatlağının en büyük genişliği ölçülür. Halka çatlağının en küçük genişliğinin dıştan dışa belirlenip ölçülmesi esastır.

Ölçülen bu değerler Cm. olarak verilir. Yahut ta bulunduğu baştaki yuvarlak odun çapına oranı verililebilir.

Eğrilik : Yuvarlak odun ekseninin doğrudan sapmasıdır. Eğrilik değeri yuvarlak odunun iki başı arasına gerilecek bir iple gövde arasında kalan en büyük uzaklığın odun boyuna oranlanmasıyla bulunur.

Lif Kıvrıklığı (Burukluk): Liflerin uzunluk ekseni doğrultusundan saparak, yuvarlak odun ekseni etrafında helezon biçiminde dömesidir.

Yanal yüzeyin, en çok kıvrıklık gösteren bir metrelik kısmında, lif gidiş yönünün uzunluk ekseninin paralel doğrultadan sapması ölçülür ve yüzde olarak verilir.

Ovallık : Olvallığın en çok olduğu başta, en büyük ve en küçük çap ölçülür.İkisi arasındaki fark bulunur. Bulunan değer Cm. olarak verilebileceği gibi bulunduğu baştaki çapa oranı yüzde olarak verilebilir.

Olukluluk : Kalın başta en büyük oluk derinliği ölçülür ve Cm. olarak verilebileceği gibi orta çapa oranı yüzde olarakta verilebilir.

İç Kabuk : Dıştan dışa en büyük genişliği ölçülür. Bu ölçünün kendisi verilebileceği gibi bulunduğu baştaki tomruk çapına oranı olarak ta verilebilir.

Böcek Delikleri : Delikler toplu halde yerel zarar şeklinde ise etkilenmiş alanın en büyük uzunluğu ölçülür. Münferit büyük delikler halinde ise (sığ veya derin) her metredeki sayısı verilir. Deliğin derinliği ise bir metal tel sokularak ölçülmesiyle bulunur.

Yuvarlak Emvallerin Hacimlerinin Hesaplanması :

Yuvarlak Odun Hacmi Hesabı : $V = \frac{3,14}{4} \times d2.x\ L$

Formüldeki harflerin anlamı :
V= Hacim (M3),
d= Ortalama kabuksuz orta çap (Cm)
L= boy uzunluğu (m.)
Pi sayısı = 3.,14

Hacim , 6 metre (Yumuşak ağaç tomruklarında 4 metre) boya kadar olan yuvarlak odunlarda bir defada bulunur.

6 metreden (Yumusak ağaç tomruklarda 4 metreden fazla boydaki yuvarlak odunların hacmi, 4 metrelik kısımlara ayrılarak ve dört metreden az kalan kısımda ayrı bir parça kabul edilerek her kısmın hacmi ayrı ayrı hesaplanır ve toplamı yapılak uzun boy tomruğun hacmi hesaplanır.

GEOMETRİK ŞEKİLLERİN ALAN HESABI FORMÜLLERİ

Karenin alanı= Taban uzunluğu ile yüksekliğinin çarpımına eşittir, S= a. A.
Dikdörtgen Alanı= Kısa kenarla uzun kenarın çarpımına eşittir. S= a. B
Paralel Kenar,=Taban uzunluğu ile yüksekliğin çarpımına eşittir. S= a. H
Eşkenar Dörtgen,Köşegen uzunluklarının çarpımının yarısına eşittir.S= e.f / 2
Yamuğun Alanı, Alt ve üst taban uzunluğu toplamı ile yüksekliğinin çarpımının yarısına eşittir. S= (a+ b). H /2
Üçgenin Alanı, Tabanı ile bu tabana ait yüksekliğin uzunlukları çarpımının yarısına eşittir. S= a. H / 2
Dairenin Alanı, Yarı çapın karesinin (pi) sayısıyla çarpımına eşittir.S= r.r.3,14
Çokgenin Alanı, Çokgen yüzeyi üçgenlere ayrılır. Üçgenlerin alanları toplanır.

ELKONUP ZAPT EDİLEN VE MÜSADERELİ MAL SATIŞLARI

Orman suçu ve kabahat fiili sebebiyle elkonup zapt olunan ve mahkemelerce müsaderesine karar verilen, suç aleti, suç nakil vasıtası hayvan ve motorlu araçlar ile diğer mallar , maden ,taş ,odun dışı orman ürünleri ve hububatların açık artırma usulü ile satışına ait bilgiler aşağıda   verilmiştir.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT:

6831 sayılı Orman Kanununun (30, 84, 85 .86, 87) maddeleri

Döner sermaye yönetmeliği (16, 26, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37. Md.)

Mali mevzuat hükümleri vergiler

Belediye gelirlerini düzenleyen kanun (Tellaliye ücreti)

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu

Türk Ceza Kanunu

SATIŞ GÖREVİ VE YETKİSİ :

Açık artırma ile satılması gereken malların ihalesi : Elkonulup zapt edilmiş, müsadereye tabi tutulmuş mallar Orman kanununa uygun olarak en kısa zamanda, çürümeye, bozulmaya ve muhafaza masrafına sebep olmadan satışa çıkarılması gerekmektedir. Mahkeme kararı kesinleşmeden önce elden çıkarma için Sulh Ceza Mahkemesi Hakiminden karar alınması gerekmektedir.

1-Orman işletme müdürlüklerinde : İşletme Müdürünün başkanlığında , muhasebeci ve bir teknik elemandan kurulu 3 kişilik komisyon tarafından fiyat takdiri yapılıp açık artırma ile satış yapılır.

2-Orman İşletme Şefliklerinde ; Satılmasına zaruret görülen müsadereye tabi malların satışı için, İşletme Müdürlüğünün izni ile Orman İşletme Şefi başkanlığında, mutemet ve bir memurun katılması ile şefliklerde de 3 kişilik satış komisyonu kurularak satış yapılabilir.

Orman İşletme Şefliğinde satılmasına zaruret görülen zapt edilmiş veya müsadereye tabi tutulmuş mallar, satışa çıkarmadan evvel Orman İşletme Şefi İşletme Müdürlüğünden izin almaya mecburdur. Bu komisyonların satışı kesindir. (1952 Tarihli Devlet Orman İşletmesi Döner Sermaye Yönetmeliği md. 34/D.)

Orman İşletme Müdürlüğü, malların açık artırmaya çıkarılacak rayiç fiyatlarının belirlenmesi ve açık artırmalı ihalenin yapılması için şefliklerdeki memurların unvan ve isimlerini belirterek 3 kişilik fiyat takdir ve satış komisyonu kurup, yetki ile görev vermesi gerekmektedir. Fiyat Takdir ve İhale Satış Komisyonu görevlendirme emri 1 yıl süre ile verilebileceği gibi komisyona yedek üye de görevlendirebilir.

Kurulan komisyon 3 kişiden az olamaz. Eksik üye ile satış yapılamaz. Komisyon satış kararını çoğunluğun kararına göre verir. Komisyon verdiği karardan sorumludur. İhale işi ve işlemlerinin, hatasız ve eksiksiz olarak mevzuata uygun olarak yapılması çok önemli ve sorumluluğu büyük bir görevdir. Usulsüz ve hileli iş yapılmadan görev tamamlanmalıdır.

MÜSADEREYE TABİ MALLARIN SATIŞ ŞEKLİ :

Orman suçu sebebiyle zapt olunmuş ve müsadere edilmiş her çeşit mal, emval, alet, araç, hayvan, odun dışı ürün satışı, açık artırma usulü ile peşin olarak satılır. Kamu kurum ve kuruluşlarına piyasa satış bedeli ile tahsisen de satılabilir. İhale, açıklık ilkesine uyularak yapılır. Satış ilanı, mutat vasıtalarla daha çok kişiye duyurularak malların yüksek değerle satılmasına çalışılır. Gizli ve kayırma ile satış yapılamaz. Aksi hal suçtur. İhale bir disiplin içinde ve fesada meydan vermeden dikkatlice ve titizlikle yapılmalıdır.

MALLARIN SATIŞA HAZIRLANMASI:

Satılması gereken mallar artırmaya çıkarılmadan önce satış komisyonunca, bulundukları yerde suç tutanağı ile karşılaştırılarak malların değişip değişmediği, mevcut olup olmadığı, eksiklik bulunup bulunmadığı, kontrol edilerek araştırılır. Değiştirme veya eksiklik varsa gereken kanuni işlemler yapılır. Yedieminliği su istimal edenler hakkında, durumu belirten tutanak düzenlenir. El altında hazır olmayan mallar satışa çıkarılamaz. Çalınan, kaçırılan mallar ele geçirildiğinde satılır.

Orman Kanununun 85 maddesinde belirtilen faili bilinmeyenler mallar 15 gün süre ile ilanla sahibi aranır sonra 84. Maddeye göre işlemler tamamlandıktan sora satılır.

Emval ve odun dışı tali ürünler, çürüyecek ve bozulacak değer kaybına uğrayacak mallardan olduğundan, bunların kaçak olduğunu açıklayan ve satılmasının gerekçesi ilgili

Sulh Ceza Hakimi veya Sulh Ceza Mahkemesine müracaatla tespit yaptırılır. Sonra satışa çıkarılır. Mahkeme bu konuda bilgilendirilir. Bozulmayıp çürümeyecek olanlar mahkeme sonucunda satılabilir.

Sahibi belli olan hayvanlar derhal veya sahibi bulunamayan hayvanlar suçun işlendiğinin tespit edildiği tarihten itibaren 15 günlük ilan sonunda derhal mutat vasıtalarla mahallinde ve pazar yerlerinde yetkili satış fiyat takdir komisyonunca ilan edilerek açık artırma ile satılır. Mahallinde satılmayanlar başka Pazar yerlerinde satılır.

Motorlu araçların trafik sicil dosyasına ve ruhsatına ,*''Orman suçundan el konup zapt olunmuştur. Satılamaz Devredilemez "* kaydı yazdırılır. Trafik sicil bürosuna ve ilgili vergi dairesine bir yazı yazılarak , araç üzerine konulmuş ipotek vs. Hacizlik kaydı, vergi borcu olup olmadığı, varsa mahiyeti, miktarı sorulur. Mal sahiplerinden, bu kaydın kaldırılması ve borcunu ödemesi istenir, bunlar yerine getirilirse iade işlemi yapılabilir.

Trafikte kayıtlı olmayan vasıtalar sahibine teminat veya kefalet senedi ile iade olunabilmesi için trafiğe kaydının yaptırılması sağlanmalıdır. Bu kaydı yaptırmayıp teminat vermeyenlere araçlar iade edilemez.

Yabancı plakalı araçlar zapt olunmuş ise; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına aracın, orman suçunda kullanıldığı sebeple zapt edildiği bir yazı ile bildirilerek, Türkiye ye ithalat izninin verilmesi istenir. İthalat işlemleri tamamlandıktan sonra satışa çıkarılır. Bu çeşit araçların satış ilanı ve satış şartnamesine vasıtanın ithalinden doğan vergi, resim, harç ve fon masrafları ile trafik tescil giderlerinin ve diğer her türlü vergilerin alıcıya ait olacağı belirtilmelidir.

Resmi araçlarla ilgili işlemler; Orman Kanununun 84. Maddesindeki açıklamaya göre işlemler yapılır. Ruhsatlarına gereken kayıtlar koydurulur. Mahkemece resmi aracın müsaderesine karar verilip karar kesinleştiğinde satışa çıkarılır.

Suç aletleri ile ilgili işlemler; Orman Kanununun 84.maddesi uyarınca işlemler yapılır.

KOMİSYONCA KIYMET TAKDİRİNİN YAPILMASI

Fiyat takdirleri, kabul edilebilir doğru usullere göre dürüstçe tespit edilmelidir. Açık artırmaya çıkarılacak mallar satış komisyonunca kontrol ve muayeneye tabi tutularak satış rayiç değerleri, aşağıdaki şekilde takdir edilerek bir tutanakla belirlenir. Takdir ve tespit edilen satış fiyatının uygunluğu, Orman İşletme Müdürlüğünün onayına sunulur, Orman İşletme Müdürlüğü uygun görürse bu tespit edilen fiyattan artırmaya çıkarılır.

Müsadereye tabi olan emval, ürün ve diğer mallar, canlı ve cansız suç nakil vasıtaları ve suç aletlerinin satışına esas olacak rayiç değerleri, Orman İşletmesince kurulan müsadereli mallar satış komisyonu tarafından belirlenmesi Orman Kanununun 84. Maddesiyle verdiği bir yetkidir. Fiyat takdirleri rayiç değerleri dikkate alınarak objektif kriterlere göre ve doğru usulle yapmaya özen gösterilmelidir. Nakil araçlarının satış yılı kasko değeri noterliklerden öğrenilerek bu fiyatla satışı mümkün görülmüyorsa, fiyat takdir komisyonca tespit edilecek o günkü rayiç değerine göre satış yapılır.

Satış fiyatları takdir edilirken malların, bugünkü durumlarına göre piyasada peşin para ile satılabileceği en uygun yüksek değeri araştırılmalıdır. Bunun için piyasada inceleme, araştırma, soruşturma yaparak, malların fiyat takdiri tarihindeki özellikleri, durumları, kalitesi, vasfı, belirgin özellikleri dikkate alınarak peşin olarak satılabileceği, en uygun fiyatı tutanakla tespit edilir. Fiyat takdir tutanağındaki fiyatlar, İşletme Müdürlüğünün onayına sunulur. Orman İşletme Müdürlüğünce uygun görülürse, bu fiyattan ihaleye çıkarılır.

ORMAN ÜRÜNLERİNİN RAYİÇ DEĞERİNİN TESPİTİ

Müsadereye tabi emvalin bulunduğu depolardaki aynı cins ,kalite ve boydaki ürün çeşidinin satış tarihinde ki tahsisli satış fiyatı ile , bu mümkün görülmüyorsa muhammen satış fiyatı ile, bu da mümkün değilse Orman Kanununun 112. Madde tazminatında uygulanan bedelle satışa çıkarılır. Şayet düşük vasıflı emval ise, takdir tutanağında nedenleri açıklanarak , düşük vasıflı mal için uygulanan uygun bir fiyatla satışa çıkarılır. En uygun fiyat takdir edilmelidir. Daha düşük fiyattan satış yapılmamalıdır. Görevliler daima Devletin çıkarlarını üstün tutmak zorundadırlar.

İlk takdir edilen fiyattan satılmayan emvaller için nedenleri açıklanarak fiyat indirimi takdir tutanağı komisyonca yeniden düzenlenir ve Orman İşletme Müdürlüğünce bu yeni fiyat uygun bulunup satış izni verilirse, bu son fiyattan yeniden açık artırmaya çıkarılır.

Odun dışı orman ürünleri için de yukarıda belirtildiği şekilde fiyat takdiri yapılır, ancak tali ürünler tarife bedeli ile satışa çıkarılmaz. Piyasa değerinden satışa çıkarılır.

Mallar, İşletme müdürlüğü satış komisyonunca satılacağı zaman orman işletme şefi, satılacak mallara ait takdir tutanağını düzenleyerek İşletme Müdürlüğüne satış yapılması için gönderir. Bu malların açık artırmalı satış işlemleri Orman İşletmesi satış komisyonunca yapılır.

Hayvanların rayiç değeri tespiti ve satışı: Hayvanın genç, yaşlı, dişi, erkek, oluşu, sağlık durumu , boy ve yüksekliği, ağırlığı gibi belirgin özellikleri dikkate alınarak, mahallinde peşin para ile alınıp, satılabileceği rayiç bedeli bu işle uğraşanlara sorulup araştırılarak en uygun yüksek fiyat belirlenmelidir.

Hayvanların bakımı zor ve masraflıdır. Orman Kanununun 84 ve 85 maddesi şartları yerine getirildikten sonra sahibi bilinen ve sahibi bulunamayan hayvanlar zapt olunduğu tarihte derhal ilan edilir. İlan, mutat vasıtalarla mahallinde halka duyurulur Köylerde, Kasabalarda, Şeflikte, İşletmede, Hükümet binalarında ilan askıya çıkarılır, hoparlörlerle en az iki defa ilan ettirilir.

İhale, ilanda belirtilen yer ve saatte komisyon tarafından açılır. İhaleyi yapan görevliler dışında teminat yatırıp şartnameyi imzalayan herkes ihaleye katılabilir.

Tellalın açıklaması ile artırmaya başlanır . Alıcılardan en yüksek pey sürene satılacağı tellal tarafından 3 defa açıklanır. Komisyon bu fiyatı haddi layık görür ve satılmasına karar verirse ihale edilir ve artırma tutanağı düzenlenip damga pulu da yapıştırılarak imzalar tamamlanır. Satış Karar defteri de görevliler ve alıcı tarafından imzalanır. Müsadereli mal Satışı kesindir. Bedel hemen veya 15 gün içinde alınır, satış bedeline ilaveten (%......) KDV, tellaliye ücreti, karar pulu ücreti ayrı ayrı belirtilerek makbuzla alınır. Satış makbuzuna suç tutanağı tarihi ve numarası yazılmalıdır. Hayvanlar alıcısına teslim tesellüm tutanağı ile komisyon tarafından teslim edilir. Hayvanlar, kaçakçıların engellemesi veya alıcı çıkmaması veya ihaleye fesat karışması halinde satış yapılmaz. Hayvanların bakımı zor ve masraflı olduğundan İşletme Müdürlüğüne bildirilerek, gerekiyorsa bir taşıma aracı istenir veya kiralanarak hayvanlar vakit kaybedilmeden bir başka pazar yerine götürülür. O Pazar yerinde hoparlörle, tellal vasıtası ile ilan edilerek pazar yerinde artırma usulü ile gereken işlemler yapılarak satılır. Bu Pazar yerinde de aynı fiyattan satılmazsa komisyon yeniden fiyat indirimi yapar ve bu fiyat tekrar ilan edilerek satış açık artırma usulü ile yapılır. Hayvanlar satılıncaya kadar fiyat indimi tekrarlanır. Fiyat indirimleri tutanakla belirlenir.

Pazarlık yapılarak, gider pusulası ile hayvanlar için yedieminlere, sadece yem bedeli ödenir. Satılan hayvanlara ödenen yem gideri ve kiralanan vasıta gideri , hangi suç tutanağı ile ilgili ise İşletme Müdürlüğüne hayvan bedelinden düşülmesi için bildirilir. Suç zaptı kayıt defteri, dava takip defteri, dava dosyasına , satış tarihi ve makbuz numarası, alıcının adı soyadı, satış bedeli, kayıtlara yazılır. Mahkeme devam ediyorsa

mahkemeye hayvanların satıldığı konusunda bilgi verilerek satış bedelinin Orman İdaresine irat kaydedilmesi talep edilir.

Motorlu Araçların Fiyat Takdiri : Motorlu araçların kıymet takdiri yetkisi, Orman İşletmesi müsadereli mallar satış komisyonuna aittir. Fiyat takdirinde uzman bilirkişi teknik elemanlardan da yararlanılır. Şefliklerde de Orman İşletme Müdürlüğünce görev verilmesi halinde, kurulan satış komisyonu da fiyat takdiri ve artırmalı satış ihalesi yapabilir. Motorlu taşıt araçlarının rayiç fiyatı, taşıtın cinsi, markası, modeli, tipi ve yaşı itibariyle işlemin yapıldığı tarihte geçerli ve Türkiye' deki kasko sigorta değeri veya bu değerden fazla olan değeri, rayiç değer olarak kabul edilerek, vasıtanın ilk satışa çıkarılacak fiyatı takdir edilir. Kasko değeri noterliklerden öğrenilebilir. Araçların yaşlarına göre kasko değerleri her yıl değişmektedir. Maliye Bakanlığınca yayınlanan Harçlar Kanunun ile ilgili 17 sayılı tebliği esaslarına göre 15 yaşından büyük araçların değeri tebliğde açıklandığı şekilde hesaplanır. 15 yaşından büyük araçlar, ilk defa satışa çıkarıldığında, araçlar bu kasko değeri ile satışa çıkarılır.

Taşıt vasıtaları tespit edilen kasko değerinden açık artırmaya çıkarıldığı halde . Kasko değeri fiyatından açık artırmada alıcı bulunmaz ise , bir başka mahalde aynı fiyattan satışa çıkarılabilir. Yine alıcı çıkmazsa, satış komisyonu tarafından fiyat indirimli takdir tutanağı yapılır. Böyle bir durumda yeniden düzenlenen kıymet takdir tutanağına ''Yukarıda teknik özellikleri belirtilen araç, (......) Yılı, motorlu araç alım satım kasko değeri listesinde (.................. TL) olarak belirtilmişse de bu fiyattan iki defa satışa çıkarılmış ancak alıcı çıkmamıştır. Bu nedenle araç yeniden incelemeye alındı, Aracın kullanılmış ve yıpranmış eski olmasından dolayı yeniden değerlendirmede (................TL) fiyat takdiri yapılmıştır. Bu değerin mahalli rayice uygun fiyat olduğuna ve bu fiyatla satışa çıkarılmasına komisyonumuzca müştereken karar verildi " diye yazılarak bu yeni fiyattan tekrar açık artırmaya çıkarılır. Araç satılıncaya kadar makul ölçülerde indirime devam edilir. Her seferinde indirim gerekçeleri yazılarak düzenlenen tutanaklar satış dosyasında muhafaza edilir.

Suçta kullanılan alet olarak nitelendirilen Greyder , Dozer, Kepçe traktör, gibi motorlu araçlar için yukarıda anlatılan şekilde Orman Kanunun 84 maddesine göre yapılması gereken kanuni işlemler tamamlandıktan sonra , kasko rayiç değerleri belirlenerek ilk ihaleye çıkarılır.

Suç Aleti Fiyat Takdiri : Suç aleti cinsi, modeli, markası teknik özellikleri mahalli rayiç değerine göre en uygun bir şekilde tespit ve takdir edilerek, fiyat takdir tutanağı düzenlenir ve bu fiyattan açık artırmaya çıkarılır. Tespit edilen fiyatların uygunluğu İşletme Müdürlüğünün onayına sunulmalıdır.

SATIŞ PARTİLERİNİN DÜZENLENMESİ :

Her suç tutanağındaki aynı cins ve kalitedeki emvaller bir parti olarak satışa çıkarılabilir. Emvallere ait ebat listesi düzenlenir. Suç zabıt numaraları ebat listesinde belirtilmelidir. Bir depo veya köyde bulunan aynı mahiyetteki mallar bir parti olarak toplanabilir. Suç aletleri veya canlı hayvanlar da cinslerine göre ayrılır. Motorlu araçların her biri ayrı bir parti olarak satışa çıkarılır.

SATIŞ İLANI HAZIRLANMASI VE İLAN YAPILMASI :

Fiyat takdir tutanağına benzer şekilde cetvel düzenlenerek satışa çıkarılan mallara ait bilgiler liste halinde yazılır. Muhammen satış bedeline göre hesaplanan tutar bedeline göre % 6 kat' i teminat miktarı hesaplanarak ilana yazılır. İlanda gerekli bilgiler bulunmalıdır.

Bir satışa fazla miktarda alıcının iştirakini sağlamak için; İlan belediyece veya köy muhtarlığınca en az iki defa hoparlörle ilan edilir.Geniş halk kitlesine duyurulur. Şeflikte , belediyede, köy muhtarlığında ilan tahtasına asılarak ilan edilir.

SATIŞIN YAPILACAĞI YER :

Satış; ilanda belirtilen yer ve saatte yapılır. Satış İşletme veya Şeflik idare binasında veya Pazar yerinde veya köy konağı veya köy kahvesi olabilir.

MALLARIN SATIŞ İŞLEMLERİ :

Model şartname satış sırasında her parti için ayrı ayrı düzenlenir. İhaleye katılmasında sakınca bulunmayanlar ihaleye katılırlar.

1-Taliplerinin hüviyeti ve adresi. TC. Kimlik numarası yazılır.

2-Taliplilere şartname imzalatılır.

3- İsteklinin almak istediği, parti numaraları makbuza yazılarak % 6 kat i teminatı alınır.

4- Fiyat takdiri ve açık artırma işinde görev alanların dışındaki herkes ihaleye katılabilir. Teminat yatıranlar ihaleye katılmak zorundadır. İhalede bir parti mal için sürülen pey komisyonca haddi layık görüldüğü takdirde tellal 3 defa satıyorum dedikten sonra, komisyon en yüksek pey sürene ihaleyi yapar. İhale kesin olduğundan zam teklifleri dikkate alınmaz.

Komisyonca malın satılmasına karar verildiğinde artırma tutanağı düzenlenir. İlgililer artırma tutanağı ve Karar defterini imzalarlar. Bu satışın tasdiki için Orman İşletme Müdürlüğünün veya Orman Bölge Müdürlüğünün onayına ihtiyaç yoktur .

Komisyon sürülen peyi haddi layık görmezse veya alıcı çıkmazsa veya ihaleye fesat karışmışsa mal satışı yapılmaz. İhalenin yenilenmesine veya 15- 30 gün süre ile pazarlığa bırakılmasına satış komisyonu karar verebilir. Karar, komisyonca oy birliği veya oy çoğunluğuyla alınabilir. İhale komisyonunun bu konuda geniş yetki ve takdir hakkı vardır.

İhaleye katılmayanların teminatı irat kaydedilir. Yalnız sürülen pey yüksekliği sebebiyle artırmadan çekilenlerin teminatı makbuzun arkasına ‘’üzerinde mal satışı olmadığından ....TL teminatı makbuz sahibine geri ödenmiştir.” Diye yazılıp iştirakçinin imzası makbuzun arkasına alınır. Teminatı kendisine iade edilir. Üzerinde mal satışı olanların teminatı geri verilmez. Mal bedeli ve her türlü vergi, fon ,resim tellaliye ücreti, karar pulu bedeli satış makbuzunda da ayrı ayrı belirtilerek tahsil edilir.

SÜRÜLEN PEY HADDİ LAYIK GÖRÜLDÜĞÜ TAKDİRDE

Her satış partisi için 279 sayılı tebliğde bulunan , (18 no lu) örneğe uygun olarak artırma tutanağı düzenlenir. İstekliye imza ettirilir. Bu tutanağın üst kısmına suç zaptının tarihi, numarası, ürünün cinsi, vasfı,birimi, miktarı ve birim satış fiyatı yazılmalıdır. Önemli bir konuda, Şartnameyi imzalayıp ihaleye katılan ile, artırma tutanağını imzalayanın aynı kişi olmasına bilhassa dikkat edilmelidir. Bu hususta hatalı işlem yapanlara rastlanmaktadır. Bu konudaki dikkatsizlik ve ihmal, telafisi mümkün olmayan zarar ve hukuki durum doğurabilir.

SÜRÜLEN PEY HADDİ LAYIK GÖRÜLMEDİĞİ TAKDİRDE

Sürülen pey haddi layık görülmeyen partiler bir başka tarihte aynı bedelle açık artırmaya çıkarılır. Komisyon üyeleri, bedelin haddi layık görülüp görülmediği kararını alırken ; alıcıların aralarında anlaşıp anlaşmadığını dikkate alarak karar verirler. Alıcılar aralarında anlaştıkları veya satışa fesat karıştırıldığı kanaati hasıl olduğunda ise komisyon malı satmaz Teminat yatıranların teminatı iade edilir Bu durumda olay tutanağı düzenlenmelidir. (Satış şartnamesi md. 10)

İHALEDE İSTEKLİ ÇIKMADIĞI TAKDİRDE :

İhalede isteklisi çıkmayan mallar en çok (15- 30) günü geçmeyecek şekilde komisyon kararıyla pazarlığa bırakılabilir. Pazarlık süresi içinde istekli çıktığı takdirde ilk istekliye satış yapılır. Artırma tutanağı ve karar defteri alıcıya imza ettirilir. Mal bedeli ve

vergi (KDV), fon, resim, karar pula, alıcıdan alınır. Satış makbuzuna satış bedeli, vergi, resim,harçlar ayrı ayrı yazılarak tutar bedeli tahsil edilir. Hayvan satışları, pazarlığa bırakılmamalı, hayvanların bakımı zor ve masraflı olduğundan kısa zamanda satılması için gerekenler acele olarak yapılmalıdır.

FİYAT İNDİRİMLERİNDEN SONRA YAPILACAK SATIŞLAR

Açık artırmaya çıkartılıp ta isteklisi çıkmayan ve pazarlık süresinde de satılmayan malların satış fiyatında indirim yapılarak yeni fiyattan açık artırmaya çıkarılır. Malların biran önce değerlendirilmesi esas olduğundan, yeni fiyat en uygun bir şekilde tespit edilmelidir. Bu yeni fiyattan satılması için fiyat takdir tutanağı Orman İşletme Müdürlüğünün onayına sunulur. Fiyat takdir tutanağında fiyat indiriminin nedenleri gerekçeli olarak açıklanmalıdır.

SATIŞ KARARININ ALINMASI VE KARAR DEFTERİNİN TUTULMASI

Satış sonucunda oluşan fiyat, komisyonca haddi layık görüldüğü takdirde, her parti için ayrı ayrı olmak üzere kesin ihale kararı okunaklı ve düzgün el yazısı ile karar defterine yazılır. Deftere suç tutanağı numarası da yazılmalıdır. Defter, komisyon başkanı , üyeler ve alıcı tarafından imzalanır. İhalede oluşan fiyat haddi layık görülmediği veya alıcı çıkmadığı takdirde, ihaleden kaldırma, yeniden ihaleye koyma veya pazarlığa bırakma gibi durumlarda verilecek kararları belirten aynı karar defterini yalnızca komisyon başkanı ve üyeler imzalar. Bu çeşit karalar için karar defterine pul yapıştırılmaz.

Pazarlık süresi içinde alıcısı çıkan mallar, artırmalı satışın devamı mahiyetinde olduğundan istekliye 13 no lu model şartname imzalatılıp artırma tutanağı düzenlenerek pazarlığa bırakıldığı fiyattan satılır. Malın cinsine göre alınması gereken bütün vergi ve bedeller tahsil edilir. Komisyon başkanı, üyeler, alıcı tarafından artırma tutanağı ve karar defteri imzalanır.

Müsadereye tabi malların satışları ayrı bir karar defterine yazılır. Karar defterinin her sayfası mühürlü,sayfaları numaralı ve son sayfası İşletme Müdürü veya İşletme Şefi tarafından tasdik edilmesi gerekmektedir.

İHALENİN ALICIYA TEBLİĞİ VE BEDELİN TAHSİLİ

İhale kesin olduğundan alcıya ayrıca tebligat yapılmaz .Satış günü tarihinde alıcıya tebligat yapılmış sayılır. (şartname md.13)

İhale tarihinden başlamak üzere 15 gün içinde mal bedeli ve vergileri, Orman İşletme Şefiğine veya İşletme Müdürlüğüne yatırılmazsa teminatın irat kaydedilmesi için gereken yapılır.

ALICININ TALEBİNDEN VAZGEÇMESİ HALİNDE

Teminatı irat kaydedilen alıcıya, malın aynı rayiç satış bedeli ile satılacağı, ilk alıcısına da duyurulmak suretiyle en kısa zamanda yeniden açık artırmaya çıkarılır.

Malın evsaf kaybına uğramaması ve alıcısıyla ihtilafa düşülmemesi için mal en kısa sürede yeniden ilan edilerek açık artırmaya çıkarılarak satılması gerekmektedir. Son ihalede bedel farkı meydana gelmesi halinde ilk alıcı için satış şartnamesinin 14 maddesine göre işlem yapılarak, ilk alıcıdan rıza en veya mahkeme yoluyla zararlar alınır.

MAL BEDELİNİN PEŞİN YATIRILMASI

Mal bedelini ihale kararından sonra hemen yatırmak isteyenlerin bu istekleri kabul edilerek mal bedeli ve vergiler tahsil edilir. Mal bedelinin 15 gün içinde yatırılması şarttır. Bu süre içinde mal bedeli ile vergileri yatırmayanların teminatları irat kaydedilerek, şartname hükümleri uygulanır.

MALLARIN ALICISINA TESLİMİ

Mal bedeli makbuzla tahsil edildikten sonra mal, alıcısına teslim tutanağı ile teslim edilir. Yediemin varsa onunda imzası teslim tutanağına alınır. Teslim tutanağı satış dosyasına konur. Yapacak emvaller usulsüz kesim damgası ile damgalanır . Emval ve tali orman ürünleri için nakliye tezkeresi kesilir. Tezkerede emvallerin müsadereye tabi emval satışı olduğu açıklanır. Motorlu araçlar için trafik sicil bürosuna aracın, satılamaz şerhinin kaldırılması için yazı yazılır.

Alıcı, kendisine satılmayan malları bilerek veya bilmeyerek kaçırdığı veya yediemindeki bir mala zarar verdiği durumlarda ,olayla ilgili bir tutanak düzenlenerek zararın mahiyeti, zarar tutarı belirlenerek, şartname gereğince kendisinden malın rayiç değeri tahsil edilmekle birlikte, ayrıca kanuni işlemlerde yapılabilir.

SATIŞ DOSYASIIN DÜZENLENMESİ

Her satış için bir genel ve bir de her parti için ayrı bir satış partisi dosyası düzenlenir. Satışla ilgili evraklar 10 yıllık zaman aşımı süresince arşivde muhafaza edilir. Satışlarda, artırmalı satış dosyası düzenlemek zorunlu olup ihtilaf halinde düzenlenmiş imzalı evraklar delil olarak kullanılır. Ayrıca iç denetim için de dosya tanzimi gerekmektedir. İhale dosyaları usule uygun ve düzgün tutulmalıdır. Bu dosyalara satışla ilgili her türlü evrak konur.

GENEL SATIŞ DOSYASINA KONACAK YAZI VE BELGELER

1-Komisyonun kuruluşuna ait görev yazısı
2-Fiyat takdir tutanağı
3-Satış ilanı
4-İlanın gönderildiği kuruluşlar ve bunların ilanı yaptıklarına ait yazıları
5-Satışla ilgili diğer belgeler

SATIŞ PARTİ DOSYASINA KONACAK YAZILAR

1-Satılacak mallara ait takdir tutanağı örneği
2-İhaleye katılmak isteyenlerin imzaladığı şartname
3-Artırma tutanağı
4-Alıcının hüviyet cüzdan sureti ve ikametgah belgesi
5-Satış partisinin tutar bedeli ve buna göre alınan vergiler.
(Bakanlık fonu, ağaçlandırma fonu, tellaliye, resimler, karar pulu , KDV miktarını gösterir hesap cetveli)
6-Satış makbuzu sureti
7-Malın alıcısına teslim edildiğine dair teslim tutanağı
8-Mallar vekile teslim edilmişse noter tasdikli vekaletname aslı
9-Satışla ilgili her türlü diğer yazı ve belgeler

YAPILMASI GEREKEN DİĞER İŞLER

Satış makbuzu numarası ve tarihi, malın satış bedeli, alıcısının isim ve soyadı suç tutanağı kayıt defterine, müsadereli emval kayıt defterine, dava takip defterine, dava dosyasına kaydedilir Davası devam eden malın satıldığı mahkemeye bildirilerek bedelinin idareye irat kaydına karar verilmesi talep edilir.

SATILAN MALLAR İÇİN ALINACAK VERGİ VE DİĞER BEDELLER

Bu konudaki mevzuat değişiklikleri İşletme müdürlüğünden öğrenilmelidir. Satılan malın cinsine göre satış bedelinden başka bütün vergiler usulüne ve miktarına göre hesaplanarak alınır.

İHALE İŞLERİNDE SORUMLULUKLAR

İhale Kanuna Göre Yasak Fiil ve Davranışlar :

Yeni yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 235. Maddesinde belirtildiği üzere Kamu kurum veya kuruluşları adına yapılan mal ve hizmet alım veya satımlarına

ilişkin ihalelere fesat karıştıran kişi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. İhaleye fesat karıştırma nedenleri ;

A-) Hileli davranışlar, desise, vaat, tehdit, nüfus kullanma ve çıkar sağlama suretiyle ihaleye katılmayı engelleme veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya bunlara teşebbüs etmek,

B-) Alıcıları tereddüde düşürecek veya artırma isteğini kıracak söz söylemek ve istekliler arasında anlaşmaya çağrı ima edecek işaret ve davranışlarda bulunmak veya ihalenin doğruluğunu bozacak biçimde görüşme ve tartışma yapmak,

C-) İhale işlemlerinde sahte belge kullanmak, idareye zarar verecek işler yapmak, işin yapılması ve teslim sırasında hileli usuller kullanmak.
Yasaktır.
Bu yasaklar ihaleye katılan kişi ve ihaleyi yapan görevliler için de geçerlidir. Burada sayılanlar ihale işlemleri hazırlanırken, ihalenin yürütülmesi ve sonuçlandırılması sırasında yapılması yasaktır. Bu fiilleri işleyenler Türk Ceza Kanuna göre suç işlemiş olurlar. Devlet ihale kanununun ilgili maddelerinde müşterilerin ve komisyon üyelerinin yasak fiil ve davranışlarını belirtmektedir. Yasaklara uymayanlar hakkında kanuni işlem yapılır.

Fesat karıştığı belirlenen ihale, İhale komisyonu tarafından veya Orman işletme Müdürlüğü veya Orman Bölge Müdürlüğü tarafından veya mahkeme tarafından ihale iptal edilebilir. Bu durumda ihaleye katılanların teminatları, şartname hükümlerine göre kendilerine iade edilir.

İhale demek, kanunda yazılı usul ve şartlarla malın istekliler arasında en yüksek pey sürene komisyon onayı ile artırmanın yapılıp sonuçlandırılması demektir.

İHALEDE GÖREVLİLERİN SORUMLULUĞU

Devlet İhale Kanununun ilgili .maddesinde “ İhale komisyonu başkan ve üyeleri ile diğer ilgiler, görevlerini kanuni gereklerine göre tarafsızlıkla yapmadıkları ve taraflardan birinin zararına yol açan ihmal ve kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde haklarında disiplin cezası uygulanacağı gibi fiil ve davranışlarının özelliğine göre ceza kovuşturulması da yapılır. Ayrıca tarafların bu yüzden uğradıkları zarar ve ziyanda kendilerine ödettirilir.

SORUMLULUK NEDENİYLE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR :

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 124 ve 145 maddeleri ile disiplin kovuşturması T.C.K. 235 cu maddesine göre ceza kovuşturması yapılır.

İHALE İLE İLGİLİ OLARAK MEMURLARIN İŞLEDİĞİ SUÇLAR

1-)Devlet alım ve satımına fesat karıştırmak,çıkar sağlamak, rüşvet almak fiilleri işlendiğinde T.C.K. 235, 250, 252. Maddeleri uygulanır.

2-)Görevi savsaklamak , görevi kötüye kullanmak , başkalarının mülk hakkını bozmak,fiilleri işlendiğinde T.C.K. 155 maddesi uygulanır.

3-)Resmi belgede sahtecilik, resmi belgenin özünde sahtecilik, resmi belgenin örneğinde sahtecilik fiilleri işlendiğinde T.C.K. 204, 207 maddeleri, uygulanır.

4-)İhale işlemleri ile ilgili olarak, Devlet İhale Kanununun ilgili maddesindeki istekli ve müşteriler için tespit edilen fiil ve davranışlara iştirak eden görevliler hakkında suça iştirak hükümleri uygulanır. İlgili maddenin ceza sorumluluğu sonuçları da ayrıca dikkate alınır.

İHALE İŞLERİNDE MALİ SORUMLULUK :

Görevlilerin mali sorumluluğu, Borçlar Kanununun 41, 42,49, 53.ncü maddeleri, 1050 sayılı Muhasebeyi Umumiye Kanunu , 832 sayılı Sayıştay Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 12,13,20,nci maddeleri ve bunlara göre çıkarılan yönetmelikte yer almaktadır.

Devlet İhale Kanununun ilgili maddeleri gereğince, görevli memurların kanunlara uymayan taraf tutucu veya taraflardan herhangi birinin zararına sebebiyet verecek biçimdeki davranışlarından ötürü meydana gelecek zararlarla sorumlu tutulabilmeleri için memurun yapmış olduğu muamelenin usulsüz olduğunun yetkili kanuni mercilerce karar altına alınması gerekmektedir. İhale komisyonu üyeleri, kusurları sonucu doğan devlet zararını ödemek zorundadırlar. Bu konuda çok sayıda mahkeme kararları bulunmaktadır.

İhale evrakları, şartnamede imzası bulunan ve ihale üzerinde kalan şahsın dışında bir başka kişiye asla imzalatılmamalı yanlışlıkla imzalatılırsa ihaleye fesat karışmış olacağından , ihale mahkemece iptal edilir . Görevliler idari, adli yönden cezai ve tazminatla sorumlu tutulurlar.

İhaleye fesat karıştığı anlaşıldığında konu hakkında tutanak yapılır ve ihale sırasında ilgili komisyon ve daha sonra ita amiri Orman İşletme Müdürlüğünce veya Orman Bölge Müdürlüğünce ihale iptal edilebilir. Usulsüz yapılan işlem bozulur, bu durumda ihaleye iştirak edenlerin teminatları kendilerine geri verilir. Bu konuda yapılan kanuni işlemler ihale dosyasında muhafaza edilmesi gerekmektedir.Kanun ve yönetmeliklere uymaksızın eksik ve yanlış yapılan işlemler sorumluluk getirir.

BİLİRKİŞİ RAPORU ÖRNEĞİ

Mahkeme Esas No : 1994 / 9
Davacı : Keçiborlu Orman İşletme Şefliği
Sanık : H. Y. ,Saracık köyünden.
Suç :Devlet Ormanına ağıl yapıp kaçak emval kullanmak.

Yukarıda tarafları ve konusu yazılı Kamu davasına konu yerde 3.3.1994 tarihinde Keçiborlu İlçesi Saracık köyü Akkaya mevkiinde yapılan keşifte, teknik bilirkişi olarak hazır bulundum. Keşfi ve taraf beyanlarını ve suç zaptı imzacılarını dinledim. Tarafların ve tanıkların birlikte gösterdikleri ağıl yerini ve burada kullanılan orman emvallerini gördüm. Gereken inceleme ve ölçümleri yaptım. Mahkemenizce istenilen hususlar hakkında kanaatim aşağıda belirtilmiştir.

1-) Davanın dayanağını oluşturan 11.01.1994 tarih ve 1915 nolu suç tespit tutanağının, ekli krokinin ve 14. 01.1994 tarihli tazminat raporunun bu yere ait olduğu, cins, miktar ve vasıfları itibariyle zapta aynen uyduğu anlaşıldı.

2-) Suç yeri Keçiborlu İlçesi Saracık Köyü Akkaya mevkiinde , Saracık orman serisi 61 nolu bölme orman hudutları içinde bulunduğu, beraberde getirilen bu ormanlara ait Amenajman Meşçere haritasının dava konusu zemine uygulandığında, suç yerinin Devlet bozuk koru Ormanı olduğu, Saracık köyü ormanlarında orman tahdit ve kadastrosunun henüz yapılmadığı, ancak genel arazi kadastrosunun yapılmış olduğu, suç yerinin orman olarak tapulama dışı olarak bırakıldığı, suç yerinin bulunduğu mevki, vaziyet ve haiz olduğu hususiyete göre 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Ci maddesine göre (ORMAN SAYILAN YERLERDEN OLDUĞU);

3-) Sanık tarafından, bir adet ağıl ile bir adet çoban barınağının yapıldığı yer, orman açıklığı olup herhangi bir orman örtüsünün kesilip köklenmesi, kaldırılması veya tahribinin söz konusu olmadığı, ağıl ve çoban barınağında kullanılmış olan emvallerin çevre ormanlarından izinsiz ve kaçak olarak temin edildiği, sanık tarafından işgal edilen orman içi açıklığının 20 metre boyunda 8,50 metre genişliğinde olmak üzere toplam 170

m2. Olduğu, ağıl 15,00 x 4,00 metre ebadında üstü oluklu çinko sac ile kaplı olduğu, burada keçilerin barındırıldığı, Bitişikteki çoban barınağı ise üstü toprak örtülü 4,50 x 8,50 metre ebadındadır. Ağıl ve barınak 1993 yılı içinde yapılmıştır.

4-) Ağılda ve çoban barınağında kaçak ve izinsiz damgasız olarak kesilip kullanılmış olan orman emvalleri cins, miktar ve vasıfları itibari ile suç tespit tutanağında yazılı miktarla aynı olduğu ve 0,404 m3. Kızı çam tahta ve dilme ile 28 adede denk 0,636 m3. Ardıç maden direğinden ibaret bulunduğu, bunların 1993 yılı Ağustos-Eylül aylarında kesilmiş oldukları, üzerlerinde damga izi bulunmadığı tamamının kaçak orman emvali olduğu tespit edilmiştir.

Ağıl ve çoban barınağında sarf edilmiş olan kaçak orman emvallerinin elde edilebilecekleri ağaçların orta kutur ve dikili vaziyetteki hacimlerinin ise;

Cinsi	Ağaç orta kutru	Ağaç boyu	Adedi	D.K.G.Hacmi m3.
Kızıl çam	24 Cm.	7,00 Mt.	4	0,750
Ardıç	15 Cm.	5,00 Mt.	2	0,176
Ardıç	14 Cm.	4,50 Mt.	3	0,171
Ardıç	12 Cm.	4,00 Mt.	14	0,476

Suç konusu emvallerin yukarıda belirtilen dikili yaş ağaçlardan elde edilmiş olduğu,

5-) Gerek tanıkların anlatımlarından, gerekse sanığın karşı savunmasından ve gerekse tarafımdan yapılan tetkik ve tespitten suçun sabit olduğu, suçun Devlet ormanından yapacak emval veren ağaçları kesmek ve orman açıklığını işgal ederek hayvanların barınmasına mahsus ağıl ve barınak inşası olduğu, suçun 6831 sayılı Orman Kanununun 91/1 ve 93/1 maddesinde yazılı suça uyduğu, emvallerin el testeresi ve balta ile kesilmiş olduğunun mevcut izlerden anlaşılmıştır. İşgal edilen yer yanık orman sahası ve muhafaza ormanı,ağaçlandırma ve gençleştirme sahası olmadığı,

Sanığın bu eylemi sonucu müdahil Orman İdaresinin zararı
1993 tarihli tazminat cetveli birim fiyatlarına göre ;

6831 s. Orman Kanunun 113. Maddesi rayiç değerine göre Emval bedeli:

3.Sınıf normal boy Kızıl çam tomruk: O,750 m3. X 800 000 TL/m3.=600 000 TL.

2. Sınıf Ardıç Maden direk : =0,823 m3. X 400 000 TL/m3. = 329 200 TL.

6831 Sayılı Orman Kanunun 114. Maddesine göre Ağaçlandırma Bedeli :
Ağaçların ormanda taçları ile kapladığı alan 25 m2 X 23 Adet. = 575 M2.
Ağaçlandırma gideri : 0,0575 m2. X 8 346 000 TL / Ha. = 4 798 950 TL.
Olmak üzere toplam (5 728 150) TL. İdarenin zararı olduğu, bunun sanık tarafından karşılanması gerekeceği, başkaca tazminatı gerektirir hususun bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır. Bilgilerinize saygı ile sunulur.
7. 3. 1994

Teknik Bilirkişi
Serbest Orman Yüksek Mühendisi

(Bilirkişi Raporu Örneği)
SULH CEZA MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
KEÇİBORLU
Dosya Esas Numarası :
Davacı : Keçiborlu Orman İşletme Şefliği
Davalı : A. G.
Dava Konusu : Orman Kanununa muhalefet

Yukarıda belirtilen dava ile ilgili keşifte mahkemenizce bilirkişi olarak seçilmiş bulunduğumdan, 13.04.1994 günü mahkeme heyetiyle birlikte dava konusu taşınmazın bulunduğu Saracık köyüne gittim. Dava konusu yer ve dosya üzerinde gerekli inceleme, araştırma ve ölçmeleri yaparak aşağıda arz edilen sonuca vardım.

Dava konusu taşınmaz: Keçiborlu ilçesi Saracık köyü Kuzu deresi mevkiindedir.

Doğusu : Devlet Ormanı (Pırnal meşe ormanı)

Batısı : Ormandan açma tarla ve Devlet ormanı.

Kuzeyi : Emrullah Sarının açma yaptığı yer ve orman

Güneyi : Devlet Ormanı (Pırnal meşe ormanı)

Dava konusu yerin hudutlarını gösteren tanık beyanlarına göre açma sahası Devlet ormanı içerisindedir. Bitişikteki ormanlarda pırnal meşe ağaçları ile kızıl çam ağaçları mevcuttur. Açmanın, suç tutanağı tarihinde yapıldığı anlaşılmıştır.

Sanık bu ormanlardan 1000 m2 lik kısmında pırnal meşe ağaçlarını mart 1994 tarihinde söküp kökleyerek açma yapmıştır. Durum krokide gösterilmiştir. Bu açma yapılan yerde halen pırnal meşe ağaçlarının kök, kütük, gövde ve dal kalıntıları bulunmaktadır. Amenajman haritasında bu yer 5 numaralı bölme içinde pırnal meşe Devlet ormanı olarak gözükmektedir. Sanığın bu yere ait geçerli bir mülkiyet belgesi yoktur.

Davalı taşınmazın toprağı ,Kumlu az taşlı derin ve çevre orman toprağının karakterini taşıyan esmer orman toprağıdır. Humus bakiyesi mevcuttur.

Taşınmaz doğuya doğru eğimli olup meyil % 20 derecedir. Bu nedenle de Erozyona maruz toprak muhafaza karakteri taşıyan yerlerdendir.

Taşınmazda yaptığım ölçümler neticesinde yüzölçümünün 1000 m2. Olduğunu tespit ettim. Davalı yere ait krokiyi çizdim.

Çevre ormanlarının yapısı ve kapalılık durumu dikkate alınarak sanığın açma yaptığı yerden 10 kental pırnal meşesi çalısını söktüğüne kanaat getirdim..

Taşınmaza her hangi bir tarımsal amaçlı toprak işleme ve tohum ekimi fidan dikimi yapılmamıştır.

TAZMİNAT HESABI :

Isparta orman işletmesinin bu yöre ile ilgili 1994 yılına ait tazminat birim fiyatı cetvelleri esas alınarak tazminat miktarı hesaplandı. Taşınmazın bulunduğu yer kızıl çam ağacı yetişme muhiti olduğundan bu yerde kızıl çam ağaçlandırma birim fiyatına göre ağaçlandırma bedeli hesaplanmıştır.

1 kental yapraklı yakacak odun 113. Maddeye göre 34 000 TL. Dır.

10 X 34 000 = 340 000 TL. Emval bedeli.

Bir hektar Kızıl çam ağaçlandırma birim maliyet bedeli 8 345 000 TL. Dır.

1000 m2 X 8 345 000 TL. / 10000 = 834 500 TL. Ağaçlandırma gideri.

Toplam tazminat miktarı : 1 174 500 TL. Dır.

SONUÇ VE KANAAT : Dava konusu yerin Devlet ormanı sahası içerisinde kalması, orman bütünlüğünü bozması.Toprak muhafaza karakteri taşıması sebebiyle açma yapılan yerin 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi kapsamına giren ve Devlet Ormanı sayılan yerlerden olduğu kanaat ve sonucuna varıldığını bilgilerinize sunarım. 15 04.1994

Serbest Orman Yüksek Mühendisi

İmza

(Bilirkişi Raporu Örneği)

KADASTRO MAHKEMESİNE

KARAHALLI

Mahkeme Esas No :

Davacı : Orman Genel Müdürlüğü.

Davalı : M. Y.

Dava Konusu : Arazi tapulamasına itiraz.

28.08.1990 tarihinde mahkeme heyeti ile birlikte Karahallı ilçesi Kavaklı köyü Köy önü mevkiindeki keşif mahalline ormancı teknik bilirkişi olarak mahkeme tarafından görev verilmesi üzerine görev aldım.

Dava konusu taşınmazın Amenajman planı haritası ve zemindeki duruma göre niza konusu bu yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı konusunda rapor sunmam istendi. Davalı ve davacı temsilcisi ve mahalli bilirkişilerin bana gösterdiği yerdeki inceleme ve tespite göre;

1-) Dava konusu taşınmazın bulunduğu Kavaklı köyünde Orman Kadastrosu yapılmamıştır.

2-) Davalı yerde arazi kadastrosu yapılmış olup ,davalı yer 1173 parsel numarası ile köy önü mevkiinde 2475 m2. Yüzölçümlü palamutlu tarla olarak tespit görmüştür. Bu tespite Orman idaresi itiraz ederek, davalı yerin orman sayılan yerlerden olduğunu iddia ederek dava açmıştır.

3-) Davalı yerin 1937 tarihli ve .... Tahrir numaralı vergi kaydı mevcuttur.

4-) Arazinin meyli % 3 oranında olup torak erozyonu bulunmamakta ve toprak muhafaza karakteri taşıyan yerlerden de değildir.

5-) İncelemeye esas olan Amenajman planı haritası 1972 tarihinde yapılmış olup dava konusu yer haritada 15 numaralı bölme içinde ziraat arazisi olarak belirtilmiş bulunmaktadır. Tarla içerisinde 3 adet palamut meşesi bulunmaktadır. Bu yer 1970 yılından beri ziraat arazisi olarak kullanıla geldiği amenajman planı haritasından anlaşılmaktadır.

6-) Dava konusu yerin fiili hudutları : Doğusu Ahmet Uslunun tarlası, Batısı: Tarla ve Kavaklı köy yolu, Kuzeyi. Hasan soylu üzüm bağı, Güneyi : Ali uyar üzüm bağı ile çevrili olup etrafı sahipli ziraat arazisi ve bağlarla çevrili bulunmaktadır. Sınırlar sabittir. Bu nedenle de sınırlarda bir genişleme yapılması mümkün değildir.

7-) Toprak yapısı incelendiğinde, orman toprağı olmadığı, humus ve orman ağacı kalıntısı bulunmadığı, homojen yapıda ziraata elverişli toprağı bulunduğu görülmüştür. Dava konusu yer uzun senelerdir şahıslar tarafından zilyet edilmiş, 6831 sayılı Orman Kanunun 1/ H maddesi kapsamına giren yerlerdendir. Orman değildir.

Yukarıda belirtilen hususlar neticesinde dava konusu taşınmazın orman sayılan yerlerden olmadığı, ziraata elverişli kültür arazisi olduğu kanaat ve sonucuna varılmıştır.

İş bu bilirkişi raporu ilgili mahkemeye sunulmak üzere tarafımdan düzenlendi. 10.09.1990

Serbest Orman Yük. Mühendis- İmza

(Dövme ve Hakaret Olayla İlgili Şahsi Şikayet Dilekçesi Örneği)

CUMHURİYET SAVCILIĞINA …İSPARTA

ŞİKAYET EDEN : (Adı ve soyadı – Adresi)
SANIK : (Adı ve soyadı—Adresi)
SUÇ : Dövmek ve Hakaret
SUÇ TARİHİ : ..... /........ / 2002
OLAYLAR : Sanık ..... /......./ 2002 tarihinde görev yaptığım sırada yanıma gelerek (Sen bu suç zaptını tutmaktan vazgeç yoksa ananı avradını................im) demiştir. Sanık hakkında Orman Kanununa muhalefetten …. Tarih ve …. Sayılı suç tutanağı düzenlenmiştir.

Kendisine görevli memura hakaret etmemesini söylediğimde üzerime yürüyerek Elindeki odunu vücudumun muhtelif yerlerine vurarak vücudumda iz bırakacak şekilde beni yaralamıştır. Olayın tanığı vardır.

SONUÇ : Muayenemin yaptırılarak gereken raporun alınmasını ve sanık hakkında gereken kanuni işlemlerin yapılmasını saygı ile dilerim. .... / ...../ 2002

.

TANIKLAR : 1—(Adı ve Soyadı – Adresi)
Şikayetçi : Adı ve Soyadı

::::::::::

(Kadastro tespitine İtiraz Örneği)
…………..KADASTRO MAHKEMESİNE
DAVACI : Orman Genel Müdürlüğüne İzafeten
.............Orman İşletme Şefliği
VEKİLİ—TEMSİLCİSİ :

DAVALILARIN :
ADI SOYADI—ADRESİ : 1--
2--
3—
DAVA KONUSU : Arazi Kadastro Tespitine İtiraz ve Davalı Yerin Orman Vasfı İle Hazine Adına Tesciline karar verilmesi.
DAVALI YERİN KIYMETİ (TL) :
OLAYLAR : 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre ....İlçesine bağlı..................Köyünde yapılan arazi kadastrosu çalışmaları.................Tarihinde 30 gün süre ile askı ilanına çıkarılmıştır. Kadastro tutanak ve haritaların incelenmesinde ....Köyü......................mevkiinde (...................) M2.yüzölçümlü (............) parsel numaralı taşınmazın vergi kaydı ve zilyetliğe dayanılarak
(Tarla) vasfı ile kadastro tespitinin davalılar adına yapıldığı görülmüştür.

Halbuki ( ) parsel numaralı taşınmazın öncesi Tarihinde yapılmış olan Memleket haritası ve Hava fotoğraflarında Devlet Ormanı olup zamanla orman örtüsü tahrip edilerek bu günkü tarla vasfına dönüştürülmüştür. Orman sayılan bu yerin bitki örtüsü kaldırılsa da topağı yine orman sayılır. Devlet ormanları özel mülkiyete konu olamaz. Zilyetlikle mülk edinilemez.Vergi kayıtları ormanlık yerlerde mülkiyeti ispatlayan belgelerden değildir. Arazi Kadastro ekiplerinin kanuna aykırı olarak orman vasfını değiştirmeye yetkileri yoktur. Hukuka aykırı olarak yapılan tapulama tespitinin iptali ve orman vasfı ile davalı yerin Hazine adına tescilinin yapılması için bu davanın açılması gerekmiştir.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, Orman Kanunu, Kadastro Kanunu ve ilgili diğer kanununlar.
DELİLLER : Hava fotoğrafları, en eski tarihli memleket haritası, Amenajman planı, keşif, bilirkişi incelemesi, tanık beyanı ve her türlü deliller.
SONUÇ VE İSTEK : Taraflara duruşma gününü bildirir tebligat gönderilmesini, Yapılacak yargılama sonucunda ;
1-) Davalılar adına yapılmış kadastro tespitinin iptalini,
2-) Dava konusu ( ) parsel numaralı yerin orman vasfı ile hazine adına parsel numarası verilmeden tesciline,
3-) Her türlü yargılama gideri ve Avukatlık ücretinin davalılara yüklenmesine karar verilmesini Orman İdaresi adına arz ve talep ederim......./........./ 2002

DİLEKÇE EKİ BELGELER: İdare temsilcisi
1--) Temsil belgesi.

::::::::::

(Tapu iptali, el atmanın önlenmesi talebi dilekçesi ;)
ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE—ISPARTA
İhtiyati Tedbir İsteklidir.
DAVACI : Orman Genel Müdürlüğü.
VEKİLLERİ :Av.Erhan ÖRKÜN , Av.Neşe ÖZBEK – ISPARTA
DAVALILAR :1- A: Ç. Abdullah kızı, Yakaören/Isparta

2-H.E Abdullah Oğlu, Yakaören/ Isparta

T. KONUSU : Davalılar adına mevcut tapu kaydının iptali ile bu yerin orman olarak Hazine adına tesciline ve davalıların vaki el atmalarının önlenmesine karar verilmesi hakkındadır.

TAŞINMAZIN DEĞERİ : 900..- YTL.

OLAYLAR; 1-) Isparta İli Merkez İlçe, Yakaören Köyünde kain; pafta No :57, parsel No; 2379 da kayıtlı taşınmazın davalılar adına kayıtlı olduğu yapılan incelemeler sonucunda ortaya çıkmıştır.

2-) Isparta Davraz Serisi Devlet Ormanlarının Tahdit ve Kadastro çalışmaları 1973 yılında bitirilmiş ve orman sınırları 05.09 1974 tarihinde kesinleşmiştir.

3-) Dava konusu taşınmaz kesinleşmiş orman tahdit sınırları içinde kalmış bulunduğundan ;

Bu durumda; Öncelikle karar kesinleşinceye kadar M.K.nun ilgili maddesine istinaden taşınmazın iyi niyetli üçüncü kişilere devir ve temliki ile üzerinde ayni hak tesisinin önlenmesi amacıyla tapu kaydına ihtiyati tedbir konulmasının, davalılar adına kayıtlı tapunun iptali ile orman olarak Hazine adına tescilinin ve davalıların bu yere vaki müdahalesinin men'inin istenmesi zarureti hasıl olmuştur.

HUKUKİ SEBEPLER : 6831 S.K.,Kadastro Kanunu. Ve İlgili Kanunlar.

DELİLLER: Tapu kaydı, Orman tahdit harita ve tutanakları, keşif ve her türlü delil.

SONUÇ VE İSTEK : Yukarıda açıklanan sebeplerle;

1-) Öncelikle tapu kaydına Medeni Kanunun ilgili maddesine göre taşınmazın iyi niyetli 3. Kişilere devir ve temliki ile üzerinde ayni hak tesisinin önlenmesi amacıyla karar kesinleşinceye kadar ihtiyati tedbir konulmasını,

2-) Davalıların bu yere vaki müdahalelerinin men'ine,

3-) Davalılar adına kayıtlı tapu kaydının iptali ile dava konusu yerin orman olarak hazine adına tesciline, dava lehimize sonlandırıldığında İ.İ.K.nun 28. Maddesi gereğince işlem yapılmasına ve yargılama giderleriyle vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini dileriz. .../..../.2005

Av. Erhan ÖRKÜN , Av. Neşe ÖZBEK, imza

EKLERİ : 2 vekaletname örneği,

Tapu Kaydı ve, Dava konusu yere ait rapor örneği

Orman Tahdit Harita ve tutanakları örnekleri.

.

(Bilirkişi Raporuna İtiraz Dilekçesi Örneği)

KADASTRO MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE

DAZKIRI

Dosya Esas No : 1981 /1

DAVACI : H. T.- Başmakçı

DAVACI VEKİLİ : Av. M. Ş. -Dazkırı

DAVALI : A. U., Başmakçı Yaka köyünde ikamet eder.

MÜDAHİL : Orman Genel Müdürlüğü Adına, Dazkırı Orman İşletme Şefliği.

KONU : Meni Müdahale davasında Bilirkişi olan S. Ü.'ın mahkemenize verdiği 30.4.1983 tarihli bilirkişi raporuna karşı itirazlarımızdan ibarettir.

OLAYLAR : 1 -- Başmakçı ilçesi Yaka Köyü halaç mevkiinde bulunan ve dava konusu edilen 2545, 2544, 2537, 2533, 2532 parsel numaralı taşınmazlar üzerinde 30.4.1983 tarihinde yapılan keşifte bilirkişi olarak rapor veren Orman Yüksek Mühendisi S. Ü. Mahkemenize verdiği raporda ; Dava konusu parsellerin ormana bitişik olmadığını, toprak yapısı itibariyle ziraat arazisi olduğu, ormanla alakası bulunmadığı, ormandan açma olmadığını, tarlaların kenarında yer yer pırnal meşesi çalılarının bulunduğunu, kök ve humus bakiyesine rastlanmadığı nedenleriyle dava konusu parsellerin (ORMAN SAYILMAYAN YERLERDEN OLDUĞUNU)Bildirmiştir.

2 – Dava konusu araziler üzerinde keşif sırasında mahalli bilirkişi olarak dinlenen A. K. Ve davalı şahidi S. C. İfadelerinde parsellerin bir kısmının ormandan açılarak tarla haline getirildiğini yıllarca ekilip sürüldüğünü bildirmişlerdir.

İDDİA ve İTİRAZLARIMIZ : Bilirkişi Orman Yüksek Mühendisi İ. Ü.'ın mahkemenize verdiği raporu kabul etmiyoruz. Dava konusu parsellerin tamamının içinde meşe kök ve filizleri mevcuttur. Ormandan açılmış tarlalarla çevrili olup bir bütün halinde göz önüne alındığında ormana bitişik yerlerdendir. Orman bütünlüğünü bozmaktadırlar. Toprak humuslu orman toprağıdır. Davacıların bu yere ait geçerli mülkiyet belgesi yoktur. Devlet ormanından açılmış yerlerdendir. Devlet ormanları zamanaşımı yoluyla sahiplenilemez.Özel kişilerin mülkiyetine devredilemez. Mahalli bilirkişiler bu yerlerin ormandan açıldığını bildiklerini ifade etmektedirler. Dava konusu yerler en eski tarihli memleket haritasında, hava fotoğraflarında ve Amenajman Planı Meşçere haritasında orman vasfındaki yerler olarak belirtilmiştir. Bilirkişi bu haritaları incelemeden rapor vermiştir. Eksik incelemeye dayanan rapora itibar edilemez. En önemli belgeler incelenmemiştir. Rapor gerçekleri tam olarak açıklamamakta İlmi ve hukuki yönden eksikleri bulunmaktadır.

Dava konusu yerler ORMAN SAYILAN YERLERDENDİR. Dava konusu yerler üzerinde yeniden keşifle bilirkişi tetkikatı yapılmasını talep ediyoruz.

SONUÇ VE İSTEK : Orman Yüksek Mühendisi İ. Ü.'ın bilirkişi olarak mahkemenize verdiği raporu yukarıda açıkladığımız nedenlerle kabul etmiyoruz. Keşfin yenilenmesini orman idaresi adına arz ve talep ederim. 23.5.1983

Orman İdaresi Temsilcisi Varlık YALÇIN

....

(Temyiz Dilekçesi Örneği)

YARGITAY İLGİLİ HUKUK DAİRESİNE SULMAK ÜZERE
KADASTRO MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
KEÇİBORLU

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : Orman Genel Müdürlüğü adına,
Keçiborlu Orman işletme Şefliği
TEMSİLCİSİ : Varlık YALÇIN- Orman İşletme Şefi / KEÇİBORLU
DAVALI : A. E. – Güneykent Kasabası / KEÇİBORLU
VEKİLİ :Av. R. A.,Adliye karşısı Maya İş hanı /ISPARTA
TEMYİZ KONUSU : Keçiborlu Kadastro Mahkemesinin 1994 /33 Esas, 21.12.1994 tarih ve 1994 / 44 sayılı kararının bozulması dileğimizdir.
TEBLİĞ TARİHİ : 06 / 02 / 1995
TEMYİZ NEDENLERİ :

1-) Güneykent kasabasında, arazi kadastrosu sonucu (7478) parsel sayılı (8800- m2) yüzölçümlü taşınmazın tamamının Devlet ormanı sayılan yerlerden olduğu nedenle, askı ilan süresi içinde kadastro tespitine itiraz ettik. Sayın yerel Mahkeme davamızın reddine karar vermiş bulunmaktadır.

2-) Davalı yerin öncesi Devlet ormanı sahasıdır. Keçiborlu Sulh Ceza Mahkemesinin 1991 / 12 Esas, 7.3.1991 Tarih ve 1991/7 sayılı kararıyla dava konusu yerin orman olduğuna karar verilmiş ve bu karar 26.3.1991 tarihinde kesinleşmiştir. Bu kararın bir örneği mahkemeye sunulmuş ve dava dosyasında mevcut bulunmaktadır. Mahkeme bu kararı incelemeden aleyhimize karar vermiş olması kanun ve içtihatlara uymamaktadır.

3-) Davalı yer Orman sınırlama haritasında orman olarak belirtilmiştir. Ancak Arazi Kadastro ekipleri davalı yararına olmak üzere hileli bir yol izlenerek orman sınır taşlarını ilk tesis edildiği 7477 sayılı parselin sınırından söküp kaldırarak Davalı yeri de içine alacak şekilde orman sınır taşları 120 metre batı yönde taşıyarak davalı yerin orman sahası içinde kalmadığını haritalarında ve arazide göstermişlerdir. Kadastro ekibinin orman sınır taşlarını başka yere taşıma yetkisi yoktur. Hileli bir çalışma yapılmıştır.

4-) Kesifte bilirkişi olarak görev yapanlar gereken ölçmeyi yapmadan orman tahdit sınır taşlarının yeri değişmemiş kabul ederek raporlarını aleyhimize vermişler, ancak Aynı yerle ilgili olarak Keçiborlu Sulh Ceza Mahkemesinde devam eden 1992 /29 esasında kayıtlı davada bilirkişi olarak rapor veren, Orman Yüksek Mühendisi T. P. Önceki görüşünden dönerek davalı yerin orman sahası olduğunu mahkemeye 10.7.1994 tarihli raporunda belirtmiştir.Bu bilirkişinin söz konusu raporu dilekçemiz ekindedir.

5-) Yukarıda açıkladığımız hususlar mahkemece incelenmemiş ve davalı yerle ilgili kesinleşmiş mahkeme kararı göz önüne alınmadan, yeniden keşif talebimiz de reddedilmiştir. Karar eksik incelemeyle, yanlış tespit yapan bilirkişi raporu dayanak yapılarak karar verilmesi usul ve yasalara aykırıdır.

SONUÇ VE İSTEK : Yukarıda açıklanan ve dosya incelenmesi sırasında rastlanılacak diğer nedenlerle, usul ve Kanunlara aykırı verilmiş kararın bozulmasını, mahkemeye yol gösterilmesini, Orman İdaresi yetkili temsilcisi olarak Yüksek Mahkemenize arz ve talep ederim. 13.02.1995

İdare Temsilcisi

::::::::::

(Temyiz dilekçesi örneği)

YARGITAY İLGİLİ HUKUK DAİRESİNE SUNULMAK ÜZERE
KADASTRO MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
KEÇİBORLU

TEMYİZ EDEN (DAVALI : Orman Genel Müdürlüğü adına
Keçiborlu Orman İşletme Şefliği
VEKİLİ VE TEMSİLCİSİ : Av.Erhan ÖRKÜN ve NEŞE ÖZBEK-
Orman İşletme Şefi Varlık YALÇIN
DAVACI : Güneykent Belediye Başkanlığını Temsilen Belediye
Başkanı A. K. ,Güneykent / KEÇİBORLU
DAVACI VEKİLİ : Av. R. A. ,Adliye civarı Maya İş hanı /ISPARTA
TEMYİZ KONUSU : Keçiborlu Kadastro Mahkemesinin 21.12.1994 Tarih, 1994 /39 Esas ve 1994/ 45 sayılı kararının bozulması dileğimizden ibarettir.
K. TEBLİĞ TARİHİ : 06.02.1995

TEMYİZ NEDENLERİ : 1-) Güneykent Belediye Başkanlığı, Şehir İmar Planı sınırları içine aldığı ormanlık sahayı, Orman Kadastro Komisyonunca Devlet ormanı olarak sınırlandırmasına itiraz ederek sınır düzeltme davası açmıştır.

2-) Açılan dava yersiz, haksız ve kanuni dayanaktan yoksun olmasına rağmen Mahkemece Kanunlara aykırı olarak aleyhimize karar verilmiştir.

3-) Davalı orman sahası, kadimden beri, Devlet orman sahası olarak bilindiği sebeple, Orman Kadastro komisyonunca fiili duruma göre orman olarak sınırlandırılmıştır.

4-) Davacı olan Belediyenin bu yere ait tapusu ve faydalanmasını sağlayacak bir hakkı yoktur.Hakkı olduğunu da ispatlamış değildir. Açılan dava hukuka aykırıdır. Davanın bu sebeplerden reddi gerekir.

5-) Belediyenin yetkisi ve görev alanı dışında bulunan, Devlet orman sahasını, 3194 sayılı İmar Kanununun 4. Maddesi, Anayasanın 169. Orman Kanunun 1 ve 17. Maddelerine aykırı ve haksız olarak orman sahasını Şehir İmar Planı sınırları içerisine aldırmış ve bu kanunsuz işleri orman idaresine bildirmeden, gizli ilan yaparak görevini de savsaklamıştır.

6-) İmar yasasında, Ormanların İmar sahası içine alınmasını öngören bir hüküm yoktur. Devlet ormanını Kanunsuz yollarla sahiplenmek isteyen Belediyenin bu davası yersiz ve haksızdır. Belediye imar planı içine aldı diye, ormanların yerleşim sahası olarak belediyeye bırakılması bu güne kadar görülmemiş bir olaydır.

7-) Şehir İmar Planı Mülkiyeti ispatlamaz. Orman sınırlarını düzeltmeye yarayan, geçerli bir belge değildir. Şehir İmar planının ormanlık sahayı içine alan bölümü imar mevzuatına aykırı olduğundan iptali gerekir.

8-) Mahkeme, Yrd.Dçt.Dr. Orman Yüksek Mühendis unvanlı, H. E. Ç.'in 6.5.1993 tarihli bilirkişi raporuna dayanarak karar vermiştir. Diğer iki bilirkişi Davalı yerin orman sahası olduğunu bildirmişlerdir. Bunlar göz önüne alınmamıştır.

Adı geçen bilirkişi, ne yazık ki unvanıyla bağdaşmayan, ormancılık ilmini ve mevzuatını inkar edercesine, adaletsiz, taraflı, çelişkili, gerçek hukuki durumu belirtmeyen bir rapor vermiş ve mahkemeyi de kasten yanıltmıştır. Bilirkişinin uzman olduğu kabul edilse bile ormancılık ilmi ve mevzuatı karşısında objektif hareket etmediği ortaya çıkmıştır. Gerçeği ifade etmeyen bilirkişi raporuna değer verilmesi yanlıştır. Zaten, bilirkişinin İstanbul'dan Isparta'ya kadar gelip yüksek ücretle yanlı ve yanlış rapor vermesi sebebi çok kuşkulu bulunmuştur. Diğer iki bilirkişinin sahayı orman sayan

görüşüne itibar edilmemesi bir çelişki meydana getirmekte, Mahkeme kararında bu kişilerin görüşünün kabul edilmeme sebebi belirtilmemiş ve kararda bu kişilerin bilirkişiliği ve görüşlerinden hiç bahsedilmemektedir.

9-) Bilirkişi raporuna gerekçeleri belirterek itiraz ettik. Davalı yerde yeniden üç kişilik bilirkişi heyetiyle keşfin yenilenmesini istedik. Bu İsteklerimiz reddedildi. Savunma hakkımızın engellenmesi usul ve yasalara aykırıdır.

10-) H. E. Ç adındaki bilirkişinin belirttiği gibi davalı yer, 6831 sayılı Kanunun 1.maddesi (J) bendine giren ve orman sayılmayan yerlerden değildir. Devlet ormanı sahasıdır. Bilirkişi davalı yerin orman sayılması için yeterli delilleri saymış, sonra fikir değiştirerek davalı sahayı orman saymamış ve böylece gerçeği saptırmış çelişkiye düşmüştür. Tarafsız kalamamıştır. Hukuka ve mevzuata aykırı rapor düzenlemiştir.

11-) Davalı sahada halen %70-90 kapalılıkta tabii olarak yetişmiş pırnal meşe, boylu ardıç ve çam ağaçlarından oluşan büyük bir orman sahası halindedir.Davalı yerin alanı bilirkişinin tespitine göre (133 550) m2 yüzölçümünde olduğu belirtilmektedir.

1965 yılında düzenlenmiş Orman Amenajman planı ve haritasında davalı yerler Keçiborlu serisi 92 bölme orman sahasında kaldığı yazılıdır.Plan verilerine göre ağaçların yaşları 70-80 olarak belirtilmiştir. Civar ormanlarda aynı yaş ve aynı kuruluştadır. İlgili yere ait Hava fotoğrafları bilirkişilerce incelenmemiştir.

Davalı yerin eğimi %20-35 arasındadır.Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerlerdendir.Toprak orman toprağı yapısındadır. Ormandan ayırıcı unsur bulunmamaktadır. Büyük orman sahası halindeki bu saha. Deniz seviyesinden 1250-1310 metre yüksekte olup maki sahası değildir. Maki sahaları deniz seviyesinden 400 metreye kadar çıkabilmektedir. Bilirkişi bu davalı yeri maki sahası olarak belirtmiş bulunmaktadır. Sahada pırnal meşesi bulunması bu sahanın maki sahasına dahil edilmesini gerektirmez. Bu yöredeki ormanların bir çok yerinde pırnal meşe ağacı yetişmektedir. Maki tefrik komisyonları davalı yede hiçbir çalışma yapmamıştır.

13-) Davalı yer kadimden beri Devlet ormanı olarak bilinmektedir. Mahkeme keşif sırasında en eski tarihli memleket haritasını, hava fotoğraflarını, Amenajman planı ve haritasını , kadastro tutanak ve haritalarını getirtmeden tarafsız olmayan bilirkişi görüşüne göre ve eksik araştırma ile yanlış karar vermiştir.

14-) Mahkeme, Orman İdaresinin Orman Kadastro görevini üstlenmiş durumdadır. Hangi sahanın orman sahasından çıkarılacağı 6831 sayılı kanunun 2/B maddesinde belirtilmektedir. Mahkemenin bir yeri orman sahasından çıkarmaya yetkili değildir. 2/B. Madde uygulaması idari bir işlemdir. Orman Kadastrosu görevli komisyonlarca yapılmaktadır.

15-) Amenajman planı ve haritası, konusunda deneyimli uzman en az üç kişiden oluşan tarafsız bir heyet tarafından arazideki gerçek durum ve mevzuata göre incelenip değerlendirilerek düzenlenir. Amenajman planları, mülkiyet durumunu, orman sınırlarını, yüzölçümünü, ormandaki ağaçların yaşını kapalılığını, toprak yapısını bilimsel ve teknik çalışmalarla arazide ölçme ve değerlendirme yapılarak ortaya konulmaktadır. Bir yerin orman olup olmadığı konusunda ilk başvurulan kaynak Hava fotoğrafları ile Amenajman planlarıdır. Davalı yer Amenajman planı ve haritasında orman olarak belirtildiği mahkemeye bildirildiği halde bu maddi hukuki delile değer vermemiş bulunmaktadır.

16-) Dava konusu orman sahasının fotoğrafları dört yönden olmak üzere çekilerek temyiz dilekçemize eklenmiş bulunmaktadır.

SONUÇ VE İSTEK : Yukarıda açıklanan ve dava dosyasının incelenmesi sırasında rastlanacak diğer sebeplerle, taraflı bilirkişinin çelişkilerle dolu bilirkişi raporuna dayanılarak verilen karar usule, Kanunlara ve içtihatlara uymamaktadır. Delillerin yanlış değerlendirilmesiyle verilen kararın bozulmasını, mahkemeye yol gösterilmesini, Orman Genel Müdürlüğü adına yetkili olarak arz ve talep ederiz. 06 / 02 / 1995

Erhan ÖRKÜN	**Neşe ÖZBEK**	**Varlık YALÇIN**
Orman Avukatı	**Orman Avukatı**	**Orman İşletme Şefi**

(Tapu İptali,Müdahalenin Men'i Ve Tescil Davası Dilekçe Örneği)
ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
GÖLHİSAR
<u>(İhtiyati Tedbir İstemimiz Vardır.)</u>
DAVACI : Orman Genel Müdürlüğüne izafeten
Gölhisar Orman İşletme Müdürlüğü
VEKİLİ ; Av.Ramazan ŞİMŞİR-Orman İşletme Müdürlüğü- Gölhisar
DAVALI : H. A.,Mehmet oğlu- / GÖLHİSAR
DAVA : Tapu iptali, Müdahalenin men'i ve tescil
DAVALI YERİN DEĞERİ : 3 000 000 Tl. (Tahminen)

AÇIKLAMALAR : 1-) Gölhisar İlçesi İbecik Köyü Eğricek mevkiinde bulunan davalı adına tapuda kayıtlı,dava konusu 279 parsel no'lu taşınmazın bir kısmı 4785 sayılı Kanun gereğince Devletleştirilen ve 5658 sayılı Kanununla iade edilmeyen ormanlardan olduğu halde; Kanunlara aykırı ve haksız olarak davalı adına tapuya tescil edildiği davalının tapulu kesim müracaatı incelemesi sonucu anlaşılmıştır. Davalı yer Devlet ormanı olması nedeniyle bu gibi yerler vergi kaydı ve zilyetlikle iktisap edilemez, özel mülkiyete aktarılamaz.Bu nedenle Tapunun orman olan kısmımım iptali ve müdahalenin men'i için bu davanın açılması gerekmiştir.

2-) Tamamı (27 495 M2.) Olan dava konusu 279 parsel numaralı taşınmazın bir kısmı üzerinde %70 kapalılıkta 80-150 yaşları arasında 22 adet karşılığı (56,534 M3) Dikili kabuklu gövde hacminde karaçam ağaçlarıyla kaplıdır. Parselin orman olan bu kısmı, orman Amenajman planı haritasında verimli Devlet Koru ormanı olarak gözükmektedir.

Davalı yer, kuzey ve batı yönden Devlet ormanına bitişik olup bitki örtüsü ve toprak yapısı orman sahsıyla aynı vasıftadır. Davalı yer orman alanıdır. Bitişikteki Devlet Ormanından ayırıcı unsur yoktur. Bu orman alanları kesintisiz olarak büyük bir alanı kaplamaktadır.

3-) Dava konusu yerde henüz orman tahdidi yapılmamıştır. İbecik köyünde 29.6.1945 tarihinde 3116 sayılı Kanun hükümlerine göre sadece Devlet ormanlarının sınırlaması yapılmıştır. Bu tarihten sonra 13.7.1945 tarihinde yürürlüğe giren 4785 sayılı Kanununla Devletleşen dava konusu yer bu tahdit çalışması dışında kalmış ve bu nedenle de tahdide tabi tutulamamıştır.

4-) Davalının dava konusu yerde bulunan ağaçları kesip tahrip etme ihtimaline karşı bunların tespitini ve davalı yerin satış yolu ile el değiştirmemesi için bir tedbir olarak tapu siciline gereken tedbir şerhinin konmasını da talep etmekteyiz.

HUKUKİ SEBEPLER : Anayasa , 4785, 5658, 6831, 3402 , sayılı ve ilgili diğer kanunlar.

DELİLLER: Amenajman Planı ve haritası, en eski tarihli memleket haritası, arazi inceleme raporu ve krokisi, gayrimenkul sicil örneği ve tutanakları, keşif, bilirkişi incelemesi.

SONUÇ VE İSTEM: Dava konusu 279 parsel numaralı taşınmazın orman olan kısmına ait tapu kaydının iptali ile orman vasfı ile Hazine adına tapuya kayıt ve tesciline, davalının bu yere müdahalesinin men edilmesine ayrıca, karar kesinleşinceye kadar bir başka kişiye satışının ve mevcut ağaçların kesiminin önlenmesi için ihtiyati tedbir konmasına, dava orman İdaresi lehine sonuçlandığında İcra İflas Kanunun 28.maddesine göre işlem yapılmasına, mahkeme masraflarının ve Avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini arz ve talep ederim. ...../ .... / 1993

DİLEKÇE EKLERİ : DAVACI
1-Vekaletname ORMAN YÖNETİMİ VEKİLİ
2-Rapor, kroki, tutanak, sicil örneği , Av. Ramazan ŞİMŞİR

(Bilirkişi Raporuna İtiraz Dilekçe Örneği)
ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
GÖLHİSAR
D.ESAS NUMARASI : 1993/ 286
DAVACI : Orman Genel Müdürlüğüne İzafeten
Gölhisar Orman İşletme Müdürlüğü
DAVALI : H. A. – / GÖLHİSAR

KONUSU : 11.6.1996 Tarihli ara kararı gereğince bilirkişiler G. E. Ve G. S.'ın mahkemenize verdikleri, dava konusu yerle ilgili 8.6.1996 tarihli bilirkişi raporuna karşı itirazımızın açıklanmasıdır.

İTİRAZLARIMIZ : 1-) Dava konusu Gölhisar ilçesi İbecik köyünden H. A. Adına tapuya kayıtlı Eğricek mevkiinde 279 nolu taşınmazın kuzey doğu kısmında bulunan Karaçam ağaçları ile kaplı olan saha fiili durumuna göre orman halindedir. Taşınmazın bu kısmı bitişikteki Devlet ormanından ayıran ayırıcı unsur yoktur. Buradaki ağaçlarla bitişikteki ormandaki ağaçlar aynı yaş boy ve sıklıktadır. Bu fiili gerçek durum sahada görüldüğü halde bilirkişiler raporlarında bu yerin orman sayılmayacağı yönünde raporlarında görüş bildirmişlerdir. Bu görüş gerçeği değiştirmeyi amaçlamakta ve orman tanımına aykırı görüş belirtmekle bilirkişilerin tarafsız kalamadıkları anlaşılmıştır.

2-) Çünkü fiili durum en geçerli delildir. Ayrıca en eski tarihli memleket haritası ve Amenajman planı haritasında, Orman kadastro haritasında davalı yer orman olarak görülmektedir. Bilirkişiler ise bu yerleri orman sahası dışında bir yermiş gibi gerçeğe aykırı olarak göstermişlerdir. Gerçeği kasten davalı lehine olmak üzere değiştirerek davalı sahayı orman dışındaki alanlar içindeymiş gibi göstermişlerdir. Orman olan yeri orman saymamışlardır.

3-) Yukarıda bilirkişilerin belirttiği görüşlerin yanlışlığını ispat edeceğiz. Bilirkişilerin tarafsızlığı ve iyi niyetlerinden şüpheye düşülmüştür. Mevcut maddi ve ilmi delillere rağmen adı geçen bilirkişilerin nizalı taşınmazın orman sayılmayan yerlerden olduğu yönünde rapor vermeleri onların tarafsız kalamadığı yönünde kanaatimiz oluşturmuştur. Davalı yerde bu bilirkişiler haricindeki, Orman ilminden ve hukukundan anlayan üç kişiden oluşacak tarafsız bilirkişi heyetle keşfin yenilenmesini gerekli görmekteyiz.

NETİCE VE TALEP : Yukarıda arz ve izah edildiği sebeplerle, bilirkişilerin mahkemenize verdikleri 8.6.1996 tarihli raporlarını kabul etmiyoruz. İtirazımız dikkate alınarak, dava konusu yerde tarafsız üç Orman Mühendisinin iştirakiyle oluşturulacak bilirkişi heyeti marifetiyle yeniden keşif yapılmasını arz ve talep ederiz. 16.7.1996

Türkay AVCI Orman İşletme Müdür
EKİ :Memleket haritası,Amenajman ve Tahdit
Haritalarının fotokopisi birer adet
....

(Temyiz Dilekçe Örneği)
YARGITAY İLGİLİ HUKUK DAİRESİNE SUNULMAK ÜZERE
ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
GÖLHİSAR
TEMYİZ EDEN (DAVACI) : Orman Genel Müdürlüğüne izafeten
Gölhisar Orman İşletme Müdürlüğü
KARŞI TARAF (DAVALI) : H. A., / GÖLHİSAR
TEMYİZ KONUSU : Gölhisar Asliye Hukuk Mahkemesinin 24.9.1996 Tarih ve 1993/286 Esas – 1996 /204 sayılı kararının temyizen bozulması isteminden ibarettir.
KARARIN TEBLİĞ TARİHİ : 06 12.1996

TEMYİZ SEBEPLERİ:Dava konusu Gölhisar İlçesi İbecik köyü Eğricek (Arap Pınarı) mevkiinde bulunan 279 parsel sayısı ile tapuda kayıtlı bulunan (27 495 M2) yüzölçümündeki taşınmazın ekli krokide (A) harfi ile gösterilen kısmı için idaremizce tapu kaydının iptali ile orman olarak Hazine adına tapuya kayıt ve tescili için dava açılmış olup ; Davalı yerde yapılan birinci keşifte, bilirkişi Orman Yüksek Mühendisi N. G. 7.5.1994 tarihli raporunda davalı bu yerin orman olduğunu bildirmiştir. Yerel mahkeme bu rapora itibar etmeyerek davalının itirazı üzerine ikinci keşif yapılmış, keşfe katılan bilirkişi Orman Yüksek Mühendisi G. E. Ve G. S. Nın 8.6.1996 tarihli raporlarında davalı yerin orman sayılan yerlerden olmadığı, kadim ziraat arazisi olduğu yönündeki beyanlarına uyarak idaremizin davasını reddetmiştir. Davamızın reddedilmesi usul ve Kanunlara aykırıdır. Yeniden yapılacak keşifle üç bilirkişiden oluşan heyet tarafından önceki bilirkişilerin hangisinin görüşünün benimsenmesi gerektiği açıklattırılarak görüş ayrılığı giderilmeden karar verilmesi eksikliktir.

Tapulu yerin vergi kaydında 6 dekar yazılı olduğu halde taşınmaz tapusunun 21495 m2 kısmı vergi kaydı miktar fazlası olarak tapu verilmiştir. Kayıt fazlası yerler bitişikteki orman arazisinden zamanla ilave edilmiştir. Orman aleyhine genişleme söz konusudur. Orman alanları vergi kaydı ve zilyetlikle mülk edinilemez.

Orman alanları için zaman aşımı ve hak düşürücü süre söz konusu değildir. Ormandan ilave edilerek tapu verildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren tapu iptali davası her zaman açılabilir. Arazi kadastrosuna itiraz edilmemesi davalıya bir hak sağlayamaz.

Bilirkişiler G. E. Ve G. S.'in raporlarında belirttikleri gibi Amenajman ve gizli Memleket haritalarında davalı yer ziraat arazisi olarak gösterilen yerlerden değildir. Davalı yerin durumunu gösteren fotoğraf temyiz dilekçemiz ekindedir. Davalı yerin sınırları fotoğrafta çizilmiştir. Dosyada mevcut haritalar ve Dava tarihinden sonra davalı yerde çekilen fotoğraf incelendiğinde davalı yerin orman olduğu kesin olarak anlaşılacaktır.

Davalı yer fiilen ormandır. Bitişikteki Devlet ormanının devamıdır. Devlet ormanından ayırıcı unsur yoktur. İkinci keşifteki bilirkişilerin görüşü yanlıştır. Gerçek durumu yansıtmamaktadır. Bilirkişiler tarafsız kalamamışlardır. İdaremiz aleyhine gerçekleri saptırmışlardır. Bu bilirkişilerin haritalar üzerindeki davalı yeri aplikasyonları yanlıştır. Davalı yerin Topoğrafik haritadaki koordinatları gösterilmemiştir. Bu eksik ve yanlış görüşler Mahkeme kararına dayanak yapılarak idaremiz aleyhimize karar verilmiştir. Eksik inceleme ile doğru karar verilmesi mümkün değildir. Gerekçeleriyle yerel mahkemeye zamanında gerekli itirazlarda bulunduk, ikinci keşfe ait bilirkişi raporunu kabul etmediğimizi üç kişilik bilirkişi heyetiyle keşfin yeniden yapılmasını istediğimiz halde bu isteğimize uyulmamıştır.

NETİCE VE TALEP : Yukarıda arz edilen ve dosyayı inceleme sırasında rastlanacak diğer sebeplerle usule ve Kanunlara aykırı bulunan, eksik incelemeyle oluşturulan, yerel mahkeme kararının BOZULMASINA karar verilmesini arz ve talep ederim. 17.12.1996

İdare Temsilcisi

EKLER : Türkan AVCI

Davalı yere ait 4 adet fotoğraf Orman İşletme Müdürü

....

(Delillerin Tespiti için Dilekçe Örneği)

SULH HUKUK MAHKEMESİ YARGIÇLIĞINA

KEÇİBORLU

DELİL TESPİTİ İSTEYEN : Orman Genel Müdürlüğü adına

Isparta Orman İşletme Müdürlüğü

İDARE TEMSİLCİSİ : Varlık YALÇIN, Orman İşletme Şefi – KEÇİBORLU

DİĞER TARAF : A. İ. B., --KEÇİBORLU

TALEP KONUSU : Aşağıda belirtilen konularda delillerin tespitine karar verilip gereğinin yaptırılması dileğidir.

TALEBİMİZİN İZAHI : 1—Sanık hakkında, kaçak orman emvali nakletmek ve bulundurmak suçundan kamu davası açılmak üzere 6.4.1995 tarihinde 0366 sayılı suç tutanağı düzenlenmiştir. Delillerin kaybolmaması için delil tespitine ihtiyaç duyulmuştur.

2 –Yakalanan suç konusu orman emvali Keçiborlu Orman Deposunda yediemine teslim edilmiş bulunmaktadır.

3 –Suç konusu orman emvallerinin cinsi, ebatları, miktarı ve hacmi, damga ve nakliyesinin olup olmadığı, kaçak sayılıp sayılmadığının, suç konusu emvalin kesim tarihi ve kalitesine göre piyasa rayiç değerinin ve hali hazır durumlarının tespitinin bilinmesine ihtiyaç hasıl olmuştur.

HUKUKİ NEDENLER : HUMK.368 ve diğer ilgili mevzuat

İSPAT DELİLLERİ : Suç tutanağı, yediemin senedi, suç konusu emval üzerinde bilirkişi incelemesi, şahit beyanları ve ilgili her türlü delil.

SONUÇ VE İSTEK : Gerekli incelemenin yaptırılmasına, 3. Maddede belirtilen hususlarla gerekli diğer durumların raporla ortaya konulup tespitine karar verilmesini arz ve talep ederim. 09.04.1995

EKİ 1.Suç tutanağı Varlık YALÇIN

1 Ad. Yediemin senedi **Orman İşletme Şefi**
1.Yetki belgesi

....

(Temyiz Dilekçesi Örneği)
YARGITAY İLGİLİ DAİRESİNE SUNULMAK ÜZERE
SULH CEZA MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
DAZKIRI
TEMYİZ EDEN : Orman Genel Müdürlüğü Adına Dazkırı Orman İşletme Şefliği Varlık YALÇIN
SANIKLAR: 1– M. E., Dazkırı
2 – M. E., Dazkırı
SANIK VEKİLLERİ : Av. M.A., Afyon Barosu Avukatlarından
SUÇ VE TARİHİ : Ormandan tarla açmak, 18.6.1983
TEMYİZ EDİLEN HÜKÜM : Dazkırı Sulh Ceza Mahkemesinin 9.8.1983 tarih 1983/308 Esas,1983 /304 sayılı kararı.
KARARIN TEBLİĞ TARİHİ : 9.8.1983 günü yüze karşı bildirilmiştir.
HÜKÜM ÖZETİ : Sanıkların beraatlerine, yedieminde bulunan suç aletleri ve vasıtanın iadesine,tazminat talebimizin reddine karar verilmiştir.
TEMYİZ SEBEPLERİ : 1 – Eksik soruşturma yapılmıştır. Suç tutanağında adları yazılı olayın görgü şahitlerinin tamamının ifadesi alınmamıştır. Şahitlerin ifadeleri alınmalıydı.
2 –Ormancılık konusunda bilirkişilik yapmaya yetkisiz ve bu konuda uzman olmayan ziraat teknisyeninin bilirkişi olarak görüşü ve ifadesi, keşif yerinde itirazımıza rağmen alınmıştır.
Bir yerin orman olup olmadığı ormandan açma yapılıp yapılmadığı yönünün tespit işi özel ve teknik bilgiyi gerektirir. Ormancılık konusunda bilirkişilik yapmaya yetkisiz ve uzman olmayan Ziraat teknisyeninin fen ehli bilirkişi olarak mahkemece seçilip dinlenmesi usule ve kanunlara aykırıdır. Orman Yüksek Mühendisi bilirkişi olarak dinlenmesi gerekirdi. Bu yapılmamıştır. Ayrıca Ziraat Teknisyeninin bilirkişiliğine keşifte itiraz ettiğimiz halde itirazımızın göz önüne alınmaması kanunlara ve usule uygun değildir.
3 -Sanıklar ormandan tarla açma suçunu bilerek ve isteyerek kasten işledikleri halde beraat ettirilmesi Kanunlara aykırıdır. Sanıklar tarla açma suçunu müştereken işlemişlerdir. Devlet ormanından eskiden açılmış terk edilmiş bu zaman içinde orman örtüsü yeniden meydana gelmiş, suç zaptı ve krokide belirtilen 7 adet küme halinde bulunan pırnal meşe çalılarını yakmak suretiyle hayatiyetlerini kaybettirdikten sonra bunların bulunduğu alanı ve orman örtüsü ot, çayır, pırnal meşe çalılarını traktörle 45 cm. Derinden sürmek pırnal meşesi köklerini sökmek suretiyle canlı ağaç ve otsu bitkileri tahrip edip tamamen temizleyerek tarla açma suçunu müştereken işlemişlerdir. Bu durum sanıkların suçu bilerek işlediklerini gösteren davranışlardır.
4 –Sanıklar vergi kaydına dayanarak tasarruflarının haklılığını savunmuşlar, Mahkeme bu savunmaya itibar etmiştir. Halbuki Orman sayılan yerlerde vergi kaydı ile tasarruf ispatlanamaz. Devlet ormanı tasdiksiz yoklama kaydı ve zilyetlikle iktisap olunamaz. Özel mülkiyete konu olamaz. Bu kuralların dışına çıkılması kanunlara aykırıdır.
SONUÇ VE İSTEK :Yukarıda açıklanan nedenlerle usul ve Kanunlara aykırı olarak verilen yerel mahkeme kararın bozulmasını idaremiz adına arz ve talep ederim. 12.8.1983
İdare Temsilcisi Varlık YALÇIN

4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNU

Kanun Kabul Tarihi: 01/07/2003
Resmi Gazete Tarihi: 11/07/2003
Resmi Gazete Sayısı: 25165

BİRİNCİ KISIM : GENEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM : AMAÇ, KAPSAM VE TANIMLAR

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının milli ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

(Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./505.mad) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar.

TANIMLAR

Madde 2 - Bu Kanunda adı geçen;

1) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

2) Bakan: Çevre ve Orman Bakanını,

3) Genel Müdürlük: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,

4) Av hayvanı: Bu Kanun kapsamında avlanan, korunan ve Bakanlıkça belirlenen listede yer alan hayvanları,

5) Yaban hayvanı: Sadece suda yaşayan memeliler dışında kalan ve Bakanlıkça belirlenen bütün memelileri, kuşları ve sürüngenleri,

6) Avlak: Av ve yaban hayvanlarının doğal olarak yaşadıkları veya sonradan salındıkları sahaları,

7) Özel avlak: Bir bütün teşkil eden özel mülkiyetteki tapulu arazilerden, Bakanlığın avlaklar için tespit ettiği ve tanımladığı şartlara uygun olan avlakları,

8) Devlet avlağı: Devlet ormanları, toprak muhafaza ve ağaçlandırma sahaları ve benzeri yerlerle Devlet tarım işletmeleri, baraj gölleri ve emniyet sahalarında, ilgili kuruluşun muvafakatı alınarak Bakanlıkça avlak olarak ayrılan yerleri,

9) Genel avlak: Özel ve Devlet avlakları dışında kalan bütün av sahaları ile göl, lagün, bataklık ve sazlık gibi sahaları,

10) Örnek avlak: Devlet avlakları ve genel avlaklar içinde Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre ayrılan ve işletilen veya işlettirilen avlakları,

11) Yaban hayatı koruma sahası: Yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı sahaları,

12) Yaban hayatı geliştirme sahası: Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma planı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahaları,

13) Üretme istasyonu: Av ve yaban hayvanlarının üretildikleri tesisleri,

14) Trofe : Yaban hayvanının boynuz, diş, post ve benzeri hatıra değeri taşıyan parçalarını,

15) Sulak alan: Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan bütün suları, bataklık, sazlık ve turbalıkları,

16) Av ve yaban hayatı yönetimi: Av ve yaban hayatının sürdürülebilirliğinin sağlanması hedefinden hareketle; av ve yaban hayvanları ile yaşama alanlarında gerekli araştırma, etüd ve envanter çalışmalarının yapılması, koruma ve geliştirme faaliyetlerinin belirlenmesi, faydalanmanın düzenlenmesi de dahil; yönetim planlarının yapılması, uygulanması, denetlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesini,

17) Avlanma planı: Envanteri yapılan, sınırları belli bir avlak alanında avlanmasına izin verilen yaban hayvanlarının tür, cinsiyet ve yaş itibariyle kaç adet ve hangi usul ve kurallara uyularak ne kadar süre içerisinde avlanacağını düzenleyen ve yaşama ortamının geliştirilerek sürdürülmesi için gerekli önlemleri öngören ve Genel Müdürlükçe onaylanmış planı,

18) Avcı: Avcılık belgesine sahip olan kişiyi,

19) Avcı kuruluşu: Kuruluş statüsünde, avcılık ile av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve düzenlenmesine ilişkin hükümlerin yer aldığı dernekleri ve bunların oluşturduğu federasyon ve konfederasyonları,

20) Gönüllü kuruluş: Amacı av ve yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi olan ve bu alanda faaliyet gösteren vakıf, dernek veya bunların oluşturduğu federasyon ve konfederasyonlar gibi sivil toplum örgütlerini,

21) Avcılık belgesi: Onsekiz yaşını doldurmuş, silah taşıma ehliyetine sahip, bu Kanuna göre avcılık belgesi almaya engel hali bulunmayan, avcılık ve av yaban hayatı ile ilgili eğitim almış ve sınavda başarılı olmuş kişilere başvuruları halinde verilen belgeyi,

22) Avlanma hakkı: Avcılık belgesine sahip olan kişilerin yıllık avlanma izin ücreti ödeme koşulları ile elde ettiği hakkı,

23) Av yılı: 1 Nisan'dan başlayarak takip eden yılın 31 Mart sonuna kadar olan süreyi,

24) Av sezonu: Merkez Av Komisyonunca tespit edilen ve avlanmasına izin verilen ilk grup av hayvanlarının avının açıldığı tarih ile son grup av hayvanlarının avının kapandığı tarih arasındaki süreyi,

25) Avlanma zamanı: Gün doğumundan bir saat öncesi ile gün batımından bir saat sonrası arasında kalan zamanı,

26) Avlanma: Bu Kanun kapsamında avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile belirlenen esas ve usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi,

27) Yasa dışı avlanma: Bu Kanun kapsamında korunan veya avına izin verilen yaban hayvanı türlerini; izin verilen yerler, belirlenen zamanlar, miktarlar dışında ve/veya zehirleyerek, tuzak ve kapan kurarak veya men edilen diğer usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi,

28) Avlama ücreti: Örnek avlaklar ile Genel Müdürlükçe belirlenen Devlet avlakları ve genel avlaklarda, yıllık avlanma izin ücreti dışında, hayvan türlerine, ağırlıklarına ve trofe değerlerine göre ayrıca alınan ücretleri,

29) Avlanma izin ücreti: Her av yılı için, av hayvanı gruplarına ve avcılık belgesi çeşitlerine göre Bakanlıkça tespit edilen ücretleri,

30) Döner Sermaye İşletmesi: Bu Kanun çerçevesinde toplanan gelirlerin, yine sadece bu Kanun çerçevesinde kullanılmak üzere yatırıldığı, 21/05/1992 tarihli ve 3800 sayılı Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 35 inci maddesine göre kurulmuş bulunan Döner Sermaye işletmelerini,

31) Av koruma memurları: Bu Kanun kapsamındaki suçların takibi, av ve yaban hayatı yaşama ortamlarının ve avcıların kontrolü, av ve yaban hayvanlarının bakımı, korunması, geliştirilmesi, gözlenmesi ve sayımı ile bu konularda gerekli tespitleri yapmak üzere eğitilen ve görevlendirilen, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünde her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurları,

32) Saha bekçisi: Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile avlaklarda koruma görevi verilen memur ve işçi statüsünde çalışan personeli,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM : MERKEZ AV KOMİSYONU VE İL AV KOMİSYONLARI

AV KOMİSYONLARI

Madde 3 - Merkezde, Bakanın veya Müsteşarın başkanlığında, Bakanlık ve Genel Müdürlük merkez teşkilatı ilgili birimlerinden üç, bir bitki koruma uzmanı ve bir veteriner hekim olmak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığından iki, Jandarma Genel Komutanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile orman fakülteleri ve gönüllü kuruluşları temsilen birer, dokuz coğrafi bölge esas alınarak belirlenecek avcı kuruluşlarından dokuz, özel avlak temsilcisi bir olmak üzere toplam yirmibir üyeden teşekkül eden Merkez Av Komisyonu kurulur.

İllerde ise valinin veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında; Bakanlıktan iki, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile milli eğitim müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, jandarma teşkilatı ve gönüllü kuruluşları temsilen birer, mahalli avcı kuruluşlarından üç üye olmak üzere toplam onbir üyeden teşekkül eden il av komisyonu kurulur.

Gerekli hallerde valilik, il av komisyonundaki yapıya benzer ilçe av komisyonu kurabilir.

İlçe av komisyonu kararları il av komisyonunda, il av komisyonu kararları da Merkez Av Komisyonunda değerlendirilir. Merkez Av Komisyonu bu Kanunda Bakanlığa verilen yetkiler dışında av ve yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi için gerekli kararları alır. Merkez Av Komisyonu kararı kesindir.

Merkez Av Komisyonu ile il ve ilçe av komisyonlarının görev, yetki ve sorumlulukları, üyelerinin seçimi, çalışma usulleri, coğrafik bölgelerin belirlenmesi, karar alınması, kararların yayın ve yayım esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Merkez Av Komisyonunda alınan kararların uygulanması, av ve yaban hayvanlarının korunması, üretimi ve bakımı ile avcı kuruluşlarının kurulmasının ve çalışmasının teşviki, üyelerinin eğitimi Bakanlıkça yürütülür.

İKİNCİ KISIM : AV VE YABAN HAYVANLARININ KORUNMASI, YABAN HAYATI KORUMA VE GELİŞTİRME SAHALARI, ÜRETME İSTASYONLARI, AV SEZONU, AVLANMA ESAS VE USULLERİ, AV VE YABAN HAYATI YÖNETİMİ

BİRİNCİ BÖLÜM : AV VE YABAN HAYVANLARININ KORUNMASI,YABAN HAYATI KORUMA VE GELİŞTİRME SAHALARI VE ÜRETME İSTASYONLARI

AV VE YABAN HAYVANLARININ KORUNMASI VE KORUMA ALANLARI

Madde 4 - Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmi Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir.

Koruma altında olmayan yaban hayvanlarının avlanmanın yasaklandığı gün ve sürelerde; tarım alanları ile besi ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları veya bulaşıcı hastalık taşıdıklarının tespiti durumunda, söz konusu alanlarda konu mahalli tarım ve köyişleri ile orman teşkilatı görevlilerince incelenerek hazırlanacak ortak rapor doğrultusunda belli sayıda yaban hayvanının belirlenecek esas ve usullerle avlattırılmasına Genel Müdürlükçe izin verilebilir.

Taraf olunan uluslararası sözleşmeler gereğince el konulan veya doğal afetler, çevre sorunları, yaralanma ve sahipsiz kalma gibi nedenlerle bakıma veya tedaviye muhtaç olan av ve yaban hayvanlarının, tekrar doğal yaşama ortamlarına bırakılıncaya veya yabancı türlerin orijin ülkesine gönderilinceye kadar bakım, tedavi ve rehabilitasyonlarının yapılacağı kurtarma merkezleri kurulur. Bu yerlerin kurulması ve işletilmesine ilişkin esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Av ve yaban hayvanlarının beslenmesine, barınmasına, üremesine ve korunmasına imkan veren doğal yaşama ortamları zehirlenemez, sulak alanlar kirletilemez, kurutulamaz ve bunların doğal yapıları değiştirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında yaban hayatı tahrip edilemez, ekosistem bozulamaz, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları dışında da olsa bu sahalara olumsuz etki yapacak tesislere izin verilemez, varsa mevcut tesislerin atıkları arıtılmadan bırakılamaz, onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler dışında hiçbir yapı ve tesis kurulamaz, irtifak hakkı tesis edilemez. Bu sahalarda Bakanlıkça gerektiğinde ilave yasaklamalar getirilebilir. Bakanlığın uygun görüşü alınmadan diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yasaklama getirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki kamuya ait açıklıkların ve mevcut olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonucunda oluşacak açıklıklar ve arazinin düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahalar işgal edilemez, kullanılamaz, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılamaz, bu yapı ve tesisler tapuya tescil edilemez. Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan doğruya Bakanlıkça el konulur. Bu sahalarda yaban hayatının tahrip olmasına, ekosistemin bozulmasına neden olan olumsuz müdahalelerden dolayı Bakanlıkça yapılacak iyileştirme çalışmalarına ait giderler sebebiyet verenlerden ayrıca tazmin edilir.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında mülki alanı bulunan köy tüzel kişiliği ve belde belediyeleri ile koruma hizmeti için işbirliği yapılabilir. Koruma hizmetinin alınmasına ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça belirlenir.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları, orman rejimine giren yerlerde Bakanlıkça, diğer yerlerde Bakanlar Kurulunca tefrik edilir. Bu sahaların ayrılması ve yönetimine ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM : AV SEZONU, AVLANMA ESAS VE USULLERİ İLE AV VE YABAN HAYATI YÖNETİMİ

AV SEZONU

Madde 5 - Sürüngen, kuş ve memeli av hayvanlarının sınıf ve türlerine göre eş tutma, üreme, yavru büyütme, erginleşme gibi yaşam evrelerini dikkate alarak avlanma sürelerinin başlama ve bitiş tarihleri ile populasyon durumuna göre avlanma günleri ve av miktarlarını tespit etmeye, Devlet avlakları ve genel avlaklarda bazı türlerin avını ve bazı avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya; il av komisyonlarının görüş ve önerileri doğrultusunda Merkez Av Komisyonu, özel avlaklar ile örnek avlaklarda ise Bakanlık yetkilidir. Nesli tehlike altında olan, nadir, hassas ve benzeri statülerde yer alan türler ile endemik ve göçmen türlerin korunması amacıyla gerekli koruma tedbirlerini almaya, bu türler için bu Kanunda adı geçen koruma alanlarını oluşturmaya ve bu alanları ekolojik ihtiyaçlarına göre yönetmeye, doğal türlerin azalması veya nesillerinin tehlike altına girmesi durumunda yeniden yerleştirme çalışmalarının ekolojik prensiplere göre yapılmasını sağlamaya, av yasağına ilişkin esas ve usulleri tespit etmeye, avcılığın denetlenmesi ve izlenmesi çalışmalarını yapmaya ve uygulamada gerekli tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir.

Merkez Av Komisyonunca tespit edilen av miktarları ve avlanma süreleri dışında avlanılamaz.

Av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetiminde; kamuoyu desteğinin sağlanması için toplumun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ile avcıların ve toplumun eğitilmesi amacıyla; Türkiye sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar; av sezonunun başlamasından onbeş gün önce ve sona ermesinden itibaren de onbeş gün süreyle eğitici, uyarıcı ve tanıtıcı yayın yapmak zorundadırlar. Bu yayın ve tanıtım faaliyetleri her kuruluşun ana haber bültenlerinden sonraki kuşakta ve ücretsiz olarak yayınlanır. Bu programların süresi yılda toplam üç saatten az olamaz. Bu hizmetlerin yürütülmesinde kurum ve kuruluşlar Bakanlık ile işbirliği yaparlar.

AVLANMA ESAS VE USULLERİ

Madde 6 - Avlanma, avcılık belgesi ve avlanma izni almak şartıyla, yasalarla izin verilen silah, araç ve eğitilmiş hayvanlarla, avlanma planlarına veya Merkez Av Komisyonu kararlarına göre yapılır.

Zehirle avlanmak yasaktır. Haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış otomatik, yarı otomatik, pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancalar avda kullanılamaz. Eğitilmiş hayvanlarla ve mücadele kapsamında kullanım yeri, şekli ve özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler dışında kara, hava araçları ve yüzer araçlarla, ses, manyetik dalga, ışık yayan araç ve gereçler, canlı mühre, tuzak, kapan ve diğer benzeri araç, gereç ve usullerle avlanılamaz. Avda kullanımı Merkez Av Komisyonu kararı ile men edilen ses ve manyetik dalga yayan cihazlar, tuzak ve kapanlar ile benzeri araç ve gereçlerin pazar ve ticarethanelerde bulundurulması ve satışı yasaktır. Özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenenlerin dışında gümeler kurulamaz ve bu gümelerde avlanılamaz.

Avlanan hayvanların taşınması ve avlanma gayesi dışında mücadele kapsamında ve kişilerin kendilerini, tarlalarını ve sürülerini korumak maksadıyla avlaklarda avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanmada kullanılan silahları ve araçları taşıma veya köpek bulundurma ile eğitilmiş hayvanlarla ve avlanma zamanı dışında avlanma esasları Merkez Av Komisyonunca tespit edilir. Bu esas ve usullere aykırı şekilde avlanılamaz.

AV VE YABAN HAYATI YÖNETİMİ

Madde 7 - Av ve yaban hayatı yönetimine, saha, avlak, istasyon ve tesislerin kurulmasına ait iş ve işlemler, gerektiğinde ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM : AVLAMA ÜCRETLERİ, KATILIM PAYI, ÜCRET ALINMAYACAK HALLER VE TOPLANAN GELİRLERİN KULLANILMASI

BİRİNCİ BÖLÜM : AVLAMA ÜCRETLERİ, KATILIM PAYI VE ÜCRET ALINMAYACAK HALLER

AVLAMA ÜCRETLERİ VE KATILIM PAYI

Madde 8 - Av ve yaban hayatı yönetimi ile avlanma planlarına göre yapılacak avlanmalar için; av hayvanlarının türlerine, ağırlıklarına ve trofelerine göre alınacak avlama ücretleri Bakanlıkça tespit edilir. Avlama ücretleri, Genel Müdürlükçe tahsil edilir ve Döner Sermaye İşletmesine yatırılır.

Ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların perakende satışında satış bedelinin % 2'si Döner Sermaye İşletmesine katılım payı olarak satışı takip eden üçüncü ayın son gününe kadar yatırılır. Bu ödemelerle ilgili olarak düzenlenecek katılım payı cetvelleri aynı süre içinde Genel Müdürlüğe gönderilir. Katılım payları süresi içinde yatırılmadığı takdirde; yatırmayanlar hakkında 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tahsil edilen avcılık belgesi harçlarının %30'u Bakanlık Döner Sermaye işletmelerine yatırılır.

ÜCRET ALINMAYACAK HALLER

Madde 9 - Bilimsel yönden tabiata ve türlerine zararlı olan hayvanların bu Kanun gereğince görevliler veya avcılar tarafından avlanmasında ücret alınmamasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından tespit edilir.

Yabancı devletlerin diplomatik pasaport taşıyan temsilcileri ile Devlet misafirlerinden, ikili veya çok taraflı sözleşmelere ve mütekabiliyet esasına bağlı olarak avlanma izin ücreti veya avlama ücreti alınmayabilir.

İKİNCİ BÖLÜM : TOPLANAN GELİRLERİN KULLANILMASI

GELİRLERİN KULLANILMASI

Madde 10 - Bakanlık, av ve yaban hayvanlarının korunması, geliştirilmesi ve av ve yaban hayatı yönetimi, avlakların kurulması, bakımı, işletilmesi ve avlanmaların kontrol altına alınması, üretme istasyonları, koruma ve geliştirme sahaları kurulması, yaban hayvanlarının hastalıkları ile mücadele edilmesi, avcıların eğitilmesi, avcılığın ve av turizminin geliştirilmesi için Döner Sermaye İşletmesinde bu Kanun uyarınca toplanan gelirin tamamını kullanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM : AVLAKLAR, AVCILIK BELGESİ VE AVLANMA İZNİ

BİRİNCİ BÖLÜM : AVLAKLAR

AVLAKLARIN KURULUŞU, YÖNETİMİ VE DENETİMİ

Madde 11 - Özel avlaklar Bakanlıktan izin alınarak kurulur, sahipleri veya kiracıları tarafından yönetilir, işletilir veya işlettirilir. Diğer avlaklar ise Genel Müdürlükçe yönetilir, işletilir veya işlettirilir. Genel Müdürlükçe yönetilen, işletilen veya işlettirilen avlakların planlanması, kuruluşu, sınıflandırılması, alanlarının belirlenmesi, işaretlenmesi, yönetimi, işletilmesi, işlettirilmesi ve denetimine ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça düzenlenir.

Özel avlaklar dışındaki avlakların işletilmesi amacıyla bu avlaklarda sahası bulunan köy tüzel kişilikleri ve belde belediyeleri ile koruma, üretim, bakım ve avcılığın düzenlenmesi karşılığı işbirliği yapılabilir. İşbirliği yapılan avlaklardan sağlanan gelirden, köy tüzel kişiliklerine ve belde belediyelerine verilecek miktar, sahaların özelliğine göre Bakanlıkça belirlenir.

Avlanma planları yapılmış örnek avlakların, planda belirtilen esaslara göre işlettirilmesi Bakanlıkça gerçek veya tüzel kişilere verilebilir. İşletmeci avlak işletmesinde istihdam edeceği iş gücünü öncelikle mahalli köylerden sağlar. Bu hususlarla ilgili esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Bütün avlaklar Bakanlıkça denetlenir.

İZNE TABİ, YASAK VE SERBEST AV SAHALARI

Madde 12 - Özel avlaklarda avlanmak avlak sahibinin, Devlet avlakları, genel avlaklar ve örnek avlaklarda avlanmak Bakanlığın iznine bağlıdır. Sahipli arazilerde avlanmayla ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

Özel kanunlarla veya Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasak edildiği yerlerde ve 2 nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlanılamaz. Buralarda, ancak av ve yaban hayvanlarının çoğaldığı ve zararlı olduğu hallerde avlanmaya Bakanlıkça izin verilebilir. 2 nci maddenin 12 nci bendinde

tanımlanan sahalarda ise özel avlanma planlarına göre Bakanlıkça verilecek izinle avlanılabilir.

Av yılı içinde bazı av hayvanı türlerinin nesillerini devam ettiremeyecek sayıya düşmesinin söz konusu olduğu hallerde, avlanmanın açık olduğu avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya ve gerektiğinde yeniden açmaya Bakanlık yetkilidir. Bu hususlarla ilgili esaslar Bakanlıkça belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM : AVCILIK BELGESİ VE AVLANMA İZNİ

AVCILIK BELGESİ

Madde 13 - Avcılık belgesi, Türk vatandaşlarına bir defaya mahsus olmak üzere verilir ve her yıl vize edilir. Avcılık belgelerinin vize edilmesine ilişkin iş ve işlemler Bakanlıkça belirlenir.

10/07/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesine göre alınan yivli av tüfekleri sahiplerinden avlanmak isteyenler ayrıca bu Kanun gereğince alınması gerekli avcılık belgesini almak zorundadırlar.

Avcılık belgesi alacak olanlar, eğitime ve yeterlik sınavına tabi tutulur.

Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklulara avlanabilmeleri için yabancı avcılık belgesi verilmesinde mütekabiliyet esası aranır. Avcı turistlere ise geçici avcılık belgesi verilir. Eğitim, yeterlik sınavı ve avcılık belgelerinin verilişine dair esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Avcılık belgelerine ait iş ve işlemler Bakanlıkça yürütülür ve bu belgeler olmadan avlanılamaz.

AVLANMA İZNİ

Madde 14 - Avcılık belgesi sahibi avcılar, avlanmak istedikleri av yılına ait avlanma izin ücretini Döner Sermaye İşletmesine yatırmak suretiyle avlanma izni almak zorundadırlar. Avlanma izin ücreti Bakanlıkça, hayvan gruplarına, avlanmanın il, bölge veya ülke genelinde yapılmasına göre farklı olarak tespit edilebilir. Avlanma izni bir av yılı içindir.

Avlaklarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz.

Özel avlaklarda üretilip salınan türlerin avlanması için gerekli izin, avlak sahibi veya işletenlerce ücreti karşılığı verilir. Bu ücretin %10'u Döner Sermaye İşletmesine yatırılır, aksi takdirde özel avlak kuruluş izni iptal edilir.

Avlanma izin ücretlerinin tahsili ve Döner Sermaye İşletmesine yatırılması ile ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

BEŞİNCİ KISIM : AV TURİZMİ, TİCARETİ VE ÖZEL ÜRETİM

BİRİNCİ BÖLÜM : AV TURİZMİ

YABANCILARIN AVLANDIRILMASI

Madde 15 - Türkiye'de av turları, fotoğraf ve film çekimleri ile av ve yaban hayvanları gözlem turları yaptıracak seyahat acenteleri, Bakanlıktan av turizmi izin belgesini almaya; seyahat acenteleri vasıtasıyla veya münferiden sadece özel avlaklar ile gerçek ve tüzel

kişiler tarafından işletilen avlaklarda avlanmak üzere yurdumuza gelen avcı turistler ise 13 üncü maddede belirtilen geçici avcılık belgesini almaya ve avlayacakları av hayvanlarını bu belgeye kaydettirmeye mecburdurlar. Av turizmi izin belgesinin verilişine dair esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Av turizmine ilişkin esas ve usuller ile avcı turistlerin avlayabilecekleri av hayvanlarının tür, cinsiyet ve miktarları, bunlardan alınacak avlanma ücretleri ve diğer ücretler Bakanlıkça tespit edilir.

18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ile 15/07/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

YABANCILARIN GETİREBİLECEKLERİ AV TEÇHİZATI

Madde 16 - Avcı turistler, beraberlerinde ok-yay ile yivli ve yivsiz av tüfeklerini ve bunlara ait mermileri getirebilirler. 6136 sayılı Kanun ile 11/09/1981 tarihli ve 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

YABANCILARIN GÖTÜREBİLECEKLERİ AV HAYVANLARI

Madde 17 - Avcı turistler, avladıkları ve onaylanmış geçici avcılık belgelerine kayıtlı av hayvanlarının etlerini ve hatıra değeri taşıyan parçalarını, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerdeki taahhütlerini dikkate almak kaydıyla başka bir izne bağlı olmadan yurt dışına beraberlerinde çıkarabilirler, adreslerine gönderebilirler veya göndertebilirler.

İKİNCİ BÖLÜM : AV VE YABAN HAYVANLARININ TİCARETİ VE ÜRETİM ESASLARI

TİCARET ESASLARI

Madde 18 - Taraf olunan uluslararası sözleşmelerle ticareti yasaklanan yerli ve yabancı yaban hayvanları ve bu Kanunun 6 ncı maddesi çerçevesinde belirlenen avlanma esas ve usullerine aykırı olarak avlanan yaban hayvanları canlı veya cansız olarak veya bunların et, yumurta, deri, post, boynuz ve benzeri parçaları ile bunların türevleri satılamaz, satın alınamaz, nakledilemez ve bunların ithalatı ve ihracatı yapılamaz.

Taraf olunan uluslararası sözleşmelerle ticaretine düzenleme getirilen türler ile bu Kanun kapsamında yasal olarak avlanan av hayvanları ve bunlardan elde edilen parçalarının ticaretini denetlemeye ve kısmen veya tamamen yasaklamaya, bunların ticaretinden Döner Sermaye İşletmesine gelir alınması ile ilgili usul ve esasları düzenlemeye Bakanlık yetkilidir.

Yurt içinde sergilenmek üzere veya gösteri amaçlı olarak uluslararası sözleşmeler çerçevesinde ithalatına Bakanlıkça izin verilen yaban hayvanları satılamaz. Bu hususlar Bakanlıkça denetlenir.

ÜRETİM ESASLARI

Madde 19 - Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, av ve yaban hayvanlarından Türkiye'de doğal olarak yetişen türleri Bakanlıktan izin almak şartıyla üretebilirler. Bunların doğaya salınabilmesi için Bakanlıktan ayrıca izin almak zorunludur. Yabancı türlerden Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleri çerçevesinde ve doğal

türlerimize zarar vermeyecek olanlarının ithalatına ve üretimine, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça izin verilebilir.

ALTINCI KISIM : SUÇ VE KABAHATLERİN TAKİBİ VE CEZALAR

BİRİNCİ BÖLÜM : SUÇ VE KABAHATLERİN TAKİBİ

SUÇ VE KABAHATLERİN TAKİBİ

Madde 20- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./506.mad)

Avcılığın kontrolü, av hayvanlarının korunması, av yasaklarının takibi ve bu Kanunun 19 uncu maddesi kapsamında üretim yapan yerlerin denetimi Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğünce yapılır. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu ile 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu hükümleri saklıdır.

Genel kolluk ile, av yasaklarının takibi ile görevli olan av koruma memurları ve saha bekçileri, bu Kanunda belirtilen yasaklara aykırı hareket edenleri avlanmadan men etmeye, haklarında tutanak düzenlemeye; yasaklanan fiillerin konusunu oluşturan veya bu fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen canlı veya cansız hayvanlar ve bunların türevleri ile avlanmada kullanması veya avlaklarda, pazaryeri ve ticarethanelerde bulundurulması yasak olan eşya ve vasıtalara elkoymaya ve bu amaçla yakalamaya görevli ve yetkilidir. Av yasağına aykırı hareket edenler, olay yerinde gerekli tutanaklar düzenlendikten sonra derhal serbest bırakılır. Hüviyeti tespit edilemeyenler vakit geçirilmeksizin hüviyeti tespit edilebilecek en yakın köyün muhtar veya ihtiyar heyetine ve bunlarla da tespiti mümkün olmazsa en yakın zabıta merkezine götürülür ve Kabahatler Kanununun 40 ıncı maddesine göre işlem yapılır. Görevli memurların bulunmadığı yerlerde, kır ve köy bekçileri ile köy muhtarları da aynı yetkiyi haizdir.

Elkonulan ve bulundurulması suç oluşturan silâhlar soruşturma evrakı ile birlikte Cumhuriyet başsavcılığına intikal ettirilir.

Canlı av hayvanları hemen, yaralı olanlar ise tedavi edildikten sonra doğaya salınır veya Türkiye'nin uluslararası sözleşmelerdeki taahhütleri de dikkate alınarak Bakanlıkça gerekli işlem yapılır.

Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir. Fahri av müfettişleri; bu Kanuna göre yasak avlanma sayılan fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla Genel Müdürlükçe kendilerine verilen tutanağı düzenleyerek en geç bir hafta içinde en yakın orman idaresi birimine teslim etmek mecburiyetindedir. Fahri av müfettişlerinin seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Avcılar talep hâlinde av koruma memurlarına, saha bekçilerine, polis ve jandarma ile köy ve kır bekçilerine, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyelerine avlanma belge ve izinleri ile avladıkları hayvanları ibraz etmek zorundadırlar. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin ihbarında ve talep hâlinde takibinde köy ve kır bekçileri, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri av koruma memurlarına ve saha bekçilerine yardıma mecburdurlar.

Av koruma memurları ve saha bekçilerinden; Bakanlıkça lüzum görülecek olanlara, Bakanlar Kurulunca belirlenen silâhlar demirbaş olarak verilir. Av koruma memurları ve saha bekçileri bu Kanunla kendilerine verilen görevlerini ifa sırasında silâhlarını 6831 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen hâllerde kullanabilirler.

Av koruma memurları görevlerini yaparken ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, rengi ve biçimi Bakanlıkça tespit edilen resmî kıyafet giymek mecburiyetindedirler. Resmî kıyafetler, silâh, telsiz ve diğer teçhizat ile araç ve gereçler Bakanlıkça verilir.

İKİNCİ BÖLÜM : CEZALAR
YASAKLARA UYMAMA

Madde 21- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./507.mad)

4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

4 üncü maddenin dördüncü fıkrası gereğince av ve yaban hayvanlarının beslendikleri ve barındıkları ortamı zehirleyenler, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, faillerin avcılık belgesi iptal edilir ve kendilerine bir daha belge verilmez.

4 üncü maddenin beşinci fıkrası gereğince yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları ve benzeri sahalarda, bina ve tesislerin atıklarının arıtılmadan doğal ortama bırakılması nedeni ile yaban hayatının veya ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet verenlere ve tahrip edenlere fiilleri suç oluşturmadığı takdirde 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerdeki yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarına izinsiz olarak kurulan yapı ve tesisler, masrafı yapı ve tesisi kurana ait olmak üzere, ilgili idare tarafından yıktırılır.

Bu Kanunda belirtilen yasak fiillerin fahri av müfettişleri tarafından işlenmesi halinde verilecek cezalar iki misli uygulanır. Yasak avlanma fiilini işleyen veya gerçeğe aykırı tutanak düzenleyen fahri av müfettişlerinin belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha fahri av müfettişliği görevi verilmez.

5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlere uymayan radyo ve televizyon kuruluşları hakkında 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Avlanmak suretiyle, bir canlı türünün yok olması tehlikesine ya da ekolojik dengenin bozulması tehlikesine neden olunması halinde, failler hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

ÖZEL AVLAKLARIN KURULUŞ AMACI DIŞINDA İŞLETİLMESİ

Madde 22 - 11 inci madde gereğince yapılan denetimlerde özel avlakların kuruluş amaçları dışında işletildiğinin tespiti halinde, avlak sahibine veya bu avlakları kiralamak sureti ile işletenlere, *binikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir.**

İZİNSİZ VEYA YASAK YERLERDE AVLANMA

Madde 23 - Avlaklarda izin almadan avlananlara ve Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasaklandığı avlaklarda avlananlara *ikiyüz Türk Lirası, özel kanunlarla avlanmanın yasaklandığı sahalar ile 2 nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlananlara, *üçyüzelli Türk Lirası** idari para cezası verilir.**

AVLANMA ESASLARINA UYMAMA VE BELGESİZ AVLANMA

Madde 24- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./510.mad)

6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan zehirle avlanma hariç diğer yasaklara ve esaslara aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Zehirle avlananlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, faillerin avcılık belgesi iptal edilir ve bir daha belge verilmez.

Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yabancı avcılık belgesi veya geçici avcılık belgesi almadan avlananlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Avcılık belgesini ve avlanma izin belgesini yanında taşımadan avlananlara yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.

YABANCILARLA İLGİLİ YASAKLARA UYMAMA

Madde 25 - Av turizmi izin belgesi almadan av turu, fotoğraf ve film çekimleri ile av ve yaban hayvanları gözlem turları yaptıran veya yabancıların geçici avcılık belgesi olmadan avlanmasına aracılık eden kişi, kuruluş ve acentelere *onbin Türk Lirası*, geçici avcılık belgesinde kayıtlı türler ve yerler dışında avlanan yabancı uyruklu kişiye, *beşbin Türk Lirası idari para cezası verilir.**

AV VE YABAN HAYVANI TİCARETİ YASAĞINA UYMAMA

Madde 26- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./512.mad)

18 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları ve 19 uncu madde gereğince Bakanlığın koyacağı esaslara uymayanlara, beşyüz Türk Lirasından ikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

18 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yasağa uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

CEZALARIN GÜNCELLEŞTİRİLMESİ

Madde 27 - (Mülga madde: 23/01/2008-5728 S.K./578.mad)

AVDAN MEN ETME VE MÜLKİYETİN KAMUYA GEÇİRİLMESİ

Madde 28- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./513.mad)

Bu Kanunla yasak edilen fiilleri işleyenler derhal avdan men edilir.

Bu Kanunun 20 nci maddesi kapsamında elkonulan av hayvanları ve türevleri ile sair eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen cansız av hayvanları ile, avlanan hayvanlardan elde edilen ürünler ve sair eşya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından satılarak bedeli Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir.

Canlı olarak el konulan ve özel bakım ve tedaviye muhtaç olmayan av hayvanları, Bakanlık yetkilileri tarafından başka bir şekilde değerlendirilmesine karar verilmediği takdirde, doğal yaşama ortamlarında serbest bırakılır.

Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir.

İDARÎ PARA CEZASINI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Madde 29- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./514.mad)

21 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ayrıca faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

22 nci maddede yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ayrıca avlak kuruluş izni iptal edilir.

23 üncü maddede yazılı cezalara konu fiillerin tekrarı hâlinde, ayrıca faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

24 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu; 6 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki fiillerin tekrarı hâlinde faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

24 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu; 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasındaki fiillerin tekrarı hâlinde faillerin avcılık belgesi yoksa, idarî para cezası yanında kendilerine iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmez, avcılık belgesi olanlar ise ayrıca iki yıl süreyle avcılıktan men edilir.

26 ncı maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ilgililerin ayrıca, 18 inci maddenin birinci ve ikinci fıkrasındaki faaliyetlerden iki yıl süreyle men'ine ve 19 uncu maddedeki iznin iptaline karar verilir.

İDARÎ PARA CEZALARINA KARAR VERME YETKİSİ

Madde 30 - Bu Kanuna göre verilecek idari para cezaları 4856 sayılı Kanunda yer alan İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki verdiği elemanlar ile 31/10/1985 tarihli ve 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda yer alan orman işletme şefi tarafından verilir.

(Mülga fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./578.mad)

(Mülga fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./578.mad)

YEDİNCİ KISIM : SON HÜKÜMLER

DAVALARIN GÖRÜLMESİ

Madde 31 - (Mülga madde: 23/01/2008-5728 S.K./578.mad)

YÖNETMELİK

Madde 32 - Bu Kanunun uygulaması ile ilgili esas ve usuller, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınmak sureti ile bir yıl içinde Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

ATIF

Madde 33 - Diğer mevzuatla 05/05/1937 tarihli ve 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanununa yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

KALDIRILAN VE DEĞİŞTİRİLEN HÜKÜMLER

Madde 34 - 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

2521 sayılı Kanunun; 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "av tezkeresi, yoksa" ibaresi ve 13 üncü maddesinde yer alan; "veya yivsiz tüfek sahipliği belgesi" ibaresi madde metinlerinden çıkarılmıştır. 8 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan "sahipliği" yerine "satın alma", ikinci fıkrasında yer alan "av tezkeresi" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamesi", "sahipliği" yerine "satın alma", 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "av tezkereleri" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnameleri", "av tezkeresi" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamesi", "av tezkeresine" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamesine", ikinci fıkrasında yer alan; "Avcılık dışındaki amaçlarla" yerine "Yivsiz", "sahipliği belgesi" yerine "ruhsatnamesi", "av tezkeresi" yerine "avcılık belgesi", üçüncü fıkrasında yer alan; "sahipliği" yerine "satın alma", "av tezkerelerine" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamelerine", 13 üncü madde başlığında yer alan; "av tezkeresi" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamesi", 13 üncü maddesinde yer alan; "av tezkeresi" yerine "yivsiz tüfek ruhsatnamesi" ibareleri getirilmiştir.

6831 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin 1 inci fıkrasındaki "Orman Umum Müdürlüğünce" ibaresinden önce gelmek üzere "Çevre ve Orman Bakanlığınca ve" ibaresi eklenmiştir.

16/08/1997 tarihli ve 4306 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24/03/1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan; "Kara avcılığı ruhsat tezkereleri" ibaresi "avcılık belgeleri" olarak, (11) numaralı bendinde yer alan; "tezkere" ibaresi "avcılık belgesi" olarak, 6136 sayılı Kanunda yer alan; "yivsiz av tüfekleri" ibaresi "yivsiz tüfekler" olarak, 02/07/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin "VI. Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar" bölümünün 15 inci bendinde yer alan; "Kara av tezkereleri:" ibaresi "Avcılık belgesi:" ve "kara avcılığı ruhsat tezkereleri" ibaresi "avcılık belgeleri" olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, 2521 sayılı Kanuna göre verilmiş olan av tezkereleri, süresi sonunda; yivsiz tüfek ruhsatnamesine dönüştürülür. Av tezkeresi, yivsiz tüfek ruhsatnamesine dönüştürülen şahıslardan avlanmak isteyenler bu Kanunun 13 üncü maddesine göre avcılık belgesi almak zorundadır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra süresi sona eren av tezkerelerini yivsiz tüfek ruhsatnamesine dönüştürenler ile ilk defa yivsiz tüfek ruhsatnamesi alanlardan avlanmak isteyenlere; avcılık belgesi verilmesi ile ilgili esas ve usuller hakkında çıkartılacak yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar geçici avcılık belgesi verilir. Bu kişilere geçici avcılık belgesi verilmesinde sınav şartı aranmaz. Geçici avcılık belgelerinin süresi verildiği tarihten sonraki mali yıl başında sona erer. Geçici avcılık belgesi alacak olanlar 492 sayılı Harçlar Kanununa göre avcılık belgelerinden alınan harcı ve 4306 sayılı Kanun gereğince eğitime katkı payını ödemek zorundadır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlık tarafından düzenlenen avcı eğitimi kurslarına katılan ve avcı eğitim kurs bitirme belgesi alan avcılara avcılık belgesi verilmesinde sınav şartı aranmaz.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Merkez Av Komisyonunca alınmış olan avlanma süreleri, avlanma limitleri, avına izin verilen türler, koruma altına alınan türler, yasak av sahaları ve av turizminin düzenlenmesine ilişkin kararlar, bu Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan Merkez Av Komisyonu kararı yürürlüğe girinceye kadar geçerlidir.

YÜRÜRLÜK

Madde 35 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 36 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.
++++++

20011 YILINA AİT 4915 SAYILI KARA AVCILIK KANUNUYLA İLGİLİ CEZALAR

(2011 yılı için yeniden değerleme oranı % 7,7 olarak belirlenip ilan edilmiştir.)

Yasak Madde	Suç veya kabahat fiili açıklaması	Ceza mad	Ceza mikta TL.	Diğer Yaptırım Maddesi
4/1	1) Koruma altındaki yaban hayvanlarının avlanılması, 2) Yaban hayvanlarının üreme, tüy değiştirme,göç dönemlerinde rahatsız edilmesi. 3) Yavru ve yumurtaların toplanması 4) Yuvaların dağıtılması,	21/1	245	29/1

	bozulması 5) Memelilerin kış uykusunda rahatsız edilmesi 6) Lüzumlu halinde yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele esaslarına uyulmaması			
41/2	Koruma altında olmayan yaban hayvanlarının; avlanmanın yasaklandığı gün ve sürelerde tarım alanları, besi ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğalmaları, hastalık taşıdıklarının tespiti halinde söz konusu alanlarda mahalli tarım ve köyişleri ile orman teşkilatı görevlilerince hazırlanacak rapor doğrultusunda belli sayıda avlanabilmeleri için belirlenecek esas ve usullere uyulmaması.	21/2	245	29/1
4/6	Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki kamuya ait açıklıkların ve mevcut olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması , her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonucunda oluşacak açıklıkların ve arazinin düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahaların işgal edilmesi ve kullanılması hallerinde.	21/1	245	29/1
5/1-2	Avlanma süreleri ve avlanma miktarı dışında avlanılması,	21/1	245	29/1
12/3	Avlanmanın serbest olduğu avlaklarda; avlanmanın belli bir süre bakanlıkça ava kapatılması yasağına uyulmaması	21/1	245	29/1
4/4	Av ve yaban hayvanlarının beslenmesine barınmasına üremesine ve korunmasına imkan veren doğal yaşam alanlarının zehirlenmesi.	21/2 SUÇ	Mahkemece 2-5 yıla kadar hapis cezası verilir ve avcılık belgesi iptal edilir.	
4/5	Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları ve benzeri sahalarda, bina ve tesislerin kirli atıklarının arıtılmadan doğal ortama bırakılması nedeniyle yaban hayatının veya ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesine sebep olunması veya tahrip edilmesine neden olunması	21/3	Fiil suç değilde, kabahat ise, 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.	
5/3	Ulusal ve yerel Radyo ve	21/6	3984 sayılı Kanunun	

	Televizyonların yayın zorunluluğuna uymaması halinde.		hükümleri uygulanır.	
21/7	Avlanmak suretiyle, bir canlı türünün yok olması ya da ekolojik dengenin bozulması tehlikesine neden olunması halinde.	21/7 SUÇ	Mahkemece ,2-5 yıla kadar hapis cezası verilir.	
11	Özel avlakların kuruluş amaçları dışında, işletilmiş olması halinde,	22	1478	Fiillerin tekrarı, 29/2
12	Avlaklarda izin almadan avlanma ve MA Komisyonunca avlanmanın yasaklandığı avlaklarda avlanılması,	23	245	Fiillerin tekrarı 29/3
12/2	Özel Kanunla avlanmanın yasaklandığı sahada 2. maddenin 11,12,13. bentlerinde tanımlanan (YHKS, YHGS, Üİ.) sahalarında avlanılması halinde.	23	430	Fiilin tekrarı 29/3
6/2	1) Yasaklanan avlanma esas ve usulleri ile avlanılması (Zehirle avlanma hariç)	24/1	184	29/4
6/2	2) MAK Kararı ile avda kullanılması yasaklanan araç ve gereçlerin avlaklarda bulundurulması, Pazar yerleri ve ticarethanelerde satışının yapılması halinde,	24/1	184	--
6/3	3) Av hayvanlarının taşınması, avlanma gayesi dışında mücadele kapsamında kişilerin kendilerini, tarlalarını, sürülerini korumak maksadıyla avlanma izni olmadan ,avlanmada kullanılan silahları ve araçları taşıma veya köpek bulundurma ile eğitilmiş hayvanlarla ve avlanma zamanı dışında avlanma esaslarına uyulmaması,	24/1	184	Fiilin tekrarı 29/5
6/2	Zehirli madde ile avlanılması	24/2 SUÇ	Mahkemece ,1-3 yıla kadar hapis 50 günden az olmamak üzere adli para cezası verilir. Avcılık belgesi iptal edilir ve birdaha verilmez.	
14/2	Yerli avcıların avcılık belgesi almadan avlanması	24/3	369	--
14/1-2.	Yerli avcıların avlanma izni olmadan avlanması	24/3	184	--
13/4	Yabancı avcıların avcılık belgesi almadan avlanması.	24/4	1232	--
14/2	Avcılık belgesi ve avlanma izin belgesini yanında bulundurmadan avlanılması halinde .	24/5	23	--

15/1	Av turizmi seyaha acentelerinin, kişi veya kuruluşların , av turizmi izin belgesi almadan av turu, foto, film, gözlem turu yaptırma veya yabancıların geçici avcılık belgesi olmadan avlanılmasına aracılık yapılması halinde	25	12327	--
15/1	Yabancı uyruklu avcıların, geçici avcılık belgesinde yazılı olan türler ve izin verilen yerler dışında avlanmaları halinde	25	6163,	--
18/1 18/2 19.	1) Taraf olunan uluslar arası sözleşmelerle ticareti yasaklanan yerli ve yabancı yaban av hayvanları ve yasaklanan avlanma usulleri ile avlanılan yaban hayvanlarının canlı veya cansız olarak bunların eti yumurta, deri, post, boynuz ve benzeri parçaları ile bunların türevlerini satmak, satın almak, nakletmek, ithalatını veya ihracatını yapmak , 2) Taraf olunan uluslar arası sözleşmelerle ticaretine düzenleme getirilen türler ve bu kanun kapsamında yasal olarak avlanılan av hayvanları ve bunların diğer parçalarının ticaretine ve kısmen veya tamamen yasaklamaya ait kurallara uymama 3) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilerin av ve yaban hayvanlarını üretmeleri ve doğaya salma esaslarına riayet etmemesi, 19. maddeye göre yerli ve yabancı tür av hayvanlarının üretimi ve doğaya salma esaslarına uyulmaması halinde	26/1	616 TL. ile 3081 TL arasında Ceza Verilir	29/6
18/3	Yurt içinde sergilenmek üzere veya gösteri amaçlı ithalatına izin verilen yaban hayvanlarının satılması,	26/2	3697	--
21/5	Fari Av Müfettişlerinin 4915 sayılı yasadaki suç veya kabahatleri işlemesi	Bütün cezalar için	Ceza iki misli (1x2=2) verilir. Suç işleyen veya gerçeğe aykırı tutanak tutan (FAM.) ne birdaha (FAM) belgesi verilmez.	
28/1	Bu kanuna aykırı haraket edenler derhal avdan men edilirler.			
28/2	Bu kanunun 20 nci maddesi kapsamında fiilin işlenmesinde fiilen kullanıldığından veya fiilden oluşan el konulan av hayvanları ve türevleri ile sair eşyaların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, mahalli mülki amir tarafından karar verilir.			

28/5	**Tazminat İstenmesi;** **28. madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve eko sisteminde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat miktarı av hayvanlarının türlerine göre her yıl bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesabadilir. Hükmolunacak tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir olarak kaydedilir.**

İdari yaptırım kararlarına karşı itiraz ; **Kanun yolu Kabahatler Kanunun 27/1 .maddesi uyarınca idari yaptırım kararının faile tebliğinden tibaren 15 gün içinde mahalli Sulh Ceza Mahkemesine sebeplerini ve ispat delillerini belirterek itiraz davası açıp idari yaptırım kararının (İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi) kararının, kaldırılmasını talepte bulunabilir. Bu 15 günlük hak düşürücü süre geçince idari yaptırım kararı kesinleşir. Bu süre geçtikten sonra itirazlar mahkemece reddedilir .**
4915 sayılı kanununda yazılı fiillerin orman rejimine alınmış sahada veya muhafaza ormanı dahilinde veya millipark ormanı dahilinde işlenmesi hallerinde cezalar: (ORK. 111 mad uyarınca). ceza iki misli olarak hükmolunur. formül (1x2 = 2)
2873. Sayılı Milli Parklar Kanunun 20. maddesine göre; - 4915* sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile yasaklanan fiillerin Orman olmayan Millipark sahasında işlenmesi halinde, cezalar bir misli artırılarak hükmolunur. Formül (1+1=2)
İdari para cezasının alt ve üst sınır arasında verilmesi usulü; **Haksızlık içeriği, davranış biçimi, oluşan zararın azlığı veya çokluğu, veya tekraren aynı kişi tarafından işlemiş olması ve ekonomik durum, zenginlik veya fakirlik durumu birlikte göz önünde bulundurularak alt ve üst sınır arasında bir cezaya, idari para cezasını veren tarafından takdir olunarak verilir. Cezayı artırma sebepleri yaptırım kararında nedenleriyle birlikte açıklanmalıdır.(Kab. Ka. Md. 17/1.)**

KARA AV HAYVANLARININ AVLANILMASI USUL VE ŞARTLARI

Av sezonu dışında avlanma yasaktır.

Avlanılması yasaklanan av hayvanı türlerinin avlanılması yasaktır.

Av hayvanlarının korunduğu sahalarda ve korunan türleri avlanılamaz.

Yaban hayatı korunma ve geliştirme sahalarında izin almadan avlanılamaz.

Av hayvanlarını üretme istasyonlarında avlanma yapılamaz.

Avcılık belgesi ve avlanma izin belgesi olmadan avlanılamaz.

Avlanılacak tür ve av limitlerine, avlanma zamanına, uymak zorunludur.

Avlanmanın yasaklandığı yer, yasak araç ve usullerle avlanılamaz.

AVLANMA ESAS VE USULLERİ

Av; karada yaban hayvanı, kuş vurma işi böylelikle ele geçen hayvan

Bakanlıkça koruma altına alınan yaban hayvanları bakanlığın verdiği karar ve şartlara uyularak geçici bir süre için avlanılabilir.

Av hayvanları üreme dönemi ile tüy değiştirme döneminde rahatsız edilemez ve avlanılamaz. Yavru ve yumurtaları toplanamaz. Yuvaları bozulamaz. Memelilerden ayılar kış uykusunda iken rahatsız edilemez.

Yaban av hayvanlarının avlanması şartları ve süreleri ile avlanma usulleri Bakanlıkça bir av sezonu için belirlenip tespit edilerek ilan edilir.

Koruma altına alınmamış olan yabani hayvanların avlanmanın yasaklandığı gün ve sürelerde tarım yapılan alanları ile besi ve yaban hayvanlarına zarar verecek sayıda çoğaldıklarında veya bunların bulaşıcı hastalık taşıdıkları görülüp tespit edildiğinde, sözü edilen hayvanları bulunduğu alanda, bu durum mahalli Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile orman teşkilatı görevlilerince konu incelenerek hazırlanan ortak rapora göre belli sayıda yaban av hayvanı belirlenen esas ve usullere göre avlanılmasına genel müdürlükçe özel olarak avlanma izni verilebilir.

Taraf olunan uluslar arası sözleşmeler uyarınca ele geçen veya doğal afet ve çevre sorunu sebebiyle bakıma muhtaç halede bulunan veya tedavisi gereken yaban hayvanlarının tekrar doğal yaşam ortamlarına bırakılıncaya kadar veya yabancı türlerin asıl yaşadığı ülkelere gönderilinceye kadar bakım ve tedavilerinin yapılacağı yerler kurulur. Bu yerlerin kurulması esas ve çalışma usulleri bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Av ve yaban hayvanlarının beslenme ve barınmasına üremesine ve korunmasına imkan veren doğal yaşam ortamları hiçbir nedenle zehirli maddelerle zehirlenmesine müsaade edilemez. Sulak alanlar hiç bir şekilde zehirli ve kirli kimyasal madde ihtiva eden nesne ve kimyasal atıklı sularla kirletilemez. Bu yerler hiçbir şekilde suyu kesilip kurutulamaz ve doğal yapısı değiştirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile yaban hayvanı üretme istasyonları dışında olsa bile bu sahalara zarar verebilecek tesisler kurulamaz. Bu konuda izin verilemez. Böyle tesisler varsa bu tesislerin atıkları arıtılmadan av üretme sahalarına bırakılamaz. İzin verilerek onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler dışında hiçbir yapı ve tesis kurulamaz veya irtifak hakkı verilemez. Bu çeşit sahalarda bakanlıkça gerektiğinde ilave yasaklamalar getirilebilir. Bakanlığın uygun görüşü alınmadan diğer kamu kurum ve kuruluşlarca yasaklama getirilemez.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki kamuya ait açıklıkların ve mevcut olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonucunda oluşacak açıklıklarla arazinin düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahalar işgal edilemez, kullanılamaz, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılamaz, bu yapılar ve tesisler tapuya tescil edilemez. Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan doğruya Bakanlıkça el konulur. Bu sahalarda yaban hayatının tahrip olmasına, ekosistemin bozulmasına neden olan olumsuz müdahalelerden dolayı Bakanlıkça yapılacak iyileştirme çalışmalarına ait giderlere sebebiyet verenlerden bu masraflar ayrıca ödettirilir.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında sınırı ve alanı bulunan köy tüzel kişiliği ve belde belediyeleri ile yaban hayatı koruma hizmetinde işbirliği yapılabilir. Koruma hizmetiyle ilgili alınması gereken hususların esas ve usulleri Bakanlıkça belirlenir.

Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları, orman rejimine giren yerlerde Bakanlıkça, diğer yerlerdeki sahalarda Bakanlar Kurulunca tefrik edilerek belirlenir. Bu sahaların ayrılması ve yönetimine ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

AVLANMA ESAS VE USULLERİ İLE AVLANMA İZNİ

Avcılık belgesi sahipleri, av yılı için bakanlıkça belirlenen yıllık avlanma izin ücretini ödemeden avlanamazlar. Avlanma izin ücreti döner sermaye işletmesi hesabına yatırılmadan avlanma izni verilemez. Avlanma izni ücreti bakanlıkça hayvan cinsi gurupları avlanmanın yapılacağı il, coğrafi bölge veya ülke genelinde yapılmasına göre farklı tespit olunabilir. Avlanma izin süresi bir yıl içindir.

Avlaklarda avcılık belgesi ve avlanma izni ücreti ödenmeden avlanılamaz.

Özel avlaklarda üretilerek sahaya bırakılan yaban hayvan türlerinin avlanma mevsiminde avlanılabilmesi için gerekli olan izin avlak sahibinin veya avlağı işletenin talep ettiği ücret mukabilinde izin verilebilir. Bu alınan ücretin yüzde onu döner

sermaye işletmesine gelir olarak özel avlak sahibince veya kullanıcı tarafından yatırılır. Yatılmadığında özel avlağa ait izni iptal edilir.

Avlanma izin ücretlerinin tahsili ve döner sermaye işletmesine ödenmesine ait esaslar bakanlıkça tespit edilir. Avlanma avcılık belgesi ve her yıl alınacak avlanma izin belgesi almak ve izin verilen yerlerde avlanma şart ve usullerine uyularak merkez av komisyonu kararlarına uyarak yapılır.

SUÇ VEYA KABAHAT FİİLİNİN CEZASINI ARTIRAN SEBEPLER.

Kara Avcılığı Kanununda belirtilen suç veya kabahat fiilleri milli park ormanı veya muhafazaya ayrılmış orman sahasında işlendiğinde 4915 sayılı kanuna göre ceza tutarı hesaplanır şayet suç veya kabahat fiili 6831 sayılı kanunun 111. Maddesinde yazlı sahalarda işlenmişse ceza iki misli olarak (1x2=2) verilir orman dışı milli park sahalarında ise 2873 sayılı milli park kanunun 20 maddesine göre bir misli artırılarak (1+1=2) verilir.

4915 sayılı kanundaki suç ve kabahat fiilini işleyen fahri av müfettişlerince işlendiğinde (1x2=2) ceza iki misli uygulanır.

SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİNİ TAKİPLE GÖREVLİLER

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanundaki suç ve kabahat fiilleri gecikmesinde sakınca görülen fillerdendir. Bu konudaki şikayet ve ihbarlar geciktirilmeden incelenmesi gerekir. Aksi halde deliller kaybolabilir. Bu fiilleri takiple görevliler;

1-) Orman Memurları

2-) Jandarma ve polis

3-) Av koruma bekçi ve memurları

4-) Köy muhtarı ve bekçileri

5-) Fahri av müfettişleri.

Görev alanı içinde avlanmayı takip ve kontrol etmeye, suç ve kabahat fiillerini işleyenleri men etmeye, Bu kanuna aykırı fiilleri işleyenleri yakalayıp tutmaya, sorgulamaya, hüviyet ve adres tespitini gerçeğine göre tespit etmeye, gerektiğinde bunları yakalayıp hüviyet tespiti için en yakın muhtara veya kolluk merkezine veya savcılığa götürmeye, mecbur kaldığında görevi başarabilmek için zor ve silah kullanmaya, araç ve üst araması yapmaya, silah ve mermiye, av malzemelerine ve avlanılmış cansız av hayvanlarına el koyup, mümkünse en yakın orman deposuna veya köy muhtarı veya azasına yokluğunda güvenilir kişiye yediemine teslim etmeye, suçla ve teslim ettiği ile ilgili tutanakları en kısa zamanda düzenlemeye yetkilidirler.

EL KOYMA, YEDİEMİNE TESLİM VE MÜSADERE;

Bu kanunla ilgili Suç veya kabahat fiilinin işlenmesinde fiilen kullanılan araç gereç ve silahlarla diğer eşyalar ile fiilin işlenmesinden elde edilmiş olan canlı ve cansız av hayvanlarına ve bunların türevlerine görevlilerce el konur. Canlı olan av hayvanları doğal ortamlarına salınır. Yaralı olanlar tedavi edildikten sonra doğaya salınır.Cansız olanlar ise orman idaresine veya köy muhtarına yediemine teslim edilir. Suça ait olanlar mahkemece müsadere edilir. Kabahat fiiliyle ilgili olanların mülkiyetin kamuya geçirilmesine fiilin işlendiği mahalde görevli mülki amir tarafından, TCK 54. Maddesi kuralları göz önünde bulundurularak idari yaptırım kararı vermek suretiyle orman idaresine mal edilir.

19/12/2009 Tarih ve 27437 sayılı Resmi Gazetede Çevre ve Orman Bakanlığınca yayımlanan; 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununa Göre El Konularak Mülkiyeti Kamuya Geçirilen Sair Eşyalarla İlgili Yapılacak İş Ve İşlemler Hakkında Yönetmelik kurallarına göre Avlanılan canlı veya cansız av hayvanları bunların türevleri, avda kullanılan araç ve

gereçler hakkında yapılacak elkoyma, yediemine teslim ve bunların satışıyla ilgili iş ve işlemleri açıklanmış bulunmaktadır.Bu yönetmelik uyarınca gereken işlemler yapılır.

Orman Memurlarınca avlanma suçlarıyla ilgili olarak el konulan ve ele geçirilen ateşli silah, mermi, her türlü patlayıcı madde, bıçak, kesici ve öldürücü alet ile benzerleri mahalli Cumhuriyet Savcılığına, diğer araç ve gereç avlanılan cansız hayvanlar, Orman idaresine veya köy hudutlarında ise köy muhtarına yokluğunda vekiline, belediyelik yerlerde belediye yetkilisine yediemin senediyle teslim edilir.

ARAMA YAPILMASI

Kapalı yerlerde kabahatle veya suçla ilgili delillilerin bulunduğu yer izlenme suretiyle görülmesi veya şikayet ve ihbarla öğrenilmesi halinde kapalı yer ve iş yerlerinde arama yapılması gerektiğinde, arama kararı veya arama emri orman kanunuyla ilgili bölümde anlatıldığı şekilde yazılı arama izni alınır. Arama işlemi usulüne göre yapılır. Arama sonunda bir suça ait delil bulunmamışsa veya bulunmuşsa duruma göre aramadan çıkış tutanağı düzenlenir.

KARA AVCILIĞI FİİLLERİNİN İŞLENMESİNDE TAZMİNAT TALEBİ

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa aykırı hareketle avlanılan öldürülmüş hayvanlar ve tedavi görenler için, Merkez av komisyonunun veya bakanlığın belirlediği değer kadar faillerden hayvan bedeli tazminatı umumi hükümlere göre istenir. Av hayvanlarının izinsiz usulsüz ve kaçak avlanılmasıyla Devletin bu yöndeki kaybı, suçluya ayrıca yasal faizi ile birlikte tazmin ettirilir.

Avlanılan hayvanların avlanma bedeli, et değeri, söz konusu hayvanın bir adedinin üretimi için yapılan masraflar, yumurta bedeli, beslenme ve tedavi giderleri v.s. Tazminat bedeli olarak faillerden talep edilerek idareye gelir olarak kaydedilir. Tazminat miktarı gerçekten verilmiş olan zararı ve kaybı karşılayacak kadar talep edilmelidir.

KABAHAT FİİLLERİ İLE EL KONULAN EŞYALARIN

MÜLKİYETİNİN KAMUYA GEÇİRİLMESİ

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda yasak edilen kabahat ve suç fiilleri işleyenler derhal avdan men edilir. Bunların fiili işlerken bizatihi avda kullandıkları suç vasıtaları (motorlu motorsuz canlı cansız olan ve avda kullanılan araçlar), her çeşit silah, malzeme, eşya, aletler kime ait olursa olsun suçu tespit eden görevlilerce el konup zapt edilip kanuni yediemine teslim edildikten sonra fiilin işlendiği yerde görevli mülki amir tarafından bunların mülkiyetinin kamuya aktarılması için idari tedbir kararı alınarak mülkiyeti kamuya aktarılır. Bu eşyaların mülkiyetinin kamuya aktarma kararına ve idari para cezası kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde bir itiraz olursa olay mahallinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesince itiraz davası konuları incelenerek bir karara bağlanır.

AV ETİ, SUÇ ALETİ, AV MALZEMELERİ VE SUÇ VASITALARININ SATIŞI

Av suçlan ile el konmuş av etleri, av malzemeleri ve suçun işlenmesinde kullanılmış vasıtalar görevli İl Çevre ve Orman Müdürü veya ilgili Orman İşletme Şefi tarafından 4915 sayılı Kanunun 20 maddesi uyarınca ve 6831 sayıl Orman Kanunun 84 maddesinde ve ilgili yönetmelikte belirtilen usulü işlemler yapılıp fiyat takdiri ve diğer işlemler yapıldıktan sonra sağlığa zararsız olduğu hekim kararı ile belli olan av etlerinin muhafazası müşkül ve masraflı olduğundan kolayca bozulduklarından ötürü derhal bilgi verilerek mahallinde ilan edilerek açık artırma usulü ile derhal satılır. Satıştan sonra ilgili mahkemeye de satıldığı bildirilir.

Ancak C. Savcılığı adli emanet bürosuna senetle teslim olunmuş suç aleti silah, mermi ve patlayıcı maddelerin satışı Orman İdaresince yapılamaz. Gerekli işlemleri bu konuda 2009 yılında yayımlanan yönetmelik hükümlerine göre hareket edilir.

Sağlığa zararlı olduğu hekim tarafından belirlenen av etleri imha edilerek bu konuda düzenlenen tutanak ilgili dosyasına konur. Diğer araç ve gereçler için Orman Kanunun 84. Maddesinde yazılı işlemler yapıldıktan sonra satışları kanuna ve yönetmeliğe uygun olarak yapılır. Tahsil edilen bedeller Döner Sermaye Kuruluşu hesabına yatırılır,

İDARİ PARA CEZASI UYGULAMASI

Kabahat fiilleriyle ilgili olarak idari para cezasının kanunda yazılı temel cezaya bir sonraki yılda bakanlar kurulunca uygun görülüp ilan edilen yeniden değerleme oranı ile kanundaki ilk para ceza miktarı çarpılarak artış miktarı hesaplanır. Bu artış miktarının tutarındaki kuruş kısmı tamamen atılır. Ve kanundaki temel cezaya ilave edilerek bir sonraki yıla ait idari para cezası bu şekilde her yıl için devam edilerek bulunur. Uygulamada cezayı artırıcı sebepler varsa, örneğin fiilin fail kişi tarafından tekrar işlenmiş olması veya milli park ormanında işlenmesi veya fahri müfettişin işlemesi gibi hallerde ceza artırımı kanunun ilgili maddesi kuralına uymak suretiyle yapılması gerekir.

İdari para cezasını mahalli orman işletme şefi veya İl ve Çevre Orman Müdürü tarafından, Mülkiyetin kamuya aktarılması mülki idare amiri tarafından en geç 10 gün içinde verilir. (4915 s. K. 30. Md. Ve K. K. Md. 17. Bk.)

KABAHAT FİİLLERİNDE İDARİ YAPTIRIM CEZASINA İTİRAZ;

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa göre idari para cezası ve mülkiyetin kamuya aktarılması kararının birlikte fail kişilere tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, idari para cezası kararını ve Mülkiyetin kamuya aktarılması yaptırım kararının haksız olduğunu veya usulsüz olarak tahakkuk ettirildiğini, Yaptırım cezasının kaldırılması gerektiğini, fiilin işlendiği yerdeki Sulh Ceza Mahkemesine dilekçe ile başvurarak idari yaptırım kararına karşı itiraz davası açılabilir. Savunmalar ve gereken belgeler mahkemeye sunulur. (K.K. md. 18.,27.Bk) Bu süre hak düşürücü süredir. 15 günlük hak süresi dolduktan sonra yapılan itirazlar mahkemece reddedilir.

Yapılan işlemin sebebinin failin kendisi olduğu, kanunlara aykırı davrandığının suç tutanağıyla belirlendiği, yapılan işlemlerin doğru, kanuna ve hukuka uygun yapıldığı şeklinde idarece savunmada bulunulur. Karşılıklı savunma dilekçeleri sonucu Sulh Ceza Mahkemesi davayı sonuçlandırır. Bu sonucu uygun bulmayanlar bir üst mahkemeye itirazda bulunabilir. Bu mahkemenin verdiği karar kesindir. Verilen son karar taraflara tebliğ edilir.

İDARİ PARA CEZASININ TAHSİLİ

İdari para cezasının tahsili, genel kanun olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca yapılır.İdari yaptırım kararının tebliğinden itibaren 15 gün içinde dava açmadan önce rızasıyla peşin olarak tamamını öderse ceza tutarının ¼ ü indirim yapılır. Geri kalan ¾. Ü tahsil edilir. Ancak 15 gün geçtikten sonra bu haktan yararlandırılmaz ve idari para cezasının tamamı failden indirimsiz olarak tahsil edilir.

İdari para cezasını faile tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde cezanın kesildiği yere ödenmezse paranın tahsili için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. İdari para cezasını 30 günlük Kanuni süresi içinde ödemeyenlerden ayrıca gecikme zammı cezası tahsil edilmesi gerekir. Gecikme cezası zam oranları her yıl için belirlenmektedir.

KABAHAT VE SUÇ TUTANAĞINDA BELİRTİLMESİ GEREKENLER

1-) Suç veya kabahat işlediğine kanaat getirilen avcı kişinin hüviyeti ve ikamet adresi doğru ve gerçeğine uygun olarak nüfus idaresindeki veya muhtarlıktaki kayıtlara bakılarak tespit edilir. Nüfus cüzdanı, pasaport, ehliyet belgesinin sureti zapta eklenir.

Hüviyet ve adresin gerçeğine uygun olarak tespit edilmiş olması görevin en önemli kısmıdır.

2-) Şüpheliye, Ceza Muhakemesi Kanunun 147. Maddesinde yazılı hakları açıklanarak anlatılır. Suçu kabahati kendisine bildirilir. Bu konuda yakalama ifade alma yönetmeliğindeki şüpheliler için düzenlenecek örneğine uygun tutanaktan düzenlenerek suç tutanağına eklenir. İlgilinin ifadesi alınmadan suç tutağı düzenlenemez. Failin ifadesinin alınması kendisi için bir hakkıdır.

3-) Ne zaman ve nerede, hangi çeşit ormanda avlanmıştır. Avlanılan yer Devlet ormanı, muhafaza ormanı, Milli park veya orman rejimine alınmış sahamı, Devlet koru ormanımıdır. Yoksa kırsal arazimidir. Avlanılan yer ava yasaklanmış sahalardan mı? Olduğu tespit edilerek tutanakta belirtilir.

4-) Avlanan kişinin İdareden alınmış avcılık ve avlanma izin belgesi olup olmadığı,hangi yasak kurala aykırı davrandığı,işediği suç veya kabahatin çeşidinin neden ibaret olduğu,

5-) Hangi cins ve türdeki hayvanlardan kaç adet avlamıştır. Bunların yaşı, boynuz uzunluğu cinsiyeti , hangi araç ve gereçle nasıl işlediği,(av silahı, otomobil, kayık, zehir, av köpeği, motosiklet, binek hayvanı, tuzak, vs.)

6-) Avlanılan yer hangi il, ilçe, köy, mevki dâhilindedir. Ormanın vasfı ve karakteri, özelliği ve adı belirtilir.

7-) Şüpheli kişinin suçla ilgili verdiği ifadesi nedir. Neden usulsüz avlanmaktadır. Avlanmayı ne şekilde yapmıştır. Hangi hayvandan kaç adet avlamıştır.Kendisine sorulur ifadesi gönüllü olarak vermesi için uygun davranılır. İşkence eziyet yapılmaz.

8) Suç alet ve vasıtalarının malzemelerinin avlanılan öldürülmüş hayvanların nereye teslim edildiği belirtilir.

9-) Suç tutanağının şüpheli kişiye okuduğu ve imzalaması istendiği belirtilmeli şüpheli ve görevlilerce tutanak okunduktan sonra birlikte el ürünü olarak herkes adını soyadını yazarak imzasını atmalıdır.

10-) Suç ve kabahat tespit tutanağı yetkili görevli kolluk amirince hukuki yönden incelenir. Cezanın tespiti veya tazminat talep edilebilmesi için gerekli olan bilinmesi gereken hususlarda eksiklik veya yanlışlık varsa, tutanağını imzalayan kolluk görevlilerince ek tutanakla noksanlık giderilir. Yanlışlıklar düzeltilebilir. Bundan sonra İdari para cezası yaptırım kararı ve eşyaların kamuya aktarılması işlemleri yapılarak tebligat kanunu hükümlerine göre faillere tebligat yapılır.

Suçluyu veya suç delillerinin bulmak için konut ve işyerinde eklentilerinde arama yapılacaksa,buna ihtiyaç varsa, arama talebi raporu düzenlenip amire gönderilir. Bu talep üzerine Hâkimden, Cumhuriyet Savcılığından veya kolluk amiri orman işletme şefinden veya İl Çevre ve Orman müdüründen yazılı arama kararı veya arama emri alınarak. Bundan sonra arama işlemi usulüne uygun olarak yapılabilir. Arama sonucu evraklar hemen amire gönderilir. Amirde Hakimden gereken izin kararını alır ve ilgili dosyasına koyar.

KARA AVCILIĞIYLA İLGİLİ KABAHAT VEYA SUÇ TUTANAĞI

<table>
<tr><th colspan="5">FAİLİN KİMLİK VE ADRES BİLGİLERİ</th></tr>
<tr><th>Adı Soyadı Tc. Kimlik Numarası</th><th>Baba Ve Ana Adı</th><th>Doğum Tarihi Ve Yeri</th><th>Nüfusa Kayıtlı Olduğu İl, İlçe Köy, Mahalle</th><th>İkamet Yeri Adresi Ve Telefon Numarası</th></tr>
<tr><td>Ahmet USLU

19 67 54 31 109</td><td>-Halil -
Fatma</td><td>12.12. 1965 Amasya</td><td>Amasya ili Şirinyer mah</td><td>Amasya ili merkez ilçe yonca mah. 1302 sokak ev no 32</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fiilde Kullanılan Araç Alet; Silah, Markası Ve Numarası, Özelliği</td><td colspan="2">Ele Geçen, av Hayvanı Türü, Adedi, Canlı Veya Ölü Olduğu ve diğerleri</td></tr>
<tr><td colspan="3">Pal marka yivli av silahı. No;………..</td><td colspan="2">Bir adet 5 yaşında ölü erkek dağ keçisi,</td></tr>
</table>

	Bir adet özel düdük
5 boş mermi fişeği kovanı	

FİİLİN MAHİYETİ	**FİİLİN İŞLENDİĞİ YERİN İLİ; İLÇESİ; KÖYÜ; MEVKİİ**	**FİLİN İŞLENDİĞİ YERİN VASFI VE KAREKTERİ**
		Milli park

OLAYIN AÇIKLAMASI DELİLLER VE KANNAT; Yukarıda İsmi yazılı kişi ../…/.2010 Tarihinde perşembe günü saat 17,35 ………köyü……….mevkiinde av koruma denetimi sırasında, 4915 sayılı kanuna aykırı olarak avlanma mevsimi dışında av yasağı bulunan sahada silahla avlanma yaparken görülüp yakalandı. Avdan men edildi. Kendisine Ceza Muhakemesi Kanunun 147 maddesi hakları okunup anlatıldı bu konuda ayrı bir tutanak düzenlendi.

Failden avcılık belgesi ile avlanma izni belgesi istendi, göstermedi.İzinsiz ve ruhsatsız avlandım siz yakaladınız. Dedi. İzinsiz ve usulsüz avladığı dağ keçisini öldürdüğü anlaşıldı. Bu ölü av hayvanına ve bu avlanma fiilinde kullandığını söylediği ve yukarıda yazılı olan av silahı ve malzemelerine el konuldu. Bu tutanak fiilin görüldüğü yerde düzenlendi. Hazırda bulunan fail kişiye okundu.suç tutanağını imzalaması istendi. Tutanağı imzalayacağını söyledi. 4915 sayılı kanun ……. Maddesine aykırı hareket eden kişi hakkında kanuni işlem yapılmak üzere bu tutanak düzenlendi okundu imzalandı. …./…../2010 Saat 18,00 gece vakti düzenlendi. Türk uyruklu kişi işlemler bitince serbest bırakıldı.

Av Koruma Memuru Tanık Fail Kişi
Adı soyadı –imzası

KABAHATLER KANUNU

Kanun Numarası: 5326

Kanun Kabul Tarihi: 30/03/2005

Yayımlandığı Resmi Gazete No: 25772 Mükerrer

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 31/03/2005

BİRİNCİ KISIM : GENEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM:AMAÇ VE KAPSAM, TANIM, KANUNİLİK İLKESİ VE KANUNUN UYGULAMA ALANI

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - (1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

TANIM

Madde 2 - (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.

GENEL KANUN NİTELİĞİ

Madde 3 - (Değişik madde: 06/12/2006 - 5560 S.K.31.md)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.

KANUNİLİK İLKESİ

Madde 4 - (1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.

ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA

Madde 5 - (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kabahatler

karşılığında öngörülen idari yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı geçerlidir.

(2) Kabahat, failin icrai veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.

YER BAKIMINDAN UYGULAMA

Madde 6 - (1) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulamaya ilişkin 8 inci maddesi hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kanunlarda aksine hüküm bulunan haller saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM:KABAHATTEN DOLAYI SORUMLULUĞUN ESASLARI

KABAHATİN İHMALİ DAVRANIŞLA İŞLENMESİ

Madde 7.- (1) Kabahat, icrai veya ihmali davranışla işlenebilir. İhmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için kişi açısından belli bir icrai davranışta bulunma hususunda hukuki yükümlülüğün varlığı gereklidir.

ORGAN VEYA TEMSİLCİNİN DAVRANIŞINDAN DOLAYI SORUMLULUK

Madde 8 - (1) Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilir.

(2) Temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilir. Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilir.

(3) Kanunun, organ veya temsilcide ya da temsil edilen kişide özel nitelikler aradığı hallerde de yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

(4) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de uygulanır.

KAST VEYA TAKSİR

Madde 9 - (1) Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir.

HATA

Madde 10 - (1) Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümleri, ancak kasten işlenen kabahatler bakımından uygulanır.

SORUMLULUK

Madde 11 - (1) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanamaz.

(2) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari para cezası uygulanmaz.

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ İLE KUSURLULUĞU ORTADAN KALDIRAN NEDENLER

Madde 12 - (1) Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

TEŞEBBÜS

Madde 13 - (1) Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabileceğine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

İŞTİRAK

Madde 14 - (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir.

(2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idari para cezası verilir.

(3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idari para cezası verilir.

(4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

İÇTİMA

Madde 15 - (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idari para cezası öngörülmüşse, en ağır idari para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idari para cezasından başka idari yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

(2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idari yaptırım kararı verilinceye kadar fiil tek sayılır.

(3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanmayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:İDARİ YAPTIRIMLAR

YAPTIRIM TÜRLERİ

Madde 16 - (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir.

(2) İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İDARİ PARA CEZASI

Madde 17 - (1) İdari para cezası, maktu veya nispi olabilir.

(2) İdari para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

((3) (Değişik fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.32.md) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) (Değişik fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.32.md) Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.

(5) İdari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.

(6) Kabahat dolayısıyla idari para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

(7) İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının

hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz.

MÜLKİYETİN KAMUYA GEÇİRİLMESİ

Madde 18 - (1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir.

SAKLI TUTULAN HÜKÜMLER

Madde 19 - (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır.

SORUŞTURMA ZAMANAŞIMI

Madde 20 - (1) Soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemez.

(2) (Değişik fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.33.md) Soruşturma zamanaşımı süresi;

a) Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde beş,

b) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde dört,

c) Ellibin Türk Lirasından az idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde üç,

yıldır. (Ek cümle: 13/02/2011-6111 S.K 22.mad.) Ancak (Ek ibare: 31/03/2011-6217 S.K 27 mad.) *, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere* 1111 sayılı Askerlik Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda belirtilen ve idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği tarihi takip eden takvim yılının son günü bitimine kadar idari para cezası verilerek tebliğ edilmediği takdirde idari yaptırım kararı verilemez, verilmiş olanlar düşer.

(3) Nispi idari para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi sekiz yıldır.

(4) Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.

(5) Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır.

YERİNE GETİRME ZAMANAŞIMI

Madde 21 - (1) Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idari para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.

(2) Yerine getirme zamanaşımı süresi;

a) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde yedi,

b) Yirmibin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde beş,

c) Onbin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde dört,

d) Onbin Türk Lirasından az idari para cezasına karar verilmesi halinde üç,

Yıldır.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresi on yıldır.

(4) (Değişik fıkra: 23/07/2010-6009 S.K/37.md.) Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlar.

(5) Kanun hükmü gereği olarak idari yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:KARAR VERME YETKİSİ VE KANUN YOLLARI

İDARİ YAPTIRIM KARARI VERME YETKİSİ

Madde 22 - (1) Kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir.

(2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir.

(3) İdari kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(4) 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun yer bakımından yetki kuralları kabahatler açısından da geçerlidir.

CUMHURİYET SAVCISININ KARAR VERME YETKİSİ

Madde 23 - (1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idari yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idari yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idari yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir.

MAHKEMENİN KARAR VERME YETKİSİ

Madde 24 - (1) Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verilir.

İDARİ YAPTIRIM KARARI

Madde 25 - (1) İdari yaptırım kararına ilişkin tutanakta;

a) Hakkında idari yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi,

b) İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili,

c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,

d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,

Açık bir şekilde yazılır. Tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır.

KARARLARIN TEBLİĞİ

Madde 26 - (1) İdari yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.

(2) İdari yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir.

(3) Tüzel kişi hakkında verilen idari yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir.

BAŞVURU YOLU

Madde 27 - (1) İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

(2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

(3) Başvuru, bizzat kanuni temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.

(4) Başvuru dilekçesinde, idari yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.

(5) (Değişik fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.34.md) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

(6) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.34.md) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir.

(7) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.34.md) Kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenir.

(8) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.34.md) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.

BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

Madde 28 - (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;

a) Yetkili olmadığının anlaşılması halinde dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,

b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığının, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,

c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne,

Karar verilir.

(2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.

(3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idari yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idari yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.

(4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.

(5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.

(6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.

(7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idari yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idari yaptırım kararı verilen tarafın kanuni temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.

(8) Mahkeme, son karar olarak idari yaptırım kararının;

a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine",

b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idari yaptırım kararının kaldırılmasına",

Karar verir.

(9) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.35.md) İdarî para cezasının alt ve üst sınırının kanunda gösterildiği kabahatler dolayısıyla verilmiş idarî para cezasına karşı başvuruda bulunulması halinde, mahkeme idarî para cezasının miktarında değişiklik yaparak da başvurunun kabulüne karar verebilir.

(10) *Üçbin** Türk Lirası dahil idari para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.

İTİRAZ YOLU

Madde 29 - (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, *Ceza Muhakemesi Kanununa göre** itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.

(2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.

(3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir.

(4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.

(5) (Değişik fıkra: 31/03/2011-6217 S.K 27 mad.) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir.

VAZGEÇME VE KABUL

Madde 30 - (1) Kanun yoluna başvuran kişi, bu konuda karar verilinceye kadar başvurusundan vazgeçebilir. Vazgeçme halinde bir daha aynı konuda başvuruda bulunulamaz.

(2) İlgili kamu kurum ve kuruluşu da mahkeme tarafından karar verilinceye kadar kanun yolu başvurusunu kabul ederek idari yaptırım kararını geri alabilir.

MASRAFLARIN VE VEKALET ÜCRETİNİN ÖDENMESİ

Madde 31 - (1) İdari yaptırım kararına karşı *başvuru yolu** harca tabi değildir.

(2) Kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekalet ücreti, başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödenir.

İKİNCİ KISIM : ÇEŞİTLİ KABAHATLER

EMRE AYKIRI DAVRANIŞ

Madde 32 - (1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

(3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır.

DİLENCİLİK

Madde 33 - (1) Dilencilik yapan kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Ayrıca, dilencilikten elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(2) Bu kabahat dolayısıyla idari para cezasına ve elkoymaya kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülki amir veya belediye encümeni karar verir.

KUMAR

Madde 34 - (1) Kumar oynayan kişiye, yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Ayrıca, kumardan elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(2) Bu kabahat dolayısıyla idari para cezasına ve elkoymaya kolluk görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülki amir karar verir.

SARHOŞLUK

Madde 35 - (1) Sarhoş olarak başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde davranışlarda bulunan kişiye, kolluk görevlileri tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Kişi, ayrıca sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar kontrol altında tutulur.

GÜRÜLTÜ

Madde 36 - (1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(2) Bu fiilin bir ticari işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(3) Bu kabahat dolayısıyla idari para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

RAHATSIZ ETME

Madde 37 - (1) Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız eden kişi, elli Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu kabahat dolayısıyla idari para cezası vermeye kolluk veya belediye zabıta görevlileri yetkilidir.

İŞGAL

Madde 38 - (1) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışa arz eden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(2) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(3) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

TÜTÜN MAMULLERİNİN TÜKETİLMESİ

Madde 39 - (1) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamulü tüketen kişiye, ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu fıkra hükmü, tütün mamulü tüketilmesine tahsis edilen alanlarda uygulanmaz.

(2) Toplu taşıma araçlarında tütün mamulü tüketen kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde bu ceza ilk başvurulan kolluk birim yetkilileri tarafından verilir. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde idari para cezası verme yetkisi bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Özel hukuk kişilerine ait olan ve herkesin girebileceği binaların kapalı alanlarında, tütün mamullerinin tüketilemeyeceğini belirtir açık bir işarete yer verilmesine rağmen, bu yasağa aykırı hareket eden kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu ceza, şikayet üzerine en yakın kolluk birimi yetkililerince verilir.

KİMLİĞİ BİLDİRMEME

Madde 40 - (1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılıncaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

(3) Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

ÇEVREYİ KİRLETME

Madde 41 - (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idari para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idari para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.

(5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu eşyanın toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilan olunur.

(6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.

(7) Bu kabahatler dolayısıyla idari para cezasına belediye zabıtagörevlileri karar verir.

(8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idari para cezasına karar verilmeyebilir.

(9) Bu madde hükümleri, belediye sınırları içinde uygulanır.

(10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

AFİŞ ASMA

Madde 42 - (1) Meydanlara veya parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara, rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kağıt ve benzeri afiş ve ilan asan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Aynı içerikteki afiş ve ilanlar, tek fiil sayılır.

(2) Birinci fıkra hükmü, yetkili makamlardan alınan açık ve yazılı izne dayalı olarak asılan afiş ve ilanlar açısından uygulanmaz. Bu izinde, afiş ve ilanın asılacağı zaman dilimi açık bir şekilde gösterilir. Bu afiş ve ilanlar izin verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından bu sürenin dolmasını müteakip derhal toplatılır. Toplatma yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi halinde birinci fıkra hükmüne göre idari para cezası verilir.

(3) Bu afiş ve ilanların kaldırılmasına ilişkin masraflar da ilgili kişilerden ayrıca tahsil edilir.

(4) Bu kabahatler dolayısıyla idari para cezasına, kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

(5) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

SİLAH TAŞIMA

TÜZEL KİŞİLERİN SORUMLULUĞU

Madde 43 - (1) Yetkili makamlardan ruhsat almaksızın kanuna göre yasak olmayan silahları park, meydan, cadde veya sokaklarda görünür bir şekilde taşıyan kişiye, kolluk tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

Madde 43/A - (1) Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1) 157 nci ve 158 inci maddelerinde tanımlanan dolandırıcılık suçunun,

2) 235 inci maddesinde tanımlanan ihaleye fesat karıştırma suçunun,

3) 236 ncı maddesinde tanımlanan edimin ifasına fesat karıştırma suçunun,

4) 252 nci maddesinde tanımlanan rüşvet suçunun,

5) 282 nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun,

b) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçunun,

c) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan kaçakçılık suçlarının,

ç) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun Ek 5 inci maddesinde tanımlanan suçun,

d) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinde tanımlanan terörün finansmanı suçunun,

tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından ikimilyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(2) Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye, birinci fıkrada sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme yetkilidir.

TÜZEL KİŞİLERİN BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Madde 43/B - (Ek madde:02/07/2012-6352 S.K./102.md.)

(1) 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan; bankalara, finansal kuruluşlara veya paranın sayım ve incelemesini yaparak bankalara destek hizmeti veren kuruluşlar ile mevzuat çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen şirketlere, her ne amaçla olursa olsun ibraz edilen paranın sahte olduğunun anlaşılması halinde, 5237 sayılı Kanunun 278 inci maddesinde düzenlenen bildirim yükümlülüğü yerine getirilmediği takdirde, bu maddede sayılan tüzel kişilere Cumhuriyet savcısı tarafından bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Ek Madde 1 - (Ek madde:11/05/2005-5348 S.K./5.mad)

(1) 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan vergi mahkemelerinin görevine ilişkin hükümler saklıdır.

Geçici Madde 1 - (1) Bu Kanunda (Ek ibare: 06/12/2006 - 5560 S.K.36.md) ve 1 Haziran 2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren diğer kanunlardaki idarî para cezaları ile ilgili olarak geçen "Türk Lirası" ibaresi karşılığında, uygulamada, 28.1.2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para "Yeni Türk Lirası" olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

Geçici Madde 2 - (1) Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmaz.

Geçici Madde 3 - (1) Daha önce verilmiş olan idari para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmemiş olması halinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilir.

YÜRÜRLÜK

Madde 44 - (1) Bu Kanun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girer. *1*

YÜRÜTME

Madde 45 - (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

- -

(5326) SAYILI KABAHATLER KANUNU UYGULAMASI

Kabahat; Kanunun, karşılığında idari para cezası ve idari tedbir uygulanmasını öngördüğü kasten veya taksirle işlenebilir, haksızlıklara kabahat denir. (KK. Md.2, 9.)

Kabahat; Çirkin hareket, uygunsuzluk, ceza hukukunda hafif ceza gerektiren veya bir meslek ve sanatın, yapılmasına engel olan fiiller.

İştirak; Kabahat veya suç nevinden fiillere işlenilirken katılma, destek verme.

Kabahatli; Kusurlu kişi.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu 3. Maddesinde belirtildiğine göre," Kabahatler Kanunun genel hükümleri, diğer kanunlardaki kabahat fiillerine de uygulanır." Kuralı bulunmaktadır.

5326 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 1. 6. 2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren kanun maddelerinde anılan bu kanunun genel hükümlerinden farklı düzenleme içeren hükümlerinin bulunması halinde, bu hükümler Kabahatler Kanunundan sonra düzenleme getirmiş olduğundan, özel hüküm olarak öncelikle dikkate alınarak uygulanacaktır. Kamu kurumları görevleri gereği verecekleri idari para cezalarının uygulanmasını, 5326 sayılı kanunla getirilen usul esaslarına bağlı kalarak uygulama yapacaklardır.

İDARİ YAPTIRIM ÇEŞİTLERİ

Kabahat fiilleri için idari yaptırım kararını özel kanunla yetki verilen yetkililerce alınan karara göre uygulanır. İdari yaptırımlar; idari para cezası ve fiilde kullanılan araç alet malzeme ve diğer nesnelerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesi veya idari tedbirlerin uygulanması örneğin verilen iznin geri alınması veya iznin iptali şeklinde uygulanabilir. (K.K. md. 17, 18, 19)

İDARİ YAPTIRIM KARARINDA YER ALACAK BİLGİLER

5326 sayılı Kanunun 25. Maddesine göre idari yaptırım kararında; bulunması gereken hususlar bu maddede belirtilmiştir. 25. Maddede yazılı bilgilerden başka idari para cezasının ödeme süresi, ödeme yeri, idari yaptırım kararına karşı itiraz kanun yolu, kanun mercii ve süresi, indirimli ödeme hakkı, taksitlendirme talep etme hakkı, ödemenin yapılmaması halinde uygulanacak kanuni müeyyideler ile tebliğ tarihi bilgilerine yer verilmesi gerekir.
Hakkında idari para cezası kararı verilen kişinin kimlik ve adresi, TC: kimlik numarası
Kabahat fiilinin ne olduğu, kabahat fiilinin işlendiği yer, tarih, gün ve saati
Bu fiili ispata yarayacak deliller,

Kabahat fiilini açıklayan tutanağın tarihi ve numarası,

Kabahatle ilgili kanun ve uygulanan kanun maddesi ile fıkrası,

İşlenen fiile göre ilgili kanun kuralına göre cezayı artırmak gerekli ise, cezayı artıran kanun maddesi, cezanın hesaplanış şekli ve miktarı,

Kararı veren kamu görevlisinin unvanı ve adı soyadı, adresi, imzası, karar tarihi,

Ayrıca, Kararın kesinleşme süresi ve tarihi, kanun yoluna başvurulacak mahkemenin adı, karara itiraz süresi. Peşin ödediği takdirde tahakkuk eden idari para cezasının dörtte üçünün tahsil edildiğinde borcunun kalmayacağı aylık gecikme zammı yüzdesi bildirilmelidir.

İdari para cezası kararına itiraz halinde, hangi mahkemeye kaç gün içinde itiraz etmesi gerektiği de, idari para cezası kararında açıklanması gerekmektedir.

İDARİ PARA CEZASI KARARIN TEBLİĞİ

Düzenlenen idari para cezası kararı, kabahati işleyen kişiye, huzurda okunup açıklanarak imzası alınıp tarih belirtilerek, karar tutanağının bir örneği elden kendisine verilir veya Tebligat Kanununa göre ilgili kişinin adresine özel zarfa konulup posta ile karar gönderilerek tebliğ edilir. Tebligatta, karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, merci ve süresi, açık bir şekilde belirtilir. Tüzel kişi hakkında verilen idari yaptırım kararları her halde tüzel kişiye tebliğ edilir 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi halinde idarede kalan nüshalara tebligatı müteakip tebliğ tarihi yazılır.

İdari yaptırım kararının idarede kalan nüshalarına 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre kararın kesinleşme tarihine yer verilip yazılacaktır. Kara tebliğ tarihinden başlamak üzere 15 gün içinde kesinleşir.
5326 sayılı kanunun 26. Maddesinde; tebligat usulü belirtilmiş bulunmaktadır. Bu usule uyulması zorunludur.

İDARİ PARA CEZASININ KESİNLEŞMESİ

5326 sayılı kanunun 27. Ve 31. Maddelerinde idari yaptırım kararına karşı itiraz başvuru yolu, başvurunun incelenmesi, itiraz yolu, vazgeçme ve kabul ile masrafların ve vekâlet ücretinin ödenmesi hususları düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye mutlaka uyulacaktır.

Söz konusu hükümlere göre, idari yaptırım kararının; Kararın ilgilisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine, başvurulmadığı takdirde bu süre sonunda idari yaptırım kararı kesinleşir.

İDARİ PARA CEZASININ TAHSİLİ

İdari para cezalarının ilgili kanunlarda ödeme zamanı gösterilmemiş ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki kanunun 37. Maddesine göre ödeme süresi idari yaptırım kararın ilgilisine tebliğ edildiği tarihten başlamak üzere bir ay içinde ödenmesi gerekir. Ödeme yeri özel kanunda belirtilen yere ve kuruluş hesabına yatırılır.(K.K. md. 17)

CEZAYI ÖDEME YERİ VE SÜRESİ

5326 sayılı Kabahatler Kanunun 17.maddesinde gerekli açıklama yapılmıştır. Ceza verilmesini düzenleyen ilgili özel konulu kanunda ödemenin nereye yapılacağı belirtiliyorsa oraya ödeme yatırılacaktır. Ödemeler kanuni ödeme süresi içinde yâda idari

kararın kesinleşmesinden önce ödemek isteyenlerden tahsil edilerek özel kanunda belirtilen yere ödenecektir.

CEZADAN İNDİRİM UYGULANMASI

5326 sayılı Kabahatler Kanunun 17. Maddesinin (6) fıkrasında "Kabahat dolayısıyla idari para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilâtını derhal kendisi gerçekleştirir. İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

Yukarıdaki fıkraya göre; idari para cezasını veren kamu görevlisine, para cezasının verildiği anda ödeyen kişilerin yaptığı ödemelerde indirim uygulanır.
İdari para cezasının tebliğinden itibaren 15 gün içinde ve kanun yoluna başvurmadan yani itiraz davası açmadan önce ödeyenler yüzde yirmibeş indirimden yararlanırlar.

Peşin ödeme indirimi cezanın tebliğinden itibaren 15 günlük başvuru yolu süresi içerisinde ceza tutarının tamamını peşin ödemelerde uygulanır. Bu süreden sonraki ve kısmi ödemelerde ise peşin ödeme indirimi uygulanmaz.

Tahsilât esnasında düzenlenecek makbuzda idari para cezası tutarı, indirim tutarı ve tahsilat tutarı ayrı ayrı gösterilir.

Ödeme süresi ilgili özel kanunda yer almayan idari para cezaları 6183 sayılı kanunun 37. Maddesine göre yapılan tebligatı müteakip bir ay içinde ödenecektir.

İDARİ PARA CEZASININ TAKSİTLENDİRİLMESİ

Kabahatler kanunun 17. Maddesinin (3) fıkrasında belirtildiği üzere;

"Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir."

Bu madde hükmüne göre taksitlendirme başvurusu idari yaptırım kararının tebliğini müteakip kanuni ödeme süresi içinde bu kararı veren idareye yapılacak ve bu idare tarafından değerlendirilerek karara bağlanacaktır. , Kanuni ödeme süresinden sonra yapılan taksitlendirme başvuruları dikkate alınmaz.

Taksitlendirme talebi kabul edilen borçlular, 4 eşit taksit halinde ve birinci taksidi idari para cezasının kanuni ödeme süresi içinde, kalan 3 taksit ise idari para cezasının tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde idarece belirlenecek sürelerde ödenir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idari para cezasının kalan kısmı muaccel hale gelecektir. 5326 sayılı kanunda düzenlenen taksitlendirme uygulaması, kanunda yer alan başvuru yoluna gidilmemesi halinde yapılabilir."

Kabahatler kanunun 17. Maddesinin 4. Fıkrasında "Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur".

İDARİ YAPTIRIMLARDA ZAMANAŞIMI SÜRESİ ;

Soruşturma zamanaşımı süresinin dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına kararı verilemez. Zamanaşımı süresi para cezanın miktarına göre 2-5 yıl, nispi para cezasında ise 8 yıldır. Zamanaşımı süresi, Kabahat fiilinin işlenmesiyle

veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar. Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır. (KK. Md. 20. Bk.)

Ceza tertip edilmiş veya edilmemiş ise 6183 sayılı kanunun 102.maddesi uyarınca cezanın tahakkuku suç tarihinden itibaren zamanaşımı süresi 5 yıldır. Zamanaşımının kesilmesi ve işlememesi yine aynı kanunun 103. Ve 104. Maddelerinde belirtilmektedir.

Para cezası kesinleşmeden fail kişi ölmüş ise para cezası düşecektir. Ölü kişi hakkında dava açılamaz. Açılırsa dava reddedilir. Ölümden önce ceza kesinleşmiş ise para cezası ölenin mirasçılarından tahsil edilecektir. (6183 S.K. Md. 7)

K.K. Madde 21 - (1) Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idari para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.

KABAHATLE İLGİLİ YAPTIRIM TÜRLERİ

Hangi fiillerin kabahat olduğu özel ceza kanunlarında belirtilmiştir. Kabahatler suçtan farklıdırlar. Cezalar ve cezaları vermeye yetkili olanlar farklıdır.

Kabahat karşılığı yaptırımlar kanunla düzenlenir. Kabahatler hem taksirle, hem de kasten işlenebilir. Kabahat, icrai veya ihmali davranışla işlenir. Kabahatin oluşması için, kişinin belli bir icrai davranışta bulunma hususunda hukuki yükümlülüğün varlığı gerekir. Kabahatler için, idari para cezası ve idari tedbirler uygulanır. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçmesi, izin ve ruhsatlarının geri alınması şeklinde olur. Suçta kullanılan kabahatle ilgili eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm varsa ilgili kurum ve kuruluşuna, aksi halde Devlete geçer.

Kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlileri kendi kuruluş alanına giren yerlerde işlenen kabahatlerle ilgili olarak idari yaptırım kararı vermeye yetkilidir. Örneğin; Orman Kanunundaki idari para cezası kararını mahallin, Orman İşletme Şefi tarafından verilir.

İDARİ YAPTIRIM KARARI VERME YETKİSİ

İdari para cezaları suç fiili tespit tutanaklarına dayanılarak, özel kanunla görev verilmiş olanlar tarafından hesaplanarak verilir.

KABAHATTE TEŞEBBÜS VE İŞTİRAK;

Kabahatler, hem kasten hem de taksirle işlenebilirler. Kabahatte teşebbüs cezalandırılamaz. Kanunda, teşebbüsünde cezalandırılacağına dair bir hüküm varsa o takdirde, kabahate teşebbüste cezalandırılır. (KK. Md. 13. Bk.)

Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi, fiilin bu kişiler tarafından ortaklaşa birlikte işlenmesi halinde, iştirak hükümleri uygulanır ve bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir.(KK.Md. 14.Bk.)

CEZALARIN İÇTİMASI;

Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde en ağır olan idari para cezasıyla cezalandırılır. Kanunda idari yaptırım cezası da uygulanması gerektiği belirtmişse bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir. Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası verilir.

Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanır. Ancak suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.(KK. Md. 14. Bk.)

KABAHAT FİİLLERİNDE ORGAN VE TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞU;

A-) Kuruluşta temsilcilik görevi bulunan veya temsilci olmamakla birlikte tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş olduğu kabahat fiilinden dolayı tüzel kişi hakkında idari para cezası ve yaptırım uygulanabilir.

B-) Temsilcisi sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilir. Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş olduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilir. Organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de bile idari yaptırım uygulanır.(K.K.Md.8.)

İdari para cezasını ilgilendiren fiil başkasının emrinde çalışanlarca emirle veya hizmet gereği işlenmiş ise, idari para cezası fiili işleyen şahısla, bu kişilerin emrinde çalıştıkları kişi veya şirket (müessese) adına müştereken düzenlenir. Suçtan doğan tazminat için hukuk mahkemesinde açılacak davasında müşterek ve müteselsil sorumluluk devam edecektir.

Örneğin; (otlatma suçunda, çobanla sürü sahibi, suç ortaklığı menfaat ilişkisi nedeniyle müteselsilen kusurlu veya kusursuz sorumluluk sebebiyle zararın ödenmesinden müteselsilen sorumlu olacaklardır. (Borçlar Kanunun 41, 50, 51, 55, 60 Md. Bk)

KİŞİLERİN SORUMLULUKLARI;

A-) Fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanmaz.

B-) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari para cezası uygulanmaz. Bu durum doktor raporuyla belgelenir. İdari yaptırım kararı ve tazminat ödenmesi bunların veli veya vasisi hakkında uygulanır. (KK. Md.11.Bk.) (Borçlar Kanunu md. 49. Bkz.)

İDARİ PARA CEZASINA UYGULANACAK GECİKME ZAMMI

İdari para cezası tahsilâtlarında uygulanacak gecikme zammı nispeti, hesap şekli, tatbik olunan maddesi, köylerdeki uygulaması esasları 6183 sayılı kanunun değişik 51, 52, 53. Maddelerine göre hesaplanarak alınır. Bu oranlar Bakanlar Kurulu kararıyla yıllar itibariyle değişmektedir. Yürürlük tarihi ve oranları takip edilerek uygulanmalıdır.

6183 Sayılı kanunun 51.maddesi uyarınca idari para cezalarına ayrıca gerektiğinde gecikme zammı uygulanacaktır.

2005 yılı için aylık % 5 oranında gecikme zammı uygulanmaktadır.

İDARİ PARA CEZASININ HACİZ YOLU İLE TAHSİLÂTI

6183 sayılı kanunun 54. Maddesinde ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacaklarının, hangi usulle tahsil edileceği belirtilmiştir. Ancak uygulamada bunlardan en çok HACİZ yoluna başvurulmaktadır. 6183 sayılı kanunun uygulaması, hacze gidilmeden önce borçlunun üçüncü şahıslar elinde başkaca tespit edilmiş malları var ise (örneğin

bankada nakit parası, Trafik sicilinde kayıtlı aracı, emekli maaşı gibi) örneğine uygun haciz bildirisi ile mal ve alacak haklarına haciz veya ihtiyati haciz konur ve ikinci bir emre kadar bloke edilmesi ilgili kuruluşlara bildirilerek tebliğ edilir. Bu kuruluş Mal müdürlüğüne 7 gün içinde yazılı beyanla son durumu bildirmeye mecburdur. Bildirmezse mal elinde borç zimmetinde sayılır. 6183 sayılı kanun hükümlerine göre haciz yapılır.

Haciz varakalarının onaylanmasından sonra; köylerde 6183 sayılı kanunun 65.maddesi uyarınca köy ihtiyar kurulu (Muhtar ve azalarla birlikte) haciz yapılır. Haczin tatbiki esnasında idare adına haciz yapmaya yetki verilen memurlarca haczedilen malın türü, özellikleri ve değeri belirtilmek suretiyle örneğine uygun haciz tutanağı düzenlenir. Haciz sırasında hazır bulunanların isimleri tutanağa yazılarak imzaları alınır.

Haciz tutanağının tanzimini müteakip haczi yapan memurca mal hemen idareye getirileceği gibi yediemin sıfatıyla başkasına (muhtara, azaya veya kefille birlikte mal sahibine) teslim edilir.

Köy Kanununa göre köy muhtarı ve azaların adli ve idari konularda memurlara yardım görevi vardır. Haciz sırasında bazı arzu edilmeyen direnme, hakaret, darp gibi olaylarla karşılaşılmaması için köy muhtarından, azalardan köy bekçisinden yardım talep edilmelidir.

Hangi malların haczedilmeyeceği veya kısmen haczedilebileceği 6183 sayılı kanunun 70, 71, 72, 73. Maddelerinde belirtilmiştir. Kanunun kurallarına uygun davranılmalıdır.

HACZEDİLENLERİN SATIŞ İŞLEMLERİ

Taşınabilir mallar (menkul mallar) idarece talep halinde köylerde ihtiyar kurullarınca haciz yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satışa çıkarılır. Bu satışta idare elamanından bir görevli bulunması gerekir.

Köylerin dışında menkul malların satışı, Mal Müdürlüğünce kurulacak satış komisyonunca yapılır. Menkul malların satışının nasıl yapılacağı ve satış şekli 6183 sayılı kanunun 85.ve müteakip maddelerinde yazılıdır. 6183 sayılı kanununda yazılı faiz oranları bu kanununda belirtildiği şekilde değişiklikler dikkate alınarak uygulanır.

SUÇ VE KABAHAT FİİLLERİNİN BİRLİKTE İŞLENMESİ

İşlenen suç, Orman Kanunun kapsamına giren ve idari para cezası yanında hapis ve para cezasını gerekiyorsa ; (Örneğin; Ormanda izinsiz hayvan otlatma suçu işlenirken, ayrıca çoban hayvanlarına yedirmek için dal, ağaç, fidan kesmiş ise) Suç tutanağı bu suçlarla ilgili madde hükümlerine göre düzenlenir. İdari para cezası için ve bu suç zaptının bir nüshası da diğer suçların takibi için C.Savcılığına gönderilerek açılacak kamu davasına müdahil olunur. Ağaçlara verilen zararının tahsili için tazminat istenir. İdare şahsi hakları olan tazminatlar için Hukuk mahkemesinde tazminat ve yasal faizlerin ödenmesi için dava açılır.

İDARİ YAPTIRIM KARARINA KARŞI İTİRAZ DAVASI AÇILMASI

İdari yaptırım kararını hukuka aykırı bulan failler ilgili özel kanunda hüküm varsa orada belirtilen mahkemeye, özel kanunda, hüküm yoksa kabahatler kanunun 17. Maddesinde belirtilen mahkemelere idari yaptırım kararının kendisine tebliğ edildiği tarihten başlamak üzere 15 gün içerisinde ilgili mahkemede itiraz davası için 2 nüsha

dilekçe ile itiraz sebeplerini delilleriyle birlikte göstererek itiraz davası açabilir. (K.K.md.29)

KİMLİK VE İKAMET YERİ ADRESİNİ BİLDİRMEME KABAHAT FİİLİ

Kabahat fiilini işleyene soruşturma sırasında kimlik bilgisi bulunan gerçek belgeyi nüfus kayıt örneğini görevliye göstermeyen veya sahte uydurma kimlik ve ikamet yer adresi veren kişiler hakkında kabahatler Kanunun 40 maddesi uyarınca idari para cezası ayrıca verilir. Kimliğiyle ilgili gerçek nüfus kayıtlarından farklı kimlik ve adres verenler veya kimliği olmayanlar veya yabancı uyruklular asıl kimlik ve adres bilgilerinin tespiti maksadıyla görevlilerce karakola veya mahallin C. Savcısına götürülerek gerçek kimliği ve tebligat için gerekli olan ikamet yer adresi nüfus kayıtlarından çıkarıldıktan gerekli tutanaklar düzenlendikten sonra C. Savcısının emri ile serbest bırakılabilir.

++++++

SU ÜRÜNLERİ KANUNU

Kanun Numarası: 1380

Kabul Tarihi: 22/03/1971

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/04/1971

Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 13799

BÖLÜM I: GENEL HÜKÜMLER

ŞÜMUL:

Madde 1 - (Değişik madde: 15/05/1986 - 3288/1 md.)

Bu Kanun su ürünlerinin korunması, istihsali ve kontrolüne dair hususları ihtiva eder.

TARİFLER:

Madde 2 - Bu kanunda geçen terimlerin tarifleri aşağıdadır:

Su ürünleri: Denizlerde ve içsularda bulunan bitkiler ile hayvanlar ve bunların yumurtalarıdır.

(Kara Avcılığı Kanunu şümulüne giren hayvanlar hariç)

Su ürünleri müstahsilleri: Deniz ve içsularda su ürünleri istihsal eden gerçek ve tüzel kişilerdir.

İstihsal yerleri: Su ürünlerini istihsale elverişli olan ve içinde veya üzerinde her hangi bir istihsal vasıtası kurulabilen, kullanılabilen su sahalarıdır.

İstihsal vasıtaları: Su ürünlerinin istihsalinde kullanılan gemiler ile her türlü malzeme, teçhizat, alet, edevat, yemler, takım ve tesislerdir.

İçsular: Göller, suni göller, lagünler, baraj gölleri, bentler, regülatörler, kanallar, arklar, akarsular, mansaplar, üretme ve yetiştirme yerleridir.

Lagünler: Denizle irtibatı ve denizin etkisi altında bulunan göllerdir.

Mansaplar: Akarsuların göl veya denizlere açıldığı bölgelerde akarsuyun etkisi altında kalan su ürünleri istihsaline elverişli sahalardır.

Üretme ve yetiştirme yerleri: Su ürünlerini üretmek ve yetiştirmek için yapılan tesislerdir.

Dalyan yeri: Bir veya mütaaddit sabit yahut muvakkat dalyan kurmaya elverişli istihsal sahalardır.

Sabit dalyan: Denizlerde ve içsularda su ürünleri istihsal etmek için kazık, çit, çubuk, tel, taş veya beton ve benzeri manialarla çevrilmek suretiyle, sınırları değişmiyecek şekilde kurulan veya tabii olarak çevrilmiş su sahalarından meydana getirilen diple irtibatlı tesislerdir.

Muvakkat dalyan (Yüzer): Şamandıra, duba, tekne ve saireye bağlı ağlarla çevrilmek suretiyle kurulan su mahsulleri istihsaline mahsus tesislerdir.

Voli yeri: Deniz ve içsularda su ürünleri istihsaline elverişli, sahile bitişik ve sınırları belli su sahalarıdır.

Dip trolu: Bir veya daha çok gemiler ile çekilmek suretiyle zemin üzerinde sürütülerek dip su ürünlerini istihsale mahsus trol ağları ve bu ağlarla yapılan su ürünleri istihsalidir.

Orta su trolu: Munhasıran göçmen balıkların istihsaline mahsus, dibe temas etmeksizin suyun ortasından veya yüzüne yakın kısımdan çekilen trol ağları ve bunlarla yapılan su ürünleri istihsalidir.

Kombine trol: Dip ve orta su trolunu yapmaya elverişli trol ağları ve bunlarla yapılan su ürünleri istihsalidir.

Gemi: Tonajı ve adı ne olursa olsun, denizlerde ve içsularda su ürünleri araştırmasında, istihsalinde, naklinde, işlenmesinde kullanılan kayık, sandal, yelkenli, şat, salmavna gibi vasıtalarla buharlı veya motorlu bilumum yüzer vasıtalardır.

BÖLÜM II: SU ÜRÜNLERİ İSTİHSALİ

A SU ÜRÜNLERİ İSTİHSAL RUHSATI :

RUHSAT TEZKERESİ:

Madde 3 - Su ürünleri istihsalini bir nizama bağlamak maksadıyle (Su ürünleri ruhsat tezkeresi) ihdas olunmuştur.

Su ürünleri müstahsili gerçek kişiler kendileri için ve tüzel kişiler, tüzel kişilikleri adına ruhsat tezkeresi almak zorundadırlar.

Su ürünleri istihsalinde kullanılan gemiler için bunların sahip veya donatanları da, ayrıca ruhsat tezkeresi almakla mükelleftirler.

Ruhsat tezkereleri ilgili dairelerin mütalaası alınmak suretiyle valiliklerce verilir.

Ruhsat tezkerelerinin talep vukuunda ilgililere gösterilmesi mecburidir.

Orman bölgelerinde veya sulama tesislerinin bulunduğu sularda su ürünleri istihsal edecek müstahsiller, ruhsat tezkerelerini mahalli orman ve Devlet Su İşleri Teşkilatına önceden vize ettirmeye mecburdurlar.

(Değişik fıkra: 15/05/1986 - 3288/2 md.) Ticari amaç dışı veya spor maksadıyla yasak olmayan bölgelerde ufak vasıtalarla su ürünleri istihsal edecek Türkler ve yabancılar ruhsat tezkeresi almak zorunda
değildir. Bunların avlanma usul ve esasları ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Ruhsat tezkerelerinin verilme tarzı, şekil ve muhteviyatı ile müddeti ve yenilenmesine ait esaslar bir yönetmelikle tespit olunur. Bu maddedeki tezkereler (hiçbir harç ve resim alınmaksızın) verilir.

Denizde can ve mal koruma hakkındaki 4922 sayılı Kanun ile buna müteferri tüzük ve yönetmelik hükümleri saklıdır.

B SU ÜRÜNLERİ İSTİHSAL YERLERİ:

KAMU TÜZEL KİŞİLERİNE AİT İSTİHSAL YERLERİNİN KİRALANMASI:

Madde 4 - (Değişik madde: 03/07/2003 - 4916 S.K./21. md.)

Hazinenin veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki baraj, dalyan, voli yerleri, göller, havuzlar, nehirler ve nehir ağızlarındaki av yerleri ile deniz ve iç sularda belirlenmiş yerlerdeki su ürünleri üretim hakkı; öncelikle o yerde kurulan, üyeleri beş yıldan az olmamak üzere üretim bölgesinde ikamet eden, münhasıran su ürünü üretim ve pazarlaması ile iştigal eden kooperatif, kooperatif birliği veya köy birliklerine başta Çevre ve Orman Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tespit edilecek esaslar dahilinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu esaslarına göre, gelirleri kendilerine ait olmak üzere il özel idarelerince kiraya verilir.

Bu yerleri kiralayan kooperatif, kooperatif birliği veya köy birlikleri bu haklarını başkalarına devredemezler.

Kooperatif, kooperatif birliği veya köy birlikleri tarafından kiralanmadığı takdirde bu üretim yerleri, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, diğer talep sahiplerine 2886 sayılı Kanuna göre kiraya verilir.

Kira şartnamelerinin teknik şartları ve süreleri, su ürünü üretim yerlerinin özellikleri dikkate alınarak ilgili bakanlıklarca tespit olunur.

İSTİHSAL YERLERİNİN SINIRLANDIRILMASI:

Madde 5 - Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan istihsal yerlerinin sınırları, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı temsilcisinin başkanlığında Maliye Bakanlığının tayin edeceği bir temsilci ile mahalli kadastro veya tapu memuru o yerin sulh hukuk hakimliğince tayin edilecek

birisi araştırma müesseselerinden ve ikisi su ürünleri istihsalinden anlıyan üç bilirkişiden kurulu bir heyet marifetiyle teamülen malum ve muayyen bulunan veya kira mukavele veya şartnamelerinde gösterildiği veçhile üç nüsha zabıt ve krokiyle tespit olunur. Bu zabıt ve krokilerin bir nüsnası Tarım Orman ve Köyişleri, bir nüshası Maliye Bakanlıklarına verilir. Bir nüshası da mahalli tapu dairesince hıfzolunur. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca zabıt ve kroki Resmi Gazete ile yayınlanır.

Deniz dalyanları ile voli yerlerinin ve mansapların sınırlarının tespitinde yukardaki heyete en yakın liman dairesi temsilcisi, Devlet Su İşlerinin mülkiyet ve işletmesindeki yerlerde ise bu Genel Müdürlük temsilcisi de katılır.

Hazinenin ve Devlet Su İşlerinin mülkiyetinde olan istihsal yerlerinin sınırlarının tespitinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Bu maddede zikredilen heyette vazife gören memurların harcırahları ile bilirkişiler için mahkemece takdir edilecek ücret Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı tarafından ödenir.

YENİ İSTİHSAL YERLERİ:

Madde 6 - Yeniden kurulacak ve kendiliğinden teşekkül eden istihsal yerlerinin sınırlarının tespitinde de 5 inci madde hükümleri uygulanır.

İSTİHSAL YERLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER:

Madde 7 - (Değişik madde: 15/05/1986 - 3288/3 md.)

Genel, katma ve özel bütçeli idareler ile Devletin ve kamu iktisadi teşebbüslerinin hüküm ve tasarrufu altında bulunan su ürünleri üreme ve istihsal yerlerinin doldurulması, kurutulması, kısmen veya tamamen şeklinin değiştirilmesi veya buralardan kum, çakıl, taş çıkarılması, taş, toprak, moloz ve benzeri maddelerin dökülmesi gibi üreme ve istihsale olumsuz tesir edebilecek teşebbüslerde bulunulmadan önce Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının mütalaasına dayalı olarak ilgili mercilerden izin alınması zorunludur.

BARAJ VE SUN'İ GÖLLERDE ALINACAK TEDBİRLER:

Madde 8 - Baraj göllerine veya ihdas olunacak diğer sun'i göllere su verilmeden önce su ürünleri bakımından alınması gereken tedbirlerin tespiti için ilgililerce Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığına müracaat olunması ve Bakanlıkça lüzum gösterilen tedbirlerin alınması gereklidir.

SU ÜRÜNLERİNİ ZARARDAN KORUYACAK TEDBİRLER:

Madde 9 - İçsuların sulama, enerji istihsali gibi maksatlarla kullanılması halinde bu sularda mevcut su ürünlerinin yaşama, üreme, muhafaza ve istihsalini zarardan koruyacak tedbirlerin ilgililer tarafından alınması şarttır. Bu tedbirlerin nelerden ibaret olduğu Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca tespit olunur.

KAMU TÜZEL KİŞİLERİNE AİT DALYANLARDAN GEÇİŞ:

Madde 10 - Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan dalyanların kiracıları veya bunları işletenler belirli bir geçim veya istihsal faaliyetinin icabı olarak bazı iş ve sanat erbabının dalyanın faaliyetine zarar vermemek şartiyle, kendi vasıtalariyle dalyandan geçmelerine müsaade etmekle mükelleftir.

Geçiş şartları ile dalyandan geçeceklerin riayet edecekleri hususlar icap ve teamüller de nazara alınarak Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

Hazinenin veya Devlet Su İşlerinin özel mülkiyetinde bulunan yerlerde geçiş hakkı Medeni Kanun hükümlerine göre tespit olunur.

DALYAN CİVARINDAKİ VOLİ YERLERİNDEN FAYDALANMA:

Madde 11 - Dalyan sınırları içinde veya dışında Hazineye veya Devlete ait voli yerleri ayrıca kiraya verilmedikçe veya işletilmedikçe, bütün su ürünleri müstahsilleri buralardan serbestçe faydalanabilirler.

Ancak dalyan sınırları içinde olup, mevsimine göre muayyen yerlerde kurulu bulunduğu zamanlarda dalyanın avlusu cihetindeki Hazineye veya Devlete ait voli yerlerinden faydalanma hakkı dalyan sahip veya kiracılarına aittir. Dalyanın arkasında kalan Hazineye ait voli yerlerinden dalyan kurulu bulunduğu zamanlarda dahi bütün su ürünleri müstahsilleri faydalanabilir.

Bu madde hükmü, özel mülkiyetteki dalyanlarda da uygulanır.

ÖZEL MÜLKİYETTEKİ DALYAN VE VOLİ YERLERİ İLE BUNLARIN KAMULAŞTIRILMASI:

Madde 12 - Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel sahipleri adına tapuya tescil edilmiş olan dalyan ve voli yerleri (Olağanüstü sebeplerin devam ettiği müddet içindeki inkıtalar hariç olmak üzere) sahipleri tarafından bizzat veya kiraya verilmek suretiyle devamlı olarak 5 sene işletilmediği veya terk edildiği takdirde kamulaştırılır.

YETİŞTİRİCİLİK:

Madde 13 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./1. md.)

Su ürünleri yetiştiricilik tesisleri kurmak isteyenler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığından izin almak zorundadır.

Su ürünleri yetiştiricilik tesislerine ilişkin izinler; bu tesislere ait projenin sağlık, memleket ekonomisi, seyrüsefer, teknik ve ilmi bakımlardan mahzur taşımaması halinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca verilir.

Kurulacak yetiştiricilik tesisleri için 4 üncü maddenin son fıkrası hükümleri uygulanır.

Yetiştiricilikle ilgili usul ve esaslar Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BÖLÜM III: GELİŞTİRME, TEŞVİK VE HİMAYE

A GELİŞTİRME:

ETÜT VE ARAŞTIRMA:

Madde 14 - (Değişik madde: 15/05/1986 - 3288/4 md.)

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı su ürünleri ile ilgili her türlü araştırmaları yapmak ve yaptırmakla görevlidir.

KOOPERATİFLEŞME:

Madde 15 - Su ürünleri müstahsilleri 2834 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri hakkındaki Kanun ile 2836 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve 1163 sayılı Kanuna tabi İstihsal Kooperatifleri ve mesleğin özelliklerine uygun kooperatif ve birlikler kurabilirler.

Bu kooperatif ve birlikler "Su Ürünleri İstihsal Kooperatifleri", "Su Ürünleri Satış Kooperatifleri", "Su Ürünleri Satış Kooperatifleri Birliği ve Su Ürünleri Kredi Kooperatifleri"ismini alırlar.

Kooperatif ve birliklerin anamukavelename formülleri T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlügü ile Ticaret Bakanlığının ilgili dairesi tarafından müştereken hazırlanır.

T. C. Ziraat Bankası su ürünleri üreten ve üretimini bizzat satan kooperatif ve şahıslara açacağı kredilerde üretim ve pazarlamada kullanılan bütün araç ve gereçler Kredi Maritim sistemi (Balık üretiminde kullanılan tekne, motor, ağ v.s. benzeri araç ve gereçleri sigortalamak şartiyle krediye karşılık gösterme esası) na göre teminat olarak kullanılacağı gibi, üretim, depolama ve pazarlama tesisleri tapu veya kira mukavelesi esasına göre de teminat olarak kullanılır.

Denizcilik Bankası da aynı esasa göre kredi açabilir.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM:

Madde 16 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, su ürünleri istihsali ile uğraşanların mesleki bilgi ve görgülerini artırmak maksadiyle, diğer bakanlıklar ile de işbirliği yaparak uzmanlar idaresinde ücretli veya ücretsiz kurslar ve meslek okulları açabilir, propaganda eğitim ve öğretim için lüzumlu tedbirleri alır.

TEŞVİK VE HİMAYE - MUAFLIKLAR:

Madde 17 - Gerçek ve tüzel kişilerin su ürünlerinin istihsal, muhafaza, işleme ve nakliyesine müteallik faaliyet kollarına yapacakları yatırımlar hakkında 31/12/1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa 202 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi ile eklenen 8 inci bölümün ek 3 üncü maddesindeki yatırım indirimi nispeti %100 olarak uygulanır. 202 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi ile 199 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uygulanmaz.

(Değişik fıkra: 15/05/1986 - 3288/5 md.) Balıkçı barınakları ve bunlara ait üst yapı tesislerinden faydalanma hakkı, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının mütalaası alınarak Maliye ve Gümrük Bakanlığınca süresi on yıldan az olmamak üzere su ürünleri ile ilgili kooperatif veya kooperatif birliklerine 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın pazarlıkla kiraya verilir. İlan edilen 30 günlük süre içinde kooperatifler veya kooperatif birliklerinden talep vaki olmazsa 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince Maliye ve Gümrük Bakanlığınca gerçek veya tüzelkişilere ihale ile verilir.

Madde 18 - Su ürünlerinin istihsal ve ihracatını artırmak maksadiyle, su ürünleri istihsal ve vasıta ve malzemelerinde ithal sırasında alınan her türlü vergi, resim ve harçları indirmeye veya tamamen kaldırmaya,

Yunus balığı avcılarına gerekli tüfek ve fişekleri kooperatifler eliyle meccanen vermeye Tarım Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BÖLÜM IV: YASAKLAR VE ZABITA HÜKÜMLERİ

PATLAYICI VE ZARARLI MADDELER KULLANMA YASAĞI:

Madde 19 - Bomba, torpil, dinamit, kapsül ve benzeri patlayıcı maddeler öldürücü veya uyuşturucu maddeler, sönmemiş kireç ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi alınmaksızın elektrik cereyanı, elektroşok ve hava tazyiki ile su ürünleri avlanması yasaktır.

Tespit olunacak belli bir aydınlatma gücünü geçmemek üzere elektrik cereyanı ile aydınlatma ve münhasıran denizlerde olta ile avlanan su ürünlerinin denizden çıkarılmasında elektroşok usulünün uygulanması müsaadeye bağlı değildir.

Bu maddenin uygulanmasına ait esaslar yönetmelikte gösterilir.

SULARA ZARARLI MADDE DÖKÜLMESİ:

Madde 20 - Su ürünleri veya bunları istihlak edenlerin veya kullananların sağlığına veyahut istihsal vasıtalarına malzeme, teçhizat, alet ve edevata zarar veren maddelerin içsulara ve denizlerdeki istihsal yerlerine veya civarlarına dökülmesi veya döküleceği şekilde tesisat yapılması yasaktır.

Hangi maddelerin dökülmesinin yasak olduğu yönetmelikte gösterilir.

YABANCILARIN SU ÜRÜNLERİ İSTİHSALİ YASAĞI:

Madde 21 - (Değişik fıkra: 22/07/2003 - 4950 S.K./2. md.) Türk vatandaşı olmayan kişilerin su ürünleri avcılığı yapmak üzere 2674 sayılı Karasuları Kanununun 1 inci maddesinde yazılı karasularına veya 4 üncü maddesinde yazılı içsulara girmeleri ve bu sularda su ürünleri avcılığında bulunmaları yasaktır.

Ancak, 3 üncü maddenin 7 nci bendinde yazılı yabancı turistler ile Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi gereğince 14 üncü maddede gösterilen etüt ve araştırma işlerinde çalışacak yabancılar bu hükümden müstesnadır.

AKAR SULARDA ENGELLEMELER YAPILMASI, YASAĞI:

Madde 22 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi alınmadan akarsularda su ürünlerinin geçmesine veya yetişmesine engel olacak şekilde ağlar kurulması, bent, çit ve benzeri engeller yapılması yasaktır.

Akarsular üzerinde kurulmuş ve kurulacak olan baraj ve regülatör gibi tesislerde su ürünlerinin geçmesine mahsus balık geçidi veya asansörlerin yapılması ve bunların devamlı olarak işler durumda bulundurulması mecburidir.

GENEL YASAKLAR, TAHDİT VE MÜKELLEFİYETLER:

Madde 23 - a) Su ürünleri istihsalinde kullanılan istihsal vasıtalarının haiz olmaları gereken asgari vasıf ve şartlar ile bunların kullanma usul ve esasları;

b) (Değişik birinci fıkra: 22/07/2003 - 4950 S.K./3. md.) Sağlık, memleket ekonomisi, seyrüsefer, teknik ve bilimsel yönlerden bölgeler, mevsimler, zamanlar, su ürünleri cinsleri, çeşitleri, ağırlık, irilik, büyüklük gibi vasıflar bakımından konulacak yasak, sınırlama ve yükümlülükler yönetmelikle düzenlenir.

(Mülga fıkra: 11/06/2010 - 5996 S.K/47.md.)

TROL:

Madde 24 - a) İçsular, Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında her çeşit trol ile su ürünleri istihsali yasaktır.

İlmi maksatlarla yapılacak incelemelerde trol kullanılabilir.

b) Kara sularımız dahilinde dip trolu ile su ürünleri istihsali şekli ayrı bir yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik hükümlerine aykırı olarak dip trolu ile su ürünleri istihsali yasaktır.

c) Orta su trolu hakkında 23 üncü madde hükümleri uygulanır. Ancak orta su trolunun dip trolu olarak kullanılması yasaktır.

d) Munhasıran sünger avında kullanılan kankava troldan sayılmaz.

YASAK SU ÜRÜNLERİNİN SATIŞI,NAKLİ VE İMALATTA KULLANILMASI MEMNUİYETİ:

Madde 25 - Zamanlar, mevsimler, cins, nevi, çeşit, irilik, ağırlık, büyüklük itibariyle istihsali yasak olan su ürünlerinin, yasağın devam ettiği müddet zarfında her ne suretle olursa olsun satışı, nakli, imalatla kullanılması yasaktır.

19, 24 üncü maddeler hükümlerine aykırı olarak istihsal edilen su ürünleri zabıt ve müsadere edilerek haklarında 29 ve 34 üncü madde hükümleri uygulanır.

BÖLÜM V: BALIKHANELER

BALIKHANELER VE SATIŞ ÜZERİNDEN ALINACAK ÜCRET:

Madde 26 - (Değişik madde: 15/05/1986 - 3288/6 md.;Mülga madde: 11/03/2010-5759 S.K/18.mad.)

Madde 27 - (Mülga madde: 15/05/1986 - 3288/10 md.)

BÖLÜM VI: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

BİLGİ VE BELGE VERMEK:

Madde 28 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının, su ürünleri müstahsilleri ile su ürünleri ile iştigal eden tacir, sanayici ve esnaftan bu işlerine müteallik lüzumlu göreceği bilgileri ve belgeleri isteyebilir.

İstenilen bilgi ve belgeleri ilgililer tayin edilen müddet içinde ve istenilen şekilde vermeye mecburdurlar.

Bu madde gereğince verilen ferdi ve hususi bilgi ve belgeler ifşa edilemeyeceği gibi verenler aleyhine delil ve vesika olarak da kullanılmaz.

YASAK VASITA VE HÜKÜMLERİN İSTİSNAEN KULLANILMASI:

Madde 29 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlıkları münhasıran ilmi ve teknik etüt ve araştırmalar yapılması maksadiyle ve su ürünleri avcılığında kullanılması yasak vasıta ve usullerin muayyen yerlerde ve muayyen müddetle, bu hususta vazifeli ve salahiyetli kıldığı kimseler tarafından kullanılmasına müsaade edebilir.

Yasak vasıta ve usullerle yapılan ilmi ve teknik etüt ve araştırmalardan elde edilen su mahsulleri hiçbir suretle satılamaz, gerekirse imha olunur.

ÖDENEK:

Madde 30 - Bu kanunun 14, 16 ncı maddelerinde yazılı işlerin gerektirdiği giderleri karşılamak üzere her yıl Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı bütçesine lüzumlu ödenek konulur.

TEFTİŞ VE MURAKABE:

Madde 31 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının su ürünleri müstahsillerini, su ürünleri ile iştigal eden tacir, sanayici ve esnaf ile bunların işyerlerini, balıkhaneleri, istihsal yerlerini ve istihsal vasıtalarını Bakanlık Teftiş Kurulu vasıtasiyle teftiş ve kontrol ettirerek mevzuata göre gerekli muameleyi yapmaya yetkilidir,

Bu bakanlıklar diğer memurlarına da bu görevi verebilir.

BÖLÜM VII: USUL HÜKÜMLERİ

MUHAKEME USULÜ:

Madde 32 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./4. md.)

Bu Kanunda yer alan mahkemece yerine getirilecek görevler zaruret görülmeyen hallerde sulh ceza mahkemelerince onbeş gün içerisinde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır.

KORUMA VE KONTROL:

Madde 33 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./5. md.)

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı teşkilatında ve Bakanlığa bağlı su ürünleri ile ilgili teşekküllerde su ürünlerinin, deniz ve içsuların koruma ve kontrolü ile görevlendirilen personel ile emniyet, jandarma, sahil güvenlik, gümrük ve orman muhafaza teşkilatları mensupları, belediye zabıtası amir ve mensupları, kamu tüzel kişilerine bağlı muhafız, bekçi ve korucular ile emniyet ve jandarma teşkilatının bulunmadığı yerlerde köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri bu Kanunla ve bu Kanuna istinaden konulan yasaklardan dolayı, bu Kanun kapsamına giren suçlar hakkında zabıt varakası tutmak, suçta kullanılan istihsal vasıtalarını ve elde edilen su ürünlerini zapt etmek ve bunları 34 üncü madde hükmü saklı kalmak şartı ile adli mercilere teslim etmek; ek

madde 3'te yer alan hükümler çerçevesinde idari para cezalarını kesmekle vazifeli ve yetkilidirler.

ZAPT EDİLEN SU ÜRÜNLERİ VE İSTİHSAL VASITALARI:

Madde 34 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./6. md.)

Zapt edilen su ürünleri ve istihsal vasıtaları hakkında aşağıdaki işlemler yapılır:

a) Zapt edilen canlı olmayan su ürünlerinden insan tüketiminde veya sanayide kullanılması mümkün, ancak muhakeme neticesine kadar muhafaza edilmesi mümkün olmayanlar, en yakın Bakanlık laboratuvarında veya kamu kuruluşlarında görevli veteriner hekim, Hükümet, belediye veya sağlık merkezi tabiplerinden birine muayene ettirilir.

Tüketiminde veya kullanılmasında sakınca görülmeyenler, derhal mahallin en büyük maliye memuru marifetiyle, maliye teşkilatı bulunmayan yerlerde belediye veya ihtiyar heyeti tarafından en yakın satış yerinde açık artırma sureti ile satılır.

Satışa ait bir zabıt tutanağı düzenlenerek, satış bedeli tahkikat sonucuna kadar adli mercilerin emrinde olmak üzere maliye veznesine emaneten yatırılır. Sanığın mahkumiyetinin kesinleşmesi halinde satış bedeli ilgili vezneye gönderilir.

Satılamayan veya muhammen bedel üzerinden alıcı bulamayanlardan, insan tüketiminde kullanılması mümkün olanlar Bakanlıkça belirlenen sosyal yardım kurumlarına bağışlanır.

b) Zapt edilen istihsal vasıtalarından sahipleri belli olanlar, muhakeme neticesine kadar yedieminde tutulur.

Zapt edilen istihsal vasıtalarından sahiplenilmeyen ve avcılıkta kullanılmasında sakınca görülmeyenler on günlük süre sonunda mahallin en büyük maliye memuru marifetiyle satılır. Satılamayanlar ve avcılıkta kullanılması sakıncalı görülenler bilimsel kuruluşlara bağışlanır.

c) Bağışlanamayan su ürünleri ve istihsal vasıtaları imha edilir. İnsan tüketiminde kullanılması sakıncalı görülen, sanayide hammadde olarak kullanılması mümkün olmayan veya kullanılması mümkün olmakla birlikte satılamayan su ürünleri hakkında da aynı işlem uygulanır.

Bu Kanunla ve bu Kanuna istinaden konulan yasaklardan dolayı zapt edilen su ürünlerinden canlı olanların deniz ve içsulara iadeleri veya bunlar için yapılacak diğer işlemler yönetmelikle düzenlenir.

MÜSADERE OLUNAN EŞYA VE SU ÜRÜNLERİ:

Madde 35 - Bu kanun hükümlerine göre mahkemece müsaderesine karar verilen muhafazası mümkün su ürünleri ile istihsal vasıtaları hüküm kesinleştikten sonra bedeli ilgili vezneye gönderilmek üzere Maliye veznesine emaneten yatırılır.

Yasak olan eşyadan satışı mahzurlu görülenlerin imhasına ve imha şekline mahkeme karar verir.

BÖLÜM VIII: CEZA HÜKÜMLERİ

CEZALAR:

Madde 36 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./7. md.)

Bu Kanundaki ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliklerdeki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenlere verilecek cezalar aşağıda gösterilmiştir.

a) 3 üncü maddenin;

1. İkinci fıkrasına göre ruhsat tezkeresi almadan su ürünleri istihsal edenler ikiyüzelli milyon lira,

2. Üçüncü fıkrası gereğince, gemisi için ruhsat tezkeresi almayan gemi sahipleri veya donatanları bir milyar lira,

3. Beşinci fıkrası gereğince, ruhsat tezkerelerini ilgililere göstermeyenler ikiyüzelli milyon lira,

4. Altıncı fıkrası gereğince ruhsat tezkerelerini yetkili mercilere vize ettirmeden fıkrada gösterilen yerlerde su ürünleri istihsal edenler yüzelli milyon lira,

5. Yedinci fıkrasına göre çıkarılacak yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edenler yüzelli milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

Ayrıca üçüncü madde ile zorunlu kılınan ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Yedinci fıkraya göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırılık durumunda da aynı işlem uygulanır.

Eylemin ruhsatsız gemilerle tekrarı halinde avcılıkta kullanılan ağ, olta ve benzeri istihsalin gerçekleştirildiği araçlar zapt ve mahkemece müsadere edilir.

b) 7 nci maddede belirtilen fiilleri ilgili mercilerden izin almaksızın yapanlara, fiilin içsularda gerçekleşmesi halinde bir milyar lira, denizlerde vuku bulması halinde ise iki milyar lira idari para cezası verilir. Çıkarılan kum, çakıl, taş ve benzeri maddelerin zapt ve mahkemece müsaderesi ile ilmi ve teknik bakımlardan istihsal yerlerinin eski şekline döndürülmesinin mümkün olduğu durumlarda, masrafları yapanlara ait olmak üzere eski şekline döndürülmesine karar verilir.

c) 13 üncü maddenin birinci fıkrasına aykırı olarak kurulduğu Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tespit edilen tesis sahiplerine bir milyar lira idari para cezası verilir. Tesisin yönetmelikte belirtilen şartlara uygun hale getirilmesi için altmış gün süre tanınır. Bu süre sonunda aykırılığın devam etmesi durumunda iki milyar lira idari para cezası verilir. Aykırılığın giderilmesi ya da tesisin faaliyetine son verilmesi için otuz gün daha süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın devam ediyor olması durumunda üç milyar lira idari para cezası ve tesisin mahkemece kapatılmasına karar verilir.

13 üncü maddeye göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere bir milyar lira idari para cezası verilir.

d) 19 uncu maddeye aykırı hareket edenler bir milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır. İstihsal edilen su ürünleri ile aykırılığa neden olan eşya, alet, edevat, teçhizat zapt ve mahkemece müsadere edilir.

e) 20 nci maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler bir milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır. Suç; fabrika, imalathane ve atölye gibi tesis sahipleri ve bunların sorumlu kıldığı kişiler tarafından işlenildiği takdirde, on

milyar lira idari para cezası hükmolunur. Bu gibilerin faaliyetlerinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerinin zarar vermeyecek hale getirilmesine mahkemece karar verilir.

20 nci maddeye aykırılık teşkil eden durumun kalktığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerince tespit edilerek mahkemeye bildirildiği veya tesis sahiplerinin talebi üzerine mahkemece belirlendiği takdirde, aynı mahkemece bu tesislerin yeniden faaliyetine izin verilir.

f) 21 inci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenler beş milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır ve istihsal ettikleri su ürünleri ile bunların istihsalinde kullanılan istihsal vasıtaları, zapt ve mahkemece müsadere edilir.

g) 22 nci maddeye aykırı hareket edenler beşyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. Bu gibilerin faaliyetleri mahkemece durdurulur ve masrafları kendilerine ait olmak üzere engellerin kaldırılmasına
karar verilir.

h) 23 üncü maddenin (a) bendi ile (b) bendinin birinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere, beşyüz milyon lira idari para cezası verilir, istihsal olunan su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Aykırılığın gırgır ağları ile avlanan balıkçı gemileri kullanılarak yapılması halinde, bu gemilerin sahip veya donatanlarına ceza iki misli olarak uygulanır. Suçta kullanılan gemiler ile gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat tezkereleri; suçun ilk defa işlenmesi halinde bir ay, ikinci defa işlenmesi halinde üç ay süre ile geri alınır, tekrarlanması halinde iptal edilir.

Aykırılığın bu Kanuna istinaden bölgeler, mevsimler ve zamanlar bakımından konulacak düzenlemelere uyulmayarak işlenmesi halinde, gemiler haricindeki istihsal vasıtaları da zapt ve mahkemece müsadere edilir.

23 üncü maddenin (b) bendinin ikinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere bir milyar lira idari para cezası verilir.

i) 24 üncü maddenin (a) bendinde belirtilen alanlarda trol ile su ürünleri istihsalinde bulunanlar üç milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır ve istihsal olunan su ürünleri ile istihsal vasıtaları zapt ve mahkemece müsadere edilir.

24 üncü maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki dip trolüne ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler iki milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır, istihsal olunan su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Suçta kullanılan gemiler ile gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat tezkereleri; suçun ilk defa işlenmesi halinde bir ay, ikinci defa işlenmesi halinde üç ay süre ile geri alınır, tekrarlanması halinde iptal edilir. Aykırılığın bu Kanuna istinaden bölgeler, mevsimler ve zamanlar bakımından konulacak düzenlemelere uyulmayarak işlenmesi halinde, gemiler haricindeki istihsal vasıtaları da zapt ve mahkemece müsadere edilir.

Yasak bölgelerde veya yasak zaman ve mevsimlerde dip trol ağları denizde veya toplanıp bordaya alınmış durumda tespit edilenler, göz açıklıkları tayin olunan asgari ölçülerden küçük dip trolü ağlarını her ne suretle olursa olsun gemilerinde bulunduranlar ile orta su trolünü veya kombine trolü dip trolü olarak kullananlar hakkında, ikinci fıkradaki cezalar hükmolunur.

j) 23 ve 24 üncü madde ile getirilen yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı olarak elde edilen su ürünleri ile 25 inci madde ile satışı, nakli ve imalatta kullanılması yasak edilen su ürünlerini satanlar, nakledenler veya bunları imalatta kullananlar, işleyenler, muhafaza edenler ve ihraç edenler beşyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca suç konusu su ürünleri ile yapılan imalatlar zapt ve mahkemece müsadere edilir.

k) 26 ncı maddeye göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere, yediyüzelli milyon lira idari para cezası verilir. Ayrıca, suç konusu su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir.

l) 28 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeleri, ilgililere zamanında ve doğru olarak vermeyenler, ikiyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

m) 29 uncu madde hükümlerine aykırı hareket edenler, ikiyüzelli milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. Suç konusu yasak vasıtalar zapt ve mahkemece müsadere edilir.

Bu maddede yazılı idari para cezaları, tam boyu oniki metre dahil yirmiiki metreye kadar olan gemiler için iki katı, yirmiiki metre ve daha uzun gemiler için üç katı olarak uygulanır.

Bu maddede sayılan suç konusu fiillerin tekrarı halinde idari para cezaları iki misli olarak uygulanır.

Suç konusu fiillerin tekrarı, suçun tespit edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilk cezaya konu suçun tekrar işlenmesini ifade eder.

BÖLÜM IX: YÜRÜRLÜK HÜKÜMLERİ

YÖNETMELİKLER:

Madde 37 - Kanunun 19, 20, 23, 24 ve 27 nci maddelerine ait yönetmelikler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konulur.

Madde 38 - Bu kanunun 7,8,9, 10 ve 22 nci maddelerinde öngörülen hususlarda 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Vazife ve Salahiyetleri Hakkındaki Kanunda Devlet Su İşlerine tanınan haklar ve yetkileri bakidir.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN HÜKÜMLER:

Madde 39 - 27 Ağustos 1287 tarihli Dersaadet ve Biladi Selasede Midye ve İstiridye İhracı Hakkındaki Nizamname, 18 sefer 1299 tarihli Zabıtai Saydiye Nizamnamesi, 19 Nisan 1298 tarihli Dersaadet ve Tevabii Balıkhane İdaresine dair Nizamname, 6 Nisan 1340 tarihli İstanbul ve Tevabii Balıkhanesine müteallik Nizamnamesinin birinci ve üçüncü maddelerinde muharrer rüsumun tezyidine dair 465 sayılı Kanun, 18 Sefer 1299 tarihli Zabıtai Saydiye Nizamnamesine bazı mevad tezyiline dair 18/01/1926 tarih ve 721 sayılı Kanun,22 Nisan 1926 tarihli ve Zabıtai Saydiye ve İstanbul ve Tevabii Balıkhane İdareleri Nizamnamelerinin bazı mevaddını muaddil 820 sayılı Kanun, 5639 sayılı Kanunun 3, 4 ve 5 inci maddeleri Kaçakçılığın Men ve Takibine dair 1918 sayılı Kanunun bazı maddelerinin tadiline dair 6829 sayılı Kanunun 2 nci ek maddesinin IV Nolu bendi ile 5887 sayılı Harçlar Kanununun 10 uncu cetvelin 57 Nosu yürürlükten kaldırılmıştır.

815 sayılı Kabotaj Kanununun 3 üncü maddesindeki yasaklar bu kanunun 3 üncü maddesinin 7 nci bendine uygun hareket eden yabancı turistler ile 14 üncü maddeye göre etüt ve araştırma işlerinde çalıştırılacak yabancılara uygulanmaz,

Bu kanunun uygulanmasında diğer kanunların bu kanuna aykırı olan hükümleri tatbik olunmaz.

EK MADDELER

Ek Madde 1 - 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda geçen "Ticaret Bakanlığı" ile "Tarım Bakanlığı"deyimleri "Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı","Tüzük" deyimi"Yönetmelik" olarak değiştirilmiştir.

Ek Madde 2 - 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile bu Kanunda geçen yönetmelik Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde hazırlanarak yayımlanır.

Ek Madde 3 - (Ek madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./1. md.)

Bu Kanunun 36 ncı maddesinde yer alan idari para cezaları mahallin en büyük mülki amiri ile denizlerde Sahil Güvenlik Komutanlığı bot komutanları tarafından kesilir ve mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır.
Mülki amirler ceza kesme yetkilerini 33 üncü maddede belirtilen görevlilere önceden ilan etmek şartıyla devredebilirler.

Cezaların kesilme usulleri, makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolü hususundaki usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

İdari para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idare tarafından verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yayımlandığı tarihte genel hükümlere göre kurulmuş olan su ürünleri kooperatiflerinden 15 inci maddeye göre Tarım Satış Kooperatifleri ve birlikleri ile Tarım Kredi Kooperatifleri ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunlarına göre teşkilatlanmak istiyenler statülerinde adi Genel Kurul toplantıları için derpiş olunan toplanma ve karar nısapları ile kooperatiflerini feshedebilirler.
Geçici Madde 2 - Bu kanunun 19, 20,23, 24 ve 27 nci maddelerine ait yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar 39 uncu maddede yazılı hükümlerin alakalı kısımlarının uygulanmasına devam olunur.
Geçici Madde 3 - (Mülga madde: 03/07/2003 - 4916 S.K./38. md.)

YÜRÜRLÜK:

Madde 40 - Bu kanunun 15 inci maddesi ile geçici birinci maddesi hükümleri yayımı tarihinde, diğer hükümleri yayımından altı ay sonra yürürlüğe girer.

YÜRÜTME:

Madde 41 - Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

15/05/1986 - 3288 S. KANUNUN GEÇİCİ MADDELERİ:

Geçici Madde 1 - Halen faaliyette bulunan sanayi kuruluşları ve işyerleri, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde, atık suların ve zararlı maddelerin su ürünleri üreme ve istihsal yerlerine ve civarlarına akmasını önleyecek tedbirleri almak ve arıtma tesislerini kurmak ve işletmekle yükümlüdür.

Bir yıllık süre, zaruri hallerde Bakanlar Kurulu Kararı ile altı ay uzatılabilir.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğünden önce faaliyetleri men edilmiş bulunan sanayi kuruluşları ile işyerleri hakkında da geçici 1 inci madde hükmü uygulanır ve bunlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren faaliyetlerine devam edebilirler.

Geçici Madde 3 - Bu Kanuna göre hazırlanacak yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut tüzüğün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

03/07/2003 - 4916 S.KANUNUN GEÇİCİ MADDESİ:

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Maliye Bakanlığı tarafından kiraya verilen su ürünü üretim yerleri ile kaynak ve yer altı sularına ait bedeller, 31/12/2003 tarihine kadar Maliye Bakanlığınca tahsil edilmeye devam olunur.

+++++

1380 SAYILI SU ÜRÜNLERİ KANUNU AÇIKLAMASI

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa aykırı olan eylemler, yasaklar, sınırlamalar ve yükümlülükler ile cezai yaptırımlar, bu kanun ve kanuna göre yayınlanan su ürünleri yönetmeliği ile ayrıca bu yönetmeliğe göre düzenlenen iki tebliğ halinde(ticari amaçla veya amatör (sportif) amaçla) su ürünü avlanma esas ve usulleri yasaklamalara yükümlülüklere aykırı olarak suç işlenmektedir.

Su ürünlerinin deniz ve iç sularda bilinçsiz avlanılması ve koruma kontrol denetiminin yetersizliği sebebiyle su ürünleri yaşam ortamlarında azalmakta, zararlı kimyasal zehirlerle ve atıklarla sağlıkları bozulmaktadır. Kaçak, zararlı maddelerin su ürünlerinin yaşadığı ortama bırakılması, izinsiz ve usulsüz müdahalelerin önlenmesi ve avlanmanın takibinde çeşitli yetersizlikler zorluklar bulunmaktadır.

Mevcut su ürünlerinden sürekli yararlanabilmek, yaşam ortamlarını korumak, ürün miktarını artırabilmek için bunlarla ilgili yasaklar, sınırlamalar, yükümlülüklerin kontrol edilmesi, bu konudaki mevzuatın doğru uygulanması çok önemlidir. Açık denizlerde yasak saha sınırları ve koordinatları belirtilerek avlanma yasağı içine alınan yerler belirtilir. Bu yerlerde ve orman içerisindeki sulak alanlarda, Devlet Su İşlerinin yaptığı baraj, göl, gölet, su arklarında su ürünü avlanılması ve buraların çeşitli kimyasal ve zehirli maddelerle kirletilmesi yasaktır.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa kabahat fiilleri ile muhalefet edenlerin cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ve Su Ürünleri Kanunu hükümleri uygulanarak verilir. Cezalar, idari para cezası ve idari tedbir yaptırımı uygulaması şeklinde verilebilir. İzin ruhsatının geri alınması veya ruhsatın iptal edilmesi gibi

Kabahatler, failin fiili kasten yapması veya ihmal şeklinde davranması halinde gerçekleşmiş olur. Bu hareketlerle kabahatin işlenmesine avlanmanın fiilen başlanmış olması halinde kabahat oluşmuş sayılır. Kabahat fiillerine teşebbüs edilmiş fakat avlanma fiiline henüz başlanmadan yakalanmışsa faile bu durumda avlanma faaliyetine henüz başlamamış olduğunda zabıt tutulup ceza verilemez. (5326 s. K.K. md. 3, 13.)

Deniz, Doğal göl, baraj gölü, gölet, akarsu, sulama arkı ve kanallarda su ürünlerinin yasak yer ve yasak zamanda izinsiz olarak avlanılması ile ilgili su ürünleri avlanma

suçları ve kabahat fiilleri ticari amaçla veya amatör (sportif) amaçla işlenebilir. Su ürünlerinin yaşadığı suların zehirli maddeler kullanılarak avlanılması yasaktır. Bu şekilde su ürünü canlılarının hayatı büyük ölçüde tehlike altına girmekte yok olma riski taşımaktadır.

1380 sayılı Kanunla İlgili Soruşturmalarda; Ceza Muhakemesi Kanunu ve Kabahatler Kanunu hükümleri ile İçişleri Bakanlığınca yayınlanan yönetmeliklerde yazılı olan ifade alma, sorgulama, arama, el koyma kurallarına mutlaka uyularak işlemlerin yapılması yetkilerin kullanılması gerekir.

Su ürünleri koruma görevlileri el koydukları avlanma olaylarında insan haklarına saygılı bir şekilde maddi gerçeği bulmak, adil bir yargılama yapılabilmesi için suç şüphesi altında bulunan kişilerin lehine ve aleyhine olan tüm delilleri kanunda öngörülen kurallara uymak suretiyle doğru ve gerçeğe uygun olarak toplamak ve muhafaza altına almakla görevlidirler.

TCK. GENEL HÜKÜMLERİNİN SU ÜRÜNLERİ KANUNA TATBİKİ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunun genel hükümlerini açıklayan (1-75.) md. Kısmında yer alan tanımlar, suçların içtimai, teşebbüs, hukuka uygunluk nedenleri, isnat yeteneğini etkileyen haller, kusurluluk, iştirak, cezalar, güvenlik tedbirleri, müsadere, tekerrür ve ceza ilişkisi sona erdiren haller, özel konulu ceza kanunu olan ve ceza içeren tüm kanunlar hakkında, TCK. Genel hükümleri uygulanır. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile ilgili kabahat fiillerinde suçta kullanılan ve bu suçun işlenmesiyle ele geçirilen su ürünleri, eşya, vasıtalar, TCK 54 . Maddesi kuralları uyarınca mahallin sulh ceza mahkemesince müsadere kararı verilir. Müsadere kararı ile bunların mülkiyeti devlete geçer. Bu idari karara tebliğ edildiği günden başlamak üzere 15 gün içerisinde mahallinde görevli Sulh Ceza Mahkemesince itiraz edilirse, müsadere konusu mahkemece yeniden incelenir

Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. Ancak gerçek kişiler suç faili olabilirler. Özel hukuk kişileri tarafından bir kabahat veya suç işlediğinde haklarında güvenlik tedbirleri olarak verilmiş olan izin ve ruhsat iptali veya geri alınması ve idari para cezası verilebilir. (CMK. 20. Md.)

GÖREV YETKİ VE SORUMLULUK

1380 Sayılı Kanunun uygulamasında görevlilerin yapmak zorunda oldukları görev, yetki ve sorumluluklar fiilin soruşturulması ve uyulması gereken usul uygulaması. Failin soruşturma sırasında hakları, yürürlükteki Ceza Muhakemesi Kanunu ve ilgili yönetmeliklerdeki kurallarda açıklanmıştır. Bu hükümler bağlayıcıdır. Soruşturma ve kovuşturma evresinde bu kanun kuralları göz önünde tutulur. Kanunda yazılı olmadıkça kabahatlerde teşebbüse geçilmiş olması cezalandırılamaz. Cezanın oluşması için failin fiili işlemeye başlamış olması yeterlidir.

1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunun idari para cezası ile diğer yaptırım usul uygulaması, Kabahatler Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ve Milli Parklar Kanunu hükümleri ile birlikte değerlendirilerek uygulanır. İdari kararın tebliği, Tebligat Kanunun hükümlerine göre yapılır. İlgiliye karar elden verilip imzası karar suretine alınıp tebliğ tarihi yazılarak veya posta yoluyla da tebligat yapılabilir. İdari para cezası kararının ilgiliye tebliği şarttır.

İdari yaptırım ve idari para cezasını vermeye yetkili olanlar kanunlara göre doğru karar vermek zorundadırlar. Kanunlara aykırı, kasıtlı olarak haksızlık yapılarak ve ceza zamanaşımına uğratıldıktan sonra verilen karardan sorumlu tutulabilirler. Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz. Herkes görevini bilerek kanun çerçevesi içinde kalarak

yetkisini kullanıp görevini zamanında kısa süre içinde yapması gerekmektedir. Soruşturma faaliyetleri geciktirilmeden acele yapılması gereken işlerdendir.

DENİZLERDE İÇ SULARDA SU ÜRÜNLERİNİN KORUNMASI

1-) Zaman yasağı, yasağın geçerli olduğu zamanı ve süresi
2-) Yer yasağı, avlanmanın yasaklandığı yerleri belirtir.
3-) Av vasıtaları, avlanma araçlarıyla avcılığa ilişkin yasaklar (ağ, şıkla,ceryanla) Yöntemlere ilişkin yasaklar.
4-) Avlanılması yasaklanan türler.

Orman içi su: 31/8/1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 1 inci maddesinde tanımlanan orman rejimine dâhil Devlet eliyle işletilen veya korunan alanlar içinde akarsu, kalan, dere, tabii göl ve su ürünleri üretimi veya su biriktirme amacı ile tesis edilen göletleri, ifade eder.

Sportif balıkçılık: Tebliğe uygun, spor amacıyla, maddi ve ticari kazanç gayesi gütmeyen, sportif balık avcılığı federasyonlarının bulunduğu ülkelerde bu federasyonlarca konulan belli kurallara dayalı, yakalanan balığa zarar vermeme, sağlıklı ve canlı olarak suya iade edilmesi gibi temel prensipler içeren bireysel balık avcılığı etkinliğini,

Su ürünleri: Denizler, iç sular ve suni olarak yapılmış havuz, baraj, depolama, gölet, dalyan ve çiftlik gibi tesislerde tabii veya suni olarak yetiştirilip istihsal edilen, su bitkileri, balıklar, süngerler, yumuşakçalar, memeliler, sürüngenler, kabuklular gibi canlılarla, bunlardan imal edilen ürünleri,

Zaman yasağı: İki tarih aralığı şeklinde verilen zaman yasaklarında, belirtilen tarihler, yapılan düzenlemeye dâhil olup, düzenlemelerde belirtilen aylar, tebliğin geçerli olduğu yıllara ait aylardır. Yapılan düzenlemenin geçerli olduğu dönemi, ifade eder.

Olta: Mantara, kasnağa veya makaraya sarılı, olta takımının elde bulundurulan kısmını,

Misina: Sentetik materyalden yapılan tek başına av kabiliyeti bulunmayan olta ipi türünü,

Olta ipi: Sentetik, doğal veya metal, tek ya da çok lifli, veya çeşitli tekniklerle örülerek imal edilmiş, bir ucu mantara, kasnağa veya olta makinesine (makaraya) sarılı diğer ucu bedene bağlı olmak suretiyle olta takımı hazırlanmasında kullanılan tek başına avlama kabiliyeti olmayan materyali,

Olta takımı: Olta ipi, beden, köstek ve iğneyi bir arada bulunduran avlanma kabiliyeti olan vasıtayı,

Parakete (paragat, barigat, barikat): Suyun içinde asılı veya dibe uzanmış, serili olarak duracak şekilde düzenlenmiş, bir beden üzerinde çok sayıda kösteğe bağlı iğne taşıyan balık avcılığı aracını,

Pinter: Balık ve diğer su ürünlerinin avlanmasında veya yakalanmasında kullanılan kasnak ve ağlardan yapılmış tuzakları,

Sualtı tüfeği: Su altında balık avında kullanılan lastik veya metal yaylı, gaz veya hava basınçlı tüfekleri,

Zıpkın: Bir gönder ucuna yerleştirilmiş, bir veya birden fazla sivri uca ve balığın kurtulmasını engelleyen damaklı düzeneğe sahip, yakalanan büyük balıkların son mukavemetini kırma ve sandala alma işlerinde de kullanılan balık avlama aracını, ifade eder

TÜRK VATANDAŞLARININ AMATÖR AMAÇLI BALIKÇILIK YAPMALARI

Tebliği ; MADDE 4 – (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler, bu Tebliğ ile getirilen yasak, sınırlama ve sorumluluklara uymak şartıyla amatör balıkçılık yapabilirler. Bu kişilere müracaatları halinde, veriliş tarihinden itibaren dört yıl geçerli olmak üzere, il ve ilçe müdürlüklerince Amatör Balıkçı Belgesi verilir. Bu belgenin alınması veya avcılık sırasında bulundurulması zorunlu değildir.

A) İç sularımızda veya denizlerimizde tekne ile avlanmak isteyen yabancı amatör balıkçılar, amatör balıkçılık turizm iznine sahip olanlar vasıtasıyla ve avlanma pulu almak suretiyle avlanabilirler.

B) Yabancı turist amatör balıkçılar; herhangi bir izin, belge veya avlanma pulu almaksızın; amatör balık avcılığı derneklerinin sportif balık avcılığı yarışmaları kapsamında ya da denizlerimizde sadece karadan olmak ve Tebliğde geçen kurallara uymak kaydı ile avlanabilirler.

Avlanması yasak olan türler; İç sularda avlanabilecek türler ve zamanlar.

Tebliğ MADDE 12 – (1) Çizelge-5'de avlanabilir asgari boy ve günlük avlanabilecek miktar bilgileri belirtilen su ürünlerinden daha küçüklerinin ve belirtilen miktardan fazlasının avlanmaları yasaktır.

İç su balıkları; Tebliğde belirtilmiştir.
Adet cinsinden limit verilen türlerde kg cinsinden limitlere bakılmaz. Kg. Cinsinden limit verilen türlerde, avlanılan tür tek veya karışık olsun 5 kg'ı geçemez.
Adet miktarı her türün ayrı ayrı avlanabileceği miktar olmayıp, gün içinde avlanabilecek toplam balık sayısıdır. Adet sınırlamasına tabi birden fazla türün avlandığı durumda, avlanılan balıklar tek tür gibi kabul edilir. Bu durumda avlanılan toplam balık adeti 10'u geçemez. Adet ve Kg sınırlamasına tabi türlerin karışık olarak avlandığı durumunda ise, adet sınırlamasına tabi türün avlanabileceği adetten az olması halinde, avlanılan tüm balıklar için kg sınırlaması esas alınır.
Türlerin, belirtilen bölge veya illerde belirtilen dönemlerde avlanmaları yasaktır.

İÇ SULARDA ZAMAN YASAKLARI-İÇ SULARDA AMATÖR AVCILIK

Tebliğ; MADDE 15 – (1) Ek-1'de yer alan avlanmanın yasaklandığı iç sular ile ek-2'de yer alan avlanmanın kısmen yasaklandığı iç sularda dönem boyunca avcılık yapılması yasaktır.

(2) Küspeli olta, parakete, sualtı tüfeği, zıpkın, yemlik uzatma ağı dışında her türlü ağ (germe, uzatma, sürütme, çevirme, serpme) ile pinter, sepet gibi tuzakların kullanılması yasaktır.

(3) Bayıltıcı, uyuşturucu, öldürücü kimyasal maddeler, her türlü patlayıcı madde, karpit, sönmemiş kireç, balık otu vs.'nin amatör avcılıkta kullanımı ve bu malzemelerin av mahallinde bulundurulması yasaktır.

(4) Bir amatör balıkçı en fazla 4 olta takımı ile avlanabilir. Olta başına iğne sayısı 3 adedi geçemez. Ancak, alabalık avında iki olta takımından daha fazla olta takımı kullanılamaz ve her olta takımında iki iğne bulunabilir.

(5) Akarsularda canlı yem kullanılarak alabalık avcılığı yasaktır. Alabalık avcılığında kan kurdu, kemik kurdu, leş kurdu, sinek larvaları, canlı ya da cansız içsu ve deniz balıkları hariç; her türlü yapay, doğal ve mamul doğal yem kullanılabilir.

(6) Ligula intestinalis türü parazitlerin yem olarak kullanılması yasaktır.

(7) Boyu 7.5 metrenin üzerindeki teknelerle amatör balık avcılığı yapılması yasaktır.

(8) 1 km2 den daha küçük göl ve göletlerde motorlu, motorsuz her türlü tekne ve botla avlanmak yasaktır.

(9) Akarsuların, göllerin ve göletlerin yatakları değiştirilerek bir kısmının kurutulması veya bentlenmesi yöntemi ile avcılık yapılması veya ızgaralarla balık toplanması yasaktır.

(10) İçme suyu rezervuarlarında, akaryakıt ile çalışan kayık, motor ve benzeri araçların kullanılması ve su alma noktasına 300 metreden daha yakın yerlerde su ürünleri avcılığı yasaktır.

(11) Özel avlanma izni gereken yerler haricinde, gün içinde av saati sınırlaması yoktur.

(12) Baraj göllerinde yapılan avcılıkta DSİ tarafından belirtilen güvenlik sahasında avlanmak tehlikeli ve yasaktır.

(13) a) Kiraya verilen istihsal sahalarında amatör avcılık yapılabilecek alanlar Bakanlık il müdürlüklerince belirlenir. Kiraya verilen istihsal sahası baraj gölü ise amatör balıkçılığa ayrılacak alan için DSİ Genel Müdürlüğü mahalli kuruluşundan da görüş alınır.

B) Kiraya verilen istihsal sahalarına, kiracı tarafından; kiralama yapanı, kira süresini ve amatör avcılık için belirlenen alanları gösterir bilgilendirme levhaları konulur.
C) Projeli olarak kiraya verilmiş göletlerde amatör avcılık yapılması yasaktır.

D) Kiraya verilen istihsal sahalarında avcılığın serbest olduğu dönemlerde, resmi tatil günlerinde kişi başına en fazla 3 iğneli bir olta takımı ile amatör avcılık yapılması serbesttir.

ORMAN İÇİ SULARDA AVCILIK

Tebliğ; MADDE 16 – (1) Orman içi sularda amatör avcılık için, Çevre ve Orman Bakanlığı mahalli birimlerinden, "Orman İçi Sularda Dönem Boyu Avlanma İzin Belgesi" veya "Günlük Avlanma Fişi" alınması zorunludur.

(2) Günlük Avlanma Fişi verme yetkisi, Çevre ve Orman Bakanlığınca belirlenecek esas ve usuller kapsamında, kendi mülki hudutları ile sınırlı olmak üzere, köy tüzel kişiliklerine devredilebilir. Bu tür alanlarda Gökkuşağı alabalığının bulunması durumunda, bu tür için zaman yasağı uygulanmaz.

(3) Gökkuşağı alabalığı avcılığında doğal alabalıklara uygulanan zaman yasağı geçerlidir.

(4) Tatlısu kefali avcılığında Çizelge-6'daki, orman içi suyun bulunduğu ilin yer aldığı bölgeye ait zaman yasağı uygulanır.

(5) Çevre ve Orman Bakanlığınca, özel avlanma izni ile avlanılan orman içi sularda gün içinde avlanma saati ve avcı sayısına sınırlama getirilebilir.

Denizlerde amatör avcılık

Tebliğ; MADDE 17 – (1) Denizlerde amatör avcılık, zaman yasağına tabi değildir. Denizlerde özel avlanma izni gerekmeyen yerler haricinde gün içinde av saati sınırlaması Yoktur.

(2) a) Denizlerde amatör avcılık parakete , pinter ve sepet gibi tuzaklar hariç olmak üzere; her türlü olta takımı, serpme, yemlik uzatma ağı ve sualtı tüfeği ile yapılabilir.

B) Bu Tebliğde özellikleri belirtilerek izin verilenler dışındaki her türlü ağ, tuzak ve patlayıcı, öldürücü, bayıltıcı, uyuşturucu, uyutucu, uyarıcı maddeler, karpit, sönmemiş kireç, balık otu v.b ile su ürünleri avcılığı yapılması, bu maddelerin gemilerde ve av mahallerinde bulundurulması yasaktır.

C) Kullanılacak serpme ağının, kapalı iken yerden yüksekliği 3 metreyi geçemez, göz açıklığı 28 mm.'den küçük olamaz.

(3) Bir amatör avcı en fazla 4 olta takımı kullanabilir. Olta takımındaki iğne sayısı, çapari hariç 6 adedi geçemez.

(4) a) Denizlerde gece zıpkın ve sualtı tüfeği ile avcılık yapılamaz.

B) Sualtı tüfeği ile yapılacak avcılıkta ışık kaynağı, şnorkel hariç yapay hava kaynağı, tüp, nargile, her türlü soluma cihazı ve yedek hava kaynağı kullanılamaz. Ancak amatör su altı avcılarının emniyeti açısından, en fazla 6 V (volt) gücünde fener bulundurulabilir.

C) Sualtı tüfeği ile orfoz ve lagos avcılığı yapılamaz.

Ç) 1 Mayıs- 30 Eylül tarihleri arasındaki dönemde şamandıralarla sınırları belirlenmiş yüzme alanları içinde, zıpkınla veya su altı tüfeği ile su ürünleri avcılığı yapmak yasaktır.
(5) Avlanması tamamen yasak olan türlere dışındaki her türlü doğal yem, mamul doğal yem ve yapay yemlerin denizlerde yapılan amatör avcılıkta kullanılması serbesttir.

YASAL İŞLEMLER VE YASAK KARARLARI

KORUMA VE KONTROLLE GÖREVLİ OLANLAR

Tebliğ; MADDE 18 – (1) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı teşkilatında ve Bakanlığa bağlı su ürünleri ile ilgili teşekküllerde su ürünlerinin, deniz ve iç suların koruma ve kontrolü ile görevlendirilen personel ile emniyet, jandarma, sahil güvenlik, gümrük ve orman muhafaza teşkilatları mensupları, belediye zabıtası amir ve mensupları, kamu tüzel kişilerine bağlı muhafız, bekçi ve korucular ile emniyet ve jandarma teşkilatının bulunmadığı yerlerde köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri koruma ve kontrolle görevlidir.

(2) Koruma ve kontrolle görevli olanlar, Su Ürünleri Kanunu kapsamına giren kabahatler hakkında tutanak tutmak, kabahatte kullanılan istihsal vasıtalarına ve elde edilen su ürünlerine el koymak, Su Ürünleri Kanununun Ek 3 üncü maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde idari para cezalarını kesmekle vazifeli ve yetkilidirler.
Cezalar

Tebliğ; MADDE 19 – (1) Koruma ve kontrolle görevli olanlar tarafından aykırılığın niteliğinin ticari veya amatör olup olmadığı; öncelikle avlanılan su ürünleri miktarı, kullanılan avlanma aracı ve karar vermeye etkili diğer hususlar göz önüne alınarak tespit edilir.

(2) Aykırılığın amatör avcılık kapsamında olduğu tespit edilirse, Su Ürünleri Kanununun 36 ncı maddesinin (a) bendinin 5 inci alt bendindeki idari para cezası verilir.

(3) Aykırılığın ticari avcılık kapsamında olduğu tespit edilirse, Su Ürünleri Kanununun 36 ncı maddesinin (h) bendi veya ilgilendirmesi halinde diğer bendlerindeki idari yaptırım kararları verilir.

YASAK KARARLARI

Tebliğ; MADDE 20 – (1) Bu Tebliğde belirtilen yasak, sınırlama ve yükümlülükleri belirlemeye ve ilân etmeye Bakanlık yetkilidir. Mülki idareler, diğer bakanlıklar ve ilgili kamu kuruluşları, özel ve tüzel kişiler bu tebliğde belirtilen yasakları, doğal afetler (kuraklık, sel, yangın, sağlık vb.) Haricinde kaldıramazlar, bu yasaklara aykırı veya yeni yasaklama kararı alamazlar, ilan edemezler.

ALAN YASAKLARI VE SINIRLAMALAR
YASAK FİİLLERİ TAKİPLE GÖREVLİLER.
Su ürünleri kanununa aykırı eylemleri önlemek, takip etmek, failleri yakalamak, gereken işlemleri yapmak, yakalanan kişi ve suç vasıtalarını yetkili makam ve yerlere teslim etmek. Su ürünlerini korumak, kontrol etmek görevi; Tarım ve Köyişleri Bakanlık görevlileri, Polis, jandarma, sahil güvenlik, gümrük ve orman muhafaza teşkilatları mensupları, belediye zabıtası, köy bekçisi ve korucular, köy muhtarı bu konuda işlenen suç ve kabahat fiilleri hakkında tutanak düzenlemek, istihsal vasıtaları ile faillerin elde ettikleri su ürünlerine el koymak, kabahat fiillerini işleyenleri yakalamak tutmak, şüpheli kişiler hakkında tutanak düzenleyip idari mercilere teslim etmek, idari para cezası ve gereken idari tedbirlerin alınabilmesi bakımından vazifeli ve yetkilidirler. Görevlilerin tutanağına göre her kuruluş kendi görev alanına giren yerlerdeki yasak fiiller için, İlgili kanunlarda belirtilmiş konularda idari yaptırım kararı alabilir. Orman içi sahalar için Orman İşletme Şefi idari yaptırım için karar verebilir.

SUÇ VE KABAHAT FİİLİ TESPİT TUTANAĞI DÜZENLENMESİ

Görevliler, arama, yakalama, tutma, götürme gibi kanuni yetkilerin kullanılması ile suç tutanağı düzenlemede, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre hareket ederler. Görevlilerin yetki ve sorumlulukları ile uyulması gereken kurallar CMK. Belirttiği gibi yapılır. Faillerin CMK. 147 maddesine göre tanınan kanuni haklarına riayet edilerek soruşturma yapılır.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa ve bu konunla alakalı olarak yayınlanan yönetmelikle getirilmiş olan emredici hükümlere aykırı bulunan fiillerin gerçek veya tüzel kişiler tarafından amatör maksatlı veya ticaret amacıyla fiilen işlenmeye başlanılmasıyla suç ve kabahat fiili oluşur. Kabahat veya suç fiili oluşmuşsa fiili tespit eden suç tespit tutanağı görevlilerce düzenlenir.

SUÇ TUTANAĞINDA YAZILMASI GEREKEN HUSUSLAR
Kabahat fiilinden dolayı fail kişiler hakkında düzenlenen tutanakta, Faillerin kimlik bilgileri, adı ve soyadı, işi, ikamet yeri adresi, kişiliği, ekonomik durumu, tespit edilir. Kimlik bilgileri ve devamlı ikamet yeri bilinmiyorsa, failler yakalanarak kimlik ve ikamet adresi tespiti için karakola götürülerek nüfus idaresindeki kayıtlardan istifade ile doğru ve gerçek hüviyet ve adres bilgileri tespiti yapılır.

Olayın görüldüğü tarihi ve saati, olayın oluş şekli ve işlendiği yerin ismi, mevki, mümkünse 1/25000 ölçekli haritadaki suç yerinin koordinatları, deniz, iç sular, doğal göl, gölet, akarsu dere, sulama kanalı, orman içi akarsu dere, Milli Park Ormanı, Muhafaza Ormanı, yasak saha, yasak bölge, av koruma, av üretme sahası, olduğu belirtilir.

Mümkünse olay yeri ve failler kameraya veya fotoğrafları çekilerek tutanağa eklenebilir. Bu şekilde çekim yapılması suçu ispatta delil olur ve ispatı kesinlikle sağlar.

Avlanmanın sınırlandırıldığı tarihler, avlanma mevsimi, avlanılan su ürününün adı, cinsi, büyüklüğü, ağırlığı, miktarı, avlanmanın ne ile hangi araç ve gereçler kullanılarak nasıl yapıldığı, bunlarla ilgili tahdit ölçüsü sınırlaması varsa standardına uyup uymadığı, tebliğdeki tarife ve ölçüler dışına çıkılıp çıkılmadığı, kimlerin niçin suçlandığı bu kişilerin savunma ifadeleri alınır. Ele geçirilen su ürünlerinin canlı veya cansız durumları belirtilir. Canlı olanlar aynı ortama iade edilir. Suçta kullanılan istihsal vasıtaları cinsi belirtilerek ve cansız su ürünlerine el konularak yediemine teslim edilir.

Avlanma ve kullanılan gemi, kayık ve bunları kullanan kişiler için izin ve ruhsat tezkeresi olup olmadığı, talep edildiği halde gösterip göstermediği belirtilir. Belge varsa tarih ve numarası suç tutanağına yazılır.

Faillerin yaptıkları kanun ve yönetmeliklere aykırı bulunan fiilleri açıklanır. Kendilerini savunacak delilleri varsa göstermeleri istenir. Kendisini savunmasına engel olunmaz. Lehine ve aleyhine olan hususlar tutanağa yazılır.

Suç veya kabahat ticaret maksadıyla veya sportif amacıyla işlediği ya da su ürünü müstahsili olup olmadığı, belgelere bakılarak faile sorulup araştırılıp durum açıklanır.

Failler su ürünlerini amatör maksatlı avlanıyorsa amatör tebliği kurallarına uyarak, Ticari olarak su ürünü avlayıp satan müstahsil kişilerden ise veya ticaret kastıyla avlanılıyorsa o takdirde Ticari maksatla avlanma tebliği hükümleri uygulanır. Bu konular yaptırım kararına da yazılarak belirtilir.

Faile CMK: 147. Maddesindeki kanuni hakları anlatılır. Tespit edilen durum hakkında hür iradesiyle ifadesi alınıp tutanak düzenlenir.

Su ürünlerine, fiilen kullanılmış avlanma araç ve gereçlere, av ürünlerine elkonularak, cinsi, miktarı, özellikleri belirlenir. Bunlar nerede kime yediemine teslim edildiği düzenlenen tutanağa yazılır. Bütün deliller yani fail için lehte ve aleyhte olan tüm olgu ve deliller toplanır.

Tutanakta, fiilin kanunun ve yönetmeliğin/ tebliğin hangi madde ve fıkrasına girdiği de açıklanmalıdır. Düzenlenen tutanak faillere okunur. Olayın oluş tarzına göre suçlama nedenleri ile ulaşılan kanaat belirtilir. Fail ve görevlilerce tutanaklar imzalanır. Şayet, imzadan kaçınan olursa bu durumun nedenleri kendisine sorulur. Verdiği cevap kısaca tutanağa imza yerine yazılıp belirtilir.

Hüviyeti bilinmeyen kişiler tutulur ve hüviyet ve ikamet yeri tespiti ve inceleme için karakola götürülür. Hüviyeti tespit oluncaya kadar bekletilir. Gerçek hüviyeti nüfus kayıtlarına göre doğru bir tarzda tespit olunur. Türk uyruklarla ilgili işlemler tamamlanınca serbest bırakılır. Yabancı uyruklular acele olarak C. Savcılığına götürülür.

İşlenen kabahatin maddi unsurları aşağıda açıklandığı gibi olabilir.
İstihsal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlara uymaması,
İstihsal vasıtalarının kullanılması usul ve esaslarına aykırılıklar,
Yönetmelik ile tebliğdeki yasaklara ve usullere uyulmaması,
Suçun veya kabahatin maddi unsurudur.

İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASI

1380 sayılı Özel Ceza Kanununda yazılı olan idari para ceza miktarı temel kabul edilir. Bu temel ceza her yıl için Bakanlar Kurulunca ilanla uygulanan yeniden değerleme

oranı kadar artırılır. Artırılan bu hesabın bir liradan aşağı kuruş kısmı tamamen atılır. Kanundaki cezaya kuruşsuz olarak ilave edilir Böylece o yıl için uygulanacak idari para cezası kuruşsuz olarak bulunur. Her yıl için bu şekilde devam edilir.

Kabahat fiilinin işlendiği yerin mevkii, coğrafi koordinatları tespit olunur. Fiilin işlendiği yeri ve koordinatlarını belirten harita ve kabahat fiili tespit tutanağı düzenlenir. Bunlara göre fiilin işlendiği yıl uygulanan idari para cezası ve yaptırım kararı alınır. Düzenlenen ceza yaptırım kararı faillere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. İdari yaptırım kararına Kabahat Kanunun 17. Maddesinde yazılı olan ve belirtilmesi gereken malumat yazılır. İdare kararına itiraz süresi ve itiraz davasının açılacağı yer mahkemesi adı, kararın veriliş tarihi ve ödeme şekli ve diğer hususlar açıkça belirtilerek fail bilgilendirilir.

İDARİ PARA CEZASI KESMEYE YETKİLİLER

Su ürünleri kanunun 36 m. Göre idari para cezası yaptırım kararı kabahatin işlendiği yerin en büyük mülki amiri tarafından veya denizlerde Sahil Güvelik Komutanlığı bot komutanı tarafından, Ormanlardaki kabahatler için o yerde görevli olan orman işletmesi şefi tarafından verilir. (6831 s.k. Md. 111/a.)

Mülki amirce, ceza kesme yetkisi 33. Maddede belirtilen kuruluş yetkilisine devrederek ilanla duyurmuşsa, idari para cezası ve yaptırım kararını görevli kuruluş yetkilisince de yazılıp imzalanarak uygulamaya konabilir.

İDARİ PARA CEZASI VE YAPTIRIM KARARININ ALINMASI

Failin yapmış olduğu avlanma amacının ticari veya sportif amaçla yapıldığı kendisine sorulup açıklanarak,1380 sayılı Kanunun hangi maddesinin hangi fıkrası ve hangi bendin hangi cümlesine uyduğu, denetlemeye imkân sağlaması bakımından idari para cezası yaptırım kararında açıkça belirtilmesi şarttır.

İDARİ YAPTIRIM KARARINDA BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR;

Faillerin kimlik bilgileri ve adresi,
Ceza uygulanmasını gerektiren kabahat fiili,
Fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller.
Fiilin işlendiği yer ve zamanı,
Kararı düzenleyen kamu görevlisinin adı soyadı, görevi, görev yeri adresi,
Açıkça gösterilerek açıklanır.
1380 sayılı kanunun 36. Maddesine göre cezayı kesecek makam ve kişiler belirtilmiştir.
Kabahatlerde uygulanacak idari yaptırım türleri Kabahatler Kanunu 16. Maddesinde, idari para cezası uygulaması 17. Maddede açıklanmıştır

Kararın dayanağı kabahatle ilgili olan kabahat tespit tutanağının tarihi ve numarası, fiilin ne olduğunun tarifi özet halinde karara yazılır.

Kabahat fiili tutanağı gereği, hemen idari yaptırım kararı yetkilisi tarafından alınarak o tarihe göre ceza artırılması gerekiyorsa artırılarak ceza hesaplanır ve idari para cezası tebligat kanununa göre faillere hemen tebliğ edilir. Milli Park ve Muhafaza Orman sahasında işlen suçlar gibi

FİİLİN İŞLENMESİNDE KULLANILAN EŞYA, VASITA VE SU ÜRÜNLERİNİN MÜSADERESİ;

Kabahat filinin işlenmesinde fiilen kullanıldığı tutanakla tespit edilmiş ve elkonmuş yediemine teslim edilmiş istihsal vasıtası araç, gereç ve malzemelerle cansız yakalanmış su ürünleri, fiilin işlendiği yerde görevli Sulh Ceza Mahkemesince TCK 54 maddesindeki şartlar varsa bunların müsaderesine karar verilir. 1380 sayılı kanunun 3. Md. De ve yönetmeliğin 13. Maddesi gereğince, zorunlu olarak ruhsat alınması gerektiği halde, yönetmeliğe aykırı olarak, ruhsatsız ve kaçak olarak avlanılan su ürünlerine, istihsal vasıtalarına, araç ve gereçlere el konularak, bunlar mahkemece müsadere edilir. Müsadere kararına karşı kanun yoluna başvurulabilir.

Müsadere mahallin Sulh Ceza Mahkemesince zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinden 15 gün içinde, zaruret görüldüğünde ise duruşma açılıp keşif, bilirkişi incelemesi, şahit ifadelerine ve taraf savunmalara göre müsadere kararı verilir. (1380 S.K. md.32.Bk.)

Müsaderesine karar verilenlerin mülkiyeti ilgili kuruluşa veya Devlete geçer. (K.K md.17 Bk.)

Su ürünlerinin doğal yapısı nedeniyle kısa zamanda bozulup insan sağlığına zararlı hale gelebilirler. Bu ürünleri yedieminde mahkeme sonuçlanıncaya kadar bekletmek ekonomik değer kaybı olduğundan, bunlar derhal açık artırmayla veya pazarlık usulü ile satışa çıkarılarak ilan edilip, pazaryerlerinde satışı yapılarak, tutar parası emanet hesabına alınır. Emanet hesabına alınan paranın Devlete gelir olarak kaydına karar verilebilir.

SU ÜRÜNLERİ RUHSAT TEZKERESİ ALINMASI VE VİZE EDİLMESİ

1380 sayılı Kanunun 3. Maddesinde; Su ürünleri müstahsili gerçek kişiler kendileri için tüzel kişiler, tüzel kişilikleri adına, ayrıca bu işte kullanacakları tekne ve gemileri için, bunların sahip veya donatıları için ayrıca ilgili İl Valiliklerden ruhsat almak zorundadırlar.
Kontrol görevlilerince, ruhsat talep edildiğinde görevlilere, izin ve ruhsat tezkeresinin gösterilmesi mecburiyeti vardır.

Orman bölgelerinde veya sulama tesislerinin bulunduğu sularda, su ürünleri istihsal edecekler, ruhsat tezkerelerini, mahalli Orman idaresi ve Devlet su işleri teşkilatına önceden vize ettirme mecburiyetindedirler.

Ticari amaç dışındaki, sportif amaçlı (amatörce) olarak yasak olmayan bölgelerde ufak vasıtalarla su ürünü istihsali yapacak, Türk ve yabancı kişilerin ruhsat tezkeresi alması gerekmez. Bunların avlanma usul ve esasları su ürünleri yönetmeliğin ve buna dayanılarak yayınlanan tebliğde belirtilmiştir.

Üzerinde silinti, kazıntı bulunan veya okunamayacak derece eskimiş, yırtılmış, fotoğrafı düşmüş, süresi bittiği halde yenilenmemiş su ürünü tezkerelerinin iptali gerekir.

CEZALARININ UYGULANMASI ESASLARI

İzinsiz Su Ürünü Avlayan Türk Uyruklu Kişilere 1380 S. Kanunun 36/1. Fıkrası a/1-1 Bendindeki Ceza Verilir.

1380 sayılı Kanunun 36. Maddesinde yazılı olan yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenlere 36. Maddesinde yazılı bulunan idari para cezaları ve tezkerelerin geçici süreli veya devamlı olarak geri alınıp iptali konusunda idari yaptırım kararını ilgili yetkililer verirler.

Su ürünleri istihsalinde kaptan ve balıkçı olarak çalışan kişilerin kedileri ve üretim işinde kullandıkları gemi ve tekneleri için bağlama limanına kayıtlarını yaptırıp çalışma ve

izin ruhsatını da mahallin en büyük mülki amirinden almak zorundadırlar. Ruhsat almadan gerçek kişi ve tüzel kişilerin, kooperatif veya şirketlerin su ürünü istihsal etmesi, kabahat nevinden idari para cezasını gerektiren fiildir.

Ceza verilebilmesi için, su ürününü istihsal etme işine fiilen başlamış olması yeterlidir. Yani ağ atıp balık çıkaran tekne kaptanı ve tayfaların yasak faaliyetine ait olan fiili eylemleri istihsal faaliyetidir. Geminin veya teknenin su ürününü avlanma faaliyetini yapmadan sadece yasak sahada dolaşması ve avlanma faaliyetine başlamamış olması suç ve kabahat sayılmaz. Su ürünlerinin avlanmasında kullanılan avlanma vasıtaları ile bunları sevk ve idare eden, gemi adamlarından kaptan, balıkçı reisi, balıkçı işçileri ve tayfalar için de ruhsat tezkeresi almak zorunluluğu vardır. Gemideki aşçı ve hekim için ruhsat alınması gerekmez.

Su ürünü müstahsili olan gerçek kişilere ve ayrıca tüzel kişi kooperatif veya şirketler adına ruhsat tezkeresi alınmamışsa, bu durumda tüzel kişilik adına da idari para cezası verilir.

Gemi ve büyük tekneler için ruhsat tezkeresi almadan su ürünü avlayan gerçek ve tüzel kişiler hakkında yukarıdaki maddeye uyularak, idari para cezası Kabahatler Kanunu ve Su Ürünleri Kanunu kurallarına göre ayrı ayrı olarak kişilere ve tüzel kişiliklere ceza verilir.

Özel veya tüzel kişiler, yasaklanan kurallara uymayıp fiilin işlenmesine başlanmış olduğu görülüp tespit edilmişse, fiilin işlenmesine bizzat katılan kişilerden her biri, yaptığı yasaklanmış eylemi işlemekten dolayı, kanunen sorumlu tutulurlar. Bunların her birine idari para cezası verilir.

Yasaklama dışında kalanlarla yasak fiillere katılmamış kişiler gemide bulunsa bile bu kişiler kabahatli sayılamazlar. Bu kişiler hakkında idari para cezası verilemez. Çünkü bu kişiler yasaklara aykırı eylemin faaliyetine katılmadığından dolayı bu kişilere ceza verilemez

SU ÜRÜNLERİ KANUNU İDARİ PARA CEZALARI

1380 S.K. 36.Md. Göre	SU ÜRÜNLERİ İLE İLGİLİ KABAHAT FİİLİNİN AÇIKLAMASI	2004 yılı İd. Pa. Ce. Ceza TL. Yeni
A- 1	1380/3. Mad. İkinci fıkrasına göre; Su ürünleri müstahsili gerçek kişiler kendileri için ve tüzel kişiler, tüzel kişilikleri adına ruhsat tezkeresi almak zorundadırlar. Bu ruhsat tezkeresini almadan su ürünleri istihsal edenlere, ikiyüzellibinlira idari para cezası verilir. Ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Eylemin ruhsatsız gemilerle tekrarı halinde avcılıkta kullanılan ağ, olta ve benzeri istihsalin gerçekleştirildiği araçlar zapt ve mahkemece müsadere edilir.	250,-
A-2	1380/3. Maddenin Üçüncü fıkrası gereğince, Gemisi için ruhsat tezkeresi almayan gemi sahipleri veya donatanlarına bir milyar lira idari para cezası verilir. Ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Eylemin ruhsatsız gemilerle tekrarı halinde avcılıkta kullanılan ağ, olta ve benzeri istihsalin gerçekleştirildiği araçlar zapt ve mahkemece müsadere edilir.	1000,-
A-3	1380/3. Maddenin Beşinci fıkrası gereğince, ruhsat	250,-

	tezkerelerini ilgililere göstermeyenlere ikiyüzelli milyon lira idari para cezası verilir.ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir.	
A-4	1380/ 3. Md. Altıncı fıkrası gereğince Orman bölgelerinde veya sulama tesislerinin bulunduğu sularda su ürünleri istihsal edecek müstahsiller, ruhsat tezkerelerini mahalli orman ve Devlet Su İşleri Teşkilatına önceden vize ettirmeye mecburdurlar. Ruhsat tezkerelerini yetkili mercilere vize ettirmeden fıkrada gösterilen yerlerde su ürünleri istihsal edenlere yüzeli milyon lira idari para cezası verilir. Ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir.	150,-
A-5	1380/3. Md.Yedinci fıkrasına göre, Ticari amaç dışı veya spor maksadıyla yasak olmayan bölgelerde ufak vasıtalarla su ürünleri istihsal edecek Türkler ve yabancılar ruhsat tezkeresi almak zorunda değildir. Bunların avlanma usul ve esasları ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir. Çıkarılacak yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edenlere. Ruhsat tezkeresini almadan elde edilen su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir.	150,-
B	Genel, katma ve özel bütçeli idareler ile Devletin ve kamu iktisadi teşebbüslerinin hüküm ve tasarrufu altında bulunan su ürünleri üreme ve istihsal yerlerinin doldurulması, kurutulması, kısmen veya tamamen şeklinin değiştirilmesi veya buralardan kum, çakıl, taş çıkarılması, taş, toprak, moloz ve benzeri maddelerin dökülmesi gibi üreme ve istihsale olumsuz tesir edebilecek teşebbüslerde bulunulmadan önce Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının mütalaasına dayalı olarak ilgili mercilerden izin alınması zorunludur. 1380/7 nci maddede belirtilen fiilleri ilgili mercilerden izin almaksızın yapanlara, fiilin içsularda gerçekleşmesi halinde bir milyar lira, denizlerde vuku bulması halinde ise iki milyar lira idari para cezası verilir. Çıkarılan kum, çakıl, taş ve benzeri maddelerin zapt ve mahkemece müsaderesi ile ilmi ve teknik bakımlardan istihsal yerlerinin eski şekline döndürülmesinin mümkün olduğu durumlarda, masrafları yapanlara ait olmak üzere eski şekline döndürülmesine karar verilir.	1000,- 2000,-.
C C	Su ürünleri yetiştiricilik tesisleri kurmak isteyenler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığından izin almak zorundadır. *13 üncü maddenin birinci fıkrasına aykırı olarak izinsiz kurulduğu* Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tespit edilen tesis sahiplerine bir milyar lira idari para cezası verilir. Tesisin yönetmelikte belirtilen şartlara uygun hale getirilmesi için altmış gün süre tanınır. Bu süre sonunda aykırılığın devam etmesi durumunda iki milyar lira idari para cezası verilir. Aykırılığın giderilmesi ya da tesisin faaliyetine son verilmesi için otuz gün daha süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın devam ediyor olması durumunda üç milyar lira idari para cezası ve tesisin mahkemece kapatılmasına karar verilir.	1000,- 2000,- 3000,-
	1380/13 üncü maddeye göre çıkarılan su ürünü yetiştiriciliği yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere bir milyar lira idari para cezası verilir. Su ürünü Yetiştiricilikle ilgili usul ve esaslar Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.	1000,-
D	19 uncu maddeye aykırı hareket edenler bir milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır. İstihsal edilen su ürünleri ile	1000,-

	aykırılığa neden olan eşya, alet, edevat, teçhizat zapt ve mahkemece müsadere edilir. 1380/ Madde 19 - Bomba, torpil, dinamit, kapsül ve benzeri patlayıcı maddeler öldürücü veya uyuşturucu maddeler, sönmemiş kireç ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi alınmaksızın elektrik cereyanı, elektroşok ve hava tazyiki ile su ürünleri avlanması yasaktır. Tespit olunacak belli bir aydınlatma gücünü geçmemek üzere elektrik cereyanı ile aydınlatma ve münhasıran denizlerde olta ile avlanan su ürünlerinin denizden çıkarılmasında elektroşok usulünün uygulanması müsaadeye bağlı değildir. Bu maddenin uygulanmasına ait esaslar yönetmelikte gösterilir.	
E	1380/ 20 nci maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler bir milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır. Suç; fabrika, imalathane ve atölye gibi tesis sahipleri ve bunların sorumlu kıldığı kişiler tarafından işlenildiği takdirde, on milyar lira idari para cezası hükmolunur. Bu gibilerin faaliyetlerinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerinin zarar vermeyecek hale getirilmesine mahkemece karar verilir.	1000,- 10 000,-
F	1380/21 inci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenler beş milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır ve istihsal ettikleri su ürünleri ile bunların istihsalinde kullanılan istihsal vasıtaları, zapt ve mahkemece müsadere edilir. 1380/Madde 21 - (Değişik fıkra: 22/07/2003 - 4950 S.K./2. Md.) Türk vatandaşı olmayan kişilerin su ürünleri avcılığı yapmak üzere 2674 sayılı Karasuları Kanununun 1 inci maddesinde yazılı karasularına veya 4 üncü maddesinde yazılı içsulara girmeleri ve bu sularda su ürünleri avcılığında bulunmaları yasaktır. Ancak, 3 üncü maddenin 7 nci bendinde yazılı yabancı turistler ile Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi gereğince 14 üncü maddede gösterilen etüt ve araştırma işlerinde çalışacak yabancılar bu hükümden müstesnadır.	5000,-
G	22 nci maddeye aykırı hareket edenler beşyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. Bu gibilerin faaliyetleri mahkemece durdurulur ve masrafları kendilerine ait olmak üzere engellerin kaldırılmasına karar verilir. 1380/Madde 22 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının müsaadesi alınmadan akarsularda su ürünlerinin geçmesine veya yetişmesine engel olacak şekilde ağlar kurulması, bent, çit ve benzeri engeller yapılması yasaktır. Akarsular üzerinde kurulmuş ve kurulacak olan baraj ve regülatör gibi tesislerde su ürünlerinin geçmesine mahsus balık geçidi veya asansörlerin yapılması ve bunların devamlı olarak işler durumda bulundurulması mecburidir.	500,-
H	1380/23 üncü maddenin (a) bendi ile (b) bendinin birinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere, beşyüz milyon lira idari para cezası verilir, istihsal olunan su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Aykırılığın gırgır ağları ile avlanan balıkçı gemileri kullanılarak yapılması halinde, bu gemilerin sahip veya donatanlarına ceza iki misli olarak uygulanır. Suçta kullanılan gemiler ile gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat tezkereleri; suçun ilk defa işlenmesi halinde bir ay, ikinci defa işlenmesi halinde üç ay süre ile geri alınır, tekrarlanması halinde iptal edilir.	500,-

	Aykırılığın bu Kanuna istinaden bölgeler, mevsimler ve zamanlar bakımından konulacak düzenlemelere uyulmayarak işlenmesi halinde, gemiler haricindeki istihsal vasıtaları da zapt ve mahkemece müsadere edilir. 23 üncü maddenin (b) bendinin ikinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere bir milyar lira idari para cezası verilir. GENEL YASAKLAR, TAHDİT VE MÜKELLEFİYETLER: 1380/Madde 23 - a) Su ürünleri istihsalinde kullanılan istihsal vasıtalarının haiz olmaları gereken asgari vasıf ve şartlar ile bunların kullanma usul ve esasları; B) (Değişik birinci fıkra: 22/07/2003 - 4950 S.K./3. Md.) Sağlık, memleket ekonomisi, seyrüsefer, teknik ve bilimsel yönlerden bölgeler, mevsimler, zamanlar, su ürünleri cinsleri, çeşitleri, ağırlık, irilik, büyüklük gibi vasıflar bakımından konulacak yasak, sınırlama ve yükümlülükler yönetmelikle düzenlenir.	1000,-
İ	1380/24 üncü maddenin (a) bendinde belirtilen alanlarda trol ile su ürünleri istihsalinde bulunanlar üç milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır ve istihsal olunan su ürünleri ile istihsal vasıtaları zapt ve mahkemece müsadere edilir. 24 üncü maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki dip trolüne ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler iki milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır, istihsal olunan su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Suçta kullanılan gemiler ile gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat tezkereleri; suçun ilk defa işlenmesi halinde bir ay, ikinci defa işlenmesi halinde üç ay süre ile geri alınır, tekrarlanması halinde iptal edilir. Aykırılığın bu Kanuna istinaden bölgeler, mevsimler ve zamanlar bakımından konulacak düzenlemelere uyulmayarak işlenmesi halinde, gemiler haricindeki istihsal vasıtaları da zapt ve mahkemece müsadere edilir. Yasak bölgelerde veya yasak zaman ve mevsimlerde dip trol ağları denizde veya toplanıp bordaya alınmış durumda tespit edilenler, göz açıklıkları tayin olunan asgari ölçülerden küçük dip trolü ağlarını her ne suretle olursa olsun gemilerinde bulunduranlar ile orta su trolünü veya kombine trolü dip trolü olarak kullananlar hakkında, ikinci fıkradaki cezalar hükmolunur.	3000,- 2000,- 2000,-
J	23 ve 24 üncü madde ile getirilen yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı olarak elde edilen su ürünleri ile 25 inci madde ile satışı, nakli ve imalatta kullanılması yasak edilen su ürünlerini satanlar, nakledenler veya bunları imalatta kullananlar, işleyenler, muhafaza edenler ve ihraç edenler beşyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca suç konusu su ürünleri ile yapılan imalatlar zapt ve mahkemece müsadere edil	500,-
K	26 ncı maddeye göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere, idari para cezası verilir. Ayrıca, suç konusu su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edilir. Balıkhanelerin kuruluş ve işletme esasları, Başbakanlık, İçişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının görüşü alınarak, çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.	150,-
L	28 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeleri, ilgililere zamanında ve doğru olarak vermeyenler, ikiyüz milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. 1380/Madde 28 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının, su ürünleri müstahsilleri ile su ürünleri ile iştigal eden tacir, sanayici ve esnaftan bu işlerine müteallik lüzumlu göreceği bilgileri ve	200,-

	belgeleri isteyebilir. İstenilen bilgi ve belgeleri ilgililer tayin edilen müddet içinde ve istenilen şekilde vermeye mecburdurlar. Bu madde gereğince verilen ferdi ve hususi bilgi ve belgeler ifşa edilemeyeceği gibi verenler aleyhine delil ve vesika olarak da kullanılmaz.	
M	1380/29 uncu madde hükümlerine aykırı hareket edenler, ikiyüzelli milyon lira idari para cezası ile cezalandırılır. **Suç konusu yasak vasıtalar zapt ve mahkemece müsadere edilir. Bu maddede yazılı idari para cezaları, tam boyu oniki metre dahil yirmiiki metreye kadar olan gemiler için iki katı, yirmiiki metre ve daha uzun gemiler için üç katı olarak uygulanır. Bu maddede sayılan suç konusu fiillerin tekrarı halinde idari para cezaları iki misli olarak uygulanır. Suç konusu fiillerin tekrarı, suçun tespit edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilk cezaya konu suçun tekrar işlenmesini ifade eder. YASAK VASITA VE HÜKÜMLERİN İSTİSNAEN KULLANILMASI: 1380/Madde 29 - Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlıkları münhasıran ilmi ve teknik etüt ve araştırmalar yapılması maksadiyle ve su ürünleri avcılığında kullanılması yasak vasıta ve usullerin muayyen yerlerde ve muayyen müddetle, bu hususta vazifeli ve salahiyetli kıldığı kimseler tarafından kullanılmasına müsaade edebilir. Yasak vasıta ve usullerle yapılan ilmi ve teknik etüt ve araştırmalardan elde edilen su mahsulleri hiçbir suretle satılamaz, gerekirse imha olunur.	250,-
	MUHAKEME USULÜ: 1380/ Madde 32 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./4. Md.) Bu Kanunda yer alan mahkemece yerine getirilecek görevler zaruret görülmeyen hallerde sulh ceza mahkemelerince onbeş gün içerisinde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır. **İdari yaptırım kararlarına itirazlar 1380/Ek 4. Madde uyarınca idari kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde yetkili idare mahkemesinde itiraz davası açabilirler.	
	1380/ Madde 33 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./5. Md.) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı teşkilatında ve Bakanlığa bağlı su ürünleri ile ilgili teşekküllerde su ürünlerinin, deniz ve içsuların koruma ve kontrolü ile görevlendirilen personel ile emniyet, jandarma, sahil güvenlik, gümrük ve orman muhafaza teşkilatları mensupları, belediye zabıtası amir ve mensupları, kamu tüzel kişilerine bağlı muhafız, bekçi ve korucular ile emniyet ve jandarma teşkilatının bulunmadığı yerlerde köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri bu Kanunla ve bu Kanuna istinaden konulan yasaklardan dolayı, bu Kanun kapsamına giren suçlar hakkında zabıt varakası tutmak, suçta kullanılan istihsal vasıtalarını ve elde edilen su ürünlerini zapt etmek ve bunları 34 üncü madde hükmü saklı kalmak şartı ile adli mercilere teslim etmek; ek madde 3'te yer alan hükümler çerçevesinde idari para cezalarını kesmekle vazifeli ve yetkilidirler.	
	ZAPT EDİLEN SU ÜRÜNLERİ VE İSTİHSAL VASITALARI: 1380/Madde 34 - (Değişik madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./6. Md.) Elkonup zapt edilen su ürünleri ve istihsal vasıtaları en yakın	

	Bakanlık laboratuarında veya kamu kuruluşlarında görevli veteriner hekim, Hükümet, belediye veya sağlık merkezi tabiplerinden birine muayene ettirilir. Tüketiminde veya kullanılmasında sakınca görülmeyenler, derhal mahallin en büyük maliye memuru marifetiyle, maliye teşkilatı bulunmayan yerlerde belediye veya ihtiyar heyeti tarafından en yakın satış yerinde açık artırma sureti ile satılır. Satışa ait bir zabıt tutanağı düzenlenerek, satış bedeli tahkikat sonucuna kadar adli mercilerin emrinde olmak üzere maliye veznesine emaneten yatırılır. Sanığın mahkumiyetinin kesinleşmesi halinde satış bedeli ilgili vezneye gönderilir. Satılamayan veya muhammen bedel üzerinden alıcı bulamayanlardan, insan tüketiminde kullanılması mümkün olanlar Bakanlıkça belirlenen sosyal yardım kurumlarına bağışlanır. B) Zapt edilen istihsal vasıtalarından sahipleri belli olanlar, muhakeme neticesine kadar yedieminde tutulur. Zapt edilen istihsal vasıtalarından sahiplenilmeyen ve avcılıkta kullanılmasında sakınca görülmeyenler on günlük süre sonunda mahallin en büyük maliye memuru marifetiyle satılır. Satılamayanlar ve avcılıkta kullanılması sakıncalı görülenler bilimsel kuruluşlara bağışlanır. C) Bağışlanamayan su ürünleri ve istihsal vasıtaları imha edilir. İnsan tüketiminde kullanılması sakıncalı görülen, sanayide hammadde olarak kullanılması mümkün olmayan veya kullanılması mümkün olmakla birlikte satılamayan su ürünleri hakkında da aynı işlem uygulanır. Bu Kanunla ve bu Kanuna istinaden konulan yasaklardan dolayı zapt edilen su ürünlerinden canlı olanların deniz ve içsulara iadeleri veya bunlar için yapılacak Diğer işlemler yönetmelikle düzenlenir.	

TİCARİ AMAÇLA İZİNSİZ OLARAK SU ÜRÜNÜ AVLANILMASINDA 1380 S. KANUN 36/1 FIKRASI A/1-2 BENDİ CEZA UYGULAMASI

Ticari amaçlı su ürünü istihsali yaparken su ürünleri istihsalinde fiilen bu maksat için kullanılan gerçek ve tüzel kişilerin gemi ve tekneleri ruhsatsızsa ve bunlarla kasıtlı olarak su ürünü istihsal edilmesi halinde, gemi sahipleri veya bu işe uygun olan büyük teknelerin sahipleri ve mal sahibi adına hizmet yapan kaptanları ile balık tutma işinde fiilen çalışmış olan işçiler hakkında, 1380 sayılı Kanunun 3/3. Fıkrası yoluyla,36. Madenin a/1–2 bent'i uyarınca İdari para cezası kararı alınıp tebliğ edilerek cezalandırılırlar.

1380 s.k. Değişik 36/1 fıkranın (a) bendi 3. Fıkrası uyarınca yukarıdaki madde eyleminin tekrarı halinde avcılıkta kullanılan ağ, olta, vb. İstihsal vasıtaları ile avlanılan su ürünleri görevlilerce zapt ve mahkemece müsadere edilir. 2 yıl geriye doğru aynı gemi ile yasak ve ruhsatsız avlanma fiilinde tekrar kullanılmayan gemiler zapt edilmezler. Diğer malzeme ve ürünler zapt edilir. 36/1 fıkra a/1-1. 1-2.,, 1-4, ve 1-5. Bendinde belirtilen ihlallerde 36/1. Fıkra a/2 bendi uyarınca su ürünlerinin zaptı ve müsaderesi gerekir.

RUHSAT TEZKERESİ OLMAYANIN CEZASI;

Su Ürünleri Kanunun 33. Maddesinde sayılan görevlilerin kontrol ve koruma görevleri sırasında ruhsat tezkeresini göstermesi talep edildiği halde, ruhsat tezkeresini göstermeyenlere ve süresi geçmiş tezkereyi gösterenlere, 1380 sayılı. Kanunun 36/1. Fıkra a/1–5 bendi suçu oluşur ve 3/5 fıkrası yoluyla yukarıdaki maddeye ait hükümler uygulanarak idari para cezası verilir.

Orman Sahasındaki Göl, Gölet, Akarsularda İzinsiz Su Ürünü Avlanılması; Valilikten alınmış o yılın geçerli ruhsatlarını, görevli kuruluşa vize ettirmeden avlananlar veya usule uymadan avlanmışlarsa o takdirde kabahat fiili oluşur. Vize işlemi tamam olsa bile tebliğle getirilen sınırlamalara, yasaklamalara tedbirlere uymadan avlanma eylemine başlamışlarsa,

1380 s.k. 36/1 fıkra. A/1–4 bendine aykırılık halinde, bu maddelere göre kabahat fiillerini kişiler ve tüzel kişilikler işlemiş olurlar. Yukarıdaki fiili işleyenlere ayrı ayrı olarak idari para cezası verilir.

Kanunun 36/1 fıkra a/2. Bendi 1. Cümle uyarınca vizesiz ve yasak usulle yasak bölgede avlananların avladıkları su ürünlerine görevlilerce el konularak mahkemece müsadere olunur.

Ayrıca vize alınmış fakat yasak istihsal vasıtası ve malzemesi kullanılmışsa; Kanun 23/a bendi yoluyla eylem 36/1. Fıkra h–1 bendine göre ceza verilir.

Vizesiz olarak yasak bölgede avlanma fiili işlendiğinde; 23/b-1. Bendi yoluyla 36/1. Fıkra h-1. Bendi uygulanarak cezalandırılırlar.

SU ÜRÜNÜ İSTİHSAL SAHASI VE AVA YASAKLI YERDEN İZİNSİZ TAŞ, KUM, ÇAKIL, MADEN, TOPRAK ALINMASI;

Devlete ve kişilere ait olan su ürünü üretme ve istihsal yerlerinden izin alınmadan kum çakıl alınması, maden, taş, toprak, çıkarılması, çöp dökülmesi, bu yerlerin kurutulması, su ürünlerinin üremesine ve istihsaline olumsuz tesir eden değişikliklerin yapılması, önceden izin almaya tabidir. Bunlara uymayanlara idari para cezası ve ayrıca buraları eski hale getirmek için tazminat alınır.
1380 s.k. 7. Md. Ve 36/1 Maddesi (b) Bendi Cezası

Fiilin iç sularda gerçekleşmesi durumunda idari para cezası verilir. İdari para cezası miktarı fiilin işlendiği yıldaki miktara göre uygulanır. 36/1 fıkra (b) bendi 2. Cümlesi uyarınca fiilin denizlerde işlenmesi halinde, idari para cezası ilgili yıl için uygulanır. Her eylem için ayrı ayrı olarak ve eylemin işlenmesine fiilen katılanların hepsine idari para cezası verilir. Fiilin işlenmesinde kullanılan dozer, kepçe, traktör, kamyon ve iş makineleri zapt edilerek, TCK. 54. Maddesi uyarınca müsadere hükümleri uygulanır. Tahrip edilen sahanın eski haline getirme masrafları da tazminat olarak faillerden mahkeme yoluyla talep edilir.

Yukarıdaki fiiller için hem 1380 sayılı yasanın 7. Maddesi ile Taşocakları Nizamnamesinin 30 maddesi hükümleri ayrı ayrı uygulanmalıdır.

Denizden, göllerden, akarsulardan kum, çakıl, taş, maden çıkaranlara 1380 sayılı kanunun 36/1 fıkra (b) bendi hem de taş ocağı nizamnamesi hükümleri ayrı ayrı uygulanacaktır. Cezalardan biri idari para cezası diğeri adli para cezasını gerektirmektedir.

Su ürünlerinin tabii istihsal yerleri ile su ürünü üretme sahalarında su ürünlerinin yok olmasına, suların kirletilmesine, zehirli atıkların bırakılmasına,üreme alanlarını bozulmasına, tahrip edilmesine müsaade olunmaz. Tahribatı gerçekleştirenlerden bilirkişi incelemesi ile eski haline getirme için maliyeti hesaplatılarak faillerden ayrıca talep edilir. Su ürünleri üretme sahalarından kum, çakıl ve taş alınması yasaktır. Yasaklara aykırı davrananlar hakkında zabıt tutulur.
Faillerin eylemlerinin niteliğine, fiillerin işlendiği yerlerin vasfı ile belirlenen sınır araştırması yapılarak failin fiiliyle ilgili savunma ifadesi de alınarak kum, taş, çakıl kazılıp

alınan yerin mevkii ile hangi özel konulu kanun kapsamına dâhil olan yerlerden ise, o kanun uyarınca ceza uygulaması yapılması gerekir.

Fiil nerede hangi vasıftaki sahada işlenmiştir? Örneğin; Liman sahasında mı, deniz içindemi, deniz kıyısında mı, hali arazide mi, dere yatağında mı, turizm teşvik sahasında mı, su ürünleri üretim veya istihsal sahasından mı? Milli Park ormanında mı yapıldığı araştırması mutlaka yapılması gerekir. Fiilin işlendiği yerin 1/25000 ölçeli memleket haritasındaki yeri koordinatlarının tespiti ile sahayı gösteren kroki ve haritası çizilmelidir. Fiili tespit eden bu çeşit ispat belgeleri ve fotoğrafları çekilmelidir.

İzinsiz olarak kum, çakıl, taş alınan saha 1380 sayılı Kanunun 5, 6, 7. Maddelerine dâhil su ürünleri üretme ve istihsal sahası içinde ise o takdirde kabahatin vasfına göre 36 maddesi uyarınca idari para cezası ve sahanın eski haline getirilebilmesi için lazım gelen tazminat faillerden bu kanuna göre istenir.

Saha 1317 sayılı Taş Ocakları Nizamnamesi kapsamında ise bu taşocakları Nizamnamesine göre ceza uygulanır. Şayet saha Turizmi Teşvik Kanununa tabi olan turizm bölgesi veya turizm merkezi olarak belirlenmiş bir yerde ise 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanun 6. Maddesi delaletiyle su ürünleri kanunun 36/a maddesindeki ceza uygulanır. Saha 618 sayılı Limanlar Kanununa tabi bir yerse 618 sayılı Kanun uygulanır. Kıyı Kanunun uygulandığı bir yerde Kıyı Kanunu cezalarının uygulaması gerekir.

Devletin hüküm ve tasarrufunda bulunduğu yukarıdaki özel kanunların uygulandığı sahalardan, izinsiz ve ruhsat tezkeresiz kaçak olarak kazılıp çıkarılan, götürülen toprak, kum, çakıl ve taşlarla birlikte fiilin işlenmesinde kullanılan vasıtalara aletlere malzemelere de el konulur. Bunlar mahkemece müsadere edilerek bedeli Hazineye gelir kaydedilir. Ayrıca bu sahalardaki tahribat zararları ve eski hale getirme giderleri de faillerden ayrıca tazminat olarak istenir.

1380 sayılı Kanunun değişik 36/1.fıkrası c–1. Bendi uyarınca izinsiz su ürünü tesisleri kuranlara, Tarım Bakanlığınca idari para cezası üç aşamalı olarak verilir. Tesis izinsiz kurulmuşsa idari para cezası uygulanır. Birinci cezadan sonraki tesislerin kanuna uygun hale getirilmesi için alınması gereken tedbirler ilgiliye yazılı olarak tebliğ edilerek 60 gün süre verilir. Bu sure içinde tesislerdeki tedbirler alınmamış noksanlıklar giderilmemişse, ilk verilmiş cezadan başka ayrıca, cezanın iki katı verilir. İkinci defa uyarılarak ceza verildikten sonra tekrar 30 günlük süre verilir. Bu süre içinde de noksanlıklar giderilmemiş gerekli tedbirler alınmamışsa, o zaman cezanın 3 katı idari para cezası verilir. Yine istenilenler yerine getirilmemiş ise o zaman Sulh Ceza Mahkemesine yapılan bildirimler gönderilerek tesisin kapatılması yönünde karar alınması yoluna gidilerek, tesisin kapatılması kararı kesinleşirse 33. Madde belirtilen yetkililerce karar infaz edilir.

1380 sayılı Kanunun 36/1 fıkrası c-2 bendine ve bu konuda yayınlanan yönetmeliğe aykırı hareket edenlere idari para cezası uygulanır.

SU ÜRÜNLERİ AVLANMA YASAKLARI VE CEZA HÜKÜMLERİ

Su ürünlerini iç sular ve denizlerde istihsal ederken patlayıcı, zehirleyici, uyuşturucu, bayıltıcı su ürünlerine zarar verici maddelerin kullanılması yasaktır. Bunlar; Bomba, torpil, mayın, karpit, dinamit ve kapsül gibi patlayıcı maddeler, öldürücü ve uyuşturucu maddeler, sönmemiş kireç, elektrik cereyanı, elektroşok, elektrikle büyük ölçüde ışıklandırma yapılarak, hava tazyiki, tüp gaz, sentetik veya bitkisel zehirleyici ve uyuşturucu maddeler suya bırakılarak avlanılması su ürünleri için büyük ölçüde zararlı olduğundan, bu şekillerde avlanılması yasaktır. Bu fiiller tek başına veya birkaç kişinin iştirakiyle de işlenebilir. Fiilin işlenmesine bir iş ve eylem yaparak iştirakle katılanlar fail olarak fiilinden dolayı sorumlu tutulup kabahatli olurlar. (1380 s.k. 19.- yönetmelik md.9,10. Bk.)

Bu suçla ilgili suç tespit tutanaklarında, suçun işlenmesiyle meydana geldiğinin, görgü tanıkları, kullanılan madde ve malzemeler, balıklarda görülen bayılma durumları, yaralanma iz ve belirtileri açıklanarak delillerle suçu veya kabahati ispatlamak gerekir. Suç tutanaklarında eylemin yapılış tarzı, işleniş biçimi, eylemin işlendiği yer ve zaman, eylemin su ürününde meydana getirdiği tahribat durumu, faillerin ifadeleri, tanıkların olayı görmesi ve anlatımları, bilirkişi inceleme raporu içeriği birer delildir. Örneğin: İçine nitrat, amyant koyarak patlayıcı haline getirilmiş şişeyi fail tarafından suya atınca suç tamamlanmış olur. Şişeyi suya atmadan yakalanmışsa eylem teşebbüs halinde kalır. Bu durumda ceza uygulanamaz. Kabahatlerde teşebbüs cezalandırılmaz.

Jeneratörle elektrik elde edip kablo ile dere suyuna, arka, göle, gölete, deniz suyuna elektrik akımı verilip avlanma yapılmışsa, bu avlanmada kullanılan balıklar, jeneratör, ağ, kepçe, kablo, gibi avlanma fiilinin gerçekleşmesinde fiilen kullanılan bütün malzemelere görevlilerce el konur ve bunlar suçun işlenmesine iştirak ettirildiğinden dolayı mahkemece müsadere olunur.

Dinamitle balık avlama gayesi ile dinamiti su içine atanla balıkları sudan çıkarıp kıyıya atanlar birlikte bu dinamiti avlayana satan veya veren kişiler birlikte suça iştirakten dolayı suçu işlemiş sayılırlar.

Balık avlama amacıyla içinde sönmemiş kireç ve barut doldurularak patlayıcı haline getirilen şişeyi suda patlatılması halinde, eylemin amaçladığı sonuç meydana gelmişse, kabahat fiili tamamlanmış demektir. Bu durumda eylem teşebbüs safhasını geçmiş kabahat fiil gerçekleşmiş demektir. Avlanmanın serbest olduğu yerler ve zamanda yasak kapsamı dışında kalan vasıtalarla avlanma suç veya kabahat sayılmaz.

Yönetmeliğin 10. Maddesinde, su altındaki ürünlerin ve üreme sahasının korunması için, avlanma kastı olmaksızın, bilimsel amaçla su altındaki gemi, anfor, fosil çıkarma, sondaj yapmak isteyenlerin Tarım ve Köyişleri Bakanlığına haber verip çalışma sahası için izin alınması gerekir. İzinsiz çalışma yapanlar kabahat fiili işlemiş sayılırlar. Faillerin avlanma maksadıyla tek başına veya iştirak halinde birlikte ürün istihsal eyleminin yapılmasıyla kabahat fili oluşur.

Su Ürünleri Kanunun 35/1 maddesinde ve tebliğin 17. Maddesinde " Av Vasıtaları Yasakları "açıklanmıştır. 1380 sayılı Kanunun 23/a maddesinde ise av istihsal vasıtalarının özellik ve vasıfları, standart yapısı, kullanım usulü, açıklanmıştır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenen yönetmelikle açıklanan özelliklere sahip olmayan standarda uymayan av vasıtalarıyla avlanmak kabahat fiilidir.

1380 sayılı kanunun Kanununun 25 ve 36. Maddeleri uyarınca avlanılmış su ürünlerine ve istihsal işinde kullanılmış vasıta ve malzemelere görevlilerce el konularak zapt olunduğunda, Sulh Ceza Mahkemesince müsadere edilir. Yasaklanmış yöntemlerle ve yasaklanan istihsal vasıtalarıyla yapılmış olan avlanmalarda 1380 sayılı Yasanın 34. Maddesi uyarınca su ürünleri ile istihsalde fiilen kullanılmış avlanma fiilinin gerçekleşmesinde katkısı ve etkisi olan alet, malzeme ve vasıtalar zapt edilerek müsadere olunur. Bunların satışı 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.

SULARA ZARARLI MADDELERİN DÖKÜLMESİ

Devlet Ormanı içindeki sulak yerlere, gölet ve akarsulara veya kamu ve özel kişilerin, insan ve su canlılarına, su ürünü istihsal sahasına, istihsal malzemelerine zarar veren çeşitli zehirli, öldürücü, uyuşturucu kimyasal maddelerle bunların artıklarının, istihsal sahası sularına, civarına akıtılması veya bırakılması ile veya sulara karışmasını sağlayıcı tesisat yapılması yoluyla, iç sularla deniz sularının kirletilmesi fiillerinin her biri için; 1380 sayılı Kanunun 20.md. Ve yönetmeliğin 11. 12 maddesiyle yasaklanmıştır. Yasaklara uymayıp karşı gelenlere zabıt tutularak veya bilirkişilerce inceleme raporu düzenlenerek

kabahat fiilini işleyenlere kanunun 36/1. Fıkra, e—1. Bendi uyarınca, idari para cezası uygulanır.

Bu eylemlerin fabrika, imalathane ve atölyeler gibi tesis sahiplerince veya sorumlu kılındığı kişilerce yapıldığında ise, 36/1 fıkra e—1 bendi 2. Cümle uyarınca, idari para cezası verilir. Kanunlarda zararlı atıkların sulara bırakıldığı fabrika ve tesislerin zapt edilip müsadere edileceği konusunda bir hüküm bulunmamaktadır. Tesislerin faaliyetinin durdurulmasına, mahallin Sulh Ceza Mahkemesince karar verilir. Tesislerin faaliyeti zarar verici eylemleri giderilinceye kadar durdurulur. Zaralı eylemler giderilince aynı mahkemece araştırma yapılarak, atık zararlı suları arıtma tesislerinin yapıldığının tespiti halinde, zararlı etkisi giderilmiş olan atıkların iç ve deniz sularına bırakılmasına yönetmeliğin 11. Maddesine göre yeniden müsaade edilir. Radyoaktif maddeler hiçbir şekilde sulara bırakılmamsı gerekmektedir.

Fiilin işlenmesi halinde zarar meydana gelmiş olması veya zarar gelmesi muhakkak olan durumlarda da suç oluşur. Tesisin sahibi ve yetkili görevli ve sorumlu müdürü kim ise onlar sorumlu tutulur. Zararlı atıklar sulara bir defa bırakılabileceği gibi devam eden bir şekilde de bırakılmış olabilir. Bu şekildeki teselsül durumu tek suç sayılır. Tutanak düzenlenip mahkemeye intikalden sonraki eylem yeni bir kabahat fiili sayılır. 1380 sayılı Kanunun 20. Maddesine aykırılık fiili için hem Su Ürünleri Kanunu ile Çevre Kanununun 20 md. Belirtilen idari para cezası ayrı ayrı uygulanır.

2872 sayılı Çevre Kanununda açıklandığı üzere tüm vatandaşların çevrenin korunmasında görevlidirler. Çevreyi, yer üstü ve yeraltı suları kirletecek, çevresel etkisi önemli olan tesislerin işletmeye açılmadan önce, gerekli olan arıtma tesisi yapılmamışsa bu tesisin işletilmesine izini verilemez. Çevreye etkisi olan tesisler için ÇED raporu düzenlenir. “Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde”” suların ne şekilde korunacağı ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Suların kirletilmesini yasaklayıp cezalandıran yasalar; 1380, 1580, 1593, 2872, 2692 Sayılı Kanunlar mevcuttur.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 5.6.1978 Tarih ve 166/221 sayılı kararı

”Su ürünlerine veya bunları üretenlerle kullananların sağlığına, ya da üretim araç ve gereçlerine zarar veren maddelerin atıldıkları yerin bilirkişi tarafından görülmesi, alınacak önlemler üzerinde inceleme yapılması gerekir. Dava konusu kuruluşların denize akan artık maddelerinin ayrı ayrı incelettirilmesi, tüzükte öngörülen kurumların tespiti zorunludur “denmiştir.

YABANCI UYRUKLU KİŞİLERİN SU ÜRÜNÜ İSTİHSALİ YASAĞI

Türk vatandaşı olmayan yabacıların Türk karasularına girmesi ve su ürünlerini iç sularda ve denizlerde avlamaları yasaktır. Ancak etüt ve araştırma yapacaklara Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca özel olarak avlanabilmeleri için izin verilebilir. (1380 s.k.md.21,3,14.--2674 s.k.1.4, md.)

1380 s.k. 21. Md. Birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, idari para cezası verilir. İzinsiz kaçak olarak istihsal ettikleri su ürünleri ile fiilin işlenmesinde kullanılan istihsal vasıtalarına görevlilerce el konup zapt edilerek, Sulh Ceza Mahkemesince bunların müsaderesine karar verilir.

TÜRKİYE’DE YABANCI TURİST, RESMİ MİSAFİR, DİPLOMATLARIN AMATÖRCE AVLANMASI:

Bu konu tebliğin 6. Ve 7. Maddelerinde belirtilmiş olup, yabancı turistlerden amatör balıkçılar, tebliğin 4. Ve 5. Maddelerindeki kurallara uymak şartıyla, yasak, sınırlama ve yükümlülüklere uymak koşuluyla, orman içi sularda; DSİ kuruluşunca veya Çevre ve Orman Bakanlığınca, diğer iç sularda ve denizlerde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca izin verilerek uygun görülen avlaklarda uygun görülen türleri avlayabilirler. 1380 sayılı Kanunun 3/7. Maddesi açıklandığı üzere yabancı turistler ticari amaç dışında kalan amatörce su ürünleri istihsali yapabilirler. Bunların ruhsat tezkeresi alması gerekmez.

Türkiye de bulunan yabancı askerlere ve sivil personeline amatör balıkçılık belgesi verilmez. Bu asker kişiler ancak Amatör Balıkçılık Turizmi çerçevesinde avlanmalarına ilgililerince kontrollü müsaade edilir. Bunun dışında avlanmalarına vasıta ve aracı olunması yasaktır.

Yabancı uyruklu kişilerin 2674 sayılı Karasuları Kanununun 1. Ve 4. Maddelerinde belirtilen karasulara girmesi ve avlanması yasaktır.

Yaptırım; Yukarıda belirtilen yabancı uyruklu kişilerin 1380 sayılı Kanunun 21/1. Fıkrasına aykırı davranmaları halinde, idari para cezası verilir. Yabancı uyrukluların ticari maksatla su ürünü avlaması halinde 1380 sayılı Kanunun 36/1. Fıkrasının a/1–5. Bendine göre cezalandırılır. Ayrıca 36. Madde uyarınca avlanılan su ürünleri ve avda bu maksatla fiilen kullanılan gemi, tekne gibi vasıtalarla, diğer istihsal malzemeleri görevlilerce zapt ve mahkemece müsadere olunur.

Akarsuların Üzerinde Engel Yapılması Yasağı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından izin almadan akarsularda, su ürünlerinin geçmesine ve yetişmesine engel olacak şekilde ağ kurulması, bent, çit ve benzeri engel yapılması 1380 sayılı Kanunu 22. Maddesiyle yasaklanmıştır.

Ticari tebliğin 33. Maddesine göre, doğal göl, baraj gölü, gölet, akarsu ve bu gibi su ürünlerini barındıran yerlerde, sulama ve diğer bir maksatla yararlanmak için kanal ve akarsuların başlangıcına su ürünlerinin geçişinin engellenmesi için uygun bir ızgara veya kafes konulması zorunludur. Tarım ve Köyişleri Bakanlığından yazılı izin almadan bu gibi yerlerde ağ, çit, bent ve benzeri engel yapılması yasaktır.

Yaptırım: 22. Maddeye aykırı hareket edenlere Kanunu 36. Madde uyarınca, idari para cezası verilir. Ayrıca bu kişilerin faaliyeti Sulh Ceza Mahkemesince durdurularak masrafları kendilerince ödenmek üzere akarsu üzerine yapılmış engellemelerde yıktırılıp kaldırılır. Bu konuda müsadere kararı verilmesine ihtiyaç yoktur. Mahkemece verilip kesinleşen kararın kolluk kuvvetleri Jandarma, Polis, Orman muhafaza memuru, köy muhtarı, köy bekçisi gibi görevlilerle ile birlikte ilgili bakanlık görevlilerince müştereken mutlaka infaz olunup gereken yıkım ve kaldırma işleri yapılır.

SU ÜRÜNÜ İSTİHSALİNDE KULLANILAN VASITALARIN VASFI

1380 sayılı Kanunun 23 /a. Maddesi hükümleri uyarınca çıkarılan yönetmelik esaslarına aykırı hareket edenlere, 1380 sayılı Kanunun 36 /1 fıkra h—1 maddesi gereğince idari para cezası verilir. İstihsal olunan su ürünleri zapt edilerek bunlar Sulh Ceza Mahkemesince müsadere edilir.

Kurallara aykırılık gırgır ağı kullanılarak balıkçı gemisi kullananlara ise ceza iki misli olarak uygulanır. Suçta kullanılan gemi sahiplerinin ve geminin avlanma izin ruhsatları ilk defa işlenen suçlarda bir ay fiilin ikinci tekrarında ise üç ay süre ile ruhsat tezkereleri geri alınır. Tekrarında ise tezkereleri iptal edilir.

SU ÜRÜNLERİ AVLAMADA YÖNETMELİKLE GETİRİLEN CEZA MADDELERİ;

Yönetmeliğin 13.maddesinde; avlanmada kullanılacak gemilerin vasıfları belirtilmiştir. Geminin niteliğine ve uzunluğuna göre yönetmeliğe aykırılık durumu varsa tutanağa bunlar yazılarak, Kanunun 36/1 fıkra h-1 madde ile ceza verilir. Gemide telsiz cihazı bulundurmama halinde ve trolle avlanmada da aynı madde ile ceza verilir.

14. Maddede ise kullanılacak ağların vasıfları belirtilmiştir. 15. Maddesinde istihsal işinde kullanılan yemlerin su ürünlerine zarar verici özellikte olmaması lazımdır. Avlanılırken kullanılan yemlerin içeriği Bakanlıkça tespit edilir. Bunların canlıların salığı ile üremelerine zarar verecek maddelerden yapılmaması gerekir. Aksi durumda suç oluşur. 15. Md. Son fıkrasında, özel izne tabi tutulacak su ürünü avcılığı yöntemleri ile alakalı olan yasak, sınırlama, mükellefiyetler belirtilmiş olup bu konudaki cezalar yürürlükteki sirkülere göre verilir.

16 / 7. Fıkrada avlanma yasağı süresi içinde gemilerde ve avlanma sahasında av istihsal malzemesi bulundurulamaz. Avlanma yasağı süresi içinde yasaklı sahada su ürünü vasıtalarının bulunduğu görülmüşse kanunun 23/b-1bendi uyarınca, yasak sahaya ağ bırakılmışsa o takdirde yasağa aykırılık oluşur ve kanun 36/1 fıkrası h-1 bendindeki ceza uygulanır.

Geminin izinsiz olarak ava yasak bölgeye hareket edip gitmesi halinde kabahat fiili oluşur ve kanunun 23/a bendi delaletiyle, kanunun 36/1 fıkra h-1. Bendindeki ceza verilir.

Ava yasak ilan edilmiş yerlerden Tarım ve Köyişleri Bakanlığından alınan izinle ava yasak bölgeden geçişlerde yasaya aykırı olarak davranılmadığı için ceza uygulanamaz. Bu yasaklanmış yerde görülen gemilerde araştırma yapılıp izin belgesi varsa incelenir.

Avlanma yasağı süresi içinde gemide avlanma vasıtası bulunmakta ise Ticari amaçlı teblii uyarınca ceza verilir.16 maddenin son fıkraya göre su ürünü avcılığın düzenlemesi tebliğle yayınlanıp Resmi Gazetede ilan edilir.

17/5 maddesinde, Kum midyesi ve Deniz salyangozu avlayan gemilerde, birden fazla Algama ve Direnç bulundurulamaz ve kullanılamaz. Bu yasaklara aykırılık halinde kanunun 23/a bendi uyarınca kanunun 36/1 fıkra h-1 bendine göre ceza verilir.

17. Maddenin son fıkrasında; Su altına dalış yapılarak su altı tüfekleriyle ve zıpkın kullanılarak ticari amaçla balık avlanılması yasaktır. Amatör balıkçılıkla ilgili tebliğde bu konuda bir yasaklama hükmü varsa buna aykırılık kabahat fiilinin oluşmasını sağlar ve ceza verilmesi gerekir.

18. Md. İle Uluslararası sularda avcılık usul ve esasları bu madde ile düzenlenmiştir. Bakanlıkça tespit edilen belirlenen şartları taşımayan avlanma gemi vasıtalarıyla avlanılması halinde ceza verilir. Bu konuda işlenen fiilde gemi sahiplerinin uygun şart ve vasıfları taşımayan istihsal vasıtası kullanmaktan, ayrıca avlanma işine başlamış olan fiili yapan böylece fiile başlamış olan işçilere fiile iştirak etmekten dolayı sorumlu tutulurlar. Ve hepsine ayrı ayrı ceza verilir.

Yaptırım: Kanunun 23/a bendi dalaletiyle Kanunun 36/1 fıkra h—1 bendi uyarınca, idari para cezası verilir. Ayrıca gırgır kullanılarak avlanan gemi sahipleri ve bu işte çalışan tayfalara ayrı ayrı olarak o yıl uygulanmakta olan cezanın iki misli ceza uygulanır. (1+1=2),

Ayrıca sözü edilen fiili işleyenlerin vasıtaları ve kendileri için aldıkları ruhsatlar tezkereleri (1. Eylemde 1 ay) , 2. Eylemde 3 ay, için ruhsatlar geçici olarak ellerinden geri alınır. Bundan sonraki filler için ruhsatlar geri alınıp iptal edilerek 2 yıl geçmeden yeni ruhsat verilmez.

Su Ürünleri Kanununda yasaklanan fiillerin bu kanunun uygulandığı 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa dahil yerlerde veya 6831 sayılı Orman Kanunun 111 maddesinde belirtilen Milli Park muhafaza ormanı sahası dâhilindeki yerlerde işlenmesi halinde, cezaların bir misli artırılarak hükmedileceği " yazılı bulunmaktadır. 1380 sayılı kanuna göre ilgili yıla ait idari para cezası bir misli artırılarak verilir. Su ürünleri kanunu ve yönetmeliğine aykırı hareketi yapan failin durumu incelenerek failin yasak yer ve zamanda avlanıp avlanmadığı tespit edildikten sonra, 1380 sayılı kanundaki o yıla ait ceza 2873 sayılı Milli Parklar Kanun hükümlerine göre bir misli artırılarak verilir. Her iki kanunundaki hükümlere uyularak para cezasının miktarı hesaplanır.

Suç Ve Kabahat Fiili Tesapit Tutanağı Düzenlenmesi

Su ürünleri avcılığını düzenleyen 1380 sayılı kanun ile buna göre çıkarılan yönetmelikte yazılı bulunan yasaklamalara karşı gelip muhalefette bulunan faillerin su ürününü avlarken ya da avlandığını belirten su ürününü yanında varsa yani, failin fiili biraz önce işlediğini gösteren böyle bir ispat delili olan su ürünü varsa veya avlamak için hazırlığa girişip suya ağını, oltasını daldırdığı sırada görülmüşse, kabahat fiili işlenmiş sayılır ve failin CMK. 147 maddesinde belirtilen kanuni hakları açıklanarak savunma ifadesi alındıktan sonra, Kabahatle ilgili tutanağının düzenlemesi gerekir. Su ürünlerinin koruma altına alındığı yerlerde ve su ürünü avlamanın yasaklanmış olduğu sahada, olta ile veya serpme ağla dolaşmak, piknik yaparken oltayı ve ağı yanında taşımak fiili suç sayılmaz. Çünkü avlanma faaliyetine fail henüz geçmemiştir. Böyle durumlarda suç henüz oluşmamıştır. Bu durumda suç tutanağı düzenlenemez.

Şayet tutanak düzenlenip ceza kararı tebliğ edilmişse, o zaman verilen idari cezaya itiraz edilerek yetkili idare mahkemesine başvurup, tutanağın aksini kanıtlayıp ispat edilirse, o takdirde cezanın kaldırılması ve iptali sağlanır.

Su ürünü avlanılması yasaklanmış sahada Ruhsat almadan su ürünü avlanılması yasaktır. İlan edilerek belirlenmiş ve yasaklama konulmuş tarihlerde, trol gibi sürütme ağları ile avlanılması yasağına aykırı davranıp, trol ağıyla balık avlayanlar hakkında ceza tutanağı düzenlenir. Çünkü Kanun ve yönetmelik kurallarına muhalefet edildiği tespit edilmiştir. Yasağa rağmen fail yasak eylemi yapmıştır. Suç böylece tamamlanmıştır. Faile suçu işlediği tarihteki ceza tutarı kadar idari para cezasının uygulanması gerekir. Yasaklanmış sahada ışıkla su ürünü avlamak yasaktır.

Serpme ağ ile yasaklanmış bölgede yasak zaman içinde amatörce su ürünü avcılığı yapılması tek bir eylem sayılır ve bir ceza uygulanması gerekir. Bu durum iki ayrı eylem kabul edilip iki ayrı ceza uygulanamaz.1380 sayılı Su Ürünü Kanunu ile bu kanuna uyularak yayınlanan yönetmelikte belirtilmiş olan yasaklamaya uymayan, fakat bu konuda yayınlanan tebliğde idarece getirilen yasaklamaya aykırı davranan kişilerin kanunda yazılı cezai müeyyide ile ceza verilmesi kanuna aykırılık teşkil eder. Ceza hukuku prensiplerine de uygun düşmez. Bu durumda işlenmiş eyleme ceza uygulanamaz. Şayet ceza uygulanırsa mahkemeye itirazda bulunulup cezanın kaldırılması sağlanır. Yönetmelik ve sirkülerle getirilen istihsal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlara, yasaklara, mükellefiyetlere, bunları kullanma usul ve esaslarına uymayanlara kanun maddesinde yazılı olan yönetmelikle tebliğde açıklanan cezalarla ve kanunda belirtilen yaptırımlar uygulanacaktır.

Kanunda belirtilmeyen fiiller için idarenin yönetmelik ve tebliğde kendiliğinden ceza tertip edemez. Uygulayamaz. Genel uygulama kanunu olan TCK. 1-75 maddelerindeki hükümler özel ceza kanunları için uygulanması gereken hüküm kurallardır.

İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİ;

Su ürünleri yönetmeliğinin 9/2, 16/8, 9. Ve 16, 10, 11, 12, 13, fıkraları ,17/1-2 ,4,6, 7. Ve 17/son fıkrası, ve 18. Maddelerine aykırı olarak gerçek kişilerin yönetmelik kurallarına

aykırı davranması durumunda Su Ürünleri Kanunun 23/b- maddesi yolu ile 36/1.fıkrası h-1. Bendindeki suç oluşur. Ve idari para cezası uygulanır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yayınlanan tebliğde avlanmanın yasaklandığı yazılı olan gölet veya derede olta ile amatörce balık avlanılmışsa ceza gerektiren kabahat filinin işlendiği kabul edilir ve idari para cezası uygulanır.

İl Hıfzıssıhha Kurulu kararı ile avlanmanın yasaklandığı yerden ne miktar hangi cins su ürünü avlanılmış ise, faillerin ifadesi alınarak fiilleri tespit edilir. Ayrıca, yasaklama kararının usulüne uygun olarak Resmi Gazetede ve mahallinde ilan edilip edilmediği, faillerin bundan haberdar olup olmadığı, avlanılan yerin yasaklı yerlerden olup olmadığı, mahkemece araştırılarak, sonucuna göre karar vermek gerekir. İdare yetkililerin verdiği yaptırım kararına ve verilen para cezasının hukuka aykırı veya yanlış uygulandığı ileri sürebilir ve verilen karara mahkemede itiraz edilir.

1380 sayılı Kanunun ek 3 / 4. Maddesi uyarınca, idari para cezasının tebliği tarihinden başlamak üzere yedi gün içinde, yetkili İdare mahkemesinde, idarece verilmiş yaptırım kararının hukuka aykırı yönleri dilekçede gerekçeleriyle birlikte belirtilerek, yaptırım kararına karşı itiraz ve iptal davası açılır. Açılan bu dava idari para cezasının ödenmesini durdurmaz.

Dava, zaruret bulunmayan hallerde, dosya üzerinde inceleme yapılarak ve yazılı savunma delillerine göre mahkeme kararını verir. Verilen kararı taraflara tebliğ eder. İdare Mahkemesince verilen karı hukuka aykırı ve yanlış, haksız bulan taraf, bir üst mahkeme olan Bölge İdare Mahkemesine başvurarak itiraz dilekçesi ile kararın yeniden denetlenmesini düzeltilmesini veya kararın kaldırılmasını talep edebilirler.

Kabahat fiil işlenmişse idari para cezası idari tedbirler, yaptırım kararında birlikte yazılıp cezalandırma yapılabilir. Fiilin işlenme durumuna göre, idari yaptırım kararıyla idari para cezası ile su ürünleri ruhsat tezkeresi iptali veya geçici bir süre için geri alınması cezası verilir. İdari yaptırım kararı, Kabahatler Kanununda belirtilen esaslara göre yazılması gerekir. İdari para cezalarına karşı, ceza kararının ilgili kişi veya kooperatif yönetimine Tebligat Kanuna göre tebliğ tarihinden başlamak üzere (yedi gün) içinde, coğrafi sınırlara göre görevli İdare Mahkemesinde itiraz davası açılmaz ise bu karar kesinleşir.

Yetkililerce verilen yaptırım kararına karşı failler, verilen kararın hukuka aykırı olduğunu, yanlış uygulama yapıldığını veya fazla ceza uygulandığını ve diğer sebepleri dilekçelerinde iddia ederek, kararın kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 gün içinde kabahat fiilinin işlendiği yerde görevli İdare Mahkemesinde itiraz davası açabilirler. Dava dilekçesinde; idari kararın yürütülmesinin durdurulması ve kararın kaldırılması talep edebilirler.

1380 s.k. 34, 35 md. Göre aleyhe verilen kararlara karşı 7 gün içinde itiraz ile kanun yoluna gidilebilir. Kesinleşmiş kararların hukuka aykırılığı var ise, yazılı emir yoluna da düzeltilip haksızlık giderilir.

Faile tebliğ edilen idari para cezası kararı kesinleştiğinde, faile idari ceza kararının tebliğ tarihinden başlamak üzere 30 günlük kanuni ödeme süresinde para cezasını yetkiliye ödenmemişse, o takdirde ceza hapse çevrilmez. Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Kanun hükümlerine uyularak ilgili kuruluşun tahsilât görevlilerince icra yolu ile amme alacağının tahsilâtı yapılır ve Malmüdürlüğüne veya Defterdarlığa yatırılır. (K.K. md 17.Bk.)

Açılan dava idari para cezasının ertelenmesini durdurmaz. Ceza parasının tebliği tarihinden itibaren 30 gün olan kanuni sürede ödenmesi şarttır. Ruhsat tezkerelerinin

iptali konusu ise mahkemenin kararı sonucuna kadar durur bekletilir. Mahkemece idari yaptırım kararının hukuka aykırı olduğuna karar verilirse o takdirde ruhsat tezkerelerinin geri alınması ya da iptali mümkün olmayacaktır.

İdari yaptırım kararının hukuka uyularak doğru olarak verildiği mahkemece tespit edilip o yönde karar verildiğinde, ilgili kuruluş yetkilisince almış olduğu idari yaptırım kararı ve idari tedbirler uygulanarak gereği yapılır.

İdari yaptırım kararı soruşturma zamanaşımı, Kabahatler Kanunun 20 maddesinde, yerine getirme zamanaşımı 21. Maddesinde belirtilmiştir. Bu süreler içinde yanlış verilen kararlar mahkeme kararına uyulmak üzere yeniden yaptırım kararı düzenlenip, ilgili faile tekrar tebliğ edilerek failin cezasız kalmaması sağlanır.

KONU İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

(Y. 7.CD. 20.3.2000 T. 2000/170 E. 2000/ 4115 K.)
Milli Park sahası içinde yasak dönemde balık avlanmaktan ibaret bulunan eylemi nedeniyle sanık hakkında 1380 sayılı yasanın 36/g-2 . Maddesi ile tayin edilecek cezanın 2873 sayılı yasanın 20. Maddesi gereğince artırım yapılması yerine yazılı şekilde hüküm tesisi. Bozmayı gerektirmiştir.

(Y.7.CD.06.02.1998, E. 1997/11291-K.1998/602)
Sanık hakkında 1380 sayılı kanuna muhalefet suçundan da takibat yapıldığı dosya kapsamından anlaşılmakta olup, 2873 sayılı kanunun 20. Maddesinde “” Su Ürünleri Kanununda yasaklanan fiillerin bu Kanunun uygulandığı yerlerde işlenmesi halinde cezaların bir misli artırılarak uygulanacağı”” aynı yasanın 21. Maddesinde ise “”bu kanunda yazılı yasaklamalara ve mecburiyetlere aykırı hareket edenler hakkında bu kanunda ayrıca bir ceza getirilmediği ve bu kimsenin fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde Sulh Ceza Mahkemesince bir aydan altı aya kadar hapis ve üç bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası uygulanacağı”” hükümleri yer aldığı cihetle. Her iki dava dosyası gerektiğinde birleştirilip fiil tarihinde uygulanmakta olan sirkülerde incelenerek sanığın yasak yer ve zamanda avlanıp avlanmadığı tespit edilmek ve her iki kanundaki hüküm ve müeyyideler nazara alınmak suretiyle sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik soruşturmayla yazılı şekilde hüküm tesisi, Kararın Bozulmasına karar verilmiştir.

TİCARİ AMAÇLA VEYA AMATÖRCE SU ÜRÜNÜ AVLANILMASI

Ticari amaçlı ve Amatör amaçlı tebliğler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak Resmi Gazetede ilanından sonra yürürlüğe girmekte ve uygulama süresi belirtilmektedir.

Tebliğlerin hangi hükmünün 1380 sayılı Kanunun 36. Maddesi hangi fıkrası kapsamına girdiği hangi bendinin ihlal edildiği, cezasının nelerden ibaret olduğu, Kanun, Yönetmelik ve tebliğlerdeki açıklamalar, konulan kurallar göz önünde bulundurulur ve yasaklamalara aykırılıklar 1380 sayılı kanundaki 36. Maddesinin hangi bendine giriyorsa o betteki eyleme verilmesi gereken idari para cezaları verilir.

Su Ürünlerini Koruma ve Kontrol memurları olan görevliler izinsiz ve usulsüz olarak kanununa aykırı davranarak avlanan kişi ya da tüzel kuruluşun eyleminin ticari amaçla veya amatör amaçla mı yapıldığı; kişilerin mesleğine bakılarak, geçimlerini nasıl sağladıkları konuları faillere sorularak ve kayıtlara bakılarak, istihsal edilen ürünün miktarının azlığı veya çok oluşuna göre değerlendirme yapılarak eylemin ticari veya amatör amacı olduğu belirtilir. Ayrıca, avlanmada hangi çeşit araçlar kullanılmıştır. Bunun tespiti çok önemlidir. Bütün bu araştırma, inceleme ve soruşturma sonucuna göre tutanak düzenlenir.

Denizlerde ve iç sularda ticari amaçlı su ürünleri avcılığını düzenleyen 2/1 sayılı tebliğle göller, akarsular, göletler, sulama kanalların ve derelerde avlanma ile alakalı olarak getirilen yasaklar, yer yasakları ve diğer yasaklar, zamana bağlanan yasaklar, avlanılan su ürünlerinin cinsi ve boylarına göre yasaklamalar, su bitkileri istihsali yasakları. Avlanmanın tamamen yasaklandığı iç sular, Deniz ve iç sularda alınacak tedbirler. Su kirlenmesi konularında gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Deniz ve iç sularda amatör (sportif) amaçlı su ürünleri avcılığının düzenleyen 2/2 numaralı tebliğ; Amaç, tanımlar, amatör balıkçılık izinleri, amatör balıkçılık belgesi, amatör balıkçılık turizmi, özel avlanma izni, Yabancı uyruklu kişilerin amatör balıkçılık yapması, avlanma bedelleri, Avlanma yasakları ve sınırlamalar. Avlanma vasıtaları, tür yasaklar, zaman yasakları, boy yasakları, miktar yasakları, yer yasakları, diğer yasaklar, cezalar, el konulan su ürünlerinin değerlendirilmesi, avlanma vasıtalarının zapt edilmesi, denetim, yasak kararları. Yasaya uygun olarak açıklanmıştır.

İDARİ PARA CEZASI VE İDARİ TEDBİRLERE İDARE MAHKEMESİNDE İTİRAZ EDİLMESİ
1380/ Ek Madde 3 - (Ek madde: 22/07/2003 - 4950 S.K./1. Md.)
Bu Kanunun 36 ncı maddesinde yer alan idari para cezaları mahallin en büyük mülki amiri ile denizlerde Sahil Güvenlik Komutanlığı bot komutanları tarafından kesilir ve mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır.
Mülki amirler ceza kesme yetkilerini 33 üncü maddede belirtilen görevlilere önceden ilan etmek şartıyla devredebilirler.
Cezaların kesilme usulleri, makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolü hususundaki usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.
Cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.
İdari para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idare tarafından verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

.

Gerçek ve tüzel kişiler, idari para cezasının veya yaptırım kararının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren yedi gün içerisinde verilen karara karşı itiraz nedenlerini gerekçeli olarak 2 nüsha dava dilekçelerinde açıklayarak kararın idari yaptırım kararının hukuka aykırılığını öne sürerek, kararın kaldırılmasını talep ederler. İtiraz davası mahallinde görev yapan yetkili idare mahkemesine dava açabilirler. İdare Mahkemesince bu itiraz incelenir. Tarafların savunmasına ait bilgi ve belgeler istenir şayet bunların uygulanmasında hukuki bir hata yoksa kararı onaylar. Yanlışlık varsa kararın kaldırılmasına veya düzeltilmesine karar verebilir. Bu durumda mahkeme kararındaki duruma uygun yeniden yaptırım kararı alınıp faillere tekrar tebliğ edilebilir. Bu itiraz nedenleri idare mahkemece dosya üzerinden incelenerek hukuki durumla ilgili olan netice kararı verilir. Verilen bu karar da taraflara tebliğ edilir. İtiraz davası bu şekilde sonuçlandırılır. Mahkemenin kanuna uymayan yanlış ve usule uyulmadan aleyhe vermiş olduğu kararın düzeltilmesi için bir üst mahkeme olan, Bölge idare mahkemesine yedi gün içinde idare mahkemesi kararına karşı itiraz davası açılabilir. Bölge idare mahkemesinin verdiği karar kesindir.

Müsadere; **Kaçak ve usulsüz avlanılmış su ürünleri ve avlanma araç ve vasıtaları Kanunun 36/1 fıkra h-1bendi 2. Cümle uyarınca, yasak bölgede yasak mevsimde ve**

yasaklanmış zamanda konulan kural ve yasaklamalara uyulmaması durumunda avlanma vasıtalarından gemiler hariç diğer avlanma vasıtaları ise Kanunun 36/1. H-2 fıkrası uyarınca görevlilerce el konup zapt edildiğinde bunlar mahalli Sulh Ceza Mahkemesince müsadere edilir. Müsaderede özel kanun olan Su Ürünleri Kanunun 36. Maddesi ile genel kanun olan Ceza Muhakemesi Kanunu ve TCK. 54. Maddesi hükümleri birlikte göz önünde bulundurularak karar verilir. Müsadere için kanuni şartları oluşmuş ise o takdirde müsadere kararı verilir.

RUHSATLARIN GERİ ALINMASI VE İPTAL EDİLMESİ;

Su ürünleri yönetmeliği hükümleri kurallarına aykırı bir şekilde su ürünlerinin yasaklamalara aykırı olarak avlanılmış olması halinde, gerçek kişi ve tüzel kişiliklerin avlanma gemisi ve donatıları için alınmış ruhsatları 1. Defa işlenen kabahatte bir ay, ikinci de 3 ay süre ile ruhsatlar geçici olarak geri alınır. Daha sonraki usulsüz avlanma eylemlerinde ise gemi ve donatılar için verilmiş ruhsatlar geri alınıp Tarım İl Müdürlüklerince iptal edilir. 36/4. Fıkra uyarınca da 2 yıl süre ile ruhsat verilmez. Bu konudaki kararın tebliğinde itibaren yedi gün içinde yetkili idare mahkemesinde sebepleri açıklanarak ve delilleri gösterilerek itiraz davası yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir.

MAHALLİ SULH CEZA MAHKEMESİNİN GÖREVLERİ

Mahkeme önüne gelen dava konusunda görevi ve yetkisinin olup olmadığını öncelikle inceler. Kararını verir. İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesine idari kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz sebeplerini belirten iki nüsha dilekçe ile itiraz davası açılabilir.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun 32. Maddesine göre, fiilin işlendiği yerdeki mahalde görevli ve yetkili Sulh Ceza Mahkemesi inceleme yaparak işlendiği belirtilen su ürününe ait aşağıdaki konularda dosyadaki belgelere göre araştırma ve inceleme yaparak, karar vermekle görevlidir. Bunlar;

Fiilin işlemesinde kullanılan av vasıtaları ve su ürünlerinin müsaderesi,
Fiilin işlenmesinin devamını önlemek için Faaliyeti durdurması,
İstihsal yerlerinin tahrip edilmesi durumunda sahanın eski hale getirilmesi kararı,
İzinsiz ve usulsüz tesis açılması ve kanuni usullere uymamışsa, tesislerin kapatılması kararı,
Atıkları ile suları ve ürünlerine zarlı olan tesisin zararlı olmayacak hale getirilmesi kararı,
Mahkeme kararıyla kapatılan tesislerin yeniden faaliyetine izin verilmesi yetkisi, bulunmaktadır.

1380 Sayılı Kanunun 23/b-1 Bendi Yoluyla
36/1 Fıkra, h-1 Ve h-2 Bendi Ceza Uygulaması ;

1380 sayılı Kanunun 23/b-1 bendine uymayan fiiller için, Kanunun ve bu kanuna göre yayınlanan yönetmeliğin 16, 17, 18, 41, maddesinde belirtilen yasaklamalara ve tebliğle yayınlanan ve kanuna aykırılık teşkil eden durumlarda burada belirtilen cezalar verilerek diğer. Yaptırımlar uygulanır. Kanun, yönetmelik ve tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil eden fiilleri yapanların her birine idari para cezası verilir. Ayrıca, istihsal edilmiş olan su ürünleri görevlilerce zapt ve mahkemece müsadere edilir.

Fiilin işlenmesinde gırgır ağı ve balıkçı gemisi kullanıldığında ceza gemi sahiplerine ve tayfalara ayrı ayrı olarak Kanunun 36/1 fıkra h–1 bendi 3. Cümlesi uyarınca iki misli olarak idari para cezası uygulanır. Su ürünlerinin yasaklanmış bölgede yasaklanmış av malzemeleri kullanılarak avlanmak veya avlanmaksızın izinsiz dolaşmakta kanuna aykırılık sayılmakta ve ceza verilmesini gerektirmektedir. Bunların ruhsat tezkereleri

birinci fiilde bir ay, ikinci fiilde üç ay, daha sonraki fiilde ise ruhsat tezkeresi ellerinden alınarak iptal edilir ve 2 yıl süre ile de bir daha ruhsat tezkeresi verilmez.

Kanuna aykırı olan fiiller yasaklı bölgede, yasak uygulanan mevsimde ve zamanlarda su ürünlerini korunma için konulan düzenlemelere uymayarak izinsiz olarak işlenen kabahat fiillerinin işlenmesi halinde ise, gemiler haricindeki istihsalde fiilen kullanılmış olan avlanma vasıtalarına, görevlilerce el konup zapt edilerek bunlar mahallin Sulh Ceza Mahkemesince Müsadere edilir.

İzin müracaatı yapılıp henüz izin belgesi alınmadan yapılan avlanma faaliyetleri de kabahat fiili sayılır ve ceza verilir. Yasaklı bölgeler dışındaki sularda su altında yapılan su ürünü avcılığının ticari maksatla yapılıp yapılmadığı araştırılıp cezanın uygulanması gerekir. Şayet yasaklı bölgelerde yasaklanmış su ürünlerinden avlanılmışsa idari para cezası verilir.

SU ÜRÜNLERİNİN GENEL YASAKLARI

1380 S. K. 23/B-2 md. İle 36/1 fıkrası h-3 bendi cezası

1380 sayılı Kanunun 4950 sayılı Kanunla değiştirilen 23. Maddesinin b-2. Fıkrasında su ürünlerinin yasak, sınırlama ve uyulması zorunlu olan yükümlülükler yönetmelikle düzenlemiştir. Kanunun, 36. Maddesinin birinci fıkrasında bu kanundaki ve kanun uyarınca çıkarılacak su ürünleri yönetmeliğinde yazılı bulunan yasaklar, konulan sınırlamalar ve uyulması gereken yükümlülüklere aykırı davrananlar hakkında verilecek cezaların kanunun 36.md. H-3 bendi uyarınca yönetmelik hükümlerine aykırı davranışları tespit edilenlere bu kanunun uygulamaya konduğu ceza verileceği belirtilmiştir. Daha sonraki yıllar için ise o yıl için ilan edilen yeniden değerleme oranı kadar temel cezaya kuruş kısmı atılarak ilave yapılıp, sonraki her yılki cezaya o yılki değerleme oranı tutarı kadar ilave edilerek artırılır. Yapılan artışlarda hesaplanan tutarın kuruş kısmı hesaba dahil edilmez kuruşların tamamı atılır.

Su ürünleri yönetmeliğinin 21. Maddesi ile 32. Maddeleri yasak ve uyulması gereken mükellefiyetleri açıklanmıştır. Bu yasak ve mükellefiyetlere uymayanlara kanunda ve yönetmelikte belirtilen ceza uygulanır.

TROLLE SU ÜRÜNÜ AVLANILMASI

Ticari maksatla, Trolle avcılık yapan balıkçı tekneleriyle yapılan su ürünü avcılığında, su ürünlerinin birçok çeşidi trol ağlarıyla toplandığı, ayrıca ağlar sürütülürken, balık yuva ve yumurtalarına büyük ölçüde zarar verildiğinden, denizde su ürünü miktarının büyük ölçüde azalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yönetmeliğin 14/a-1. Maddesi hükmü ile birden fazla gemi ile dip trolü ağının çekilmesi yasaklanmıştır.

Trol, bir çeşit sürütme ağıdır. Bu avlanma aracıyla, deniz dibi ile orta seviyede sürütülerek buralarda bulunan su ürünlerinin avlanılmasında kullanılır.

Troller, dip trolü, orta su trolü, karides trolü, kombine trolü, kemerli trol, algarna ismiyle anılırlar. Bunlardan başka denizde dip taraması yapılabilen Iğrıp, Manyat, Trata ve Tarlakoz isimli ağlarda mevcuttur. Bunlar, balıkçı teknesindeki avcılar elleriyle veya deniz motoruyla çekmektedirler.

1380 sayılı Kanunun 24/a,b,c maddesinde, dip trolleri ile su ürünü avcılığı, Tarım Bakanlığınca belli edilen yasak sınırlaması uygulanan alanlarda yapılması yasaktır. Balık yumurta ve yuvaları dip trolüyle tahribata uğrar. Bu yüzden balık ürünü azalır.

24. Maddesindeki yasaklamalara aykırı hareket edenlere, Kanunun 36.maddesi 1. Fıkrası (i) bendi ve yönetmeliğin 14. Maddesi uyarınca çıkarılan Ticari balıkçılık ve Amatör

maksatlı yapılan balıkçılık sirkülerinin 3. Ve 4. Maddesinde yasaklarına aykırı davranışları görülüp tespit edilenlere idari para cezası verilir.

Ticari amaçlı su ürünü avlanılması kurallarını açıklayan 2/1 tebliğde belirtilen yasaklara uymadığı görülenlere, Kanunun 24/a maddesi hükümleri dışında kalan yerlerde, dip trollü ile avlanılması halinde, Kanunun 36/1. Fıkrası i-2 bendi uyarınca ceza verilir.

Kanunun 36/1. Fıkra i-3. Bendinde belirtilen dip trolle ve yönetmeliğin belirttiği yasak, tahdit ve mükellefiyetlere aykırı olarak yapılan kabahat fiillerini işleyenlere idari para cezası verilir.

Kabahat fiili tanımı: Yasak saha ve yasak zamanda, yasaklanmış av malzemeleriyle birlikte, ava yasak bölgede dolaşmak ya da yasak bölgede ve yasak mevsimde trol ağını suya bırakmak ya da sudan su ürünü avlamış olmak, fiillerinin tamamı yasak kapsamı içinde olup, bu fiillerin her biri ayrı ayrı olarak ceza gerektiren kabahat fiilleridir.

Tutanaklarda failin üstüne atılı fiili ne yaparak işlediği açıklanmalı. Balık avlanmada kullanılan balık ağının cinsinin trol ağı niteliğinde olup olmadığı araştırma ile tespit edilmeli. Kaçak olarak avlanılmış su ürünlerini satan ve bunları bilerek satın alanların kabahatlerinin nasıl oluştuğunun, kesin ve inandırıcı delillerin nelerden ibaret olduğu tutanakta tespit edilerek gerekli açıklamaların yapılması gerekir. Balıkçılık mesleğini yapan kişilerin yasak bölgeden getirilmiş su ürününü bu kaçak durumunu bilerek satın aldığını bu nenle kusurlu olduğu kabul edilir.

Trol teknesiyle yasaklı bölge içinde, nasıl avlanıldığı ve hangi trol ağının kullanıldığı veya trol suya atılıp çekildiği fiilinin, nerede, denizde hangi koordinat sahası içinde işlendiği tespit edilerek, tutanakta açıklığa kavuşturulmalı ve tutanağa bunlar yazılmalıdır. Fiilin işlendiği yeri gösteren 1/25000 ölçekli memleket haritasında koordinatları tespit edilip suç yeri haritada belirtilmelidir.. Failin fiille ilgili ifadesi alınmalı ve tutanağa yazılmalıdır.

Avlanma yasağı süresince, gemilerde ve su ürünü istihsal yerlerinde, av istihsal vasıtalarının bulundurulmasının yasaklandığı, yasak zamanda ve yasaklı yerlerden gemi geçişi için Tarım İl Müdürlüğünden izin belgesi alınarak geçilebilir. İzin alınınca geçiş, yasak kapsamına dâhil değildir.

Kabahatli Kişiler; Özel kastla kabahat fiilini işlediği görülüp tespit edilen gemi sahibi azmettirici olarak, kaptanı, gemiyi sevk ve idare eden, avı yapan gemi tayfaları ve av işlerine yardımcı oların işçilerin tamamı fiilin oluşumunda iştirakleri sebebiyle, kabahatli sayılırlar ve sorumlu tutulurlar. Avlanmaya katılanlar ile gemi sahibi dâhil olmak üzere, haklarında tutanak düzenlenerek idari para cezası verilir ve ayrıca idari yaptırım olarak ruhsatlar geçici olarak ellerinden alınır.

36/1 fıkranın i-1 bendi fiilinin işlenmesi halinde; su ürünleri istihsalinde kullanılan gemi ve diğer vasıtalarla malzemeler ve avlanılan su ürünlerinin tamamı görevlilerce zapt edilerek Sulh Ceza Mahkemesince şartlar oluşmuş ise bunların müsaderesine TCK 54. Madde kuralları uyarınca, karar verilir.

36/1. Fıkrasını i-2 ve i-3 bendinde belirtilen fiilleri işleyenlerin sadece avladıkları su ürünleri zapt ve müsadere olunur. Şayet, kabahat fiili yasaklanmış bölgede veya yasaklı mevsimde veya yasaklama tarihleri arasında su ürünü avı yapılmışsa o takdirde avda kullanılmış gemi haricindeki su ürünleri ve avlanmada kullanılan fiilin oluşumunu sağlamada kullanılan bütün alet ve gereçler, malzemeler görevlilerce el konup zapt edilirler ve bunlar hakkında mahkemece müsadere kararı verilir.

VERİLMİŞ RUHSAT TEZKERESİNİN GERİ ALINMASI VE İPTALİ ;

1380 sayılı Kanunun 36.maddesinin i-2 ve i-3. Bendine aykırı fiilleri tespit edilen gerçek ve tüzel kişilerin gemi ve tekneleri ile donatıları tayfa, işçiler için verilen ruhsat tezkereleri kabahat fiilinin birinci defa işlendiğinde, bir ay süre ile. İkinci defa fiilin tekrarında, üç ay süre ile bundan sonraki tekrarında ise ruhsatların hepsi İl Tarım müdürlüğünce geri alınarak iptal edilir.

YASAK, TAHDİT, MÜKELLEFİYETLERİN AÇIKLAMASI İLE
1380 SAYILI KANUNU 36/1 FIKRA (J) BENDİ CEZASI

1380 sayılı Kanunun 23, 24, 25, maddelerinde belirtilen yasaklara uymayanlar hakkında Kanunun 36/1.fıkrası ile (J) bendi uyarınca yasak ve yükümlülüklere uymayanlar hakkında, idari para cezası verilir. Bu ceza temel cezadır. Daha sonraki yıllarda yeniden değerleme oranları bir önceki yılın tutarına ilave yapılarak son yılki ceza birim tutarı hesaplanır.

Yönetmeliğin 16. Maddesinde, avlanma yasağı süresince avlanılması yasaklanmış su ürünlerinin satışı, nakli, imalatta kullanılması yasaktır. Yasaklamadan önce avlanılmışlar tesisin bulunduğu İl müdürlüğüne bildirilir. Yasak olmayan yerlerden istihsal edilen ürünlerin yasak bölgeye nakli için menşei belgesi alınması ve ilgililere gösterilmesi zorunludur. Bu ürünlerin satış yapılacağı yere nakli halinde de satış yeri İl müdürlüğünden de izin almak zorunludur.

Yasak mevsim ile yasak tarihler içinde cins, nevi, çeşit, boy, ağırlık, itibariyle istihsali yasaklı su ürünlerinin yasağın devamı süresince satışı, nakli ve işlenmesi, ihracatı, bulundurulması yasaklanmıştır. Bu yasaklara uymayanlar 36. Maddedeki kabahat fiilini bilerek ve isteyerek işlemiş sayılırlar. Su ürünleri kontrol ekiplerinin kontrolünde ve denetimlerinde yukarıdaki durumlardan birinin tespiti halinde kabahat fiili hakkında zabıt tutulur.

Yönetmeliğin 16. Maddesi ile avlanma yasağından önce avlanılmış su ürünleri için yasak başladıktan 24 saat içinde su ürünün bulunduğu ilin İl müdürlüğüne bildirilerek stokların tespitinin yapılarak yasak yere sevki için de menşei belgesi alınması gerekmektedir. Aksi durumda bunlar kaçak muamelesi görü ve 36. Maddeye göre ceza uygulanır. Bunların imali ihracı için süre alınmamışsa kabahat fiili 36. Maddeye göre ceza verilir. Bildirim ve izinsiz yapılan su ürünü satış, imalat, bulundurma ve ihraç yapılması halinde 36/1 fıkra J bendindeki kabahat fiili oluşur ve ceza verilir. Yönetmeliğin 16. Maddesine göre menşe şahadetnamesini gösteremeyenlere 36. Maddesi J bendine göre ceza verilir. 2/1 sayılı Ticari amaçlı yapılan su ürünü istihsaline ait tebliğin de yukarıdaki açıklamalar tekrar yapılmıştır. Bu eylemlerde teşebbüs, asli ve feri iştirak mümkündür.

Sadece menşei itibariyle yasak yerden yasak zamanda avlanılmış ve menşei bilinmiyorsa, bu su ürünleri ve yapılan imalatları zapt ve müsadere edilir. Bu ürünleri naklinde kullanılan araçlar ile imalatta kullanılan makinelerin zaptı ve müsaderesi 1380 sayılı Kanunda öngörülmemiştir. Fakat İdarece verilen idari yaptırım kararına karşı idare mahkemesinde itiraz davası açılabilir.

SU ÜRÜNÜ SATIŞ YERLERİNİN KURULUP İŞLETİLMESİ ESASLARI;

Yasak ve mükellefiyet; 1380 sayılı Kanunun değişik 26. Maddesine göre balıkhanelerin kuruluşu ve işletilmesi esasları yönetmelikle belirlenir. Bu konudaki Yönetmelik " Su Ürünleri Toptan ve Perakende Satış Yerleri Yönetmeliği " adı ile çıkarılmıştır.

Kanunun 36. Maddesi birinci fıkrası (k) bendine göre, yukarıda adı geçen yönetmelik hükümlerine aykırılıklar cezai yaptırım gerektirir. Yönetmelikle güdülen amaç, önemli bir

besin kaynağı olarak geniş kitlelerce tüketilen su ürünlerinin, sağlıklı ortamlarda, sağlığa elverişli halde üretilip tüketiciye ulaştırılması şartları belirlenmiştir. Yönetmelikte belirtilen yasak ve sınırlamalara aykırı olarak, su ürünü istihsali yapan müstahsiller, tacirler, sanayiciler ve esnaflık yapanlar yönetmeliğe aykırı olarak davranışta bulunarak kabahat fiili işleyebilirler. Yönetmeliğin hangi maddesi şartlarına uyulmadığı tutanakta açıklanarak belirtilmelidir.

Yaptırım; Yönetmelikte ceza gerektiren konular ve uygulanacak ceza miktarı her konu için açıkça belirtilmiş bulunmaktadır. Görevlilerin kontrol ve denetiminde yönetmelik hükümlerine aykırı bir durumu görüp tespit ettikleri durumla ilgili tutanak düzenleyerek,1380 sayılı Kanunun 36/1 fıkra (k) bendi uyarınca idari para cezası verilir.

Zapt ve müsadere; 36/1 fıkra (k) bendi ile yönetmelikte açıklanan durumların tespit edilmesi halinde, sağlığa zararlı, standarda uymayan hijyenik olmayan ortamlarda, sağlık koşullarına aykırı olan yerlerde ve durumda bulunan su ürünleri, kontrol görevlilerince zapt edilerek kanuni gereği yapılır.

SU ÜRÜNÜ MÜSTAHSİLİ VE SATANLARDAN BELGE İSTENMESİ

1380 sayılı Kanunun 28. Maddesinde; Tarım Bakanlığı İl Tarım Müdürlüğünce, su ürünü müstahsili, tacirleri, sanayicileri ve esnaflarından bu işlerine ait lüzumlu belgeleri isteyebilir. İstenen lüzumlu belgeleri zamanında doğru olarak vermek zorunluluğu vardır. Verilen özel bilgi ve belgeler ifşa edilemez ve aleyhe delil olarak hiç kimse tarafından kullanılamaz.

Kanunun 36/1. Fıkra ve (L) bendi uyarınca, su ürünü ile ilgili yapılacak faaliyetlerini doğru olarak açıklayan belge ve bilgileri ilgilere zamanında ve istendiği şekilde vermeyenler, idari para cezası ile cezalandırılırlar.

YASAKLARDAN AYRIK TUTULAN HÜKÜMLER;

Yasak fiiller; 1380 Sayılı Kanunu 29. Maddesi hükümlerine göre; İlmi teknik etüt ve araştırma maksadıyla belli yerlerde, belli tarihlerde yasaklı olan vasıta ve gereçlerle görevli araştırmacıların, su ürünlerinin yasaklanan vasıtalarla avlanmasına Tarım Bakanlığınca müsaade edilir. İzin alındıktan sonra sadece bu maksatla yapılan fiiller cezalandırılamaz. İzin alınarak avlanılan su ürünleri satılamaz ve gerekirse imha edilir.

Ceza maddesi; 1380 sayılı ceza kanunun 36/1 fıkrasa (m) bendi uyarınca 29 maddeye aykırı davranışta bulunanlara idari para cezası verilir.

Müsadere; Fiilin işlemesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığından izin almadan, ilmi etüt ve araştırmada, belli sürede ve belli yerde, yasak vasıtaların kullanılarak su ürünü avlanıldığı tespit edildiğinde bu vasıtalar görevlilerce zapt ve sulh ceza mahkemesince müsadere olunur. Avlanan kişiler ilmi araştırma dışındaki bir maksatla örneğin ticari amaçla bu fiili işlemişlerse yukarıdaki madde değil (31/1 fıkra d, h. İ.) bendi gibi diğer maddelerle cezalandırılır.

BAKANLIKÇA SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMASI YAPILMASI VE KURS, EĞİTİM

1380 sayılı Kanunun 30. Maddesi uyarınca aynı kanunun 14 ve 16. Maddesi uyarınca bütçesine araştırma ve eğitim amacıyla ödenek koymakla görevlidir.

MÜSTAHSİL, TACİR, SANAYİCİ VE ESNAFLARIN
ÇALIŞMA YERLERİNİN DENETİMİ

1380 sayılı Kanunun 31. Maddesinde su ürünlerinin teftiş ve denetlenmesi düzenlenmiştir. Tüketim ve besin maddesi olan su ürünleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri ve diğer ilgili kuruluşların görevlileri tarafından, ürünlerin istihsalinden işlenmesi ve satışıyla ilgili işleri teftiş ederek denetlerler. Yapılan işlerin su ürünleri kanunu ve buna dayalı olarak çıkarılıp yayınlanan yönetmelikler ile sirküler hükümlerinin yerine getirilip getirilmediği, bu konuda alınması gereken tedbirlerin, standartların nelerden ibaret olduğu, teftiş ve denetleme sonucunda Bakanlığa rapor halinde bilgi verilip yetkililer bilgilendirilir.

SU ÜRÜNLERİNİ KORUMA VE KONTROL GÖREVLİLERİ

1380 sayılı Kanunun 33. Maddesinde görevliler belirtilmiştir. Su ürünlerini deniz ve iç sularda koruma ve kontrol işi ile görevli olanlar; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri, emniyet, jandarma, gümrük muhafaza, sahil güvenlik teşkilatı, Orman Muhafaza teşkilatı, Belediye zabıta görevlileri, görevli muhafız, bekçi ve korucular, Köy muhtarı ile ihtiyar heyeti üyeleri, bu kanun kapsamında işlenen fiilleri görüp tutanakla tespit edebilme yetki ve görevine sahiptirler.

Bu yetkili görevliler; failleri yakalamak, tutmak, zabıt varakası düzenlemek, işlenen fiilde kullanılan ve avda kullanılmış vasıtalarla gereçleri ve su ürünlerini zapt etmek, zapt edilenleri yediemine götürüp teslim etmek, kanunen yetkili olanlarca idari para cezası ve yaptırım kararı düzenlemek. Yetki ve görevleri bulunmaktadır. Kanunla görevlendirilmiş olan yukarıdaki görevliler, bu adli görevlerini yapmaz ve kabahati görüp tespit ettiği halde kanuni işlemi yapmaz veya geciktirip ihmal ederlerse haklarında C. Savcısı tarafından ilgili görevli kişi hakkında doğrudan soruşturma yaparak iddianame ile dava açar

ELKONAN SU ÜRÜNÜ VE İSTİHSAL VASITASI SATIŞLARI

1380 sayılı Kanunun yasaklamalarına aykırı eylemleri nedeniyle görevlilerce el konup koruma altına alınan ve mahkemece müsaderesine karar verilen, su ürünlerinin, av vasıtalarının açık artırma suretiyle satılıp değerlendirilerek bedellerinin Maliye emanet hesabına yatırılması kanunun 34. 35. Maddeleri ile yönetmeliğin 19. Maddesinde açıklanmıştır. Açıklanan kurallara uygun olarak satış ve değerlendirme iş ve işlemleri yapılır.

Cansız olan su ürünlerinin insan sağlığına zararlı olmadığı hekim tarafından tespitinden sonra satılır. Sağlığa zarlı olanlar ve satılmayanlar tutanak düzenlenerek imha edilir. Canlı olanlar ise doğal ortamlarına bırakılır. Yapılanlar tutanakla belgelenir.

Failin mahkûmiyetinin mahkeme kararıyla kesinleşmesi halinde satış bedelleri ilgili vezneye gönderilir. İnsan tüketimine uygun olanlar bilirkişilerin raporuyla tespit olunarak bunlar açık artırma ile satılarak değerlendirilir. İnsan tüketiminde sakıncalı olan ürünler rapor alınarak tutanak düzenlenip imha olunur. İmha tutanağı dosyasında saklanır.

Yönetmeliğin 19/b bendi uyarınca bu ürünleri alanlar bunları ticari maksatla satamazlar perakende halka satılır. Bu ürünler ticari maksatla satanlar hakkında kanunun 36/1 fıkra (J) bendi uyarınca öngörülen idari para cezası yaptırım kararıyla cezalandırılır.

Sahibi belli olan araç ve vasıtalar mahkeme sonucuna kadar satılmaz kararın kesinleşmesi beklenir. Sahipsiz olanlar sahibi tespit olunamayanlar ise yakalandıkları 10 gün içinde ilan edilerek açık artırma ile satılır. Satış bedeli emanet hesabına yatırılır. Kullanılması sakıncalı vasıtalar Tarım teşkilatı bilirkişilerin raporu üzerine imha edilir. Kokmuş ve zehirli olan ürünler zararlı haliyle satılmaz. Bunlar imha olunur.

ELKONUP ZAPT EDİLEN ÜRÜN VASITALARIN YEDİEMİNİ;

İl müdürlüğüne, su ürünleri kooperatifine, mahallin muhtarına ve ihtiyar heyeti üyelerine, yediemin olarak tutanak düzenlenerek teslim edilir. Bunlara teslimi mümkün olmayanların kime nereye teslim edileceği C. Savcılığının belirleyeceği yere, yediemine tutanak düzenlenerek teslim edilir.

MÜSADERE ŞARTLARI

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun 36 maddesi bentlerinde yazılı suç ve kabahatlerin işlenmesinde fiilen kullanılan araç gereçlere, suçun işlenmesiyle elde edilmiş olan mevcut su ürünleri ve her türlü istihsal vasıtaları, mahalli Sulh Ceza Mahkemesince TCK. 54 maddesi uyarınca müsaderesine karar verilir. Müsadere için bunların zapt edilip yedieminlere teslimi gerekmektedir.

Zapt edilmemiş ve yediemine teslim edilmemiş olan ürün ve vasıtaların müsaderesine mahkemece karar verilemez. Müsaderenin şartı olarak, fiilin işlenmesinde kullanılan ve yakalanan ürünlerin yediemine teslimatının yapılmış olması esastır. Sabit olan tesisler müsadere edilemez. Örneğin, avlanılmış ürünlerin bulunduğu balık havuzları istihsal vasıtası değildir. Havuzların müsaderesine karar verilmesi Kanuna aykırılıktır.

Mahkemece müsaderesine karar verilmiş vasıta ve yasak vasıtaların, gereçlerin müsadere kararı kesinleştikten sonra Maliyece açık artırma suretiyle satılır ve bedeli ilgili vezneye gönderilip emanet hesabına yatırılarak Devlet Hazinesine gelir olarak kaydedilir.

Müsaderede öncelikle özel konulu kanun olan Su Ürünleri Kanunu hükümleri uygulanır. Bu kanunda belirtilmiş hüküm varsa uygulanır. Uygulamada CMK. İlgili maddesi ve TCK. 54. Maddesinin müsadere nedenleri göz önünde bulundurulur.

1380 sayılı kanunda müsadere edilmesi için hüküm bulunmayan durumda el konulmuş olanların müsaderesi kanunen mümkün değildir. Örneğin; yasaklı bölgeden izinsiz ve kaçak olarak avlanılmış balıkları satın alıp otomobilinde taşıyanın aracının müsadere edileceğine dair 1380 sayılı kanunda bir hüküm bulunmadığında bu aracın müsaderesi mümkün olmayacaktır. Aracın sahibine iadesine karar verilmesi gerekir. Zapt edilip yediemine teslim edilenler hakkında mahkemece müsadere veya sahibine iadesine karar vermek durumundadır. Bu konuda hiç karar verilmemiş olması kanuna aykırıdır. Temyiz nedeni yapılır. Böyle bir durumda karar bozulur.

İDARİ PARA CEZASI UYGULAMA ESASLARI,

1380 sayılı su ürünler kanununun 3. Ve 36 maddeleri ile yönetmeliğin 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, maddelerindeki açıklamalar doğrultusunda, suçun tespiti, idari para cezalarını vermeye yetkili olan makamlar, ceza miktarı, kullanılan belgeler ile örnek belgeler, usule ilişkin olan iş ve işlemler yukarıda belirtilen kanun ve yönetmelik hükümlerine göre ceza uygulaması yapılır.

Fiilin tespiti iki veya daha fazla sayıdaki kontrol ve koruma görevlisi tarafından tutanak düzenlenerek tespit edilmesi olayı ispatlama açısından yararlı olmakla birlikte, şayet tek olarak görev yapmak durumunda bulunan görevlilerin bu konuda düzenlediği fiili tespit tutanakları da kanunen aksi ispatlanıncaya kadar geçerlidir. Bu tutanakların aksi ispatlanıncaya kadar doğru olduğu kabul edilen geçerli sayılan kıymetli belgelerdendir. Örneğin; Fail tutanağı imzalamadığı halde sahte ve uydurma imza ve olayı olmuş gibi anlatılmış olan tutanağın görevlilerce düzenlendiği, ilgili kişi tarafından delil gösterilerek durum ispatlanırsa bu tutanak ile bu tutanağa göre verilmiş olan idari yaptırım kararı da geçersiz sayılır.

Yönetmeliğin 37. Maddesine göre kabahat sayılan fiiller fotoğraf, kamera ile çekim ve diğer her türlü teknik araç ve gereçlerle, laboratuar incelemeleriyle, numune analizleriyle, faillerin anlatımı ile olayı tespit eden görevlilerin ifadeleriyle ve tutanakla durumun gerçekliği ispatlanır.

Denizler dışındaki yerlerde kontrol koruma görevlilerince düzenlenen fiili tespit eden tutanak ve diğer evraklar Mülki amirliğe gönderilir. Bu belgelere göre 1380 sayılı kanunla ilgili idari para cezaları mahallin Mülki amiri tarafından verilir. Mülki amirler bu yetkilerini kanun 33. Maddesinde yazılı görevlilere devrederek görev verebilir. Mülki amirlikçe görev verilmiş olanlarda, yaptırım kararını düzenleyip imzalayabilirler.

Ayrıca, denizlerde yasak sahada, yasak mevsimde, yasak vasıtalarla avlanan kanuna karşı gelip muhalefette bulunan kişiler hakkında, Deniz Sahil Güvenlik Bot Komutanı, Türk karasuları ve ekonomik bölgelerdeki denizlerde yasaklara aykırı davranan Türk ve yabancı ülke uyruklularından özel ve tüzel kişiler hakkında tutanak düzenleyip istihsal vasıtalarına ve kaçak avlanılmış ürünlere el koyup zapt ederler. Düzenledikleri kabahat fiiline göre de ilgili özel ve tüzel kişiler hakkında idari yaptırım kararı vermeye imzalamaya yetkili ve görevli kılınmıştır.

İdari para cezası, 1380 sayılı kanunla, Kabahatler Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Kanun hükümleri usulü doğrultusunda tahsil edilir. İdari yaptırım kararı ilgiliye tebliği sırasında, yaptırım kararına ruhsatın iptal edildiği sebeple, ruhsatı vermiş olan İl Müdürlüğüne teslimi yazılıp istenir. Bu isteğe uymayanlar polis veya jandarmanın tebliği ile ilgilisine bildirerek ruhsatın iadesi sağlanır.

Kanuna aykırı fiili işleyenlerin tespiti sırasında yapılacak iş ve işlemler yönetmeliğin 40. Maddesinde açıklanıştır. Buna göre; Fiili işleyenin kimlik bilgileri ve ikamet adresi, Filin işlendiği yer ile sınır koordinatları ve suçun işlediği zamanını, avlanma şeklini, kullanılan vasıtaları, avlanılan su ürünlerini cinsini miktarını ve gemi sahibinin ve tayfaların hüviyet ve adreslerini tespit eden tutanak Su ürünü avlama suç tutanağı, idari para ceza kararı, idari kararın tebliğ konusundaki Valilik yazısı, el koyma tutanağı bunların birer nüshası fiili işleyenlere tebliğ edilir. Diğer nüshasından biri tahsilât Dairesine, bir nüshası da ruhsat tezkeresini veren İl Müdürlüğüne gönderilerek kayıtlara işlenir. Bir nüshası da CMK. Hükmüne göre müsadere talebiyle C. Savcılığına gönderilir.

İDARİ PARA CEZALARININ ARTIRILMASI NEDENLERİ

1380 sayılı Kanun 36. Maddesi 2. Fıkrasına göre İdari para cezaları gemi boylarına göre değişir. Gemi boyu ruhsat kaydında yazılıdır. Yönetmeliğin birinci maddesine göre, geminin en büyük uzunluğuna, gemi boyu denir. Kanunun 36. Maddesi fıkralarındaki fiillerin işlenmesinde gemi kullanılmışsa, fiilin işlenmesinde kullanılan geminin boyuna göre ceza artırılır.

Uzunluğu 0-11 m. Arasında olan gemiler için 36/1. Fıkrada yazılı temel cezalar verilir ve ceza artırımı yapılmaz.

Gemi boyu 12 ile 21 m. Dahil olmak üzere bu gemilerle suç fiilinin işleşmesi halinde, ceza iki kat verilir. (1+1=2) yani, temel cezaya bir ceza daha ilave edilir.

Gemi boyu 22 m. Ve daha fazla boylu ise bu gemilerle fiilin işlenmesi halinde ceza 3 katı kadar artırılarak verilir. (1+2=3) şeklinde uygulanır.

Gemi ile aynı kişilerin 2 yıl içinde su ürünü avlanma suçunun ikinci defa işlemesi durumunda ceza; önce gemi uzunluğuna ait cezası verilir. Sonra da aynı kişinin aynı fiili 2 yıllık süre içinde yeniden tekrar işlenmiş ise. Gemi boyu cezasına, fiilin tekrarı cezası da ilave edilerek toplam ceza tutarı uygulanır.

Kanunun 36/3 maddede yazılı fiilin tekrar işlenmesi halinde 36 maddenin her bir fıkrasında yazılı fiillerin ayrı ayrı tamamı için; idari para cezaları iki misli olarak uygulanır.

Misli artırma; bir cezanın üzerine kendisinin katı olan cezanın eklenmesi durumudur. (1+1=2)

Misli tatbik etme; misli miktarın temel ceza miktarı ile çarpılması demektir.
Örneğin; 2 misli artırma; (1+2=3) şeklinde hesaplanır.
2 misli tatbik; (1x2=2) şeklinde hesap edilir.
Bir kat artırma; (1+1=2) Şeklinde uygulanır.
3 kat artırma; (1+1+1=3) şeklinde uygulanır.

Fiilin tekrarı denince; Kanunun 36/4. Maddesine göre, fiilin tutanakla tespit edildiği tarihten başlamak üzere, iki yıllık süre içinde, aynı fıkradaki fiilin tekrar işlenmesini ifade eder. İlk defa verilmiş ceza, mahkemesince iptal edilip kaldırılmışsa bu durumda, ceza kesinlik kazanmadığından, kişi hakkında ikinci defa tutanak düzenlenmiş olması," tekrar sayılmaz."

Tekrar eylemini tespit için, kayıtların tek bir merkezde toplanıp, Bilgisayar kayıtlarına ve defterlere kaydedilmiş olması gerekir. Eylemin tekrar'ın işlenip işlenmediği konusu her fiilde araştırıp yazı ile bilgi toplanan merkezden alınmalıdır.Buna göre idari para cezası kararı düzenlenmelidir.

C) Tekrar işlenen eylemde ceza; iki misli olarak verilir. Fiile ait ceza miktarına tekrar aynı ceza ilave edilerek, fiilin işlenmesi cezası tutarı bulunur. (1+1=2) şeklinde hesaplanır.

MİLLİ PARK ORMANINDA SU ÜRÜNLERİYLE İLGİLİ İŞLENEN KABAHATLER

2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 1 ve 2. Maddesinde; Devlete ait sahalarda, tarihi, kültürel değeri bulunan ve doğal bitki örtüsü ile ender rastlanan, farklı güzellikteki arazi yapısına sahip yerlerde, Bakanlar Kurulu Kararıyla veya Orman Bakanlığının onayı ile Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanı sınırları belli edilmektedir. Buraların Ayrılma sebebi ile yerlerin sınırları ülke ve çevre halkına ilan edilerek açıklanmaktadır.

2873 sayılı Kanunun 14. Maddesinde ise, bu yerlerde izinsiz ve ruhsatsız olarak, kamu yararının çok gerekli ve zorunlu bulunduğu hallerin dışında, hiçbir yapı ve tesis kurulamayacağı, işletilemeyeceği, ilandan önce var olanların dışında iskân yapılamayacağı, yaban hayatının tahrip edilemeyeceği, doğal dengeyi bozacak şekilde her türlü orman ürünlerinin üretimi, avlanılması ve otlatma yapılamayacağını, çevresel dengelerin bozulamayacağı, bu yerlerin özelliklerinin bozulmasına yol açabilecek her türlü müdahale ile hava, toprak ve suyunun kirletilmesine yol açacak iş ve işlemlerle faaliyetlerin yapılamayacağı nedenle bunların yapılmasının yasaklandığı belirtilmiştir.

2873 sayılı Milli Park Kanunun 20. Maddesinde, 6831 sayılı Orman Kanunu 111. Maddesi 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda belirtilen suç ve kabahat fiillerinin, 2873 sayılı Kanun kapsamındaki yerlerde işlenmesi halinde, bu kanunlarda yazılı olan, adli ve idari mahiyetteki cezaların bir misli artırılarak uygulanacağı ve 21. Maddesinde ise, cezalardan en ağırının verilmesi gerektiği hükmü bulunmaktadır. (1+1=2)

Ayrıca 6831 sayılı Orman Kanunun 111. Maddesine göre, orman rejimine alınan yerler ile Muhafaza Ormanı ve Milli Park sahasındaki ormanlık alanlarındaki göl, gölet, akarsu derelerinde izinsiz ve ruhsatsız su ürünleri avlanılması halinde ceza iki misli olarak uygulanır.(1x2 = 2) gibi.

1380 sayılı Kanuna göre kabahat sayılan fiillerden her hangi biri 2873 sayılı Kanun kapsamına giren sahada işlenmişse ve fiil için 2873 sayılı Kanuna göre cezası yoksa o takdirde; 1380 sayılı Kanunun ilgili madde fıkrasında yazılı cezanın 2873 sayılı Kanun 20. Maddesi uyarınca bir misli artırılarak verilir. (1+1=2)

İşlenen fiil, 1380 sayılı Kanuna göre kabahat fiili olup 2873 sayılı Kanun kapsamındaki sahada işlenmiş ve 2873 sayılı kanuna göre de bu fiil suç sayılmakta ise; 1380 sayılı Kanun idari para cezası öngörmekte hâlbuki 2873 sayılı Kanunda fiil için hapis ve adli para cezası öngörmekte ise, bu durumda; 2873 sayılı kanundaki ceza verilir ve bu kanunun 20. Maddesi uyarınca da verilen hapis ve adli para cezası ayrı ayrı olarak bir misli artırılarak uygulanır.

Fiili işlendiği yerin Milli Park sahası olduğu tutanakta veya idarenin iddiasıyla mahkemeye bildirilmişse, Milli Park sahası sınırlarının çevre halkına ilan edilerek duyurulduğuna dair ilan tutanağı ve Milli Park ayrılması oluruna ait Bakanlar kurulu Kararı veya Orman Bakanlığı kararının tarih ve numarası veya karar fotokopisi mahkemeye gönderilir.

4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunun kapsamındaki saha sınırları içinde 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda yasaklanmış fiillerin izinsiz işlenmiş olması halinde; 1380 sayılı kanundaki eylemin cezası 4533 sayılı Kanunun (6/5-a) maddesi uyarınca iki misli artırılarak verilir. Yani (1+ 2 = 3) şeklinde verilir.

1380 Sayılı SU ÜRÜNLERİ KANUNUYLA İLGİLİ YARGITAY KARARLARI ÖZETLERİ

****Gemide ve gemcilerde veya işçilerde bulundurulması gerekli olan avlanma izini ile gemisi için av ruhsat tezkeresi aymayanlar 4922 sayılı yasaya muhalefet sayılır.****

****Ticari amaçlıda olsa Bakanlık il müdürlüğünce şartları tespit ve ilan edilen özelliklere sahip ağların dışında kalan özellikteki ağları su ürünleri avlamasında kullanmak suretiyle iç sularda istihsal yapılması yasaktır.****

****Su ürünleri müstahsili gerçek kişilerin kendi adına ruhsat tezkeresi almadan su ürünü istihsal etmek ve fiilde kullanılan sahibi olduğu gemi için ruhsat tezkeresi almama eylemleri ceza gerektiren eylemlerdir.****

****Failin yasak zamanda ve ruhsat almadan avlanması suçtur.****

****Gemi sahibi ve çalışanlardan sorularak failin su ürünü müstahsili olup olmadığı tespit edilerek hukuki durumun tayini takdiri gerekir. Eksik soruşturma ile karar verilmesi yasalara uygun değildir.****

****Failin kendi adına ruhsat tezkeresi almadan su ürünleri istihsal ettiğinden ve gemisi için ruhsat tezkeresi almadığından failin iki ayrı elemi sebebiyle iki fiil için de ayrı ayrı ceza uygulanmalıdır.****

****1380 s.k. 3/2 maddesine göre, ticari amaç dışında olmak üzere, sportif maksatla, yasak olmayan bölgelerde ufak vasıtalarla, su ürünleri istihsal edecek Türkler ve yabancılar ruhsat tezkeresi almak zorunda değillerdir.****

****Failin amatör balıkçılıkta kullanılması yasak olan ağla amatör olarak avlanması eylemi kanunun 23/a maddesi yoluyla 36/g–1 maddeye girer ve ceza gerektirir eylemdir.****

AVLANMADA KULLANILAN GEMİ BOYUNA GÖRE CEZA ARTIRIMI

1380 S. K. 36 Maddesi	Ceza Fiili	2004 yılı için 1380 Sa. Kan. Ceza , TL	12--21 M. Arası Boylu Gemi Ceza (1+1=2 TL.	22 m. Ve yukarı boylu gemi İçin ceza (1+2=3) TL.
A/ 1		250,-	500,-	750,-
A/2		1000	2000	3000
A/3		250	500	750

A/4		150	300	450
A/5		150	300	450
B/1		1000	2000	3000
B/1		2000	4000	6000
C/1		1000	2000	3000
C/1		2000	4000	6000
C/1		3000	6000	9000
C/2		1000	2000	3000
D./1		1000	2000	3000
E/1		1000	2000	3000
E/1		10000	20000	30000
F/1		5000	10000	15000
G/1		500	1000	1500
H/1		500	1000	1500
H/1		1000	2000	3000
H/3		1000	2000	3000
İ/1		3000	6000	9000
İ/2		2000	4000	6000
İ/3		2000	4000	6000
J		500	1000	1500
K		750	1500	2250
L		200	400	600
M		250	500	750

2010 YILI İÇİN SU ÜRÜNLERİ KANUNUNA GÖRE İDARİ PARA CEZALARI LİSTESİ

1380 Sayılı Kanuna Göre İşlenen Fiil	Kanun Yasak Mad.	Yönet Mad	Tebliğ Mad.	1380 Ceza Mad	İd. Para Cezası TL.	Ürün Zaptı	Av aracı zaptı
Avlanan kişilerin ruhsatı yok	3	4		36/a-1	360	Evet	
Geminin ruhsatı yok.	3	4		36/a-2	1451	Evet	
Ruhsatı göstermemek veya yok	3	-		36/a-3	360		
Gemide plaka yazılı değil, yok.	23	16	42/1	36/h	723		
Vizesi bitmiş Ruhsatla avlanmak	3	4		36/a-4	214		
Ticari balıkçılık Tebliği yasağını ihlal	23	16		36/h	723	Evet	Evet
Zaman yasağını	23	16	33	36/h	723		

ihlal							
Boy yasağını ihlal	23	16	34	36/h	723		
Tür yasağını ihlal	23	16	35-41	36/h	723	Evet	Evet
Yer yasağını ihlal	23	16	32	36/h	723		Evet
Yasak dönemde kayıkta, ağ var	23	16	35/2	36/h	723		
Yasak balık nakli	25	16	42/12 a	36/i	723	Evet	
Amatör avcılık yasağını ihlal	23	16		36/h	723	Evet	
Zıpkınla avlanmak	19	9	42/6	36/h	723	Evet	Evet
Akarsulara engel yapmak	22	8		36/g	723		
Sulara zehirli mad. Kullanarak avlanmak	20	11		36/e	1451		
İstihsal.yerlerinde değişiklik yapmak.	7	7		36/b	1451		
Perakende satış yeri (yönetmeliğine aykırılık)	23	Yönetm.		36/h	1451		
Kiralamadan avlakta avlanmak	23	16	44/1	36/h	723		
Tınvan kullanımı satışı ,imalatı	23	16	42/7	36/h	723		
Uygun olmayan ağ kullanmak	23	16	44/5	36/h	723		

EK ; 10

SU ÜRÜNLERİ İDARİ PARA CEZASI YAPTIRIM KARARI TEBLİĞİ Seri No: ,,,, -- Sıra No: …. -- Düzenlenme Tarihi : ……./……./ 2010
İDARİ PARA CEZASI VE YAPTIRIM KARARI MUHATABI

Adı Soyadı	T.C. Kimlik No;	İşi ve unvanı	İkamet Adresi;

AÇIKLAMA : Kovada Milli Park ormanı sınırları içerisindeki sahada, 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu 36 maddesi……… Fıkrası………..Bendine aykırı davrandığınız ../……/ 2010 tarihinde koruma kontrol görevlilerince tespit edilerek hakkınızda ………Tarih ve …. Sayılı kabahat fiili tespit tutanağı düzenlenmiştir.

Bu sebeple 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun 36. Maddesi………….Fıkrası………..bendi ve 6831 Sayılı Orman Kanunun 111. Maddesi uyarınca toplam olarak ……………TL idari para cezası ile cezalandırıldınız. İsaparta Kovada Milli Park Şefliğince yaptırım kararı verilmiştir.

Belirtilen para cezasının 1380 sayılı ve Kabahatler Kanununa göre tebliğden itibaren yedi gün içinde kurumumuz yetkili mutemedine ceza parasını yatırmanız halinde, ceza tutarının dörtte üçünü ödediğinizde geri kalan 1/3 kısmı peşin ödeme indirimi olarak tahsil edilmeyecektir. Bu süre geçince indirim uygulanmayacak ve cezanın tamamını kararın tebliği gününden itibaren 30 gün içinde ödemediğiniz veya dilekçe ile ödeme isteğinde bulunup bir yıllık sürede 4 eşit takside bağlatmadığınızda Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki 6183 sayılı Kanun uyarınca ………………Malmüdürlüğünce cebri icra yolu ile alacak tahsil edilecektir.

Verilen bu idari yaptırım kararına karşı bir itirazınız varsa nedenlerini 2 nüsha dilekçenizde belirterek bu kararın tebliği gününden itibaren yedi gün içinde yetkili olan Isparta İdare Mahkemesine itiraz sebebinizi belirtip itiraz davası açabilirsiniz. Fakat açılan itiraz davası bu alacağın tahsilini Kabahatler Kanunu ve 1380 sayılı Kanun gereği olarak durdurmaz. Durum bilgilerinize tebliğ olunur. 25.09.2010

KARARI TEBLİĞ EDEN GÖREVLİ		TEBLİĞATI ALAN -- FAİL KİŞİ
Adı Soyadı		Tebliğ Tarihi; / / 2010
Görev Unvanı		
İmza, Mühür		İmza;

EK: 1

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
GERÇEK KİŞİLER İÇİN SU ÜRÜNLERİ RUHSAT TEZKERESİ

Adı Soyadı :
T.C. Kimlik No. :
Doğum Yeri:
Doğum Tarihi :
Dalış Belgesi :
Ruhsat Tipi:
Son Geçerlilik Tarihi :
İLETİŞİM ADRESİ :
Verildiği Yer :
Verildiği Tarih :
ONAYLAYAN :

Bu ruhsat tezkeresi 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile buna ait Yönetmelik hükümleri gereğince verilmiştir. Vize ettirilerek süresi uzatılabilir.

**Belgede yer alan bilgilerde değişiklik olduğunda yenilenmesi zorunludur.

Ek: 3

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
BALIKÇI GEMİLERİ İÇİN SU ÜRÜNLERİ RUHSAT TEZKERESİ
Balıkçı Gemisinin Adı :
Aktivite Tipi :
Ruhsat Kod No. :
Filo Kayıt No. :
Bağlama Limanı :
Tam Boy (m.) :
Kütük Boy (m.) :
Tonaj (GRT) :
Tonaj (GT) :
Kütük Eni (m.) :
Kütük Derinliği (m.) :
Yapım Malzemesi :
Yapım Yılı :
Verildiği Yer:
Son Geçerlilik Tarihi :
Gemi Sahibi :
T.C. Kimlik No. :
İLETİŞİM ADRESİ :
Birincil Av Aracı :
İkincil Av Aracı :
Motor Markası :
Gücü (kw) :
Verildiği Tarih :
ONAYLAYAN :

Bu ruhsat tezkeresi 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile buna ait Yönetmelik hükümleri gereğince verilmiştir. Vize ettirilerek süresi uzatılabilir.

Belgede yer alan bilgilerde değişiklik olduğunda yenilenmesi zorunludur.

EK; 10

İDARİ PARA CEZASI KARARI.

Seri Numarası: , Karar No : , Karar Tarihi:

İDARİ PARA CEZASININ MUHATABI			
Gerçek Kişi		**Tüzel Kişilik**	
Vergi Kimlik No		**Vergi Kimlik No**	
Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Baba Adı		**Kanuni temsilcisi**	
Ana adı		**Adı ve Soyadı**	
Doğum tarihi ve yeri		**Görevi**	
Adresi		**Vergi kimlik no**	
Balıkçı gemisi		**Vergi dairesi**	
Ruhsat kod No		**Adresi**	
Bağlama limanı			
Teknik kütük No			
İdari para cezası nedeni ve		**1380 sayılı Su Ürünleri**	

yasal dayanağı	Kanunu'nun 36'ncı maddesi ve Yönetmeliği
Suçun İşlendiği Yer	
Tarih ve Saat	
Cezanın Miktarı	
Ödeneceği Kuruluş	............................Malmüdürlüğü/ Vergi dairesi
İDARİ PARA CEZASINA İTİRAZ MERCİİ	…………..Yetkili İdare Mahkemesi
SON İTİRAZ TARİHİ	Tebliğ tarihinden itibaren yedi gündür.
DÜZENLEYEN KONTROL GÖREVLİLERİ	
Adı ve Soyadı ;	
Görev Yeri;	
İmza Ve Mühür:	
Yazılması Gereken Hususlar:	

EK: 11 **TUTANAK VE TEBLİGAT**

Seri No: -- Sıra No: -- Tarih : / / 2010

CEZA MUHATABININ			
Adı ve Soyadı		Vergi Kimlik No:	
Unvanı			
İkamet Adresi			

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun..........................Yönetmeliğini ....maddesinde yer alan hükme aykırı olarak .... Kabahati işlediğiniz tespit edilmiştir. Bu nedenle hakkınızda 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 36'ncıaddesinin.............bendinin..............fıkrasına ve göre ....TL. Tutarında idari para cezası kesilmiş ve aşağıda adı soyadı ve imzaları bulunan heyet huzurunda tarafınıza tebliğ edilmiştir. Bahse konu idari para cezasını 30 gün inde ....Malmüdürlüğü/Vergi Dairesine ödemeniz gerekmektedir. Ödemediğiniz takdirde, para cezası 6183 Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilecektir. İdari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içerisinde yetkili ISPARTA İdare Mahkemesine nedenlerini 2 nüsha düzenlenen dilekçede göstererek itiraz hakkınız bulunmaktadır. İtiraz, verilen bu para cezasının yerine getirilmesini durdurmaz. Tebliğ olunur. …./………./ 2010

TEBLİĞ EDEN	TEBELLÜĞ EDEN FİİLİ İŞLEYEN FAİL
ADI SOYADI : ÜNVANI :	Adı Soyadı; Unvanı :
İMZA ve MÜHÜR	İMZA Tebliğ Tarihi:

**** Suçlu tebellüğ etmediği takdirde, bu durum kontrol görevlileri tarafından belirtilerek imzalanacaktır**

*****EKİ : İdari Para Cezası Kararı ( ) adet ,-- Suç Tutanağı ( )adet**

EK: 12

SU ÜRÜNÜ Ve Avlanma Vasıtalarını ZAPETME (ELKOYMA) TUTANAĞI

Tutanak Numarası: Tarih: / /2010 Suçlunun Adı Ve Soyadı:		
Zapt Edilen Su Ürünlerinin Ve İstihsal Vasıtalarının		
Ürünlerin Ve Vasıtaların Türü, Adı Mahiyeti	Miktarı	Belirgin Özelliği
YALNIZ	….	KALEMDİR

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu .36. Maddesi………….bendi ………………..fıkrası / Yönetmeliğin .... Maddesi hükümlerine aykırı olarak hareket edildiğinden yukarıda belirtilen su ürünü ve suçun işlenmesinde kullan vasıtalarla araç ve gereçlerin tümü yediemine gösterilerek noksansız olarak teslim edildi. Tutanak okundu imzalandı. . ./ / 2010

TESLİM EDEN :	TESLİM ALAN ;
Adı ve Soyadı:	Adı ve Soyadı: ……………….
Unvanı :	Unvanı:
Adresi :	Adresi :
İMZA / MÜHÜR :	İMZA / MÜHÜRI:

ADLÎ VE ÖNLEME ARAMALARI YÖNETMELİĞİ

Adalet ve İçişleri Bakanlıklarından:
Resmi Gazete Tarihi : 01/06/2005
Resmi Gazete Sayısı : 25832

BİRİNCİ BÖLÜM : Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, kanunlarla düzenlenen adlî ve önleme aramasına karar verme yetkisi ile aramaların uygulanmasında uyulacak esas ve usulleri göstermektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, kolluk tarafından, kişilerin üstlerinin, eşyasının, araçlarının, özel kâğıtlarının, konut, işyeri ve eklentilerinin aranmasında uyulacak esas ve usulleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu, 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu, 25/10/1983 tarihli ve 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu, 13/5/1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile 2/7/1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

Araç: Her türlü nakil vasıta ve taşıtlarını,

Cumhuriyet savcısı: Yetkili Cumhuriyet savcısını,

El koyma: Suçun veya tehlikelerin önlenmesi amacıyla veya suçun delili olabileceği veya müsadereye tâbi olduğu için, bir eşya üzerinde, rızası olmamasına rağmen, zilyedin tasarruf yetkisinin kaldırılması işlemini,

Gece vakti: Güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden süreyi,

Gecikmesinde sakınca bulunan hâl:

A) Adlî aramalar bakımından; derhâl işlem yapılmadığı takdirde suçun iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması veya şüphelinin kaçması veya kimliğinin tespit edilememesi ihtimâlinin ortaya çıkması ve gerektiğinde hâkimden karar almak için vakit bulunmaması hâlini,

B) Önleme aramaları bakımından; derhâl işlem yapılmadığı takdirde, millî güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi veya zarar görmesi, suç işlenmesinin önlenememesi, taşınması veya bulundurulması yasak olan her türlü silâh, patlayıcı madde veya eşyanın tespit edilememesi ihtimâlinin ortaya çıkması ve gerektiğinde hâkimden karar almak için vakit bulunmaması hâlini,

Hâkim: Yetkili sulh ceza hâkimini veya hâkimi,

Kolluk: Jandarma, polis, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza görevlilerini,

Kolluk âmiri: Konuyla ilgili yetkili ve görevli olan kolluk biriminin âmirini,

Koruma altına alma: Suçun veya tehlikelerin önlenmesi ya da delil olabilecek veya müsadereye tâbi olan yahut güvenliğin sağlanması amacıyla, eşyayı zilyedinin kendiliğinden vermesini veya el konulana kadar geçici olarak alıkoymayı,

Mülkî âmir: İllerde vali veya bu konuda yetkilendirdiği yardımcısını, ilçelerde kaymakamı,

Özel güvenlik görevlisi: 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanuna göre valiliklerce çalışma izni verilen, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında kamu görevlisi sayılan ve görev alanlarında yetkili olan kişileri,

Suçüstü:

A) İşlenmekte olan suçu,

B) Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu,

C) Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM : Adlî Arama

Adlî arama ve kapsamı

Madde 5 - Adlî arama, bir suç işlemek veya buna iştirak veyahut yataklık etmek makul şüphesi altında bulunan kimsenin, saklananın, şüphelinin, sanığın veya hükümlünün yakalanması ve suçun iz, eser, emare veya delillerinin elde edilmesi için bir kimsenin özel hayatının ve aile hayatının gizliliğinin sınırlandırılarak konutunda, işyerinde, kendisine ait diğer yerlerde, üzerinde, özel kâğıtlarında, eşyasında, aracında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile diğer kanunlara göre yapılan araştırma işlemidir.

Makul şüphe

Madde 6 - Makul şüphe, hayatın akışına göre somut olaylar karşısında genellikle duyulan şüphedir.

Makul şüphe, aramanın yapılacağı zaman, yer ve ilgili kişinin veya onunla birlikte olanların davranış tutum ve biçimleri, kolluk memurunun taşındığından şüphe ettiği eşyanın niteliği gibi sebepler göz önünde tutularak belirlenir.

Makul şüphede, ihbar veya şikâyeti destekleyen emarelerin var olması gerekir.

Belirtilen konularda şüphenin somut olgulara dayanması şarttır.

Arama sonunda belirli bir şeyin bulunacağını veya belirli bir kişinin yakalanacağını öngörmeyi gerektiren somut olgular mevcut bulunmalıdır.

Adlî aramalarda karar ve emir verme yetkisi

Madde 7 - Adlî aramaya karar vermek yetkisi hâkimindir. Kolluk, arama kararı alınmasını talep ettiği durumlarda, makul şüphe sebeplerini belirten ayrıntılı ve gerekçeli bir rapor hazırlar ve Cumhuriyet savcısına başvurur.

Hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde ise kolluk âmirinin yazılı emriyle arama yapılabilir.

Cumhuriyet savcısına ulaşılamayan hâllerde kolluk âmirinin yazılı emriyle gerçekleştirilen arama ve elkoyma işlemi üzerine; ilgili kolluk görevlilerince neden Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı, Cumhuriyet savcısının hangi vasıtalarla arandığını belirten ayrıntılı tutanak düzenlenerek ilgili soruşturma evrakına eklenir.

Kolluk âmirlerince konutta, iş yerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama kararı verilemez. Sayılan bu yerlerde arama ancak hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle yapılabilir. Ancak 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda öngörülen suçlar bakımından, özel konut ve eklentilerinde hâkim kararı olmadıkça arama yapılamaz.

Kolluk âmirinin yazılı emriyle yapılan arama ve sonuçları Cumhuriyet başsavcılığına derhâl bildirilir.

Cumhuriyet savcısına ulaşılamayan hâllerde ise kolluk âmirinin yazılı emriyle konut, iş yeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlar dışında arama yapılabilir.

Arama talep, karar veya emrinde;

A) Aramanın nedenini oluşturan fiil,

B) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,

C) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

D) Aranılacak eşyanın elde edilmesi hâlinde el konulup konulmayacağı,

Açıkça gösterilir.

Cumhuriyet başsavcılıklarınca, arama ile ilgili kararları vermek üzere, yirmidört saat süreyle nöbetçi Cumhuriyet savcısı görevlendirilir.

Karar alınmadan yapılacak arama

Madde 8 - Aşağıdaki hâllerde ayrıca bir arama emri ya da kararı aranmaz:

A) Hakkında tutuklama kararı veya yakalama emri veya zorla getirme kararı bulunan kişi ile hakkında gıyabî tutuklama kararı verilen kaçak yakalandığında üstünde, (İptal ibare: Danıştay 10.Dairesinin 13/03/2007 tarihli ve 2005/6392 E.,2007/948 K. Sayılı Kararı ile:"...yakalanması amacıyla konutunda,işyerinde, yerleşim yerinde, bunların eklentilerinde ve aracında yapılacak aramada," ibaresi iptal edilmiştir.),

B) Hâkim kararı veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile veya kolluk tarafından doğrudan yakalanan kişinin, kendisine, başkalarına veya yakalama işlemini yapan kolluk görevlilerine zarar vermesini önlemek amacıyla yapılacak kaba üst aramasında,

C) Gözaltına alınan kişinin, nezarethaneye konmadan önce yapılan üst aramasında,

D) Herhangi bir sebeple hukuka uygun şekilde yakalandıktan sonra kolluk güçlerinin elinden kaçmakta olan kişilerin veya işlenmekte olan veya henüz işlenmiş olan veya pek az önce işlendiğini gösteren belirtilerin olduğu suçun failinin yakalanması amacıyla takibi sırasında girdikleri araç, bina ve eklentilerinde yakalanması amacıyla yapılacak aramalarda,

E) 1) 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında, kaçak eşya, her türlü silâh, mühimmat, patlayıcı ve uyuşturucu maddelerin bulunduğu şüphe edilen her türlü kap, ambalaj veya taşımaya yarayan diğer araçlarda hemen yapılan aramalarda,

2) 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında gümrük salonları ve gümrük kapılarında kaçak eşya sakladığından kuşkulanılan kişilerin gümrük kontrolü amacıyla gümrük görevlilerince aranmasında;

3) 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu gereğince belirlenen kapı ve yollardan başka yerlerden gümrük bölgesine girmek, çıkmak veya geçmek ve bu yerlerde rastlanacak kişi ve her nevi taşıma araçlarının yetkili memurlar tarafından durdurulmasında ve bu kişilerin eşya, yük ve üzerleri ile varsa taşıma araçlarının aranmasında,

F) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 24 üncü maddesindeki kanunun hükmü ve âmirin emrini yerine getirme, 25 inci maddesindeki meşru savunma ve zorunluluk hâli ve 26 ncı maddesindeki hakkın kullanılması ve(İptal ibare: Danıştay 10.Dairesinin 13/03/2007 tarihli ve 2005/6392 E.,2007/948 K. Sayılı Kararı ile:"...ilgilinin rızası..." ibaresi iptal edilmiştir.) İle diğer kanunların öngördüğü hukuka uygunluk sebepleri ve suçüstü hâlinde yapılan aramalarda, toplum için veya kişiler bakımından hayatî tehlikeyi ortadan kaldırmak amacıyla veya kapalı yerlerden gelen yardım çağrıları üzerine, konut, işyeri ve yerleşim yeri ile eklentilerine girmek için.

Olay yeri inceleme

Madde 9 - Suç işlenen yerlerde, sebep ve sonuç ilişkisini ortaya koyacak delillerin aranması, bulunması ve el koyulması için geliştirilmiş bilimsel ve teknik araştırma işlemlerinin, herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alanlarda yapılması için bir emir veya karar gerekmez.

Birinci fıkrada belirtilen yerler dışındaki olay yeri inceleme işlemleri, 7 nci madde uyarınca hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde ise konut, işyeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlar dışındaki yerlerde kolluk âmirinin yazılı emri üzerine gerçekleştirilir.

Aramada emir ya da karar kapsamı dışında elde edilen bulgular ve ele geçirilen kişiler

Madde 10 - Usulüne uygun yapılan aramada;

A) Yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmakla birlikte, karar veya yazılı emirde konu edilmeyen,

B) Yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmayan ancak, diğer bir suçun işlendiği şüphesini uyandırabilecek,

Bir delil elde edilirse; bu delil koruma altına alınır ve durum Cumhuriyet başsavcılığına derhâl bildirilerek el koyma işlemini gerçekleştirmek için Cumhuriyet savcısından yeni bir yazılı emir istenir. Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde ise kolluk âmirinin yazılı emriyle kolluk görevlileri elkoyma işlemini gerçekleştirebilir.

Hâkim kararı olmaksızın elkoyma işlemi, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar.

Bu tür aramada, aramanın amacı ve konusu dışında ele geçirilen ve haklarında tutuklama veya yakalama kararı bulunan kişiler, evrakıyla birlikte Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilir.

Adlî arama tutanağı

Madde 11 - Adlî arama işlemi bir tutanağa bağlanır.

Tutanakta;

A) Arama kararının tarih ve sayısı, hâkim kararı yoksa verilmiş olan yazılı emrin tarih ve sayısı ile emri veren merci,

B) Aramanın yapıldığı yer, tarih ve saat,

C) Aramanın konusu,

D) Aranan kişinin kimlik bilgileri, adını söylemediği takdirde eşkâl bilgileri,

E) Araçta, konutta, işyeri ve eklentilerinde arama yapılmışsa, aracın plaka numarası, markası, konutun, işyerinin ve eklentilerinin açık adresi, su üstü aracının aranmasında su üstü aracının cinsi, ismi, sahibi ve kullananı, deniz aracının aranması hâlinde ise deniz aracının cinsi, ismi, donatanı, bağlama limanı, tonajı, acentesi, kaptanı ve arama mevkiî,

F) Aramanın sonuçları, el konulan suç eşyasına ilişkin belirleyici bilgiler,

G) Aramada yakalanan kişiler varsa kimlik bilgileri, kimliği belirlenemiyorsa eşkâl bilgileri,

H) Arama sonucunda yaralanma veya maddî bir zarar meydana gelip gelmediği,

İ) Arama işlemini yapanların adı, soyadı, sicili ve unvanı,
Hususları yer alır.

Tutanak arama işlemine katılmış olanlar ve hazır bulunanlarca imzalanır. Tutanağın bir sureti ilgiliye verilir.

Kaçakçılık suçlarıyla ilgili tutanaklar, 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 21 inci maddesine göre tanzim edilir.

Arama sonunda talep hâlinde verilecek belge

Madde 12 - 7 nci maddeye göre yapılacak arama sonunda, hakkında arama işlemi uygulanan kişiye talebi hâlinde;

A) Aramanın,

1) Şüpheli veya sanık olması ve yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe bulunması sebebiyle mi,

2) Şüphelinin veya sanığın yakalanabilmesi veya suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla mı,

Yapıldığını,

B) Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe bulunan şüphelinin veya sanığın üstünün, eşyasının, konutunun, işyerinin veya ona ait diğer yerlerin aranması hâlinde, soruşturma veya kovuşturma konusu fiilin niteliğini,

C) Aramada el konulan veya koruma altına alınan eşyanın listesini,

D) Aramada şüpheyi haklı kılan bir şey elde edilmemiş ise bunu,

E) Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin, el konulan eşyanın mülkiyetine ilişkin görüş ve iddialarını,

İçeren belge veya belgeler verilir.

Koruma altına alınan veya el konulan eşyanın tam bir listesi yapılarak resmî mühürle mühürlenir. Bu eşyanın resmî mühürle mühürlendiğine dair tutanak tanzim edilerek, bir sureti ilgilisine verilir.

Avukat bürolarında arama

Madde 13 - Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın avukat bürolarında arama yapılamaz.

Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.

Arama sonucu elkonulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim elkonulan şeyin avukatla müvekkili arasında meslekî ilişkiye ait olduğunu tespit ettiğinde, elkonulan şey derhâl avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkrada öngörülen kararlar yirmidört saat içinde verilir.

Postada el koyma durumunda bürosunda arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine üçüncü fıkrada belirtilen usuller uygulanır.

Askerî mahallerde yapılacak arama

Madde 14 - Askerî mahallerde yapılacak arama Cumhuriyet savcısının talep ve katılımı ile askerî makamlar tarafından yerine getirilir.

Elkoyma, koruma altına alma

Madde 15 - Arama sonucunda bazı eşyaya elkoyma söz konusu olduğunda, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hâllerde ise kolluk âmirinin yazılı emri ile elkoyma işlemi gerçekleştirilebilir.

İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, koruma altına alınır.

Yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmediği bu tür eşyaya elkonulabilir.

Yukarıda yazılı eşya veya diğer malvarlığı değerlerini yanında bulunduran kişi, talep üzerine bu şeyi göstermek ve teslim etmekle yükümlüdür.

Evsafı belirlenen eşyanın kollukça bulunamaması ve zilyedinin de teslimden kaçınması hâlinde, şüpheli veya sanık ya da tanıklıktan çekinebilecekler dışındaki zilyet hakkında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 60 ıncı maddesinde yer alan disiplin hapsine ilişkin hükümlerin uygulanması amacıyla durum Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

Aramada ele geçen belge ve kâğıtlar hakkında yapılacaklar

Madde 16 - Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtlarını inceleme yetkisi, Cumhuriyet savcısı ve hâkime aittir.

Kolluk, arama sırasında ele geçen belge veya kağıtlara, suçla ilgisi olup olmadığını tespit amacıyla, incelemeksizin bakabilir. Suçla ilgisi olabileceğinden şüphelendiği anda Kanunun öngördüğü şekilde incelenecek belge ve kâğıtları ambalajlayarak mühürler.

Belge ve kâğıtların zilyedi veya temsilcisi kendi mührünü de koyabilir veya imzasını atabilir. İleride mührün kaldırılmasına ve kâğıtların incelenmesine karar verildiğinde bu işlemin yapılmasında hazır bulunmak üzere, zilyedi veya temsilcisi ya da müdafiî veya vekili çağrılır.

İnceleme sonucu soruşturma veya kovuşturma konusu suça ilişkin olmadığı anlaşılan belge veya kâğıtlar ilgilisine geri verilir.

Şüpheli veya sanık ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 45 ve 46 ncı maddelerine göre tanıklıktan çekinebilecek kimseler arasındaki mektuplara ve belgelere; bu kimselerin nezdinde bulundukça elkonulamaz.

Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma

Madde 17 - Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması hâlinde, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine hâkim tarafından karar verilir.

Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması hâlinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir. Şifrenin çözümünün yapılması ve gerekli kopyaların alınması hâlinde, elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir.

Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoyma işlemi sırasında, sistemdeki bütün verilerin yedeklemesi yapılır. Bu işlem, bilgisayar ağları ve diğer uzak bilgisayar kütükleri ile çıkarılabilir donanımları hakkında da uygulanır.

İstemesi hâlinde, bu yedekten elektronik ortamda bir kopya çıkarılarak şüpheliye veya vekiline verilir ve bu husus tutanağa geçirilerek imza altına alınır.

Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoymaksızın da, sistemdeki verilerin tamamının veya bir kısmının kopyası alınabilir. Kopyası alınan verilerin mahiyeti hakkında tutanak tanzim edilir ve ilgililer tarafından imza altına alınır. Bu tutanağın bir sureti de ilgiliye verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Önleme Aramaları

Denetim yapılacak hâller

Madde 18 - Aşağıda belirtilen denetimler şartları oluştuğunda kolluk tarafından kendiliğinden yapılabilir:

A) Umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılan, kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zekâ geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler ile sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarındaki bu tür yerlerin genel güvenlik ve asayiş yönünden denetimi,

B) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokaller, mevzuata aykırı bir şekilde uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan, bulundurulan yerler, mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler ile internet üzerinden yapılan yayınlara izin verilen yerler, derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtara rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenlerin denetimi,

C) Yürürlükte bulunan hükümlere aykırı olarak işletilen yerler hakkındaki işlemler ile genel ahlâk ve edep kurallarına aykırı olarak sesli ve görüntülü eserleri, kaydedildiği materyale bakılmaksızın üreten ve satan yerlerin denetimi,

D) Kanunlardaki istisnalar saklı kalmak üzere, onsekiz yaşından küçükleri çalıştırdığından veya onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girdiğinden şüphelenilen ve açılması izne bağlı bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane gibi oyun oynatılan benzeri yerlerin denetimi,

E) Suç işlenmesini önlemek için kişilerden kimlik sorma,

F) 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununda belirtilen yerlerin denetimi,

G) Motorlu araç trafik belgesi, motorlu araç tescil belgesi ve sürücü belgeleri ile 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre araçlarda bulunması gerekli eşyanın denetimi,

H) Doğal ve yapay göller ile su üstü ulaşımına imkân veren akarsularda su üstü araçlarının ve denizlerde deniz araçlarının ruhsat ve belgelerinin, su üstü araç sahip ve kullananları ile gemi adamlarının ehliyetleri, belgeleri ve deniz mevzuatında yer alan diğer belgelerinin denetimi,

İ) Elektromanyetik aygıtlar ve dedektör köpekleri aracılığıyla yapılan tarama şeklindeki denetimler,

J) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 183 üncü maddesi kapsamında gürültü yapanların men edilmesi,

K) Hudut kapılarından giriş çıkış yapanların pasaport denetimleri.

Önleme araması ve kapsamı

Madde 19 - Önleme araması;

A) Millî güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması,

B) Suç işlenmesinin önlenmesi,

C) Taşınması veya bulundurulması yasak olan her türlü silâh, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti,

Amacıyla, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin yazılı emriyle ikinci fıkrada belirtilen yerlerde, kişilerin üstlerinde, aracında, özel kâğıtlarında ve eşyasında yapılan arama işlemidir.

Önleme araması aşağıdaki yerlerde yapılabilir:

A) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamına giren toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapıldığı yerde veya yakın çevresinde,

B) Özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya sendikaların genel kurul toplantılarının yapıldığı yerin yakın çevresinde,

C) Halkın topluca bulunduğu veya toplanabileceği yerlerde,

D) Öğretim ve eğitim özgürlüğünün sağlanması için her derecede öğretim ve eğitim kurumlarının ve üniversite binaları ve ekleri içerisinde, kurumun imkânlarıyla önlenmesi mümkün görülmeyen olayların çıkması olasılığı karşısında rektör, acele hâllerde de dekan veya bağlı kuruluş yetkililerinin kolluktan yardım istemeleri hâlinde, girilecek üniversite, bağımsız fakülte veya bağlı kurumların içerisinde, bunların yakın çevreleri ile giriş ve çıkış yerlerinde,

E) Umumî veya umuma açık yerlerde veya öğrenci yurtlarında veya eklentilerinde,

F) Yerleşim yerlerinin giriş ve çıkışlarında,

G) Her türlü toplu taşıma veya seyreden taşıt araçlarında,

H) 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda öngörülen suçların işlenmesinin önlenmesi amacıyla, ticarethane, işyeri, eğlence ve benzeri yerler ile eklentilerinde,

İ) 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında gerçekleştirilen spor müsabakalarıyla ilgili olarak, müsabakaların yapılacağı spor alanlarının çevresinde, stadyum veya spor salonu girişleri ile turnike girişlerinde,

J) 5253 sayılı Dernekler Kanununun 20 nci maddesi kapsamında, derneklerde veya eklentilerinde.

Konutta, yerleşim yerinde ve kamuya açık olmayan özel işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Önleme araması kararı

Madde 20 - Yönetmeliğin 8 inci maddesi, 9 uncu maddesinin birinci fıkrası ve 25 inci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, önleme aramalarında işlemin yapılacağı kanunda belirtilen umumî ve umuma açık yerlerde makul sebeplerin oluştuğunu ve millî güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, taşınması veya bulundurulması yasak olan her türlü silâh, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti amacının ortaya çıktığını ve tehlikenin oluştuğunu gösteren belirlemeler, kolluk tarafından önceden tespit edilir ve aramanın yapılması önerilen yer ve zaman ile birlikte o yer mülkî âmirine, gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak iletilir. 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda öngörülen suçların

işlenmesinin önlenmesi amacıyla yapılacak aramalar için bu talep, o yer Cumhuriyet savcısına da yapılabilir.

Yetkili merci, kolluğun talebini uygun bulursa, hâkimden arama kararı talep eder; ancak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde yazılı arama emri verir.

Arama talep, emir ve kararlarında aşağıdaki hususlara açıkça yer verilir:

A) Aramanın sebebi,

B) Aramanın konusu ve kapsamı,

C) Aramanın yapılacağı yer,

D) Geçerli olacağı zaman süresi.

Hâkim tarafından verilen kararlar aleyhine, mülkî âmir tarafından kanun yollarına başvurulabilir.

Usulüne uygun olarak verilmiş arama kararı veya emri üzerine, yetkili âmirin, aramanın yapılması için kolluk memurlarına vereceği sözlü emirler derhâl yerine getirilir. Bu konudaki emirlerin yazılı olarak verilmesi istenemez. Bu hâllerde, emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk, emri verene aittir.

Özel güvenlik görevlilerinin kontrol yetkileri
Madde 21 - Özel güvenlik görevlilerinin yetkileri şunlardır:

A) Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle kontrol etme, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme,

B) Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle kontrol etme, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme,

C) Yangın, deprem gibi tabiî afet durumlarında ve imdat istenmesi hâlinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girme,

D) Hava meydanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle kontrol etme, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.

Derneklerde arama

Madde 22 - Kamu düzeninin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi nedenlerinden birine bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça, yine bu nedenlere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin yazılı emri bulunmadıkça, kolluk kuvvetleri, dernek ve eklentilerine giremez, arama yapamaz ve buradaki eşyaya el koyamaz.

El koyma söz konusuysa, mülkî âmirin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, el koyma kendiliğinden kalkar.

Hâkim kararı, mülkî âmir tarafından dernek yöneticilerine yazıyla duyurulur.

Spor müsabakaları ile ilgili aramalar

Madde 23 - Spor müsabakalarının yapılacağı spor alanına, güvenlik güçlerince gerçekleştirilecek kontrolden sonra seyirci alınır.

Spor alanlarının çevresinde, stadyum veya spor salonu girişleri ile turnike girişlerinde, müsabakayla ilgili olarak hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca olan hâllerde mülkî âmirin yazılı izni ile kolluk tarafından veya kolluğun denetiminde, özel güvenlik görevlilerince üst araması yapılır ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun amacına aykırı madde ve cisimler geçici olarak koruma altına alınır.

Önleme aramalarında elde edilen bilgi ve bulgular ile yakalanan şüpheliler hakkında yapılacak işlemler

Madde 24 - Önleme aramalarında elde edilen ve adlî soruşturmalarda kullanılabilecek bilgi, bulgu ve şüpheliler hakkında 10 uncu madde hükümleri uygulanır.

Aramanın konusu ve kapsamı içinde olan, ancak suç unsuru oluşturmayan eşya, geçici olarak koruma altına alınır ve aramaya sebep teşkil eden husus sona erdiğinde ilgiliye teslim edilir.

Hâkimden önleme araması kararı alınması gerekmeyen hâller

Madde 25 - Aşağıdaki hâllerde yapılacak aramalarda ayrıca bir arama emri ya da kararı gerekmez:

A) Devletçe kamu hizmetine özgülenmiş bina ve her türlü tesislere giriş ve çıkışın belirli kurallara tâbi tutulduğu hâllerde, söz konusu tesislere girenlerin üstlerinin veya üzerlerindeki eşyanın veya araçlarının aranmasında,

B) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun ek 1 inci maddesi kapsamında bulunan, sivil hava meydanlarında, limanlarda ve sınır kapılarında, binaların, uçakların, gemilerin ve her türlü deniz ve kara taşıtlarının, giren çıkan yolcuların X-ray cihazından geçirilerek, gerektiğinde üstünün ve eşyasının aranması ile buralarda görevli kamu kuruluşları ve özel kuruluşlar personelinin, üstlerinin, araçlarının ve eşyalarının aranmasında,

C) 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanununun 11 inci maddesi kapsamında, kişilerin üstünün, eşyalarının Olağanüstü Hâl Valisinin emriyle aranmasında,

D) 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında, konutların ve her türlü dernek, siyasî parti, sendika, kulüp gibi teşekküllere ait binaların, işyerlerinin, özel ve tüzel kişiliklere sahip müesseseler ve bunlara ait eklentilerin ve her türlü kapalı ve açık yerlerin, mektup, telgraf ve sair gönderilerin ve kişilerin üzerlerinin sıkıyönetim komutanının emriyle aranmasında,

E) Kanunların, muhafaza altına alınmalarına olanak verdiği kişilerin, üst veya eşyalarının aranmasında,

F) 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun çerçevesinde görevli kolluğun, aynı Kanunun 79 uncu maddesindeki silâh taşıma yasağı kapsamında, silâh taşıdığından şüphelenilen kişilerin üstlerinin ve eşyalarının aranmasında.

Umuma açık veya açık olmayan özel işletmelerin, kurumların veya teşebbüslerin girişlerindeki kontroller, buralara girmek isteyen kimselerin rızasına bağlıdır. Kontrol edilmeyi kabul etmeyenler, bu gibi yerlere giremezler. Bu gibi yerlerde kontrol, esasta özel güvenlik görevlileri tarafından yerine getirilir. Ancak, bu yerlerin ve katılanların taşıyabilecekleri özel niteliklere göre, önleme aramaları kolluk güçleri tarafından da yapılabilir.

Önleme araması tutanağı

Madde 26 - Arama sırasında suç unsuruna rastlandığında, önleme araması tutanağa bağlanır.

Bu hâlde, tutanak 11 inci maddede yazılı unsurları içerir.

Tutanak arama işlemine katılmış olanlar ve hazır bulunanlarca imzalanır.

Tutanağın bir sureti ilgiliye verilir.

Suç unsuruna rastlanmadığı durumlarda, aranan kişinin talebi hâlinde, kendisine arama kararı veya emrinin tarih ve sayısı, aramanın tarih ve saati, yeri, aranan şahsın ve arayan görevlinin kimlik bilgilerinin yer aldığı bir belge verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Aramaların Yapılma Şekli

Durdurma ve kontrol işlemleri

Madde 27 - Bir kişiyi geçici olarak durdurmak, yakalama sayılmaz; yakalama sayılması için kişinin fiilen denetim altına alınması gerekir. Denetim için araçların durdurulması da mümkündür.

Durdurma yetkisinin kullanılabilmesi için, "umma" derecesinde makul şüphe bulunmalıdır. Kolluk görevlisi, tecrübesine dayanarak, izlediği davranışlarından, o kişinin bir suç işleyeceği veya işlediği hususunda kanaat elde eder veya kişinin silâhlı olduğu ve hâlen tehlike yarattığı kanaatine varırsa kişi durdurulabilir.

Somut emarelerle desteklenen şüphe bulunmadan, süreklilik arzedecek, fiilî durum ve keyfilik oluşturacak şekilde durdurma ve kontrol işlemi yapılamaz.

Sebebin oluşmasına veya şüpheye yol açan davranışları hakkında, durdurulan kişiye sorular yöneltilebilir. Kişi bu sorulara cevap vermekle yükümlü değildir. Durdurma yetkisinin kullanılmasına neden olan şüphe, yapılan açıklama ile ortadan kalkarsa, kişinin gitmesine engel olunmaz.

Durdurma üzerine aşağıdaki işlemler yapılır:

A) Durdurulan kişi üzerinde giysilerinden herhangi birisi çıkarılmaksızın, yoklama biçiminde bir kontrol yapılır. Bu işlem sonucunda, kişide silâh bulunduğu sonucunu çıkarmaya yeterli şüphe meydana gelirse, memur kendiliğinden silâh ve diğer suç eşyası araması yapabilir.

B) Yoklama suretiyle kontrol, kişinin cinsiyetinde bulunan görevli tarafından yapılır.

C) Yapılan kontrolün konusu ve sebepleri ilgiliye açıklanır.

D) Bir kişinin veya aracın durdurulma süresinin, şartlara göre makul olması ve kontrol için ayrılan süreyi aşmaması gerekir.

E) Yoklama suretiyle kontrol, kişiye en az sıkıntı verici şekilde yapılır.

F) Yapılan kontrolün neticesinde suça ilişkin iz, eser, emare ve delil elde edilirse, kişi yakalanır.

G) Uyuşturucu gibi belirli bir şeyin, kişinin herhangi bir yerinde gizlendiği düşünülüyorsa, daha geniş çaplı kontrol yapılabilir.

H) Yoklama suretiyle kontrol, kişinin veya aracın ilk durdurulduğu yerde veya o yerin yakınında, mümkün olduğu kadar başkalarının göremeyeceği tarzda yapılır. Başka yere götürülerek kontrol yapılamaz.

İ) Makul sebebi oluştuğu takdirde, daha geniş kapsamlı kontrol yapılması için, kolluk aracından veya yakındaki kapalı bir yerden yararlanılabilir.

J) Kontrolden sonra talep üzerine olay yerinde derhâl bir tutanak düzenlenir.

Bu maddede yazılı işlemler gece de yapılabilir.

Karar veya yazılı emir üzerine üst ve eşya aramasının icrası

Madde 28 - Aramanın gerçekleştirileceği yerde, öncelikle kişilerin kaçmasını ve saldırmasını engelleyecek şekilde gerekli güvenlik tedbirleri alınır.

Kolluk görevlileri, kolluk görevlisi olduğunu ispatlayan kimliğini gösterir.

Üst araması, kişinin cinsiyetinde bulunan görevli tarafından yapılır.

Üst ve eşya araması sırasında, yapılan aramanın konusu olan eşyanın ne olduğu veya aramanın yapılmasına temel teşkil eden sebepler ilgiliye açıklanır.

Üst araması sırasında, kişinin beraberinde olan eşya da, mümkünse elektromanyetik cihazlarla, değilse beş duyu organı aracılığıyla aranır. Sahipsiz eşya hakkında da aynı hüküm uygulanır.

Kişi direndiği takdirde üst ve eşya araması orantılı güç kullanılarak gerçekleştirilir.

Üst ve eşya araması, kişinin veya aracın ilk durdurulduğu yerde veya o yerin yakınında, mümkün olduğu kadar başkalarının göremeyeceği tarzda yapılır. Başka yere götürülerek arama yapılamaz. Gerektiğinde kolluk aracından veya yakındaki kapalı bir yerden yararlanılabilir.

Üst araması sırasında, kişinin üstünde veya eşyasında rastlanan özel kâğıt ve zarflar, içinde müsadereye tâbi bir eşya bulunması ihtimali dışında açılmaz; açıksa dahi yazılı bilgiler okunamaz.

Kişinin kanunlara göre izin verilmeyecek bir şeyi taşıdığına ilişkin makul şüphenin bulunması ve aramanın amacına başka türlü ulaşılamaması hâlinde, üst araması aşağıda belirtilen şekilde giysiler çıkartılmak suretiyle yapılabilir:

A) Arama yapılmadan önce, bu aramayı yapmanın neden gerekli görüldüğü ve nasıl yapılacağı, o birimde görevli en üst kolluk âmiri tarafından ilgiliye bildirilir.

B) Arama, aynı cinsiyetten görevliler tarafından yapılır; arama işlemi kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir.

C) Arama, kişinin utanma duygusunu en az ihlâl edecek bir şekilde yapılır; önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır; bedenin alt kısmındaki giysiler, üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler mutlaka aranır.

D) Arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir.

E) Arama, mümkün olduğunca kısa bir süre içinde bitirilir.

Yapılan aramanın neticesinde bir suça ilişkin iz, eser, emare ve delil elde edilirse, kişi yakalanır.

Bu maddede yazılı işlemler gece de yapılabilir.

Araçlarda arama

Madde 29 - Araçlarda aramanın gerçekleştirileceği yerde, öncelikle kişilerin kaçmasını ve saldırmasını engelleyecek şekilde gerekli güvenlik tedbirleri alınır.

Araç araması sırasında, yapılan aramanın konusu olan eşyanın ne olduğu veya aramanın yapılmasına temel teşkil eden sebepler ilgiliye açıklanır.

Araç araması, kişiye en az sıkıntı verici şekilde ve makul olan en kısa sürede yapılır.

Araç araması, aracın ilk durdurulduğu yerde veya o yerin yakınında, mümkün olduğu kadar başkalarının göremeyeceği tarzda yapılır. Detaylı inceleme yapılması gereken hâllerde, başka yere götürülerek arama yapılabilir.

Deniz şartları sebebiyle aramanın denizde mümkün olmaması veya deniz aracının ayrıntılı aranmasının gerektiği hâllerde şüpheli deniz aracı en yakın ve uygun limana çekilerek arama limanda yapılabilir.

Araç araması sırasında rastlanan özel kâğıt ve zarflar, içinde müsadereye tâbi bir eşya bulunması ihtimali dışında açılmaz; açılsa dahi yazılı bilgiler okunamaz.

Yapılan aramanın neticesinde bir suça ilişkin iz, eser, emare ve delil elde edilirse, kişi yakalanır.

Boş araçların aranmasında, arama yapıldığını belirten bir not bırakılır. Bu notta, arama tutanağının bir kopyasının alınabileceği yer belirtilir.

Bu maddede yazılı işlemler gece de yapılabilir.

Konut, işyeri ve eklentilerinde aramanın yapılması

Madde 30 - (İptal fıkra: Danıştay 10.Dairesinin 13/03/2007 tarihli ve 2005/6392 E.,2007/948 K. Sayılı Kararı ile:"Haklarında gıyabî tutuklama veya tutuklama kararı ile yakalama emri veya zorla getirme kararı bulunan kişilerin yakalanması için yapılacak aramalarda, ayrıca arama kararı verilmesi gerekli değildir. Bu gibi hâllerde sadece yakalanacak kişiyle ilişkili işlemler yapılabilir. O yerde bulunan diğer kişiler hakkında, ayrıca karar verilmemişse, arama yapılamaz." fıkrası iptal edilmiştir.)

Kolluk, arama yapılacak kapalı yerlerde ve eklentilerinde gerekli güvenlik önlemlerini alarak kapıyı çalar.

Hâkim kararı veya kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emriyle yapılan aramalarda veya karar alınmasını gerektirmeyen işlemlerde, mümkünse o yere girme izni verme yetkisine sahip kişilerle iletişim kurulmasına çalışılır, kolaylık gösterilmesi istenir.

Aşağıdaki hâllerde iletişim kurmadan arama amacıyla kapalı yerlere ve eklentilerine girilir:

A) Arama yapılacak olan yerin konut veya yerleşim yeri olarak kullanılmadığının bilinmesi,

B) Arama esnasında bu yerlerde kimsenin olmadığının anlaşılması,

C) Bu yerlerde oturan veya izin vermeye yetkili kişinin arama öncesinde bilgilendirilmesinin, delil karartmasına yol açarak aramanın amacını tehlikeye sokacak veya kolluk memurlarını veya diğer bireyleri tehlikeye düşürebilecek olması.

Diğer hâllerde, kolluk memurları arama kararını gösterirler.

Gecikmesinde sakınca veya tehlike bulunması hâlinde, bilgilendirme içeri girildikten sonra da yapılabilir.

Aramayla görevlendirilenler, aramaya karşı çıkılması hâlinde, durumun haklı kıldığı ölçüde güç kullanarak direnci ortadan kaldırabilirler. Bilgilendirme yapıldıktan sonra, kapı açılmadığı takdirde güç kullanılacağı ihtar edilir ve buna rağmen kapı açılmazsa zorla eve girilir ve arama gerçekleştirilir. Güç, kademeli bir şekilde artarak kullanılabilir.

Bulundurulması suç teşkil eden eşyanın arandığı evde bulunan kişilerin üstü, güvenlik veya suç eşyasının elde edilmesi amacıyla aranır.

Arama, bulunması istenen şeyin boyutu ve niteliği göz önüne alınarak, amaca ulaşmak için gerekli olan ölçüde gerçekleştirilir.

Aranacak yerde bulunan kişilerin özel hayatlarına ve mallarına gereken azamî özen gösterilir.

Kasa gibi, açılması özellik isteyen eşya, kolluk tarafından veya masrafları kollukça karşılanmak üzere bu konudaki meslek erbabına açtırılır. Bu işlemin o yerde yapılmasının masraflı, külfetli veya oraya zarar verebilecek nitelikte olması durumunda, eşya kolluk tarafından muhafaza edilen başka bir yere götürülerek de açılabilir.

Arama sırasında rastlanan özel kâğıt ve zarflar, içinde müsadereye tâbi bir eşya bulunması ihtimali dışında açılmaz; açılsa dahi yazılı bilgiler okunamaz.

Aramada hazır bulundurulacaklarla ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) Aranacak yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir; kendisi bulunmazsa temsilcisi veya ayırt etme gücüne sahip hısımlarından biri veya kendisiyle birlikte oturmakta olan bir kişi veya komşusu hazır bulundurulur.

B) Şüphelinin veya sanığın yakalanabilmesi veya suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla, diğer bir kişinin konutu, işyeri veya ona ait diğer yerlerde yapılacak aramalarda, zilyet ve bulunmazsa yerine çağrılacak kişiye, aramaya başlamadan önce aramanın amacı hakkında bilgi verilir.

C) Kişinin avukatının aramada hazır bulunmasına engel olunamaz.

D) Geceleyin herkesin girip çıkabileceği lokanta, bar, pavyon, gazino, meyhane gibi yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlerin aranmasında tanık bulundurulması gerekmez.

Aramanın zamanı

Madde 31 - Arama, kararda veya yazılı emirde belirtilen süre içerisinde yapılır. Her arama kararı, aksine bir hüküm içermiyorsa sadece bir kez arama yapma yetkisi verir.

Aramanın amacını tehlikeye sokan acil bir durum yoksa, adlî arama gündüz yapılır.

Konutta, işyerinde veya diğer kapalı yerlerde adlî arama gece yapılamaz. Ayrıca bu yerlerde kolluk âmirinin yazılı emriyle de arama yapılamaz. Ancak;

A) Suçüstü hâlinde,

B) Gecikmesinde sakınca bulunan hâlde,

C) Firar eden kişi veya tutuklu veya hükümlünün tekrar yakalanması hâlinde,

D) Geceleyin herkesin girip çıkabileceği 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 7 nci maddesinde sayılan umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde,

Gece adlî arama yapılabilir.

Önleme aramaları, denetimler ve kontroller her zaman yapılabilir.

Nezarethanelerde yapılacak arama

Madde 32 - Nezarethanelerde yapılacak aramalar için Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM : Çeşitli ve Son Hükümler

Aramalara ilişkin kayıt defteri

Madde 33 - Her kolluk biriminde, bu yönetmelik uyarınca yapılan aramalara ilişkin karar, yazılı emir ve diğer bilgilerin kaydedileceği bir defter tutulur.

Bu defterde kayıtlı bilgiler; adlî ve idarî soruşturmalar, ilgilinin taleplerinin karşılanması ve istatistikî çalışmalar dışında kullanılamaz.

Bu defter, silinme ve muhtemel bilgi kaybı riskine karşı gerekli önlemler alınmak ve bilgiler yedeklenmek suretiyle bilgisayar ortamında da tutulabilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

Madde 34 - 24/5/2003 tarihli ve 25117 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Adlî ve Önleme Aramaları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 35 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 36 - Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet ve İçişleri Bakanları yürütür.

+++++

YAKALAMA, GÖZALTINA ALMA VE İFADE ALMA YÖNETMELİĞİ

Adalet Bakanlığından:
Resmi Gazete Tarihi : 01/06/2005
Resmi Gazete Sayısı : 25832
BİRİNCİ BÖLÜM : Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, bütün adlî kolluk görevlileri ile gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi üzerine adlî kolluk görevini ifa eden diğer kolluk görevlilerinin, Cumhuriyet savcılarının bilgi ve emirleri doğrultusunda yürütecekleri adlî soruşturma sırasında *kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama, gözaltına alma, muhafaza altına alma ve ifade alma işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak usul ve esasları düzenlemektir.*

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik yakalama, gözaltına alma, muhafaza altına alma ve ifade alma işlemleri ile adlî kolluk görevlileri ile gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi üzerine adlî kolluk görevini ifa eden bütün kolluk birimlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 7/11/1979 tarihli ve 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 4/7/1934 tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu, 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 2/7/1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

Adlî kolluk: 04/06/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 8, 9, 10 ve 12 nci maddeleri, 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemini yapan güvenlik görevlilerini,

Bilgi alma: Bir suçun tespiti veya aydınlatılmasına yönelik olarak, müşteki ve suçtan zarar gören ile suç işleme şüphesi altında bulunmayan diğer kişilerin dinlenmesini ve tutanağa geçirilmesini,

İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

Gecikmesinde sakınca bulunan hâl: Derhâl işlem yapılmadığı takdirde suçun iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması veya şüphelinin kaçması veya kimliğinin saptanamaması ihtimalinin ortaya çıkması hâlini,

Gözaltına alma: Kanunun verdiği yetkiye göre, yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanması amacıyla, yetkili hâkim önüne çıkarılmasına veya serbest bırakılmasına kadar kanunî süre içinde sağlığına zarar vermeyecek şekilde özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanıp alıkonulmasını,

Gözaltı birimi: Yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanarak adlî mercilere sevk edilmesine veya serbest bırakılmasına kadar, kanunî süre içinde onu gözaltında tutmakla yetkili ve görevli kolluk kuvveti birimlerini,

Gözaltı ve nezarethane sorumlusu: Gözaltına veya muhafaza altına alınan kişilere haklarının okunmasını, kayıtların tutulmasını ve kanunlara uygun davranılmasını sağlamak

Amacıyla ilgili karakol, birim veya bot komutanı, âmiri veya büro âmiri tarafından görevlendirilen personeli,

Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

Mâlen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

Muhafaza altına alma: Kanunun yetki verdiği hâllerde yetkili merci önüne çıkarılması gereken kişilerin ilgili kurumlar veya kişilerce teslim alınana kadar sağlıklarına zarar vermeyecek şekilde ve zorunlu olduğu ölçüde özgürlüklerinin kısıtlanıp alıkonulmasını,

Müdafi: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

Nezarethane: Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adlî mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri,

Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

Sorgu: Şüpheli veya sanığın, hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

Suçüstü: İşlenmekte olan suçu, henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu, fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu,

Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçu,

Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya mâlen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,

Yakalama: Kamu güvenliğine, kamu düzenine veya kişinin vücut veya hayatına yönelik var olan bir tehlikenin giderilmesi için denetim altına alınması gereken veya suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan kişinin gözaltına veya muhafaza altına alma işlemlerinden önce özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasını,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM : Yakalama, Gözaltına Alma ve Muhafaza Altına Alma

Yakalama, gözaltına alma ve muhafaza altına alma yetkisi

Madde 5 - Kolluk görevlileri;

A) Gecikmesinde sakınca bulunan ve Cumhuriyet savcısına veya derhâl âmirlerine müracaat imkânı olmayan hâllerde; hakkında yakalama emri düzenlenmesi veya tutuklama kararı verilmesi gereken kişileri ya da suçüstü hâlinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hâllerde suç işlendiğine veya suça teşebbüs edildiğine dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan şüphelileri,

B) Kolluk kuvvetinin kanun ve usul dairesinde verdiği emre itaatsizlik edenleri ve aldığı tedbirlere uymayanları,

C) Görev yaparken mukavemette bulunan veya görevinden alıkoymak maksadıyla kolluk kuvvetine zorla karşı koyan ve yakalanmadıkları taktirde hareketlerine devam etmeleri ihtimali bulunan kişileri,

D) Haklarında yetkili mercilerce verilen yakalama emri, yakalama ve tutuklama kararı bulunanları veya kanunla istenilen bir mükellefiyeti yerine getirmedikleri için yakalanması gerekenleri,

E) Uyuşturucu ve uyarıcı maddeleri alan, satan, bulunduran veya kullananları,

F) Halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk hâlinde başkalarına saldıranları,

G) Halkın huzur ve sükûnunu bozanlardan, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenlerle, başkalarına saldırıya yeltenenleri ve kavga edenleri,

H) Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslahı için kanunlarla belirtilen esaslara uygun olarak, alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası, uyuşturucu ve uyarıcı madde veya alkol tutkunu, serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,

I) Haklarında mahkemece çocuk bakım ve yetiştirme yurtlarına veya benzeri resmî veya özel kurumlara yerleştirilmesine veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen çocukları,

İ) Usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren veya hakkında sınır dışı etme veya geri verme kararı alınan kişileri,

Yakalayabilir.

Kimliğini bir belgeyle veya kolluk kuvvetince tanınmış veya güvenilir kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenlerle, gösterdikleri belgelerin doğruluğundan şüphe edilen kişileri, aranan kişilerden olup olmadıkları anlaşılıncaya veya gerçek kimliği ortaya çıkıncaya kadar yirmidört saati geçmemek üzere, yakalama ve muhafaza altına almaya yetkilidir. Bu kişilere kimliklerini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir

A) Kişiye suçu işlerken rastlanması,

B) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması ihtimalinin bulunması veya hemen kimliğini belirleme imkânının bulunmaması.

Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hâllerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olan suç hakkında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre şikâyetten önce şüpheli yakalanmış olursa şikâyete yetkili olan kimseye ve bunlar birden fazla ise hiç olmazsa birine yakalama bildirilir.

Yakalama işlemi

Madde 6 - Yakalama 5 inci maddede belirtilen yetkiler çerçevesinde, hâkim kararı veya Cumhuriyet savcısının emriyle veya doğrudan kolluk kuvveti veya suçüstü hâlinde herkes tarafından yapılabilir.

Yakalanan kişinin kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla kaba üst araması yapılarak, silâh ve bunun gibi unsurlardan arındırılması sağlanır.

Yakalama sırasında suçun iz, emare, eser ve delillerinin yok edilmesini veya bozulmasını önleyecek tedbirler alınır.

Yakalanan kişiye, suç ayrımı gözetilmeksizin yakalama sebebi ve hakkındaki iddialar ile susma ve müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile diğer kanunî hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı, herhâlde yazılı, bunun hemen mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl bildirilir.

Kolluk kuvveti tarafından yapılan yakalama hâlinde işlem, yakalanan kişi ve uygulanan tedbirler derhâl Cumhuriyet savcısına bildirilir.

Yakalamadan ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin emirden, yakalananın bir yakınına veya belirlediği bir kişiye Cumhuriyet savcısının emriyle gecikmeksizin haber verilir.

Yakalama işlemi bir tutanağa bağlanır. Bu tutanağa yakalananın, hangi suç nedeniyle, hangi koşullarda, hangi yer ve zamanda yakalandığı, yakalamayı kimlerin yaptığı, hangi kolluk mensubunca tespit edildiği, haklarının tam olarak anlatıldığı açıkça yazılır, bu tutanağın bir sureti yakalanan kişiye verilir. Bu kişiye ayrıca haklarının yazılı olarak bildirildiğini ve kendisi tarafından da bu hususun anlaşıldığını belirten bu Yönetmeliğe ekli "Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı Şüpheli ve Sanık Hakları Formu" (EK-A) tanzim edilerek imzalı bir örneği verilir.

Suç işlerken rastlanması veya suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması ihtimalinin bulunması veya hemen kimliğini belirleme imkânının bulunmaması nedeniyle başkaları tarafından yakalanıp kolluk görevlilerine teslim edilen veya bu hâllerde kolluk görevlilerince yakalanan ya da haklarında tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma imkânı bulunmaması sebebiyle kolluk görevlilerince yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen sözlü emir, en kısa zamanda yazılı hâle dönüştürülerek mümkün olması hâlinde en seri iletişim vasıtasıyla ilgili kolluğa bildirilir; aksi hâlde ilgili kolluk görevlilerince alınmasına hazır edilir. Ancak, kolluk görevlisi emrin yazılı hâle getirilmesini beklemeden sözlü emrin gereğini yerine getirir.

Yakalanan kişi, Cumhuriyet savcısının emri ile serbest bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.

Muhafaza altına alınmak amacıyla yakalanan kişiler hakkında da bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulandıktan sonra, yakalama sebebi, yakalamaya itiraz etme hakkı ve bu hakkı nasıl kullanılacağı derhâl bildirilir. Bu kişilerden ıslah veya tedavi kurumuna götürülmesi gerekenlerin ilgili kurumlarca teslim alınmaları sağlanır. Teslim alınmaması hâlinde, durum bir tutanakla tespit edilir ve tutanağın bir sureti mülkî amire gönderilir.

Yakalanan ve nakledilecek şahıslara uygulanacak tedbirler

Madde 7 - Yakalanan veya tutuklanarak bir yerden diğer bir yere nakledilen kişilere, kaçacaklarına ya da kendisi veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz ettiğine ilişkin belirtilerin varlığı hâllerinde kelepçe takılabilir.

Yakınlarına haber verme

Madde 8 - Yakalanan kişinin;

A) Kendisi ile birlikte bir kişi varsa bu kişi vasıtasıyla,

B) Suçun işlendiği veya yakalandığı yerde ikâmet ediyorsa ve haber vereceği yakınının telefon numarasını biliyorsa ya da kolluk vasıtasıyla sair suretle tespit edilebiliyorsa, telefon ile,

C) Haber vereceği yakınının telefon numarasını bilmiyorsa ilgili yer kolluğu vasıtasıyla,

D) Konutu suç yeri dışında ise telefonla veya kişinin adresinin bulunduğu yerle ilişki kurulmak suretiyle,

Yakalandığı, gözaltına alındığı veya gözaltı süresinin uzatıldığı Cumhuriyet savcısının emriyle gecikmeksizin bir yakınına veya belirlediği bir kişiye haber verilir.

Yakalanan veya gözaltına alınan kişi yabancı ise, yazılı olarak karşı çıkmaması hâlinde, durumu vatandaşı olduğu ülkenin büyükelçiliği veya konsolosluğuna haber verilir.

Muhafaza altına alınmak amacıyla kişinin yakalandığı, istediği kanunî yakınlarına derhâl bildirilir.

Sağlık kontrolü

Madde 9 - Yakalanan kişinin gözaltına alınacak olması veya zor kullanılarak yakalanması hâllerinde hekim kontrolünden geçirilerek yakalanma anındaki sağlık durumu belirlenir.

Gözaltına alınan kişinin herhangi bir nedenle yerinin değiştirilmesi, gözaltı süresinin uzatılması, serbest bırakılması veya adlî mercilere sevk edilmesi işlemlerinden önce de sağlık durumu hekim raporu ile tespit edilir.

Gözaltına alınanlardan herhangi bir nedenle sağlık durumu bozulanlar ile sağlık durumundan şüphe edilenler, derhâl hekim kontrolünden geçirilerek gerekiyorsa tedavileri yaptırılır. Bu durumdaki kişilerden kronik bir rahatsızlığı olanların, istekleri hâlinde varsa kendi hekimi nezaretinde resmî hekim tarafından muayene ve tedavi edilmeleri sağlanır.

Gözaltına alınan kişinin ifadesini alan veya soruşturmayı yürüten kolluk görevlisi ile bu kişiyi tıbbî muayeneye götüren kolluk görevlisinin farklı olması zorunludur. Ancak personel yetersizliği nedeniyle farklı kolluk görevlisinin bulunmaması hâlinde bu durum belgelendirilir.

Tıbbî muayene, kontrol ve tedavi, adlî tıp kurumu veya resmî sağlık kuruluşlarınca yapılır.

Hekim raporu üç nüsha hâlinde düzenlenir. Kolluk görevlileri tarafından, hekim raporunu verecek birime, yakalananın nezarethaneye giriş raporu mu, yoksa çıkış raporu için mi getirildiği yazılı olarak bildirilir.

Yakalama veya nezarethaneye giriş raporunun bir nüshası raporu tanzim eden sağlık kuruluşunda saklanır, ikinci nüshası gözaltına alınana, üçüncü nüsha ise soruşturma dosyasına eklenmek üzere ilgili kolluk görevlisine verilir.

Gözaltı süresinin uzatılması veya yer değişikliği ya da nezarethaneden çıkış sırasında düzenlenen hekim raporlarından; bir nüshası sağlık kuruluşunda saklanır, iki nüshası ise raporu düzenleyen sağlık kuruluşunca kapalı ve mühürlü bir zarf içerisinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına en seri şekilde gönderilir. Bunlardan bir nüshası Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınanın kendisine veya vekiline verilir, bir nüshası ise soruşturma dosyasına eklenir. Bu raporların düzenlenmesinde ve Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmesinde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 157 nci maddesinde belirtilen gizlilik kurallarına uyulur ve bu amaçla gerekli tedbirler ilgili sağlık kuruluşunca alınır.

Hekim muayene esnasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 94 üncü maddesinde belirtilen işkence, 95 inci maddesinde belirtilen neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence ve 96 ncı maddesinde belirtilen eziyet suçlarının işlendiği yolunda herhangi bir bulguya rastlaması hâlinde, keyfiyeti derhâl Cumhuriyet savcısına bildirir. Bu durumda Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmeliğin 7 ve 8 inci maddesine göre işlem yapılır.

Hekim ile muayene edilen şahsın yalnız kalmaları, muayenenin hekim hasta ilişkisi çerçevesinde yapılması esastır. Ancak, hekim kişisel güvenlik endişesini ileri sürerek muayenenin kolluk görevlisinin gözetiminde yapılmasını isteyebilir. Bu istek belgelendirilerek yerine getirilir. Bu durumda gözaltına alınan kişinin talebi hâlinde müdafiî de muayene sırasında gecikmeye neden olmamak kaydıyla hazır bulunabilir.

Kadının muayenesi, talebi hâlinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın hekim tarafından yapılır. Muayene edilecek kadının talebine rağmen kadın hekimin bulunmaması

halinde, muayene sırasında hekim ile birlikte sağlık mesleği mensubu bir kadın personelin bulundurulmasına özen gösterilir.

Güvenlik araması

Madde 10 - Gözaltı birimine getirilen kişi hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) Nezarethaneye veya zorunlu hâllerde bu amaca tahsis edilen yerlere konulmadan önce usulünce aranır. Kadının üst veya vücudunun aranması, bir kadın görevli veya bu amaçla görevlendirilecek diğer bir kadın tarafından yapılır.

B) Kendisine zarar verebilecek kemer, kravat, ip, kesici ve delici alet gibi nesnelerden arındırılır.

C) Üzerinden çıkan eşya ve para muhafaza altına alınır. Paranın nev'i, seri numarası ve miktarı, eşyanın vasıfları ve markasını belirten bir tutanak düzenlenir ve bu tutanağın bir sureti üstü aranan kişiye verilir.

Nezarethane işlemleri

Madde 11 - Üst araması yapılan kişinin nezarethaneye girişi, bu Yönetmeliğe ekli "Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter"e (EK-B) kaydedilerek sağlanır.

Nezarethane işlemlerinde;

A) Aynı suçla ilgisi olanlar, birbirine hasım olanlar, erkek ve kadınlar bir araya konulmazlar, çocuklar yetişkinlerden ayrı tutulurlar.

B) Nezarethanede zarurî hâller dışında beşten fazla kişi bir arada bulundurulmaz.

C) Tuvalet, temizlik gibi zorunlu ihtiyaçların giderilmesi görevli memurun gözetiminde sağlanır.

D) Yiyecek ve içecekler önceden kontrol edilir.

E) Gözaltına alınan kişi saldırgan bir tutum sergilemeye başladığı veya kendisine zarar vermeye kalkıştığı takdirde önce sözle kontrol altına alınmaya çalışılır. Bu mümkün olmadığı takdirde, hareketini giderecek derecede kuvvet kullanılabilir. Ancak zarurî olmadıkça gerek kendisinin gerek başkasının hayatı, vücut bütünlüğü veya sağlığı tehlikeye girmedikçe kuvvet kullanılmaz.

F) Saldırgan tutum ve davranışları kontrol altına alınamayan kişiler tıbbî müdahalede bulunulması için sağlık kuruluşlarına gönderilir.

G) Gözaltına alınan kişilerin yaşama haklarını koruyucu gerekli önlemler alınarak, bu amaçla ilgili gözetlenebilir. Gözetleme işlemi teknik imkânlar ölçüsünde kayda alınabilir.

H) Gözaltındaki kişinin beslenme, nakil, sağlığının korunması ve gerektiğinde tedavisi, yakalandığının yakınlarına haber verilmesi giderleri ilgili birimin bağlı olduğu Bakanlığın bütçe ödeneklerinden karşılanır.

Nezarethaneye alınanların kaydına ait defter

Madde 12 - Gözaltı işlemleri nezarete alınanların kaydına ait deftere yazılmak suretiyle tespit edilir. Denetime tâbi olan bu defterde:

A)Kimlik bilgileri;

1)Adı ve soyadı,

2)Anne ve baba adı,

3)Cinsiyeti,

4)Doğum yeri ve tarihi,

5)Nüfusa kayıtlı olduğu yer,

6)Cilt, aile sıra ve kayıt numarası,

7)Yabancılar için pasaport numarası,

8)İkâmet adresi, iş adresi ve telefon numaraları,

9)Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası,

B)Gözaltına alınmasına esas bilgiler;

1)İsnat edilen suç, gözaltına alınma nedeni,

2)Suç yeri ve tarihi,

3)Kimin emri ile yakalandığı ve nezarete alındığı,

4)Haber verilen Cumhuriyet savcısının adı ve soyadı,

5)Cumhuriyet savcısına haber verildiği tarih ve saat,

6)Bilgi toplama işlem kısmı kaydı,

C)Giriş işlemleri;

1)Yakalamanın yeri, tarihi ve saati,

2)Giriş tarihi ve saati,

3)Girişte alınan hekim raporunun verildiği makam, tarihi, sayısı ve özeti,

4)Üst aramasında teslim alınan malzemeler, teslim eden ve teslim alanın imzası,

5)Giriş işlemini yapan görevlinin adı, soyadı, rütbesi ve imzası,

D)Şüpheli ile ilgili işlemler;

1)Haber verilen yakını veya belirlediği kişi, adres ve telefon numarası,

2)Haber verilen diplomatik temsilciliğin adı ve telefon numarası,

3)Haber veren personelin adı, soyadı, sicili ve imzası,

4)Haber verme tarihi ve saati,

5)Şüphelinin, hakkında haber verildiğine dair imzası,

6)Tercüman temin edilip edilmediği, tercümanın adı, soyadı ve imzası,

7)Müdafi istediği hakkındaki beyanı ve imzası,

8)Müdafi talep etmiş ise baronun adı veya kendi avukatının adı ve soyadı,

9)Gelen müdafiîn adı ve soyadı, sicil numarası, geliş saati ve imzası,

10)Süre uzatımına karar veren makam, kararının tarihi, sayısı ve uzatılan süre,

E)Çıkış işlemleri;

1)Çıkarıldığı tarih ve saat,

2)Sevk edildiği makam,

3)Sevk evrakının tarihi ve sayısı,

4)Teslim alan görevlinin adı, soyadı ve imzası,

5)Kişinin kendisine teslim edilen malzemeler ve imzası,

6)Görevliye teslim edilen malzemeler ve imzası,

7)Geçici ayrılışlar,

8)İlân, işlemler ve sonuç,

9)Çıkış işlemini yapan görevlinin adı, soyadı, rütbesi ve imzası,

10)Kontrol eden âmirin adı, soyadı, rütbesi ve imzası,

Belirtilir.

Bu defterde, yukarıda belirtilen zorunlu bilgilerin dışında gerekli görülen diğer bilgilere de yer verilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Gözaltı Süresi, Salıverme ve Adlî Mercilere Sevk

Gözaltı süresi

Madde 13 - 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ıncı maddesine göre yakalanan kişi Cumhuriyet savcısı tarafından bırakılması emredilmezse, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.

Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez. Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giriyorsa bu süre kırksekiz saattir.

Gözaltı süresinin uzatılması

Madde 14 - Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasında güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle Cumhuriyet savcısı gözaltı süresini her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri, gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hâkim kararı olmaksızın hürriyetinden mahrum bırakılamaz.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlardan; Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hâl ilân edilen bölgelerde yakalanan kişiler hakkında, aynı Kanununun 91 inci maddesinin bir ve üçüncü fıkralarında dört gün olarak belirlenen süre, Cumhuriyet savcısının talebi ve hâkim kararı ile yedi güne kadar uzatılabilir. Hâkim karar vermeden önce yakalanan ve gözaltına alınan kişiyi dinler.

Yakalama ve gözaltı işlemlerine karşı hâkime başvurma

Madde 15 - Yakalama, gözaltına alma işlemine veya gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafi veya kanunî temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımı hemen serbest bırakılmasını sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Yakalanan kişinin dilekçesi yetkili hâkime en seri şekilde ulaştırılır.

Yakalanan kişinin yetkili mahkemeye götürülmesi

Madde 16 - Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmidört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılamıyorsa, aynı süre içinde en yakın sulh ceza hâkimi önüne çıkarılır; serbest bırakılmadığı takdirde, yetkili hâkim veya mahkemeye en kısa zamanda gönderilmek üzere tutuklanır.

Yetkili mercilere sevk veya serbest bırakma

Madde 17 - Yakalanan kişi, gözaltına alınmasını gerektirecek bir nedenin tespit edilememesi veya yakalama sebebinin ortadan kalkması hâlinde Cumhuriyet savcısının emri ile kolluk kuvvetince derhâl salıverilir.

Yakalanan kişi, hakkında ıslah veya tedavi tedbiri alınması gereken kişilerden ise ilgili kuruma teslim edilir.

Gözaltı süreleri azamî süreler olup, gözaltına alınan kişilerin işlemlerinin en kısa sürede bitirilmesi esastır.

Gözaltına alınanlar, işlemleri bitirildikten sonra gözaltı süresinin dolması beklenmeksizin kolluk kuvvetince ilgili Cumhuriyet başsavcılığına derhâl sevk edilir.

Yakalama, gözaltına alma işlemine veya gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının emrine karşı, hâkime yapılan başvuru üzerine verilen serbest bırakma kararı derhâl uygulanır.

Emanete alınan şahsî eşya ve para eksiksiz olarak ilgilisine teslim edilerek ve girişte tanzim edilen güvenlik araması tutanağına şerh düşülerek kendisine imzalatılır.

Sevk veya serbest bırakma işlemi ve sebebi, bu Yönetmeliğe ekli "Sevk/Serbest Bırakma Tutanağı"na (EK-C) bağlanır, bunun bir sureti gözaltından çıkarılan kişiye verilir.

Yeniden yakalama yasağı

Madde 18 - Gözaltı süresinin dolması veya sulh ceza hâkiminin kararı üzerine, gözaltına alınıp da serbest bırakılan kişi hakkında yakalamaya neden olan fiille ilgili yeni ve yeterli delil elde edilmedikçe ve Cumhuriyet savcısının kararı olmadıkça bir daha aynı nedenle yakalama işlemi uygulanamaz.

Çocuklarla ilgili özel hüküm

Madde 19 - Çocuklar bakımından yakalama ve ifade alma yetkileri aşağıdaki şekilde sınırlandırılmıştır:

A) Fiili işlediği zaman oniki yaşını doldurmamış olanlar ile onbeş yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler;

1)Suç nedeni ile yakalanamaz ve hiçbir suretle suç tespitinde kullanılamaz.

2)Kimlik ve suç tespiti amacı ile yakalama yapılabilir. Kimlik tespitinden hemen sonra serbest bırakılır. Tespit edilen kimlik ve suç, mahkeme başkanı veya hâkimi tarafından tedbir kararı alınmasına esas olmak üzere derhâl Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

B) Oniki yaşını doldurmuş, ancak onsekiz yaşını doldurmamış olanlar suç sebebi ile yakalanabilirler. Bu çocuklar, yakınları ile müdafiye haber verilerek derhâl Cumhuriyet başsavcılığına sevk edilirler; bunlarla ilgili soruşturma Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat yapılır ve aşağıdaki hükümlere göre yürütülür:

1)Çocuğun gözaltına alındığı ana-baba veya vasisine bildirilir.

2)Kendi talebi olmasa bile müdafiden yararlandırılır, ana-baba veya vasisi müdafi seçebilir.

3)Müdafi hazır bulundurulmak şartı ile şüpheli çocuğun ifadesi alınır.

4)Kendisinin yararına aykırı olduğu saptanmadığı veya kanunî bir engel bulunmadığı durumlarda ana-babası veya vasisi ifade alınırken hazır bulunabilir.

5)Yetişkinlerden ayrı yerlerde tutulur.

6)2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda yazılı suçlar büyüklerle beraber işlendiği takdirde soruşturma evresinde çocuklarla ilgili evrak ayrılır, soruşturmaları ayrı ayrı yürütülür.

7)Çocukların kimlikleri ve eylemleri mutlaka gizli tutulur.

8)Suçun mağduru çocuksa, bunlara karşı işlenen suçüstü hâllerinde, kovuşturulması suçtan zarar gören kimsenin şikâyetine bağlı olan fiillerde şüphelinin yakalanması ve soruşturma yapılması için şikâyet şartı aranmaz.

9)Çocuklarla ilgili işlemler mümkün olduğu ölçüde sivil kıyafetli görevliler tarafından yerine getirilir.

10)Çocuklara kelepçe ve benzeri aletler takılamaz. Ancak, zorunlu hâllerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli önlemler alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Müdafi ile İlgili Hususlar

Müdafi tayini

Madde 20 - Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafiîn yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafi seçebilir.

Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç müdafi hazır bulunabilir.

Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında müdafiîn, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.

Şüpheli veya sanık, müdafi seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, talebi hâlinde baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.

Şüpheli veya sanık onsekiz yaşını doldurmamış ya da sağır veya dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede malûl olur ve bir müdafiî de bulunmazsa talebi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilir.

Üst sınırı en az beş yıl hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada şüpheli veya sanığın talebi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilir.

Müdafi ile görüşme

Madde 21 - Şüpheli veya sanık vekâletname aranmaksızın müdafi ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafiî ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.

Müdafiî ile görüşmesinden önce ve görüşmesi sırasında, talebi hâlinde yakalanan kişiye kalem ve kâğıt verilir.

Soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla ve yakalanan kişi isterse, vekâletname aranmaksızın en çok üç müdafi ifadede hazır bulunabilir.

Her kolluk biriminde görüşme için uygun şartları haiz görüşme odası ayrılır.

Müdafiîn soruşturma evrakını incelemesi

Madde 22 - Müdafi, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir. *Kollukta bulunan soruşturma dosyası için yetkili Cumhuriyet savcısının yazılı emri gerekir* (Yürütmeyi Durdurma: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 15/12/2005 tarihli ve 2005/762 İtiraz No'lu Kararı ile.).*1*

Müdafiîn dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının talebi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adlî işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Müdafi, Cumhuriyet başsavcılığınca iddianamenin mahkemeye verildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM : İfade Alma

İfade almanın esasları

Madde 23 - Şüphelinin ifadesinin alınmasında aşağıdaki hususlara uyulur:

A) Şüphelinin kimliği saptanır. Şüpheli, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.

B) Kendisine yüklenen suç anlatılır.

C) Müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafiîn ifade sırasında hazır bulunabileceği kendisine bildirilir. Müdafi seçecek durumda olmadığı ve bir müdafi yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.

D) Müdafi sadece hukukî yardımda bulunabilir, şüphelinin ifadesi alınırken şüpheliye sorulan soruya doğrudan cevap veremez, onun yerini aldığı izlenimi veren herhangi bir müdahalede bulunamaz. Hukukî yardım maddî olayı karartabilecek müdahalelerin yapılması anlamına gelmez. Müdafi şüpheliye bütün kanunî haklarını hatırlatabilir ve müdafiîn her türlü müdahalesi tutanağa geçirilir.

E) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 95 inci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhâl bildirilir.

F) Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.

G) Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek imkânı tanınır.

H) İfade verenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.

İ) İfade işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanılabilir.

J) İfade bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta şunlar yer alır:

1)İfade alma işleminin yapıldığı yer ve tarih,

2)İfade alma sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren kişinin açık kimliği,

3)İfade alma sırasında, yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri,

4)Tutanak içeriğinin ifade veren ile hazır olan müdafi tarafından okunduğu ve imzaları,

5)İmzadan çekinme hâlinde bunun nedenleri.

İfade esasları bu Yönetmeliğe ekli İfade Tutanağı (EK-D) formatına uygun olarak yerine getirilir.

İfade almada yasak yöntemler

Madde 24 - İfade veren şüphelinin beyanı, özgür iradesine dayanmalıdır. Bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence, ilâç verme, yorma, aldatma, cebir veya tehditte bulunma, bazı araçları kullanma gibi bedensel veya ruhsal müdahaleler yapılamaz.

Kanuna aykırı bir yarar vaat edilemez.

Yasak usullerle elde edilen ifadeler rıza ile verilmiş olsa da delil olarak değerlendirilemez.

Şüphelinin aynı olayla ilgili olarak yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında, bu işlem ancak Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabilir.

Hiç kimse, kendisini veya kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

ALTINCI BÖLÜM : Nezarethane ve İfade Alma Odası

Nezarethane ve ifade alma odası

Madde 25 - Nezarethaneler en az 7 metrekare genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde ve duvarlar arasında en az 2 metre mesafe olacak şekilde düzenlenir. Yeterli doğal ışıklandırma ve havalandırma imkânları sağlanır. Ancak, şüpheli sayısının çokluğu sebebiyle nezarethane imkânlarının yetersiz olması durumunda, nezarethaneler için öngörülen fizikî şartlara sahip başka yerler de kullanılabilir.

Nezarethanelerde gözaltına alınan kişilerin yatmaları ve oturmaları için yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yerleri bulundurulur.

Mevsim ve gözaltı yerlerinin maddî şartları da dikkate alınarak, geceyi gözaltında geçirecek şahıslar için yeterli miktarda battaniye ve yatak temin edilir.

Tuvalet, banyo ve temizlik ihtiyaçlarının giderilmesi için gerekli tedbirler alınır.

Nezarethane girişine, onaylanmış nezarethane talimatı asılır.

İç ve dış emniyeti sağlanmış, özel surette hazırlanmış, teknik donanımlı, bağımsız yerlerin ifade alma odası olarak kullanılmasına özen gösterilir.

Mevcut nezarethane ve ifade alma odalarının standartlara uygun hâle getirilmesi bütçe imkânları çerçevesinde sağlanır.

Nezarethane ve ifade alma odalarının denetimi

Madde 26 - Nezarethane ve ifade alma odalarının standartlara uygunluğunu sağlamak amacı ile kolluk kuvvetlerinin yetkili birimleri tarafından denetleme yapılır.

Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları, adlî görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneleri, varsa ifade alma odalarını, bu kişilerin durumlarını, gözaltına alınma neden ve sürelerini, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetler; sonucunu Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Deftere kaydederler.

Yetkili ve görevli mercilerin mevzuatta öngörülen denetim yetkileri saklıdır.

YEDİNCİ BÖLÜM : Çeşitli ve Son Hükümler

Soruşturmanın gizliliğinin uygulanması

Madde 27 - Suçluluğu bir yargı hükmüne bağlanana kadar kişinin masumiyeti esastır ve soruşturma evresi gizlidir. Bu nedenle, soruşturma evresinde gözaltındaki bir kişinin "suçlu" olarak kamuoyuna duyurulmasına, basın önüne çıkartılmasına, kişilerin basınla sorulu cevaplı görüştürülmelerine, görüntülerinin alınmasına, teşhir edilmelerine sebebiyet verilmez ve soruşturma evrakı hiçbir şekilde yayımlanamaz.

Yer gösterme işlemi

Madde 28 - Cumhuriyet savcısı, kendisine yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmuş olan şüpheliye yer gösterme işlemi yaptırabilir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren suçlar söz konusu olduğunda, adlî kolluk âmiri de yer gösterme işlemi yaptırmaya yetkilidir. Bu suçlar dışında yer gösterme işlemi kolluk âmirleri tarafından yaptırılamaz.

Yer gösterme işlemi soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun olarak yerine getirilir.

Soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla, müdafi de yer gösterme işlemi sırasında hazır bulunabilir.

Yer gösterme işlemi tutanağa bağlanır.

Bu tutanakta aşağıdaki hususlar yer alır:

A) Müdafi veya vekil sıfatıyla hazır bulunduğu işlemlerle ilgili tutanakta avukatın isim ve imzasına da yer verilir.

B) Tutanak, işlemin yapıldığı yeri, zamanı ve işleme katılan veya ilgisi bulunan kimselerin isimlerini içerir.

C) İşlemde hazır bulunan ilgililerce onanmak üzere tutanağın kendilerini ilgilendiren kısımları okunur veya okumaları için kendilerine verilir. Bu husus tutanağa yazılarak ilgililere imza ettirilir.

D) İmzadan kaçınma hâlinde nedenleri tutanağa geçirilir.

Sorumluluk

Madde 29 - Yakalama, muhafaza altına alma, gözaltına alma ve ifade almada görevli bulunan kolluk kuvvetleri katıldıkları işlemlerle ilgili olarak bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasından sorumludur.

Personelin niteliği

Madde 30 - Bu Yönetmelikle kolluk kuvvetine verilen görevleri yerine getiren personelin eğitim görmüş olması gerekir.

Personelin eğitimi

Madde 31 - Eğitime, tecrübeli, suçluluk psikolojisinden anlayan, sabırlı, soğukkanlı, kavrama kabiliyeti yüksek, tercihan psiko-teknik testten geçirilmiş personel katılabilir.

Eğitim süresi ve müfredatı Adalet Bakanlığının görüşü alınarak ilgisine göre Jandarma Genel Komutanı veya Emniyet Genel Müdürü veya Gümrük Müsteşarı ya da Sahil Güvenlik Komutanının onayı ile belirlenir.

Adalet Bakanlığı temsilcileri de ilgili personelin eğitimine katılabilir.

Eğitimi başarı ile bitiren personele, ilgisine göre şekli ve ebadı Jandarma Genel Komutanlığı veya Emniyet Genel Müdürlüğü veya Gümrük Müsteşarlığı ya da Sahil Güvenlik Komutanlığının eğitim birimlerince belirlenen sertifika verilir.

Eğitimde başarı gösteremeyen personel hakkında Hizmet İçi Eğitim Yönergelerinin ilgili hükümleri uygulanır.

Tekerrür ve tazeleme gibi özel eğitimlere iştirak ettirilen personele ayrıca sertifika verilmez.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

Madde 32 - 1/10/1998 tarihli ve 23480 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 33 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 34 - Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

1* Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu'nun. 15.12.2005 tarih ve Y.D. İtiraz No: 2005/762 sayılı kararı ile itirazın kabulüne ve 22'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; ". ..Kollukta bulunan soruşturma dosyası için yetkili Cumhuriyet savcısının yazılı emri gerekir." tümcesinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

++++

KAYNAKÇA

1) -Dilaver AYGAN, Orman Kanunu -(Gerekçeli açıklamalı içtihatlı) 1.cilt yetkin yayınları ANKARA / 2000-

2) -Şükrü ÖZDEMİR- Necip DEDA,Orman Hukuku -1.ve 2.cilt, ANKARA / 1991
3)- Av. Özedemir BAŞARAN ve Av. FÜSUN TUNCEL,Orman Kanunu ilgili mevzuat Açıklamalı İçtihatlı, , Şafak Matbaası Haziran 1987 / ANKARA
4) -Mehmet POLAT ,Orman Genel Müdürlüğü Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı Seminer notları. 1996 / Antalya
5) -Orman Genel Müdürlüğü Görevde Yükselme Eğitim Notları 2.Cilt – 2004
6) -Orman Arazilerinin Tahsisi Hakkındaki Yönetmelik, (284 Sayılı Tebliğ)
7)- Hüsnü ALDEMİR ,Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu Yorumu, Kartal yayınevi / Ankara 2005
8)-6831 sayılı Orman Kanunu,
9)- 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu
10)-5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
11)- 04 12.2004 Tarih ve 5271 sayılı Ceza Muh. Kanunu
12) -30.03.2005 Tarih ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu.
13)-04.10.2004 Tarih ve 5236 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu.
14)**-4785 Sayılı Ormanların Devletleştirilmesi ve iadesi hakkındaki kanun**
15) 1982 Tarihli Anayasanın 169 ve 170 maddesi
16) -Konularla İlgili Çeşitli Yönetmelikler.
17) -Konularla İlgili Uygulamalar.
18) -Yargıtay Görüşleri ve İçtihatları
19) -Sivil Savunma Kolleji, Yangınlrla İlgili Ders Notları, 2003 / ANKARA
20) -Sivil Savunma Kolleji, Harita Bilgisi Ders Notları 2003 / ANKARA
21) - 19.12.2007 Tarih ve 5560 Sayılı Kanun .
23) -1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu
24)-1982 Tarihli Anayasanın 169 ve 170 maddesi
25)-3402 sayılı Kadastro Kanunu
26)- 4785, 5658 Sayılı ve Yürürlükteki Diğer İlgili Kanunlar
27)-26.4.2012 tarihli 6292 sayılı kanun

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ

Emekli Orman Teknikeri Varlık YALÇIN 1942 yılında Erzurum ili Şenkaya ilçesinde doğdu, ilk ve ortaokulu aynı ilçede okudu.1964 yılında Düzce Orman Teknikeri okulundan

üçüncülükle mezun oldu. 1990 yılında Düzce Orman Ürünleri Meslek Yüksek Okulunu iyi derece ile bitirdi.

(Eğirdir, Muğla, Isparta, Şarkîkaraağaç, Uşak) Orman İşletme Müdürlüklerinin şefliklerinde toplam 28 yıl fiilen, Orman İşletme Şefi olarak görev yaptı. Hukukla uğraştı. 65 yaşında emekli oldu.

Hukuka karşı özel bir ilgi ve merakı vardır.

Çok karmaşık olan, Orman hukuku konularını, yürürlükteki yeni kanunlara göre derleyip kitapta açıklayarak, Orman Memurlarına ve adli konularla ilgili hizmet yapan görevlilere karşılaşacakları konuları açıklamak, kanunları uygulamada karşılaşılan sorunların çözümünde yardımcı olmak maksadıyla bu kitabı yazmış ve ilgililere başvuru kaynağı olacak kalıcı bir eser bırakmayı amaçlamıştır.

Bilgi paylaşçıkça yücelir.

Evli olup dört çocuğundan biri subay, biri doktor, ikisi öğretmendir.

SÖZLÜK

Açıklamalar çeşitli sözlüklerden alınmıştır.

A

ACİZ : Ödeme güçsüzlüğü.
AÇIĞA İMZA : Üzerine yazı yazılmamış boş kağıda atılan imza.
AÇIK ARTIRMA: Bir malın en yüksek ücret ödeyene satılmasını sağlayan satış biçimi.
AD :Kişileri birbirinden ayırmaya yarayan işaret. İsim.
ADALET : Zulüm etmemek.Hak sahibine hakkını vermek.
ADEMİ KANAAT : Kanaatsizlik.
ADEMİ TAKİP KARARI : Takipsizlik kararı.
ADET : Usul,görenek,alışılmış şey.Töre,Huy, alışkanlık. Sayı
ADLİ : Adelete mensup. Adeletle alakalı.yargıyla ilgili,
ADLİ MUAMELE : Yargısal işlem.
ADLİYE : Mahkeme; yargı işleriyle uğraşan örgüt; Yargılama örgütü.
ADİL : Adaletli.
ADİLANE : Adaletli bir biçimde,adilce,hakça.
AFETZADE : Afetten zarar gören kimse; afete uğrayan kimse.
AHKAM : Hükümler.Kanunlar. Nizamlar.
AHİDNAME : Anlaşma.
AHZOLUNAN : Alınan.
AHZÜKABZ : Teslim alma.
AİDİYET : Alakalılık. Aid olma. Birine mahsus olma.Ait olmaklık; İlişkinlik.
AKAR : Para getiren mülk.
AKLANMA : Beraat.
AKSAK HUKUKSAL İŞLEM : Bir taraflı bağlamazlık.
ALAKA İlişki,rabıta,gönül bağlama, sevgi, münasebet, irtibat, İlgi, İlişki, yakınlık.
ALAN : Orman içinde açıklık,meydan. Yüzölçüm.
ALANİ : Açıkda,meydanda,açıkca,alanen.
ALEMET : Belirti ,iz, nişan.
ALELUMUM : Genel olarak,umumi bir biçimde, bütün.
ALET : Bir işte veya bir sanatta kullanılan vasıta. Sebeb, vesile, vesait.
AMİR : Emreden,buyuran.
AMME : Herkese ait . Umumi olan.Kamu.
AMME DAVASI : Kamu davası.
AMME MENFAATI : Kamu yararı.
ANALİZ : Tahlil,inceleme,çözümleme.
ANARŞİ : Kargaşa,kargaşalık, kaos.
ANARŞİST : Anarşi (Kargaşa) yanlısı.
ANTİKA Eski çağlardan kalma eser.
ARAZİ : Yerler.Ekilen toprak. Ekilen yerler.
ARAZİ-İ HALİYE : Boş,sahipsiz bırakılmış topraklar.
ARAZİ-İ   MEMLÜKE : Mülkiyet yolu ile tasarruf olunan yerler.
ARAZİ-İ   METRUKE : Terk edilmiş bırakılmış topraklar,araziler.
ARAZİ-İ MEVKUFE :Vakfedilmiş yerler. Hayır için vakfedilmiş yerler.
ARAZİ-İ MİRİYE : Devlete ait arazi.
ARAZİ-İ ÖŞRİYYE : Hasılatından fakirler için öşür alınan araziler.
ARKOLOJİK SİT : Tarihi şehir kalıntısı.
ARZ : Toprak. Zemin. Yeryüzü. Dünya.
ASARİ ANTİKA : Eski eserler,antik eserler.
ASİL : Vekillik veren; temsil edilen.
ASLİ FAİL : Suçu oluşturan fiilleri işleyen kişi; Fail.
AŞAĞILAMA : Hakaret.

ATFEN :Birinin adına,birine yükleyerek,yollama yaparak.
AV TEZKERESİ : Avlanabilmek için yetkili makamca verilen izin belgesi.
AYRILMAZ PARÇA : Mütemmim cüz.
AZA : Uzuv,organ, üye.
AZMETTİRME : Bir eylemi işlemeye kandırıp karar verdirtme. Azmettiren, asli fail gibi cezalandırılır.

B

BERAET :Temize çıkma.Bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılması.
BEYAN :İzah.Açıklama.Anlatma.Açık söyleme.
BEYYİN :Aşikar.Gün gibi açık delil.
BEYAZA İMZA : Açığa imza.
BEYYİNE : Delil, kanıt; ispat aracı.
BİÇİM : Şekil.
BİLFİİL : Kendi çalışması ile.Başkası karışmadan. Gerçekten, fiilen,
BELİRTİ : Emare, iz.
BİGAYRIHAKKIN : Haksız olarak ; hukuka aykırı olarak.
BİLA FASILA : Ara vermeden, kesintisiz.
BİLİNÇ : Şuur.
BİLİŞTİRAK : Ortaklaşa, iştirak ederek.
BİTARAF : Tarafsız. Hiçbir tarafı tutmayan.
BUTLAN : Boş olma. Hükümsüz olma.
BÜHTAN : İftira. Birisini suçlu gösterme.

C

CANİ :Cinayet işlemiş olan.Birisin öldürmüş veya yaralamış olan kimse
CARİ : Akan, kullanılan. Akıcı olan. Geçmekte olan.Uygulanan,
CEBEL : Dağ. Yüksek tepe.
CEBİR : Zor,zorlama. Kuvvet.Zaptetmek.
CEBRİ : Zorla icra olunan, rızası olmadan zorla yaptırılan.
CELB : Kendi tarafına çekmek. Çekmek. Getirme.
CEBNAME :Mahkemeye çağırma kağıdı, celp kağıdı.
CELSE : Bir meclis veya mahkemede müzakere müddeti. Oturum.
CENÜB :Güney. Şimalin zıddı olan taraf.
CEREYAN : Akma , akış, gidiş. Hareket. Faaliyet
CEVABEN : Karşılık ve cevap olarak.
CEVAP LAİHASI : Davaya cevap dilekçesi.
CEZA : Suç işleyenlere verilen azap. Karşılık.yaptırım.
CEZA TAYİNİ : Cezanın belirlenmesi. Cezanın tespit edilmesi.
CEZALANDIRMA : Cezaya çarptırma.
CEZALARIN TECİLİ : Cezanın tecili,ertelenmesi
CEZANIN İNFAZI : Cezaların yerine getirilmesi.
CEZANIN DÜŞMESİ : Suç işlediği sabit olan kimseye verilen cezanın af ile düşmesi.
CİBAL : Dağlar.
CİBAL-İ MÜBAHA : Hiçbir kimsenin mülkiyeti altında bulunmayan dağlar.
CİHET : Yön.taraf, sebep.
CİNS : Nevi, soy. Aynı çeşitten olmak.
CİRO : Bir senedin diğeri namına çevrilmesiyle üzerine buna dair şerh verme.
CİSMANİ : Vücutla alakalı. Bedenle ilgili.
CİSMEN EZA : Fiziksel zarar; bedensel can yakma; Bedensel eziyet.
CİVAR : Çevre, yöre, etraf, yakın yer, yakın komşu.
CÜRM : Kabahat.kusur.Hata. Kanuna aykırı hareket. Suç
CÜRMİ KAST : Cürüm işleme kastı; Suç işlemek arzusu.
CÜRM-Ü MEŞHUD: Suç üzerinde suçluyu yakalamak. Görülen suç. Suç üstü.
CÜRÜM İSNADI : İftira

CÜRÜM İŞLEYENLERİ SAKLAMAK : Yataklık etmek. Suçluları saklamak.
CÜRÜM TASNİİ : Suç tasnii : Suç uydurulması.
CÜZ : Parça,kısım.
CÜZÜ MÜTEMMİM : Tamamlayıcı ,bütünleyici, eksiği giderici parça kısım.

Ç

ÇAP : Taşınmazın geometrik şeklini gösteren küçük plan.
ÇEPER : Duvar. Cidar

D

DAHİLİ DAVA : Davaya katılma, davanın başkasına teşmili.
DAMGA : Bir şeyin üzerine işaret veya alamet koymak. İşaret vurulan alet. Mühür.
DARB : Vuruş.Çarpmak, vurmak.
DARBE : Vuruş, vurma, çarpma. Musibet, bela, afet, felaket.
DAVA:Birisinin hakimin huzurunda başka birisinden hak istemesi. İddia,
DAVA EDİLEN : Dava konusu.
DAVACI : Dava açan
DAVA KONUSU : Müddeabih; davaya neden olan çekişme konusu.
DAVA SEBEBİ : Davanın dayandığı hukuk kuralları ve olaylardır.
DAVADAN FERAGAT : Dava isteminden vazgeçme.
DAVALARIN TEFRİKİ : Davanın ayrılması.
DAVALARIN TEVHİDİ : Davaların birleştirilmesi.
DAVALI : Davacı tarafından davanın kendisine yöneltildiği kişi; Müddeaaleyh.
DAVANIN DÜŞMESİ : Davanın bütün sonuçlarıyla ortadan kalkması.
DAVANIN ISLAHI: Davanın kısmen veya tamamen değiştirilip düzeltilmesi.
DAVANIN İHBARI :Davanın muhatabına duyurulması.
DAVANIN KABULÜ : Davanın istem sonucunun davalı tarafından kabul edilmesidir.
DAVANIN REDDİ : Açılmış davanın usul ve esastan yargılama koşullarının bulunmaması.
DAVANIN SUKUTU : Davanın düşmesi.
DAVANIN YENİLENMESİ: Yasadaki durumların gerçekleşmesi halinde işlemden kaldırılan dosyanın yeniden dava konusunun sürdürülmesi.
DAVAYA CEVAP : Davacının dava dilekçesine karşı,davalının,adi yargılamada 10 gün basit yargılamada ilk celsede cevap vermesi.
DAVAYA KATILMA : Davaya müdahale ; Ceza yargılamasında suçtan zarar görenin soruşturmanın her safhasında kamu davasına katılmasıdır. Hukuk yargılamasında Feri katılma veya asli katılma şeklinde olabilir.
DAVAYI MÜTEKABİLE : Karşılık dava.
DEF : Ortadan kaldırmak.Öteye itmek.Savmak.
DEKAR : Bin metre karelik ölçü birimi.
DELAİL : Deliller.İspat vasıtaları
DELİL : Kılavuz. Doğru yolu gösteren. Beyyine. İspat vasıtası. İspat araçları.
DELİL GÖSTERME : Delil ikamesi; Tarafların delillere dayanarak Hakimi inandırma işi.
DELİL TESPİTİ : Kanıtların belirlenmesi. Delilleri toplayıp emniyet altına alma önlemi.
DELİLLERİN İKAMESİ : Delillerin mahkemeye sunulması,Delillerin gösterilmesi.
DELİLLERİN TAKDİRİ . Delillerin Hakim tarafından değerlendirilmesi.
DER-DEST : Elde. Yapılmakta olan. Görülmekte olma; İncelenmekte olma
DERMEYAN ETMEK : Anlatmak, söylemek.beyan. İleri sürmek.
DERUHTE ETMEK : Sağlamak;yükümlenmek; üstlenmek.
DESİSE : Gizli hile , oyun.
DETAY : Ayrıntı, teferruat.
DEVLET EMVALİ: Devlete ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ve gelirler.
DEVİR : Nakil. Aktarma. Dönme. Müddet.Zaman. Çağ. Bir şeyi başkasına devretmek.
DİREKTİF : Yönerge,talimat,buyruk,emir.
DÖNÜM : Bin metrekarelik arazi parçası.

E

EBAD : Mesafeler,uzaklıklar.
EDEVAT : Aletler. Takımlar.parçalar.
EHEMMİYET:Mühim olma, değerlilik.dikkate değer olma, dikkat, ihtimam, kıymet. önem.
EHLİYYET :Yeterlik. Vesika, Liyakat.Maharet.Yetenek.
EHLİVUKUF : Bilirkişi.
EKLENTİ : Bir binanın kullanılış amacını tamamlayan müştemilat.
EKSPER : Uzman,bilirkişi.
EKSPERTİZ : Uzmanlar tarafından yapılan araştırma; Bilirkişi raporu.
ELEMAN : Unsur.Bir bütünün parçaları.
ELKOYMA : Bir eşya üzerinde zilyedinin tasarruf yetkisinin ortadan kaldırılması.
EMANET : Eminlik. Birisinin koruması için teslim edilen şey.
EMARE : Belirti. Olgu.
EMEL : Rica,ümid,şiddetli istek.. Ummak. Gaye.
EMLAK : Mülkler. İnsanın tasarrufunda bulunan yerler.
EMSAL : Örnek.Denk. Benzer.Yaşları aynı olanlar. (Matematikte : Kat sayı)
EMVAL : Mallar
ENKAZ : Yıkıntı,yıkılmış şeyin artıkları.
ERK :İktidar, güç.
ERZAK :Yiyecek maddeler.
ESAS :Temel. Kök. Hakikat ve mahiyetler.
ESBAB-I MÜCİBE : Gerektiren sebepler. İcap eden sebepler. Gerekçeler.
ESER : Yapı,birinin meydana getirdiği şey.Yapıt.
EŞCAR : Ağaçlar.
EŞKAL : şekiller, kılık.Biçimler.
ETÜD : İnceleme, araştırma.
EVRAK : Sahifeler. Yapraklar.
EV REİSİ : Aile başkanı.
EV REİSİNİN SORUMLULUĞU : Yönetimi altındaki küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı ve sakat olanın yaptığı zarardan ,olağan biçimde ve durumun gerektirdiği özenle onu gözettiğini ispatlamadıkça sorumlu olur.
EVRAKI MÜSBİTE : Bir olay ve durumun varlığını belirten yazılı kağıt.
EVSAF : Vasıflar, nitelikler.
EVVELİYAT : Başlangıç. İlk önceki.
EZA : Sıkıntı, eziyet,zulüm.
EZİYET : Aşırı güçlük ve sıkıntı.

F

FAALİYET : İş görmek,çalışmak,boş durmamak.İşleyiş, çalışma.
FACIA : Afet,musibet; Acılı büyük olay, felaket.
FAHİŞ :Aşırı; ağır; çok fazla.
FAİL : Fiili yapan; yapan.
FAİZ :Kar. Nema.
FARIK : Tefrik eden, fark eden, ayıran, ayırıcı.
FASILA : Ara.
FAYDA : Yarar; Kar;
FEK : Kaldırma, bir hukuksal sınırlamanın kaldırılması.
FENNİ : Fenne ait; fen ile ilgili.
FENNEN : Fence,fenne uygun olarak, fen vasıtası ile
FERAGAT : Vazgeçme; Davadan vazgeçme.
FERAĞ : Devir , devretme,bir hakkı başka birine geçirme. Vazgeçme
FERDİ : Bireysel.
FERİ : İkincil.
FERİ FAİL : Suçun işlenmesine yardımcı olan kişi.
FERMAN : Emir . Tebliğ
FESAD : Bozuk ve fenalık. Karışıklık. Sakatlık; dolan.
FESHETMEK : Bozmak; dağılmak.

FESİH : Bozmak. Hükümsüz bırakmak. Ortadan kaldırmak.
FEVKALEDE HALLER : Olağan üstü durumlar.
FEVRİ : Ansızın yapılan coşkulu ve patlarcasına davranış.
FEZLEKE :Bir soruşturma ve yargılama tutanağının özü; özeti.
FUZULİ : Haksız olarak.
FIKRA : Yazıda bir konu. Paragraf. Kanun maddelerinden her bir kısım.
FIŞKI : Pislik. Hayvan pisliği.
FİİL : İş. Hareket,eylem. Edim.
FİİLİ HATA : İşlenen suçta yanılgıya düşme.
FİİLEN : Gerçekten,işleyerek,hakikatte.
FİKREN : Zihnen,fikir ile, düşünerek.
FİRARİ : Kaçak,kaçmakta bulunan.
FİRE : Doğal sebeplerden dolayı ortaya çıkan ağırlık eksilmesi.
FİLHAL : Şimdi, hemen. Bu halde.
FİİLİYAT : İş olarak yapılan şeyler,işler,fiiller.
FİLİZ : Ağaç fidanı, taze sürgün
FİYAT: Bir malın değerinin para olarak karşılığı.
FORMALİTE : Biçimin gerektirdikleri; biçim şekil.
FUZULİ : Yersiz, gereksiz.
FUZULİ İŞGAL : Bir taşınmaz mal üzerinde,mal sahibinin izni olmaksızın işgal.
FÜRUĞ : Altsoy ; bir kimsenin çocukları.

G

GADDAR : Hain, zalim, çok zulmeden.
GAİB : Göz önünde bulunmayan, kaybolmuş olan kişi. Yok olan kişi.
GALİZ : Çirkin,Terbiye dışı,kaba. Nezaketsiz.
GARAZ : Maksat,niyet,gaye, kasıt, kötü niyet . Kin.Öcalma.
GARAZKAR : Düşmanlık eden,kin güden,haset eden.
GASB :Başkasına ait bir şeyi zorla,rızası olmadan almak. Zorla almak.
GAYB : Gizli olan. Görünmeyen. Belirsiz. Bilinmeyen şey.
GAYE : Maksad, kastedilen, netice, sonuç.
GAYRİ MENKUL :Taşınamayan mal.
GAYRİ MEŞRU : Kanunsuz iş. Hukuksal düzene aykırı olan. Meşru ve yasal olmayan.
GAYRİ NİZAMİ : Nizami olmayan, usule aykırı; yasal olmayan.
GAYRİ SAFİ HASILAT : Net (safi) olmayan gelir ; gayri safi hasılattan, giderler çıkartılırsa geriye safi hasılat kalır.
GAZAB : Öfke; hiddet; kızgınlık.
GELDİSİ : (Tapu geldisi) ; Nereden geldiği,kimden intikal ettiği.Kimden geçtiği.
GELİR : Her türlü mal ve haklardan elde edilen kazanç yarar.
GEREKÇE : Yargıcın hükmünü dayandırdığı nedenler ; Esbabı mucibe.
GERİ ALIM DAVASI : İstirdat davası.
GIYABEN : Yokluğunda, uzaktan.
GIYABİ HÜKÜM : Tarafın mahkemede olmaması nedeniyle yüzüne karşı verilemeyen ve onun yokluğunda verilen hüküm.
GIYAB : Gaiplik, yokluk; yargılamada tarafların duruşmaya özürsüz olarak gelmemesi.
GIYAPDA YARGILAMA : Yoklukta yargılama; Yargılamada, yargılamanın gelmeyen kişinin yokluğunda yapılması.
GİTTİSİ (Tapu gittisi) ; nereye gittiği, kimin üzerine devrolunduğu, kime intikal ettiği.
GLOBAL : Yuvarlak hesap, toptan.
GÖREV : Davaya hangi mahkemenin bakacağı kanunda belirtilmiştir. Bu görevdir.
GÖRGÜ TANIĞI : Olayı gören tanık ; Olay sırasında orada olan ve izleyen tanık.
GÖZALTINA ALMA : Yakalama ; Kişinin özgürlüğünün kaldırılması.
GÖZDAĞI : Şiddet gösterişleriyle korkutmak ve tehdit etmek.
GÜZERGAH :Geçit yeri. Geçilecek yer.

H

HAD : Sınır ,derece, ölçü.
HADDİLAYIK : Uygun düzey. Uygun seviye.
HADİSE : Olay.Yeni bir şey.Haber.
HAK : Hukuken korunan menfaat.
HAKARET : Hor ve hakir görme. Küçümseme.Küçük görme.Aşağılama.
HAKİKİ : Gerçek. Doğru. sahici.
HAKİM : Mahkeme reisi. Haklı ve haksızı ayırıp hak ve adaletli hükmeden.İdare eden.
HAKİMİN REDDİ : Hakimin davaya tarafsız olarak bakamayacağı durumda reddi.
HAKİR :Küçük. İtibarsız. Kıymetsiz.
HAKKANİYET : Hakdan ve doğruluktan ayrılmamak. Adalet üzere bulunma.
HAKKI MÜKTESAP : Kazanılmış hak; Müktesep hak.
HAKKIN SUİSTİMAALİ : Hakkın Kötüye kullanılması.
HAKLI SAVUNMA : Meşru müdafaa.
HAKSIZ FİİL : Bir kimsenin başkasının,kasten veya ihmalle hukuka aykırı olarak zarara uğramasına neden olan eylemi. (BK.Md. 41)
HAKSIZ İKTİSAP: Sebepsiz zenginleşme.
HAKSIZ ZİLYETLİK Hukuka aykırı zilyetlik.
HALELDAR ETMEK : Zarar vermek ; zarara uğramak.
HALİ :Tenha. Boş. Sahipsiz.İçinde birsey olmama. Serbest.
HAMLE :Saldırma, atılma, atılım, atılış.
HANE : Ev,mesken,bölüm,göz.
HAPİS : Cürümlerde uygulanan özgürlüğü bağlayıcı ceza.
HARİÇ : Dışarda, dışında.
HARİCEN : Dışardan,dıştan. Hariçten.
HASILAT : Gelirler. Kazançlar. Elde edilenler. Kar. Mahsul. İrad.
HASIM : Hasım olan,husumet eden,düşmanlık eden.
HASM : Karşı taraf.Muhalif. Düşman. Davalı.
HASAT :Ürün kaldırma, ürün toplama.
HASMANE : Düşmancasına. Düşman gibi.
HASILA : Verim, ürün.
HAŞEB : Kereste imalinde kullanılan ağaç.
HATT : Sınır. Çizgi. Hudut.
HAYAT : Dirilik. Canlılık. Sağlık.
HAYATİ TEHLİKE : Yaşamsal tehlike ; Yaşamın tehlikeye girmesi.
HAYSİYET : İtibar. Şeref. Onur. Değer. Kıymet.Derece.Mertebe.
HAZIRÜN : Meydanda olanlar, göz önünde olanlar. Mevcut ve hazır olanlar
HILAF-I HAKİKAT : Hakikate aykırı. Gerçeğe ve hakikata zıt.
HIRSIZLIK : Başkasının taşınabilir malını onun rızası,izni ve müsaadesi olmaksızın yararlanmak veya kendine mal etmek amacıyla bulunduğu yerden almaktır. (TCK.Md.491)
HİBE : Bağışlama.
HİDDET : Öfke, sertlik,keskinlik.
HİLAF : Karşı,zıt, yalan.
HİLAFI HAKİKAT BEYAN : Gerçeğe aykırı ifade.
HİLE : Sahtekarlık,yalancılık,düzenbazlık. Aldatacak tarz ve tedbir.Aldatma; yanıltma.
HİSSE : Pay, Varise intikal eden kısım.
HİSSEDAR : Paydaş.
HİTABEN : Birinin yüzüne söyleyerek,ona hitap ederek
HÖYÜK : Kazıldığında içinden eski eserler çıkan alçakça toprak tepe.
HUDUT : Sınırlar,hudutlar.
HUDUTNAME : Arazi sınırlarını belirleyen vesika .
HUKUKA AYKIRILIK : Hukuk kurallarına emir ve yasaklara aykırı davranış biçimi.
HUKUKİ :Hukuka ait,hukuk işleriyle ilgili.
HUKUKİ HATA : Hukuksal yanılma ve hata.
HUSUMET : Hasım olma durumu,hasımlık, (Davada) karşı taraf olma.
HÜKMİ : Hükme dair. Bir karara dayanan,itibari olan.

HÜKMÜ ŞAHIS : Şahıs gibi muamele gören müessese.Tüzel kişi.
HÜKÜM : Bir uyuşmazlığın yargıç tarafından çözümlenmesi sonucu verilen karar.
HÜRRİYET : Serbestlik, hür oluş.
HÜSNÜ MUAMELE : İyi muamele. Güzel hareket.
HÜSNÜ NİYET : İyi niyet. Temiz kalplilik.
HÜVİYET : Kimlik; kişileri birbirinden ayıran vasıflar.

I

ISLAH: Düzeltmek. Kusurları gidermek.İyileştirme. Davada tarafça düzeltme.
ISRAR : Direnme.
ITTILA : Haberli olmak. Öğrenmek. Haberi,malumatı bulunma.
IZRAR : Zarar vermek. Zarara uğratmak.

İ

İBRA : Temize çıkarmak.Borçtan kurtulmak. Sağlamlaştırmak.Aklama; borçtan kurtarmak
İBRAZ : Göstermek. Sunma. Meydana koymak.
İBTİDA : Başlangıç. En önce,başta. Evvel.Baş taraf.
İBTİDAİ : Başlangıca ait,en önce olarak. İlk evvela. Ham işlenmemiş.
İCAR : Kiralamak.Kiraya vermek. Kira parası. Kira.
İCBAR : Zor. Zorlama.
İCMAL : Kısaltmak,bir araya toplamak. Hülasa etmek. Toplam netice.
İCMALEN :Kısaca,toplu olarak tafsilatsız.
İCRA : Bir işi yürütmek. Yerine getirmek. Yapma. Tatbik etmek. Mahkeme kararını yerine getirmek. Borçlunun alacaklıya karşı ödemekle mükellef olduğu bir borcu ödetme.
İCRAAT : Meydana getirilen işler. Yapılan işler.
İCTİHAT : Anlayış. Kanaat.
İDARE : Çekip çevirmek. Döndürmek.
İDARİ : İdare ile alakalı. İdare.
İDDİA : İleri sürülen fikir. Dava etmek. İsrar etmek. Davaya kalkışmak. Sav.
İDDİANAME : Savcının dava açmak için iddialarını topladığı yazı. Talepname.
İFA : Yerine getirme ; ödeme. Eda.
İFADE : Anlatmak. Söylemek.Anlatım.
İFLAS : Malı tükenmek,parası kalmamak.Borçlarını ödeyemeyecek hale gelmek.
İFRAT : Haddinden geçmek. Pek ileri gitmek.Aşırılık, taşkınlık.
İFRAZ: Ayırmak, tefrik etmek. Ayrılmak. Arazinin parçalanıp bölüştürülmesi.
İFŞAAT : İfşa etmeler, meydana çıkarmalar, duyurmalar.
İFTİRA : Birinin üzerine suç atmak. Yalan yere birisini suçlu göstermek.
İHALE : Bir işi birisinin üzerinde bırakmak. Bir halden diğer hale dönmek.
İHATA : Etrafından çevirmek,kuşatmak,içine almak. Kuşatılmak sarılmak.
İHBAR : Haber vermek. Haber almak. Alınan haber. Anlatmak.
İHDAS :Yeniden bir şey yapmak. Meydana koymak.
İHLAL : Sakatlamak. Bozmak.
İHMAL : Ehemmiyet vermemek. İşi sonraya bırakma. Dikkatsizlik.Başlayıp bırakmak.
İHTAR : Hatırlatmak. Dikkati çekmek. Tembih. Uyarma.
İHTİLAF : Anlaşmazlık, uyuşmazlık,karışıklık, ikilik. Niza.
İHTİLAS : Çalma,sirkat,hırsızlık,aşırma.
İHTİRAS : Aşırı istek sahibi olmak, hırs duymak,şiddetli arzu.
İHTİVA : İçinde bulundurmak, içine almak, bir şeyi toplamak ve korumak.
İHTİYARİ: Mecburi olmayan. İsteğe bağlı. Bir insanın isteğine bırakılmış olan
İHTİYATİ TEDBİRLER: Koruyucu önlem.
İHYA : Diriltmek.Yeniden hayata kavuşturmak. Canlandırmak. Şenlendirmek,
İHZAR : Hazır etmek.Huzura getirmek. Mahkemeye gelmeyeni zorla getirme müzekkeresi.
İKA ETMEK : Yapmak.
İKAME: Oturmak. Mukim olmak. Yerleştirmek. Meydana koymak. Dava açmak.
İKAMET : Bir yerde kalmak. Oturmak.
İKAMETGAH : Ev, Konut, Bir kimsenin yerleşmek için oturduğu yer.

İKNA : Kanaat vermek. Razı etmek. Razı edilmek. İnandırmak. İnandırılmak.Kandırma.
İKRAR : Tanıma,kabullenme; Bir olayın doğruluğunu beyan etmek.
İKRARA : Açıktan söylemek. Kabul ve tasdik etmek. Hakkı itiraf etmek. Karar vermek.
İKTİSAP : Kazanma, edinme; bir şeyin mülkiyetini elde etmek.
İKTİSAP SEBEBİ : Kazanma nedeni; edinme nedeni.
İLAM : Bildirmek. Belli etmek. Mahkeme hükmünü bildiren resmi karar yazısı.
İLAN : Belli etmek. Yaymak. Herkese duyurmak. Açığa vurma, yayma, meydana çıkarma.
İLANAT : İlanlar.
İLA NİHAYE : Sonuna kadar, nihayete kadar. Böylece devam eder.
ILGA : Kaldırmak. Hükümsüz bırakmak. Batıl eylemek. Lağvetmek.
İLM : Bilmek. İdrak etmek. Elde edilen malumat.
İLMİ : İlimle,bilgi ile alakalı. İlme ait ve ilme dair.
İLMÜHABER : Resmi vesika. Evrak. Bilgi ihtiva eden resmi evrak.
İLLEGAL : Hukuka aykırı, hukuka uygun olmayan.
İLLİYET : Bir sonucu ortaya çıkaran eylem ve hareketle o sonuç arasındaki bağıntı.
İLLİYET BAĞI : Nedensellik bağı; Bir neden ile ortaya çıkan sonuç arasındaki ilişki.
İLMÜHABER : Bir durumu gösteren durum belgesi.
İLZAM ETMEK: (....e) mahkum olmak, bağlı olmak, bağlanmak,gerektirmek.
İMA: İşaret etmek. İşaretle anlatmak. İşaret. Dolaylı olarak anlatma.
İMAL : Yapmak. İşlemek. Yapma, üretme, meydana getirme.
İMALAT : Bir yerde yapılan işler ve eserler. Yapımlar.
İMAR : Yapmak. Tamir etmek. Şenlendirmek. Mamur kılmak.
İMHA : Bozmak, yok etmek,mahvetmek. Yıkmak.
İMTİNA : Geri durma. Çekinme.İstememe. Yapmama.Kaçınma.
İMZA:Bir belgedeki beyan ve yüklenimlerin doğru olduğunu gösteren kişiye ait özel yazı.
İNANCA : Teminat.
İNDİ : Keyfi (davranma), kendi görüşüne göre (sübjektif) davranma.
İNDİNDE : Yanında, bakımından.
İNFAZ : Bir hükmü yerine getirme. Aldığı emre göre birisini öldürme.
İNHİRAF : Doğru yoldan sapma. Dönme. Bozulma. Değişme. Kırıklık.
İNKAR : Tanımama. Yaptığını ve söylediğini gizleme.Yapmadım deme .
İNKITA : Kesilme.
İNŞA : Yapma.Meydana getirme.
İNŞAAT : Yapmak inşa etmek. Yapı. Bina.
İNTAŞ : Tohumun toprakta çimlenmesi.
İNTİFA : Fayda temin etmek. Menfeatlanmak. Faydalanma. Yararlanma.
İNTİKAL :Bir yerden bir yere nakletmek. Mekan değiştirmek. Göçmek, geçmek, sirayet.
İNTİSAB : Girme,bağlanma, mensup olma.
İNTİKAM : Öç almak. Hınç ve acı çıkarmak.
İRAD : Gelir. Kazanç.
İRADE : İstek,arzu. Dilemek. Emir. Ferman. İktidar,güç.
İRCA : Eski duruma getirme, çevirme, döndürme.
İRSALİYE : Makbuz. Malların yazıldığı liste. Nakliye tezkeresi.
İRTİFA : Yükseklik.
İRTİFAK : Bir yere dayanma. İhtiyaç duyma.
İRTİKAP : Rüşvet alma, kabahat etme. Kötü bir iş işleme.
İPTAL : Hukuka aykırı bir kararın ortadan kaldırılması.
İSABET : Doğruca varıp erişmek. Doğru düşünmek,Doğru iş işlemek.
İSBAT : Doğruyu delil göstererek meydana koymak. Delil ve şahitle fikrinin doğruluğunu göstermek. Sabit ve muhkem kılmak. İnandırma eylemi.
İSPAT YÜKÜ : Beyyine külfeti; Mahkemede bir olayı kim tarafından ispatlanacağı sorunu.
İSKAN : Yerleştirmek. Bir yeri mesken yapıp oturmak . Sakin.
İSNAD : Bir nesneye bir şeye dayanmak. Birisi için,bir şeyi yaptı demek,iftira etmek.
İSTİAP HADDİ : Bir aracın yükleyebileceği azami yük miktarı.
İSTİCVAP : Sorguya çekme, sorguya çekilme.
İSTİDA : Dilekçe.

İSTİF : Muntazam yığın. Sıralanmış eşya. Yığma. Nizam. Sıra. Dizi.
İSTİHDAM : Hizmette kullanma.
İSTİHDAM EDENİN SORUMLULUĞU : Başkalarını çalıştıran kimse, yanında çalıştırdığı kimselerin işlerini yaparken verdikleri zarardan sorumludur. Zararın doğmaması için bütün dikkat ve özeni gösterdiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.
İSTİHSAL : Üretim. Üretmek . Elde etmek. Husule getirmek. Hasıl etmek.
İSTİHKAK : Hak etme,hak edilen para. Hak ediş.
İSTİKRAR : Karar ve sebat üzere olmak. Karar kılmak. Kararlılık.Yerleşme.
İSTİMLAK : Hükümetin bir mülkü halkın faydası gözetilerek satın alması.
İSTİMAL : Kullanma.
İSTİNAD : Dayanma. Güvenme. Senet veya delil söylemek,göstermek.
İSTİNADEN : İstinat ederek. Dayanarak, güvenerek.
İSTİNAF : İlk derece mahkemesi kararına karşı en üst dereceli mahkemeden önce ikinci derecede başvurulan kanun yolu.. Dava mahkemesinin verdiği hükmü beğenmeyip bozulmasını daha üst mahkemeden istemek. Dava mahkemeleri ile temyiz mahkemesi arasındaki bir derece yüksek mahkemeye verilen isim.
İSTİNKAF : Kabul etmemek. Çekimser kalmak. Çekinme.
İSTİSMAR : Menfaatine alet etmek. Kıymetlendirmek. Sömürmek.
İSTİSNA : Ayırmak. Kaide dışı bırakmak. Müstesna kılmak.Ayrık tutmak.
İSTİSNAİ : İstisnaya ait. Ayırmayla alakalı.
İSTİRDAT : Geri verilme ; geri isteme.
İŞARET : Bir şeyi göstererek bildirmek. Nişan,alamet,belli iz. Verilen emir.
İŞGAL : Zapt etme,istila etme . El koyup sahiplenme.Birisini işten alıkoyma,
İŞKAL : Güçlendirme,Müşkülleştirme. Zorlaştırma. Şüpheli ve karışık olma.
İŞKENCE :Her hangi bir amaçla cismen eza verici harekette bulunmak. Eziyet,azap.
İŞTİGAL : Uğraş; çalışma ; uğraşma.
İŞTİRAK : Katılma,ortak olmak. Ortaklık etmek. Bir işte yer almak. Hissedar olmak.
İŞYERİ : İşin yapıldığı ve yürütüldüğü yerlerle ona bağlı bulunan eklenti ve araçlardır.
İTAAT:Alınan emre uymak.Söz dinlemek.Boyun eğmek. Amirin meşru emirlerini yapmak.
İTHAM : Kabahatli görmek. Suç isnat etmek. Kabahatli görünmek. Töhmetli olmak.
İTİMAD : Güvenerek bağlanmak. Emniyet etmek. Bir şeye kalben güvenip dayanmak.
İTİRAF : Kabul etme; Suçunu söylemeyi kabul etmek.Gizleneni açığa vurmak.
İTİRAZ : Kabul etmediğini bildirmek. Bir fikir veya işin olmasını kabul etmemek.
İTLAF : Ziyan etmek. Telef etmek. Yok etme,öldürmek.
İTTİFAK:Beraber hareket için sözleşmek.Söz birliği etmek. Anlaşmak.
İTTİLA : Öğrenme.
İVAZ : Karşılık olarak verilen şey . Bedel.
İZAFİ : Ona bağlamak suretiyle. Alakalı göstererek.
İZAH : Açıklamak. Bir şeyi anlaşılır halde söylemek veya yazmak.
İZAHAT : İzahlar, açıklamalar.
İZAHEN : Açıklayarak. İzah ederek.
İZHAR : Açığa vurma. Açıklama. Meydana çıkarma. Göstermek.
İZİN : Yasağı kaldırmak. Bir şeye ruhsat vermek. Yol vermek.
İZRAR : zarar verme.

K

KABAHAT : Kusur,çirkin iş,tekdir edilmeğe müstahak hareket.
KABZ : Tutmak. Ele almak. Kavramak. Almak.Tahsil etmek. Teslim almak. Mülk.
KADİM : Eski. Eski zaman. Başlangıcı olmayan. Uzun zamandan beri var olan. Evveliyatı bilinmeyen hal ve keyfiyet.
KAĞİR : Taş veya tuğladan yapılmış.
KAİDE : Kural. Esas. Temel. Düstur. Nizam. Yol. Ayaklık. Dip taraf.
KAİDETEN : Kaide ve hükümlere göre. Kurala uygun olarak.
KAİM : Ayakta duran. Mevcut. Baki. Başka bir şeyin yerine geçen.
KAİME : Uzun bir kağıda yazılan ferman. Kitap yaprağı. Kağıt para.
KAİN : Olan. Var olan. Bulunan. Mevcut. Mevcut bulunan, oturan.

KALİBRE : Mermilerde ve ateşli silahlarda çap.
KALİTE : Nitelik.
KAMU : Hep bütün tamamen.
KAMU DAVASI : Sanık hakkında savcının açtığı dava.
KAMUSAL : Resmi.
KANAAT : Aç gözlü olmayıp hırs göstermemek. Helal ile yetinip haramı istememek. Az şeyi de olsa kısmetine razı olmak.
KANIT : Delil.
KANUN : Meşru nizam,kaide,emir ve yasaklar. Yasa.
KANUNİ : Kanuna dair. Kanuna ait.
KANUN YOLLARI : Yargı mercilerinden verilmiş henüz kesinleşmemiş kararları inceletmek için yüksek dereceli mahkemeye başvurulması hali. Bunlar temyiz,karar düzeltme,itiraz,şikayet gibi yollardır.
KANUNA MUHALEFET : Yasaya aykırılık.
KANUNEN : Kanuna göre; yasaya göre.
KANUNİ : Kanuna uygun , yasal.
KANUNİ DELİL : Kesin delil.
KANUNİ İKAMETGAH : Bir kimsenin yerleşmek niyetiyle oturduğu yerdeki konutu.
KAPASİTE : İçine alma,ihtiva etme kabiliyeti. Kabiliyet, bilgi.Yetenek genişlik, hacim.
KAR : Kazanç. Temettü. İş. Güç. Amel. Fiil.
KARAR : Mahkemece verilen sonsöz ve neticeye bağlama.Değişmez hale gelmek. Sabit ve sakin olmak. Tam ölçü. Gitmeyip kalmak.
KARAR TASHİHİ : Karar düzeltme.Üst derece mahkemesi kararını bir kez daha incelemesi olanağını sağlayan kanun yolu.
KARARNAME : Bakanlar kurulundan çıkan resmi emirler. Verilen kararı bildiren yazı.
KARDAN MAHRUMİYET :Kazançtan yoksun kalma.
KARGİR : Taş veya tuğladan yapılmış olan.
KARİNE : Bilinmeyen bir şeyin anlaşılmasına yarayan ip ucu. Delil. İşaret .
KASD : Bir işi bile bile yapmak. İsteyerek. Niyet ederek, Niyet. Tasavvur.
KASID : Kasteden,niyet eden, isteyen.Tasarlayan.
KAST : Kusur.Kanunun suç saydığı fiili bilerek,isteyerek işleme iradesi.
KAT : Kesme,ayırma.Geçme.Yol almak.Yüzerek geçmek. Delil ve bürhan ile ilzam etmek.
KATAR : Birbiri arkasına dizilmiş hayvan sürüsü, Tren. Araç dizisi.
KATİ : Şüphesiz. Mutlak. Tereddütsüz.
KATİL : Öldüren. İnsanın ölümüne sebep olan insan.
KATİYYET : Kesinlik, katilik.
KATL : Öldürmek.
KAYYIM: Kanunda belli durumlarda,bir malı yönetmek bir işi görmek üzere atanan kimse.
KAZA : Birdenbire olan musibet. Beklenmedik bela. Eda etmek ödemek.
KAZAEN : Kaza olarak,tesadüfen,istemeyerek.Bilerek değil. Beklenmedik halde.
KAZAİ : Kaza ile alakalı. Hüküm vermeğe ait
KAZA ZEDE : Kazaya uğramış,başına felaket gelmiş.
KAZİYE : Hüküm. Karar. Fikir. İfade. İş,husus, mesele,madde,dava,
KAZİYE-İ MUHKEME : Tam,sağlam hüküm. Temyiz tasdikinden geçmiş,değişmez hale gelmiş mahkeme kararı. Bir şey hakkında böyle bir karar varsa tekrar dava açılamaz. Dava mevzusu yapılamaz.
KEFALET : Kefillik. Birine kefil olmak. İşini üzerine almak.
KEFİL : Kefalet eden kimse. Birisinin borcunu ödemesi gerekirken ödemediği takdirde o borcu ödemeyi üzerine alan kimse.
KENAR : Çevre,kıyı. Sahil deniz kıyısı. Köşe uc. Son nihayet. Çember. Etrafı çevrilen şey.
KENTAL : Yüz kilogram ağırlığında bir tartı birimi.
KESİN DELİL : Yargıcı bağlayan ve o delile göre karar verme zorunda olduğu delil.
KESİN HÜKÜM : Bir karara karşı artık,olağan kanun yollarına başvurulamamasıdır.
KEŞİF : Bir şeyi meydana çıkarmak için yargıcın bütün duyularıyla bilgi edinmesi.
KEŞİDE : Çekilen,çekilmiş. Çekmek. Tartılmış. Dizilmiş.Tertip edilmiş. Yazılmış.
KETUM : Sır saklayan. Sırrını belli etmeyen. Her şeyi gizleyen.
KEYFİ İŞLEM : Hukuk kurallarına uymayan işlem.

KISA KARAR : Mahkemenin verdiği hüküm özeti; gerekçesiz karar.
KIŞLAK : Kışın,otundan ve suyundan istifade edilen arazi.
KIYASEN : Kıyas ederek; benzeterek; kurala uygulayarak.
KIYGIN : Mağdur. Suçtan veya haksız eylemden zarar gören kimse.
KIYMET : Değer,bedel, baha.
KİMLİK . Hüviyet.
KİN : Gizli düşmanlık. Garaz.
KUSUR : Noksanlık. Eksiklik. İhmal. Tedbirsizlik. Noksan ve acizlik.
KİŞİSEL DAVA : Şahsi dava.
KOLLUK : Zabıta.
KUTUR : Çap. Bölük.
KONUT : Mesken.
KÜNYE : Bir kimsenin nereden ve kimden olduğunu bildiren ve hüviyeti yazılı olan kağıt.
KOVUŞTURMA :Suç işlediği bildirilen kişi hakkında takip yapılması.
KUSUR :Tazminatı (ödenceyi) veya cezalandırmayı gerektiren davranış biçimi;
KÜTÜĞE YAZIM : Tescil.
KÜTÜK : Sicil. Bazı konular veya kişiler hakkındaki bilgilerin yazıldığı defter kayıtları.

L

LAL : Dilsiz. Söz söyleyemeyen.
LAYIHA :Her hangi bir iş hakkında kaleme alınan yazı. Dilekçe,
LEH : Hakkında,onun için,faydasına veya zararına.
LEHDAR : Yararlanıcı, lehine bir hak yaratılan kimse.
LİDER : Şef. Başkan. Siyasi bir topluluğun başı
LİYAKAT : Ehliyet. Hüner. Layık olmak. Fazilet. Kıymetlilik. İktidar.
LÜZUM : Gereklilik. Lazım olmak.
LÜZUMU MUHAKEME : Yargılamanın gerekliliği ; Son soruşturmanın açılması kararı.

M

MADDETEN : Cismen. Madde ve cisim olarak.İş olarak. İş ile.Gözle görülür elle tutulur şekilde
MADDİ : Madde ile alakalı olan. Maddeye ait.Paraca ve malca.Paraya mala fazlaca ehemmiyet veren.Dokunma,koklama,görme,işitme,tatma ile hissedilip duyulan şeyler.
MADDİ TAZMİNAT : Zarara karşılık ödenen tazminat; nesnel ödence.
MADDİ ZARAR : Kişilerin bedenine veya mal varlığına verilen zarar.
MADENİ : Madenden yapılmış. Madenle alakalı.
MAĞDUR : Haksızlığa uğramış.Haksızlık görmüş.Haksız muameleye maruz kalmış kimse.
MAHAL : Yer. Mekan.
MAHALLİ : Bir yere mahsus. Yerli. Yerel, yöresel, bölgesel.
MAHCUZ : Haciz edilmiş. Mahkeme kararıyla rehin altına alınmış.
MAHFUZ : Saklı, saklanmış. Korunup gözetilmiş.
MAHİYET : Bir şeyin iç yüzü,aslı,esası. Bir şeyin neden ibaret olduğu, hakikati.
MAHKUM : Aleyhinde hüküm verilmiş olan. Davayı kaybedip cezalanan kimse.
MAHREÇ : Çıkış yeri; kaynak.
MAHREM:Gizli.
MAHRUKAT :Yakıt,odun ve kömür gibi yakacaklar.
MAHSUL : Elde edilen şeyler.Hasıl olan ürün. Toprak ve hayvanlardan elde edilen şey.
MAHSULAT : Mahsuller. Hasılat. Tarladan,bahçeden veya hayvanlardan elde edilenler.
MAKSAD : Kast olunan ve istenilen şey. Meram,gaye
MAKTA : Kesilen yer. Kat'edilen yer,kesinti yeri. Enine kesildiği yerin görünüşü.
MAKTU : Pazarlıksız,değeri ve pahası biçilmiş. Götürü.
MAKTÜL :Öldürülen kişi; katledilmiş bulunan kimse.
MAKUL : Akla yakın,aklın kabul edeceği.
MAL : Bir kimsenin tasarrufunda bulunan kıymetli,lüzumlu şey.(Servet, para,ticaret eşyası.)
MALİ : Mala ve paraya mahsus. Mal ve para cinsinden. Mala ait. Parasal.
MALİK : Sahip. Malı elinde bulunduran kişi. Bir şeyin mülkiyetini elinde tutan.

MALİYET : Mal olma değeri. Bir şeyin üretilinceye kadar yapılan giderler toplamı
MAMUL : Yapılmış işlenmiş. İmal edilmiş, üretilmiş.
MAMULAT : İmal edilmiş, yapılmış şeyler. Makine veya elle işlenmiş eşya.
MANEVİ :Manaya ait. Maddi olmayan. Mücerret. Ruhani. Duygusal.
MANEVİ ZARAR :Haksız fiil sonucunda, bir kimsenin çektiği elem üzüntü ve acılar.
MANİA : Men eden şey. Engel. Zorluk. Özür.
MANTIKİ : Mantıka dair. Akıl ve müspet olan düşünce,fikir. Mantık kaidelerine uygun.
MASARIF : Sarfiyatlar,masraflar. Harcananlar, sarf olunanlar. Giderler.
MASRAF : Sarf edilen, harcanan. Gider.
MASRUF : Sarfolunmuş,harcanmış olan. Sarf edilmiş; harcanmış.
MASUM : Suçsuz.
MATAH : Ticaret malı,mal,eşya şey.
MATBU : Tabedilmiş, basılmış, basılı.
MATUF :. Bir tarafa meyletmiş. Mail olan. İsnat edilen. Yöneltilmiş.
MAZARRAT :Zarar, zararlar; zarar verici; zarar verme.
MAZBATA : Kararname. Bir toplantıda konuşulanların neticelerinin yazılı şekli. Tutanak.
MAZBUT : Zapt olunmuş, ele geçirilmiş, Yazılmış. Kaydedilmiş. Korunmuş. Belli.
MAZERET : Elde olmadan suç kabahat işleme. Mücbir sebeplerini söyleyerek yardım dileme. Özür dileme. Özür.
MAZLUM : Zulüm görmüş. Kendine zulmedilmiş. Halim,selim,sakin,sessiz.
MEBDE : Başlangıç.
MEBLAĞ : Para,mevcut para miktarı. Para tutarı.
MECHUL : Bilinmeyen. Belli olmayan
MEHİL : Vakit verme. Vade. Mühlet. Bir işi belli bir zamana kadar tehir etme.
MEKAN : Yer. Durulan yer. Ev,hane,mesken. Mahal.
MEMNU : Yasak. Men edilmiş. Mani olunmuş.
MEMURİYET : Memurluk,vazife,görev,hizmet.
MEN : Yasak etmek. Durdurmak. Bırakmamak.
MENFAAT : Fayda. Kar. Gelir. İhtiyaç karşılığı olan şey.
MENFİ : Müspetin zıddı. Müspet olmayan. Bir şeyin olmayacak yönünü düşünen. Hakikatin aksini iddia eden. Aksi,zıt.
MENFUR : Kendisinden nefret edilen,sevilmeyen,iğrenç.
MEN ETMEK : Engellemek; yasaklamak.
MENFAAT : Yarar.
MENKUL : Nakledilen. Taşınabilen.
MENİ MUHAKEME KARARI : Son soruşturmanın açılmasına yer olmadığı kararı.
MENŞE : Esas. Kök. Bir şeyin çıktığı,neşet ettiği yer. Beslenip yetişilen yer.
MENŞEİ : Kaynağı; doğum nedeni.
MERA : Hayvanların otladığı yer. Otlak. Tahsis edilen veya öteden beri kullanılan arazi.
MERCİ : Makam. Baş vurulacak yer. Müracaat edilecek yer. Sığınılacak yer.
MERİ : Riayet edilen,hükmü geçen. Makbul sayılan,hürmet edilen.
MERİYET : Meri olmuş. Makbul olma. Muteber olma. Hükmü geçer olma. Yürürlük.
MESAFE : Uzaklık. Uzunluk. Ara. Bir nevi uzunluk ölçme usulü.
MESAHA : Ölçme ,ölçümleme. Genişlik. Genişlik ölçme.
MESAİ : Çalışma zamanı. Çalışmalar. İş zamanı.
MESAJ : Sözle veya yazı ile gönderilen haber.
MESELE : Düşünülecek iş ve husus. Halledilmesi lazım iş. Önemli iş. Savaş.
MESELEİ MÜSTEHİRE : Bekletici sorun. Davanın çözümüne etkili olan uyuşmazlıklar.
MESKEN : Ev. Hane. Sakin olunacak yer.Konut. Kişinin fiilen oturduğu yer.
MESKEN MASUNİYETİ : Konut dokunulmazlığı.
MESLEK VE SANATTA ACEMİLİK : Mesleki bilgi,görgü ve tecrübenin eksik olması.
MESKUN : İçinde oturulan yer. İnsan bulunan şenlenmiş yer.
MESLEK : Sanat. Geçim için tutulan yol. Sistem. Yol. Usul. Gidiş.
MESLEKİ : Mesleğe ait. Meslekle alakalı.
MESNED :Dayanılacak yer,nokta. Destek. Mertebe. Makam. İsnat edilen şey; dayanak.

MESUL : Yaptığı iş ve hareketinden hesap vermeğe mecbur olan.Bir işin idaresi kendisine ait olan. Mesuliyetli. Ceza verilmiş olan. Sorumlu.
MESULİYET : Mesul olma hali. Yaptığı iş ve hareketten hesap vermeğe mecbur olmuş.
MESULÜ BİLMAL : Sorumlu olan, malla sorumlu olan.
MEŞGULİYET :Meşgul olma,bir iş yapma. Uğraşılan ve meşgul olunan şey.
MEŞHUD : Görünen. Şahadet edilen. Suçüstü yakalanan. Göz ile görülmüş.
MEŞHUT SUÇ : Suçüstü.
MEŞRU : Hukuksal düzene uygu, yasal.Doğru. Hak. Şeriatın kabul ettiği.
MEŞRUİYET : Hukuk düzenine uygun; kanuna uygunluk.
MEŞRUTEN: Şartlı olarak ; bir kayda bağlı olarak.
META : Fayda. Menfaat. Kıymetli eşya. Tüccar malı.
METHAL : Katılma,girme, giriş, dahil olma.
METRUK : Terk olunmuş. Terk edilmiş.Bırakılmış.
MEVADD : Maddeler, varlıklar, işler, hususlar.
MEVHUM : Varsayılan; var olarak kabul edilen.
MEVKİ : Yer. Mahal. Sınıflandırılmış yerlerden biri.
MEVKUF : Tevkif edilmiş kimse; tutuklanan kimse; tutuklu.
MEVTA : Ölü
MEVZİİ : Yer yer, yöresel,bölgesel, yeri sınırlı, belli yer.
MEVZU : Vazedilmiş; konulmuş; konu.
MEVZUAT : Kanun,tüzük, yönetmelik ve diğer hukuk kaynaklarının tümü.
MEZUNİYET : İzin.
MEYL : Ortadan bir tarafa eyik olmak. İstek. Yönelme. Arzu.
MEZAD : Artırma ile yapılan satış.
MEZALİM : Zulümler. Haksızlıklar. Eziyet ve işkenceler.
MEZUN : İzinli. İzin almış. Salahiyetli. Diplomalı. İcazetli.
MINTIKA : Muayyen bir yer. Havali. Taraf. Kısım. Kenar.Bölge.
MİKDAR : Parça. Kısım. Bölük. Kıymet. Değer. Derece.
MİKYAS : Ölçek.
MİRAS : Ölen kimseden akrabalarına ve yakınlarına kalmış olan mal,mülk.
MİRİ : Devlete ait. Devlet hazinesine mensup.
MİSAL : Bir şeyin benzer hali. Benzer. Örnek.
MUACCEL : İvedi; vadesi gelmiş.Acele olunmuş. Mühletsiz. Peşin. Vadesiz.
MUADİL : Eşit.,müsavi, denk. Eş değer.
MUAMELE : İş, işlem, fiil, eylem.
MUAHEZE : Azarlama. Çıkışma. Tenkit. Alay eder tarzda karşısındakini küçümseme.
MUARIZ : Karşı gelen. Bir şeyden yan çizen. Karşı koyan, karşı söyleyen.
MUAYYEN : Görülmüş olan,kati olarak belli olan, belli, ölçülü, tayin ve tespit olunmuş.
MUCİB : İcap eden,lazım gelen. Bir şeyin meydana gelmesine sebep olan. Gereken.
MUFASSAL : Tafsilatlı,izahlı. Geniş malumatlı,kısımlara ayrılıp anlatılmış.
MUGAYIR : Aykırı . Uymaz. Zıt. Başka türlü.
MUĞBER : Gücenmiş,darılmış,kırılmış, küskün.
MUĞBİR : Gücenmiş. İhbar sahibi.
MUĞLAK : Kapalı anlaşılması zor olan. Anlaşılmaz, kapalı.
MUHAFAZA :Zarar ve ziyandan sakınılıp korunmak.Himaye etmek. Gözetlemek.Koruma.
MUHAKEME : Dava için iki tarafın mahkemeye baş vurması. İki tarafı dinleyip hüküm vermek. Karar vermek için düşünmek. Yargılama.
MUHAKEME USULÜ : Yargılama yöntemi.
MUHAKKAK : Hakikati ve gerçeği belli olmuş. Tahkik edilmiş. Doğruluğu kesin.
MUHAKKİK : Hakikati araştırıp bulan. İç yüzünü inceleyerek vakıf olan.Hakikat alimi.
MUHAL : İmkansız. Vukuu mümkün olmayan. Batıl,boş söz. Hurafe olan nazariye.
MUHALEFET : Kabulsüzlük. Karşı durma. Uyuşmazlık. Zıt gelmek. Karşı çıkmak.
MUHALİF : Uymayan. Karşı çıkan . Birbirine zıt olan. Başka şekilde düşünen.
MUHAMMEN : Tahmin edilen; oranlanan.Ortalama olarak bir değer kabul edilen. Sanılan.
MUHARRİK : Harekete getiren. Hareket veren. Tahrik eden. Teşvik eden. Ayaklandıran.
MUHATAB : Karşı taraf.Kendisine başvurulacak kimse. Kendisine hitap edilen.

MUHBİR : Haber veren. Haberci. Haber toplayan. Birisinin fenalığını alakadar makama haber veren . Jurnalci.
MUHİK : Haklı, geçerli,uygun, gerekli. Hakkı yerine getiren. Haklı olan.
MUHİT : Etraf. Çevre. Yöre.
MUHKEM : Sağlam. Metin. Kuvvetli. Sağlamlaştırılmış. Tahkim edilmiş.
MUHKEM KAZİYE : Kat'i ve sağlam bozulmaz hüküm. Kanunen değişmez hüküm.
MUHTAÇ : İhtiyaç sahibi; yoksul.
MUHTAR :Seçilmiş olan.Hareketinde serbest olan.Köyde Devlet işlerini gören köyün başı.
MUHTERİ : Uydurma şeyler ortaya atan. Müfteri. Misli görülmeyen şey icad eden.
MUHTEVA : İçerik. Bir şeyin içindekiler. Kaplananlar,içine alınan. İçindeki şey.
MUKABİL : Karşılık.Karşılık olan. Karşı taraf. İvaz,bedel,karşılığı.
MUKAVELE : Karşılıklı anlaşmak. Sözleşmek. İmzalı anlaşma kağıdı. Akit.
MUKAVEMET : Direnme;karşı koyma. Muhalefetle karşı gelmek.
MUKAYESE : Kıyas etme. Ölçme. Karşılaştırma.
MUKİM : İkamet eden. Bir memlekette devamlı oturan .
MUKTEDİR : Güçlü,kuvvetli,becerikli. İşe gücü yeten. İktidarlı.İktidar sahibi.
MUMAİLEYH : Adı geçen, sözü edilen (kimse) .
MUNTASIR :Öç alan. İntikam alan.
MURAD : Arzu edilen şey. Gaye. Maksat. Emel. İstenerek beklenerek ümit edilen şey.
MURAFAA : Karşılıklı hak iddia ederek konuşmak. Yüzleşerek muhakeme olmak.
MURAKABE : Kontrol etmek. İnceleyip vaziyeti anlamak. Teftiş etmek.Gözetmek.
MURİS : Getiren. Veren . Kazandıran. Miras bırakan. Sebep olan.
MUSADDAK : Doğruluğu tasdik edilmiş. Doğruluğu tanınmış ve tasdik edilmiş olan.
MÜSADEME : İki şeyin birbiriyle çarpışması. Çarpışmak. Vuruşmak.
MUSALLAT : Rahatsız eden. Sataşan. Tasallut eden.
MUSAMAHA : İyilikle,lütufla muamele. İdare edip,kusuru görmezden gelme.
MUSUBET : Afet. Bela. Felaket. Hastalık. Dert.
MUTABAKAT : Uygunluk. Mutabık kalma, uyuşma.
MUTABIK : Uygun. Muvafık. Uyan.
MUTAD : Adet. Adet edilen iş. İtiyat edilen. Alışılmış olan.Normal.
MUTALAA : Bir mesele hakkında bilgi edinmek için tetkikatta bulunma,okuma.
MUTAZARRIR :Zarar ve ziyana uğrayan,zarar görmüş olan.Zarar gören kimse.
MUTEBER :Geçerli.İtibar gören.Beğenilen.İnanılır.Güvenilir.Hatırı sayılır. İmzası makbul.
MUTEDİL : Orta halli. Ne pek az,ne pek çok olan. Yavaş ve mülayim. İtidalli.
MUTERİZİN : İtiraz edenler.Kabul etmeyen aksini iddia edenler.
MUTTALİ : Haberli. Bilgisi olan. Vakıf, Bilen. Haberi olan.
MUVAFAKAT : Uygun görme, onama.Uygunluk. Karşılıklı anlaşma. Müsaade.
MUVAKKAT : Geçici. Devamlı olmayan.
MUVAKKATEN : Az bir zaman için, şimdilik, geçici olarak.
MUZIR : Ziyan veren,zararlı,zarara sokan.
MUZTARİB : Sıkıntılı. Istırap çeken. Hasta. Bir tarafı sızlayan. Ağrıyan.
MÜBADELE : Değişme. Trampa. Bir şeyin başka bir şeyle değiştirilmesi.
MÜBAYAA : Satın almak. Pazarlıkla bir şeyin değerini verip almak.
MÜBAYENET : Ayrılık. Zıtlık,Tutmazlık. Başkalık. Zıddiyet.
MÜBAYİN : Farklı. Başka türlü. Muhalif. Diğerinin zıddı. Aksi.
MÜPHEM :İyice belli olmayan.Mutlak aşikar olmayan. Belirsiz. Gizli. Anlaşılmaz.Belirsiz.
MÜBREM : Zorunlu, vazgeçilmez,kaçınılmaz.
MÜBTELA : Tutulmuş . Tutkun. Dertli. Hasta. Başı sıkıntılı. Rahatsız. Belalı. Düşkün.
MÜCADELE : İki kişinin bir şey üzerine çekişmesi. Uğraşma. Savaşma.Uğraş
MÜCAVİR : Komşu.
MÜCAZAT : Ceza. Suçlara karşı verilen karşılık. Karşılık.Cezalandırma,ceza çektirme.
MÜCBİR SEBEPLER :Zorlayıcı nedenler. Zorlayan nedenler.
MÜCERRED : Soyut, genel.Yalnız,tek başına.
MUCİB: İcap eden; isteneni yapan öneriyi kabul eden.
MÜCRİM : Suçlu.
MÜDAFİ : Müdafaa eden. Koruyan . Def eden.

MÜDAFAA : Savunmak. Def etmek. Savmak. Mahkemede iddiacının davasını def edecek bir şekilde bir iddiada bulunma, beyanatta bulunmak
MÜDAHALE : Katılma, el atma. Araya girme.
MÜDAHİL : Müdahale eden,katılan. Dahil olan, El atan. Karışan.
MÜDEFAA : Savunma.
MÜDAFİ : Savunucu, savunan.
MÜDDEABİH : Dava konusu.
MÜDDEİ : Davacı; iddia eden kişi.
MÜDDEA ALEYH : Aleyhinde dava açılan.
MÜDDEİUMUMİ : Savcı.
MÜDDEA : Dava olunan şey.
MÜDDEİ : İddia eden. Davacı. Bir hakkın zayi olduğunu dava eden.
MÜDRİK : Aklı eren. İdrak eden. Anlayan. Kavrayan. Akıllı. Erginlik yaşına gelmiş olan.
MÜEBBET : Sonsuz; süresiz.
MÜEKKİL : Vekil tayin eden.İşine vekilini ikame eden. İşleri için başkasını yerine bırakan.
MÜESSER : Tesir edilmiş,kendisine bir şey tesir etmiş olan.
MÜESSİF : Keder veren. Acı ve acınacak haller. Esef verici,üzücü.
MÜESSİR : Tesir eden. İz bırakan. Tesirli. Dokunaklı. Hükmünü yürüten. Eserin sahibi.
MÜFLİS: İflas eden kimse; batkın.
MÜFTERİ : İftira eden. Başkasına suç isnat eden. Yapmadığı kötülüğü isnat eden.
MÜHLET : Süre, zaman kesiti.Vakit. Bir işi bir zaman için geri bırakmak.
MÜHÜR : İmza yerine basılan yazılı damga. Damga. Sikke.
MÜKELLEF : Bir şeyi yapmağa mecbur olan. Yükümlü,ödevli, görevli. Vazifeli.
MÜKERRER : Tekrarlanan.Tekrarlı. Tekrar olunmuş. İki veya daha fazla aynısı yapılmış.
MÜKERRİR : Tekrar eden. Birden fazla suç işleyen.Aynı şeyi bir sefer daha işleyen.
MÜKTESEB : Kazanılmış. Elde edilmiş. İktisap edilmiş.
MÜKTESABAT : Edinilmiş bilgiler, kazanılmış şeyler.
MÜLAHAZA :Düşünce, görüş.
MÜLGA :Yürürlükten kaldırılmış. İlga edilmiş.Terkedilmiş.Lağvedilmiş şey.
MÜLHAK : İlhak olunmuş. Sonradan katılmış,zam ve ilave olunmuş, eklenmiş.
MÜLK : Mal. Yer. Bina. Hüküm ile bir şeyin zabt ve tasarrufu. Malik olmak.
MÜLK EDİNME :Temellük.
MÜLKİ İDARE AMİRİ : İdarenin başında bulunan Vali veya Kaymakam.
MÜLKİ TAKSİMAT : Yönetim bölümleri.
MÜLKİYET : Mülk sahipliği,maliklik ; kişinin bir mal üzerindeki egemenliği.
MÜMAS : Temas eden,dokunan.
MÜMASİL : Benzeyen,benzer. Gibi.
MÜMEYYİZ : Temsil eden, ayıran, iyiyi kötüyü fark eden. Önde gelen.
MÜMZİ : İmza sahibi, imza eden.
MÜMESSİL : Temsil eden,benzeten kimse
MÜMEYİZ : Ayıran.
MÜNAZAA : Uyuşmazlık, çekişme, anlaşmazlık.Ağız kavgası, mücadele.
MÜNFERİT :Ferdi olarak, bireysel, ayrı ayrı, tek tek.
MÜNHASIRAN:Özellikle,yalnızca,özel olarak.Sadece,sade.Bir işe veya bir şeye ait olarak.
MÜPHEM: Belirsiz, anlaşılmaz, ifadenin kapalı olması.
MÜRACAAT : Baş vurmak.İzin almak için veya bir iş için alakadarla görüşmek.Danışmak.
MÜRAFAA : Duruşma.
MÜRTEBİT : İrtibatlı, bağlı,bağıntılı, ilişkili.
MÜRTEŞİ : Rüşvet alan, irtişa eden.
MÜRÜR : Geçmek,gitmek. Sona erme, nihayet bulma.
MÜRÜRÜ ZAMAN : Bir iş ve dava hakkındaki belli bir zamanın geçmesiyle o iş ve davanın hükümden düşmesi. Zaman aşımı. Zamanın geçmesi.
MÜSAADE : İzin, elverişli bulunma. Yardım.
MÜSADEME : Silahlı çarpışma.Çatışma, vuruşma,dövüşme.
MÜSADERE : Zoralım.Yasak edilen bir şeyin kanuna göre elden alınması.
MÜSAİT : Uygun. Elverişli,Yardım eden. İzin veren, müsaade eden.

MÜSAMAHA : Hoş görürlülük,hoş gören, görmemezlikten gelen. Aldırmayan, ihmalci.
MÜSAVAT : Denklik,beraberlik, Müsavilik,eşitlik. Aynı derecede hakka sahip olmak.
MÜSBET :İspat olunan. Delilli. Açık ve sabit olan. Pozitif,olumlu. Tespit edilmiş olan.
MÜSBİT : İspat eden,ispatlayıcı.Hakikat olduğunu,doğruluğunu belli eden.
MÜSEBBİB : Sebep olan. Meydana getiren.
MÜSELSEL : Teselsül eden,birbirine bağlı olan, zincirleme olarak bir sırada devam eden
MÜSELSELEN :Birbiri ardından,aralıksız.Teselsül ederek zincirleme birbirine bağlı olarak
MÜSNET : İsnat edilmiş,yüklenmiş. Bir şeyin üstüne dayanmış.
MÜSTACEL : Acele yapılması lüzumlu olan,çabuk yapılması gereken.
MÜSTAFİ : Bir işten isteğiyle çekilen,istifa eden.Suçunun bağışlanıp af edilmesini isteyen.
MÜSTEHAK : Hak eden,hak etmiş. Kendisi kazanmış.
MÜSTAKARR : Karar bulan,bir yerde sabit ve sakin olan. Kararlı. Karargah. Durulan yer.
MUSTAMEL : Kullanılan, kullanılmış. Eski, köhne.
MÜSTEHAK : Hak eden.
MÜSTENİD : Bir şeye dayanan.Bir şey üzerine koyulmuş. İsnat eden,dayanan, güvenen.
MÜŞAHADE : Gözlem.
MÜŞAHİT : Gözlemci.
MÜŞKİLAT : Zorluk, güçlük.
MÜŞTEBİH : Şüphelenen, şüpheci,iştibah eden.
MÜŞTEKİ : Şikayette bulunan, şikayetçi.Yakınıcı.
MÜŞTEMİLAT : Bir şeyin içine aldığı şeyler,kapladığı şeyler. Eklenti.
MÜŞTEREK : Ortak.Birlikte,ortak kullanılan. Elbirliğiyle yapılan,birlik.
MÜŞTEREKEN : Ortaklaşa; ortak olarak.
MÜTELAA : Görüş, irdeleme,düşünce.Bir işi etraflıca düşünerek ,okumak, tetkik etmek.
MÜTEADDİT : Birden fazla, çeşitli.
MÜTEALLİK : Alakalı. İlişkin.Bir yere bağlı, bir şeye mensup.
MÜTECAVİZ : Hücum eden, tecavüz eden. Haddi aşan, geçen. Sataşan, saldıran.Saldırgan.
MÜTEHASSIS : Uzman.Bir işi çok iyi bilen. Bir meslekte mahir olan.
MÜTESELSİL : Bir birini takip eden. Zincirleme,arasız,uzayıp giden
MÜTESELSİL BORÇLULUK :Alacaklıya karşı,her bir borçlunun borçtan sorumlu olması.
MÜTESAVİYEN : Eşit olarak.
MÜVEKKİL : Vekil tayin eden. İşini başkasına gördüren.
MÜZAHARET : Yardım, koruma.
MÜZAKERE: Görüşme.
MÜZAYEDE : Artırma,ziyadeleştirme. Açık artırma.
MÜZEKKERE :Yazı, tutanak.
MÜZEVİR: Yalancı,dolandırıcı,ara bozucu. Söz götürüp getiren.

N

NAİB : Vekil,birinin yerine geçen. Nöbet bekleyen.
NAKDEN : Para olarak,peşin,elden.
NADİM : Pişman, nedamet eden.
NAKIL : Taşıma. İleten, taşıyan,aktaran,nakleden.
NAKL : Bir şeyi başka bir yere götürmek, yer değiştirmek. Anlatmak.
NAKLİYE : Taşıma; taşıma ücreti, eşya taşıma işi.
NAME : Mektup. Yazılı Kağıt. Risale. Kitap.
NAZARA ALMAK : Göz önüne almak.
NEBAT : Toprakta yetişen,biten her şey. Bitki.
NEDAMET : Pişmanlık, nedamet etmek.
NEDEN : Sebep.
NEDENSELLİK BAĞI : Bir davranışın nedeni ile ortaya çıkan sonuç arasındaki bağlantı.
NEFSİ : Nefis ile,kendisi ile alakalı. Şahsa ait,nefse dair.
NEFS : Ruh, can, kendi, kendisi.
NEMA : Gelişme,büyüme. Uzamak,artmak, çoğalmak, üremek. Faiz.
NESNEL : Maddi.

NEŞET ETMEK : Doğmak, ileri gelmek.
NEŞREN : Yayılmak suretiyle, neşir yoluyla. Yazarak, dağıtarak.
NEV'İ : Çeşit.tür.
NIFS : Yarım, yarı.
NİHAİ KARAR : Sonuncu, en son , sona ait karar
NİFAK : İki yüzlülük.Bozgunculuk,ara açılmak.
NİSBİ : Oranlı,orana göre, oransal. Kıyaslama ile olan, kıyaslayarak olan.
NİYET : Kast. Kalbin bir şeye yönelmesi.
NİZA : Çekişme, uyuşmazlık,ihtilaf, kavga.
NİZAM : Düzenleme.Kaide. İcaba göre yapılan kanun.
NİZAMNAME : Tüzük.
NİZASIZ VE FASILASIZ : İhtilafsız ve hiç ara vermeden.
NÜFUZ : Etki, tesir.
NÜMUNE : Örnek .
NÜSHA : Yazılı şeyden çıkarılan örnek, sayı.
NORMAL : Kanun,usul ve adetlere uygun olan. Uygun.

O

OBJEKTİF : Hakikati olduğu gibi aksettiren. Tarafsız,yansız.
OLGU : Olan veya yapılan iş; olay.
ONAY : Tasdik, icazet.
ORTAK EYLEMCİ : Müşterek fail.
OTLAK : Hayvanların otlatıldığı yer.
ORGAN :Uzuv. Vücut parçası. Bir fikre, bir gayeye hizmet için çalışan. Alet.
ORJİNAL : Bir şeyin aslı. Benzerinden ayrı ve üstün. Bir numuneye göre olan.

Ö

ÖDENCE : Tazminat.
ÖGE : Unsur.
ÖREN YERİ : Tarihi şehir kalıntısı.
ÖZÜR : Bir kusurun affı için gösterilen sebep. Bahane. Mani,engel. Kusur, sakatlık.

P

PARSEL : Parça; arazi parçası.
PAYLI MÜLKİYET : Müşterek mülkiyet.
PRENSİP : İlke; kural.

R

RABITA : Bağlantı.
RANDIMAN : Verim gücü.
RANT : Arazi sahibinin geliri.
RAŞİ : Rüşvet veren kimse.
RAYİÇ : Sürüm değeri, geçerli olan .
RAYİÇ FİYATI : Bir malın sürüm değeri.
RENCİDE : Gücenmiş.İncinmiş, kırılmış.
RED : Geri döndürmek,kabul etmemek,çevirmek,def etmek.Bir şeyin karşılığını irca etmek.
RESEN : Kendiliğinden. Doğrudan doğruya. Kimseye danışmadan. Müstakil olarak.
RESMİ EVRAKTA SAHTEKARLIK : Sahte olmayan resmi evrakta değişiklik yapılması.
RESMİYETE İNTİKAL : Devlet makamına bildirim,Devletin el koyması.
REŞİD : Doğru yolda giden,hak . Akıllı,iyi davranan. Ergin olgun.
RIZA : İstek, onam.
RİAYET : Uyma, saygı.
RİVAYET : Söylenti.
RİYAKAR : Adam kandırmak için yalan söyleyen. Sahte iş yapan. İki yüzlü.
RUHSAT : İzin.

RUHSATNAME : İzin belgesi.
RÜSÜM : Resimler,şekiller. Adetler. Vergiler,gümrükler,gümrük vergisi. Merasim,usul.
RÜŞD : Doğru yolu bulup bağlanmak. Bülüğa ermek.Doğru düşünmek.
RÜYET: Görmek,bakmak,idare etmek.Akıl ile bilmek,idrak etmek, düşünmek. Araştırmak.

S

SABİT : Duran,yerinde durup hareket etmeyen.Oynak olmayan.Doğruluğu saptanmış.
SAHA : Alan, meydan.
SAHİB : Bir şeyi koruyan ve ona malik olan. Bir işi yapmış olan. Bir vasfı olan.
SAHTE : Düzme,yapmacık,yalandan, taklit.
SAHTEKAR:Sahte iş yapan,hilekar.Kalpazan.Düzenci.
SAİK : Neden; sebep; güdü; etken; amil; amaç.
SAKAT : Bir tarafı bozuk,eksik veya asla bir işe yaramaz. Yanlışlık.
SANIK : Hakkında ceza davası açılan kişi; suçu işlediği sanılan kişi.
SARF : Harcama,masraf,gider. Para bozma.
SATIH : Yüzey, bir şeyin dış yüzü.
SAV : İddia, defi.
SAVSAMA : İhmal.
SAVUNMA HAKKI : Herkes davacı ve davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.
SEBEBİYET : İcabettirme, sebep olma, neden olma, gerektirme.
SEBEP : Neden; illet; hukuki işlemin nedeni.
SEHİM : Hisse, pay,nasip. Kısım. Hazine geliri.
SEHVEN : Yanlışlıkla, yanılmak suretiyle.Yanılarak
SENBOL :Kararlaştırılmış bir manası olan işaret.Bir mananın şekil, madde halindeki sureti.
SENED : Tapu.Üzerine dayanılacak ve itimat edilecek şey. Vesika.
SERTİFİKA :Belge, tasdikname.
SERVET : Mal,mülk,zenginlik.
SEVK : Önüne katıp sürmek, ileri sürmek. Yollamak, göndermek. Neticeye bağlamak.
SEYYAR :Bir yerde durmayıp yer değiştiren. Gezici,gezgin ,taşınabilen.
SIFAT : Bir kimse veya şeyin hal ve vasfı,keyfiyeti. Suret,çehre,yüz. Nişan, alamet.
SINIF :Kısım bölüm, tabaka.
SİYASİ : Politik, siyasal.
SORGU : Suç işlediği sanılan kişiye kim olduğunun anlaşılması ve kendine yüklenen suçu işleyip işlemediğini anlamak için gerekli şeylerin sorulup öğrenilmesi. İstintak.
SORGUYA ÇEKİLME HAKKI : Sanığın soruşturmada sorguya çekilmesi gerekir.
SORUMLULUK : Mesuliyet,işlenmiş olan bir suçun gerektirdiği ceza ve tazminatı çekme.
STOK : Depo edilmiş; istiflenmiş ticaret eşyası.
SUÇ DÜZME : Suç uydurulması.
SUÇ EŞYASI : Suçun konusunu oluşturan, suçtan ortaya çıkan veya suçta kullanılan eşya.
SUÇ İŞLEMEYE TEŞVİK : Failin suç işleme kararını uygulaması için kışkırtma.
SUÇ ORTAĞI : Suça katılan (İştirak eden) kişi.
SUÇ TASNİİ : Suç uydurulması. Olmayan suçu olmuş gibi uydurma. Suç delili uydurma.
SUÇA İŞTİRAK : Birden çok kişinin önceden anlaşarak ortak olarak bir suçu işlemeleri.
SUÇA KALKIŞMA : Suça teşebbüs. Eksik teşebbüs.Suçun eksik yapılmış olması.
SUİNİYET : Kötü niyet.
SUİ ZAN : Kötü zanna sahip olma,başkasının hareketini kötü zannetme.
SUKUT-I HAK : Hakkın kaybolması. Hakkın Düşmesi.
SULH : Barış. Uyuşma. Anlaşma. Rahatlık.
SUN'İ : İnsan yapısı,uydurma,takma,sahte, yaradılıştan olmayan.
SUBJKTİF : Eşyanın hakikatına değil ferdin düşünce ve duygularına dayanan.
SÜBUT : Sabit olma, gerçekleşme, ispatlama, ispatlanma, kanıtlanma.
SÜKNA : Oturulan yer,mesken,ev.Oturma yeri, oturulacak yer.
SÜRÜM : Bir ticaret malının satılır olması; bir paranın geçer olması.

Ş

ŞAGİL : Meşgul eden, işgal eden, bir mülkte oturan.

ŞAH : Ağaç dalı. Budak.
ŞAHADET : Şahitlik.Tanıklık. Bir şeyin doğruluğuna inanmak.
ŞAHİT : Tanık.
ŞAHSİ : Şahsa mahsus,şahsa ait. Kişi ile,şahıs ile alakalı.Kişisel.
ŞAMİL OLMAK : Kapsamak.
ŞAİBE : Leke,kir. Süprüntü. Pislik. Kusur. Noksan. Hata. Eksiklik.
ŞARK : Doğu. Güneşin doğduğu taraf.
ŞARK-I CENUBİ : Güneydoğu.
ŞARK-I ŞİMALİ : Kuzeydoğu .
ŞART : Lüzumlu husus . Bir şeyin olması ona bağlı olan şey. Hal,vaziyet.
ŞAYİA : Yayılmış haber. Söylenti.
ŞEBEKE : Kötü niyetle çalışan gizli topluluk. Örgüt.Hüviyet suret.
ŞEDİT : Şiddetli.
ŞEKİL : Biçim,dış görünüş. Çehre. Tarz.
ŞEKLEN : Şekilce. Şekil bakımından.
ŞEKVA :Şikayet, hoşnutsuzluk, yakınma.
ŞEREF : Yükseklik,yücelik. Büyüklük. İnsanlar arasında geçerli ve makbul olma.Övünme.
ŞERİK : Ortak, arkadaş.İştirakçi.
ŞERH : Açıklama. Anlaşılanı anlatma. İzah etme. Açıklanmış yazı.
ŞİDDET : Sertlik, katılık. Ziyadelik. Sıkılık.
ŞİFAHEN : Sözle,ağızdan. Konuşmak suretiyle.Sözlü olarak.
ŞİFRE : Gizli ve işaretle yazı usulü. Haberleşmede kullanılan belirli bazı işaretler.
ŞİKAYET : Sızlanma,sızıltı. Haksız olan,haksız iş yapan bir kimseyi üst makama bildirme.
ŞİKAYETÇİ :Bir suçtan zarar görüp, bu suçun kovuşturulmasını isteyen ,kişi. Yakınıcı.
ŞİMAL : Kuzey. Cenubun zıddı.
ŞİMAL-İ GARBİ : Kuzeybatı.
ŞİMAL-İ ŞARKİ : Kuzeydoğu.
ŞİMALEN : Şimal taraftan,kuzey taraftan.
ŞUMUL : Kapsam.İçine alma, kaplama.
ŞUUR : Anlayış,idrak etmek. Bilmek,bilinç.Vicdan.
ŞÜPHE : Tereddüt.Kuşku. Bir şeyin doğru olup olmadığını kesin kanaat getirememe hali.

T

TAAHHÜD : Bir işin yapılmasına söz verme,üzerine almak. Resmi söz verme. Yüklenme.
TAAHHÜDNAME:Söz verdiğine ve taahhüt ettiğine dair yazılan vesika, Yüklenim belgesi.
TAARRUZ : Bir şey veya bir kimse üzerine şiddetle saldırma. Düşmana hücum etme.
TABAKA : Kat. Katmer. Sınıf,topluluk. Sigara paketi. Bir veya iki yapraklı kağıt.
TABİİ : Tabiat icabı olan. Tabiatla alakalı. Normal. Kendiliğinden. Doğal, doğallıkla.
TAFSİLAT : Açıklamalar,izahlar. Ayrıntı.
TAFSİLEN : Uzun uzadıya, tafsilatlı olarak.
TAĞYİR : Değiştirme.Başkalaştırma.
TAHAKKUK ETMEK : Gerçekleşmek.
TAHAMMÜL : Yüklenmek. Bir yükü üstüne almak. Sabretmek. Katlanmak. Kaldırmak.
TAHDİD : Hudutlandırmak. Sınırlamak.Sınırlandırma .Sınırı belli etmek. Tarif etmek.
TAHKİK : Doğru olup olmadığını araştırmak veya doğruluğunu yanlışlığını meydana çıkarmak. İncelemek. İçyüzünü araştırmak.Soruşturma.
TAHKİKAT : Araştırmalar. Soruşturma. Hakikati inceleyip doğruyu öğrenmek.
TAHKİR : Hakaret etmek. Hor görmek. Küçük görmek. Aşağı ve alçak addetmek.
TAHLİL :Müşkül meseleyi halletmek. Bir şeyi kolaylıkla tutmak. İnceleme.Analiz.
TAHMİL : Yükleme. Taşıtmak. Bir kimse üzerine bir işi bırakmak.
TAHMİNİ : Tahmin edilen; aşağı yukarı düşünülen, kestirilen.
TAHRİB : Harap etme,yıkma,kırma, bozma.
TAHRİF : Bozmak. Kalem karıştırmak. Kendi menfaati veya başkasının zararı için bir ibarenin manasını değiştirmek. Başka tarafa meylettirmek.
TAHRİK : Kışkırtma, bir işi yapması için harekete geçirme. Hareket ettirme. Azdırma.

TAHSİS : Belli bir gaye için kullanmak. Bir şey veya bir kimse için ayırmak. Kredi.
TAHTİT : Çizgi ile belli etme. Çizme. Çizgi.
TAKDİR:Kıymet vermek.Değerini,kıymetini,lüzumunu anlamak.Değer biçme,
TAKDİR HAKKI : somut olaylar karşısında, kişilere verilen serbestlik.Takdir yetkisi.
TAKİP : İzleme; İcra kovuşturması.
TAKDİREN : Takdir ederek.Değerlendirerek.Değer ve kıymetini anlayarak.
TAKİBAT : Kovuşturma.
TAKLİD : Benzetme,Aslına bakarak onun örneğini çıkartmak. Bir şeyin sahtesini yapmak.
TAKRİBEN : Yaklaşık, aşağı yukarı.
TAKSİR : Kusur,hata,kabahat,suç.Bir işi eksik yapma.Bir şeyi yapabilir iken yapmama.
TAKYİD : Kayıt ve şartla bağlanma. Şart koşma. Bağlama. Sınırlama.
TALEB : İsteme.İstem. İstek.İstenme. Dileme.
TALİ : İkinci derecede. Sonradan gelen, yan.
TALİB : İsteyen ,istekli. İstek sahibi.
TALİK : Erteleme.Bir zamana bırakmak. Geciktirmek.
TALİMAT : Bir iş hakkında hareket tarzını bildiren emirler.Yönerge, direktif.
TALİMATNAME : Yönetmelik.
TALİP : İstekli, talepte bulunan.
TAM TEŞEBBÜS : Bir kimse,işlemeyi kastettiği suçun icrasına ilişkin bütün hareketleri yapmış ve fakat elinde olmayan nedenlerden dolayı o suç oluşmamışsa tam teşebbüs vardır.
TANIK : Tanıklık eden kimse,bir olay hakkında bilgisine başvurulan; şahit.
TANZİM : Düzenlemek. Tertiplemek. Sıralamak. Sıraya koymak. Dizmek.Islah etmek.
TAPULAMA : Taşınmaz malların tapu siciline geçirilmesi.
TARAF : Yan,yön. Yer,ülke. Taraftarlık,sahip çıkmak,korumak. Anlaşamayanların her biri.
TARAFKİR : Taraf tutan. Yan tutan. Taraflardan birine sahip çıkma.
TARİF : Bir şeyi belli noktalar ve işaretlerle inceden inceye anlatıp bildirmek, tanıtmak.
TASADDİ : Bir işe başlamak, teşebbüse geçme,taarruz etmek,saldırma.
TASALLUT : Sataşma,musallat olmak. Birini rahatsız etmek. Tebelleş olmak.
TASARRUF : Malik ve sahip olma.
TASAVVUR : Bir şeyi zihinde şekillendirmek. Tasarlamak. Düşünce,tasarı.
TASDİK : Doğruluğunu kabul etmek. Kararın kanuna uygunluğunu kabul edip imzalamak.
TASHİH : Düzeltme,daha iyi ve daha doğru hale getirmek.
TASHİHİ KARAR : Karar düzeltme.
TASNİ : Yapma, düzme, yakıştırma.
TASNİF : Sınıflara ayırmak. Sınıflandırmak. Bölümleme,belli esaslara göre yığma.
TASVİB : Doğru bulma, uygun görme,onaylama .Münasip görmek.
TATBİK : Uygulamak. Yerine getirmek. Karşılaştırmak. Kanun emrini yerine getirmek.
TATBİKAT : Uygulama; pratik.
TATMİN : İkna etmek. Kandırmak. İnsanın kalbini emin etmek. Rahatlandırmak.
TAVASSUT : Ara bulma için araya girmek. Aracılık. Vasıtalık, aracı olma.
TAVIR : Hareket,hal, vaziyet.Davranış.
TAVİZ : Bedel,bir şey vermek. Karşılık,bedel gösterme. Değiştirmek.
TAYİN : Yerini belli etmek. Vazifeye göndermek,vazifelendirmek. Ayırmak. Erzak.
TAZMİN : Zarar verdiği kimsenin zarar ve ziyanını ödemek. Zararı ödetmek.Ödeme.
TAZMİNAT : Zarar ve ziyana karşı ödenen bedeller. Zarar karşılığı ödenen para.Ödence.
TAZYİK : Daraltmak,sıkıştırmak.Sıkıntı ve ızdırap vermek. Zorlama,baskı. Basınç.
TEAMÜL : Olagelen iş. Birbiriyle alıp vermek. Yapıla gelen muamele. Yapıla gelmiş.Usul
TEATİ :Karşılıklı alıp vermek.Bir şeye el uzatıp almak.Hakkı olmayan şeye el uzatmak.
TEBDİL : Değiştirme. Tağyir etmek.Bir şeyi başka bir hale veya şeye değiştirmek.
TEBELLEŞ :Birbirine geçmiş,karmakarışık,karışmış.
TEBELLÜĞ : Bir tebliği alma.Anlayıp alma.
TEBLİĞ :Bildirim, yazılı bildirim. Taşımak. Götürmek. Bildirmek. Eriştirmek
TEBLİĞAT : Tebliğler. İlanlar. Bildirilen şeyler.
TECAVÜZ: Haddini aşma.Söz veya hareketle ileri gitme. Aleyhine hareket etme. Zorlama. Geçme. Sataşma,saldırma,sarkıntılık.
TECESSÜM : Cisimlenme, göz önüne gelme,görünme.

TECİL : Başka zamana bırakma. Acele etmeme. Erteleme.
TECZİYE : Cezalandırma.
TECRUBE : Deneyim, deneme.
TEDBİR:Önlem.Bir şeyi temin edecek veya def edecek yol.
TEDHİŞ :Korkutma. Dehşete düşürme. Ürkütme.Dehşet verme, yıldırma.
TEDİRGİN : Huzursuz, rahatsız.
TEDİYE : Ödeme. Eda etmek. Ödenmiş para. Verilmiş borç. Borcunu vermek.
TEDKİK : Hakikati anlamak ve meydana çıkarmak için inceleme,araştırma.
TEDKİKAT : Tetkikler. Araştırmalar. İncelemeler.
TEDVİR : Devrettirmek. Döndürmek. Çevirmek. İdare etmek.
TEEMMÜL : Düşünüp taşınma, etraflıca düşünme.
TEFERRUAT : Ayrıntı.
TEVHİM : Sözle anlatmak. Sözle bildirmek.
TEFRİK : Birbirinden ayırmak, seçmek, ayırdetmek, ayrı kılmak. Farklılandırma, ayırma.
TEFSİR : Yorum.
TEFTİŞ : Kontrol etmek. Denetleme.
TEHDİD : Göz dağı verme, birisini korkutma. Korkutulma.Zarar uğratacağını bildirme.
TEHİR : Geciktirme. Sonraya bırakma.Duruşmaya kısa bir ara verme.
TEHİRİNDE MAZARRAT OLMA : Gecikmesinde zarar olan veya zarar umulan hal.
TEKDİR : Azarlama.Kederleme. Bulanık etme. Ceza.Paylama.
TEKEFFÜL : Birine kefil olmak. Kefalet etmek veya vermek.
TEKERRÜR : Tekrarlanmak.Hüküm giydiği suçtan sonra yeni bir suç işlemesi.
TEKLİF : Öneri.
TEKZİP : Yalanlama.
TELAKKİ : Şahsi anlayış ve görüş, düşünme Karşılamak. Almak. Kabul etmek.
TELAFİ : Kaybolan bir şeyin yerine getirilmesi.Zararı karşılama; eksiği giderme.
TELEF : Yok olmak. Ölmek. Zayi olmak. Boş yere harcamak.
TELİN : Lanetlemek. Lanet etmek.
TELKİN : Zihinde yer ettirmek. Fikir aşılamak. Zihinde yer etmiş düşünce.
TEMADİ : Devam etmek. Sürüp gitmek. Uzak olmak.
TEMAS ETMEK : Değinmek; dokunmak; ilişki kurmak.
TEMAYÜL : Meyletmek. Bir tarafa eğilmek. Sevgi göstermek.Eğilim.
TEMELLÜK : Sahip ve malik olma.Devralma.
TEMENNİ :Dilek. İstek. Dua. Rica etmek.
TEMERRÜD : İnad,direnme. Kasten geciktirme. Karşı durma.
TEMETTU : Kazanma,kar etme. Kar,fayda.kazanç payı,yarar.
TEMESSÜT KAYITLARI: Taşınmaz malın sahibini belirten belge ve kayıtlar; Tapu kaydı.
TEMİN : Güvenlik,emniyet hissi vermek. Sağlamlaştırma,şüphe bırakmama. Sağlamak
TEMİNAT : İnandırmak emniyet vermek için verilen söz veya para,gösterilen güvence.
TEMLİK:Devir. Birine mülk kazandırmak.,sahip etmek. Mülk olarak vermek.
TENAKUZ : Sözün birbirini tutmaması. Söz ve fikirlerin birbirini tutmaması.
TEMBİH : Sıkı emir vermek. Yapacağı işle ilgili nasihat etme. İkaz etme.
TEMSİLCİ : Bir kimseyi temsil eden; Mümessil.
TEMYİZ : İyiyi kötüden ayırma. İlk derece mahkemesinin yasaya aykırı karar verilmesi halinde kararın bozulması için bir üst derece mahkemeye (Yargıtay'a) başvurulması.
TEMYİZEN : Temyiz yoluyla.
TENAKUZ : Çelişki.
TENEBBÜT : Büyümek. Yerden çıkıp biten nebat gibi yetişmek.
TENKİD : Bir şeyin iyi veya kötü tarafını meydana çıkarmak.
TENKİS : Noksanlaştırmak. Azaltmak. İndirmek.
TENSİB : Uygun görmek. Münasip kılmak.
TENVİR : Aydınlatma. Bir şey hakkında bilgi verme.
TENZİH : Suç ve noksanlıktan uzak saymak. Kabahatsizliğini ifade etmek.
TENZİL : Bir şeyin bir miktarını çıkarmak. İndirmek,indirilmek,indirilen. Aşağı indirmek.
TERAHİ : İşte gayretsizlik,gevşeklik.İhmal.Uzaklaşma.Sonraya bırakma. Gecikme.Üşenme.
TERAKÜM : Birikme,biriktirme.Yığılma. Birbiri üzerine sıkışma.

TERCİH : Üstün tutmak.Bir şeyi diğerlerinden fazla beğenmek,fazla itibar etmek.
TEREDDÜT : Kararsızlık. Şüphede kalma.Duraksama, kararsızlık.
TERKİB : Birkaç şeyin beraber olması. Birkaç şeyin karıştırılmasıyla meydana getirilmek.
TERÖR : Yıldırma, korkutma, tedhiş,
TERTİB : Tanzim etme. Dizme,sıralama,düzene koymak. Hile ile aldatma.
TERTİBAT . Düzen,düzenleme. Karşılayıcı hazırlıklar.Tertipler.
TESADDİ : Saldırı, taarruz, bir şeye başlama.
TESADÜF : Rastgelme. Bir şey kendiliğinden olma.
TESBİT : Saptama.
TESCİL : Sicile geçirme, deftere kaydetme. Sağlamlaştırma.
TESELLÜM :Teslim edilen şeyi tekrar teslim alma.Verilen bir şeyi alıp kaydetme.Teslimat
TESELSÜL : Zincirleme. Silsile peyda etme. Ulaştırma. Devamlı.
TESİR : Bir şeyde eser ve nişane bırakmama. İçe işleme. Kederlenme.
TESİS : Kurma,temelleştirme,esaslar koyma.Esas koymakla sabit,sağlam ve kararlı kılmak.
TESKİN : Rahatlandırma. Yatıştırma. Sukünet verme. Şiddet,hiddet,ızdırabını giderme.
TESLİM : Bir emaneti verme. Doğru ve haklı bulma. Karşısındakinin hükmü altına girme.
TEŞDİD : Şiddetlendirme,artırma.
TEŞEBBÜS : Bir işe girişmek.İşi ilk olarak teklif etmek. Niyetlenip bir işe başlamak.
TEŞEKKÜL : Şekillenme. Şekil alma. Meydana gelme.
TEŞHİR : Göz önüne serme,gösterme. Sergi serip herkese ilan etme.
TEŞHİS : Şahıslandırma. Seçme,ayırma,ne olduğunu anlama.Tanıma. Şekil ve suret verme.
TEŞMİL : Şamil kılmak. İhata eylemek. Kaplamak. Şumullendirme.
TEŞVİK : Şevklendirme. Şevke getirme. Kışkırtma. Kandırma. Cesaret verme.
TETKİK : İnceleme.
TEVCİH : Yönelme,yöneltme.Sözü bir yöne çevirme.
TEVLİD : Doğurma.
TEVDİ : Emanet verme,bırakmak. Mutlaka terkedip bırakmak.
TEVELLÜD : Doğma. Doğum
TEVİL : Sözü çevirme, söylediği söze başka bir anlam verme.
TEVKİF : Tutuklama.
TEVSİ : Genişletme.
TEVESSÜL : Girişme. Başvurmak. İnanmak. Sebep tutmak
TEVHİD : Birleştirme.
TEVHİM : Vehme düşürme, vehimlendirme.
TEVKİF : Alıkoyma,tutma. Hapis olarak bekletme.
TEVSİ : Genişletme.
TEVSİK:Vesikalandırmak. Vesikalamak.Sağlamlaştırmak.Yazılı hale koymak.
TEVZİ : Dağıtmak. Herkesin hissesini ayırıp vermek. Pay ederek dağıtmak.
TEYİD : Doğrulama, Destekleme. Kuvvetlendirme. Sağlamlaştırma.
TEZAD :Zıtlık. Aksilik. Terslik.Karşıtlık, çelişiklik,birinin aksi olma terslik.
TEZKERE : Pusula. Resmi izin vesikası. Şahsi ve mesleki durum bilgisi.
TİCARET : Alım- Satım.
TİCARETHANE : Ticaret yeri. Ticaret yapılan yer.
TİNSEL : Manevi.
TÖHMET : Suçlama; kabahat.
TUTTANAK: Bir olay hakkında yapılan işlemleri ve diğer konuları kapsayan belge.
TÜCCAR : Tacirler,satıcılar. Ticaret yapanlar. Ticaretle uğraşanlar.

U

UFKİ : Yatay.
UMUMİ : Umuma ait ; genel.
UNSUR : Elaman, bir şeyin oluşumu için gerekli koşul veya gerekli parçalar.
UHDE : Söz verme,bir işi üstüne alma,taahhüt,vazife.
USUL : Yöntem. Tertip,nizam,kaide,tarz,yol.
UYUŞMAZLIK : Niza, ihtilaf, çekişme

UZUV : Aza. Organ. Vücut kısımlarından her biri.

Ü

ÜCRET : Bir iş veya emek karşılığı ödenen para.
ÜÇÜNCÜ KİŞİ : Davada taraflardan olmayan kişi; üçüncü şahıs.
ÜRÜN : Semere. Bir maldan oluşan ürünler.
ÜYE : Aza.

V

VAHİM : Ağır. Sonu tehlikeli. Çok korkulu.
VAHŞİ : Yabani.
VAKİ : Olan,düşen,konan. Mevcut ve var olan. Geçmiş olan,geçen.
VAKİA :Olgu; olmuş bir iş; olay.
VARAKA : Kağıt, yaprak, belge.
VARİD : Gelen, vasıl olan, gerçek olan, varolan,ortada olan.
VARİDAT : Gelirler.
VASATİ : Ortalama.
VASIF : Nitelik.Ayırt edici özellik.
VASITA : Araç, alet; aracı.
VASİ : Vasiyeti yerine getiren, tayin olunan kanuni vekil.Atanan kanuni temsilci.
VAZETMEK : Koymak.
VAZGEÇME : Feragat.
VAZIH : Açık,ayan,aşikar. Besbelli. Kapalı olmayan. Açık söz.Anlaşılır ifade.
VAZİFE : Bir kimsenin yapmaya mecbur olduğu iş. Yapılması birisine havale edilen iş.
VAZİYET ETME : El koyma.
VECİBE : Borç hükmünde olan vazife. Kanun ve ahlakın icabı,yerine getirilmesi icap eden.
VEHAMET : Tehlikeli olma, ağırlık.
VEKALET : Bakanlık.
VEKALETNAME : Vekillik belgesi;Bir kimseye verilen temsil yetkisini ve bunun kapsamını belirten belge.
VEKALETEN : Birisine vekil olarak. Başkası adına.
VEKALETNAME : Birisine vekillik verildiğini ispat eden ve ekseriya noterlikçe tanzim edilmiş bulunan yazılı kağıt.
VEKİL : Başkasının işini gören yetkili kimse. Bakan.
VELAYET : Veli olan kimsenin hali. Velilik.
VELİ-NİMET : Nimet veren. Nimeti muhafaza edip ihsan eden.
VERASET : Miras sahibi olma. Ölenin malının hak sahiplerine geçmesi. Varislik,mirasçılık.
VERESET İLAMI : Mirasçılık belgesi.
VERESE : Mirasçılar.
VERİM : Üretim yoluyla elde edilen sonuç ; Prodüktivite.
VESAİK : Vesikalar. Belgeler. Evraklar.
VESAİT : Vasıtalar.
VESAYET : Vasilik. Vasiyet.Tembih,emir. Tavsiye.
VESİKA :Bir halin,hadisenin veya sözün doğruluğunu gösteren inandırıcı şey. Belge,senet
VESİLE : Yol, neden,vasıta, araç, bahane, fırsat.
VEZN (VEZİN) : Tartma .Ölçme. Hesaplama. Tartacak şey. Tartı. Ağırlık.
VEZNİ : Tartılan şey.
VİCAHİ : Yüze karşı; tarafın yüzüne karşı. Yüz yüze olan.
VİCDAN : İnsanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülük etmekten elem alan manevi his. Hakkı tanımak. İnanç. Şuur.
VUKU : Düşme,rastlama. Olma,oluş. Gidip çatma. Bir hadisenin çıkış şekli,cereyanı.
VUKUA GELEN : Hasıl olan.
VUKUAT : Vakalar,hadiseler.olaylar. Normalin dışında olan hadiseler.
VUKUF : Bir şeyi bilme. Öğrenmiş olma. Bir halde kalma. Durma,duruş.Vakfolunanlar.
VUZUH : Açıklık. Açık ve anlaşılır şekilde olmak. İfadede açıklık.Nitelik.
VÜS'AT : Kapsam; genişlik. Alan.

Y

YABANCI : Bir devletin kendi uyruğundan olmayan kişi.
YAĞMA : Taşınır bir malın zilyedini veya suç yerinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak veya şahsen veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceğini bildirip tehdit ederek o malın teslimine yahut o malın kendi tarafından zaptına karşı susmaya zorlaması. (TCK .Md: 495)
YAKALAMA : Gözaltına alma.Kişinin özgürlüğünün kaldırılması.
YAKINICI : Şikayetçi.
YALAN : Gerçek olmayan. Uydurma.
YALAN YERE TANIKLIK : Tanığın, gerçeğe aykırı ifade vermesi.
YAN : Taraf.Yargılamada davacı ve davalı durumunda olan.
YANILGI : Hata.Yanılma.
YANIT : Cevap
YANILTMA : Hile.Aldatma.
YARGI : Muhakeme.
YARGI ÇEVRESİ : Bir mahkemenin yargılama yetkisinin sınırlarını belirten coğrafi çevre; bu çevre idari teşkilat ile sınırlıdır.
YASA : Kanun. Hukuk kuralı.
YASAMA ERKİ : Yasama kuvveti.
YAYLAK : Hayvanların otlatılması için tahsis edilen ve bu amaçla kullanılan arazi.
YEDİEMİN:Uyuşmazlık konusu malın saklanması ve idaresi kendisine verilen emin kişi.
YEDİEMİNLİK GÖREVİNİN KÖTÜYE KULLANILMASI : Bir kimse kendisine resmen teslim olunan el konulmuş malları,kendisinin veya başkasının yararı için saklar,sahibine veya başkasına verir,değiştirir veya gerekli kimselere teslimden kaçınırsa cezalandırılır.
(TCK. Md. 289)
YEMİN : Bir kimsenin verdiği sözü sağlamak veya sözünün doğruluğunu onamak için Allah,namus ,vicdan,şeref gibi kutsal kavramları tanık göstererek söz vermesi.
YEREL MAHKEME : İlk derece mahkemesi.
YETENEK : Ehliyet.
YETKİ : Davanın hangi yerdeki hüküm mahkemesi tarafından bakılacağını belirten kural.
YIKINTI : Enkaz.
YİYİCİLİK : İrtikap.
YEİS : Ümitsizlik.
YEKÜN : Toplam.Toptan,hepsi. Netice.
YOLLAMA : Havale.
YOLSUZ : Usule uygun olmayan; hukuka aykırı yapılmış bulunan.
YORUM : Tefsir. Açıklama. Manayı izah etmek.
YÖERGE : Talimat; direktif.
YÖNETİM : İdare.
YÜZ KIZARTI CISUÇLAR :Zimmet,ihtilas,irtikap,rüşvet,hırsızlık,
sahtecilik, emniyeti suistimal ve hileli iflas suçları gibi suçlar; terzil edici cürümler.
YÜZLEŞTİRME : İfadeleri birbirini tutmayan kimselerin karşı karşıya getirilerek ifadelerindeki çelişkinin giderilmesini sağlayan yol.

Z

ZABIT : Tutanak. Yazı varakası.
ZABIT VARAKASI : Tutanak.
ZABIT VESİKASI : Tutanak.
ZABITA : Yurt içinde emniyet ve intizamı korumakla vazifeli Devlet kuvveti.
ZABT : Zapt etme. İdaresi altına alma. Kendi yönetimine geçirme. Ele geçirme.Sıkıca tutmak. Kendine mal etme.
ZABITNAME : Tutanak.Hadise veya olay yerinde alakalı kimselerin hadisenin oluş şeklini imza altında kaydettikleri kağıt. Zabıt tutulan kağıt.
ZALİMANE : Zalim olana yakışır şekilde. Zulmeder surette. Zalimce.
ZAMANAŞIMI : Yıllanma; kanunun belirlediği koşullarda bir zamanın geçmesi ile bir hak kazanma veya bir yükten kurtulma yolu; adi zamanaşımı ve olağanüstü zamanaşımı olarak ikiye ayrılır; mürüruzaman.

ZAN :Şüphe, zannetmek,sanmak. Sezme.
ZANLI : Sanık.
ZAPT : El koyma.
ZARAR:Kişinin maddi veya manevi varlığında ortaya çıkan eksilme veya Kayıp.Ziyan.
ZARURET:Zorunluluk. Çaresizlik. Naçarlık. Muhtaçlık. Sıkıntı. Yoksulluk.
ZARURİ : Zorunlu.
ZATİ : Zata mensup. Kendine ait, kendi ile alakalı,hususi . Özel
ZAYİ OLMAK :Yok olmak.
ZAYİ ETMEK : Yitirmek, kaybetmek.
ZAYİAT : Kayıplar yitikler.
ZAYİ : Elden çıkan. Kaybolan. Yitik. Zarar, ziyan.
ZAYİAT : Zarar ve ziyanlar. Yitikler.
ZEHAB : Gitmek. Zihnen bir yola sapmak. Yanlış düşünce. Bir fikre uymak. Zan.
ZEMİN : Yer. Yeryüzü. Meydan. Satıh. Tarz. Eda. Mevzu.
ZIDDİYET : Birbirine muhalif, zıt olma hali. Zıtlık. Birbirinden nefret etme. Zıt fikirler.
ZIMNİ : Üstü kapalı açık olmayan.
ZİKRETMEK : Anmak, belirtmek.
ZİLYET: Bir şeyi fiilen elinde bulunduran kişi,bir şeyde tasarrufta bulunan kişi.
ZİLYETLİK : Bir şey üzerindeki fiili tasarruf biçiminde ortaya çıkan hakimiyet.
ZİHİN : Anlama,bilme,hatırlama kuvveti. Anlama kuvvet ve istidadı. Hıfz kabiliyeti.
ZİHNİYET : Düşünce. Düşünce yolu. Anlayış. Kafa.
ZİMMET : Himayeyi temin eden ittifak. Sahip çıkma,koruma. Borç. Mesuliyet.
ZİYAN : Zarar,,kayıp, hasar.
ZİYANKAR : Zarar veren,ziyancı. Zarar ve ziyan edici.
ZORLAMA : Cebir.
ZUHUR ETMEK : Meydana çıkmak. Ansızın meydana gelmek. Başgöstermek. Görünmek.
ZULA : Yasadışı malların saklandığı çok gizli yerler.
ZULM : Haksızlık. Eziyet,işkence. Bir hakkı kendi yerinden başka bir yere koymak.
ZULMEN : Haksızlıkla, zulüm yaparak.
ZUHÜL: Unutma , atlama,yanılma,dalgınlık, hata; dalgınlıkla unutma.Bir işi geciktirme.

İKİNCİ SÖZLÜK

Adli sicil kaydı: Kesinleşmiş mahkumiyet kararlarını gösterir kayıt.
Aleniyet: Açıklık, izlenebilirlik.
Ara karar: Son hüküm olmayıp hükme giden yolda verilen ara, yardımcı kararlar.
Arama (Adli arama): Hâkim kararı ile yapılan ev ve işyeri araması.
Arama (Önleme araması): Suçun işlenmeden önceki aşamasında idarece yürütülen arama biçimi.
Ayırma (Davaların ayrılması): Fiili ya da hukuki bağlantısı olmayan veya birisi hakkında verilecek kararın diğer davayı etkilemeyeceği durumlarda davaların ayrılarak yürütülmesi.

Bağlantı (Davalar arası): İrtibat, bir dava hakkında verilecek karar diğerini etkileyebilecek durumda olması.
Beraat: Suçlu bulunmama hali, başlangıçtan beri kirlenmemiş olma.
Bihakkın (Tahliye): Şart olmaksızın, hakkıyla cezasını çekmiş, tüketmiş olma.
Bilirkişi (Ehl-i vukuf): Alanında görüşüne başvurulacak kadar uzman.
Birleştirme (Davaların birleştirilmesi): Aralarında bağlantı olan, biri hakkında verilecek kararın diğer dava sonucu etkileyecek olması durumunda her iki davanın birlikte yürütülmesi.
Bono: Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen, alacağın miktarını, borçlusunu ve ödenme zamanını gösteren belge.
Butlan: Hukuki işlemin hiç doğmamış sayılması, yok sayılması.
Cebri icra: Zorla yerine getirme.

Celse: Oturum, duruşma.
Ceza fişi: Kesinleşen kararların türü ve miktarına ilişkin adli sicil (sabıka) kayıtlarına işlemek üzere düzenlenen ve adli sicile sevkedilen evrak.
Ciranta: Bir senedi ciro eden kimse.
Ciro: Bir senet veya havalenin alacaklı tarafından diğeri namına çevrilmesi ile üzerine buna dair şerh verilmesi.
Çağrı kâğıdı: Cumhuriyet Savcılığı aşamasında dinenmesi gereken şüpheli, mağdur ve tanıkların gelmesini isteyen kağıt.
Daimi arama: Faili bulunamayan suçların araştırıldıkları dosyalara verilen isim.
Davaname: Cumuriyet savcısının konuyu ilgilendiren ancak ceza davası niteliği taşımadığı için hukuk mahkemelerinde görülecek olan davayı açtığı
belge.
Davanın kabulü: Dava dilekçesindeki istemi bütünü ile veya kısmen kabul eden hukuk mahkemesi sonuç kararları.
Davanın reddi: Dava dilekçesindeki istemi bütünü ile veya kısmen reddeden hukuk mahkemesi sonuç kararları.
Davetiye: Duruşmaya çağrı kağıdı.
Davetname: Çağırmaya yetkili makamların kişinin hazır olması bakımından çıkarılan çağrı kağıdı.
Delil: Bir vakıanın varlığını ortaya koyan vasıta, işaret.
Denetimli serbestlik: Cezaevine girmeksizin, dışarıda bazı kurallara uyma zorunluluğu.
Disiplin hapsi: Yargılama sürecinde düzen bozuculara karşı , temyizi ve itirazı kabil olmayan, şartla tahliyesi bulunmayan 4 günü geçmeyen
uslandırma amaçlı bir hapis türü.
Düplik: Davanın replik (cevaba cevap) yazısına karşı davalının vermiş olduğu cevap; ikinci cevap.
Düşme kararı: Yürüme şartını kaybeden davaların görülemeyeceğine ve sükutuna ilişkin karar.
El koyma: Suça konu veya delil niteliği olan eşya ve malın Cumhuriyet Savcılığı ve mahkeme aşamasında alıkonulması.
Emanet: Alıkonulan eşya,mal veya paranın yargı kararı kesinleşinceye kadar adliyede, Cumhuriyet Savcılığı bünyesinde bir deftere konularak
muhafazası.
Emanet memuru: Emanet eşya işleri ile uğraşan memur.
Fail: Hareketi gerçekleştiren kişi (özne), suçu işleyen.
Faili meçhul: Kim tarafından işlendiği bilinmeyen hadiseler.
Fezleke:Hülasa netice yazısı(soruşturma evrakının özeti), özel anlamıyla ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı ilçelerde meydana gelen olayların, ağır
ceza mahkemesi görev alanına girdiğinde, bütün deliler toplanarak
merkez Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilen iddianame öncesi
sonuç yazısı.
Gaip: Yokluğu farzedilen kişi, bulunduğu yer bilinmeyen, yurt dışında olup da getirilemeyen veya getirilmesi uygun olmayan kişi.
Gerekçeli karar: Duruşma bitiminde verilen son kısa hükmün gerektirici sebeplerini içeren mahkeme kararı.
Görev: Kanunla tespit edilen ve bir mahkemenin yargılama alanını gösteren terim.
Gözaltı:Ortaya çıktığıdüşünülenbir suçunaraştırılması,delillerinkarartılmasının engellenmesi ve kişinin sorgusu için şüphelinin savcı talimatı ile;
kanunda belirtilen sürece alıkonulması.
Haciz: Alacaklının talebi ve yasal koşulların oluşması halinde borçlunun malları üzerine satılamaz şerhinin konulması ve gerekirse malın yed-i
emine teslimini gösteren hukuki tanım.
Hak düşürücü süre: Var olan bir hakkın kullanılmaması halinde belirli bir süre sonunda bu kullanım hakkını düşüren süre.

Hak ehliyeti: Hukuki işlem yapabilme ehliyeti, alacak sahibi olma, borçlanabilme yeteneği.
Hâkimin reddi: Yasada yazılı nedenlerle davaya bakması adaletin yerine getirilmesini engelleyeceğidüşünülenhâkimindavaya bakmamasını
talep etme.
Hakkın kötüye kullanılması: Hukukun korumadığı hak kullanma biçimi.
Haksız fiil: Hukukun korumadığı, hakka dayanmayan fiil.
Hapsen tazyik: Hapisle zorlama, hukuka aykırı hareket edeni uslandırma, hukuka uymaya zorlama hapsi.
Harç: Resmi bir muamele başvurusu yapılırken ödenmesi gereken yasal meblağ.
Harç tahsil müzekkeresi: Kesinleşen kararlara ilişkin harçların tahsili için maliyeye yazılan yazı kağıdına verilen ad.
Heyet: Üç veya daha fazla hâkimin bir arada çalışması.
Hukuki ihtilaf: İçerisinde suç barındırmayan, ceza soruşturmasına konu olmayan çekişme.
Hukuki işlem: Yasadan kaynaklanan ve hukuk alanında sonuç doğuran işlemler.
Hükmen tutuklu (Hükümözlü): Hakkında ilk derecemahkemesininmahkumiyet kararı verdiği ve tutuk halinin devamına hükmettiği kişinin hukuki
durumu.
Hükmün açıklanmasının geri bırakılması: Sanık hakkında 2 yıl ve daha az mahkumiyet sözkonusu olduğunda ve yasal şartlar çerçevesinde;
verilen kararı açıklamadan sonuç doğurmayacak bir alana terk etme.
Hüküm fıkrası: Son kararın yer aldığı duruşma sonu yazılan bölüm.
İcra: Kanunen yükümlü olan tarafça yerine getirmesi gereken bir edimin veya hareketin yerine getirilmemesi halinde; devlet gücü ile yerine
getirilmesi.
İddianame: Şüpheli hakkında mahkemeye sunulan ve cezaladırma talebini içeren Cumhuriyet Savcılığı yazısı.
İflas: Borçların ödenememesi hali.
İhzar (Zorla getirme): Kolluk gücü ile mahkemeye zorla getirme.
İlam: Kesinleşmiş ve yerine getirilmesi gereken mahkeme kararı.
İncelenmeksizin ret: Esas incelemeye konu olamayacak başvurunun usuli yoldan reddi.
İnfazın ertelenmesi: Belirli mahkumiyetlerin infazının, geçerli mazeret ve koşulların varlığı halinde ileriye tehiri.
İptal: Hukuki işlemin geçersizliğinin tespiti.
İsticvap: Bir tarafın kendi aleyhine olan belli bir (veya birkaç) vakıa hakkında mahkeme tarafından sorguya çekilmesi.
İstinabe: Mahkeme mahallinde bulunmayan ve mahkemece dinlenmesi gereken kişinin, yargılayan mahkemenin talebi ile oturduğu yer mahkemesince dinlenmesi.
İştirak: Bir fiile birden çok kişinin katılımı.
İtiraz: Yapılan bir hukuki işleme veyahut verilen bir karara karşı; kanunun gösterdiği şekilde ikinci bir kez inceleme istemi.
İzalei şüyu (Ortaklığın giderilmesi): İştirak halindeki mülkiyetin paylaştırıması işlemi.
Kalem: Mahkemeler ve Cumhuriyet savcılıklarının yazı işlerini yürüten birimi.
Kambiyo senedi: Yasaca ayrıcalıklı korunan senet türü.
Kamu düzeni: Yasaların öngördüğü ve toplumun genelini ilgilendiren uyum hali.
Kamu yararı: Toplumun geneline ve düzene yansıyan yarar.
Kanun yararına temyiz (Yazılı emir): Hukuka aykırı bir sonuç doğuran ancak Yargıtay incelemesinden geçmeksizin kesinleşen hükümlerle ilgili
olarak Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından
başvurulan bir kanun yoludur, amacı ise yanlış hukuki kararların
yerleşmesini ve örnek alınmasını engellemektir.
Karar düzeltme: Yargıtay ilgili dairesinin bozma veya onama kararından sonra;

açık bir hukuka aykırılık görüldüğünde son kez aynı daireden
kararını tekrar gözden geçirmesine ilişkin istemin kabulü.
Kararın tavzihi / açıklanması: Verilen kararda belirsiz hususların kararı veren
merci tarafından açıklığa kavuşturulması.
Katılan (Müdahil): Davada taraf olan ve yasanın dava taraflarına verdiği hakları
kullanan kişi.
Kayıt tashihi / düzeltmesi: Herhangi bir resmi kayıttaki yanlışlığın mahkeme
yoluyla düzeltilmesi.
Kesinleş(tir)me: Hukuki yolları tüketen bir yargı kararının sonuç doğurması için
mahkemece düşülen şerh.
Kısa karar: Duruşma sonrası verilen ve henüz gerekçesi yazılmayan karar.
Kolluk: Güvenlik birimleri.
Komisyon (Adli Yargı Adalet Komisyonu): Ağır ceza mahkemesi bulunan
yerlerde teşkilatlanan, başkanı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
(HSYK)nca atanan, bir üyesi Başsavcı, diğer üyesi ise yine HSYK'ca
belirlenen, personel işlerini yürüten kurul.
Konkordato: Dürüst borçlunun önerip de en az üçte iki alacaklısının kabulü
ve ticaret mahkemesinin onaması ile ortaya çıkan bir anlaşmayla,
alacaklıların bir kısım alacaklarından vazgeçmesi ve borçlunun da
bu anlaşmaya göre kabul edilen borcun belli yüzdesini, tamamını
ya da daha fazlasını, kabul edilen vadede ödeyerek borcundan
kurtulması.
Kovuşturma: Ceza davasının mahkeme evresi; yargılama safhası.
Layiha: Herhangi bir konuda bir görüş ve düşünceyi bildiren yazı; tasarı.
Maddi hata: Esasa ilişkin olmayan, yazıda ve rakamda yanılgıyı gösterir hata.
Mahcuz (Hacizli): Üzerinde satılamaz şerhi bulunan menkul / gayrımenkul her
türlü eşya veya değer.
Mahkum (Hükümlü): Mahkumiyet kararı kesinleşen sanık.
Mahsup: Daha önce tutuklu kalıp beraat eden kişinin bir sonraki eylemi sonucu
aldığı mahkumiyetten önceki tutukluluk süresinin düşülmesi; hesap
etmek, hesaba geçirmek.
Malen sorumlu(luk): Cezai yönden değil malvarlığı ile sorumlu(luk).
Men'i müdahale: Bir gayrımenkulun haksız işgali halinde açılan dava ve sonuçta
verilen karar.
Mevcutlu: Kolluk tarafından bir soruşturma evrakı getirilirken, soruşturmaya
konu şahısların da birlikte getirilmesi.
Müdafi: Savunman, vekalet ilişkisi olmaksızın yasa gereği şüpheli ve sanığı
savunan avukata verilen yasal isim.
Müddeabih: Hukuk davasının konusu, talep edilen şey.
Müddetname: Hükümlünün cezasını formüle eden Cezaevine girilmesi ve
çıkılması gereken zamanla beraber, yasal ceza indirimlerini de konu
eden savcılık kâğıdı.
Müsadere: Kendiliğinden suç teşkil eden veya suçta kullanılan eşyanın zoralımı.
Müşterek: Pay üzerinde tasarruf edilebilen ortaklık hali.
Mütalaa: Görüş.
Mütemmim cüz: Bütünün vazgeçilmez parçası.
Müteselsil: Birbirini izleyen, zincirleme.
Müvekkil: Vekalet veren, avukatın vekilliğini yaptığı kişi.
Müzakere: Karşılıklı konuşma, tartışma.
Müzekkere: İstem yazısı.
Nüfus tashihi: Ad, soyad ve yaş düzeltme işlemlerinin genel adı.
Replik: Davacının, davalının cevap layihasına (yazısına) karşı verdiği cevap;
cevaba cevap.
Resen: Kendiliğinden.
Resim ve harç: Vergi isimleri.
Sanık: Hakkında kamu davası açılan şüpheli.

Savunma: Şüpheli veya sanığın üzerine atılı suç isnadına karşı, aleyhindeki delilleri bertaraf etmek üzere kendisi ile fiil arasındaki ilişkiyi,
kendi görüşüyle ortaya koymak, kendi görüşüne ilişkin olarak delil toplanmasını talep etmek.
Sorgu: Şüpheli veya sanığın hâkimce ifadesinin alınması ve soru sorulması.
Soruşturma: Savcılığın iddianamenin kabulü aşamasına kadar suç ve şüpheli hakkında yaptığı incelemeler.
Soruşturma izni: Haklarında belirli durumlarda soruşturma amirin iznine tabi kişiler hakkında verilen izin.
Suç eşyası: Suçta kullanılan veya kendiliğinden bulundurulması suç olan eşya.
Suçtan zarar gören: Mağdur.
Sübut: Suçun delillendirilmesi, ispat hali.
Süre: Hukuki işlemlerin ortaya konması gereken zaman..
Şartla salıverme: Cezasının bir kısmını çeken hükümlünün iyi hali gözetilerek, geri kalan kısmını dışarıda geçirmesi ve bu sürede tekrar suç
işlememesi şartını içeren durumdur.
Şikâyetçi (Müşteki): Şikâyet eden, şikâyete hakkı olan.
Şüpheli: Soruşturmaya konu olan kişi.
Tahliye: Haksız yere bir taşınmazı işgal eden kişinin devlet gücü ile taşınmadan çıkarılması; hükümlü ve tutuklunun cezaevinden çıkarılması.
Talep: İstem, isteme.
Talimat: Bir yer Savcılığı veya mahkemesinin diğer yer savcılık veya mahkemesinden soruşturma veya dava için bir işlem yapması
istemi.
Tanık: Soruşturma veya dava konusu ile ilgili bilgisi olan ve dinlenmesine karar verilen kişi.
Tebellüğ: Bir bildiriyi imza karşılığı alma.
Tebliğ: Bir kararı muhatabına resmi olarak iletme.
Tedbir: Henüz kararı verilmeyen konularda ,dava sonuna kadar belirli önlemlerin alınması.
Tekemmül: Tamamlama.
Tekit: Üsteleme.
Temerrüt: Gecikme.
Temlik (Temellük): Devretme, devralma.
Temyiz: Üst mahkeme incelemesi talebi.
Tenkis: Azaltma.
Tensip: Uygun görme.
Teraküm: Birikme, yığılma.
Tereke (Bırakıt): Ölenin aktif malvarlığı.
Teşmil: Yayma.
Tevzii (bürosu): Dağıtma (Gelen evrak ve davayı ilgili birimlere dağıtan büro).
Tutuklama: Tedbir, soruşturma veya davanın daha selim yürümesi için hürriyetin kısıtlanmasına ilişkin karar.
Tutuklu: Tutuklanan şüpheli veya sanık.
Ücret-i vekalet: Avukatlık ücreti.
UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi): Bütün adli işlemlerin elektronik ortamda yapılarak muhafazasını sağlayan proje; bu projenin ardından ulusal
yarğı ağına verilen kısa isim.
Uzlaşma: Belirli bi edim karşılığı olarak veya olmayarak şüpheli ve mağdur tarafın anlaşıp uzlaşması sonucu dava açılmaması veya düşmesi.
Vareste (Bağışık): Mahkeme kararı ile duruşmaya katılmama izni.
Vasıf: Suçun hangi kanun maddesini ihlal ettiğine ilişkin olan hukuki tabir; nitelik.
Vasi: Vesayet atındakinin hukuki işlemlerini yapan, mahkeme kararı ile atanan kişi.
Vekil: Vekalete dayalı iş yapan.

Velayet (veli): Reşit olmayan çocuğun kanuni temsilcisi, kanuna göre anne ve baba.
Veraset (ilamı): Mirasçıları gösteren belge.
Vesayet: Vasi ile temsil edilme hali.
Yakalama emri: Çağrıldığı halde mahkemeye gelmeyen kişinin yakalanması için çıkarılan karar.
Yargılama gideri: Soruşturma ve mahkeme aşamasında yapılan masraflar.
Yargılamanın yenilenmesi: Kesinleşen bir yargı kararının, belirli şartların varlığında tekrar görülmesi.
Yaş tashihi: Nüfusa yanlış yazılan yaşın mahkemece düzeltilmesi.
Yazı işleri: Mahkemenin yazı işlerini yürüten birim.
Yediemin: Birden çok kişi arasında hukuki durumu çekişmeli olan bir malın, çekişme sonuçlanıncaya kadar emanet olarak bırakıldığı kimse, güvenilir kişi.
Yemin: Tanıkların veya tarafların doğru söylediğine ilişkin bağlayıcı metni tekrarlamaları.
Yetki: Yasal olarak bir merciin bakabileceği işler.
Yokluk (Keenlemyekün): Hukuken işlemin sonuç doğurmaması.
Yürütmeyi durdurma: Hukuki işlemin yürümesinin engellenmesi.
Zabıt: Bir hukuki durumu tespit eden yazılı kağıt.
Zamanaşımı: Kanunda öngörülen ve belirli koşullar altında geçmekle, bir hakkın kazanılmasını, kaybedilmesini veya bir yükümlülükten kurtulmayı sağlayan süre.
Zımni (Kabul, ret): Üstü kapalı, açık olmayan; ima yoluyla.
Zilyet(lik): Sahibi kendisi olsun olmasın bir malı kullanmakta olan, elinde tutan kimse.

